

**T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH (GENEL TÜRK TARİHİ)
ANABİLİM DALI**

**MANİSA'NIN 79 NUMARALI ŞER'İYYE SİCİL DEFTERİ
(H. 1049-1050) TRANSKRİPSİYONU VE DEĞERLENDİRİLMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

Halil ATABEY

Ankara-2014

**T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH (GENEL TÜRK TARİHİ)
ANABİLİM DALI**

**MANİSA'NIN 79 NUMARALI ŞER'İYYE SİCİL DEFTERİ
(H. 1049-1050) TRANSKRİPSİYONU VE DEĞERLENDİRİLMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

Halil ATABEY

Tez Danışmanı

Prof. Dr. Eşref BUHARALI

Ankara-2014

**T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH (GENEL TÜRK TARİHİ)
ANABİLİM DALI**

**MANİSA'NIN 79 NUMARALI ŞER'İYYE SİCİL DEFTERİ
(H. 1049-1050) TRANSKRİPSİYONU VE DEĞERLENDİRİLMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

Halil ATABEY

Tez Danışmanı

Prof. Dr. Eşref BUHARALI

Ankara-2014

T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH (GENEL TÜRK TARİHİ)
ANABİLİM DALI

MANİSA'NIN 79 NUMARALI ŞER'İYYE SİCİL DEFTERİ
(H. 1049-1050) TRANSKRİPSİYONU VE DEĞERLENDİRİLMESİ

Yüksek Lisans Tezi

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Eşref BUHARALI

Tez Jürisi Üyeleri

Adı ve Soyadı

İmzası

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Tez Sınavı Tarihi .....

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Bu belge ile, bu tezdeki bütün bilgilerin akademik kurallara ve etik davranış ilkelerine uygun olarak toplanıp sunulduğunu beyan ederim. Bu kural ve ilkelerin gereği olarak, çalışmada bana ait olmayan tüm veri, düşünce ve sonuçları andığımı ve kaynağını gösterdiğimi ayrıca beyan ederim.(...../ ...../20...)

Tezi Hazırlayan Öğrencinin
Adı ve Soyadı

.....

İmzası

.....

ÖNSÖZ

Geçmiş ile bugün ve gelecek arasında sağlam köprüler kurulması siyaset, ekonomi, toplum hayatı ve kültür alanında yaşanan tecrübelerin gelecek kuşaklara sağlıklı bir şekilde aktarılması devletlerin ve milletlerin tarihinde çok büyük değer taşımaktadır.

İki bin yıllık ve gerçekten çok zengin tarihe sahip Türk Milleti bakımından, konunun taşıdığı değer çok daha farklı bir mahiyet arz etmektedir.

Bilindiği üzere, her millet bir tarihi mirasın sahibidir. Bu tarihi mirasın çok önemli bir bölümünü arşivler, kütüphaneler ve eski eserler gibi maddi ve manevi kültür varlıkları teşkil eder. Millet olabilme ve kalabilmede bu kültür varlıklarının büyük yeri ve rolü vardır.

Şer'iyeye sicilleri, ait oldukları milletlerin tarihleri için temel dayanaktır. Zira hayatı ile ilgili idari, siyasi, hukuki, askeri, iktisadi, ilmi, biyografik, jeneolojik, teknik ve kültür konularındaki araştırmalar, devletlerin milletlerarası münasebetlerde haklarının tespiti için gerekli vesikalar, devrinin ahlak, örf ve adetlerini ve çeşitli içtimai hususiyetlerini gösteren her türlü bilgi şer'iyeye sicillerinden temin edilebilir. Bu hususiyetleri itibariyle, sicillerin en büyük özelliği, toplum ilimlerine başlangıç ve ilk elden kaynak olmalarıdır. Bundan dolayıdır ki, bir devletin ve milletin tarihi, devlet ve millet hayatının öz çizgileri birinci elden kaynak olan sicillerde gizlidir.

Osmanlıca yazma eserlerin tarihe mal edilmesi, bilimsel tarihçilik açısından çok önemlidir. Birinci dereceden kaynak niteliği taşıyan bu otantik belgeler genç

bilim adamları tarafından transkribe edilerek tarihin hizmetine sunulması, geçmiş ile bağlantının kopmaması açısından çok mühimdir.

Yazılmışların sentezini yapmaktansa orijinal bir arşiv malzemesinden analiz yapmak ve günümüzde de mukayesesini yapabilmek hem bizim için hem de tarihçilik için çok daha mühimdir.

Osmanlı tarihinin kaynakları arasında şer'iyeye sicillerinin önemli bir kaynak olduğuna şüphe yoktur. Kadıların devlet merkezi ile yaptıkları resmi yazışmalar, halkın şikâyet ve dileklerini, mahalli idarelere ait hukuki düzenlemeler olarak kabul edilen ferman ve hükümleri, en önemlisi de ait olduğu mahallin sosyal ve iktisadi hayatını yansıtan mahkeme kararlarını ihtiva eden bu siciller incelenmeden, Osmanlı Devleti'nin siyasi, idari ve sosyal tarihini hakkıyla ortaya koymak mümkün değildir. Sicillerin her konuda tarihe kaynak olacağından şüphe bulunmamakla beraber, özellikle şehir tarihçiliği açısından ve yurdun muhtelif bölgelerindeki mahalli hayata ait ilmi araştırmalarda siciller birincil kaynak olmaktadır.

Şer'iyeye sicillerinin, Osmanlı Devleti'nin kuruluş ve büyüme dönemlerinden Kanuni Sultan Süleyman'ın ilk yıllarına kadar genellikle Arapça tutulduğu gözlenmiştir. Yalnız hükümetin verdiği emir ve onların cevapları Türkçe kaydedilirdi. Ülkenin sınırları genişledikçe hâkim unsurun dili ile yazmak daha uygun bulunacak ve Türkçe yazılmaya başlanılacaktır. Anadolu'nun dışında bir zamanlar Osmanlı Devleti'nin hâkimiyeti altında bulunmuş olan Avrupa ülkelerinde de kadıların tuttuğu şer'iyeye sicilleri vardır. Bu sicillerin çoğunluğu ülkenin merkezinde toplanmıştır.

Siciller, Osmanlı ülkesinde azınlıkların sosyal, iktisadi, ticari, dini vs. hayatları hakkında da fevkalade geniş bilgiler ihtiva etmektedir. Kayıtlar, olayı müteakiben

hemen tutulduğu için herhangi bir tahrifatın yapılması veya yanıltıcı bilgilerin bulunması ihtimalini ortadan kaldırmaktadır. Bu haliyle son derece güvenilirdir.

Üzerinde çalıştığımız sicile bağlı olarak diğer kaynak ve telif eserlerden de istifade ederek oluşturulan bu tez, Manisa tarihi hakkında yararlanılacak kaynak eser niteliği taşımaktadır. Tezimiz; Manisa İline ait ekonomik, askeri, sosyal, dini hayat, kültür, örf ve adet, gelenek ve görenekleri hakkında mazide kalan bilgileri gün ışığına çıkarmıştır.

Tezin hazırlanmasında emeği geçen, çalışmalarımızda her türlü teşvik ve desteklerini esirgemeyen saygıdeğer hocam Prof. Dr. Eşref BUHARALI 'ya sonsuz şükranlarımı sunarım.

Halil ATABEY

Ankara, 2014

KISALTMALAR

a.g.e	: Adı Geçen Eser
a.g.m	: Adı Geçen Makale
Bkz.	: Bakınız
c.	: Cilt
H.	: Hicri
İ.A	: İslam Ansiklopedisi
Mad.	: Madde
M.Ö.	: Milattan Önce
M.S.	: Milattan Sonra
M.Ş.S.	: Manisa Şer'iyye Sicili
s.	: Sayfa
OSAV	: Osmanlı Araştırmaları Vakfı
OTAM	: Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi
T.T.K	: Türk Tarih Kurumu

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	I
KISALTMALAR	IV
İÇİNDEKİLER	V

GİRİŞ

MANİSA'NIN COĞRAFI KONUMU VE TARİHÇESİ

1) Manisa'nın Coğrafi Konumu	1
2) Manisa'nın Günümüze Kadar Kısa Tarihçesi	3

I. BÖLÜM

KADILIK MÜESSESESİ VE ŞER'İYYE MAHKEMELERİ

1) Kadılık Müessesesi ve Şer'iyye Mahkemeleri	
a) Kadılık Müessesesi	9
b) Şer'iyye Mahkemeleri	16
i) Tanzimat'a Kadarki Dönem	17
ii) Tanzimat'tan Sonraki Dönem	21
2) Mahkemenin Görevlileri ve Çalışma Şekli	
A) Naibler	23
B) Muhzırlar	23
C) Çavuşlar	25
D) Subaşılar	25
E) Mübaşirler	26

F) Müşavirler	27
G) Katip ve Hademeler	27
H) Kassamlar	28
İ) Mukayyidler	29
J) Mahkeme İmamı	29
K) Kethüda	29
3) Şer'iyeye Sicillerinin Önemi, Konu ve Bölümleri	
a) Şer'iyeye Sicillerinin Eski Türk Kültürü Açısından Önemi	30
b) İktisadi Tarih Açısından Önemi	31
c) Sosyal Yapı ve İdari Teşkilat Açısından Önemi	32
d) Askeri Açısından Önemi	33
e) Konu ve Bölümleri	34

II. BÖLÜM

79 NUMARALI MANİSA ŞER'İYYE SİCİLİ TRANSKRİPSİYON VE ÖZETİ

1) 79 Numaralı Manisa Şer'iyeye Sicili Transkripsiyon Metodu	38
2) 79 Numaralı Manisa Şer'iyeye Sicili Transkripsiyonu	40
3) 79 Numaralı Manisa Şer'iyeye Sicili Belge Özetleri	355

III. BÖLÜM

79 NUMARALI MANİSA ŞER'İYYE SİCİLİ DEĞERLENDİRMESİ

1) Osmanlı Hukuk Sistemi	403
2) Şer'iyeye Mahkemeleri ve Adliye Teşkilatı	404
3) Şer'iyeye Sicillerinde Belge Türleri	404
4) Şer'iyeye Sicilinde Adı Geçen Mahalleler	408
a) Mahalleler	410

5) Şer'iyye Sicilinde Adı Geçen Liva, Sancak, Kaza ve Köyler	414
a- Liva, Sancak, Kazalar	415
b- Köyler	418
6) Şer'iyye Sicilinde Adı Geçen Dini Kurumlar	424
a- Camiiler	424
b- Evkaflar	425
7) Şer'iyye Sicilinde Adı Geçen Taifeler	426
8) Şer'iyye Sicilinde Adı Geçen Elkablar	427
9) Aile ve Miras Hukuku ile İlgili Davalar	432
a- Nişanlılık	433
b- Evlenme	434
c- Boşanma	436
d- Nafaka Tayini	437
e- Vasi Tayini	438
f- Miras	440
10) Şahıs Hukuku ile İlgili Davalar	441
a- Vekalet	441
b- Gaiplik	442
c- Kölelik	443
11) Alacak ve Borçlarla İlgili Davalar	444
a) Rehin	445
b) Hibe	446
c) Emanet	446
12) Ceza Hukuku ile İlgili Davalar	447

13) Alım-Satım ile İlgili Davalar	450
a- Mülk Satışı	450
b- Hayvan Satışı	450
c- Zirai Ürünlerinin Satışı	450
14) Vergilerle ile İlgili Davalar	452
15) Şer'iyeye Sicilindeki Davaların Konuları	454
SONUÇ	458
ÖZET	460
SUMMARY	461
KAYNAKÇA	462
EKLER	468

GİRİŞ

MANİSA'NIN COĞRAFI KONUMU VE TARİHÇESİ

1) Manisa'nın Coğrafi Konumu:

Manisa ili, Ege Bölgesi'nde çok geniş bir alana yayılmaktadır. Gediz Havza'nın % 73'ünü kaplayan ilin kuzey batıda küçük bir kesimi Bakırçay Havzası'na girmektedir.

27' 08' ve 29' 05' doğu boylamları ile 38 04 ve 39 58 kuzey enlemleri arasında kalan ilin yüz ölçümü 13.810 km'dir. İl merkezinin yükseltisi yaklaşık 50 metredir.

İl alanı yönetsel bakımdan doğudan Uşak'ın Merkez ve Eşme, Kütahya'nın Gediz ve Simav; kuzeyde Balıkesir'in Sındırgı, Merkez, Savaştepe ve İvrindi; güneyden Aydın'ın Nazilli ve Kuyucak; güneydoğudan Denizli'nin Buldan ve Güney; güneybatı ve batıdan İzmir'in Kiraz, Ödemiş, Bayındır, Kemalpaşa, Bornova, Menemen, Bergama ve Kınık ilçeleriyle çevrilidir.

Doğal açıdan ise il alanı, kuzey ve kuzeydoğudan Demirci Dağları ve uzantıları, doğudan Kula- Gördes- Uşak Platoları, güneyden Bozdağ kütlesi, batıdan

Spil Dağı, Yamanlar Dağı uzantıları, Menemen Boğazı ve Yund Dağı'nın Uzantılarıyla kuşatılmış durumdadır.¹

2012 Türkiye Nüfus sayımına göre Manisa'da yaşayan kişi sayısı 1.346.162 olarak tespit edilmiştir.²

Manisa, zemini tamamıyla düz ve alüvyonlar ile dolmuş bir ova üzerinde, dik yamaçlar ile birden bire yükselen ve şehrin 5 km. kadar güneydoğusunda 1517 metreye varan, sert kireç kayalarından müteşekkil Manisa Dağı'nın (Sipil Dağı, kadim Sipylos) ilk yamaçlarında ve eteğinde kurulmuştur. Doğudan batıya doğru uzanan Gediz Ovası, batıdaki Menemen Boğazında birden bire sona ermeden önce kuzeye doğru ziyadesi ile genişler ve nehir bu istikametten Akhisar'dan gelen Kum Çayı ve Manisa Dağının doğu kenarını takip ederek, güneyden gelen Nif suyu ile şehir yakınında birleşir.³

Coğrafi konumu nedeniyle, ilin ulaşım olanakları hayli gelişkindir. İzmir'e karayolu ile 41 km ve demiryolu ile 66 km. mesafededir. Ulaşım hizmetlerinin yeterli bir düzeyde sunulması, ildeki doğal kaynaklarını daha iyi değerlendirilmesini sağlamaktadır. Batı Anadolu'nun önemli akarsularından Gediz Irmağı ile Bakırçay ve Kumçay'ın suladığı geniş vadi tabanlarındaki verimli tarım alanlarının genişliği ve iklim koşullarının elverişliliği Manisa'yı özellikle dış satıma yönelik tarımsal üretim açısından çok önemli bir il yapmıştır. İl ekonomisi genelde tarıma dayalı olmakla birlikte, zengin kömür yataklarının varlığı nedeniyle, maden işleme ve enerji üretimi dalları da il ekonomisinde önemli yer tutmaktadır.⁴ Son yıllarda da hızla

---

¹ Yurt Ansiklopedisi, "**Manisa**" mad., İstanbul 1982, C.8, s.5515; Türk Ansiklopedisi "**Manisa**" mad., Ankara 1976, C.23, s.261; Yeni Türk Ansiklopedisi, "**Manisa**" mad., İstanbul 1985, C.6, s.2174.

² Bkz.: www.tuik.gov.tr.

³ Besim Darkot, "**Manisa**" mad., İ.A., VII, s.288.

⁴ Yurt Ansiklopedisi, **Aynı Madde**, s.5579

büyüyen organize sanayi bölgesiyle birlikte sanayi açısından da dikkat çekici bir il konumuna ulaşmıştır.

Manisa'nın iklimi oldukça sert, denize yakın olmasına rağmen, yazları sıcaktır. Yağışlar en fazla kış aylarına rastlamakta yaz ise kurak geçmektedir. Karlar ile kaplı günlerin sayısı üç günü aşmamaktadır.⁵

2) Manisa'nın Günümüze Kadar Kısa Tarihçesi:

Antik çağda, Batı Anadolu'nun Lydia adı verilen kesiminde bulunan Manisa'nın ne zaman, nasıl ve kimler tarafından kurulduğu hakkında sarıh bilgiler mevcut değildir. Yalnız bugünkü Manisa'nın 7 km. kadar doğusunda bulunan Harabelerin (Tantalıs) ilk yerleşme yeri olduğu ve buranın kuruluşunun M.Ö. 2000 çıktığı kabul edilmektedir.⁶ M.Ö. XII. Yüzyıl başlarından itibaren Anadolu'ya gelen kavimlerin tahrip ettiği bu şehrin yerinde, Frigler tarafından Spiylas adlı yeni bir şehrin kurulduğu sanılmaktadır.⁷ M.Ö. VII. Yüzyılda ise, bu iki yerleşme yeri civarında ismini Magnetler'den aldığı kabul edilen yeni bir şehir daha ortaya çıkmıştı ki, buraya kurucularının adı ile "Magnesia" denilmiş ve eski kaynaklarda Menderes nehri civarındaki Maiandros Magnesia'sından tefrik için Magnesia ad Sipylum veya Spiylos Magnesia'sı adı verilmiştir.⁸

Spiylos Dağı (Sipil Dağı-Manisa Dağı) eteğinde bulunan ve geniş alüvyonlu düz bir ovaya bakan Magnesia şehri, kısa bir müddet kaldığı Lydia hâkimiyetinde bolluk ve zenginliğe kavuşmuştur.⁹ Lydia Kralı Kraisos'un M.Ö. 546'da Pers Kralı

⁵ Besim Darkot, "Manisa" mad., İ.A., VII, s.288

⁶ Oktay Akşit, **Manisa Tarihi**, İstanbul 1983, s.28.

⁷ Oktay Akşit, **a.g.e.**, s.37.

⁸ Çağatay Uluçay- İbrahim Gökçen, **Manisa Tarihi**, İstanbul 1939, s.10.

⁹ Besim Darkot, "Manisa" mad., İ.A., VII, s.289; Akşit, Oktay, **Manisa Tarihi**, İstanbul 1983, s.42-44.

II. Kyros'a mağlup olması üzerine, I. Pers Satrablığı'na dahil edilen Magnesia, Persler tarafından yapılan meşhur "Kral Yolu"na yakın bulunması sebebiyle, bu devirde ekonomik ve ticari yönden gelişme göstermiştir.¹⁰

Magnesia, Pers hakimiyetinden sonra, Büyük İskender'in nüfuzuna girmiş; M.Ö. 281'de bütün Küçük Asya'ya hakim olunca şehrin idaresini oğlu I. Antiokhos'a bırakmıştır.¹¹ Fakat M.Ö. 248'de bu ailenin fertleri arasında taht için başlayan mücadeleler Seleukhoslar Devleti'nin sarsıntıya uğramasına yol açmış ve Romalıların M.Ö. 190'da Magnesia yakınlarındaki bir savaşta (Magnesia Savaşı) III. Antiokhos'u mağlup edince, şehir halkı kendi rızalarıyla Roma hakimiyetine girmiştir.¹²

M.Ö. 133'de kesin olarak Roma hakimiyetine giren Magnesia, Pontos Kralı IV. Mithridates'in Küçük Asya harekatı sırasında, Pontosların eline geçmiş, ancak bir müddet sonra Romalılarla Pontosluların antlaşmaları ve Pontosluların geri çekilmeleri üzerine tekrarı Roma'ya bağlanmıştır. Böylece, Asya Eyaleti'nin mühim bir şehri haline gelen ve M.Ö. 20' de Augustus'un eyalet düzenlemesi sırasında, yarı otonom olduğu darbilden sikkelerden anlaşılan Magnesia, ekonomik yönden müsait şartlara kavuşmuş ve iç idarede serbest olmuştur.¹³

M.S. 17'de Magnesia'nın bulunduğu Gediz havzası, müthiş bir zelzele ile sarsılmış, şehir bu zelzeleden etkilenerek yıkılmış, fakat İmparator Tiberius tarafından yeniden inşa edilmiştir.¹⁴

---

¹⁰ Oktay Akşit, **Manisa Tarihi**, İstanbul 1983, s.49.

¹¹ Oktay Akşit, **a.g.e.**, s.59-67.

¹² Oktay Akşit, **a.g.e.**, s.69-97.

¹³ Oktay Akşit, **a.g.e.**, s.103-106.

¹⁴ Oktay Akşit, **a.g.e.**, s.115.; Darkot Besim, "**Manisa**" **mad.**, İ.A., VII, s.289; Çağatay Uluçay-İbrahim Gökçen, **Manisa Tarihi**, İstanbul 1939,s.16.

Roma İmparatorluğu'nun ikiye ayrılması ile Magnesia, Doğu Roma İmparatorluğu'na bağlı şehirlerden biri olmuştur. Magnesia Bizanslıların devrinde Piskoposluk merkezi haline getirilmiştir.¹⁵ Latinlerin XIII. Asır başlarında İstanbul'a hakim oldukları devirde ise, İznik İmparatoru Dukas Latinlerle yaptığı mücadeleler esnasında, uzun müddet Magnesia'da ikamet etmiş, böylece şehir Bizans'ın son zamanlarına doğru Batı Anadolu'nun en büyük merkezlerinden biri olmuştur.¹⁶

Ancak 1071'den beri Anadolu'ya hâkim olmaya başlayan Türklerin bu ülkeyi yurt edinmeleri, Batı Anadolu Bölgesindeki diğer Bizans şehirleri gibi, Magnesia'nın da kaderini değiştirecektir.

Anadolu Selçuklu Devleti'nin zayıflamaya başladığı ve Anadolu'nun Moğol istilasına uğradığı sıralarda, Magnesia bir Bizans şehri durumunda bulunuyordu. Anadolu Selçuklu Devleti'nin son yıllarında "Uç Beylerinden", yani sınır kumandanlarından olan Saruhan Bey, bugünkü Manisa topraklarını fethetti. 1313'de Manisa şehrini alıp beyliğin baş şehri yaptı.¹⁷

Yeni sahiplerinin lisanına uygun olarak adı "Mağnişiye-Mağnisa" şeklinde telaffuz değişikliğine uğrayan, şehri ele geçiren Saruhan Bey'in menşei hakkında kesin bilgiler mevcut bulunmamakla birlikte, Harzemşahlar'a mensup emirlerden birinin torunu olması kuvvetle muhtemeldir.¹⁸ Saruhan Bey zamanında Manisa hemen hemen Türkleşmiş, şehrin çehresi değişmeye, yeni sahiplerinin engin medeniyeti kaim olmaya başlamıştır.

---

¹⁵ Çağatay Uluçay- İbrahim Gökçen, **Manisa Tarihi**, İstanbul 1939,s.18.

¹⁶ Feridun Mustafa Emecen, **XVI. Asırda Manisa Kazası**, Ankara 1989, s.16.

¹⁷ Çağatay Uluçay- İbrahim Gökçen, **a.g.e.**,s.23.; Türk Ansiklopedisi, "**Manisa**" mad., Ankara 1976, C. 23, s.265.

¹⁸ Feridun Mustafa Emecen, **XVI. Asırda Manisa Kazası**, Ankara 1989, s.17.

1346'da ölümüne kadar beyliğe en parlak devrini yaşatan Saruhan Bey Manisa'ya da bir Türk –İslam şehri hüviyetini kazandırmıştır.¹⁹ Saruhan Bey'den sonra oğlu İlyas Bey Manisa'ya hâkim olmuştur. İlyas Bey'in yerinede oğlu İshak Bey, beyliğin başına geçmiştir. İshak Bey'in hükümdarlığında, Manisa en parlak devrini yaşamış, imar faaliyetleri ile şehrin çehresi değişmiştir. Bu eserlerin bir kısmı bugüne kadar dahi gelebilmiştir.²⁰

İshak Bey'in 1390 yılına doğru vefat etmesiyle yerine geçen oğlu Hızırşah, kardeşi Orhan ile saltanat mücadelesine girmişse de Manisa'ya hâkim olmayı başarmıştır. Ancak bu dönemde Osmanlı nüfusu iyice hissedilmeye başlamıştır. Nitekim Yıldırım Bayezid'in Batı Anadolu harekâtı esnasında Hızırşah kendisini karşılayarak, memleketini "Sulh Tarihiyle" Osmanlılara bırakmış, kendisine de Saruhan ilinin doğu tarafları verilmiştir.²¹ Manisa'ya hâkim olan Yıldırım Bayezid, Hızırşah'ın idaresindeki yerler hariç olmak üzere, Saruhan'ı Karesi ile birleştirerek, oğlu Ertuğrul'un idaresine bırakmıştır.²²

1402 Ankara Savaşı'ndan sonra diğer beyliklerle beraber Saruhan Beyliği'de tekrar eski topraklarına kavuşmuşsa da Çelebi Mehmet'in Anadolu birliğini sağlamak gayesiyle giriştiği harekât neticesinde Saruhanoğulları'nın Manisa kolu sona ermiştir. Buna mukabil, Demirci kolu bir müddet daha devam etmiştir.

Manisa ve çevresinin kesin olarak Osmanlı hâkimiyetine geçmesi II. Murat devrinde gerçekleşmiştir. Osmanlı hâkimiyetinin tesisi ile Manisa, XVI. Asrın sonlarına kadar Osmanlı Şehzadelerinin saltanat tecrübesi kazandıkları Batı Anadolu

---

¹⁹ Feridun Mustafa Emecen, **a.g.e.**, s.19.

²⁰ Feridun Mustafa Emecen, **a.g.e.**, s.19.

²¹ Feridun Mustafa Emecen, **İlk Osmanlılar ve Batı Anadolu Beylikler Dünyası**, İstanbul 2001, s.119.

²² Feridun Mustafa Emecen, **a.g.e.**, s.20; Besim Darkot, "**Manisa**" **mad.**, İ.A., VII, s.289; Türk Ansiklopedisi, **Aynı Madde**, s.265.; Çağatay Uluçay, "**Saruhanoğulları**" **mad.**, İ.A.,X., s.241.

Bölgesinin en mühim siyasi merkezlerinden biri olmuş ve bu hususiyeti sebebiyle “Dar’ül Mülk” sıfatına layık görülmüştür.²³

“Taht-ı Saruhan” denen Manisa Sancağı, merkezi önce Ankara, 1451’den sonra Kütahya olan Anadolu Beylerbeyliği’nin 14 sancağından birini teşkil ediyordu. Fakat sancak beyleri ekseriyetle velihat-ı şehzadeler idi. Bu suretle 120 yıl bu sancakta Osman oğulları şehzadeleri valilik etti ki, en ünlüleri Fatih Sultan Mehmet’tir.²⁴

Tanzimat’tan sonra Saruhan Sancağı denen Manisa Vilayeti, Aydın (İzmir) Vilayetinin (eyaletinin) 5 sancağından biri oldu ve 11 kazası vardı.²⁵ 1845-1847 tarihleri arasında eyalet (Umumi Valilik) merkezi olduysa da, bu hal 2 yıldan fazla sürmedi. Şehzadelerin valilik ettikleri dönemde ve sonradan çok parlak bir merkez ve Anadolu’nun en büyük şehirlerinden biri olan Manisa, XVIII. asırda ehemmiyetini kaybetti. Eşkıyalık ve derebeylik yüzünden zarar gördü. XVII. ve XVIII. asırlarda, sancak arpalık suretiyle tevcih edildiğinden, mütesellimler vasıtası ile idare edildi. Bilhassa XVIII. ve XIX. asırlarda sancak “Malikâne” ve berveç-i maktü iltizama verildiğinden, bu usul de mültezimlerin ekâbir-i deletten veya oğullarından olmasını icap ettirdiğinden, sancağın mukataalarını iltizam edenler de doğrudan doğruya sancağa gelmeyip, mali ve idari işlerini namlarına tedvir edecek mütesellimler gönderdiler. Bu tarz yerli hanedanların veya nüfuzlu kimselerin daha ziyade kudret kazanmalarına ve neticede ayanların teşekkülüne başlıca sebep oldu. Böylece Manisa’da Kara Osmanoğulları meydana çıktı. Bunlar bir aralık Saruhan Sancağı’ndan başka garbi Anadolu’nun da mühim bir kısmına hâkim oldular.

---

²³ Feridun Mustafa Emecen, **a.g.e.**, s.20; Besim Darkot, **Aynı Madde**, s.289

²⁴ Türk Ansiklopedisi, **Aynı Madde**, s.265.

²⁵ Besim Darkot, “**Manisa**” **mad.**, İ.A., VII, s.289.; Türk Ansiklopedisi, **Aynı Madde**, s.265.

Bunlardan Hacı Hüseyin Ağa'nın ölümünü fırsat bilen II. Mahmut 1815' de bu ailenin Manisa üzerindeki hâkimiyetine son verdi.²⁶

Manisa XIX. asırda hala Anadolu'nun büyük merkezlerindendi. Demir yolu ile İzmir'e bağlanması şehri geliştirdi. I. Dünya Savaş'ından önce şehir nüfus olarak çok büyüktü. Ancak Manisa I. Dünya Savaş'ını sona erdiren Mondros Mütarekesi'nden sonra Yunanlılar tarafından işgal edilmiştir. 23 Mayıs 1919'dan 8 Eylül 1922'e kadar 3 yıl 3 ay 16 gün süren bir işgalde, Türk nüfusunun büyük çoğunluğu şehri terk etmek mecburiyetinde kalmıştır. Yunanlılar şehirden çekilirken zaten nüfusunu kaybetmiş olan bu şehri yakmışlar ve 11.337 evden ancak 4.335'i bu yangından kurtulabilmiştir. Cumhuriyet döneminde sancaklara (Mutasarrıflıklara) "Vilayet= İl" adı verilince, "Saruhan" da bir vilayet oldu. 1927'de çıkan bir kanunla vilayetin adı da, şehrin adı gibi "Manisa" oldu.²⁷

---

²⁶ Besim Darkot, **Aynı Madde**, s.292.

²⁷ Türk Ansiklopedisi, **Aynı Madde**, s.265.

I. BÖLÜM

KADILIK MÜESSESESİ VE ŞER'İYYE MAHKEMELERİ

1) Kadılık Müessesesi ve Şer'iyye Mahkemeleri

a) Kadılık Müessesesi:

Kadı, kaza işlerine bakan memura verilen addır. Halk arasında çıkan ihtilafların faslına mahsus memûriyyet demek olan kaza pek eskidir.

İslâmiyet'te kaza işlerini ilk derûhde eden bizzat Hz. Peygamber idi. Daha sonra Hulefa-yı Râşidin bu vazifeyi gördüler. Zira yargı görevi (kaza) hilafete dâhil vazifeler arasında yer almaktaydı. Yani yargılama görevi kamu adına halifenin veya yetkili kıldığı kadıların göreviydi. Bu sebeple İslâm'ın ilk dönemlerinde halifeler, bizzat kaza vazifesini de icra ederler ve başkasına havale etmezlerdi. Daha sonra İslâm Devleti genişleyip yargıya dair işler çoğalınca, halifeler, gerek hilafet merkezinde ve gerek vilâyetlerde, kendilerine vekâleten (kamuyu temsilen) davaları yürütmek için hususî memurlar tayin etmeye mecbur oldular.²⁸ İlk zamanlar kadılar halk arasındaki davaları camilerde görürlerdi. Davacılar kadıların yanına gelerek davalarını söylerler ve faslettirirlerdi.

Kadılarına verilen maaşa gelince bu maaş zamanın ve devletlerin hal ve şartlarına göre değişirdi. Hazreti Ömer (Şureyh)i Basra kadılığına tayin ettiği zaman kendisine her ay yüzer dirhem nakit ile idaresine kâfi bir miktar buğday tahsis eylemiş idi.

Osmanlılar da kadı tayininde ilk İslam devletlerindeki usulü uygulamışlar, tanınmış zatlara kadılığa tayin eylemişlerdir. İslam diyarının maruf aileleri bir

²⁸ Ahmet Akgündüz, *Şer'îye Sicilleri*, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı, C.1, İstanbul 1988, s.76.

taraftan Anadolu'ya geliyor, diğerk taraftan da açılan medreseler kaza tarikini ihtiyar edecekleri yetiştiriyordu. Hatta kaza işinin İslam ananesine tevfikanc camilerde görülmesi için Bursa'daki Yeşil ve Yıldırım Camilerini dava görebilecek bir şekilde yaptırmışlardı.

Kadılığa, Osmanlıların ilk zamanlarında çokluk rağbet olunmadığı halde sonraları pek ziyade arzu gösterenler olmuş, bunun neticesi olarak da rüşvet vermeyi ve almayı meydana çıkarmıştır.²⁹ Osmanlı Devleti'nin müessisi I. Gazi Osman, Selçuklu kanunlarına göre, kazanın, siyasetin, icranın, doğrudan doğruya, ümeranın salâhiyeti dâhilinde bulunmasına rağmen, bu salâhiyetin kazaya teâllük eden kısmını reyinde müstakil kadılara havale etmiş ve şer'i mahkemelerin ilgasına kadar, divan ve huzur mahkemeleri istisna edilirse, hemen bütün imparatorluk devrinde bu esasa riayet olunmuştur.³⁰

Osmanlı İmparatorluğu'nda kadı tayin edilmek; bir takım niteliklere sahip olmak kadar, belirli bir tahsil düzeyi ve hiyerarşik geçiş işlemine dayanmaktaydı. Bu nedenle Osmanlı ülkesinde, adliye silki; klasik İslam devletlerine göre daha gelişmiş esaslara dayanan bir sistem, başlı başına bir meslek olarak görülmektedir. Bu kategoriye giren her gruba belirli bir fonksiyon yüklenmiştir. Müderrisler öğretimle, müftü'ler ifta yani fetva göreviyle, kadılar ise kaza (yargı) göreviyle yükümlüydüler. Osmanlı kadıları bu hiyerarşi içinde mutlaka gerekli medrese tahsilini ve hukuk bilgisini kazanmış olmak zorundaydılar. Ancak, bu ön şarta sahip olan medrese mezunu hiyerarşiye girebilirdi.

Kadı'lar padişah beratı ile tayin edilirdi. İlmiye mensuplarının tayin, azil ve nakil işlemlerini Anadolu ve Rumeli kazaskerlikleri dairesi yapardı. Yani kadı'nın

---

²⁹ Mehmet Zeki Pakalın, **Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü**, C. II, İstanbul 1993, s.120-121.

³⁰ İslam Ansiklopedisi, "**Kadı Maddesi**", C.VI., İstanbul 1978, s.45.

mesleğe intisabında bu dairelerden birine dahil olması gerekiyordu. Bu dairelerde ruzname denen deftere kayıt edilir ve meslekî terfi ve özlük işleri bu büroda yürütülürdü. Şayet bir kadı'nın tayini bu deftere kaydedilmemişse elindeki berat hükümsüzdü ve iptali gerekirdi.³¹ Kadılar; kaza kadıları, sancak ve eyalet kadıları olmak üzere başlıca iki kısımdır: Kaza kadıları, Rumeli, Anadolu ve Mısır olmak üzere üç sınıftı. Kaza kadıları 20 ay hizmetten sonra görevlerinden ayrılır, yerlerine sırada olan başkaları tayin edilirdi. Azledilen kadı İstanbul'a gelerek her çarşamba günü kazasker dairesine mülâzemet eder (buna *mülâzamat-ı müstemirre* denirdi), yine tayin sırasını beklerdi (buna *zaman-ı infisal* denirdi). Yeniden tayin, iki yıl mülâzamatdan sonra, kıdem sırasıyla nöbette olanlar arasından yapılırdı.³² 1716'da Şehit Ali Paşa sadaretinde bu mülâzemet-i müstemirre usûlü kaldırılarak, aşağıdaki maddeler kondu:

1- Bir mâzul kadı tekrar tayin olunmak için kendi derecesindeki mâzullerin en kıdemlisi olacak ve ehliyeti ve kifayeti bulunacaktır.

2- Kadılığa geçecek olanlar ibtida kazasker huzurunda imtihan olacaklar, ehliyeti haiz olanları kazaskerler şeyhülislamlığa bildirecekler ve o da bunu defterine kayıt edecektir.

3- Bu suretle şeyhülislamın inhası üzerine kazasker huzurunda muvaffak olan zat sırası gelince kadılığa tayin olacaktır.

4- Şer'i hâsılatı müsmir olan kazalar müstakil olarak tevcih edilecek ve müsait olmayanlar kadıların mansıplarına ilave olunarak, kıdemli olan kadıların

---

³¹ İlber Ortaylı, **Hukuk ve İdare Adamı Olarak Osmanlı Devleti'nde Kadı**, Ankara 1994, s.12,16.

³² Meydan Larousse, "**Kadı Maddesi**", C. VI., İstanbul 1981, s.749.

maişetlerine karşılık olarak verilecek ve bu da kazaskerin arzı ve şeyhülislamın inhası üzerine yapılacaktır.³³

Mahalli halk ile yakınlaşmamaları için olsa gerekir, kadı'ların tayin süreleri ve görevleri kısa tutulmuştur. Bu, hiyerarşide meydana gelmesi muhtemel olan tikanıklıkları da önlemekteydi. Bu görev kısalığında rütbe de esas tutulmuştur. Mevleviyet payesini haiz büyük kadılar genellikle bir sene, kaza kadıları ise 20 ay süreyle tayin edilirdi.

Bir kadı, görev yerine tayin edilince " *berat resmi* " denen bir resim ödemesi gerekliydi. Bu resim onun yevmiyesine göre değişirdi. Sürelerin belirsizliği ve kanun hükmü, hilafın kısa tutulması, ciddi problemler doğurmuştur. En başta kadıların görev namusunda sarsıntılar meydana geldi. Görev sürelerini güven altına almak için gayrî kanunî harcama ve rüşvet gibi yollara başvurdular. Sarf ettikleri parayı az zamanda fazlasıyla kazanmak için türlü yolsuzluklara saptılar.

Kadı'nın kendi yargı bölgesi dâhilinde çıkan olaylarda ve mahkemeye vaki müracaatlarda, kanunî sebeplerden biri mevcut olmadıkça, davaya bakmaktan veya olayın aydınlanması için gerekli teftiştan kaçınması yasaktır. Bu gibi hallerde eyalet beylerbeyi veya merkezî devlet yetkilileri kendisine vazifesini hatırlatıp, ihtarda bulunurlardı. Kadı; katl, bazı halde alacak ve benzen davalar için keşif icap ettiğinde yanında ehl-i hibra ile olayı tespit zorundaydı. Kadıların yargı bölgeleri içindeki mükellefiyetlerini yerine getirme dışında, kendi yargı bölgeleri dışındaki işlere karışmamaları prensibi de önemlidir. Herkes ait olduğu bölge mahkemesinde yargılanır, kadılar da kendi bölgesi dışındakilerin davasına bakamazdı. Tersine

---

³³ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, **Osmanlı Devleti'nin İlimiye Teşkilatı**, Ankara 1988, s.107.

hareket edilirse, kadılar arasında çatışmalara ve hatta bölgesine tecavüz edilen kadı'nın merkeze şikâyeti görülmüştür.

Osmanlı kadısı; tarihî gelişimi ve hukukî teorik yapısı içinde etraflıca ele alınan bir konu olmasa gerektir. Genellikle Osmanlı kadısının bu kendine özgü durumu üç kıstasa dayanılarak açıklanmaktadır; a) kadı'nın doğrudan merkeze bağlı olup, mahalli otoritelerden ve yöneticilerden bağımsız olması b) yargı yanında mülkî ve malî konularda da aynı derecede bir sorumlu yönetici olması c) belirli bir hiyerarşi ve eğitimden geçmiş olması ve bir yerdeki görev süresinin belirli ve kısa olması.

Her kadı belli bir kaza ve sancak bölgesine tayin edilir. Her iki halde de kendisine ait bölge dâhilindeki şehir, kasaba, nahiye ve köylerde yerine getirmekle mükelleftir. Tabiatıyla kadı böyle geniş bir sahanın her tarafında, bu görevleri bizzat yerine getiremeyeceği için, mekânsal düzeyde kendine bazı yardımcılar seçer. Böylece fizikî alandan doğan yatay bir hiyerarşi ortaya çıkar. Bu alan içinde amir, kadının bizzat kendisidir.

Kadı; kaza dairesindeki küçük ünitelerin, yani her nahiyenin başına bir naib tayin eder. Naib kendi bölgesi dâhilinde kadı'nın fonksiyonlarını görür. Ancak bu konuda hiyerarşik yetki ve denetim üstünlüğünün bizzat kadıda bulunduğuna şüphe yoktur.

Kadı naib tayin ederken umumiyetle o mahallin ulemasından olanları seçer. Bunlar o yerin medreselerinden icazet almış kimselerdir. Bu gibiler bazen kadı'nın maiyetindeki işlere de tayin edilirdi.

Kadı'nın malî görevlerinin başında "*avarız haneleri*" nin kayıt ve muhafazası ve bu verginin toplanması gelmektedir. Kadı'nın bir diğer malî görevi de para rayicine dikkat etmek, rayiçten fazla sikke mübadelesini önlemek; tedavülde

kalp veya kırık sikke bulundurulmasına mani olarak, müsebbiplerini cezalandırmaktır. Merkezî hükümet bu konudaki emirlerini beylerbeyi, sancakbeyi ve kadılara hitaben yazar. Mukataaya verilecek yerler için mukataa sahibine iltizam tezkiresi vermek ve mukataa beratının sicile kaydı, kadı'nın göreviydi.

Kadı'nın bir görevi de ordunun ihtiyaçlarını temin, yol ve konaklama tesislerin önceden kontrol ve bilhassa toplanan verginin orduya serîan yetiştirilmesiydi. Şehrin alt yapısal tesis ve hizmetlerinin gözetilmesi onun görevlerinin başında gelir Bu nedenle vakıf mütevellilerini kontrol ve azil yetkisi de vardır. Esasta onun tarafından tayin edilmekteydi. Gene vakıf kurumlarından sayılan medreseleri kontrol etmek müderrislerinin tayin veya azli için arz yetkisi, imaretlerin ve talebe-i ulûmun iâşesini denetlemek ve gözetmek onun göreviydi.

Kadı'nın bir diğer görevi de; geleneksel şehirde büyük sorun olan iâşe kıtlığının giderilmesi ve civar yerlerdeki kaynaklardan teminini gözeterek, istifçilik ve karaborsacılık benzeri yolsuzlukları önlemektir.

Şehrin imar düzeninin denetimi konusunda kadı'nın başyardımcısı mimar başıdır. Suyolları ve surlar ve yol üzerine bina kurulmaması, sundurma ve balkonların sokağa sarkmaması, gayrimüslim semtlerindeki evlerin içine hamam yapılmaması, mezarlık ve pazaryerlerinin kadı'nın izni olmaksızın nakledilmemesi ve bu konulardaki faaliyetin onun yürüteceği muameleye bağlı olması konusudur.

Kadı bütün bu görevleri arasında askerî sınıf mensuplarını da (vergiden muaf müslim, gayrimüslim yönetici veya yönetime yardımcı olmaktan dolayı imtiyaz ve ihtiyar sahibi olmuş zümre) teftiş ile görevliydi. Esasen kadı'nın ehl-i örf mensubuyla olan ilişkisine değinmekte fayda vardır. Klasik devirden beri Ortadoğu şehirlerindeki kadı ile valinin arasındaki sıkı işbirliğinin sebebi, kadı'nın yöneticinin

infaz kuvvetine olan ihtiyacı, ikincisinin de birincisinin hukukî hüküm karar ve istişaresine olan ihtiyacıdır. Temelde bu ilişki Osmanlı İmparatorluğu'nda da devam etmekteydi. Görev ve yetki bakımından önceki anlatılanlara ilaveten şu hususlar vardır; beylerbeyi veya sancakbeyinin idarî problemler veya reayanın müracaatı ile ilgili olarak kadıya mübaşir ve mektup göndermesi nadir örneklerden değildi.

Kadıların suiistimali, kanunsuzca verdikleri hükümler ahalinin şikâyetine sebep olur veya devlet yönetiminin dikkatini çekerse, teftiş yoluna gidilirdi. Bu gibi hallerde merkezî hükümet beylerbeyi veya sancakbeyi rütbesinde birim gönderir ki buna *müfettiş paşa* denirdi. Yahut da dergah-ı ali çavuşlarından biri *mübaşir müfettiş* olarak gönderilirdi.

İslam tarihinin her döneminde kadılar en yüksek mevkilere kadar yükselebilmişlerdir. Osmanlı İmparatorluğu'nda da ilmiye ricalinden olduklarından, ayrı bir statüleri vardı. Osmanlı devlet protokolünde de hiyerarşide ve etikette ayrı bir yerleri vardı. Mevleviyyet sahibi olup olmamalarına göre statüleri de değişirdi. Her şeyden önce ilmiye sınıfının ayrıcalıklarına sahiptiler. Kul zümresinden olmadıklarından, ehl-i örf gibi siyaseten cezalandırılmazlardı. "*ilmiye sınıfının kanı akıtulamaz*" prensibi, istisnası Osmanlı tarihinde pek nadir görülen sert bir kuraldı

Kadı, bir hukuk adamı ve yargıçtı. Mahkemesine, verdiği kararların tutulduğu noter kayıtlarına müdahale edilemezdi. Burada istiklal-i mahkeme prensibine uyulmuştur. Fakat kadı aynı zamanda bir beledî amir, bir asayiş görevlisi, bir malî yetkilidir. Bu alanda merkezî hükümetin denetimi, yol göstermesi ve amirliği söz konusudur. Vakıf ve medrese teftişinde bağımsızdır. Tımar ve arazi davalarında söz sahibidir, ama hüküm verirken bir fıkıh adamı olduğu kadar bir memurdur. Davalarda şer'î konuyu müftüye sorabilir (fetva), ama örfî davalarda örfî

mevzuatın gereğiyle hüküm verir. Bir hukukçu ve idare adamıdır. Nihayet bir şeriat görevlisi olarak İslam cemaatinin temsilcisidir. Ahalinin istekleri doğrultusunda bazen onların protestoları adına, merkezî hükümete arzda bulunur, yazıyla talepte de bulunur. Bu da onu örfî memurlardan ayıran bir statüdür ve bunun için de bir fıkıh adamı olarak siyaset cezasından masundur.³⁴

Sonuç olarak, kadılar şehir hayatında, önceki asırlarda olduğu gibi, güçlü tek otorite olmayıp, mutasarrıf ve valilerden sonra ikinci derecede öneme sahip kişiler durumundaydılar.

Bu güçlerine rağmen, sancak teşkilâtında yargı, yönetim, maliye ve belediye hizmetlerinde devleti temsil eden, devletin sıkıştıkça başvurduğu kişiler olma özelliklerini korumaktaydılar.³⁵

b. Şer'iyye Mahkemeleri:

Şer'iyye mahkemeleri daha önce vasıflarını ve derecelerini anlattığımız kadıların, şer'i hükümlere göre yargılama yaptıkları mahkemelerdir. Şer'iyye mahkemelerini ifade için mehâkim-i şer'iyye, meclis-i şer', meclis-i şer'-i enver veya nebevî gibi tabirler kullanılmaktadır. Şer'iyye mahkemelerine ait gelişmeleri Tanzimat'tan önceki ve sonraki gelişmeler olmak üzere ikiye ayıracağız.

i) Tanzimata Kadarki Dönem:

İslam hukuk tarihinde yargı görevini deruhde eden ilk kadı, bizzat Hz Peygamber idi. Daha sonra Raşid Halifeler bu görevi üstlendiler. Zira yargı görevi (kaza) hilafete dahil vazifeler arasında yer almaktaydı. Yani yargılama görevi kamu

---

³⁴ İlber Ortaylı, **a.g.e.**, s.25,29,41,48.

³⁵ Rifat Özdemir, **XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Ankara**, Ankara 1986, s.202.

adına halifenin veya yetkili kıldığı kadıların göreviydi. Bu sebeple, İslam'ın ilk dönemlerinde halifeler, bizzat kaza vazifesini icra ederler ve başkasına havale etmezlerdi. Daha sonra İslam Devleti genişleyip yargıya ait işler çoğalınca, halifeler; gerek hilafet merkezinde ve gerek vilayetlerde, kendilerine vekâleten (kamuyu temsilen) davaları yürütmek için hususî memurlar yani kadılar tayin etmeye mecbur oldular.

Osmanlı Devleti de bir Müslüman devlet olduğundan ilk kuruluş yıllarından beri aynı kaza usulünü benimsemiş ve I. Osman'ın ilk tayin ettiği iki memurdan birisi kadı olmuştur. Ancak kadıları yetiştirecek kaynak ilk dönemlerde tesis edilmediğinden, ilk Osmanlı kadıları hep Anadolu, İran, Suriye, Mısır ve Irak gibi İslam ülkelerinden seçilmiştir. Osmanlı Devleti'nin yargı dili olarak önce %50 nispetinde sonraları tamamen Türkçe kullanılmaktadır.³⁶ Osmanlı Devleti'nde kadılar, buldukları toplumun hukuk ve ceza ile ilgili davalarına bakarlar, meseleleri Hanefî fikhinin esaslarına göre hükme bağlarlardı. Ülkede Şafîî, Maliki, Hanbelî vatandaşların yanı sıra Yahudi ve Hıristiyan olmasına rağmen halkın çoğunluğu Hanefî mezhebinden olduğu için bu mezhebe göre hüküm verirlerdi. Bazı hallerde, Hanefî mezhebinin tartışmalı olan görüşlerinden en muteber olanını araştırıp, uygularlardı.³⁷

Osmanlı mahkemelerinde açıklık prensibi cari idi. Mahkeme esasta gece gündüz müracaata açık olmalıydı. Özellikle örf ehlinin anı müracaatı geri çevrilemezdi. Mahkemelerde duruşmaların açık olduğu, *sicilli-i mahfuz* denilen Zabıt Defterlerinde her kaydın altında o dava ile ilgili bir takım kimselerin isimlerinin yazılı olmasından anlaşılmaktadır. Bunlar davaya göre değişmektedir.

---

³⁶ Ahmet Akgündüz, **a.g.e.** , s.76.

³⁷ Tufan Gündüz, **Şer'îyye Sicilleri ve Tarihi Kıymeti**, Türk Yurdu, C. XII., Ankara 1992, s. 50.

Bazı davada şehir kethüdası, müderrisler, yeniçeri ihtiyarları, esnaf davalarında esnaf ilen gelenleri dinleyici ve *şühûdü 'l-hâl* üyeleri arasında yer almaktaydı. Bazı ahvalde buraya girenlerin bir önceki davada şahit olduğu da görülmektedir. Şühûdü'l-hâl muhtemelen müşavere vazifesini de gören bir kuruldu konumundaydı.

Kadı duruşmada hazır olmayan taraf (ga'ib) aleyhinde hüküm veremezdi. Ancak bu kimse adına onun vekilinin hazır olması gerekiyordu. O takdirde hüküm verilebilirdi. Hüküm vermeden önce kadı'nın fukahanın veya konu üzerinde bilgisi olanın oyuna başvurma hakkı vardır. Böylelikle daha sağlıklı hüküm verilebiliyordu. Kadı kendisine müracaat edilip, davayı görmek istediğinde ilk önce davacıyı dinler; bundan sonra davalıyı dinlerdi. Sonra davalıya davacının iddiası ile ilgili sorular sorardı. Eğer davalı müddeinin iddiasını kabul ederse, karar safhasına geçilir ve mesele vuzuha geçilirdi. Gerek ceza davalarında, gerekse bizim hususî hukuk dediğimiz alana giren davalarda davalının ikrarı mühimdi ve derhal zabta geçirilmesi gerekiyordu. Eğer davalı iddiayı ret ederse bu takdirde kadı davacıya iddiasını ispatlamasını bildirirdi. Fakat davacı ispat babında (beyyine külfeti ona ait olduğu anlaşılıyor) hukukî delil getiremez veya lehine şahitler bulamazsa, onun talebi üzerine kadı davalıya yemin etmesini emrederdi. Bu yemin iddianın doğru veya yanlış olduğu konusundadır. Eğer davalı yemin ederse dava düşerdi. Eğer yemin etmeyi ret ederse (nükûl) o takdirde hüküm davacı lehine verilirdi. Genellikle kadı davalıya yemin ettirmeden önce davacı tarafından getirilen şahitler gibi, davalının gösterdiği şahitleri de dinlemek zorundadır. Diğer önemli bir nokta da sadece davalının yemine zorlanacağıdır. Nitekim Ebussuud Efendi'nin bir fetvasına nazaran bu konuda hukukî kesinlik ve hâkim lehine önemli bir uygulama görülüyor. Hâkim şahidi yemine zorlayamazsa da şahadetini kabul için yemini şart koşabilir.

Tarafların vekili ile temsili mümkündür. Esasen vekili de bulunmayan ga'ib aleyhine hüküm veremez. Kadı'nın iki hususu göz önünde bulundurması gerekir. Bu da lüzumluluk ve meriyet esasıdır. Her ikisi de bazen birbirine zıt olabilir. Yanı ifade ve gerekli noktalar ve bunların geçerliliğinin takdiri gerekir. Kadı bu iki fasik'in şahadet ve delilini kabul edemez, aksi takdirde hükmü geçerli değildir. Şahitlerin ifadelerinin geçerliliği, ister cezaî bir dava olsun, isterse bugünkü anlamıyla ***hukuk-u medeniye*** ait bir dava olsun; kadı şahitlerin getirdiği delile, hiç bir şart ve sınır koymadan inanmak zorundadır. Kadı'nın şahidin dürüstlüğü üzerinde objektif kıstasların dışındaki değerlendirmelere bile başvurduğu oluyordu. Esasen bu konuya dikkat ediliyordu. Ebussuud Efendi'nin bir fetvasına göre; kilise veya havraya gitmeyen bir gayrimüslimin şahadeti kabul edilemezdi. Bununla beraber bu durum, İslam hukukundan çok, geleneksel toplumun bu konudaki katılığından ileri gelir. Şahadet konusunda dikkate değer bir diğer kurum da (prensip) ***nakl-i şehadetdir***. Bu, bir mahkemede saptanan ve kabul edilen şahadetin bir ispat vasıtası (delil) olarak, bir başka mahkemeye getirilmesidir. Kadı bunu kabul ettiğinde (şer'an objektif şartlar mevcutsa kabul etmek zorundadır) ne davacı ne de davalı bunun reddini talep edemez. Hatta yeniden şahit dinlenmesini veya şahitlerden birinin oraya getirilip, dinlenmesini de talep edemezlerdi.

Kadı ispat vasıtası için şahadetle yetinemez. Gerektiğinde keşif yapması gerekir. Bu gibi hallerde gereken tahkikat için gereğine göre muayyen kişilere emir verebilir. Osmanlı sisteminde gereken halde keşfe çıkmak, talep durumunda tereke taksimi vs. gibi konular için etraf köylere gitmek bizzat kadı'nın görevi idi. Kadı'nın bir özrü varsa naiblerini görevlendirebilirdi.

Kadı'nın hükümlerinin tam ve kesin olması gerekir. Bu hüküm hiçbir münakaşa, niza'a ve yorum farklılığına meydan vermeyecek kadar açık olmalıdır. Verdiği hüküm derhal zabta geçirilip sicile kayıt edilir, kararın suretini havi bir hüccet kadı tarafından ilgiliye verilirdi.

Osmanlı adlî sisteminde, alınacak harçlar, her sancak kanunnamelerinde ayrıntılı olarak belirlenmiştir. Kadı, davalı ve davacıdan belirli bir miktar harç alır. Bu dava konusu olan meblağa bağlıdır.³⁸

Şer'iyye mahkemelerinin belli bir binası yoktu. Ancak bu, Şer'i meclis adıyla yargılamanın yapıldığı muayyen bir yerin olmadığı anlamına alınmamalıdır. Kadıların yargı işlerini rahat yürütebilecekleri ve ilgililerin kadıyı her an bulabilecekleri belli ve mahkemenin vakarına yakışır bir yerin bulunması şarttır. Bu ya kadı'nın evinin bir köşesi veya cami, mescit yahut medreselerin bir odasıdır. Bayram ve cuma günleri kadı'nın bilinen bir yerde yargı görevini ifa ettiğini görüyoruz. III. Mahmut döneminde şer'iyye mahkemeleri ve kadılar hususunda önemli değişiklikler yapılmıştır. 1837/1263 yılında İstanbul kadısının makamı Bab-ı Meşihat'daki boş odalara taşınmış ve ilk kez resmî mahkeme binasından yargı görevi ifa edilmeye başlanmıştır.

İlk yıllarda kadılar, kazaskerlere ve kazaskerler de padişahın mutlak vekili olan sadrazamlara bağlı ve onların namına şer'i hükümleri icra ede geldikleri halde Tanzimat'tan sonra Şeyhülislamığa bağlanmışlardır.

---

³⁸ İlber Ortaylı, **a.g.e.**, s.51-67.

ii) Tanzimat'tan sonraki dönem:

1839/1255 Gülhane Hatt-ı Hümayun ile çıkan Tanzimat döneminde, şer'iyye mahkemeleri konusunda da önemli gelişmeler olmuştur. Söz konusu Hatt-ı Hümayunla özel ve kamu hakları teminat altına alındığı gibi, bu teminatın gereği olan hukukî düzenlemeler de yapılmaya başlanmıştır. 1859 tarihî *bilumum Mehâkim-i Şerr'iyye hakkında Nizâmnâme* ile şer'iyye mahkemelerinin yetki sınırları belirlenmiştir. Kısaca nizamname ile şer'iyye mahkemelerinin teşkilatı ve fonksiyonları bazı sınırlamalara ve yeni düzenlemelere tabi tutulmuştur.

1867/1284 tarihli düzenlemelerle, şer'iyye mahkemeleri dışında bir takım idarî ve hukukî mahkemeler kurularak, şer'iyye mahkemelerinin görevleri belli alanlara inhisar edilmiştir. 1867 tarihli *Divân-ı Ahkâm-ı Adliye Nizâmnâmesi'ne* göre aile, miras, vakıf, (şahsa karşı işlenen suçlar ve cezalar) gibi hukuk-ı şer'iyye denilen davalar dışındaki hususlar, şer'iyye mahkemesinin yetkisinden çıkarılmıştır. Yine aynı tarihli *Şurâ-yı Devlet Nizâmnâmesi* ile şer'i mahkemenin idari yargı yetkileri kısıtlanmıştır. 1870 tarihli nizamname ile *Nizamiye Mahkemelerinin* temeli atılarak şer'i mahkemelerin bir kısım yetkileri memleket çapında bunlara devredilmiş, kurulan *Havale Cemiyeti ile İcra Cemiyeti* de kendi sahaları ile ilgili yetkileri şer'iyye mahkemesinin elinden almıştır. 1871 tarihli iki nizamname ise, Nizamname mahkemelerini tam olarak tesis ederek Osmanlı adliye teşkilatında düalizmi ortaya çıkarmıştır. Artık hukuk-ı şer'iyye bunlara devredilmiştir. Nizamiye mahkemeleri tesis olundukça taşralarda kısmen vazifesiz kalan kadılara nizamiye mahkemelerinin reisliği tevcih edilmeye başlanmıştır.

1873 tarihinde şer'iyye mahkemelerinin bir üst mahkemesi mahiyetinde bulunan ve yüksek bir şer'i mahkeme olan *Meclis-i Tedkikât-ı Şer'iyye* kuruldu. Bu

mahkeme davaları bir temyiz mahkemesi gibi inceleyecek ve şer'i hükümlere göre çözüme kavuşturacaktı. Şer'i mahkemelerde görülen davaların şer'i usul ve hükümlere aykırı olan yönleri varsa, bunu bir esbab-ı mucibe mazbatası ile Şeyhülislamlığa arz edecektir. II. Meşrutiyet'ten sonra 1909 tarihli İrâde-i Seniyye ile nizamiye mahkemelerinde karar altına alınan davaların şer'iyeye mahkemelerinde görülemeyeceğine karar verilmiş ve 1913 tarihli hükkâm-ı şer' ve memurîn-i şer'iyeye hakkında kanûn-ı muvakkat ile şer'iyeye mahkemelerinin merkez ve taşra teşkilatı yeniden düzenlenmiştir. 1914 tarihli bir kanun ile, kazaskerlik, muhallefat ve evkaf mahkemeleri de dâhil olmak üzere şer'iyeye mahkemeleri Adliye Nezareti'ne bağlanmış ve *mahkeme-i temyizde şer'iyeye* adıyla yeni bir daire teşkil edilmiştir.

Mütarekeden sonra 1920 tarihli kanunname ile şer'iyeye mahkemeleri ve müteallikâtı yine şeyhülislamlığa bırakılmıştır. 1917 tarihli *usûl-i mahkeme-i şer'iyeye kararnamesi* ise, daha önce dağınık hukukî düzenlemeleri bir araya getirmiştir. TBMM'nin teşekkülünden sonra 4 yıl kadar adı geçen karar aynen uygulanmış, ancak 1924 tarihli mehâkim-i şer'iyyenin ilgasına ve mahâkim teşkilatına ait ahkam-ı muâdil kanunu ile şer'iyeye mahkemeleri ortadan kaldırılmıştır.³⁹

2. Mahkemenin Görevleri Ve Çalışma Şekli

Şer'iyeye mahkemelerinde kararı veren hâkimler (kadılar) dışında başka görevliler de bulunmaktadır. Bunlar:

---

³⁹ Ahmet Akgündüz, **a.g.e.** , s.76-78.

a) Naibler:

Naib, vekil demektir. Osmanlı hukukunda iki manaya gelir: Birincisi, bütün kadılar, sultanın vekilleri olduklarından bunlara naib ve bunun çoğulu olan *nüvvâb* denilirdi. İkincisi ise, kadıların kendi yerlerine davada bulunmak üzere görevlendirdikleri şahıslara da naib denilirdi. Bunların tayininin kadılar tarafından kaleme alınan mürâselelerle yapılır ve bunlara *niyabet mürâselesi* denilirdi. Kadılar tayin edildikleri yere bizzat gitmeyebilirler kendi adlarına karar yetkisine haiz olan naiblerini gönderirlerdi. Naibler vazifelerinin mahiyetlerine göre çeşitlere ayrılırlardı. Kaza naibleri, Mevâli naibleri, Arpalık naibleri gibi.⁴⁰

b) Muhzırlar:

Şer'i mahkemelerde kadıların yardımcısı olan muhzırlar bulunmaktaydı. Muhzır, sözlük anlamı itibariyle huzura getiren ve ihzar eden manasını ifade eder. Terim olarak ise, davacı ve davalıları mahkemeye celbeden ve icabı halinde bugünkü emniyet görevlilerinin ve savcının bazı görevlerini ifa eden memur demektir.⁴¹ Muhzırbaşı ve muhzırların belli başlı görevleri; mahkemenin istediği kişileri getirip götürmek, mahkemenin kapısında bekleyerek, duruşmaların seyrini bozacak olayların çıkmasını önlemek (bu görevi yapanlara *bâb muhzırları* deniyordu), yed-i emin sıfatıyla mahkemece el konulmuş eşya ve paraları korumak, şühudü'l-hâl üyeliği yapmak idi. Bunların yanında gözaltına alınmış kişilerin konakları önünde bekleyerek çıkmalarını veya başkaların konağa girmesini yasaklıyordu.⁴²

Muhzırların ücretleri maaş şeklinde değildi. Bunlar taraflardan ve ilgililerden belli bir ücret alırlardı. Bu ücret hukukçulara göre davacı, bazılarında göre

⁴⁰ Ahmet Akgündüz, **a.g.e.** , s.72.

⁴¹ Ahmet Akgündüz, **a.g.e.** , s.73.

⁴² Rifat Özdemir, **a.g.e.** , s.198.

ise dava meclisi ve gelmekte temerrüt gösteren davalıya aitti. Osmanlı şeyhülislamı ikinci görüşü benimsemişler ve şer'iyye mahkemelerinde uygulamada bu yolda olmuşlardır. Muhzırların ücretleri gidecekleri mesafeye göre değişebilirdi. Muhzırların belli bir maaşı olmadığı için, kadı ve müderris tayinlerinde müjdelik adıyla bahşişte alırdı.

Muhzırların sayısı mahkemenin ihtiyacına göre tespit edilirdi. Muhzırların birisi vefat ederse oğluna verilir, yoksa bir ehli tayin olunurdu. Kazasker mahkemesi gibi muhızır sayısı çok olan şer'i mahkemelerde onların başı makamında muhızırbaşı da bulunurdu. Muhızırbaşılar berât-ı şerîf ile tayin olunurlar ve genellikle altı bölük halkından seçilirdi. Muhızırbaşılar bu görevini ya bizzat ifa ederler veyahut da iltizam usulüyle temessük verdikleri vekilleri vasıtasıyla yaptırılırdı. Hizmet süreleri bir yıldır ve muhızırbaşı tayinlerinde, eski muhızırbaşının hakkına tecavüz edilmemesi için yeni muhızırbaşının hangi tarihten itibaren görevi yapabileceği açıklanırdı.⁴³

c) Çavuşlar:

Şer'i mahkemelerde sâdır olan ilamların icrası, borçlunun mallarını satarak ödenmesi, borçlunun inad ve temerrüdü üzerine icap ederse mahkeme kararı ile hapisle tazyik edilmesi, hukuken kesinleşen nakdî ve bedenî cezaların infazı, kısaca günümüzdeki icra memurlarının tamamen, emniyet görevlileri ve savcının ise kısmen görevlerini ifa eden çavuşlar, Osmanlı adliye teşkilatındaki yeri önemlidir.

Çavuşbaşı'nın maiyetinde kendisinden sonra amir olarak çavuşlar kâtibi de çavuşlar emin vardır. Çavuşlar kâtibi, hukuken kesinleşen nakdî ve bedenî cezaların

---

⁴³ Ahmet Akgündüz, **a.g.e.** , s.73.

infazına nezaret eder ve emin ile beraber özellikle de ilmiye sınıfının itibarlı şahıslarını (müderris ve kadı gibi) bunlar tevkif edebilirlerdi.⁴⁴

d) Subaşılar:

Hükümet merkezindeki çavuş teşkilatının görevlerini sancak ve kaza, nahiye ve köylerde subaşı denilen memurlar yürütürlerdi. Sancaklarda sancakbeyinin özel ücretli adamı ve polis amiri, kaza ve daha küçük merkezler de ise, idare amiri olan subaşılar'ın şer'iyye mahkemelerinde de icra ve infaz memuru olarak görev yaptıklarını müşahade ediyoruz. Zira şer'iyye mahkemesinin kararlarını tatbik etmek, hapsine karar verilen şahısları hapsedmek, hapishaneye nezaret etmek, cezalarını infaz etmek ve cezaî tazminatları tahsil etmek subaşılardan görevleri arasındadır. Güvenlik görevlilerinin fonksiyonlarını ifa yanında günümüzde zabıta ve belediyeye ait olan birçok görevler de subaşı'ya aitti. Osmanlı Devleti'nde subaşılık, köy ve kasabalarda il subaşıları, sancaklarda ve diğer büyük yerlerde ise şehir subaşısı diye adlandırılırdı. Belirtilmesi gereken diğer önemli bir husus da, subaşılardan kadıların emri altında çalışmalarıdır. Serbest dirliklerde subaşıyı dirlik sahibi tayin ederdi. Serbest olmayan dirliklerde ise sancak beyi tayin ederdi. Köylerde köy subaşıları, sancaklarda sancak subaşıları, ve kazalarda ise toprak subaşıları bulunurdu. Görevleri ifa için asesler ve mahalle bekçilerinden yardım alabilen subaşılardan, görevleri karşılığında subaşılık maktûun alırlardı. Çoğu kez altı bölük halkından bir asesbaşısıya verilen bu görev, zamanla suiistimal edilince, 1720'den itibaren subaşı tayin ve azilleri çavuşbaşı ağasının ilam ve arzına bağlandı.⁴⁵

---

⁴⁴ Ahmet Akgündüz, **a.g.e.** , s.73.

⁴⁵ Ahmet Akgündüz, **a.g.e.** , s.74.

e) Mübaşirler:

Sözlükte bir işe başlayan ve başlayıcı manalarını ifade eden mübaşir kelimesinin, Osmanlı adliye teşkilatında ifade ettiği iki manası mevcuttur: Birincisi, mahkemelerde celp ve tebliğ işlerinde kullanılan memur demektir. Bu manada muhızır ile eş anlamlıdır ve bunlar bazen çavuşların vazifelerini de yapardı. İkincisi ise, Tanzimat'tan önce devletçe gördürülmesi veya soruşturulması lazım gelen bir işin yapılmasına ve soruşturulmasına görevlendirilen memurdur. Bunlara yaptıkları hizmet karşılığında devletçe bir maaş veya yol masrafı ödenmediğinden her türlü zarurî masrafları gittikleri yerlerin halkından mübaşiriye adı altında tahsil olunurdu Tanzimat'tan sonra devlet memurlarına harcırah ödenmesi usulü kabul edilince bu usul terk edildi. Şer'iyye sicillerinde bu çeşit mübaşirlerin bazen sorgu hâkimi gibi görev yaptıklarını da görmekteyiz.⁴⁶

f) Müşavirler:

Kadı'nın ihtiyacı olan hallerde müftülerden ve İslam Hukukunu iyi bilen şahıslardan fetva isteyebilirdi. Müşavirler, kadılık yapabilecek vasfa sahip şahıslar arasından seçildiği için bazı kadılıkların müşavirleri tek başına karar verme yetkisine sahipti. Müşavir, kadı'nın bulunduğu zamanlarda kendisine havale edeceği, gıyabında ise bütün davalara ve diğer şer'i işleri yürütebilir ve kadı'nın vekili olur.⁴⁷

g) Katip ve Hademeler:

Şer'iyye mahkemelerinde önemli bir görev olan katipliği, güvenilir, sağlam, davaları tutanağa geçirmede ve ilamları tanzim usulünde (*sakk-ı şer'ide*) mahir olan

---

⁴⁶ Ahmet Akgündüz, **a.g.e.** , s.74.

⁴⁷ Ahmet Akgündüz, **a.g.e.**, s.74.

şahısların getirilmesi gerekir. Kâtibin en önemli vazifesi, tarafların iddia ve savunmalarını ve şahitlerin beyanlarını doğru olarak zabta geçirmektir. Mahkeme kâtiplerinin tayininde kadı'nın arzı şarttır. Geçici olarak berât-ı şerîf almadan da görevi ifa edenler, daha sonra bu göreve berat ile yerine getirilirlerdi. Yemin teklifi, şahitlerin dinlenmesi ve keşif yapılması gibi hususlarda kadı, mahkeme kâtiplerinden birini naib tayin edebilir. Ayrıca kadı ve müşavir olmadığı zaman mahkeme başkâtibi kadıya vekâlet ederdi.

Hademeler ise, mahkeme işlerinde ilgili evrakın getirilmesi, duruşma güvenliğinin sağlanması vb. ayak işleriyle meşgul olurlardı. Hademeler sadece Devletten değil, defter tanzimi vb. cihetlerden de ücret alırlardı.⁴⁸

h) Kassamlar

Osmanlı adliye teşkilatında önemli yeri olan kassam, kelime manası itibariyle taksim eden, taksim işini çokça yapan manasına gelir. Bir hukuk terimi olarak ise, vefat etmiş olan bir şahsın terekesini mirasçıları arasında taksim eden şer'i memura kassam denmekteydi. İkiye ayrılır. Kazasker kassamlar, her kazada veya birkaç kazada ayrı ayrı bulunurlar, askerî sınıfın terekesini tanzim ederlerdi. Kassamların belli bir maaşları yoktu. Taksim ettikleri terekenin belli bir payını "*resm-i kısmet*" adı altında taksim ederler. Ancak tahsil edilen bu resimler, söz konusu mahallenin kadılığında bulunan sandıkta muhafaza edilir ve askeri kassam müfettişlerine yahut askeri kassamlara teslim olunurdu. Süvari kassamları, kassamlar'ın muamelelerini kontrol etmek ve bakaya kalan rüsumu tahsil etmek amacıyla yine kazasker tarafından tayin edilirdi.

---

⁴⁸ Ahmet Akgündüz, **a.g.e.**, s.75.

Eyalet, sancak ve kazalarda kadıların yanından bulunan kasamlar ise, askeri sınıftan olmayan vatandaşların miraslarını taksim işi ile görevliydi. Her kadılıkta müstakil bir kassam defteri vardır. Vefat eden şahsın terekesi, kasamsın huzurunda tespit edilir, kalem kalem bu deftere kaydedilir; sonra değerleri bilirkişi marifetiyle takdir olunarak altlarına yazılır ve tereke şer'i usule göre taksim edilirdi. Kassamlar'ın alacağı resmi kısmetin miktarı mesela XVII. Yüzyılda murisin payı çıkarıldıktan sonra geriye kalan terekenin % 0,015'i idi.⁴⁹

ı) Mukayyidler:

Başkatip ve katiplerin en büyük yardımcıları olan mukayyidler naibin müraselesi üzerine padişahın beratı ile atanmakta idiler. Mukayyidler belirli bir süre görevde kaldıktan sonra genellikle üçüncü kâtipliğe, daha sonra ikinci kâtipliğe en son olarak da başkâtipliğe yükselebiliyorlardı. Mukayyidin mahkeme içindeki asıl görevi, sicillerin usulüne uygun olarak tutulması, yazıların tam, doğru, okunaklı ve düzgün olmasını sağlamaktı. Bu işlerin yanında gerektiğinde olay yerine keşfe de gönderilmekte idi.⁵⁰

i) Mahkeme İmamı:

Mahkeme binası içinde bulunan mescide mürasele ve beratla imam olarak atanan kişi, belirli bir süre bu görevi yürütmekte ve bu arada görevi dışında gayr-i resmi olarak şer'i ve fenni konularda mahkeme katiplerine yardım ederlerdi. Bu yardım sırasında, kâtipliği ilgilendiren konularda epeyce bilgi ve beceri kazanmış oluyordu. İmamın bu becerisi, naiblerin gözünden kaçmayarak kâtip olarak atanmalarına vesile oluyordu.⁵¹

---

⁴⁹ Ahmet Akgündüz, **a.g.e.**, s.75.

⁵⁰ Rıfat Özdemir, **a.g.e.**, s.192.

⁵¹ Rıfat Özdemir, **a.g.e.**, s.193.

k) Kethüda:

Katipler, mukayyid ve imamdan sonra üçüncü derecede önemli bir kişi idi. Bazen mahkeme dışında görülmesi gereken davaların keşfine, kethüdaların gitmiş olması, bu görevin önemini biraz daha artırmaktadır. Kanaatimizce mahkemede kâtiplerin olmadığı veya direkt olarak naibin görevlendirmesi halinde, kethüdalar olay yerine gidip *akd-i meclis* etmekte, gerekli soruşturmayı yaptıktan sonra sonucu mahkemeye getirerek *sicill-i mahfuz'a* kayıt etmekte idiler. Mahkeme içinde, döşenerek kendisine ayrılmış büyükçe bir odada oturan kethüdalar, dışarıda yürüttükleri bu görevden başka, mahkeme içinde naibin ve mahkemenin matematik ve veznedarlık işlerinin yürütülmesi, mahkeme bünyesinde görev yapan personelin maaşlarının ödenmesi gibi hizmetleri de yürütmekte idiler.⁵²

3. Şer'iyeye Sicillerinin Önemi, Konu Ve Bölümleri

a) Şer'iyeye Sicillerinin Eski Türk Kültürü Açısından Önemi:

Osmanlı tarihinin kaynakları arasında şer'iyeye sicillerinin önemli bir kaynak olduğuna şüphe yoktur. Kadıların devlet merkeziyle yaptıkları resmî yazışmalar, halkın şikâyet ve dilekleri, mahallî idarelere ait hukukî düzenlemeler olarak kabul edilen ferman ve hükümler, en önemlisi de ait olduğu mahallin sosyal ve iktisadî hayatını yansıtan mahkeme kararlarını ihtiva eden bu siciller incelenmeden, Osmanlı Devleti'nin siyasî, idarî ve sosyal tarihini hakkıyla ortaya koymak mümkün değildir. Sicillerin her konuda tarihe kaynak olacağına şüphe bulunmamakla beraber özellikle şu konularda başvurulacak tek kaynaktır: Son zamanlarda ortaya çıkan şehir tarihleri ve yurdun muhtelif bölgelerindeki mahallî hayata ait ilmî araştırmaların birinci derecede kaynağı şer'iyeye sicilleridir.⁵³

---

⁵² Rıfat Özdemir, **a.g.e.**, s.194.

⁵³ Ahmet Akgündüz, **a.g.e.**, s.12.

Şer'iyye sicillerinin, Osmanlı Devleti'nin kuruluş ve büyüme dönemlerinden Kanunî'nin ilk yıllarına kadar genellikle Arapça tutulduğu gözlenmiştir. Yalnız hükümetin verdiği emir ve onların cevapları Türkçe olarak kaydedilirdi. Ülkenin sınırlan genişledikçe hâkim unsurun dili ile yazmak daha uygun bulunacak ve Türkçe yazılmağa başlanacaktır. Anadolu'nun dışında bir zamanlar Osmanlı Devleti'nin hâkimiyeti altında bulunmuş olan Avrupa ülkelerinde de kadıların tuttuğu şer'iyye sicilleri vardır. Bu sicillerin çoğunluğu ülkenin merkezinde toplanmıştır.⁵⁴

Siciller, Osmanlı ülkesinde azınlıkların sosyal, iktisadî, ticarî, dinî vs. hayatları hakkında da fevkalade geniş bilgileri ihtiva etmektedir. Kayıtlar olayı müteakiben hemen tutulduğu için herhangi bir tahrifatın yapılması veya yanıltıcı bilgilerin bulunması ihtimalini ortadan kaldırmaktadır. Bu haliyle son derece güvenilir belgelerdir. Burada Osmanlı ülkesindeki Müslim ve gayri Müslim tebaanın birbirleri ile münasebetleri rahatlıkla incelenebilir.⁵⁵

b) İktisat Tarihi Açısından Önemi:

Her şer'iyye sicili, bulunduğu yerin iktisadî hayatına dair birinci elden orijinal tarih vesikalarıdır. XV. ile XX. asır aralarında Türk halkının ve özellikle de Anadolu halkının hayat ve geçim tarzı memlekete dışarıdan giren yine memleketten dışarı çıkan, yani ithalat ve ihracat konusu olan eşya, Anadolu halkının yetiştirdiği sanayi mamulleri, Anadolu'da mevcut olan sanat ve meslek çeşitleri, halktan toplanan vergiler, devletin memurlarına ödediği tahsilatlar, hukuk ve ceza davalarındaki tazminatların miktarı, ve cinsi, para arzı ve çeşitleri, para enflasyon ve devalüasyonunun gerçek manada tarihi seyri ve kısaca hem makro hem de mikro

⁵⁴ Yücel Özkaya, **Sofya Milli Kütüphanesi National Bibliotegue'deki Şer'iyye Sicilleri**, C. XIII., Ankara 1980, s. 24.

⁵⁵ Tufan Gündüz, **a.g.m.** , s.50.

iktisadî bütün mevzular, doğru olarak ve yerli yerinde, ancak şer'iyye sicillerindeki kayıtlardan öğrenebiliriz.⁵⁶ Defterlerde, Osmanlı Devleti'nde iktisadî kriz ve dalgalanmaların eşya fiyatlarına nasıl yansıdığı açıkça görülmektedir.

Tereke defterlerinde görülen Türkçe terimlerle imla özellikleri, anlatım ve üslup şekilleri, tereke zabıtlarında ve rayiç listelerinde görülen eşya ve yiyecek maddelerinin isimleri, dil ve folklor yönünden ayrı bir inceleme ve karşılaştırma konuları olabilir.⁵⁷

c) Sosyal Yapı ve İdarî Teşkilat Açısından Önemi:

Şer'iyye sicilleri, eski idarî teşkilatımızın bir çok ünitelerini aydınlatması açısından da tetkike değer vesikalardır. Özellikle kaza, sancak ve eyalet taksimatı, beylerbeyilik, sancak beyliği, kethüdalık ve voyvodalık gibi idarî; kadılık, naiblik, muhızrlık, mübaşirlik, bostancıbaşılık, çavuşluk ve subaşılık gibi adlî müesseselerin hem idarî yapısını, hem de ifa ettikleri fonksiyonlarını şer'iyye sicillerindeki kayıtlardan çıkartmak mümkündür. Vakıf, gedik, narh vb. sosyal ve iktisadî müesseselerin de aynı şekilde sicillerdeki kayıtlardan bütün ayrıntıları ile öğrenilebileceğini ifade etmek gerekir.⁵⁸

Şer'iyye sicilleri, dini hareketlilik bakımından da incelemeye değer belgelere sahiptir. Özellikle Hıristiyan grupların (Ermeni, Rum vs.) İslamiyeti seçmeleri ile alakalı çok sayıda belgeler mevcuttur. Kayıtlarda sıklıkla cami, kervansaray, han hamam, mahalle, kilise vb. adların geçmesi, bugün kimi hâlâ ayakta, kiminin ise yalnız kalıntıları kalmış olan birçok tarihi eser hakkında da bilgi sahibi olmamızı kolaylaştırır Vakıf suretlerinin de zaman zaman defterlere kayıt olunması incelenen

⁵⁶ Ahmet Akgündüz, **a.g.e.** , s.15.

⁵⁷ Tufan Gündüz, **a.g.m.** , s.50.

⁵⁸ Ahmet Akgündüz, **a.g.e.** , s.16.

bölgelerdeki vakıflar hakkında da bize hayli malumat vermektedir. Nerelerin vakıf malları olduğu bunların hangi suretle kimlere verildiği, vakıf gelirlerinin nasıl ve nerelere tahsis olunduğunun yanı sıra, vakfin iktisadî ve sosyal durumu hakkında bilgiler bulmak mümkündür. Yine tımarların el değiştirmesi veya tapuya bağlanması ile ilgili sicillerde kayıtlara rastlanmaktadır. Bütün bunlardan başka, şer'i ve örfî hukukun tatbikatına dair zengin örneklerinin, yalnız tarih ve folklor açısından değil, hukuk tarihi açısından da önemini artırmaktadır.

Bu zengin tarihi kaynaklar Türk ilim adamlarının dikkatini çekmekle beraber, şimdiye kadar yapılan çalışmalar şer'iyye sicillerinin sayı ve muhtevası ile ters orantılıdır. Bugünkü haliyle çalışmaları üç grupta toplamak mümkündür.

- 1- Sicillere dayalı olarak yapılan çalışmalar
- 2- Metin yayın çalışmaları
- 3- Katalog çalışmaları⁵⁹

d) Askerî Açısından Önemi:

Şer'iyye sicillerinin bir diğer özelliği de harp tarihi ve askerî konularla ilgili olarak ihtiva ettiği tafsilatlı kayıtlardır. Osmanlı ordusu sefere çıktığında, hem Anadolu hem de Rumeli'ye ait muhtelif konak yerlerinde, hem asker hem de erzak vb. ihtiyaçların tedariki yoluna gidilmiştir. Savaş yapılmadan önce, sefer hazırlıklarına dair, beylerbeyi ve sancakbeylerine yazılı emirler gönderildiği gibi, ordunun ihtiyacı olan gıda maddeleri, gemi, at, kürekçi, cephaneye, araba vs. ihtiyaçların karşılanması amacıyla kadınlara da yazılı emirler gönderilirdi. Gerçekten şer'iyye sicilleri, askerî hareketleri bütün ayrıntıları ile aydınlatmak, ordunun teşkilat

---

⁵⁹ Tufan Gündüz, **a.g.m.** , s.51.

ve durumunu göstermek bakımından diğerk kaynaklarda rastlanmayan birçok tafsilatı ihtiva etmektedir.

e) Konuları ve Bölümleri:

Sicillerin en eskisi, zamanımızdan 4-5 asır evveline, Fatih Sultan Mehmet devrine kadar inmektedir. Bununla beraber daha evvelki devirlere, Selçuklular ve Beylikler devrine ait olanlara bugüne kadar rastlanmamışta Türkiye ve Türklük için olduğu kadar, Osmanlı İmparatorluğuma bağlı bulunan memleketler içinde pek değerli arşiv malzemeleri olduklarına işaret edilen kadı sicilleri adı ile anılan şer'iyye sicilleri, kıymet ve aidiyetleri itibariyle ihtiva ettikleri vesikalardaki konular, aşağıdaki iki maddede toplanabilir.

1- Eyalet merkezleri ile sancak ve kazalardaki şer'iyye mahkemelerinin her çeşit zabıt ve kararları, vakfiye, kefalet, vekâletname, mukavele, borçlanma, tereke, taksim gibi şer'i muameleler, mahallen alınacak emniyet, inzibat ve asayişe, belediye hizmetleri, halkın her türlü giyecek ve yiyeceklerine, narhlara ve diğerk ihtiyaç maddeleri ve eşyalarının imallerine, imal ve satan sanayi ve ticaret erbabının, çarşı ve pazar kontrol ve murakabelerine, esnaf teşkilatından yiğitbaşı ve şeyhlerin seçimi ve azilleri, esnaf adlarına ihtikâra ve murabahacılara karşı alınacak tedbirlere, vakıf ve hayrata, tımar tevcihatına ait işlemlere, vakfa ait alacak davaları, vakıf mukataaları ile mahkeme zabıt ve kararları dolayısıyla, defterlere geçmiş semt, mahalle, köy, kasaba ve şehirlerin isimleri ile sakinlerinin erkek, kadın, çocuk ve ihtiyar, müslim ve gayri müslim adları, unvan ve lakapları, halkın salgınlardan korunmaları, hastalıkların tedavileri, cerrahlarla hastalar arasında düzenlenen mukaveleler ve mahkemece alınan kararlar, cami, medrese, han, hamam, hastane,

yol, köprü gibi hayır müesseselerinin inşaatı ve tamiri dolayısıyla tutulan defterlere yazılmış karar ve bilgiler, askerî ve mülkî ricalin, müderris, müftü, kadı, âlim, şair ve mimarların hal tercümeleri, arada sırada fetva makamından gönderilen bir kısım fetvalar, bazı tayin ve aziller dolayısıyla teessüre kapılan bir kısım devlet ricalinin, kadı ve naiblerin şiirleri.

2- Devlet ve hükümet makamlarından, beylerbeylerine, sancakbeylerine ve kadılara, müftülere, mütesellimlere, dizdarlara, defterdarlara, mütevellilere, voyvodalara, müderrislere, eminlere ve vilayet ayanına ve iş erlerine, memleket idaresi, siyaseti, emniyet ve asayiş, maliyesi, askerliği, vakıf ve hayratı gibi işlerle ilgili tayin, nakil, azil ve sürgün gibi cezalara çarptırılanlarla hapis ve idamların; malların müsadereleriyle, isyan ve şekavet hareketlerinin bastırılmasına, mevcut kanunlara göre alınacak vergi ve irat kaynaklarıyla devlete ait emlak ve akarların kiraya verilmeleri hususundaki malî işlere, arazi tahrirleri ve tımar tevcihleriyle ilgili toprak idaresi, toprakların işletilmesi ve bunların tescil ve ref'ine, asker alma, erzak ve yiyecek tedarikine ve mühimmat maddelerinin imal ve şevklerine, seferberlik hazırlıklarına harp kararlarına, çeşitli şikâyetlere, fırtına, dolu ve baskınlara ve yangın, gibi tabii afetlere, açlık ve kıtlık sonucu muhaceretlere, hastalık ve salgınlarda alınacak tedbirlere ve daha birçok hususlara mütedair ferman, berat, divan tezkeresi ve resmî mektuplar nevi'nden hükümet merkezinden gönderilmiş emir ve yazı suretlerinin olduğu görülmektedir.⁶⁰ Bir kadı mahkemesinde de; merkezden gelen fermanlar, normal askerlik işlemleri ve dava özetleri fazla ayrıntıya girmeden kaydedilmiştir. Ancak konuların çeşitliliği bu kayıtların Osmanlı tarih araştırmaları için en zengin kaynaklar olmasını sağlamıştır. Klasik İslam çağlarında

---

⁶⁰ Feyyaz gürkan, **Şer'îye Mahkemeleri Sicilleri Üzerinde Bir Araştırma**, IX. Türk Tarih Kongresi, Kongreye Sunulan Bildiriler, C.II, Ankara 1988, s.765-766

bütün bu kayıtlar kadı'nın evinde veya camide saklanıyordu. Kadı'nın tek başına sorumluluğu yeterli görülmemiş ve bu iş için ayrıca hazine-i divanü'l-hükm tayin edilip, arşiv bir tür resmiyet kazanmıştı. Bir kadı'nın bu defterleri kaybetmesi veya tahrifi cezayı gerektirir: Nitekim bir tarihte Niğde'de 40-50 kadar sicili kaçırın Andupı Kadı'sının cezalandırılması söz konusu olmuştur. Bu defterlerin ve evrak külliyyatının saklanması sırf teftiş ve ilgililerin durumunu belirlemenin de ötesinde; görevin yeni gelen kadı'ya devri için gereklidir. Tayin edilen yeni kadı selefinin divanını (evrak torbasını) ister ve iki emin atayarak onların önünde gözden geçirir. Verilen hükümlerin üzerine durması, hapsedilenleri görüp, yeniden dinlemesi ve tespit edilen nafaka ve alacakların da gözden geçirmesi lazımdır. Fukaha'nın tavsiyesi yeni kadı'nın eskisinin hükümleri ile amel eylememesidir. Bir yerde mahkeme sicili, kentin ticaret sicili ve noterlik arşivi demektir.⁶¹

Şer'iyye sicilleri, arşiv malzemesinden faydalanmak suretiyle evvela büyüğüne kadar yazılmış Osmanlı tarihlerinde görülen yanlışlıkları düzeltmesi, daha az hatalı ve geniş bir umumî Osmanlı tarihi ve özellikle teşkilatı tarihlerinin yazılması kabil olacaktır. Daha sonra da İmparatorluk devrinin, idarî, siyasî, askerî, hukukî, iktisadî, ticarî ve diğer alanlardaki müesseselerin tarihleri meydana getirilecektir. Diğer taraftan da bu siciller, merkezî ve mahallî idarelerin Anadolu'ya gelip yerleşen Türklerin etnik menşelerinin hatıra ve delilleri olarak şehir, kasaba ve köy adlarının, buralarda yapılan arazi ve nüfus sayımları, nüfus çoğalmaları ve azalmaları, harp, kıtlık, salgın ve ölüm gibi sebepler neticesi yapılan muhaceret ve iskanlar dolayısıyla halk hareketlerinin, isyan, şekavet, zorbalık gibi sosyal buhranların; yangın, sel, yer sarsıntısı gibi tabii afetlerin; kıtlık, açlık gibi iktisadî

---

⁶¹ İlber Ortaylı, **a.g.e.** , s.66.

sıkıntılarının, belediyelerin, sanat erbabının, esnaf teşkilatı ve loncaların tarihleri, mahallen teşkil edilen orduların tımar tevcihati dolayısıyla toprak idaresi ve toprağın işletilmesi işlerinin; ordunun yiyecek ve erzaklarının tedariki, mühimmat maddelerinin imal ve şevkleri dolayısıyla harp tarihinin; mülkî ve askerî devlet ricalinin, müderris, âlim, şair, kadı gibi yüksek tabakanın biyografi ve eserlerinin, Türk dili ve folklor ile ilgili materyallerle örf ve adetlerimize ait mahkemeler dolayısıyla ilim ve kültür tarihinin; cami, medrese, han, hamam, hastane gibi hayır tesislerinin inşaatı ve onarımlarının, yani sosyal hizmet ve yardım kurumlarının; bir bakıma da mimarî tarihimizin; sağlık çalışmaları hakkında hastalıkların mahalli tedavileri, yerli ilaç adları, kırık-çıkık vb. cerrahi işleri gören kimselerle hastalar arasındaki münasebetler dolayısıyla tıp tarihinin ve halk tababetinin ve nihayet Osmanlı İmparatorluğu'nun yükselme, genişleme ve dağılmasının milletimizin ilerleme ve gerileme sebeplerinin anlamasında yardımcı olan vesikaları ihtiva eden pek kıymetli kaynaklardır.

Bu kaynaklar faydalanabilir bir hale getirildikleri takdirde mahallî araştırma ve etütlerde artmalar olacaktır. Bugüne kadar hemen hemen yok denilecek kadar az ve ihtiyaca yeterli olmaktan çok uzak olan broşür, birkaç yayından ibaret araştırma ve etütler yerine, bu kaynakların yardımıyla yerine getirilecek ciddi eserler sayesinde şehir ve kasabalarımızın, köylerimizin daha iyi tanınması ve tanıtılması mümkün olacaktır.⁶²

---

⁶² Feyyaz Gürkan, **a.g.m.**, s.767-768.

II. BÖLÜM

79 NUMARALI MANİSA ŞER'İYYE SİCİLİ TRANSKRİPSİYON VE ÖZETİ

1) 79 Numaralı Manisa Şer'îyye Sicili Transkripsiyon Metodu

Bu çalışmanın kaynağı; Hicri 1048-1050 (1638-1640) yılları arasını kapsayan 79 Numaralı, 1-106 sayfalardan oluşan Manisa Şer'îyye Sicili'dir. Ancak defterin günümüz rakamları ile verilen sayfa numarasında sayfa 34'den sayfa 46'ya atlanmış olduğu görülmüştür. Bu sicilin fotokopisi Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı'ndan elde edilmiş ve transkripsiyon fotokopiler esas alınarak yapılmıştır. Transkripsiyon çalışması sırasında metnin doğru okunabilmesi için "Kamûs-ı Türki", kelimelerin yazımında ise "Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat" sıkça başvurulan sözlükler olmuştur. Şer'îyye sicilinde Genel olarak kelimelerin okunması ve anlamlarının belirlenmesinde "Osmanlı Tarihi Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü" adlı esere başvuruldu.

Bu tez çalışmasına konu olan Manisa Şer'îyye Sicili'nin transkripsiyonu, yukarıda belirtilen kaynaklardan yararlanarak yapılmıştır. Transkripsiyonu yapılan bu araştırmanın dava numarası belgenin orjinalinde verilmemiş olup, her sayfanın ilk davasından başlayarak sayfa numarasını ve dava numarasını, daha açık ve belirli olması için kendimiz verdik.

Belgelerde silinti ve tahribattan dolayı okunamayan şahıs, yer vb. isimlerle karşılaşıldığında (.....) şeklinde belirtildi.

Okuyup da doğru olduğundan emin olmadığımız kelimelerin sonuna da (?) işareti konuldu.

Osmanlıca'da ve Arapça'da kullanılan ve Türkçe'de olmayan bazı harflerin yerine ise bu harfleri belirtmek için özel işaretler kullanıldı. Bunlar:

Ayn (ع) harfini belirtmek için (ˆ) işareti,

Hemze (ء) işaretini belirtmek için (˙) işareti kullanılmıştır.

Ayrıca Osmanlıca'da olup da Türkçe'de pek kullanılmayan uzatılan harfleri de şu şekilde ifade ettik. Bunlar:

Uzun a (â), uzun i (î), uzun u (û) şeklinde belirtildi.

Osmanlıca'da kullanılan terkipler de orijinalinde sadık kalınacak şekilde yazılmıştır. Bu terkiplere bir örnek vermemiz gerekirse: “meclis-i şer‘-i hatîr-i lazimü't-tevkîr”

Kelimelerin yazımı ve transkrip kuralları uygulanırken Ferit Develioğlu'nun “Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Lûgat” adlı eseri esas alınmıştır.

Üzerinde çalışma yaptığımız şer‘îyye sicilinin davalarına rahat ulaşılması için içerik hazırlanmıştır.

Her davanın sonunda o dava ile ilgili şahitlerin ismi yazılmıştır. Bu şahitlerin isimlerini belirtmek için de “Şühûdü'l-hâl” başlığı altında belirttik.

Davaların bazılarında şahıs ve yer isimleri boş bırakıldığı için bunu belirtmek için “.....” şeklinde boş bıraktık.

Belgelerde geçen şahıs isimleri el-Hac Mehmed bin Muhyiddin (Muhyiddin oğlu el-Hac Mehmed), Ebussaid Ağa ibn-i el-merhûm Nasuh Ağa (el-merhum Nasuh Ağa oğlu Ebussaid Ağa), Halime binti Sefer (Sefer kızı Halime), Dimo veled-i Anton (Anton oğlu Dimo) olarak yazılmıştır.

2) 79 Numaralı Manisa Şer‘îyye Sicili Transkripsiyonu

SAYFA: 1

BELGE: 1

‘Alemü’l-‘ulemâü’l-mütebahirîn efdalü’l-fudelâü’l-müteverri‘î izzetlü Şeyh Mehmed Efendi hazretlerinin zaman-ı şeriflerinde vâki‘ olan müteveffânın muhallefâtları tahrir olunub muhterem kızları kayd olunan sicildir tahriren fil’l- yevmi’s-samin ve’l-ışrin min şehr-i Recebü’l-ferd li-sene seman ve erbain ve elf

M u h a l l e f â t ü ’ l - m e r h û m

Mahmud bin Hüdaverdi el-müteveffâ es-sâkin fi-mahalleti Babakapusu (Babakuyusu) ‘an mahallât medine-i Manisa ve tereke mine’l vereseten ebnâ-i kebiren müdde‘un Hüseyin ve binteyn-i kebireteyn müdde‘uneteyn Ayşe ve Gülbeşah ve zevcetihi-i müdde‘un Elif binti Mustafa vaka‘e’l-kısmete bi-talebihim tahrîren fi 23 min Recebü’l-ferd sene 1048

Bağ dönüm 1

hane ve tevbâuhâ

katır re’s siyah toni 1

harc-ı resm-i kısmet

ve na’ibiye ve kassâmiye fiyat 278

SAYFA: 1

BELGE: 2

M u h a l l e f â t ü ' l - m e r h û m

Receb bin Müstecab el-müteveffâu's-sâkin fi mahalleti Ayniali ve tereke mine'l-vereseti-zevceti müddeuha Fatıma binti Himmet ve ebnâ-i sagîren müdde'ûen Mustafa ve sülüs benât-ı bintân-ı kebîretân Huri ve Cennet ve binti sagîre-i müdde'ûn Cemile vaka'e'l kısmete ve't-tahrir fi 23 min Recebü'l-mürecceb li-sene semân ve erbain ve elf

Hane ve tevâbiuhumâ kıymet 12000

bağ dönüm 2, kıymet 2000

hatab 200

mâî çanak köhne 1, kıymet 150

Pekmez Kıymet 330

Kaza-i deyn 3600

der-zimmet-i Fatma 670

Resm-i kassâmiye ve nâibiye

ve hidâmiye ve gulâmiye 215

SAYFA: 1

BELGE: 3

M u h a l l e f â t ü ' l - m e r h û m

Süleyman bin Ali kudemât fi mahalleti Yaviler ve tereke mine'l-vereseti zevceti müdde'uha İsmihan binti Hızır ve ebna-i sagîren müdde'ûen Mahmud vaka'e'l-i kısmete ve't-tahrîr fi 25 min Recebü'l-ferd li-sene semân ve erba'în ve elf

Hane ma'a tevâbi'humâ 1, Kıymet 6000

bağ dönüm 1, kıymet 2000

tezgâh-ı cellâh 1 kıymet 200

iplik top 2, kıymet 160

pekmez kıymet 150

haddibe 1, kıymet 400

tas 2, kıymet 8

sahan çorba 2, kıymet 200

tebsi 1, kıymet 50

tencere 1, kıymet 150

bakraç 1, kıymet 6

diğer bakraç 1, kıymet 100

hıranlar yağı 2, kıymet 300

kazan 1, kıymet 30

balta ve keser 2, kıymet 20

turpan 1, kıymet 20

fanus1 kıymet 5

kilim köhne 1, kıymet 20

incir kıymet 30

siyah üzüm kıymet 60

bulgur kıymet 56

saman kıymet 52

aba köhne çakşır 1, kıymet 10

köhne yektâ kıymet 30

zıbın 2, kıymet 20

kürdiye aba köhne 1, kıymeti 30

c e m ‘a n

y e k û n

10253

harc-ı kassâmiye ve nâibiyye ve hidâmiye ve gulâmiye

460

SAYFA: 1

BELGE: 4

M u h a l l e f â t ü ’ l - m e r h û m

Abdulgani bin Ahmed el-müteveffâtü’s-sâkin fi karye-i Uncuboz ve tereke mine’l-vereseti-zevceti müdde‘uha Raziye binti Sunullah ve ebnâ-i sagîren el-müdde‘ûn Ahmed ve Ali

Hane ve tevâbi‘humâ 1, kıymet 4000

bağ dönüm 1, kıymet 2000

zeytin ağacı 5, kıymet 800

anar ağacı 2, kıymet 100

amrud ağacı 150, kıymet 11000

inek re’s 7, kıymet 4000

öküz re’s 2, kıymet 1500

tosun re’s 4, kıymet 1000

dana re’s kıymet 600

erkek merkeb re’s kıymet 1100

bekmez ma'a ve sıra kıymet 1100

siyah üzüm ölçek 3, kıymet 60

badem ölçek 1, kıymet 30

buğday kıymet 600

soğan kıymet 24

kızıl üzüm kıymet 30

bekmez tabası 2, kıymet 1000

demir sini 1, kıymet 400

kazgan 1, kıymet 500

tencere 1, kıymet 150

sahan 3, kıymet 400

el tabası 1, kıymet 30

Demir havan 1, kıymet 60

Libas şişi 1, kıymet 15

saç ayak 1, kıymet 30

balta 1, kıymet 100

keser 1, kıymet 10

saban demiri 1, kıymet 60

çapa 1, kıymet 60

kıl harar çuha 2, kıymet 100

döşek 1, kıymet 50

börek tebsisi 1, kıymet 100

bulgur çirik 3, kıymet 50

yasdık çuha 1, kıymet 50

minder 1, kıymet 30

hatab yük 5, kıymet 40

entari beyaz 1, kıymet 20

ve Kara Hamza zimmetinde mine'l-farz 500

Receb dame izzehu Ahmed zimmetinde mine'l-farz 200

Horde ve aşhane kıymet 100

Muhasebetü'l-ihrac

bera-yı vasiyyet sal-bâki fi karye-i mezbûre 10000

Muhâsebetü'l-ihrac

bera-yı vasiyyet müsbite-i avarız fi karye-i mezbûre

cem'ân yekûn

45000

SAYFA: 2

BELGE: 1

M u h a l l e f â t ü l - m e r h û m

El-hac Emirşah kudemât fi mahalleti Saray ve tereke mine'l-vereseti-zevcetihi

müdde'ûhati Gülsün binti Abdullah ve ebneyn-i sagirîn-i müddeûîn Hasan ve

Mehmed ve benât-ı sulbiye kebîren Asiye vaka'e'l kısmete ve't-tahrir fi'l-yevmi'l-

'ısrîn min Recebû'l-ferd li-sene semân ve erbain ve elf

Nakd akçe esbab bahasından Kıymet 8000

hane ve ma'a tevâbiuhumâ 1

bargir kısrak toru tonu ma'a yund re's 1

katır siyah tonu re's 1

kürdiye köhne 1
iplik köhne çuha 1
kabili kürk siyah köhne 1
kürdiye yeşil 1
kürdiye mor köhne 1
dülbend beyaz 2
şal beyaz 1
don ve gömlek çift 1
siyah pançe 1
minder mâî 1
sarık 1
kantar 1
harar 1

SAYFA: 2

BELGE: 2

M u h a l l e f â t ü ' l - m e r h û m

Sart Koca ve mahalle-i kefere ve 'avarızın beytü'l-mâl emini Ahmed Çelebi ibn-i el-
hac Hızır
mırra 10000
iki küb şarab 800
bargir 1000
odun 150
kürek 220
burç 25

orak 10

yağ 3000

iki kürdiye 40

döşek yüzü 100

yorgan bir 50

yasdık iki 100

Horde ve aşhane 5000

SAYFA: 2

BELGE: 3

Baytara kurbunda fevt olan kefere Mihal Cobannik muhallefati mes'ul mal emini

Ahmed Çelebiye intikâl etmişdir kabz-ı şod

Ganem 58

Eşek 1

SAYFA: 2

BELGE: 4

M u h a l l e f â t ü ' l - m e r h û m

Nikola Korte Beyzade çiftlik kurbunda fevt olan mezbur Cobannik metrûkatı mes'ül-

ı mâl emini Ahmed Çelebi kabz-ı şod

Ganem 24, 120

kuzu 24, 100

bakraç ma' taz 120

kebenek 20

kuşak ma' çakı 20

kısrak 1200

SAYFA 3

BELGE: 1

M u h a l l e f â t

El-hac Mustafa ibn-i Ahmed mahalle-i El-hac İlyas-ı Sagir

yekun

44630

hane ahur 10000

abil 21000

merkeb 1, 300

arpa kile 30, 360

keydem kile 4, 1000

tencere 1, 100

kilim 1, 60

yapunca 1, 60

saman 1, 150

cekal 8, 400

muhallefât hane

1000

SAYFA 3

BELGE: 2

M u h a l l e f â t

Masar Kurtbaş Karyeden Mehmed Ağa çiftliği ve tereke-i zevceti

Tüfenk kıymeti 300

keçe ma'a boğluk kıymet 600

nacak 1, kıymet 30
yapunca 1, kıymet 100
körüük köhne 1, kıymet 50
zıbın 1, kıymet 50
Şemele 1, Kıymet 20
Gömlek 1, Kıymet 25
Don 1, Kıymet 20
Ganem 54, Kıymet 700
Üzengi bir çift Kıymet 100

Yekun

12000

SAYFA 3

BELGE: 3

Oldur ki Mayare nam karyeden mürd olan Balaban zimmînin muhallefâtını beyân eder.

Ganem 80, Kıymet 10800

Bargir Kıymet 300

SAYFA: 3

BELGE: 4

(Maktûl ve merhûm Abdurrahman Efendinin dem ve diyetine müte‘allik emrimdir)
‘İzzetlü Şeyh Mehmed Efendi hazretlerinin zamân-ı sa‘âdetlerinde vâki‘ olan evâmîr ve beradâtdir. Fi 12 min receb sene 1049

emîrû'l-ümarâi'l-kiram kebîrû'l-küberâi'l-fihâm-zülkadr ve'l-ihtirâm sâhibü'l-ferdü'l-ihtişam el-muhtassü bi-mezid-i inâyetü'l-mülkü'l-müin Anadolubeyler beyi dâme ikbalehu ve akdâ kudâtü'l-müslümîn evlâ vülâtü'l-muvahhidîn ma'deni'l-fazl ve'l-yakîn hüccetü'l-hakk 'ale'l-hâlik-i ecmaîn vâris-i 'ulûmü'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el-muhtassu bi-mezid-i 'inâyetü'l-mülkü'l-mu'în mevlana Manisa kadısı zîde fazlehu ve kıdvetü'l-ümerâi'l-kirâm ümerâü'l-küberâü'l-fihâm tevki'i refi'i hümâyûn vâsil olacak malum ola ki Sen ki kadısın südde-i sa'âdetime mektub gönderib medine-i Manisa kazalarından Alayurddağı re'âyasından rüsûm cem'ine memur olan nâzır Abdurrahman Yurddağı Nahiyesine tabi Muarrefli ve Andıklı ve Uzunmemili ve Büküblü ve Hacılar ve Öküzler ve Tavukçukuru ve İsmailler ve Taraklıçukuru ve Okcular nam karyeler re'âyasının rüsûm-ı mîri için cem' ve tahsîle mübâşeret eylediğın zıkr olunan kurâ ahâlileri bir yere cem' olub nâzır-ı mezbura üzerlerine alet-i harble yürüyüb içlerinden biri sol böğründen kurşun ile urub katl olub ziyâde fesâd etmekle Saruhan mütesellimi tarafından mübâşir ta'yîn olunan Ali mes'ûl-ı mezburun mütebeyyin medine-i mezburdan getirüb zıkr olunan kurâ ahâlisinden Halil ve Mehmed ve Mustafa ve Ferid nam kimesneler meclis-i şer'-i şerîfde ihzâr olunub su'âl olundukda ikiyüzden mütecâviz re'âya ittifak edüb otuzüç akçeden ziyâde rüsûm-ı raiyyet vermeğle ve ahardan her biri ziyade akçe verirse ve nâzır yanına varır ise pâre pâre edelim nâzır kendüsü gelir ise üzerine varub katl iderik diyü ahd u şart etmiş idük ol şartın üzerine ikiyüz mikdarı adam ile nâzırı gördük etrafına ihâta eylediğımızde içimizden Bostan nam kimesne kurşun ile urub katl eyledi ve bu ikrâr ve i'tirâfı maktûl ve mezbûrun vârisleri talebi ile sicil ve ketb

SAYFA: 4

olunduğunu bildirdük ki ecilden bu fesâdı iden eşkiyâ taifesi re'âyadan her kim ise ele götürülüb üzerlerine fesâd zâhir olanlar mehâkim-i habs olunub ahvâlleri âsitâne-i sa'âdetime arz olunmak için dergâh-ı mua'alam zîde kadrehu ta'yîn olunmuştur buyurdum ki vusûl buldukda bu babda her biriniz dikkat ve ihtimâm idüp dahi bu makûle fesâda mübâşeret edenler her kimler ise meclis-i şer'-i şerîfe ihzâr eyleyüp ve gâib ve firâr edenleri bulursa lazım olanlara bâ-yı vech-i kâtib buldurdup getürdüb ahvâllerini tamâm-ı hakk-ı 'adl üzere teftiş ve mufahhas idüb şer'le göresin arz olunduğu üzere fi'il-i husus her kimin üzerine sâbit ve zâhir olursa hüccet-i şer'îye verildikten sonra kâtil-i muhtâc arz olanlardan ise habs ittirdüb üzerine sübût bulan mevâdını sorup sicil ile yazub ahvâline arz eylesin değil ise ol mahalde eşedd-i 'ukûbet ile hakkından gelib ve bu makûle fesâda mübâşeret ve cür'et olunan re'âya ve 'asâkiri her kim olursa olsun alet-i harble katl-i kastla nâzırlarının üzerine hüccüm eylediklerini zâhir ve mütahakkık olduktan sonra ol makûlelerin cümlesini Manisa kal'asına vaz' edüb mehâkim-i hıfz edüb üzerine sübût bulan mevâdı sûret-i sicilleri ile yazub arzlarını mübâşir-i muma-ileyhe verüb âsitâne-i sa'âdetime gönderüb isim ve resimleri ile ahvâllerin i'lâm eylesin ki sonradan fermân-ı kazâ-i cereyânım tevcihiyle sâdır olursa ona göre amel oluna ve bi'l-cümle bu hususla dikkat ve ihtimâm eyleyüb ahz u celb sebebiyle ehl-i fesâda himâyet ve kendü halinde olanlara ta'addi ve ihânet olmakdan ziyâde zarâr idüb çâre-i hakdan 'udûl ve inhirâf göstermeyesin hilâf-ı şer' iş olmak ihtimâli olmaya şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız tahrîren fi evâhir şehr-i cemaziyel-ahir sene tis'a ve erba'in ve elf

fi 10 min receb sene-i mezbûre

be-makâm-ı Kostantiniyye

SAYFA: 4

BELGE: 1

Alibeğ cami'î imâmı Zekeriyya halifenin berâtıdır

Nişân-ı şerîf olurki

Kaza-i Manisada vaki' merhum Alibeğ cami'î şerîfinin evkâf-ı himmetde yevmi beş akçe ile imâm olan işbu râfi'-i tevki'-i ref'i hâkânî kıdvetü'l-sülemâü'l-ârifin mevlana Zekeriyya zîde fazlehunun vazîfesi şey'-i kalîl olub câmi'-i mezbûrun evkâfi karî ve müzâra' olmağla vakfının müsâ'adesi olub bu da nâ'ib-i mezbûrun vazîfesine yevmi beş akçe terakki-i zâm olunub her vechle muhal ve müstehak olmayub berât-ı hümâyûn verilmek ricasına kadı-i akda kudâtü'l-müslimîn mevlana Şeyh Mehmed zîde fezâilhu arz etmeğın sadaka edüb bu berât-ı hümâyûnum verdim ve buyurdum ki varub câmi'-i mezbûrun mevlana-yı merkûm Zekeriyya kemâ-kân evkâf-ı himmetde imam olub hidmet-i lazimesi mü'eddi kıldıkdan sonra ta'yîn olunan yevmi on akçe vazîfesine bi't-tamâm mutasarrıf olub vakfin ruhuçün devâm-ı 'ömr ve devletçün müdâvemet gösteresiz ol-bâbda himem-i emre mâni ve dâfi olmayub kat'iyyen kimesne ber vechile dahl ve ta'arruz kılmayasız şöyle bilesiz 'alamet-i şerîfe i'timad kılasız tahrîren fi evâsıt cemaziyel-ahir li-sene tis'a ve 'ışrin ve elf

be-makâm-ı Kostantiniyye

kayd fi 13 min recebül'l-ferd

SAYFA: 5

BELGE: 1

Kocakilisenin berâtıdır

Sened-i tahrîr kitâb ‘ilm u muhîti hitâb-ı çakerim oldur ki

Saruhan Sancağında Manisa Nahiyesinde Kocakilise nam karye ve kurbuna ikibin akçe timâra mutasarrıf olanlar ism ve cismi nâ-mevcud olub bu def‘a vâki‘ olan Bağdad seferine ve sair hıdemât-ı hümâyûnda kimesne mevcud olmayub Ali nam kimesnenin sebt-i timârı olmağla timâr-ı mezbûr ol-vechle mahlûl olduğunu liva-i merkûm alaybeği ‘arz etmeğın fi sene semân ve erbaîn ve elf şevvalinin dokuzuncu gününden orta boylu kara gözlü kara kaşlı olub livâ-i mezbûrda timârdan ma‘zul olan ve Mehmed dâme hurûf Halile tahvîl mektubu verilmeğın zıkr olunan timâr vech-i meşrûh üzere sebt-i timârı olmağın sefere eşüb timârı olduğı sancakda sakin olmak şartıyla merkûm Halile tevcîh olunub sultanü’l-kudât ve’l-mücahidîn halden hale fihi ila yevmi’d-din hazretlerinin fermân-ı şerîfler ile verildiğı zıkr olunur badel-yevm taht-ı yedinde olub mutasarrıf kılub şol ki vezâif-i hıdemât mebrûre-i mevfûre ve mesai-i meşkûre-i ‘asâkir-i mensûredir ber müceb-i defter-i hâkânî bi-kusûrları mer‘i ve mü‘eddi kıla ol babda bir ferd mâni‘ ve dâfi‘ ve râfi‘ olmayub dahl ve ta‘arruz kılmaya şöyle bileler tahrîren fi 8 şehr-i Cemaziye’l-ahir sene tis‘a ve erbaîn ve elf kayd fi 16 min Recebü’l-ferd sene 1049

sahrâ-yı buyruldu

Kocakilise tabi Manisa Hasıl/13000/1000/2000

Karaburgus ve Karkile tabi‘-i mezbur hasıl/14308

SAYFA: 5

BELGE: 2

Gördesli İbrahim Beşe ve Kara Ahmed Beşenin hakkında vârid olan emr-i şerîfdir emr-i memhûr ile habsden sonra 'ıtlak olundu ki

Akdâ kudâtü'l-müslimîn evlâ vülâtü'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn hüccetü'l-hakk 'ale'l-hâlik-i ecmaîn vâris-i 'ulûmü'l-enbiyâ ve'l-mürselîn muhtassu bi-mezid-i 'inâyetü'l-mülkü'l-muîn mevlana Manisa kadısı zîde fazlehu ve kıdvetü'l-ümerâi'l-kirâm 'umdetü'l-küberâü'l-fihâmü'l-muhtassu bi-mezid inayetü'l-mülkü'l-i'lâm Saruhan Sancağı beği dâme 'izzehu ve kıdvetü'l-kuzât ve'l-hükkâm bade'l-muhtassu ve'l-keîâm mevlana Gördes kadısı zîde fazlehu tevki'-i refi'-i hümâyûn vasıl olucak ma'lûm ola ki Gördes kazasında vâki' yeniçeri serdârı olan ve südde-i sa'âdetime mektûb gönderüb ve kazâ-i mezbûra tâbi' Çiftlik nam karyede sakin yeniçeri namına olub Bağdad seferine vesair seferlere varmayan İbrahim ve Kara Ahmed nam şakiler Gördes Kasabası sâkinlerinden İvaz ve Ali ve Osman nam kadıların yollarına aşub serbest eyleyüb mezkur İvaz nam kadının sol elinden cerhe müte'allik kılıc ile çalub düşürüb tekrar kılıc havâle eyledikde başında dolandurub kavuğuna ve omzlarına hamramiye ve kaftanını kesüb kahr etmek sadedinde iken güçle müdâhere olub ve mezbûrân Ali ve Osman nam kadıların dahi üzerine kılıc havâle idüb kendüleri rast gelmeyüb atlarının kethuna ve berdelerin çalub ziyade zülm ve fesâd ve tasallut eylediklerini arz eyledüğü ecilden mezbûrların dirlikde 'alakaları olmaduğu bi'l-fi'il sultan payesi olan iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim Mustafa dâme mecduhu ile onbaşılığa izâm etmeğle ahz olunub kalemine şer'le haklarında lazım geleni icrâ olmak emrim olmuşdur buyurdum ki vusul buldukda merkûmân-ı eşkiyâ bâ-yı veche gâh-ı şer'-i şerîfe ihzâr ve gayb ederlerse şer'le

buldurması lazım olunanlar buldurulub getürdüb husûs-ı mezbûr mukaddemâ bu def'a şer'le görölüb kusûr olmayub onbeş yıl mürûr etmiş değil ise 'âmm-ı hakk ve 'adl üzere tesbit ve tahkîk eyleyüb göresiz i'lâm olduğu gibi olbabda muktezâ-yı şuyû'-ı kavîm ile hâmil olub mezkûrân-ı şâkilerin dârende-i 'ârâfeleri olmamağın meclis-i şer'le haklarında lazım geleni icrâ idüb şer'-i şerîfe ve emr-i hümâyûnuma muhâlif kimesneye iş etdirmeyesiz ammâ hakk üzere olub kahr-ı bahane ile ahz u taleb olmakdan ve kendü halinde olanlara hilâf-ı şer'-i şerîf zülm ve ta'adidden be-gâyet zarâr edüb hakk-ı kadre 'udûl ve inhırâf göstermeyüb berât-ı emrim verimli eyleyesiz ve kasabada medhali olmayanları kadr etdirmeyesün bi'l-murûru saldurub ve mezbûrun müfsid olanları ism ve resimleri ile yazub arz eyleyesin bu makûle olan fesâda müfsid verenlerin haklarında emr-i şerîfim yerine vechle sâdır olursa ânâ göre 'amel oluna şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız tahrîren fî evâsıt-ı cemaziye'l-ahir sene tis'a ve erbain ve elf

Be-mâkâm-ı Kostantiniye

SAYFA: 6

BELGE: 1

Akdâ kudâtü'l-müslimîn evlâ vülâtü'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn hüccetü'l-hakk 'ale'l-hâlik-i ecmaîn vâris-i ulûmü'l-enbiyâ ve'l-mürselîn muhtassu bi-mezid-i inayetü'l-mülkü'l-muîn mevlana Manisa kadısı zîde fazlehu ve kıdvetü'l-kuzât ve'l-ekârim hilâfü'l-fezâil ve'l-kelâm mevlana Gördes kadısı zâde fazlehu ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-'ayân Saruhan Sancağı mütesellimi olan zide mecduhu ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-ikrâr kaza-i mezbûrda vâki' yeniçeri serdârı olan zîde kadrehu tevki'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olucak malum ola ki sen ki Gördes kadısının südde-i sa'âdetime mektub gönderüb Gördes Kazasına tâbi' Çiftlik nam karye

sâkinlerinden hacı Sefer ve Hüseyin Halife bundan mazlûman katl olunan Hacı Alibey oğlu İbrahim ve sâir ‘azâlar karye-i meclis-i şer’-i şerîfe varub yine karye-i mezbûrda sâkin İbrahim Şakir yeniçeri geçinüb lakin dirlikde ‘alâkası olmayub ve mezbûr Hacı Aliyi katl etdirüb ve enaniyet kasdıyla mezbûr Hacı Seferin kapusuna katran çalub bu makûle fesâdının nihâyet olmaduğunu bildürüb hükm-i hümâyûnum ricasına arz etmeğin şer’le görülen ihkâk-ı hakk olmak babında fermân-ı ‘âli’ş-şânım sâdir olmuşdur buyurdum ki vüsûl buldukda bu babda sâdir olan fermân-ı celflü’l-mukadderim mûcebince ‘amel idüb hıraf-ı şey’-i mezbûr meclis-i şer’a ihzâr edüb bu def’a şer’le getirülüb kusur olmayub onbeş yıl mürûr etmiş değil ise ‘âmm-ı hakk ve ‘adl üzere teftîş ve mufahhus idüb göresiz arz olunduğu üzere olbabda muktezâ-yı şer’-i kavîmle olub bu fesâdı eden mezbûr-ı muhtâc arz olanlardan ise mehâkim-i habs idüb üzerine sübût bulan mevâdı sicil edüb mestûr sicilleri ile yazub arz eylesiz değil ise şer’le haline lazım geleni icrâ eyleyüb şer’-i şerîfe ve emr-i hümâyûnuma muhâlif kimesneye iş edirmeyesiz amma hak üzere ahz u taleb sebebiyle ehl-i fesâdın himâyet ve kendü halinde olanlar berât-ı hilâf-ı şer’ ahkâmına olunmakdan zemîn-i hazer edesiz şöyle bilesin ‘alâmet-i şerife i’timâd kılasız tahrîren fi şehr-i muharremü’l-haram sene tis’a ve erba’in ve elf be-mâkâmü-ı Kostantiniyye el-mahrûse

SAYFA: 6

BELGE: 2

Şân-ı şerîf-i ali’ş-şân hükmü oldur

Saruhan Sancağıyla Marmara nam karye ve gayriden beşbin akçe tımâra mutasarrıf olan Yusuf bu sene-i mübâreke münhasır olan Bağdad seferine gelmeyüb yoklama

ve alay defter-i evvellerde ve müşîri ve sâir hidemât-ı hümâyûnumda mevcut bulmayub ol vechle timârı mahlûl oldukda beşbin akçe timâra emri olub kasîrû'l-kâme sarı saçlı ak gözlü olan râfi'-i tevki'-i reff'ü'ş-şân-ı hâkânî aliye li-sene tis'a ve erbain ve elf muharremin gurresinde mîr-i mirân-ı sâbık tarafından tevcîh olunub tahvîl mektubu verilmeğin zikr olunan beşbin akçe timâr vech-i meşrûh sefer-i mezbûra gelmeyen mezbûr Yusuf tahvîlinden timârı olduğu sancakda sâkin ve alaybeğisi bayrağı altına sefere eşmek şartıyla ibtidâ müstehak olduğu emri yevmi merkûm Aliye tevcîh olunur düstûr-ı mûkerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-'âlem Anadolu Eyaletine mutasarrıf olan ve İbrahim Mehmed Paşa edamallahu te'âlâ iclâlihu tezkere mûcebince layık görüb verdimki zikr olunur ve şer' ve 'ayân ve beyân kılınur ve buyurdum ki ba'de'l-yevm taht-ı yedinde olub tasarruf kılub şöyle ki vezâif-i hidemât-ı mebrûret-i mevfûret ve mesâ'i-i meşkûre 'asâkir-i mensûredir ber mûceb-i defter-i hâkânî bî-kusûr mer'î ve mevâdı kıla olbabda himem-i 'ahd mâni' ve dâfi' ve nizâ' olmaya şöyle bilesiz 'alâmeti şerîfe i'timâd kılalar tahrîren fi 28 seferü'l-hayr sene 1049

Emr-i sahra-yı buyruldu

Kurtpaşa tabi Marmara

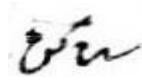
23300

9000

sabuncu tâbi' Manisa

8097

2000

tabi-i mezbûr

10000

1000

Kayd fi 28 min recebü'l-ferd sene 1049

SAYFA: 7

BELGE: 1

Kıdvetü'l-kuzât ve'l-hükkâm madenü'l-fazl ve'l-keîâm mevlana kadısı zîde fazlehu tevki'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olucak malum ola ki dârende-i fermân-ı hümâyûn-ı âli ordu-yu hümâyûnuma gelüb Saruhan Sancağıyla Marmara Nahiyesiyle nam karye ve gayriden beşbin akçe tımâra mutasarrıf olan Yusuf memur olduğu Bağdad seferine gelmeyüb tımârı mahlûl olmağla kendüye tevcîh olunub berât ettirüb bi'l-fi'il üzerinde olduğunu bildürüb elinde olan berâtı mûcebince kemâ-kân zabt u tasarruf ettirmek babında emr-i şerîfim rica etmeğın berâtı mûcebince zabt u tasarruf etdirilmesi emr edüb buyurdum ki emrim üzere tımâr-ı mezbûru vech-i meşrûh üzere sefer-i mezbûra gelmeyen Yusuf tahvîlinden elinde olan berâtı mûcebince merkûm Aliye kemâ-kân zabt u tasarruf edirüb min ba'd mezbûr Yusufu ve taraf-ı ahardan bir ferd dahl ve ta'arruz etdirmeyesiz ve dahl olunub tahvîl-i târîhe düşen mahsûlünden cüz'î ve külli nesnesi alınmış ise bade's-sübût hükm idüb bî-kusûr-ı kesîr aliveresiz şöyle bilesin 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız tahrîren fi evail-i Cemaziye'l-evvel sene tis'a ve erbain ve elf mine'l-hüccâtü'n-nebevîye 'ale'l-efdalü's-salâvat ve ekmelü't-tahtıyye kayd fi 28 Recebü'l-ferd sene-i mezbûre

emr-i sahrâ-yı buyruldu

SAYFA: 7

BELGE: 2

Pilani Mehmed Halifenin emânet berâtıdır

Nişân-ı şerîf budur ki

Mahmiye-i Manisada vâki‘Yaviler mescîd-i şerîfde yevmi beş akçe vazife ile imam olan işbu râfi‘-i tevki‘-i refi‘-i hümâyûn mevlana Mehmed edâ ve hizmet idüb ber-vechle ‘azl-i icâb-ı hâli yoğiken aharda Ali nam kimesne bir tarikle alub berât itdirüb külli gadr eylemeğın ref olunub imam-ı mezbûr mevlana Mehmede kemâ-kân ibkâ ve mukarrer kılınub müceddiden berât-ı hümâyûnum rica itmeğın sadaka idüb bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki varub imam-ı mezbûr mevlana Mehmed kemâ-kân imam olub hizmet-i lazimesi mü‘eddi kılındıktan sonra yevmi beş akçe ile mutasarrıf olub vâkıfın ruhu ve devletçün ve himâye ve müdâvemet göstere olbabda himem-i ‘ahd-i mâni‘ ve dâfi‘ olmayalar şöyle bilüb ‘alâmet-i şerîfe i‘timâd kılalar tahrîren fi evâil şehr-i Recebü’l-mürecceb sene tis‘a ve erbain ve elf kayd fi gurre-i Şabanü’l-muazzam sene-i mezbûre

be-mâkâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse

SAYFA: 7

BELGE: 3

Nişân

Manisada vaki Yaviler mahallesi mescîd-i şerîfinin yevmi iki akçe ile kayyumu mescîd-i şerîfde imam olanlar mutasarrıf olagelmişler iken ahardan Mustafa nam kimesne alub gadr eylemeğın ref olunub yine mescîd-i şerîfde imam olan işbu dârende fermân-ı hümâyûn Mehmed halife layık ve muhal ve müstehak olmak tevcih

olunub berât-ı şerîf verilmek babında ‘inâyet-i rica eylemeğin sadaka idüb bu berât-ı sa‘âdetde makrûnu verdim ve buyurdum ki varub mezbûrun yerine mescîd-i şerîfin kayyumu olub hizmet-i lazimesi mü’eddi kılındıktan sonra yevmi iki akçe ile mutasarrıf olub vâkıfın ruhuçün ve devâm-ı devletçün ve himâye-i müdâvemet göstere olbabda bir ferd mâni olmayalar şöyle bilüb ‘alâmet-i şerîfe i‘timâd kılalar tahrîren fi evâil-i şehr-i Recebü’l-mürecceb sene tis‘a ve erbâin ve elf kayd fi’t-târîhü’l-mezkûr

be-mâkâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse

SAYFA: 7

BELGE: 4

Nişân

Manisada vâki‘ Yaviler mahallesinde mescîd-i şerîfin evkâfına müteveli olan işbu râfi‘-i tevki‘-i refi‘-i sa‘âdet-i hâkânî Mehmed halifenin icab eder hali yoğiken inhâ ile Ahmed nam kimesne alub külli gadr etmeğin ref‘ olunub ibkâ ve mukarrer kılınmak ricasına kadısı akdâ kudâtü’l-müslimîn mevlana şeyh Mehmed zîdeti fezâil arz etmeğin sadaka idüb bu babda hümâyûn verdim ve buyurdum ki varub kemâ-kân müteveli olub hizmet-i lazimesi mü’eddi kılındıktan sonra yevmi dört akçe ile mutasarrıf olub vâkıfın ruhu ve devâm-ı devletçün himâyet ve müdâvemet göstere olbabda bir kimesne dahl ve ta‘arruz kılmaya şöyle bilüb ‘alâmet-i şerife i‘timâd kılalar tahrîren fi evâil-i eceb sene tis‘a ve erbâin ve elf

Kayd tahrîren Ramazan sene-i mezbûre

be-mâkâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse

SAYFA: 8

BELGE: 1

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki izzetlü efendimiz Malkoç Beğ hazretlerinin bâ'is Mehmed Çavuşa altıyüz esedi ve üçyüz riyal guruş deyni olub sancağımız mahsûlünden veresiz deyü kullarına sipâriş buyurmaları ile inşallahu te'ala Manisaya varub Sancağı zabt eyledikten sonra zikr olunan üçyüz riyal ve altıyüz esedi guruşa mezbûr Mehmed Çavuşa vermeği ta'ahhüd eyleyüb köyünde bi'l-kemal olmuşdur inşâallahu te'âlâ edâ olunub izzetlü efendimiz Beğ hazretlerinin tezkeresi ve bu temessükümüz bundan alunub şukk oluna tahrîren fi gurre-i seferü'l-muzaffer sene 1049

Saruhan kaim-mâkâmı Mehmed Beğ

SAYFA: 8

BELGE: 2

Akdâ kudâtü'l-müslimîn evlâ vülâtü'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn vâris-i 'ulûmü's-sai ve'l-mürselîn hüccetü'l-hakk 'ale'l-halik-i ecma'în elmuhtassu bi-mezîd-i 'inâyetü'l-mülkü'l-muîn mevlana Manisa kadısı zîdeti fezâil tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olucak malûm olaki kaza-i mezbûra tâbi' Palamud Nahiyesinde sâkin olub Depecik cami'-i şerifinin yirmiüç nefer debbâğcıları hâlâ der saadetime adam ve arz u hâl gönderüb biz defter-i cedîd-i hâkânîde mukayyed-ı muvakkatlı cami'-i mezbûrun debbâğcıları olub baş hakkından gayri bir teklîf vermez iken hâlâ elimizden sûret-i deftere ve emr-i şerîfe muhâlifü'l-lücciyât nâzırı ve tekâ'üd

eminleri hakkında ve sisam ve güherçile bedeli taleb edüb rencîde ve resîde ederler kadîmden olagelmiş muhâlif-i hilâf-ı şer‘ ve kanun rencîde olmamak babında emr-i şerîfim ricasına ilam eylemeğin imdi hilâf-ı şer‘ ve kanun rencîde olunmayalar diyü emr edüb buyurdum ki hükm-i şerîf vardıkda bu babda sâdır olan emrim üzere ‘amel idüb dahi husûs-ı mezbûra mukayyed olub göresin fi’l-vâki bunlar defter-i cedîd-i hâkânîde mukayyed câmi-i mezbûrun debbâğcılarında olub mu‘âf ve mütesellim iken hâlâ hilâf-ı şer‘ ve kanun-ı kadîmden olagelmesine muhâlif-i vech-i meşrûh üzere bi-vech ve bilâ-sebeb rencîde ve remîde eyledikleri vâki ise men‘ ve def‘ idüb min ba‘d bunları hilâf-ı şer ve kanun ve müğâyir defter emr-i hümâyûn ol-vechle ber vech ve bilâ-sebeb rencîde ettirmeyesin şöyle bilesin ‘alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasın tahriren fi’l-yevmü’r-râbi‘ şehri-i recebü’l-müreccib sene tis‘a ve erbain ve elf

Kayd fi 5 min Şaban sene-i mezbûre

be-mâkâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse

SAYFA: 8

BELGE: 3

Pınarbaşının beğ bağları hususuçün gelen emirdir

Akdâ kudâtü’l-müslimîn evlâ vülâtü’l-muvahhidîn ma‘denü’l-fazl ve’l-yakîn hüccetü’l-hakk ‘ale’l-halik-i ecmaîn vâris-i ‘ulûmü’l-enbiyâ ve’l-mürselîn el-muhtassu bi-mezid-i ‘inâyetü’l-mülkü’l-muîn mevlana Manisa kadısı zîde fezâilehu ve kıdvetü’l-u‘lemâi’l-mütehakkikîn ‘umdeti’l-fazilenü’l-müdekkikîn Muradiye müderrisi mevlana Mustafa zîdeti fezâilehu tevki‘-i refî‘-i hümâyûn vâsıl olıcak malûm ola ki dergâh-ı mu‘allam yeniçerilerinin emekdarlarından olub piyade

beğlerinden dârende-i fermân vâcibü'l-iz'ân kıdvetü'l-emâcid ve'l-ekârim İbrahim zîde mecduhu südde-i sa'âdetime arz u hal idüb berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu karyelerden Belek nam karyede vâki' Atabey ve Şeyh Hasan ve İsmail ve Bahşi ve Gılman ve Gök Elyasef ve Andriki ve Adiloğlu çiftlikleri berât ve defterinde mukayyed olunub zikr olunan çiftliklerin piyade ve müsellemlerden tasarruf eyledikleri yerlerde aharın 'alâkası olmayub bağlara birkaç sene Saruhan Sancağından olanlar takallüben zabt edüb fethü'l-hacı İbrahim Paşa livâ-i mezbûra mutasarrıf iken kanaât-ı hakk zâhir olmağla 'alâkam yokdur deyü hüccet-i şer'iyye dahi vermiş iken bu sene livâ-i mezbûrun bi'l-fevt-i kubûr-ı hâssı voyvodası olan Mehmed Çavuş kadîmden zikr olunan bağları sancak beğleri zabt edüb gelmiştir deyü hevâsına tâbi'

SAYFA: 9

adamların izbârıyla hüccet alub nizâ' üzere olduğunu bildürüb hane-i 'âmireme mürâca'at olundukda mirlivâyâ hâsıl kayd olunan nefsi-i Manisa bağları önünde ve Korkud ve Yanuklu ve Alibeğli tâbi' Belek ve Umurbeğli tâbi' Belek deyü kayd olunub nefsi-i Belekde vâki' zikr olunan kaza beğleri ve sipâhi beğlerine hâsıl yazıldığı defter emini arz etmekle mahallinde sûret-i defter virüldükde bildürüb mûcebince hükm-i hümâyûnum rica etmeğın buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda nefsi-i Belek nam karyenin müsinni ve ehl-i vukûfu ile münâza'a babında olan nefsi-i Belek toprağının üzerine varub mahallinde teftîş ve tefahhus edüb göresiz nizâ' olunan bağlar mir-livâyâ hâsıl olunan Alibeğli ve Umurbeğli topraklarından olmayub arz olunduğu üzere nefsi-i Belek toprağında olub mensûh topraklara gars olunmuş bağlardan olduğu sâbit olursa muharrer birkaç (karalanmış) mir livâ tarafından zabt olunmağla hâlâ dahi ol-vechle kadîmden zabt eyledik diyü nizâ' ederler ise men' ve

def' idüb hilâf-ı şer'e mutahhar ve mugayir kanun ve emr-i defter mir liva tarafından
kimesneye dahl ve ta'arruz etdirmeyüb piyade beğinin adamına zabt ve târif etdirüb
tekrâr emrim verimlü eylesin şöyle bilesin 'alâmet-i şerife i'timâd kılasın tahrîren
fi evâil şehri-i Recebü'l-mürecceb sene tisa ve erbâin ve elf
Kayd fi 6 min şabanü'l-muazzam sene-i mezbûre
be-mâkâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse

SAYFA: 9

BELGE: 1

Akdâ kudâtü'l-müslimîn evlâ vülâtü'l-muvahhidin ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn vâris-i
'ulümü'l-enbiyâ ve'l-mürselîn hüccetü'l-hakk 'ale'l-halik-i ecmaîn el-muhtassü bi-
mezid-i 'inâyetü'l-mülkü'l-müîn mevlana Menemen kadısı zîde fezâil ve mefâhirü'l-
kuzât ve'l-hükkâm madenü'l-fezâil ve'l-kelâm Kula ve Alaşehir ve Urla Kadıları
zîde fazluhu tevki'-i- refi'-i hümâyûn vâsil olıcak malûm ola ki haliya İstanbul ve
tevâbi'i keferesi patriki olan Partinos nam rahib der sa'adetime adam ve arzuhal
gönderib bi'l-fi'il patrikliğine Anadolu ve tevâbi'i keferesi berât-ı hümâyûnla
medropolid olub Miletios nam rahib medropolitliğine müteallik keferesinin
emr-i şerîf ile cem'ine memur olduğu senevi lazım gelen patriklik rusûmu cem'
ederken bazı ashâb-ı harifi mecz ve cem' eylediği miri patrik rusûmunu elinden
almak için senin bize olan deynin elbette temessükdür deyu bi-vech-i müddeti
medropolid-i merkum rahibi rencîde edüb miri rusûmun adem-i tahsiline bâ'is ve
bâdi olurlar hayifdir deyn-i miri cümleden mukaddemdir madem ki tamamen miri

patriklik rusûmu tahsîl ve irsâl olunmadan ba'd bir ferd ol vech ile rencîde ve müdâhele etdirmemek bâbında emr-i şerîf rica ederim i'lâm eylemeğin vech-i meşrûh üzere 'amel olunmak emr edib buyurdum ki emr-i şerifim vardıkda bu babda sâdır olan fermân-ı şerifim mucebince 'amel olunub dahi husûsu mezbûra mukayyed olub göresiz fi'l-vâki kâdiye patrik-i mezbûr rahibin dediği gibi ise de deyn-i miri mukaddemdir men' ve def' edib dahi medropolid-i merkûm rahibi ve yanında olan adamların eshâb-ı duyûndan ve ahardan bir ferde ol vech ile hilaf-ı şer' ve kanuna mugâyir fermân-ı hümâyûn dahl ve rencîde ve remîde iddirmeyüb husûs-u mezbûr için emr-i ahar irsâline muhtâc eylemeyesin şöyle bilesin ve bade'l-nazar bu hükm-ü hümâyûnumu mezbûrun yedinde ibkâ edib 'alâmet-i şerîfe i'timât kılasız. tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmis ve'l-ışrin şehr-i cemaziyel ahir li sene tisa ve erbain ve elf

29 şaban sene-i mezbûr

be-mâkâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse

SAYFA: 9

BELGE: 2

Muhallefât-ı Mihal veledi Medhenk sekbanhan-ı cedîdü'l-vaki' Manisa el-mahrûse vaka'ü't-tahrir saltanat-ı beytü'l-mâl emini Ahmed Çelebi bin el-hac Hızır tahrîren fi 20 min şehr-i Recebü'l-mürecceb li-sene tis'a ve erbain ve elf

Şühûdü'l-hâl

Ali bin Mehmed

Hacı Mahmed bin Süleyman

Ramazan bin Mahmud

Veli bin el-hac İsa

Mustafa bin Mehmed

Ve gayrihum

dolama siyah aba fiyat 160, Aded 10, kıymeti 1600

dolama kır abadan büyük boy fiyat 120, aded 27, kıymet 3240

küçük boy dolama fiyat 40, aded 15, kıymet 600

paniçe beyaz fiyat 180, aded 5, kıymet 900

SAYFA: 10

mâi Bağdadi 14, kıymet 50

sarı Bağdadi zıibun aded1, kıymet 400

Bağdadi yeşil faraş Aded 1, kıymet 200

kır aba tob aded 1, kıymet 20

beyaz velence aded 3, kıymet 300

alaca beктаşi köhne aded 1, kıymet 100

mâi beктаşi köhne aded 1, kıymet 10

beyaz köhne aba aded 1, kıymet 40

diz çakşırı köhne aded 1, kıymet 20

tuman çakşırı köhne aded 1, kıymet 20

kürdiye köhne aded 1, kıymet 40

siyah iplik tura fiyatı 10, aded 5, kıymet 50

gömlek ma' tob aded 1, kıymet 40

şem'a 8, kıymet 80

hırank aded 3, kıymet 100

kurşunî kalender köhne aded 1, kıymet 10

katır yağız tavli re's 1, kıymet 6300

nukûd akçe ‘aded 150

sarı saçaklı Rumeli küpesi aded 1, kıymet 100

tezgah tahtaları aded 1, kıymet 12

alaca ve kırmızı kilim fiyat 100, aded 2, kıymet 200

dükkanından kalan eşyadır

beyaz dolama aba aded 3, fiyat 170, kıymet 540

kırmızı aba nisf kıymet 140

dolama ve menkurun ve sarı abadan fiyat 60, aded 15, kıymet 900

bal mumu aded 1, kıymeti 70

dimi fiyatı 35, aded 6, kıymeti 210

sabun fiyatı 4, aded 3, kıymeti 12

mâî aba nisf kıymeti 80

siyah aba aded 1, kıymeti 40

Londra iplik köhne aded 1, kıymet 300

iplik köy Kıymet 25

zira polat fiyatı 10, aded 2, kıymet 30

kilim kırmızı köhne fiyatı 100, aded 2, kıymeti 200

Akhisardan gelen eşyası

Selanik çukasından dolama aded 1, kıymet 200

Bilki çuka ve çakal kürkü kablı köhne aded 1, kıymet 300

aba dolama aded 1, kıymet 200

aba kürdeği aded 1, kıymet 300

münevveş Londra kürdeği aded 1, kıymet 850
mai Londra kürdeği aded 1, kıymeti 850
mor dolama kaza beği İskender köhne aded 1, kıymeti 600
Londra kumaş çakşırı laciverd fiyatı 300, aded 2, kıymeti 600
Bilki Londra mâî ve yeşil fiyatı 300, aded 3, kıymet 900
Londra kürdeği Sagir fiyatı 350, aded 2, kıymeti 700
münevveş bilki Londra aded 1, kıymeti 300
alaca çarşab fiyatı 15, aded 2, kıymet 30
Selanik çukası kürdeği aded 1, kıymeti 200
yekun
23949

SAYFA: 10

BELGE: 1

Muhallefât-ı merhûm Ahmed Ağa bin imam Sadık bin Mehmed Sart sâkin be-
mahallatı Bektaş ‘an mahallât-ı Manisa el-mahrûse vaka‘ü’t-tahrir bi-taleb emin-i
beytü’l-mâl Hasan Beşe
tüfenk ma‘ pala aded 1 kıymet 500

SAYFA: 10

BELGE: 2

Muhallefâtü’l-merhûme Sakine binti Abdullah fâtet el-mahallatu Alaybeği ‘an
mahallât-ı Manisa Ruça Ahmed bin el-hac Tural ve Emanlu bin Abdullah
Orak Aded 1, kıymeti 100
yekta aded 2, kıymeti 200

zibun aded 1, kıymet 100
bohca aded 1, kıymet 50
tencere aded 3, kıymet 200
sahan aded 2, kıymet 100
tas aded 2, kıymet 50
sofa aded 10, kıymet 40
tabe aded 2, kıymet 50
sandık aded 1, kıymet 50

SAYFA: 11

‘arakiyye aded 1, kıymet 50
döşek aded 2, kıymet 200
yorgan aded 1, kıymet 80
kilim aded 2, kıymet 100
yasdık aded 2, kıymet 100
minder köhne aded 2, kıymet 50
resim-i kısmet kıymet 60
yekun
cema‘an
1580

SAYFA: 11

BELGE: 1

Muhallefat-ı merhûm

Fatma binti Hasan sâkine-i mahallatehu Ceraslar-ı Kebîr ve vaka'ü't-tahrir bi-taleb
emin-i beytü'l-mâl Ahmed Beğ bin Yahya li-vârise lehuma

hatab köhne fiyatı 10, aded 3, kıymet 30

yasduk ma bohca köhne fiyatı 15, aded 2, kıymet 30

peştamal köhne aded 1, kıymet 20

silecek köhne aded 1, kıymet 10

zeli kebir nısf aded 1, kıymet 40

kurak peştamal aded 1, kıymet 150

kurak zıbnun aded 1, kıymet 30

sarı velense köhne aded 1 kıymet 20

çenber fiyatı 15, aded 7, kıymet 100

çenber aded 5, kıymet 40

tencere fiyat 100, aded 2, kıymet 200

sahan kebir kurade aded 1, kıymet 40

tas kebir aded 1, kıymet 40

diğer tas sagir aded 1, kıymet 20

sahan sagir aded 2, kıymet 50

tas sagir aded 1 kıymet 12

tabe sagîr kurade aded 1, kıymet 10

sim ayak aded 1, kıymet 10

yasdik aded 1, kıymet 20

feras köhne aded 1, kıymet 40

sübürge köhne aded 1, kıymet 30

ceman

yekun

950

(ba‘dehu Hasan Efendiye gördüklerinden bunun hükmi te‘hir. olduğu nâ-hakdan muttali eyledi)

SAYFA: 11

BELGE: 2

Muhallefât-ı merhûme Mercan Hanım ibneti Abdullah el-Beşetihi li-ecl-i fâttet be-mahalleti Ceraslar-ı Sagîr min mahallât-ı medine-i Manisa el-mahrûse tereke-i ibn-i ibn sagirîn Mehmed ve Mustafa ve benât-ı sagire Fatma vakaü’t-tahrir fi 19 Receb sene 1049

hane ma tevabiuhumâ aded 1, kıymet 16000

darabi zira‘a 8, kıymet 640

palâbuk Arabî zira‘a 4, kıymet 300

alaca yeşilli tonluk aded 1, kıymet 50

dökme tura alaca köhne aded 1, kıymet 50

makreme ve yaşmak cedid aded 1 kıymet 100

zibun ve Arabî yeşil cedid aded 1, kıymet 1250

kaftan ma‘ pek mor ve Arabi cedîd aded 1, kıymet 800

kırmızı bez ferağ aded 3, kıymet 100

makrama münakkaş cedid hisse 1 kıymet 200

terkib köhne kırmızı aded 1, kıymet 10
penbe bezi tob 1 kıymet 80
alaca bohca aded 1, kıymet 20
beyaz zıibun köhne aded 1 kıymet 50
bağdadi köhne zıibun aded 1, kıymet 40
çenber beyaz fiyat 10, aded 2, kıymet 20
kurak köhne aded 2, kıymet 200
havlı makreme aded 1, kıymet 20
nükud-ı Osmani 2 akçe 5
siyah köhne peştamal aded 1, kıymet 100
beyaz beктаş aded 1, kıymet 100
nısf boğasi kıymet 100
beyaz kuşak Acemî aded 1, kıymet 50
havlı köhne aded 1, kıymet 30
sandık köhn aded 1, kıymet 150
gömlek cedid aded 1, kıymet 300
İstanbul kırmızı zıibun Aded 1, kıymet 130
baş makremesi aded 1, kıymet 40
mâî beктаş köhne aded 1, kıymet 20
kazan vasat aded 1, kıymet 350
tebsi ma kebkir aded 3, kıymet 200
fanus sagir köhne aded 1, kıymet 20

SAYFA: 12

tencere sagir ve kebir aded 5, kıymet 600

sahan ma tebsi aded 3, kıymet 300

ma' tas aded 2, kıymet 100

perde köhne aded 1, kıymet 50

külâh-ı kadim aded 1, kıymet 300

ferâş köhne aded 4 kıymet 800

yasdık aded 5, kıymet 300

yorgan beledi aded 2, kıymet 300

tılsım sim aded 1, kıymet 50

bilezik zer çift 1, kıymet 7000

ceman

yekun

30350

SAYFA: 12

BELGE: 1

muhallefatü'l-merhum

ibn-i Halife bin Abdulgani fâtet be-malalleti Ceraslar-ı sagîr 'an mahalle-i medîne-i Manisa el-mahrûse ve tereke mine'l-verâset zevcetihu müddeihûma Fatma binti el-Hac Mustafa ve ebnâ-i kebîren müdde'uen Abdulvahhab ve ibneteyn-i kebîren müdde'uten Ayşe ve Kerime kad-vaka'a't-tahrîr ve't-tastîr fi'l-yevmi'sâbi' 'aşâr min şehri Ramazanü'l-mübârek li-sene tis'a ve erbain ve elf

hane ma tevabihuma aded 1

ferace yeşil eskiler aded 1, kıymet 800

dülbend köhne aded 1, kıymet 140
tencere kebir aded 1, kıymet 100
sahan fiyatı 80, aded 3, kıymeti 240
tas aded 3, kıymet 50
tabe aded 1, kıymet 25
tebsi aded 1, kıymet 60
kebkir aded 1 kıymet 10
güğüm aded 1, kıymet 40
zibun köhne fiyatı 15, aded 3, kıymet 45
cila tezgahı aded 1, kıymet 300
halı köhne aded 1, kıymet 80
kilim köhne aded 1, kıymet 80
velanse köhne aded 1, kıymet 80
tahtalar fiyatı 10, aded 5, kıymet 50
hatab hamal 6, kıymet 120
yekun 3120

SAYFA: 12

BELGE: 2

badehu mezkûr hâne müteveffâ-yı merkûm ibn-i Halifenin sulbi kebir oğlu
Abdulvahhaba min tarafü'l-âmm kanûn-ı ırsla müntakil mülkidir diyü zeylinden
esâmileri mezkûr olan Müslümânların ihbarları üzerine kayd-şod

Şühûdü'l-hal

Halil bin Abdurrahman

Hacı Hasan bin Mustafa

İmam Ahmed Halife bin El-hac Kasım

Diğer imam Musa Halife bin El-hac Mehmed

Mustafa bin İdris Müezzın

Mehmed Çelebi bin İbrahim

Mustafa Çelebi bin İbrahim

İbrahim Bey bin Mehmed

İsmail bin Derviş

Veli Halife bin El-hac İsa

Ve gayrihum

SAYFA: 12

BELGE: 3

Muhallefatü'l-merhum

Mâtet sakine be-mahalleti Dilşikar 'an- mahallât medine-i Manisa el-mahruse

Zahide Hatun ibneti Abdurrahman ve terekeye zevc-i müdde'uhên Mehmed bin

Süleyman ve ebnâ-i sagîren müddeuhen Süleyman ve amma müdde'ûn Çengizâde

vaka'al-kısmetihi ve't-tahrir fimâ-ba'dehum bi-talebim tahriren fi'l-yevmi'l-hamis

'aşere min şehr-i Ramazanü'l-mübarek li-sene tis'a ve işrin ve elf

Arakiyye fiyat 60, Aded 2, kıymet 120

Futa aded 1, kıymet 100

Bağdadî zıibun aded 1, kıymet 150

Kurak aded 1, kıymet 200

mâî beктаş aded 1, kıymeti 70

sahan sagir fiyat 25, aded 2, kıymet 50

tas aded 1, kıymet 40
tabe sagir aded 1, kıymet 25
ferraş fiyat 150 aded 2 kıymet 300
yorgan fiyat 50, aded2, kıymet 100
yasdık aded 2, kıymet 60
kuşak sim aded 1, kıymet 2000
küpe sim fiyat 100, aded 2, kıymet 200
hançer sim aded 1, kıymet 300
samur kalpak aded 1, kıymet 60
sim hatm aded 1, kıymet 60
kilim aded 1, kıymet 150
saracbağı aded 1, kıymet 100
al darani zibun aded 1, kıymet 200

SAYFA 13

Al don Aded 1 kıymet 70
Mintan aded 1, kıymet 70
baş bezleri aded 4, kıymeti 10
na‘lin aded 1, kıymet 50
yekun 4525

SAYFA: 13

BELGE: 1

muhallefâtü'l-merhum

Mehmed bin Bali kudemât kenânî hâl-i hayâta Dilşikar mahallât medine-i Manisa el-
mahruse ve tereke-i zevceti müdde‘uha Ayşe binti Mustafa ve ebnâ-i kebîren

müdde‘uhen Abdulkadir ve ibneta sagîre müdde‘uha Fatma vaka‘ü’l-kısme ve’t-
tahrîr fîmâ ba‘dehum bi-talebihim harrere fî’l-yevm-i hâmis ‘aşere min şehr-i
Ramazanü’l-mübârek li-sene tis‘a ve işrîn ve elf
hane ma tevabihuma aded 1, kıymet 2000
kerem dönüm 1, kıymet 1000
merkeb re’s aded 1, kıymet 500
cellah tezgahı aded 1, kıymeti 150
hatab hamal fiyatı 15, aded 10, kıymeti 200 (250)
tencere aded 1, kıymet 50
sahan aded 2, kıymet 100
cebe donu aded 1, kıymet 100
aba aded 1 kıymet 50
zibun fiyat 60, aded 2, kıymet 120
dülbend peştamal aded 1, kıymet 100
don ve gömlek müştemel fiyat 50, aded 2, kıymet 100
cem‘an
yekun
4000

SAYFA: 13

BELGE: 2

vasiyet-i ‘arîze

Fatma Hatun es-sakineti’l-mahallatı Attarace mahallesi medine-i Manisa el-mahrûse

vaka‘a’t-tahrîr fî esâmileri bi-talebihûâ

Attarace mahallesinde vaki‘ mütevellî menzil meblağ-ı mukâbilesinde emirdir

Kelâm-i kadîm aded 1

Der-zimmet

Timur Süleyman

Akçe 1000

Der-zimmet

Fatma binti Ali

Akçe 2000

Der-zimmet

hacı Bayram Taği

akçe 500

meblağ-ı mukabelesinde küpe zerengir dökme zer 2

Der-zimmet-i rehindirdür

dellalkârî Timur bin Süleyman

akçe 500

meblağ-ı mukabelesinde yeşil atlas kaftan

ve bir mâî mor yasdık

Der-zimmet-i rehindirdür

Tayibe Hatun

Akçe 500

meblağ-ı mukabelesiyle şeker

Şeker

Der-zimmet-i rehindirdür

Sabûn Hacı Bayram

akçe 100

meblağ-ı mukabelesiyle küpeye ser-pâ-yı mâydüb 1

Der-zimmet-i rehindirdür

Mustafa Seyyid

Akçe 250

Nakd-i mevcûd guruş riyali aded 2, akçe 20

Penbe iplik ve sim 200

bakrac kebir ve sagir1, 1

al tabesi vasat 1

börek tebsisi 1

(eşyâ-yı muharrerden mâ-gurra-yı şehr-i muvakkaddır)

Şühûdü'l-hal

Hasan bin Musa

Kasab Mustafa Beşe bin Abdurrahman

Es-Seyyid Mustafa bin Fehmi

Derviş Receb bin Mustafa

Mustafa Çelebi bin İbrahim el-emir

İsmail bin Derviş

Abdulkadir bin Sefer

Ve gayrihûm mine'l-hâzirîn

SAYFA: 14

BELGE: 1

Mütekâ'id rüsûmu cem'ine me'mur olan Receb Ağanın binelli senesine mahsûb olmak üzere varid olan emr-i şerîfdir

Nişân-ı şerîf-i ali'ş-şân-ı hâkânî oldur ki

Dergâh-ı mu'allam mutasarrıflarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-'ayân Receb zide kadrehu ordu-yu hümâyûnuma arz u hal sunub Saruhan Sancağında vâki' bedel-i mütekâ'idlik mukatâ'ası binelli senesi beşyüz guruş peşin ile kendüye der'uhde olunmak babında istid'aları 'inâyet eylemeğin ordu-yu hümâyûnum mahfût olan mukâta'ât defterlerine nazar olundukda Saruhan Sancağında vâki' bedel-i mütekâ'idlik mukâta'âsının bir senesi ikibin kamil guruşa iltizam ve fermanım olan yüzyirmi kamil guruş bargir bahası cem'ân ellibinyüzyirmi kamil guruş olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın iltizâma merî ve noksan gelmemek şartıyla binelli muharremi guresinden aynı sene tamamına değin beşyüz guruş ile der'uhde olunub berât-ı ali'ş-şânım verilmek fermânım olmağın işbu dârende-i fermân olmayub meserret-i ma'rûz-ı hâkânî mezbûr Receb zide kadrehu hakkında berât-ı 'inâyet-i şâhânem zuhûra getürüb bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki zamanı hulûl

eyledikde varub livâ-i mezbûrda vâki' mütekâ'id sipahi ve sipahizâde-gâh ve tekke-
nişin ve zaviyedâr ve 'abdu'l-hak ve ahar diyârdan gelüb hîn-i tahrîrde hâniye kayd
olmayub hâric olmuş olanlardan her bir neferinden birer kamil guruş güherçile
bedelini cem' ve tahsil eyleyüb ahardan ferd ve kimesne dahl ve ta'arruz eylemeye
ve peşin binkırkdokuz cemaziye'l-evvelinin onikinci gününde beşyüz kamil guruşu
münâvetle ba'diye hesâbı üzere ellibin akçe olur mezbûr Receb zîde kadrehu
yedinden ordu-yu hümâyûnum hazinesine teslîm olunmuşdur şöyle bileler 'alâmet-i
şerîfe i'timâd kılalar tahrîren fi'l-yevmi'r-râbi' 'aşere min cemaziye'l-evvel li-sene
tis'a ve erbain ve elf

Kayd fi 25 zilhicce sene 49

Sahra-yı buyruldu

SAYFA: 14

BELGE: 2

Müşarün-ileyhin emridir

Mefâhirü'l-küzât ve'l-hükkâm ma'denü'l-fazl ve'l-keâm

Saruhan Sancağında vâki' olan kadılar zîde fazlehum tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl
olucak ma'lûm ola ki dergâh-ı mu'allam mutasarrıflarından kıdvetü'l-emâcid ve'l-
'ayân Receb zîde mecdûhu hâlâ der-sa'âdetime gelüb arz-ı hâl sunub livâ-i mezbûrda
vâki' mütekâ'idîn mukâta'asının senesi ikibin kamil guruş olmak üzere binelli senesi
beşyüz kamil guruş ve yüz guruş bargir bahasıyla bana der'uhde olunub binelli
senesi muharremi gurresinden zabt eylemek için ordu-yu hümâyûn tarafından elçiye
berât-ı hümâyûn verilmişdir mücebince ahirine değin zabt etdirilmek babında emr-i
şerîf rica eylerim diyü bildirmeğın elinde olan beratı mücebince zabt etdirilmek emr

idüb buyurdum ki hükm-i şerifimle müşarün-ileyh Receb zîde mecduhu vardukda bu babda sâdır olan fermân-ı sa‘âdetim mücebince ‘amel eyleyüb dahi livâ-i mezbûrda vâki‘ müte‘kâidin mukâta‘ası târîh-i mezbûrdan sene-i ahârına değin ordu-yu hümayunum tarafından verile berat-ı ali‘ş-şânım mücebince kemâ-kân zabt-ı tasarruf etdirdüb ahârı dahl ve ta‘arruz etdirmeyesin ve taht-ı kazanızda vâki‘ mütekâ‘id sipâhi ve sipâhizâde ve tekke-nişin ve zâviye dârân ve müte‘allik ve ahâr diyardan gelüb hîn-i tahrîrde ‘avâriz hanesine kayd olmayan hâric ez-defter taifesinin ‘uhdelerine edâsı lazım gelen güherçile

SAYFA: 15

bedellerini her bir neferden birer kamil guruş hesâbı üzere ve olugeldiği ‘âdet ve kanun muktezâsınca cem‘ ve tahsil etdirüb emr-i şerifime muhâlif bir ferde ‘inâd ve muhalefet etdirmeyesin şöyle bilesiz ‘alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasız tahriren fi‘l-yevmi‘l-hâmis şehr-i zilhiccetü‘l-haram li-sene tis‘a ve erbain ve elf be-mâkâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse

SAYFA: 15

BELGE: 1

Sarı Çavuşzadenin târîhü‘l-mezbur hüccetidir

Medine-i Manisa mahallatından Gürhane mahallesi sakinlerinden fahrü‘l-hüzerât Mehtab binti Edhem Çavuş nam hatun tarafından vech-i ati‘l-beyân ikrâra vekil olup mezbûreyi ma‘rifet-i şer‘iyye ile ârifin olan Şeyh Çelebi bin Sarı Mustafa Çavuş ve Ramazan bin Mehmed nam kimesneler şehâdeleri ile himem-i şer‘iyye-i câhîde muhzırîn-i vekâleti sâbite olan dergâh-ı ‘âli çavuşlarından Mustafa Çavuş bin Sarı Mustafa Çavuş meclis-i şer‘-i şerîfde mezbûre Mehtab hatunun sadriye kızı Ayşe

nam hatunun sadri oğlu Mahmud elebi cânibinden ikrâr-ı ati'z-zikri tasdîke vekîl
olub nehc-i Şer'-i mu'teber üzere vekâleti sâbite olan Ali elebi bin Hayri Bey
muvâcehesinde ikrâr-ı tm ve ta'bîr-i 'ani'l-merâm edüb medine-i mezbûre kurbunda
Uncuboz nam karyede vâki' iki tarafı vadi ve arz-ı hliye tarafeyni tarîk-i 'mm ile
mahdûd-ı sakf altında bir göz değirmenin nısf-ı Şâyi'a yeniçeriler serdarı olan el-hac
Hasan Ağanın ve nısf aharı müvekkilem mezbure Mehtab hatunun mülkü olmağın
zıkr olunan değirmende olan nısf hisse-i Őyasını müvekkilem mezbûre hatun târîh-i
kitabdan birbuçuk sene mukaddem merkûm Ali elebi müvekkile-i mezbûr Mahmud
elebiye sekizbin nakd-i rayic fi'l-vakt fızz-ı akçeye bey'-i bt-ı sahih-i Şer'i ile
bey' ve teslîm idüb oldahi iştirâ ve tesellüm etdikden sonra semen-i mezkûr sekizbin
akçeyi bi't-tamâm ahz u kabz etdim zıkr olunan değirmende nısf hisse-i Şâyi'a
merkûm Mahmud elebinin mülk-i müşterâsıdır keyfe m-yeşâ mutasarrıf olsun dedi
dedikde mukırr-ı mezbûr Mustafa avuşun minvâl-i muharrer üzere bi'l-vekâle câri
olan ikrarı merkûm Ali elebi bi'l-vekâle vicâhen tasdik etdikden sonra bu hurûf
ber-sebîl-i temessük ketb olundu tahriren fi'l-yevmi's-slis'l-Őer min zilhicceti'Ő-
Şerîfe li-sene 1049

Şühûdü'l-hâl

Hasan Beşe bin Mehmed Çelebi

El-Çelebi Mehmed Efendi

Ahmed Beğ bin Mustafa

Şeyhi Çelebi

Abdullah elebi bin Hasan el-müderris

Fahrü'l-kuzat Talib Efendi

Abdurrahman Efendi ibn-i Süleyman

Sarı Halil bin İbrahim

Ve gayrihum

SAYFA: 16

BELGE: 1

Akdâ kudâtü'l-müslimîn evlâ vülâtü'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn vâris-i ulûmü'l-enbiyâ ve'l-mürselîn hüccetü'l-hakk 'ale'l-halik el-muhtassu bi-mezîd-i 'inâyetü'l-mülkü'l-muîn sabıkan Manisa kadısı zîde fezailehu ve kıvetü'l-'ülemâi'l-mütehakkikîn 'umdetü'l-fazli'l-müddekkikîn el-muhtassu bi-mezîd-i 'inâyetü'l-mülkü'l-muîn mevlana Manisa kadısı zîde 'ilmuhu tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olucak malûm ola ki sen ki mevlana-yı müşarûn-ileyh zidet-i fezâilesin hâlâ südde-i sa'âdetime arz gönderüb Saruhan Sancağında vâki' müteka'idîn ve bedel-i güherçile rüsûmun binkırkdokuz tarihinde emr-i şerif ile cem'ine memur olan Osman ile bana hitaben emr-i şerîf vârid idüb mazmûn-ı sa'âdet-makrûndan etrâf ve eknâfdan medine-i Manisaya gelüb tevattun eden bedel-i güherçile re'âyâsında rüsûmları aliverile diyü fermân olunmağın inşaallahu te'âlâ mücebince cem'e mübâşeret etmek murad eyledikde medine-i mezbûre ahâlisi kadîmden cümle tekâlifden mu'âf ve müsellemlerü deyi bedel-i güherçile ve sa'âdet-i şer'e veregelmemişüz vermezüz diyü inâd ve muhalefet eylediklerinde i'lâm eyledüğün ecilden hazine-i 'âmiremde mahfûz olan mukâta'ât defterlerine nazar olundukda mukâta'a-i mezbûrenin kırkdokuz tarihinde mezkûrun üzerinde olan 'avârizdan ve sâir tekâlifden mu'âf olanlardan mu'âfiyetleri ve 'avârizları mukâbelesinde nefer başına birer kamil guruş alunageldiği mestûr ve mukayyed bulunmağın imdi kadîmden olugeldiği üzere alına deyü emr edüb buyurdum ki hükm-i şerîfle mübâşir-i mezbur Osman zide kadrehu vardıkda bu

babda sâdır olan fermân-ı sa‘âdetim üzere ‘amel edüb dahi husûs-ı mezbûr mütekayyed olub göresiz fi’l-vâki‘ kadiyye arz olunduğu gibi ise ol takdirce kaza-i mezbûrda sâkin olan mütekâ‘id sipahi ve sipahizade ve tekke-nişin ve zaviyedârların dahi ahar diyardan gelüb geri mütemekkin olub muharrerler ise tahrîrde ahara rağbet ve ‘avârızhanesine kayd olunmayan himâne ve hâric ez-defterin mu‘attak kul taifesinin ‘avârız ve divânîyeden ve sâir tekâlif-i ‘örfiyyeden mu‘âf olanların tarih-i mezkûrda üzerlerine evvel lazım gelen bedel-i güherçile rüsûmunu mukaddemâ ve hâlâ vech-i meşrûh üzere verilen evâmîr-i şerîfem mucebince miri için mübâşîr-i merkûm cem‘ ve tahsîl etdiresin ve bi’l-cümle rüsûm-ı mezbûrenin tahsîli için defâ‘atle ekd ü şerîr-i evâmîr-i şerîfim irsâl olunmuş iken mu‘âflaruz deyü alub tahsîl olunmayub bâki kalmağın işbu emr-i câlü’l-kadrim vâsıl olduğu gibi miri için rüsûm-ı mezbûreyi tahsîl etdirüb cebren kimesneye ber-vechle ‘inâd ve muhâlefet etdirmeyesin amma bu bâbda zemîn-i ihtimâm idüb hilâf-ı şer‘ ve kanunu te‘addi ve tecâvüzden ve mâlik-i ihtiyâ‘dan idüb husûs-ı mezbûr için emr ahar irsâline muhtâc etmeyesin şöyle ki ‘alâmet-i şerîfe i‘timâd kılâsın tahrîren fi’l-yevmi’s-sâbi‘ min zilkadeti’s-şerife min tis‘a ve erbain ve elf

Kayd fi selh şehr-i zilhicce li-sene 1049

Be-mâkâm-ı Kostantiniyye el-mahrûsa

SAYFA: 16

BELGE: 2

Binellibir senesiçün Manisada olan yave keferenin cizyeleri için olan mektubdur

‘İzzetlü sa‘âdetlü efendim hazretlerinin meclîs-i şerîf-i şer‘iyyet şi‘ar ve mahfel-i münîf-fazilet kararları mu‘arıza-i ricâl kılındıktan sonra inhâ-i bende-i ‘izzet-hân

min iştibâh budur ki benim ‘izzetlü sultânım binelli senesinden ellibire mahsûb olmak üzere berât-ı pâdîşahiyle mutasarrıf olduğumuz nefs-i Saruhan Sancağında vâki’ yave keferenin cizyeleri karye-i mezbûreye Kıbtıyan taifesinin ve Karayağmurluklu taifesinin ve Ekrad taifesinin üzerlerine lazım gelen baş haracı ve cürm-i cinayetleri ve bâd-ı hevâları ve resm-i ‘arûsâne ve zıkr olunan taifenin oldukda musakkarasından vâris-i marûfesi olmadıkca beytü’l-mâllarını Manisa sâkinlerinden Solak Mahmud Çelebi nam kimesneye der-‘uhde olunub temessük verilikten sonra hâk-ı pâ-yı şerîfe irsâl olunmuşdur şeref vusûlünde kemâl-i mürüvvetlerinden budur ki üzerlerinden nazar-ı şerîfleri ma‘zûl buyurulub rûşen-i umûrunda mu‘âvenet-i şerîfleri diriğ buyurulmaya bâki-i hemîşe ömr ü devlet der-terakki-i baki

el-muhzır Mustafa Ağa

SAYFA: 16

BELGE: 3

Kethüda yeri mektubdur

‘İzzetlü ve faziletlü efendi hazretlerinin huzûr-ı şerîflerine ve dürer-i da‘vât-ı tahıyyât-ı sâfiyât ve gurer-i teslîmât ve hüccet-i ayât olub fizûn oldur ki eğer bu cânibde ahvâlimizden ve der-mesh-i bî-pâyânınız tahavvüc idüb vezn ü şemme sual-i şerif hakim buyrulur ise bi-hamdihi hüccet üzere olub leyli ve nehâr sultanımın dua ve hayrına müdâvim bile gıbb-ı zi-‘izzetlü sultanım Manisada sâkin olan zümre-i silahdârân Musa Ağa bu cânibe gelüb ve vekîl-i kethüdâ-i mirî olmak murad eyledikde bu cânibde olan yoldaşlar fi’l-hakika eskiden ocağımız emekdarı olub emr-i mücerride cümle mezbûr Musa Ağaya tahammil ve münâsib gördük siz dahi vekîl

eyledik dedikleri ile biz dahi cânibimizden vekîl idüb hâk pâ-yı hizmete hüccetnâme ile irsâl olundu vusûlünde mezbûr Musa Ağaya zabt etdiresiz kat‘ân ahardan kimesne müdahale eylemeye mezbûr Musa Ağa cânibimizden görüb gözede mâ fi‘l-ledel

Mahmud Ağa

kethüda

SAYFA: 17

BELGE: 1

Manisa kazası âlimü‘l-ülemâ‘i-l mütebahharîn akdâ kuzât‘ü-l müteverri ‘izzetlü faziletlü Mehmed efendi zîde fezailehuya tevcîh olunduğu emr-i şerîfdir harrere fi‘l-yevmi‘s-sâmi min zilhicceti‘ş-şerîfe li sene tis‘a ve erbain ve elf

Mensûh-ı ‘alâ minval-i aslihü‘l-hatîr bi-minneti‘l-fakirü ileyhi sübhânehu Ahmed bin Yusuf el-kadı bi-asakir-i Anadolu ‘âfâ anhümâ

Akdâ kudâtü‘l-müslimîn evlâ vülâtü‘l-muvahhidîn ma‘denü‘l-fazl ve‘l-yakîn hüccetü‘l-hakk ‘ale‘l-halik-i ecma‘în vâris-i ‘ulûmü‘l-enbiyâ ve‘l-mürselîn el-muhtassu bi-mezid-i ‘inâyetü‘l-mülkü‘l-muîn sâbikan Mekke-i Mükerreme kadısı olan müezzinzâde mevlana Muhammed zîde fezailehu tevkî-i refi-i hümâyûn vâsıl olıcak malum ola ki sen ehl-i ‘ilm ve sâhibü‘l-fazîlet olduğun ecilden hâlâ hakkında mezid-i ‘inâyet-i hüsrevânem zuhûra getirüb iş bu sene-i tis‘a ve erba‘in ve elf zilhiccesinin onsekizinci gününden Manisa kazâsına hatt-ı hümâyûnumla sana sadaka ve ‘inâyet idüb ‘ulûfe için ta‘yîn olunmuştur buyurdum ki vusûl buldukda bir an ve bir sa‘at te‘hir ve tevkîf itmeyüb kazâ-i mezbûra mutasarıf olub ahâlisi beyninde icrâ-yı ahkâm-ı şer‘iyye idüb mu‘accilen adamın gönderüb berâtın ihrâcî ile mukayyed olasın şöyle bilesin ‘alâmet-i şerîfe i‘timât kılasın tahrîren fi evâsıt

şehri zilhiceti'ş-şerîfe li sene tis'a ve erbain ve elf mine'r-rabbi'n-nebeviye 'aleyhe
akdâ külli't-tahiyye

Be-mâkâm-ı Kostantiniye el-mahrûse

kadr-i salli ileynâ fi'l-yevmi's-sâmin ve 'ısrîn min zilhiceti'ş-şerîfe li-sene tis'a ve
erbain ve elf

SAYFA: 17

BELGE: 2

Mefâhürü'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'denü'l-fazlü'l-keâm Saruhan Sancağında
vâki'olan kadılar zîde fazlehu ve kıdvetü'l emâsil ve'l-akrân Saruhan Sancağı
mütesellimi zide kadrehu tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm olaki
memâlik-i mahrûsemin cümlesinden tütün çekmesiyle ve bey' ve şirâ olunması bi'l-
külliye mezbûra olub bundan akdem bir zamm-ı def'a evâmir-i şerîfem
gönderilmişken yine hafîten duhân içildiği ve bey' ve şira olunduğu ve eklediği ve
iştikâre kahvemiz zamm olunub çarşı ve bazarda satılmak memnû' iken şerbet
tarzında bazı mahallerde ibrik ile kahve bişirüb Ali mollaya iltimâs-ı furuht olunduğu
istimai' olunmağla o makûleler men' ve def' olunub vech-i meşrûh üzere hafîten
duhân içilüb ve alub satılub aşkâre kahve bişirüb çarşı ve pazara bi'l-cümle duhân
içenlerinde pişmiş kahve satanları her kim ele getirir ise serde verilüb ve o
makûlelere ita'at fermân-ı hümâyûnum eylemedikleri ecilden haklarından gelinüb
cezalarını verilmek emrim olmuşdur buyurdum ki düstûr-ı ekrem müşîr-i zimem
vezir-i azam Mustafa Paşa dameallahu iclalehunun kahveci başlarından Muslu zîde
mecdûhuya vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere 'amel idüb dahi bu
fermân-ı hümâyûnumu çarşı ve pazarlarda nidâ ve mahkeme tenbîh eyledikten sonra
hufyetine ve ilanına tahassün idüb ânın gibi şurb-ı duhân idüb veyahud alub ve satub

ve eküb fermân-ı hümâyûnuma ita'ât etmeyenleri ve eşkâre ibrik ile kahveyi şerbet tarzında halka furht idenleri ele getirenlere müjde verilüb ve kendülerinin cezaları verilmeyüb bir ferde fermân-ı hümâyûnuma iş ittirmeyesin amma şöyleki bahane ile üzerlerine adamların çıkub 'umûm teftîş idüb kendü halinde olub bu makûle fesâdı olmayan kimesnelere hilâf-ı isnâd itmekle akçelerini alub ve aldurub ba'dehu zülm olduğu ve hilâf-ı emr-i şerîf memnû' olmayanların malları almağla müsâmaha üzere olduğun i'lâm veyahud istima' oluna ecdâd-ı a'zâmın ervâh-ı tâbiyeleri için ber vech ile aman verülmeyüb haklarından gelinür ânâ göre basîret üzere olanlar şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timât kılâsız tahriren fi evâhir şehri zilkadeti'ş-şerife li sene tısa ve erbain ve elf be mâkâm-ı kostantiniye el-mahrûse
kadr salli ileynâ fi'l-yemi'r-râbi şehri muharemü'l-haram li sene hamsîn ve elf

SAYFA: 18

BELGE: 1

'İzetlü faziletlü sultanım Manisa ve Ilıca ve Sart efendileri hazretlerinin huzûr-ı şerîflerine dürer-i da'vât -ı tahıyyât-ı sâfiyât ve garrâşte-i müttekâside işaretden sonra mühibbâna inhâ olunan oldur ki hâliyen havâs-ı hümâyûndan berât-ı padişahiyle muttasıl olduğum aklamdan taht-ı kazâ-i 'adâlet şî'ârlar yek diğer mütemekkin olan Karacakoyunlu ve Çulluyan taifesinin iş bu bin elli senesine mahsûb olmak üzere vâki' olan resm-i bennâk ve mart ağnamlardan hâlâ Birgi Kazasına tâbi' Manda Köy nam karye sâkinlerinden Ahmed Bey nam kimesneye yüz kırk kâmil-i riyal guruşa furuht-ı der 'uhde eyleyüb kırk guruş ber-vech-i peşîn mîrî için ahz eyleyüb mutâd-ı kadîm olageldiği üzere zabt ve mutasarrıf eylemek için mektûb şot ile huzûr-ı şerîfleri irsâl olunduğu 'inde'l-vüsûlü't-tâf hala himâyelerinizden mezbûr ki vech-i

meşrûh üzere sene-i merkûm ibtidâsından tamamına varınca vâki‘ olan resm-i bennâk mart-ı ağnam ve cürm-ü cinâyet vesâir bâd-ı hevâların müşarûn-ileyh Ahmed Bey bendelerine cânib-i mîrî için cem‘ ve tahsîl etdirüb tarâf-ı ahardan kimesne müdâhale etdirilmemek bâbında lütûflar oluna bâki himâyet-i devlet ve resimler şeriyet-i daim bâ-diribü’l-i‘yâd tahrîren fi gurre-i mâh-ı şevval li-sene tis‘a ve erba‘in ve elf

Kayd fi 6 şehr-i muharremü’l-haram li-sene 1050

Fahrü’l-muhzır Dilaver Ağa

SAYFA: 18

BELGE: 2

‘İzzetlü Manisa efendisi hazretlerin meyân-ı kâmiyân dürer-i da‘vât-ı tahiyât-ı sâfiyât ve gurer-i teslîmât ve ufiyye inhâ kılındıktan benim ‘izzetlü efendim Karacakoyun ve Bayramlı re‘âyâlarının bennâkı binelli senesinin ibtidâsından sene tamâmına varınca cânibimiz olan çavuş Mustafa Beğe vekil nasb ve ta‘yîn edüb ve irsâl etmişlerdir hâk-ı pâya vardıkda iltâk-ı ‘aliyyelerinizi nazâr-ı şerîfiniz üzerlerinden diriğ etmeyüb bu zikr olunanlar Kızılcakeçiden gayrisin gereği görüveresiz ve Manisa içinde köylerinde olan re‘âyâlar dahi bir hoşca hükm edüb ihsânınızı üzerlerinden diriğ etmeyesiz bâki fermân ‘izzetlü hazretlerindir

Kayd fi tarihü’l-mezbûr

El-muhzır Ahmed Beğ

SAYFA: 18

BELGE: 3

Fahrü'l-kuzât Abdullah Efendi dâme mükerrerâmâ

Ba'de's-selâm hülâsa-i kelâm budur ki işbu mâh-ı Muharremü'l-haramın guresinden Palamud Nahiyesi naibi ta'yîn olunmuşdur gerekdir ki nâhiye-i mezbûrede icrâ-yı ahkâm-ı şeriyede mecd u sâ'î olasız ve's-selâm tahriren fi evahir Zilhiccetî'ş-şerife li-sene tis'a ve erba'in ve elf

el-kâdı Mehmed İsa

SAYFA: 18

BELGE: 4

Nişân-ı şerîf-i ali'ş-şânü'l-hükm oldurki

Kazâ-i Manisada vâki' Çavuşönü demekle ma'rûf mahalde müteveffâ Mehmed Vâni binâ eylediği mescîd-i şerîf afhâdına müteveli olan Şeyh el-hac Mehmed nâ-ehl olmağla ref' olunub yerine işbu râfi'-i tevkî-i ref'-i nişân mevlana Şaban beher ve cümle mahall ve müstehak olmağın tevcîh olunub berât-ı hümâyûn verilmek ricâsına kâdı-i kuzâtü'l-müslimîn mevlana Şeyh Mehmed zîdet-i fezaile arz eylemeğın sadaka idüb bu berât-ı hümâyûn verdim ve buyurdum ki aralarında müteveli olub hizmet-i lazimesin mer'î ve müeddi kıldıkdan sonra vazîfe-i mu'ayyinesiyle mutasarrıf olub vâkıfın ruhuçün devâm-ı devletçün müdâvemet gösteresin ol babda ahar mâni' olmayub ve min ba'd dahl ve ta'arruz kılmayalar şöyle bileler 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahriren fi'l-evâil şehri Rebiülevvel li-sene tis'a ve erbain ve elf

Kayd fi 9 min Muharremü'l-haram li-sene 1050

be-mâkâm-ı Kostantiniyye

SAYFA: 19

BELGE: 1

Sa'âdetlü ve faziletlü Efendi hazretlerinin meclis-i şeriflerine dürer-i da'vât-ı tahiyât-ı sâfiyât ve gurer-i teslîmât ve'l-hayât ittihâkından sonra lede'l-emr buyurdum ki Saruhan Sancağında berât-ı şerîf ile nâzırı olduğum beytü'l-mâllar 'âmmeten ve hâsetten nezâretimiz hasebiyle nefis-i Manisa kazâsında vâki' olan beytü'l-mallar 'âmmeten ve hâsetten binkırkdokuz martı ibtidâsından binelli martına varınca sene tamâmına değin işbu bâ'isi'l-temessük Ahmed Beşe nam kimesneye yediyüzguruşa fûrûht ve yüzelli guruş ber-vech-i nişân olunub beşyüzelli 'aded guruşla zimmetinde bâki kalub sene-i aharına ve külli hâlleleşmek üzere zabt ve tasarrufiçün yedine bu temessük verildiği mezbûr Ahmed sene-i mezkûrda kazâ-i mezbûrda vâki' olan beytü'l-mallar 'âmmeten ve hâsetten zabt ve tasarruf edüb kimesne mâni' olmayub ve ahardan bir ferdi ziyâde etmekle verilmek şart üzere der-uhde olunmuşdur tahrîren fi gurre-i Şevvali'l-mükerrem li- sene tis'a ve erba'în ve elf

Kayd fi 19 Muharremü'l-harâm sene 1050

Kaim-mâkâm Süleyman

SAYFA: 19

BELGE: 2

Meclis-i şerîf-i şer'iat-şî'âr ve hakk-ı münîf-i fazilet ve şadları savbına ve kıdvetü'l-kuzât ve'l-ahkâm ma'denü'l-fezâil ve'l-keâm Çavundurlu ve Bergama ve Akhisar kadıları zide fezâilehumâ ba'de't-tahiyetü's-sâlihîn inhâ olunur ki hâlâ cülûs-ı hümayûn vâki' olmağla herkes tecdîd-i berât etmek kanûn-ı kadîm olduğundan ma'âdâ fermân-ı şerîf sâdır olub taht-ı kazalarında vâki' kılâ' mustahfizları berâtları

tecdîd etdirmeleri için mektûb tahrîr olunub iddi'âlarımızdan kıdvetü'l-emâsil ve'l-
akrân Abdulgani Ağa zide kadrehu tayin olumuşdur vüsûlünde me'mûldür ki vech-i
merşûh üzere zikr olunan kalelerin dizdarlarını tecdîd olunmayan 'atîk berâtların ve
temessüklerin her on neferden bir neferi teslîm edüb tecdîd-i tahvîl ma'ân bu canîbe
irsâl eylesiz ki müceddiden berâtları ve böyle ve sen ki zikr olunan kalelerin
dizdârlarını siz husus-ı mezbûra bi'z-zât tahrîriniz mütekayyed olub 'avk ve
ihmalden ihtirâz eylesiz ve bi'l-cümle kaleteyn-i mezbûreteyn neferâtını mübâşir-i
merkûm ma'arifeti ile yoklayub nâ-mevcûd olanların gediklerin kale-i mezbûreden
kuloğullarına 'arz eylesiz müstahakkına tevcîh oluna şöyle malumunuz ola hemîşe
'an dâim bi'l-tahrîren fi evâsıt şehr-i zilhiceti'ş-şerife li-sene tis'a ve erba'în ve elf
Şehr-i Kütahya

SAYFA: 20

BELGE: 1

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm sa'âdetü'l-fezâil ve'l-keâm Saruhan Sancağında vâki'
olan kadılar zide fazlehum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olucak ma'lûm olaki livâ-i
mezbûrede vâki' yaya ve müselleme taifesinin binelli senesine mahsûb olmak üzere
'uhdelerine edâ-yı lazım gelen piyâde 'âvarızlarının cem' ve tahsili sipâhilerin
yüzotuzüçüncü bölükde yevmi on akçe 'ulûfesi olan Mustafa Veli nam kulum zide
kadrehuya ordu-yu hümâyûn tarafından der'uhde olunub eline mühürlü ve nişanlı
defter sureti ve mûcebince emr-i şerîfim verilmeğin zaman hulûl edildikde
mûcebince cem' ve tahsîl edilmek emrim olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfimle
mezbûr kulum zide kadrehu vardıkda bu babda sâdır olan emrim üzere 'amel idüb
dahi livâ-i mezbûrede vâki' piyade ve müselleme tâ'ifesinin târîh-i mezbûrda

üzerlerine edâ-yı lazım gelen piyâde ‘avârizları da mezbûr kulun makeddemâ ordu-
yu hümâyûnum tarafından eline verilen ve nişanlı defter-i suret ve emr-i şerifim
mûcebince cem‘ ve tahsîl ve ahz u kabz etdirüb min ba‘dim karara hilâf-ı emr ve
defter-i ta‘allül ve nizâ‘ ve ‘inâd ve muhâlefet kebîr defterden ve noksan haneden
begâyet ikrâr edüb vech-i meşrûh olan emrimi yerine getüresiz ‘alâmet-i şerîfe
i‘timâd kılasız tahrîren fi’l-yevmi’s-sâdis ve’l-‘ışrîn şehr-i zilkadeti’ş-şerîfe li-sene
tis‘a ve erba‘în ve elf

Kayd fi 16 min Muharremü’l-haram sene 1050

be-mâkâm-ı Kostantiniyye

SAYFA: 20

BELGE: 2

El-baki fi’l-kısme ve’t-tevfik

buyuruldu-yu eimme-i hakani ve cümle-i kadîm

Hind kızı Zeyneb sagireyi Zeyde namzed etdikden sonra Zeyneb mezbûre bâliğa
oldukda Zeyde varmağa râzıye olmayub ben istediğime varırın demeğe şer‘ân kâdire

olur mu beyan buyurulub müsâb ola

el-cevab   Allahü a‘lem olur

hazel-fakih Mustafa afa anhu

SAYFA: 20

BELGE: 3

‘izzetlü ve faziletlü Efendi hazretlerinin meclis-i şeriflerine ve dürer-i da‘vât-ı tahiyât-ı sâfiyât ve gurer-i teslîmât ve hüccet-i ayât olub fizûn oldur ki eğer bu tarâf-ı ahvâlimizden su‘âl-i şeref câ’iz ve sezâvâr buyurulur ise bi-hamdullahü’l-mülkü’l-müte‘âl-i vücûdunuz sıhhat üzere olub leylan ve nehâren sultânımdan du‘âyı hayrû’l-murâdına bi-kevni iffet-i dar-ı mübîn-i sultânım mukaddemâ nefsi Manisada sâkin olan Musa Ağa nam bu cânibe gelüb bir ihtiyâr-ı lütf ile bu muhtârın vekîl-i kethüdam mürür-ı emâkir olundu cümle yoldaşlar ma‘kûl ber-vech-i vekîl idüb hüccet-i tam irsâl olundu idi nefsi Manisada olan yoldaşlar mezbûr Musa Ağa bu ihtiyârları bizim dediğümüz yerde olmakdan ‘âcizdir bize elvermez diyü hüccet namına irsâl olunmuş bu hüccetin dahi yine Doğancızade Mehmed Ağayı hanemizden vekîl edüb yedine hüccet-i tâm verüb sultânım hazretlerine irsâl olunur ve kabulü ve münevver-i ‘izzet sultânım hazretlerinden ricamız budur ki mezbûr Mehmed Ağaya kemâ-kân zabt edirmesine mürüvvet oluna bâki ve’ d-du‘â kaim-mâkâm Mustafa

‘an kethüdâ

SAYFA: 21

BELGE: 1

nişân-ı şerif-i ‘âli’ş-şân-ı hükmü oldur ki

Nefs-i Manisa ve tevâbi‘inden muhammin olan Hasan nâ-mahal olmağın ref‘ olunub yerine işbu dârende-i fermân-ı hümâyûn Osman bin Ramazan lâyıık ve mahal-i müstehak olmağın tevcîh olunub berât-ı şerîf verilmek ricasına kâdı akdâ kudâtü’l-müslimîn mevlana Şeyh Mehmed zîde fezâil arz eylemeğın sadaka edüb bu berât-ı

sa'âdet-makrûnu verdim ve buyurdum ki varub mezbûrun yerine muhammin olub hizmet-i lazimesin mü'eddi kıldıkdan sonra bundan evvel mutasarrıf olanlar tevcîhle mutasarrıf olmuşlar ise bu sarfa mutasarrıf olub devâm-ı devletçün du'âya müdâvemet gösterüb olbabda bir ferd mâni' olmaya şöyle bileler 'alâmet-i şerife i'timâd kılalar tahrîren evâil-i şehr-i zilhiceti's-şerife li-sene tis'a ve 'ışrin ve elf kayd fi 21 fi Muharremü'l-haram sene 1050

be-mâkâm-ı Kostantiniyye

SAYFA: 21

BELGE: 2

nişân-ı şerîf-i 'âli's-şân-ı hükmü oldurki

Medine-i Manisada vâki' merhûm Ferhad Paşa evkâfına yevmi iki akçe vazife ile câbî olub işbu dârede-i fermân-ı hümâyûn İbrahim bi'l-fi' il berât-ı hümâyûn ile mutasarrıf olub sene tis'a ve erbain ve elf şevvalinin onaltıncı günü cülûs-ı hümâyûnum vâki' olmağın der-sa'âdetimden berât-ı hayriyye rica emeğın üzerinde ve tasarrufunda ise sadaka idüb bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki ba'de'l-yevm kemâ-kân evkâf-ı mezbûra câbî olub hizmet-i lazimesi mü'eddi kıldıkdan sonra yevmi iki akçe ile mutasarrıf olub vâkıfın ruhu ve devam-ı devletçün du'âya müdâvemet gösteresin olbabda himem-i ahde mâni' olmak ve dahl ve taarruz kılmayalar şöyle bileler 'alâmet-i şerife i'timâd kılalar tahrîren fi evâili'l-muharremü'l-haram li-sene hamsîn ve elf

Kayd 22 Muharremü'l-haram li-sene 1050

be-mâkâm-ı Kostantiniyye

ba'de'l-yevm mehl-i müddet abd-ı şedid-i mazmûn el-mahu el-fıkhı ileyhi'l-âli Mustafa el-müfti Manisa

SAYFA: 21

BELGE: 3

el-emr kemâ harrere fihi nemaka'l-fıkhı ileyh sübhâne Mustafa el-mevlana Medine-i Münevvere hilâfa ufiyy 'anhu

bâ'is-i tahrîr-i sicil budurki mahmiye-i Manisa kazasına tâbi' Sarınasuhlar nam karyeden Ali bin Mehmed nam kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i lazımu't-tevkîrden kaza-i mezbûra a'mâlinden Belek nam karye sükkânından Abdullah Beşe nam kimesnenin Abdalbaki Hasan bin Abdullah nam kimesne mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bir-i 'ani'l-merâm idüb târîh-i kitabdan evvel beş gün mukaddem merkum Hasan rüfekâsından birkaç nefer kimesne ile Süleymanlu nam karye altında nehr-i Gördes kenarında karındaşlarım Veli ve Nasuh nam sagîrleri ahz eyleyüb ellerini ve ayaklarını bağlayub nehr-i mezbûra iğrâk idüb katl eylemişler su'âl olunub vâki'-i hâl tescil olunduktan sonra hakkından gelinmek matlûbumdur dedikte gibbe's-su'âl Kasım ve Balaban ve Ali nam kimesneler ile Süleymanlu nam karye altında Gördes kenarında ahz eyleyüb ellerini ve ayaklarını bağlayub nehr-i mezbura iğrâk idüb katl eyledik diyü bi-tav'iha kirâren ve mirâren ikrar ve i'tiraf eyledikten sonra merkûm Hasanın hakkından gelmek için hâlâ mütemmin zabiti olan fahrü'l-ümerân Mehmed Ağaya teslîm birle mâ-hüve'l-vaka'a bi-taleb ketb ve tahrîr olundu harrere fi'l-yevmi'r-râbi' mine'l-Muharremü'l-haram li-sene hamsîn ve elf

(kayd ve kıyl el-yevmi's-sâni ve'l-'ısrîn min şehri'l-mezbur li-sene 1050)

Şühûdü'l-hal

el-hac Ebubekir bin el-hac Sinan

Mustafa bin Ali

El-hac Mustafa ibn-i Mehmed

Ali bin Sefer

Hasan bin Halil

İsa bin Halil

Mehmed bin Ebubekir

Mustafa bin Ali

Ve gayrihum

SAYFA: 21

BELGE: 4

Devletlü ve faziletlü efendi hazretlerinin sakîbü'l-şeriflerine du'âlar takdiminden sonra muhlisâne inhâ olunan budur ki işbu ba'is-i hüccet için taht-ı kazâda adâlet-i 'ünvanınızda Sarınasuhlar nam karyeden iki dane sagîr oğlancıkları beş dane katil eşkiya gölde katl edüb nehr kenarına bırakub katillerin bi-avni'l-teâlâ ikisi ele gelüb huzûr-ı şer'eden zikr olunan oğlancıkları katl etdiklerinden ikrâr edüb şer'-i şerîf mücebince ıslâh-ı 'âmm için haklarından gelinmişdir mü'eccel varaka fakîrlere dahi hüccet-i şer'iyyesini ellerine alub bu muhibbinizden dahi vâki' hâli 'izzetlü efendi hazretlerine i'lâm edecek verile diyü her biri tazallüm eyledikleri ecilden varaka-i hüccet için tahrir olunub evvelki vâki'-i hâldir cenâb-ı sa'âdetiniz tarafına i'lâm olunur bâki der-sübhâde şer'iat-bâr

Manisa meclis zâbiti Mehmed Ağa

SAYFA: 22

BELGE: 1

Akdâ kudâtü'l-müslimîn evlâ vülâtü'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn hüccetü'l-hakk 'ale'l-halîk-i ecma'în vâris-i 'ulûmü'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el-

muhtassu bi-mezîd-i 'inâyetü'l-mülkü'l-muîn mevlana Manisa kadı-i fezâili tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olucak ma'lûm olaki taht-ı kazanızda ve tevâbi'î nahiyesinde sâkin ve mütemekkin olan altı bölük halkına zâbit ve kethüdâsı nasb ve tayîn olunmak kanûn-ı kadîm olunmasını silahdârândan otuzaltıncı bölükde yevmi yirmibir akçe 'ulûfiye mutasarrıf olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Abdurrahman bin Abdulgani zîde kadrehu ocağın kadîm emekdârı ve ihtiyârı ve müstehak olmağla zikr olunan kethüdâ berâtı kendüye tevcîh olunub hizmet-i mezbûreye istihdâm idüb tarâf-ı ahardan bir ferdi dahl ve ta'arruz etdirmeyesiz ve sipâhiler mûmâ-ileyhin kendülerine zâbit ve kethüdârı bilüb kethüdârı husûsunda mürâca'at idüb umûr-ı şer'leri müşârün-ileyh ma'rifeti ile görüb icrâ-yı hakk idüb ve lakin hilâf-ı şerîf kimesneye iş itdirmeyesiz ve altı bölük ağaları tarafından mühürlü mektub verilmeğın mücebince 'amel olunmak emrim olmuşdur buyurdum ki vusûl buldukda sâdır olan emrim üzere 'amel edüb mukırr-ı müşârün-ileyhim tarafından verilen mekub kethüdâ berâtı hizmetine istihdâm idüb min ba'd ağaları tarafından verilen mektub hilâfına cevâz etdirtmiyesiz şöyle bilsin 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasın tahrîren fi evâil şehri Muharremü'l-haram li-sene hamsîn ve elf be-mâkâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse

SAYFA: 22

BELGE: 2

Fazilet-şi'âr hakikat-ı 'izzetlü ve faziletlü efendi hazretlerinin 'inne-huzûr-ı mevfûrû'l-cevrlerine dürer-i da'vât-ı mevfût ve gurer-i âtiye müttekâsire eylediğinden sonra muhlisâne inhâ olunan oldur ki taht-ı kazâ-i 'adâlet 'ünvânları olan Manisa ve tevâbi'î nevâhiyesinde sâkin ve mütemekkin olan altı bölük işlerine

zâbit ve kethüdârı nasb ve tayîn olunmak kanûn-ı kadîm olunmasını silâhdârândan otuzaltıncı bölükde yevmi yirmibir akçeye mutasarrıf olan Abdurrahman bin Abdulgani nam yoldaş zîde kadrehu ocağın kadîm emekdârı ve ihtiyârı olub her vechle muhâl ve müstehak ve müstakîm ve dindâr ve maslahat-güzâr ve hizmet-i mezbûreye lâıyk ve sezâver olub bundan akdem â'yân-ı velâyet râzı ve şükrân ve vilâyet kadısının arz olunduğu ecilden kemâ-kân mezkûr kazaya zâbit ve kethüdârı nasb ve tayîn olunub mektub-ı muhâlis huzur-ı 'izzetlerine irsal kılındı şeref vusûlünde me'mûldür ki hizmet-i mezbûrede üslûb-ı sâbıkân üzere istihdâm etdirilüb tarâf-ı ahardan bir kimesne-i mezbûrun hizmetine dahl ve ta'arruz etdirmiyesiz ve ol câniblerde olan altı bölük yoldaşları mezbûru üzerlerine kethüdârı bilüb her husûsda müraca'ât-ı mezbûr idüb sözünden ve râsından dışarı vaz' eylemeyüb şer'le vâkı' olan da'vâları ma'rifet-i mezbûr ile görüb icrâ-yı hakk etdiresin ve sen ki kethüdâsın hizmet-i mezbûrede sadâkat üzere olub ol câniblerde olan yoldaşlar hüsn-i rind-gâhı ile zabt u rabt idüb şer'le kazalarda da'vâları mahallate-i şerîfe gördürüb icrâ-yı hakk itdürüb hilâf-ı şer'-i şerîfe itâ'at etmeyenleri izn-i kâdı ile ve ismi ve resmi ile yazub bu cânibe arz ve i'lâm eylesin ve ba'zı levendât taifesi sipahi namında pîrân-gîr olub fukarâyı rencide idüb bilâ-sebeb ba'zı eşyaları alurlar imiş ol makûle ta'addi edenleri ele getürüb şer' ile hakkında lazım gelen icrâ etdiresin ki re'âyâ ve berâyâ âsûde-hâl üzere olub devâm-ı devlet-i şehriyârî iddi'âsına müdâvenet üzere olasın tahrîren gurre-i Muharremü'l-haram li-sene hamsîn ve elf

Ali Ağa dergâh-ı âli

Mustafa Ağa dergâh-ı âli

İbrahim Ağa dergâh-ı âli

Ahmed Ağa silâhdârân dergâh-ı âli

Hasan Ağa sipahi dergâh-ı âli

SAYFA: 22

BELGE: 3

Emirü'l-ümerâi'l-kirâm kebîrû'l-küberâi'l-fihâm-zülkadr ve'l-ihtirâm sahîbü'l-ferdü'l-ihtişâm el-muhtassu bi-mezîd-i 'inâyetü'l-mülkü'l-âli Anadolu beylerbeğisi dâme ikbalehu ve akdâ kudâtü'l-müslimîn evlâ vülâtü'l-muvahhidîn ma'deni'l-fazl ve'l-yakîn hüccetü'l-hakk 'ale'l-halîk-i ecma'în vâris-i 'ulûmü'l-enbiyâ ve'l-mürselînü'l-mutassu bi-mezîd-i 'inâyetü'l-mülkü'l-mu'în mevlana Manisa kadısı zîde fezâile ve kıdvetü'l-kuzât ve'l-hükkâm mevlana kadısı zîde fazlehu tevkî'i refî'i hümâyûn vâsıl olacak malûm ola ki Sen ki Manisa kadısının südde-i sa'âdetime mektub gönderib dârende-i fermân-ı hümâyûn Hüsni nam kimesne ahar yerde ticaret için giderken Saruhan Sancağından Temaşalık nam mahalde Hızırlı nam karye sâkinlerinden Mehmed oğlu Halil ve Demirci oğlu diğeri Halil ve Kör Hacı ve Mustafa ve Şaban ve diğeri Mustafa ve Hacı Abdullah ve Yörükoğlu ve Kızıl Halil ve Karabıyikoğulları nam şâkiler kendü hevâlarına tâbi' eşkiyâ ile bölük yolu basub bir kıtâr ve hasır ve sabun ve kahve ve çuka yüküyle aldıklarından gayri bunu nakl etmek murâd eylediklerinden bir tarîkle ellerinden halâs olub ba'dehu içlerinden Mehmed oğlu Halil nam kimesne ele getirülüb şer'le görüldükde iki tonluk çuka Memi nam kimesneye emanet kodum diyü şer'-i şerîfde ikrâr ve i'tirâf eylediği sicil ve hüccet-i şer'iyeye verilüb sâirleri dahi ele getirülmek için karındaşım merhûm Arif Sultan Murad Han zamanında Manisa mütesellimine hitâben emr-i şerîf verilüb lâkin mezbûrdan şâkileri Yurtdağı demekle ma'ruf dağı tahassun edilmekle ele getirülmek

SAYFA: 23

mümkün olmayub hâlâ mezbûrdan şakîler ele getirülüb şer‘le icrâ olunmak babında ‘inâyet ricâsına arz eylediği ecilden buyurdum ki hükümlerimle vardıkda sen ki mîr-i mîrân müşârün-ileyhsin mezbûrdan şakîleri bâ-yı vech-i kân ele getirüb şer‘-i şerîfe ihzâr ve gayb ederlerse şer‘le buldurması lazım olanlara buldurub hasîmen ile beraber idüb bir def‘a şer‘le görölüb fasıl olunmayub onbeş yıl mürûr etmiş değil ise tamâm-ı hakk ve ‘adl üzere teftîş ve tafahhus ve bu babda olub hüccet-i şer‘iyye nazar edüb göresin arz olunduğu üzere olub ol hüccetde mazmûnu muvâfık-ı şer‘ olub ‘alâ-vechü’l-hakkım sabit olursa olbabda muktezâ-yı şer‘-i kavîm hüccet-i şer‘iyye mücebince ‘amel idüb şer‘le müttevech olub hakkında her ne ise ba‘de’s-sübût hükm idüb bî-kusur alıverdikden sonra bu fesâdı edenler muhtâc-ı arz olanlardan ise mahkeme habs idüb mevâdın sûret-i sicilleri ile yazub arz eylesin değiller ise şer‘le haklarından lazım geleni icrâ eyleyüb min ba‘d şer‘-i şerif ve hüccet-i şer‘iyye ve emr-i hümâyûnuma mügâyir kimesneye iş etdirmeyesin tamâm-ı hüccet üzere olub ahz u celb sebebi ile ehl-i fesâda himâyet ve arz-ı ta‘sîb ile kendü hallerinden olanlara zülm ve ta‘addiden begayet hazer eylesin kaziyede medhali olmayan askeri taifesinden bir ferdi dahl ve ta‘arruz etdirmeyüb husûs-ı mezbûr için tekrâr emr-i şerîfim verimli eylemeyesin şöyle bilesin ‘alâmet-i şerîfe i‘timâd kılâsın tahrîren fi-evâhir şehri Şevvali’l-mükerrem li-sene tis‘a ve elf kayd fi 27 Muharremü’l-haram li-sene 1050 be-mâkâm-ı Kostaniniyye

SAYFA: 23

BELGE: 1

Düstûr-ı mükerrerem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem müdebber-i umûrû'l-mahrûr bi'l-fikri'l-sâkib mütemmim-i fihâmü'l-enâm bi'r-re'yi's-sâ'ib-i mümehhîr niyâzü'd-devletihi ve'l-ikbal-i müşeyyid-erkânü's-sâdet ve'l-celâlû'l-mahzûf bi-mazûf 'avâtîfü'l-mülkü'l-âli Anadolu Eyaletine mutasarrıf olan vezirim Mehmed Paşa edâmallahü te'âla iclalihi ve akdâ kudâtü'l-müslimîn evlâ vülâtü'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn hüccetü'l-hakk 'ale'l-halîk-i ecma'în vâris-i 'ulûmü'l - enbiyâ ve'l-mürselîn el-muhtassu bi-mezîd-i 'inâyetü'l-mülkü'l-muîn Manisa kadısı zîde fazlehu fazlehu tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olucak malum ola ki evvela ki dergâh-ı mu'allam mutasarrıflarından dârende-i fermân vâcibü'l-iz'ân kıdvetü'l-emâcid ve'l-ekârim mutasarrıf Dervîş Mustafa zîde mecduhu ordu-yu hümâyûnuma gelüb Saruhan Sancağından Palamud Nahiyesinde berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze'âmeti karyelerinden Kozanlık nam-ı diğer İnlere nam karyeler ve gayrîden yirmibin akçe icmâllü kılıc ze'âmatinü'l-hâk olub Karacapergos nam karyeden olan ikibin akçe tımârının mümtâz ve mu'âyyen sınırı dahilinde olub 'örfiyesinden bu ve bundan evvel ze'âmet-i mezbûreye mutasarrıf olanlar ile gelmişken kimesnenin ber-vechle müdâhele ve 'alâkası yoğiken ahardan Diyecek nam karye sipahileri olub Mehmed ve Mustafa ve Ömer ve İsa nam kimesneler yedlerine sülûk edüb bizim Diyecek nam karye kurbundadır diyü dahl ve niza'dan hâli olmayub ve bundan akdem şer'le görölüb hakk mûmâ-ileyhin olmağla eline hüccet-i şer'iyeye verilüb tekrâr mezbûrlar kanâ'at etmeyüb dahl ve niza'dan hâli kalmamağla husûs-ı mezbûr için müşârün-ileyh müte'addid emr-i şerîfe ihrâc edüb bir iki defa mîr-i mirân-ı sâbık taraflarından mukırr-ı mektûbları verilen kat' ve 'avni ve fazl-ı husûs olmuşken

gerü mezbûrlar kanâ'at etmeyüb dahl ve niza'dan hâli olmadıklarından mâ'ada mûmâ-ileyhin birkaç sene mahsûlden fuzûlen ahz ve kabz edüb ol-vechle kendüye külli hayta ve gadr olmağla ordu-yu hümâyûnumda divân-ı Anadolu da destûr-ı mükerrem müşîr-i mufahham-nizâmü'l-âlem sabıkan Anadolu Eyaletine mutasarrıf olan vezirim Hüseyin Paşa edamallahu te'âla iclalenin huzûrunda mürâfa'a olduklarında tarafeynin berâtlarına ve divân-ı Anadolu da mahfûz olan icmâl ve mufassal defterlerine ve hüccet-i şer'iyyesine müte'addid evâmîr-i şerîfesine nazâr olundukda zikr olunan Karacabergos nam karye icmallü kılıc ze'âmet karyelerinden olub kâbil-i akrân olmayub defterine mezbûrenin sınırı mümtâz ve mu'ayyen olduğu hüccet-i şer'iyye ile sâbit olub hakk için hüccetle mûmâ-ileyhin olduğu zâhir olmağla mürâfa'adan kat'î mukırr mektûbu verildikde bildürüb elinde olan berâtı hüccet-i şer'iyesi ve mukarrer mektûbu mücebince karye-i mezbûra kemâ-kân zabt etdirilmek babında istid'â-yı 'inâyet etmeğın icmallü ze'âmet karyelerinden olmağla ze'âmetiyle ma'an zabt etdirilmek emrim olmuşdur buyurdum ki karye-i mezbûra emrim üzere müşârün-ileyh Derviş Mustafa zîde mecduhuya elinde olan berâtı ve sûret defteri mücebince ve hüccet-i şer'iyyesi ve mukarrer mektub mücebince kemâ-kân zabt ve tasarruf ve vâki' olan mahsûlünden ahz u kabz etdirüb min ba'd mürâfa'adan cevabı verilen mezbûrdan Mehmed ve Mustafa ve Ömer ve İsa nam kimesneleri ve taraf-ı ahardan bir ferdi dahl ve ta'arruz etdirmeyüb men' ve def' eylesin dahl edüb berât tarihine düşüb mahsûlünden ve cüz'i nesnesin almazlar ise ba'de's-sübût hükm edüb bî-kusûr alıverilmek ve bundan sonra mezbûrlar kana'at etmeyüb tekrâr temessükân berât edüb dahl ve nizâ' etmek isterler ise mürâfa'adan sonra tımâr ve ze'âmet da'vâsının istimâ'ı memnû'dan men' ve def' idüb tımâr-ı

mezbûru buna zabt ve tasarruf etdiresin şöyle bilesin ‘alâmeti şerîfe i‘timâd kılâsin
tahrîren fi evâhir şehr-rebi‘ü’l-evvel li-sene tis‘a ve erbâin ve elf
kadr-ı salli ileynâ fi 22 Muharremü’l-haram li-sene 1050

SAYFA: 23

BELGE: 2

Nişân-ı şerif-i ali’ş-şan-ı hâkânî oldur ki sahrâ-yı buyruldu

Manisa muzâfâtından Nik Nahiyesinde Ermenas nam karyeden merhûm kuzât
Ramazan cami’i şerifinde yevmi bir akçe ve ta‘amme ile imam olan dârende-i
fermân-ı hümâyûn el-hac Musa bi’l-fi‘il berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub li-sene tis‘a
ve erbâin ve elf şevvalinin onaltıncı günü taht-ı ‘âli taht üzere cülûs-ı hümâyûnum
vâki‘ olmağla der-sa‘âdetimden berât-ı cedîd rica etmeğın üzerinde ve tasarrufunda
ise sadaka idüb bu berât-ı sa‘âdet âyânı verdüm ve buyurdum ki varub yine kemâ-
kân imam olub hizmet-i lazimesine mü’eddi kılındıktan sonra yevmi bir akçe ile
mutasarruf olub ism-i mirisi hatt-ı hümâyûn sa‘âdet-makrûn ile en‘âm olunmuştur
devâm-ı ömr-i devletın için ve vâkıfın ruhu için du‘âya müdâmevet göstere şöyle
bileler ‘alâmet-i şerîfe i‘timât kılalar tahrîren fi evâhir şehri zilhicce sene 1049
be mâkâm-ı kostantiniye

SAYFA: 24

BELGE: 1

Akdâ kudâtü’l-müslimîn evlâ vülâtü’l-muvahhidîn ma‘denü’l-fazl ve’l-yakîn
hüccetü’l-hakk ‘ale’l-halîk-i ecmaîn vâris-i ‘ulûmü’l-enbiyâ ve’l-mürselîn el-
muhtassu bi-mezîd-i ‘inâyetü’l-mülkü’l-mu‘în mevlana Manisa kadısı zîde fezâili
tevkî‘-i refî‘-i hümâyûn vâsil olucak ma‘lûm ola ki dârende-i fermân-ı hümâyûn

Osman nam kimesne şer‘-i şerîfe ‘arz-ı hâl edüb bundan akdem nefsi-i Manisa ve tevâbi‘inden muhammin olan Hasan nam kimesne nâ-mahal olmağla ref‘ olunub yerine berât-ı şerîfimle bana tevcîh olunub berât-ı şerîf verilüb mücebince zabt u tasarruf edüb mezbûr Hasan ve sâiri dahl ve ta‘arruz etdirilmek babında emr-i şerîfim rica eylemeğın buyurdum ki emr-i şerîfimle vardıkda yedinde olan emr-i şerîfime nazar kılub göresiz kadiyye arz olunan üzere ise olbabda emr-i şerîf kavîmle ‘amel edüb zıkr olunan mehemmenliğı yedinde olan berât-ı şerîfim mücebince mezbûr Osman nam kimesne zabt u tasarruf etdirüb mezbûr Hasanı dahl ve ta‘arruz etdirmeyesin eylemeyüb emr-i şerîfime muhâlefet edenleri ve muhtâc-ı arz olanları vukû‘ı üzere yazub der-sa‘âdetime arz edüb tekrâr emr-i şerîfim verimlü eyleyesiz şöyle bilesin bu emr-i şerîfimi mezbûrun yedinde ibkâ edüb ‘alâmet-i şerife i‘timâd kılasız tahrîren fi evâil şehr-i Muharremü’l-haram li-sene hamsîn ve elf

Kayd fi 3 Saferü’l-hayr li-sene 1050

be-mâkâm-ı Kostantiniyye

SAYFA: 24

BELGE: 2

Emirü’l-ümarâ’l-kirâm kebîrü’l-küberâi’l-fihâm-zülkadr ve’l-ihtirâm sâhibü’l-ferdü’l-ihtişâm el-muhtassu bi-mezîd inayetü’l-mülkü’l-‘âli Anadolu beylerbeyisi nam ikbalehu ve akdâ kudâtü’l-müslimîn evlâ vülâtü’l-muvahhidîn ma‘deni’l-fazl ve’l-yakîn hüccetü’l-hakk ‘ale’l-halik-i ecma‘în vâris-i ‘ulûmü’l-enbiyâ ve’l-mürselînü’l-muhtassu bi-mezîd-i ‘inâyetü’l-mülkü’l-mu‘în mevlana Manisa kadısı

zîde fazlehu tevkî'i refî'i hümâyûn vâsıl olacak malum olaki erbâb-ı tımârdan dârânde-i fermân vâcibü'l-âd'ât Ali nam sipâhi sÛdde-i sa'âdetime 'arz-ı hâl edüb taht-ı kazânda berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu Alacayan nam karyeden yevmi bin akçe tımârının binkırk senesine kanunun tahvîl ve târîhine rûşen-i mahsûlü gerü kendüye alıverilmek babında emr-i şerîf ricâ etmeğin buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda husûs ve bu dahi mütekayd olub göresiz tımâr-ı mezbûr berât-ı şerîfimle bi'l-fi'il bunun üzerinde ise ve nizâ'-ı tımârda olayub ancak mahsûlü ise ve taleb eylediği senenin mahsûlünü berâtı mücebince bunun tahvîl ve târîhine düşmüş ise berâtı mücebince tahvîl ve tarihine düşen mahsulü eğer mezbûrdadır ve eğer re'âyâ zimmetindedir şer'le haklarından mütevecih olursa ba'de's-sübût-ı hükm edüb buna alıverüb hilâf-ı şer' ve kânûn kimesneye iş etdirmeyesin amma mukayyed olasın ki bu bahane ile bir senede re'âyâdan iki def'a mahsûl alınmak ihtimâli olmaya eylemeyüb 'inâd üzere olanı yazub asitâne-i sa'âdetime arz eylesesiz bu husûs için bir mukırr emr-i şerîfim verimlü eylesesiz şöyle bilesiz 'alâmet-i şerife i'timâd kılasız tahriren fi evâil şehr-i Muharremü'l-haram li-sene hamsîn ve elf be-mâkâm-ı Kostantiniyye

(Sefer nam kimesne fuzûlen alub kabz idüb kendüye zulm ve gadr eyledüğünü bildürüb berâtı mücebince tahvîl ve târîhine düşen mahsûlü sahhan)

SAYFA: 24

BELGE: 3

Nişân-ı şerîf-i ali'ş-şân-ı hükmü oldur ki

Cülûs-ı hümâyûn-ı sa'âdet-makrûnum vâki' olub mukaddemâ tecdîd-i berât fermân-ı halisânem olmağın Saruhan Sancağında Manisa Nahiyesinde Alacayan nam

karyeden işbu beşbin akçe tımâra li-sene semân ve erbâin ve elf Ramazanü'l-mübarekenin yirmidördüncü gününden merhûm Hüdavendiğar tâbe sırrehu berâtıyla mutasarrıf olan uzun boylu ala gözlü açık ma'â saçlu kara sakallu râfi'-i tevkî'-i refîü'sşân-ı hâkânî 'âli târîh-i mezbûrdan tımârım üzerindedir deyü berâtı tecdîd olunmak rica etmeğın tımârı olduğu sancakda sâkin olub alay beğisi bayrağı altında sefere eşmek şartıyla müceddiden südde-i sa'âdetimden tevcîh olunub verdüm ki zıkr olunur ve hemen kılınur ve buyurdum ki ba'de'l-yevm taht-ı yedinde olub tasarruf kılınub şu hükm ü vezâif hidemât-i mebrûre ve mevfûre ve mesâ'i-i meşkûre-i 'asâkir-i mensûredir ber-mûceb-i defter-i hâkânî bî-kusûr du'â ve mü'eddi kıla olbabda himem-i 'ahde mâni' ve dâfi' olmaya şöyle bileler 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar

be-mâkâm-ı Kostaniniyye el mahrûse

(mutâbık li-asliyye hatir nemaka'l-el-fıkhı ileyh sübhanallahu Ahmed bin Yusuf el-kâdi isâl-i Anadolu el-mahrûse)

SAYFA: 24

BELGE: 4

Vech-i tahrîr-i hurûf oldur ki Saruhan Sancağında Manisa Nahiyesinde Alacayan nam karye ve gayrîden beşbinakçe tımâra berât-ı pâdişâhi ile mutasarrıf olub işbu binkırkdokuz ve binelli senesinin bize 'âid olan hakkımızdan Bogos Ağa vekil edüb gönderilmişdir vusûlünde gerekdir ki kendünüz subaşı bilüb cümlemize 'âid olan hakkımızı bî-kusûr ve'l-eksûr mezkûr Yagob Ağaya teslîm eylesesın diyü işbu tezkere tahrîr olundu tahrîren fi 15 min şehr-i Muharremü'l-haram sene 1050 el-muhzır Ali Ağa

SAYFA: 25

BELGE: 1

Akdâ kudâtü'l-müslimîn evlâ vülâtü'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn hüccetü'l-hakk 'ale'l-hâlik-i ecmaîn vâris-i 'ulûmü'l-enbiyâ ve'l-mürselîn muhtassu bi-mezîd-i 'inâyetü'l-mülkü'l-muîn mevlana Manisa kadısı zîde fazlehu tevki'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olucak malum ola ki sen ki kâdısın südde-i sa'âdetime mektub gönderüb nefsi-i Manisada vâki' nâzırı olduğun müteveffâ Ali Beğ binâ eylediği câmi'-i şerîfin evkâfi karyelerinden dârend-gân-ı fermân-ı hümâyûn Ormaniçi nam karye ahâlisi meclîs-i şer'â gelüb bunların üzerlerine lazım gelen hukûk-ı şer'îyye ve rüsûm-ı 'örfîyyelerin cânib-i vakfa edâ edüb hâricden mîr-i mîrân voyvodalarına Sancakili subaşları ve sâir ehl-i 'örf tarafından dahl olunmaya deyü mukaddemâ emri-i şerîf verilmişken beğlerbeği ve voyvodaları ve Sancakili subaşları ve sâir ehl-i 'örf tâifesi bunların karyelerine varub ehl-i 'iyâllarıyla sâkin oldukları evlerine konub mukaddemâ ve mucâtâsım ve yemek ve arpa ve saman ve bal ve bağ ve koyun ve kuzu ve tuluk ve odun ve otluk ve sâir bunların emsâli tekâlîf teklîf olunub rencîde etmekden hâli olmadıklarını bildirüb olvecihle hilâf-ı şer' ve kânûn-ı tekâlîf teklîf olunmayub men' ve def' olunmak babında emri-i şerîfim verilmek ricasına arz eylediğün ecilden buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıklarında göresiz arz olunduğu üzere ise re'âyâ ve berâya ber-vechle zulm ve ta'addi olunduğuna rızâ-i şerîfim yokdur beğlerbeği voyvodalarına ve sancağının ve subaşlarına ve sâir ehl-i 'örf tâifesine hükm tenbîh ve te'kîd eylesin ki bunların karyelerine varmayub ve ehl-i 'iyâllarıyla sâkin oldukları evlerine konmayub mukaddemâ ve mucâtâ nesnelere almayub her ne lazım olub alurlar ise ihtiyâdları ile satanlardan narh-ı câri üzere

akçeleri ile alub vürûd ve selâmiyye ve kaftân ve na‘lin bahâ namına bi-gayricik bir akçe ve bir habbelerin almaya ve aldırmayub men‘ ve def‘ eyleyesiz ba‘de‘l-yevm sâlmiyen yazub bildiresüz makeddemâ ve hâliyen verilen emr-i hümâyûnuma muhâlif kimesneye iş edirmeyesiz bu husûs için tekrâr şikayet olunub bir dahi emr-i şerîfim varmağa muhtâc eylemeyesiz şöyle bilesiz ve ba‘de‘l-nazar bu hükm-i hümâyûn ellerinde ibkâ edüb ‘alâmet-i şerîfe i‘imâd kılâsız tahrîren fi evail şehr-i Zilhiceti’ş-şerife li-sene tis‘a ve erbain ve elf

Kayd fi 6 Saferü‘l-hayr li-sene 1050

be-mâkâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse

SAYFA: 25

BELGE: 2

Sa‘âdetlü ve ‘izzetlü sultânım hazretlerinin huzûr-ı şerîf şeref efzâlarını dürer-i da‘vât-ı tahiyât-ı sâfiyât-ı hüccet-i fizûn takdirinden sonra inhâ‘at-ı muhallas budur ki Manisada vaki mütevellisi olduğumuz hüccet mekân ve firdevs-i aşiyân merhûm ve mağfurun-leh Sultân Murad Han Hazretlerinin cami‘i şerîfleri evkâfindan hâlâ taht-ı hükümetlerinde vâki‘ Şerife ve Burunabad mukâta‘aları bundan evvel bin kırk dokuz martı ibtidâsından sene tamamına varınca yüzyirmibeşbin akçeye yedi bin ve Ramazan Çelebi üzerlerine iltizâm ve der-‘ûhde olunmuştu hala mezbûrân bu cânibe gelüb vakf-ı şerîfe şa‘yân-ı mukâta‘a-i mezbûrlara onbin akçe dahi ziyâde idüb cem‘ân yüzotuzbeşbin akçeye kabul idüb meblâğ-ı mezbûrun içinden yirmibirbin akçesine bir seneden bir seneye varınca imâret-i ‘âmiresine kifâyet mikdârı odun gönderüb ve bundan onbirbin akçesini mâh be-mâh teslîm-i vakf olunmak üzere zabt için tarafımızdan mektûb tahrîr olunub irsâl olundu şeref vusûlünde mercûdur ki

vakf emini üzerinden nazâr-ı şerîflerine dirîğ buyurmayub vech-i meşrûh üzere iltizâm ve kabûllerin tescil buyurulub kadîmden olageldüğü üzere mukâta‘a-i mezbûrları merkûmân-ı bendelerine zabt vâki olmasun deyu ve mahlûlattan kabz ettürüb ahardan bir ferde dahl ittirmemeğe mürüvvetler oluna bakî-i hemîşe der-devlet-i ka’im bad kayd fi 6 safer sene 1050

hala kaymakam Mustafa

SAYFA: 25

BELGE: 3

Akdâ kudâtü’l-müslimîn evlâ vülâtü’l-muvahhidîn ma‘denü’l-fazl ve’l-yakîn hüccetü’l-hakk ‘ale’l-halik-i ecma‘în vâris-i ‘ulûmü’l-enbiyâ ve’l-mürselîn muhtassu bi-mezîd-i ‘inâyetü’l-mülkü’l-mu‘în mevlana Manisa kadısı zîde fazlehu tevkî‘-i refî‘-i hümâyûn vâsıl olucak ma‘lûm ola ki dârende-i ferman-ı hümâyûn Zahide nam hatun dergâh-ı mu‘allama adam gönderüb bundan akdem li-ebeveyn baba bir erkarındaşı Ramazan nam kimesne ‘ammisi müteferrikâ Mustafa zîde mecduhû ile nefsi Manisa kurbunda yine kaza-i mezbûra tabi‘ Sabuncu nam karye toprağında meşâ‘ ve müteşerrik ederler iken karındaşlar mezbûr Ramazan binelli senesinde fevt olub oğlu ve kızı ve baba bir erkarındaşı kalmayub ol yerlerde hissesi kanûn üzere müstehak olmağın bu tapu ile elinde tâlibe iken sâhib olanlar ziyâde bahâ ile ahara vermek ve edâ eylediklerin bildirüb emr-i şerîfim rica etmek buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu babda tamâm-ı mukayyed olub göresiz arz olunduğu üzere mezbûrûn Ramazan ‘ammisi muma-ileyh müteferrikâ Mustafa zide mecduhu ile meşâ‘ ve müteşerrik mutasarrıflar iken sene-i mezbûrede mezbur Ramazan fevt olub evladı ve baba bir er karındaşı kalmayub ol yerlerde on hissesi kanûn üzere tapuya müstehak olmağın bu tapu ile alına tâlibe iken sâhib-i arazi olanlar ziyâde bahâ ile

ahara vermek ve edâ eylediklerin bildürüb emr-i şerîfim rica etmeğin buyurdum ki hükmi şerîfimle vardıkda bu babda tamâm-ı mukayyed oluveresiz ‘arz olunduğu üzere mezbûra Ramazan ‘ammisi mûmâ-ileyh müteferrika Mustafa zîde mecduhû ile müşâ‘ ve teşrîk mutasarrıflar iken sene-i mezbûrede mezbûr Ramazan fevt olub evlâdı ve baba bir erkarındaşı kalmayub ol yerlerde olan hissesi kanûn üzere tapuya müstehak olub buyurdu üzerinde te’kid olmak üzere bî-garez Müslümânlar takdîr eyledikleri tapu ile alına tâlibe iken sâhib-i ‘arz olmağın ziyâde bahâ ile ahara vermek isterler ise bu makûle evlâdı ve baba bir erkarındaşı kalmayan müteveffânın bu yeri baba bir erkarındaşı var iken tapuya müstehak olan yerleri ahara verilmek câiz-i vekildir mezbûra Zahide tapu ile almaz ise müştereken olan mûmâ-ileyh müteferrika Mustafa zîde mecduhûya verülüb ahara verilmek hilâf-ı kanûndur men‘ ve def‘ edüb vech-i meşrûh üzere olan yerleri bî-garz Müslümanlar takdîr eyledikleri resm-i tapu ile mezbûra Zahideye alıverüb sâhib-i ‘arz olanlara ber-vechle ta‘allül ve nizâ‘ etdürmeyüb hilâf-ı şer-i kanûn-ı muğâyir olmayub kimesneye iş etdirmeyesin kazada medhali olmağı dahl edürmeyüb eylemeyüb yazub bildürüb husûs-ı mezbûr için bir dahi emr-i şerîfim verimli eyleyesiz şöyle bilesiz ve ba‘de’n-nazâr bu hükmü hümâyûnum yedinde ifâ edüb ‘alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasız tahrîren fî evâhir şehri muharremü’l-haram li-sene hamsîn ve elf

be-mâkâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse

SAYFA: 26

BELGE: 1

Akdâ kudâtü’l-müslimîn evlâ vülâtü’l-muvahhidîn ma‘denü’l-fazl ve’l-yakîn hüccetü’l-hakk ‘ale’l-hâlik-i ecma‘în vâris-i ‘ulûmü’l-enbiyâ ve’l-mürselîn muhtassu

bi-mezîd-i 'inâyetü'l-mülkü'l-mu'în Manisa kadısı zîde tevkî'-i refî'-i hümâyûn vasıl olucak ma'lûm ola ki sen ki sÛdde-i sa'âdetime mektûb gönderüb dârend-gâh-ı fermân-ı hümâyûn nefsi-i Manisada sâkin olan bakkâl taifesi meclîs-i şer'-i şerîfe varub kadîmden bakkâl taifesine mahsûs ve müstakil olan metâ'ların bakkâl taifesinden gayri kimesne bey' ve şirâ edegelmîş değil iken hâliyen olagelmîş muhâlif ahar sanâyi'den olan esnâf bey' ve şirâ etmeleri ile ahvâlleri muhal ve müşevveş olmuştur kendülere mahsûs ve mu'ayyen olan metâ'ı ahar kimesne bey' ve şirâ eylememek babında emr-i şerîfim rica eyledikleri arz eyledüğün ecilden buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda hakk ve 'adl üzre teftiş ve tafahhus edüb göresiz arz olunduğu üzere ise kadîmden bakkâllara mahsûs olan metâ'ı gerü bakkâllar alub ahar sanâyi'den olanları asla karışdırmayub men' ve def' edüb mütemerridi seğirdüb muhtâc-ı 'arz olanı yazub arz edüb husûs-ı mezkûr için tekrâr emrim verimli eyleyesiz söyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız tahrîren fi'l-evâsıt şehr-i Muharremü'l-haram li-sene hamsîn ve elf mine'l-hicreti'n-nebeviyye aliyye efdâlü's-salavât ve ekmâlü't-tahiyye

Kayd fi 9 safer sene 1050

be-mâkâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse

SAYFA: 26

BELGE: 2

Akdâ kudâtü'l-müslimîn evlâ vülâtü'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn vâris-i 'ulûmü'l-enbiyâ ve'l-mürselîn hüccetü'l-hakk 'ale'l-hâlik-i ecma'în muhtassu bi-mezîd-i 'inâyetü'l-mülkü'l-mu'în mevlana Manisa kadısı zîde fezâlehu tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olucak ma'lûm ola ki kazâ-i mezbûr muzâfâtından Nik nam

nâhiyesine tâbi‘ Karaoğlanlı ve Herdemşe ve Karacaali nam karyelerin ahâlileri hâlâdır sa‘âdetime adam ve arz gönderüb biz defter-i cedîd-i hâkânîde mukayyed merhûm Saruhanoğlu evkâfindan olub küllü’l-vücûh serbest olmağla defter-i cedîd-i hâkânî sûreti mücebince cürm-i cinâyet resm-i ‘arûsâne ve resm-i çift ve kul-ı hâriciye mejdekânesini ve sâye-i bâd-ı hevâları olan ve bura zâbiti olanlara verüb kusûru yoğiken emân ve ‘amâl ve sâir ehl-i ‘örf taifesi dahl edüb rencîde ve remîde ederler elimize verilen hüccet-i şer‘iyye ve sûret-i defter-i cedîd-i hâkânî mücebince ‘amel olunmak babında emr-i şerîf rica ederüz deyü bildirdikleri ecilden el-mü’eddi buyurdum ki hükm-i şerîfim vardıkda husûs-ı mezbûru mukayyed olub âsitâne-i sa‘âdetimden ihrâc olunmuş mühürlü sahîh ve cedîd-i sûret-i defter-i hâkânîye nazar edüb gözetesiz fi’l-vâki‘ bunlar defter-i cedîd-i hâkânîde mukayyed olan mezbûra re‘âyâsından olub min küllü’l-vücûh serbest olmağla vâki‘ olan cürm-i cinâyet ve resm-i ‘arûsâne ve resm-i çift ve kul-ı hâriciye mejdekânesini ve sâir bâd-ı hevâlarını evkâf-ı mezbûra zâbitlerine verüb tasavvurları yoğiken hâlâ ef‘âl ve ‘amâl ve sâir ‘örfi tâifesi dahl edüb rencîde ve remîde eyledikleri vâki‘ ise men‘ ve def‘ edüb min ba‘d ellerinde olan hüccet-i şer‘iyye ve sûre-i defter-i cedîd-i hâkânî muhâlif rencîde ve remîde etdirmeyesiz hilâf-ı şer‘ ve kânûn ve muğayîr defterdâr-ı hümâyûn kimesne ibkâ etdüremeyüb husûs-ı mezbûr içün tekrâr şikâyet olunmalu eylemeyesiz şöyle bilesiz ‘alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasız tahrîren fi şehir-i zilhicce li-sene tis‘a ve erbâ‘in ve elf

Kayd fi safer sene 1050

be-mâkâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse

SAYFA: 26

BELGE: 3

Akdâ kudâtü'l-müslimîn evlâ vülâtü'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn hüccetü'l-hakk 'ale'l-hâlik-i ecma'în vâris-i 'ulûmü'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el-muhtassu bi-mezid-i 'inâyetü'l-mülkü'l-mu'în mevlana Manisa kadısı zîde fezâilehu tevkî-i refî-i hümâyûn vasıl olucak ma'lûm ola ki kazâ-i mezbûrda vâkî' mevlevihane evkâfının berât-ı şerîfimle mütevellisi olan sülehâdan dârende-i fermân vâcib ve zü'emân kıdvetü's-sülehâi's-sâlikîn Şeyh Ramazan zîde takvân-ı dergâh-ı mu'allama arz-ı hâl edüb evkâf-ı mezbûre karyelerinden Karaoğlan ve Herdemşe ve Karacaali nam karyelerinin defterde mukayyed ra'iyet ve ra'iyet oğullarından bazıları kadîmi karyelerinden kalkub varub taht-ı kazanda sâkin olmaları ile mahsûl vakfa noksân müterettib olduğunu bildürüb kânûn üzere kaldırılıb kadîmi karyelerinde iskân etdirilmesini bende-i hümâyûnum rica etmeğin buyurdum ki şerîfimle vardıkda bu babda südde-i sa'âdetimden ihrâc olunmuş mühürlü sahîh sûret-i defter-i cedîd-i hâkânî taleb edüb göresiz ol re'âyâ vakf-ı mezbûrun defter-i cedîd-i hâkânîde mukayyed ra'iyeti ve ra'iyeti oğullarından ise oturdukları yerlerde ahar ra'iyet yazılmak değiller ise bu makûle vakfın re'âyâsı kadîmi yerlerine gönderilmek husûsunda zü'emâ ve ve erbâb-ı tımâr re'âyâsı gibi on yıl zamân i'tibâr olunmaz ne mikdâr zamân mürûr etmiş ise i'tibâr yokdur zamân mürûr etmişlerdir asla ta'allül ve nizâ' edirmeyüb kaldurub kadîmi yerlerine gönderüb iskân etdiresiz ve 'arz eylediği re'âyânın bazısı dahi yerlerinde oturub lakin çift ve çubuğunu bozub ahar mesleğe sâlik olmağla mahsûl-i vakfa noksân müterettib olduğunu bildirüb imdi ol kimesneler defter-i cedîd-i hâkânîde mukayyed vakf-ı mezbûrun ra'iyeti ve ra'iyeti oğullarından ise ve karyeleri toprağında tasarruflarında olan yerleri bi'l-fi'il

hâli ve mu‘attal durub ânın gibilerin bütün çifti olanlardan üçyüz akçe ve nîm çifti olanlardan yüzelli akçe ve nîm çiftten âtıl olanlardan kanûn-ı kadîm üzere yetmişbeş akçe çift bozan resimlerin dahi hükm edüb aliveresiz hilâf-ı şer‘ mutahhar ve muğâyir-i kanûn emr ü defter kimesne iş etdirmeyesin eylemeyüb ve i‘nâd ve muhâlefet üzere olanları yazub arz eyleyüb husûs-ı mezbûr için emr-i ahar verimlü eylesin ‘alâmet-i şerîfe i‘timâd kılâsız tahrîren fi evâil şehr-i Muharremü’l-haram li-sene hamsîn ve elf

Kayd fi 9 Safer sene 1050

be-mâkâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse

SAYFA: 26

BELGE: 4

Vech-i tahrîr-i hurûf budur ki bi’l-fi‘il berât-ı ‘âli’ş-şân ile mutasarrıf olduğum Çayırlu tımârumuz dâhilinde arâzi tasarruf edenlerden Nurullah Çelebi oğulları Abdi Çelebi ve Ramazan Çelebi fevt olub evlâd-ı zükûru kalmayub kanûn-ı kadîm üzere yerleri tapuya müstehak olmağın yine kendü vâlideleri Sübhanzâde Fatmaya eğer tasarruf olunur tarlalar ve eğer çayır ve eğer ormanlık fi’l-cümle bu ana gelince zabt edegeldikleri arazi otuzbirbinbeşyüz akçeye tefvîz edüb bedeli tefvîz-i kabz olub zabt u tasarruf etmek için izn taleb etmek izn verilmişdir zabt u tasarruf edeler ahardan kimesne mâni‘ olmaya tahrîren fi evâsıt Muharremü’l-haram sene hamsîn ve elf el-kâdi

Hasan Çavuş

dergâh-ı ‘âli

SAYFA: 27

BELGE: 1

Akdâ kudâtü'l-müslimîn evlâ vülâtü'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn hüccetü'l-hakk 'ale'l-hâlik vâris-i 'ulümü'l-enbiyâ ve'l-mürselîn ecma'în el-muhtassu bi-mezîd-i 'inâyetü'l-mülkü'l-mu'în mevlana Manisa kadısı zîdet fezâlehu tevkî'-i reff'-i hümâyûn vâsıl olucak ma'lûm ola ki kazâ-i mezbûra tâbî'merhûm Saruhanoğlu İshak Çelebi evkâfî mütevellisi olan dârende-i fermân-ı hümâyûn Şeyh Ramazan südde-i sa'âdetime 'arz-ı hâl edüb taht-ı kazâda vâki' şehr-i Ilıcak ve şehr-i Küçük nam şehirler defter-i cedîd-i hâkânîde ve vakfiye ma'mûl-bahâda mezbûr İshak Çelebi evkâfına bağılı olub şehr-i mezbûrlar basduğı yerlere tevtîr ile celebini. zirâ'at olunugelüb hâliyen şehr-i merkûmun tevliyeti müteveffâ Ali Beğın evkâfî toprağına düşüb celebini re'isleri kadîmden olugeldüğü üzere celebini zirâ'at etmek istediklerinde merkûm Ali Beğ evkâfî zâbitleri kadîmden olugelmesine muhâlif-i mâni' olub ta'addi eylediklerin bildirüb şehr-i mezbûr ile kadîmden olugeldüğü üzere İshak Çelebi tarafından nevbet ile celebini düşegelen yerlere nevbet olduğu esnada celebini zirâ'at olunub kimesne mâni' olmamak bâbında emri şerîfim rica etmeğın buyurdum ki şerîfimle vardıkda hakk üzere tafahhus ve vakfiye ma'mûl-bahâya nazar edüb göresiz şehr-i mezbûrlar müteveffâ-yı merkûm İshak Çelebi vakfî olduğu vakfiye ma'mûl-bahâda fesarh-ı mukayyed olunub kadîmden nevbet ile celebini düşegelen yerlere vakf-ı mezbûr tarafından celebini zirâ'at olunub hâliyen nevbet Ali Beğ vakfî toprağına düşmüşken zâbitleri mâni' olub ta'addi ederler ise câiz-i vekîldir men' ve def' edüb kadîmden şehr-i mezbûr ile nevbeti olduğu senelerde her ne mahale celebini zirâ'at olunugelmüş ise yine kadîmden olugeldüğü ondan nevbeti olduğu senede ol mahale celebini zirâ'at edüb

min ba'd şer'î şerîfe ve şarta vakfa ve emr-i hümâyûnuna ve kadîmden olugelmesine muhâlif mezbûr Ali Beğ evkâfi zâbitlerine ahardan bir ferde ber-vechle ta'allül ve nizâ' etdirmeyesiz ve arz eylediği zikr olunan şehr-i Küçük ile kadîmden vakfin celebini zirâ'at olunub ahârın 'alâkası yoğiken hâliyen bazı kimesneler kendü penbe ve sâir mahsûlleri suvarub vakfa gadr ederlermiş ânı dahi göresiz şehr-i mezbûr vakfina ta'allüd olub ahârın 'alâkası yoğiken hâlâ vakfa gadr eyledikleri vâki' ise min ba'd vakfa kadîmden muhâlif şehr-i mezbûra ahardan bir ferdi dahl ve ta'arruz etdirmeyesiz şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsız tahrîren fi evâhir şehr-i zilhiceti'ş-şerîfe li-sene tis'a ve erbâ'in ve elf be-mâkâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse

SAYFA: 27

BELGE: 2

Akdâ kudâtü'l-müslimîn evlâ vülâtü'l-muvahhidîn ma'denü'l-fazl ve'l-yakîn vâris-i 'ulûmü'l-enbiyâ ve'l-mürselîn hüccetü'l-hakk 'ale'l-hâlik-i ecma'în el-muhtassu bi-mezîd-i 'inâyetü'l-mülkü'l-mu'în mevlana Manisa kadısı zîdet fezâlehu tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olucak ma'lûm ola ki Süleyman zîde kadrehu hâlâdır sa'âdetime gelüb 'arz-ı hâl sunub bundan evvel binkırksekiz senesine Turgudlu hâsları divân-ı ser olub lakin havâss-ı mezbûreye tâbi' Gelenbaba nam karye ahâlisinin üzerlerine edâsı lazım gelen penbe ve Sisam (susam) ve buğday ve arpa ve sâir hubûbatlarının a'şâr-ı şer'îyye ve rüsûm-ı 'örfiyyelerin almayub hâlâ zimmetlerinde bâki kalmayub şer'le görölüb alıverilmek babında emr-i şerîf rica ederim diyü bildirmeğin şer' ve kanûn üzere alıverilmek emr edüb imdi buyurdumki hükm-i şerîfim vardıkda husûs-ı mezbûra mukayyed olub göresiz fi'l-vâki' karye-i mezbûre ahâlisi târîh-i mezbûrda üzerlerine edâsı lazım gelen penbe ve sisam ve buğday ve arpa ve sâir hubûbatların

a‘şâr-ı şer‘iyye ve ve rüsûm-ı ‘örfiyyeleri vakfa edâ eylediler ise ol takdîrce
voyvoda-i mezbûre şer‘ ve kanûn üzere alıverüb hilâf-ı şer‘ ve kanûn kimesneye
ta‘allül ve ‘inâd etdirmeyesiz emâcid eyleyeler vakfa edâ eylemişlere dahl olunmağla
zûlm u ta‘addi etdirmeyesiz şöyle bilesiz ‘alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasız tahrîren fi’l-
yevmi’s-samin gurre-i şehr-i zilhiceti li-sene tis‘a ve erbâ‘in ve elf
be-mâkâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse

SAYFA: 27

BELGE: 3

Akdâ kudâtü’l-müslimîn evlâ vülâtü’l-muvahhidîn ma‘denü’l-fazl ve’l-yakîn
hüccetü’l-hakk ‘ale’l-hâlik-i ecma‘în vâris-i ‘ulûmü’l-enbiyâ ve’l-mürselîn el-
muhtassu bi-mezîd-i ‘inâyetü’l-mülkü’l-mu‘în mevlana Manisa kadısı zîdet fezâilehu
tevkî‘-i reff‘-i hümâyûn vâsil olucak ma‘lûm ola ki dergâh-ı mu‘allam
mutasarrıfalarından dârende-i fermân vâcibü’l-iz‘ân kıdvetü’l-emâcid ve’l-ekârim
Mehmed zîde mecduhu südde-i sa‘âdetime gelüb Saruhan Sancağında taht-ı kazanda
Sartlu nam karye ve gayrîden berât-ı ‘âli’ş-şanımla mutasarrıf ve ze‘âmetinde
binbeşyüz akçe hissesiyle ahardan dahl olunduğunu bildürüb elinde olan berât
mûcebince zabt için emr-i şerîfim verilmek babında rica etmeğın berâtı mûcebince
zabt u tasarruf etdirilmek emrim olmuşdur buyurdum ki zikr olunan binbeşyüz akçe
hisse tımârı mûmâ-ileyhin elinde olan berâtı mûcebince kemâ-kân zabt u tasarruf
etdürüb mezbûr ahardan bir ferdi dahl ve ta‘arruz etdirmeyesiz ve dahl olunub tahvîl
ve târîhine düşmüş mahsûlünden kimesne nesnesin almış ise ‘inde’l-sübût hükm
edüb bî-kusûr alıverüb bir ferde ta‘allül ve tereddüd etdirmeyesiz şöyle bilesiz

‘alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasız tahrîren fi’l-evâhir şehr-i Muharremü’l-haram li-sene
hamsîn ve elf

Kayd fi 23 safer sene 1050

be-mâkâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse

SAYFA: 28

BELGE: 1

pâdişâhî

Sened-i tahrîr kitâb-ı kalem muhîti hitâb-ı rakîm oldur ki

Vasatü’l-kâme buğday enlü gözlü açuk kaşlı olan dârende-i hurûf Mehmed gelüb
elinde ibtidârda tımâra emri olduğu ve Saruhan Sancağında Manisa Nâhiyesinde
Bergos ve Kargı nam karyeden binyediyüzseksen akçe tımâr İbrahim namına zabt
olunur sebt tımârı olub mahlûl diyü kendüye verilmek babında livâ-i mezbûr alay
beğisi i‘lâm etmekle tevcîh olunmasıçün sene-i tis‘a ve erbâ‘in ve elf zilhiccesinin
evâsıtından tahvîl mektûb vermeğın ve târîh-i mezbûrdan mutasarrıf olub sefere
eşmek ve tımârı olduğu sancakda sâkin olmak şartıyla müceddiden merkûm
Mehmede tevcîh olunub sultanü’l-kuzât ve’l-câhîden haleden hilâfetihi ilâ-yevmi’d-
dîn hazretlerinin fermân-ı şerîfle verildiği zikr olunur gerekdir ki ba‘de’l-yevm
hüccet yedinde olub tasarruf kılub şöyle ki vezâif-i hidemât-ı mebrûre ve mevfûre
mesâ‘i-i meşkûd ‘asâkir-i mensûreden ber-vech-i defter-i hâkânî bî-kusûr mer‘î ve
müddei kıla olbabda hücec-i ahd mâni‘ ve dâfi‘ olmaya iş bilebilüler tahrîren fi 24
şehr-i zilhicce’i ş-şerîfe li-sene tis‘a ve erbâ‘in ve elf

Kayd fi 23 safer 1050

be-mâkâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse

Bergos ve Kargı nam-ı diğer Örenciler tabi' m

14380

1780

SAYFA: 28

BELGE: 2

'izzetlü faziletlü efendi hazretlerinin huzûr-ı şerîf vâcibü't-teşrifleri savbına dürer-i da'vât-ı tahiyyât-ı vâfire garreştîyye mütakâşire takdîmden sonra muhlisâne inhâ olunan oldur ki hâlâ kazâ ve 'adâlet-şi'ârları olan münba'is ve mazmûn ve Urganlu ve Atala ve sâir tevâbi' ve nevâhiyelerinde sâkin ve mütemekkin altı bölük yoldaşları üzerlerine kethüdâyeri ta'yîn olmak mu'tâd-ı kadîm olmağın zümre-i silahdârândan yüzaltmışdördüncü bölükde yevmi yirmi akçe 'ulûfiyye mutasarrif olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mahmud İbrahim Musa zîde kadrehu rica etmek kadîm-i emekdârı olub her vechle mahal u müstehak ve maslahat-güzâr olmağın bundan akdem kethüdâyeri olub a'yân-ı vilâyetde râzı ve şükrân olduğu ecilden kemâ-kân ibkâ ve mukarrer olunduğu ecilden işbu mektub mürüvvet-i tahrîr olunub huzûrlarına irsâl kılındı şeref vüsûlünde ma'mûldur ki hizmet-i mezbûrede üslûb-ı sâbık üzre istihdâm etdirdilüb ahardan bir kimesne-i mezbûrun hizmetine dahl ve ta'arruz etdirmeyesiz ve ol cânibde olan altı bölük makarr-ı mezbûru üzerlerine kethüdâyeri ve zâbit bilüb sözünden ve râ'iminden dışarı vaz' eylemeyüb her husûsda mürâca'at-ı mezbûra etdirüb şer'le vâki' olan da'vâ ve nizâ'larını ma'rifet-i mezbûr ile gördürüb icrâ-yı hakk etdiresiz ve sen ki kethüdâyerisin hizmet-i sadâkat ve istikâmet-i müttekâbile üzere olub ol câniblerde olan bu yoldaşları hüsn ü rindekâni ile zabt u rabt edüb şer'le vâki' olan da'vâ ve nizâ'larını mahkeme-i şerîfede şer'le gördürüb icrâ-yı hakk

etdiresin ve bazı levendât taifesi sipahi namında bayrak gezdürüb re‘âyâ ve berâya ve sâir ehl-i sol rencîde edüb bilâ-sebebe zülm edüb eşyaların alanları elegetürüb ve şer‘le haklarından lazım geleni icrâ-yı hakk etdiresiz ve sâirlere müceb-i gayret ve müceb-i kısmet olub re‘âyâ ve berâya âsûde-i hâl üzere olub devâm-ı ‘ömr ü devlet-i pâdişâhî ed‘iyyesine müdâvemet üzere olasız ve’s-selâm fi 13 min safer sene 1050

Sinan Ağa ve urbacı, Dergâh-ı ‘âli

Mehmed Ağa ve urbacı, Dergâh-ı ‘âli

İbrahim Ağa ulufeciyan, Dergâh-ı ‘âli

Mustafa Ağa ulufeciyan, Dergâh-ı ‘âli

Hacı Hamid Ağa silahdârân, Dergâh-ı ‘âli

Hasan Ağa sipahiyan, Dergâh-ı ‘âli

SAYFA: 28

BELGE: 3

Nişân-ı şerîf-i ‘âli’ş-şân-ı sâmi hükmü oldur ki

Taht-ı ‘âli baht-ı Osmanî ve serîr-i sa‘âdet-masîr salâvat-ı kurânî cülûs-ı hümâyûn ve sa‘âdet-makrûnum vâki‘olmağla hemân tecdîd berât-ı fermân olmağın Saruhan Sancağında Güzelcehisar Nahiyesinde zikr olunan onbinyüzellibeş akçe tımâra ber-vech-i tekâmîl ondokuzbin akçelik üzere sene semân ve erba‘în ve elf ramazanının onsekizinci gününden mürâca‘at-ı mağfûr-leh karındaşım Hüdavendigâr tâbbe-i şirâ-yı berâtla mutasarrıf olan Anadolunun defteri çavuşlarından olan vâki‘-i tevkî‘-i vazî‘ü’ş-şân-ı hâkânî Mehmed zîde kadrehu târîh-i mezbûrdan berü tımârım üzeresindir diyü berâtı tecdîd olunmasın rica etmeğın sefere eşmek şartıyla

müceddiden mûcibine olunub sÛdde-i sa'âdetimden verdim ki zikr olunur ve buyurdum ki ba'de'l-yevm taht-ı yedinde olunur mutasarrıf kılub şevleküm vezâif-i hizmet-i mebrûre ve mevfûre-yi mesâ'î meşkûre-i asâkir-i mensûresi ber mûceb-i defter-i hâkânî bî-kusûr mer'î ve mü'eddi kıla olbabda himem-i ahd mâni' ve dâfi' olmaya şöyle bileler 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrîren fi gurre-i muharremü'l-haram li-sene hamsîn ve elf

Kayd fi 27 saferü'l-hayr sene 1050

be-mâkâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse

İğrid nam-ı diğeri Kıran tâbi' Güzelhisar

hisse

8600

5000

Alacıyan tâbi' Manisa

Hisse

40000

12000

müverrian

tâbi' m

hisse

6200

1000

Alacıyan tâbi‘ m

Hisse

40000

12000

müverrian

tâbi‘ m

hisse

6200

1000

müverrian

13000

4000

Baş ağaç tâbi‘ Güzelcehisar

Hisse

8810

2155

155

cem‘ân

10156

yekûn

19500

SAYFA: 29

BELGE: 1

Nişân-ı şerîf-i ‘âli’ş-şân-ı sâmi müekkel-i sultânî hükmü oldur ki
Manisada vâki‘ merhûm İshak Çelebi türbesinde yevmi beş akçe ile nâzır olan
Mehmed fevt olub yeri mahlûl olmağın yerine dârende-i fermân İbrahim bin Ali her
cümle mahal ve müstehak olmağın tevcîh olunub emr-i şerîf ricasına kâdî-i akdâ-
kuzatü’l-müslimîn mevlana Şeyh Mehmed zîde fezâilehu arz etmeğın sadaka edüb
bu berât-ı hümâyûn ‘izzet-makrûn verdim ve buyurdum ki varub anda müteveffâ-yı
mezbûrun yerine nâzır olub hizme-i lazimesin mer‘î ve mü’eddi kıldıkdan sonra
yevmi beş akçeye mutasarrıf olan vâkıfın ruhu ve devâm-ı devletçün du‘âya
müdâvemet göstere bu babda himem-i ahd mâni‘ ve dâfi‘ ve râfi‘ olmayub dahl ve
ta‘arruz kılmayalar şöyle bileler ‘alâmet-i şerîfe i‘timâd kılalar tahrîren fi evâhir
şehr-i saferü’l-hayr li-sene hamsîn ve elf

Kayd fi 8 rebiülevvel li-sene 1050

Be-mâkâm-ı Kostantiniyye

SAYFA: 29

BELGE: 2

Nişân-ı şerîf-i ‘âli’ş-şân-ı sâmi müekkel-i sultânî hükmü oldur ki
Râfi‘-i tevkî‘-i refi‘ü’ş-şân-ı hâkânî Ahmed südde-i sa‘âdetime gelüb Manisa
kazasında vâki‘ Okcu Ali Baba zaviyesi bi’l-fi‘il berât-ı şerîfimle üzerinde tecdîd
olunmasın iltimâs eylemeğın müceddiden bu berât-ı ‘izzet-makrûnu verdim ve
buyurdum ki ba‘de’l-yevm mezbûr varub kel-evvelü zâviye-i mezbûra mutasarrıf

olub ve devâm-ı devlet-ebed payûndem ed'iyyesine intikâl göstere ol babda hücec-i ahd-i mâni' ve mezâhim olmaya ve dahl ve ta'arruz kılmaya şöyle bileler 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrîren fi evâsıt şehr-i saferü'l-hayr li-sene hamsîn ve elf

Kayd 10 rebiülevvel li-sene hamsîn ve elf

be-mâkâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse

SAYFA: 29

BELGE: 3

Nişân-ı şerîf-i 'âli's-şân-ı sâmi müekkel-i sultânî hükmü oldur ki

Kazâ-i Manisada Palamud Nahiyesine tâbi' Sakarkaya nam karyede Bayezid mezra'asının tekkesine mutasarrıf olan kimesne mahsûl-i vakfi ekmel baliğ edüb bi'l-cümlesi harâbe-müşerref olmağla def' olunub yerine işbu dârende-i fermân-ı hümâyûn mevlana Seyyid Abdullah lâyük ve mahal ve müstehak olmağın tevcîh olunub berât-ı şerîf verilmek babında 'inâyet rica eylemeğın sadaka edüb bu berât-ı sa'âdet-makrûnu verdim ve buyurdum ki varub mezbûr Seyyid Abdullah zâviyedâr olub hizmet-i lazimesi mü'eddi kıldıkda mezra'a-i mezbûreye mutasarrıf olub vâkıfın ruhuçün ve devâm-ı devletçün du'âya müdâvemet gösterüb olbabda bir ferd mâni' olmaya şöyle bileler 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrîren fi evâhir şehr-i safer sene hamsîn ve elf

Kayd fi 11 safer sene 1050

be-mâkâm-ı Kostantiniyye

SAYFA: 29

BELGE: 4

Nişân-ı şerîf-i ‘âli’ş-şânî sultânî hükmü oldur ki
İftihârü’l- havâss ve’l-mukarrîn mümtâzü’l-‘izz ve’l-mütemekkin bâd-ı sa‘âdetim
ağası Gazanfer Ağa dâme ‘ulûm arz gönderüb merhûm ve mağfûrû’l-leh Sultân
Süleyman Han tâbe sırrehu vâlidesinin nefsi-i Manisada vâki‘ Sultaniye demekle
ma‘rûf câmi‘-i şerîfi i‘mâretinden bundan akdem yevmi on akçe vazîfe ile piriñç
bakkalı olub Hızırın ber-vechle ‘azli icâb-ı husûs olmayub her vechile hizmetinde
mücedded ve sâ‘î iken Hasan nam kimesne bir tarikle alub mezbûre gadr eylemekle
merkûm Hasan ref‘ olunub zikr olunan tekâllik-i mesfûr Hızıra ibkâ ve mukarrer
kılınub berât-ı şerîf verilmek ricasına i‘lâm eylemeğin işbu dârende-i fermân-ı
hümâyûn meserret makrûn-ı hâkânî mezbûr Hızır hakkında mezîd-i i‘nâyetim zuhûra
getürüb Ağa-yı mûmâ-ileyhin arz-ı mücebince bilâ-sebebe alub dahl edüb ref‘ olunan
mezbûr Hasan yerine binkırkdokuz recebû’l-müreccebinin ikinci gününden ibkâ ve
mukarrer edüb verdim ve buyurdum ki varub hizmet-i lazimesin mer‘î ve mü’eddi
kılındıktan sonra tayîn olunan yevmi üç akçe vazîfe evkâf-ı mezbûre mahsûlünden
mâh be-mâh alub kemâ-kân mutasarrıf olub olbabda himem-i ahd mâni‘ ve dâfi‘ ve
mezâhim olmaya şöyle bileler ‘alâmet-i şerîfe i‘timâd kılalar tahrîren fi’l-yevmü’l-
‘aşere şehri-i recebû’l-mürecceb li-sene tis‘a ve erb‘âin ve elf

Kayd fi’l-rebûlevvel li-sene 1050

be-mâkâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse

SAYFA: 29

BELGE: 5

Nişân-ı şerîf-i ‘âli’ş-şân sâmi mekânı sultânî tuğrâ-yı garrâ-yı cihân-sitâ-yı hükm
oldur ki

Kadîyye-i Ayaşlu gufre-i merhûm Musa Paşanın binâ eylediği mescîd-i şerîfin
Kazâsına tâbi‘ Alacalu nam karyede Kuşluk mezra‘ası demekle ma‘rûf vakfin ve
Manisa kazasında olan evkâfin dahi tevelliyeti ‘ittikâsına ve evlâd-ı ‘ittikâsına
vakfiyyete ma‘mûl-bahâsında meşrûta olub dârende-i fermân-ı hümâyûn İslâm ve
Muhammed ve Ali ve Ebu Bekir ve Ömer ve İbrahim nam kimesneler bi’l-fi‘il berât-
ı şerîfle mutasarrıflar olub sene tis‘a ve erba‘în ve elf şevvalinin onaltıncı günü
cülûs-ı hümâyûnum vâki‘ olmağla der-sa‘âdetimden berât-ı cedîd taleb eylemeğin
üzerinde ve tasarrufunda ise sadaka edüb bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum
ki varub kemâ-kân müteveli olub hizmet-i lazimesi mer‘î ve mü‘eddî kıldıkdan
sonra üslûb-ı sâbık üzere mutasarrıfları olub vâkıfın ruhuçün ve devâm-ı devletçün
du‘âya müdâvemet göstere şöyle bileler ‘alâmet-i şerîfe i‘timâd kılalar tahrîren fi
evâil-i saferli-sene hamsîn ve elf

Kayd fi 12 rebülevvel sene 1050

Be-mâkâm-ı Kostantiniyye

SAYFA: 29

BELGE: 6

Meclis-i şer‘-i şerîf-i şeri‘at-şî‘âr ve mahfel-i münîf-i hakîkat ve sâirleri savbına dürer-i da‘vât-ı tahiyât-ı sâfiyâtdan sonra inhâ olunur ki Saruhan Sancağında Manisa kazasında Palamud Nahiyesinde Bozköy ve gayrîden ikibin akçe timâra mutasarrıf olan Ramazan ba‘dehu evde fevt olub timâr mahlûl oldukda nam kimesneye verilüb ol dahi ferâğında memnû‘ iken timâr-ı mezbûru ahara fûruht edüb mahlûldür deyü dârende mektûb Halîl kendü verilmek rica etmeğın mahlûl ise sefere eşmek ve timârı olduğı sancakda sâkin olmak şartıyla müceddiden li-sene hamsîn ve elf saferin yirmisekizinci gününde tevcîh olunub berât-ı etdirinceye değın yedine tahvîl mektubu verilmiştir vusûl buldukda gerekdir ki timâr-ı mezbûru merkûm zabt edüb ahara dahl ve ta‘arruz etdirmeyesiz tahrîren fi târîhü’l-mezbûr

Kayd fi 6 rebiülevvel sene 1050

Be-mâkâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse

SAYFA: 30

BELGE: 1

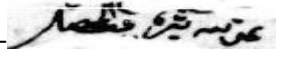
Fezâil-medâr şirâyî‘-i sa‘âd Aydın ve Saruhan ve Manisa ve Sagla sancaklarında vâki‘ vilâyet efendiler hazretlerine

Huzûr-ı şerîflerine dürer-i da‘vât-ı tahiyât-ı hüccet-fizûn gurer-i teslimât müddet-i tahavvun isbâdından sonra imzâ-i muhîbb-i mahlası budur ki Canik Sancağı parakendesinde taht-ı kazâları ‘adâlet ünânlarında mütemekkin olan gurebân-ı turrâl taifelerinin bin elli târîhine mahsûb olmak üzere rüsûm-ı miriyyeleri berât-ı şerîfle âsitâne-i sa‘âdet tarafından Hasan Ağaya tevcîh ve der-‘uhde olunub mezbûr dahi

ba'is-tahrîr-i mektub Mehmed Paşaya altıyüz kâmil guruşa fûruht ve der-'uhde edüb kadîmden zabt olunageldiği üzere zabt ve rüsûmun ahz u kabz etdirilmek için tarafımızdan dahi mektûb mü'eddi iltimâs etmeğın terkîm olunub irsâl olundu 'izzet-huzûr kılındı lede'l-mahsûl ma'mûldur ki kadîmden zabt olunageldüğü üzere taht-ı kazâlarınızı 'asâkir olan gurebân-ı turrâl taifelerinin yedinde berât-ı 'âli's-şân mûcebince târîh-i mezbûra mahsûb olmak üzere hadd-i kadîm olugeldiği üzere rüsûm-ı meriyyelerin merkûm Mehmed Paşaya ahz u kabz ve cem' ü tahsîl itdürüb asla bir ferde ta'allül ve bigâne etdirmeyesün tahsîl-i mâl-ı mîri hususunda kemâ-yenbağı müsa'âde ve mu'âvenet ve muzafferiyet buyurmaları bâki-i hemîşe der-seccâde-i şırâyi' dâ'im-bâdi tahrîren fi evâsıt şehr-i saferü'l-hayr li-sene hamsîn ve elf

Kayd 15 fi rebîülevvel li-sene 1050

Minel-meclis el-fakir Mehmed el kadi bi-medineti şire ve'l-

hala

SAYFA: 30

BELGE: 2

Nişân-ı şerîf-i 'âli's-şân-ı sâmi-i mekânı. sultânî hükmü oldur ki

Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Hasan zîde kadrehu hâlâ dîvân-ı hümâyûnuma 'arz-ı hâl sunub Habur Ali re'âyâsından olub vilâyet-i Anadoluda vâki' gurebâ-i turâl mukâta'asını binelli muharreminin yedisinden iltizâm-ı sâbık üzere senesin otuzbirbin akçeye ki hazîne hesâbı üzere üçyüzelli kâmil gurus olub iltizâm ve kabül edüb şol şartıyla hâlâ hazîne-i 'âmireye yüzelli gurus peşîn teslîm edelim ve mukâta'a-i mezbûrenin hukûk-ı der-sâmi bu ana değın minvâl üzere cem'-i tahsîl olunmuş ise buna dahi ol minvâl üzere zabt etdirile deyü tevcîh olunmak babında

‘inâyet-i rica eylediği ‘arz olundukda yüzelli guruş peşîn ile der-‘uhde olunub berât-ı ‘âli’ş-şân verilmek fermânım olmak işbu dârende-i fermân vâcibü’l-‘ayân kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân mezbûr Hasan zîde kadrehuyu emin nasb ve ta’yîn edüb berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki varub târîh-i mezbûrdan bir sene tamamına değîn zabt ve vâki‘ olan külli ve cüz’i hukûk-ı mersûmâtta necîbü’ş-şer‘ü’ş-şerîf buna ahz u kabz edirüb ahardan bir ferde dalh ve ta‘arruz etdirmeyesiz ve peşîn için binkırkdokuz zilhiccesinin ikinci gününden yüzelli kâmil guruş ki hazîne hesabı üzere tefâvütle onbeşbin akçe olur hazîne-i ‘âmirede teslim eyledi şöyle bilesiz ‘alâmet-i şerîfe i‘timâd kılâsız tahrîren fi’l-yevmi’s-sâmin şehr-i zilhiccetî’ş-şerîfe li-sene tis‘a ve erba‘în ve elf

Kayd fi Rebiülevvel li-sene 1050

be-mâkâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse

(tabehu asliyü’l-‘âli li-izâl medârü’l-merrehu min ve’afâni bi-hakkihi’l-fikhî ilel-fikhî’l-alâ Ahmed bin Süleyman damehu bi-mezidehuhulu âfâ anhümâ)

SAYFA: 30

BELGE: 3

Nişân-ı şerîf-i ‘âli’ş-şân-ı hükmü oldur ki

Manisa muzâfâtına tâbi‘ Belek nam karyede vâ‘iz ve nâsihim. olan Şeyh Süleyman fevt olub yeri mahlûl olmağın yerine işbu râfi‘-i tevkî‘-i sa‘âdet-nişân-ı hâkânî kıdvetü’l-‘ulemâi’l-sülehâi’l-ekber mevlana Osman her vechiyle lâyük ve muhall-i müstehak olmağın yevmi birbuçuk akçe ile Eserüddinbaba zâviyesi tevcîh olunub berât-ı hümâyûn verilmek ricâsına kâdi-i akdâ kudâtü’l-müslimîn mevlana Mehmed Şeyh zîde fezâile ‘arz etmeğın sadaka edüb bu berât-ı hümâyûnu verdim ve

buyurdum ki ba‘de’l-yevm varub ve ânda mezbûr mevlana Osman Şeyh olub hizmet-i lazimesi mer‘i ve müddei kıldıkdan senra yevmi birbuçuk akçe ile zikr olunan zâviyemutasarrıf olsun vâkıfın rûhuçün ve devâm-ı devletim için du‘âya müdâvemet göstere olbâbda himem-i ‘ahd mâni‘ ve dâfi‘ olmaya şöyle bileler ‘alâmet-i şerîfe i‘timâd kılalar tahrîren fi evâhir şehr-i şevval li-sene tis‘a ve erba‘în ve elf be-mâkâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse

SAYFA: 30

BELGE: 4

Nişân-ı şerîf-i ‘âli’ş-şân-ı hükmü oldur ki Manisada vâki‘ merhûm Ali Bey (binâ) eyledüğü câmi‘-i şerîfin evkâfi kâri ve mezâri‘ olan kemâl-i müsâ‘adesi olmayan kazâdan tekâ‘üd-i ihtiyâr itdim işbu dârende-i fermân-ı hümâyûn mevlana Mehmed lâyıq ve mahall ve müstehak olmağın yevmi beş akçe ile fazlıhumâ olmak üzere tevcîh olunub berât-ı şerîf ricasına kâdı-i akdâ kudâtü’l-müslimîn Mevlana Şeyh Mehmed zâdetihi fezâili ‘arz etmeğın vakfın müsâ‘adesi var ise sadaka edüb bu berât-ı sa‘âdet-makrûnu verdim ve buyurdum ki varub musalli olub sadaka-i lâzimesi mü’eddi kıldıkdan sonra yevmi beş akçe ile musalli olub ve vâkıfın ruhuçün ve devâm-ı devletçün müdâvemet gösteresın ol babda bir ferd mâni‘ olmayub dahl ve ta‘arruz kılmayalar şöyle bilesiz ‘alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasız tahrîren fi evâil şehr-i zilhiceti’ş-şerîfe li-sene tis‘a ve erba‘în ve elf be-mâkâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse

SAYFA: 31

BELGE: 1

Nişân-ı şerîf-i ‘âli’ş-şân hükmü oldur ki

Manisa kazâsında Hüsrev Ağa binâ eylediği cami‘-i şerîfde yevmi bir akçe vazîfe ile hayr-hân olan Muhyeddin nam kimesne fevt olub yeri mahlûl olmağın yerine işbu dârende-i fermân-ı hümâyûn eş-Şeyh Ahmed nam her vechile muhal ve müstehakk olub yine cami‘-i mezbûrda beş akçe vazîfe ile salavat-hân olmak üzere berât-ı şerîf verilmek ricasına kâdısı akdâ-kuzâtü’l-müslimîn mevlana İbrahim zîdet fezâile arz etmeğın sadaka edüb bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki varub anda mezbur eş-Şeyh Ahmed müteveffâ-yı mezbûr cüz-hân olub ve yine salavat-hân olub hizmet-i lazimesi mü’eddi kıldıkdan sonra yevmi iki akçeye mutasarrıf olub vâkıfın ruhuçün ve devâm-ı devlet için du‘âya müdâvemet göstere ol babda himem-i ahd mâni‘ olmayub kimesne dahl ve ta‘arruz kılmaya şöyle bileler ‘alâmet-i şerîfe i‘timâd kılalar tahrîren fi’l-yevmi’l-hâmis min şehr-i ramazan-ı mu‘azzam li-sene tis‘a ve erba‘in ve elf

be-mâkâm-ı Kostantiniyye

SAYFA: 31

BELGE: 2

Akdâ kudâtü’l-müslimîn evlâ vülâtü’l-muvahhidîn ma‘denü’l-fazl ve’l-yakîn hüccetü’l-hakk ‘ale’l-halîk-i ecmaîn vâris-i ‘ulûmü’l-enbiyâ ve’l-mürselîn el-muhtassu bi-mezîd-i ‘inâyetü’l-mülkü’l-muîn sâbıkân kadısı olub hâliyen ber-vech-i arpalık Menemen kazasına mutasarrıf olan mevlana zîdet-i fezâile ve kıdveti’l-kuzât ve’l-hükkâm ma‘denü’l-fazl ve’l-keâm mevlana kadısı zîde

fezâile tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olucak ma'lûm olaki dergâh-ı mu'allam mutasarrıfalarının emekdârlarından dârende-i fermân vâcibü'l-'ayân kıdvetü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'ü'l-hâmid ve'l-kârim mutasarrıf Rıdvan zîde mecduhu dergâh-ı mu'allama arz-ı hâl edüb Saruhan Sancağında taht-ı kazânızda nam karye ve gayrîden berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu akçe ze'âmetinin rûsûm-ı resmiyyesine hâricden dahl olunduğunu bildürdü imdi dergâh-ı mu'allam muasarrıflarının ve çavuşlarının tasarruflarında olan ze'âmet ve timârları sebt olmak kânûn-ı kadîm olub sonradan zümre-i mezbûre ziyâde olub ekserinin ze'âmetleri hisselerün budur ki yokdur ki olmayub kânûn-ı kadîm üzere ancak icmallü ze'âmet-i serbest olmak fermânım olmuşdu lakin mukaddemâ rikâb-ı hümâyûnum hizmetine ta'yîn olunan mutasarrıfalar divân-ı hümâyûnumun vâcibü'r-re'âyâ emekdârı olmağın 'ömr-i tasarruflarında olan ze'âmet ve timâr gerek icallü olsun gerek hisselerden bıraktırılmış olsun kânûn-ı kadîm üzere serbest olmak babında fermân-ı şerîfim sâdır olmuşdur buyurdum ki müşârün-ileyh mutasarrıfalarından olmağla sâdır olan fermân-ı şerîfim mücebince tasarrufunda olan icmallü ze'âmetinin ve hisselerden bıraktırılmış timârının kânûn-ı kadîm üzere resm-i cürm ve cinâyet ve resm-i 'arûsâne ve kul ve câriye metrûkânesine ve sâir da'vâsına mîr-i mîrân zikr-i livâ subaşılardan ve adamlarından ve alaybeğî ve çeribaşı ve çeri sürücülerinden dâimâ ve 'amel ve nazârdan ve ze'âmet-i erbâb-ı timârdan ve sâir iş erlerinden ve gayrîden muhasılan tashîh-ferdâ dahl ve ta'arruz etdirmeyüb müşârün-ileyhin zimmetine zabt u rabt etdüresiz anın gibi yazulur re'âyânın yerinden cürm-i galîz sâdır olub necîbü's-şer'ü's-şerîf salb-i siyâseten veyahud kat'-ı gutvehu müstehakk olsa olvakt mukırr-ı macreme-kenâh sâbit ve hükm-i kâdi lâ-hakk olub hüccet-i şer'iyye verildikten sonra macreme-kenâh sâdır olduğu mahallerde şer'le hakkında lazım gelen siyâsete

me'mûr olanlara müşârün-ileyhin adamı ma'rifetiyle icrâ etdirüb hâric toprağa alub
gitmeğe komayub ve bedel-i siyâset diyü bir akçe ve bir habbe aldirmayasız ve
şimdiye değin rüsûm-ı serbestiyyesinde kimine nesnesin almak ise ba'de's-sübût
hükm edüb bî-kusûr alıveresiz mütemmir ve bî-mütemerridi seğirdüb muhtâc-ı 'arz
olanı yazub bildiresiz şöyle bilesin ve ba'de'n-nazar. bu hükm-i hümâyûnumu
müşârün-ileyhin adam elinde ibkâ edüb 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılalar tahrîren fi
evâhir şehr-i zilhicce li-sene tis'a ve erba'in ve elf
be-mâkâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse

SAYFA: 32

BELGE: 1

Nişân-ı şerîf-i 'âli's-şân-ı hükmü oldur ki
Manisada vâki' merhûm Yakub Ağa mu'allim hânesi evkâfindan yevmi üç akçe ile
kâtib olan râfî' - tevkî'-i refî' kânûn Ahmed sene tis'a ve erbâ'in ve elf şevvalinin
onaltıncı gününden hüccet-i 'âli's-şân üzere cülûs-ı hümâyûnum vâki' olmağla der-
sa'âdetimde berât-ı cedîd taleb etmeğin üzerinde teferinden olmağın sadaka edüb bu
berât-ı hümâyûn verdim ve buyurdum ki varub kemâ-kân kâtib olub hizmet-i
lazimesi mü'eddi kılındıktan sonra yevmi üç akçe mutasarrıf olub vâkıfın ruhuçün
ve devâm-ı devletçün du'âya müdâvemet göstere şöyle bileler 'alâmet-i şerîfe
i'timâd kılalar tahrîren fi evâhir saferü'l-hayr li-sene hamsîn ve elf
be-mâkâm-ı Kostantiniyye

SAYFA: 32

BELGE: 2

Nişân-ı şerîf-i ‘âli’ş-şân-ı hükmü oldur ki

‘ulemâdan olub meşâyih-i kirâmdan reffî’ü’ş-şân şehriyâri kıdvetü’s-sülehâü’s-sâlikîn mevlana Ahmed zîde ‘ulema südde-i sa‘âdetime gelüb Manisada vâki‘ müteveffâ Yakub Ağa binâ eylediği mu‘allim-hânesi evkâfından üç akçe vazîfe ile kâtib olub hizmetinde ber-vechle husûru yoğiken ahardan Mehmed nam kimesne kitâbet-i mezbûreyi sahde berât peydâ edüb biyûce alub dahl edüb lakin bu hizmetinde Mehmed müsâvi olmağla mezbûrun ol vechle alub dahl eylediği lagv olduğundan hâlen mahaline müraca‘at oldukda mezbûrun ibrâz eylediği berâtının kaydı olmayub mezbûra bi’l-fi‘il mûmâ-ilyehin üzerinde olmağla elinde olan berâtı mücebince müceddiden mukarrer olmak babında istid‘â-yı i‘nâyet etmeğın müceddiden tevcîh ve mukarrer edüb berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki ba‘de’l-yevm mezbûr varub kemâ-fi’l-evvel vakf-ı mezbûre kâtib olub hizmet-i lazimesi mü’eddi kılındıktan sonra vazîfe-i merkûmeye mutasarrıf olub ol babda sahte berât ibrâz edüb dahl eden mezbûr Mehmed taraf-ı ahardan bir ferd mâni‘ ve râfi‘ olunmaya şöyle bileler ‘alâmet-i şerîfe i‘timâd kılalar tahrîren fi evâil-i Muharremü’l-haram li-sene tis‘a ve erba‘in ve elf

be-mâkâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse

(merü’l-asle’s-Sultânî ale’l-kâdi’l-nâibi mahkeme Mahmud Paşa emrillahi el-mahmiyye âfâ anhümâ)

SAYFA: 32

BELGE: 3

Küçük Şeyhin Hankan Sancağı berâtıdır

Nişân-ı şerîf-i ‘âli’ş-şân-ı sâmi müekkel-i sultânî hükmü oldur ki

İşbu râfi‘-i tevkî‘-i refi‘ü’ş-şân-ı hâkânî kıdvetü’l-sâlihîn ‘umdeti’s-sâlikin mevlana Mustafa zîde fazlehu hakkında mezîd-i i‘nâyet-i pâdişâhânem zuhûra getürüb nefsi Manisada vâki‘ merhûm ve mağfûr-leh Sultan Süleyman Hân bâbe sırrehunun vâlidesi evkâfindan iftihârü’l-havasü’l-makrîn bâb-ı sa‘âdetim ağası olub evkâf-ı mezbûra nâzırı olan Gazanfer Ağa dâme ‘illehu ‘arz mücebince Hankan şeyhi olub müderris olan mevlana Hamza yerine binelli saferinin guresinden yevmi on akçe vazîfe ile Hankan şeyhi nısf edüb bu berât-ı hümayûnu verdim ve buyurdum ki varub hizmet-i lazimesi mer‘î ve mü’eddi kılındıktan sonra ta‘yîn olunan yevmi on akçe vazîfesin evkâf-ı mezkûre mahsûlünden alub mutasarrıf ola ol babda bir ferd mâni‘ ve mezâhim olmaya şöyle bileler ‘alâmet-i şerîfe i‘timâd kılalar tahrîren fi’l-yevmi’l-hâmis şehr-i saferü’l-hayr li-sene hamsîn ve elf

Kayd fi 24 rebiülevvel li-sene 1050

be-mâkâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse

SAYFA: 32

BELGE: 4

Hüseyin Şeyhin Esireddin Papaz eviyesi berâtıdır

nişân-ı şerîf-i ‘âli’ş-şân hükmü oldur ki

işbu dârende-i fermân-ı hümayûn mütevellisi makrûn-ı hâkânî Derviş Hüseyin hakkında mezîd-i i‘nâyet-i pâdişâhânem zuhûra getürüb mahmiyye-i Manisaya tâbi‘

Belek Nahiyesinde Ahikler (?) nam karyede vâki‘ Esriddin Papaz eviyesi kadîmi fukarâ ve dervişler zâviyedâr olub ihyâ olunagelmîşken ihtiyârdan olan Seyyid Mehmed ve gayrîler birer tarikle alub berât etdirüb mahsûl-i vakfî ekmel ve balıĝ etmekle zâviye-i mezbûra harâbe tevcîh etmeĝin mezbûr Seyyid Mehmed ve gayrîler def‘ olunub zikr olunan zâviye-i mezkûre her vechle muhal ve müstehakk olmaĝın tevcîh olunub berât-ı şerîf verilmek babında istid‘â-yı i‘nâyet rica etmeĝin binelli muharreminin onbeşinci gününde bu berât-ı hümâyûnu verdim ve buyurdum ki mezkûr varub ref‘ olunan mezbûr Seyyid Mehmed ve gayrîlerine zâviyedâr olub hizmet-i lazimesi mü’eddi kılındıktan sonra sâbıkân tasarruf edenler tevcihle mutasarrıf olmuşlar ise dahi ol vechle mutasarrıf olub benim devâm-ı devlet için re‘âyâ müdâvemet göstere ol babda def‘ olunan mezbûr Seyyid Mehmed ve gayrîler dahl ve ta‘arruz kılmayalar şöyle bileler ‘alâmet-i şerîfe i‘timâd kılalar tahrîren fi’l- yevmi’s-sâdis ‘aşere şehr-i muharremü’l-haram li-sene hamsîn ve elf kayd fi 24 rebülevvel li-sene 1050 be-mâkâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse

SAYFA: 33

BELGE: 1

Emirü’l-ümerâi’l-kirâm kebîrü’l-küberâi’l-fihâm-zülkadr ve’l-ihtirâm sahibü’l-ferdü’l-ihtişâm el-muhtassü bi-mezîd-i ‘inâyetü’l-mülkü’l-âli Anadolu beylerbeĝisi dâme ikbalehu tevkî‘i refi‘i hümâyûn vâsıl olacak malûm olaki gözlü kaşlu dârende-i fermân-ı hümâyûn Mustafa südde-i sa‘âdetime gelüb Saruhan Sancaĝında Ilıca Nahiyesinde Verimli (?) nam karye ve gayrîden yirmibirbin akçe ze‘âmete mutasarrıf olan Ali Çavuş Bağdad seferi ‘avdetinden fevt olub ze‘âmeti mahlûl

oldukda bu müteveffâ-yı mezbûrun sahîh sulbi oğlu olub ibrâz eylediği berât tekrâr babası olduğunu sefer-i hümâyûndan çavuşlarım başı olan zîde mecduhu arz etmekle sene tis'a ve erba'in ve elf rebiülahiresinin yirmiikinci gününde ze'âmet-i mezbûrenin altıbin akçesi kendüye tevcîh olunub tahvîl-i hüküm verilüb berât etmeyesiz zâyi' eyledüğünü bildürüb tekrâr kaydından verilmek babında i'nâyet rica etmeğin buyurdum ki göresin mezkûr-ı fevt ze'âmet mahlûl ise ve bu müteveffâ-yı mezbûrun sahîh-i sulbi oğlu olub ibrâz eylediği berât bilâ-şehr babası berâtı olmağla târîh-i mezbûrda kendüye tevcîh olunub tahvîl-i hükmi verilmişken zâyi' etmiş ise tımârı olduğu sancakda sâkin olub alay beğisi bayrağı altında sefere eşmek şartıyla kaydı zâyi' eyletdürüb etdikden sonra târîh-i mezbûrdan kaydından tekrâr tevcîh edüb tezkeresin şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsız tahrîren fi evâsıt şehr-saferü'l-hayr li-sene hamsîn ve elf

be-mâkâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse

Maralaki (?) tâbi' Manisa hisse 3500

Çanaklu tâbi'-i mezkûr hisse 6000/4000

Kavakvirancık tâbi' m hisse 500

el-muhassa8000 hisse 3000

Kızılkilise nam-ı diğêr Subaşı ve karye-i Davuddere tâbi' Güzelhisar hisse 1278/8520

Köprü tâbi'-i mezkûr hisse 1694

Kayd edüb tâbi'-i mezbûr hisse 220

Derunlu (?) tâbi' m hisse 1000

Nasuhyeri (?) tâbi' diğêr Çay tâbi'-i mezbûr hisse 1300

Mararlu (?) tâbi'-i mezbûr hisse 2800/1800

Urumlu tâbi‘-i m hisse 1786/986

Ömerlü tâbi‘-i mezbûr hisse 1200/600

Yekûn 18040/2000/6000

SAYFA: 33

BELGE: 2

Ermeniler harâcı emr-i şerîfidir

Mefâhirü'l-kuzât ve'l-hükkâm sa‘âdetü'l-fezâil ve'l-keâm Sultânönü ve Karesi ve Saruhan ve Aydın ve Sagla Sancaklarında vâki‘ olub kâdılar zîde fazlehum tevkî‘-i refî‘-i hümayûn vâsil olucak ma‘lûm olaki memâlik-i Rumeli ve Anadolu da vâki‘ parakende-i Ermeni maktû‘alarına me‘mûr olan kıdvetü'l-emâcid ve'l-‘ayân Ali ve Salih zîde mecduhumâ hâlâ südde-i sa‘âdetime mühürlü tezkere gönderüb zikr olunan kâdıllıklarda vâki‘ parakende-i Ermeni tâifesinin her sene üzerlerine edâsı fermân olunan üçyüzaltmış akçe maktû‘aları zamanı gelmezden mukaddem cem‘ olunmağla birkaç seneyi tedâhül vâki‘ olub tâife-i mezbûreye ta‘addi ve tecâvüz olunmak lâzım geldiği ecilden tashîh-i sene olunması re‘âyâ ve berâya ittifa‘ ve evlâ olunmağın hâlâ işbu sene-i mübârekede cem‘î fermân olunan üçyüzaltmışar akçe gerd ve binellialtı senesine mahsûb olmak üzere tahsîl etdürülmek fermân olduğu ecilden evliye-i mezbûrede sâkin olan parakende-i Ermeni ve bir diyârdan ahar diyâra ticâret için murûr ve ubûr eyleyen tüccâr tâifesinin ve Medîne-i Münevvere re‘âyâsının maktû‘aları yedd-i vâhireden cem‘ olunugelmeğın gerd-i üslûb-ı sâik üzere tarafımızdan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân zîde kadrehumaya der-‘uhde olunub vech-i meşrûh üzere cem‘i ve tahsîl etdirilmek babında emr-i şerîfim verilmek rica eyledikleri ecilden vech-i meşrûh ve kadîmden olugelen zikr üzere cem‘ ve tahsîl etdirdüğümüz emr edüb buyurdum ki hükm-i şerîfimle mübâşir-i

mezbûr zîde kadrehu bu babda sâdır olan fermân-ı sa‘âdetim üzere ‘amel edüb fi tevâif-i mezbûreden olub zıkr olunan kâdılıklarda sâkin olan Ermeni ve Medine-i Münevvere ve Kayseriyyelü ve Vanlu ve Bitlisli ve Karamanlu ve Culhalı ve Anadolu Rûmî ve Kefeli ve macir vilayetlerinden ve sâir etrâf ve eknâfdan ticâret için gelüb kâr u kesb edenlerden ve parakende olub kimesnenin defter ve re‘âyâsı olmayanlardan kadîmden cem‘ olunugeldüğü üzere târîh-i merkûme mahsûb olmak şartıyla ellerinde olan berât-ı hümâyûnum sûreti mücebince cem‘ ve tahsîl etdirdüb cedâber ve cümle ‘inâd ve muhâlefet edirmeyesiz ve Medine-i Münevvere re‘âyâsının kadîmden cem‘ olduğu üzere beytü’l-mâl ve cürm-i cinâyetlerden olugeldiği üzere ahz u kabz etdirdüb ahardan bir ferdi müdâhele etdirmeyesin ve bi’l-cümle tâife-i mezbûre mefrûzü’l-kalem ve maktû‘ü’l-kadîm mîri ile der-‘uhde olunmuşdur ana göre basîret üzere olub mîr-i mîrân ve mîr-livâ voyvodaları ve kethüdâları ve erkâf-ı selâtîn zâbitları ve muhassal-ı emvâl olanlar ve ahardan kimesne tâife-i mezbûreye cemân mine’l-vücûh dahl ve ta‘arruz eylemeyeler ve etdirmeyesiz ve tâife-i mezbûreden ba‘zıları ‘askeri tâifesinin ve ‘ayân velâyetinden ba‘zı zî-kıdvat kimesnelerin evlerinde ve çiftliklerinde ve bağ ve bahçelerinde sâkin ve ırgadları olub fermânım üzere maktû‘ları mîri için taleb olundukda bizim ırgadlarımız ve hizmetgarlarımızdır maktû‘-ı mezbûru verdirmezüz deyü ‘inâd ve muhâlefet ederler imiş vâki‘ ise men‘ edüb men‘le memnû‘ olmayanları isimleri ve iştihâdları ve dirlikleri ile yazub sa‘âdetime arz ve i‘lâm eyleyesiz ki hilâf-ı emr-i şerîf vaz‘ edüb malımın cem‘ine mâni‘ oldukları ecilden sonra haklarında fermânım ne vechle sâdır olur ise mûmâ-ileyh ‘amel eylemeyesin ve bi’l-cümle tâife-i mezbûrede seneleri tedâhül olub ilerü geçmekle tashîh-i sene olmak fermânım olmuşdur ve senede bir def‘-i cem‘ olunur ana göre re‘âyâyâ taksîm eyleyesiz amma

hîn-i cem‘de tamâm-ı ihtimâm edüb hilâf-ı şer‘ve kânûn u muğâyir emr-i hümâyûna ta‘addi ve tecâvüzden ve izâ‘at-ı emvâl-ı hâssadan begâyet ihtirâz edüb vech-i meşrûh üzere olan emrimi yerine getüresiz şöyle bilesiz ‘alâmet-i şerîfe i‘timâd kılasız tahrîren fi’l-yevmi’r-râbi‘ şehri-rebiülevvel li-sene hamsîn ve elf kayd 24 rebiülevvel li-sene 1050

be-mâkâm-ı Kostaniniyye el-mahrûse

SAYFA: 34

BELGE: 1

‘izzetlü faziletlü ve ref‘etlü efendi hazretlerinin meclîs-i şerîf ve mahfel-i latîflerine der-‘amâlıden kılındıktan sonra münhisâ-yı dâ‘î bî-riyâ olsun ki sene hamsîn ve elf târihine mahsûb olmak üzere taht-ı kazâ-i ‘adâlet-şi‘ârlarında vâki‘ parâkende-i Ermeniyân tâifesinin hazîneleri cem‘î âsîtâne-i sa‘âdetde veliü’l-ni‘m gerek emini Ali Ağa muhlislerine sipârîş olunub bu bendelerine emr-i şerîf irsâl edüb vârid oldukda tarafımızdan visâlinde du‘â İbrahim Çelebi diğeri İbrahim Çelebi ve Hazret nam bendeleri vekîl nasb ve ta‘yîn eyleyüb hâkk-ı ‘izzetlerine divâne olundular şeref-dest-i bûs-ı şerîfleriyle müşerref ve müftanim olduklarında itâk bi’l-inhâyelerinden mevcû ve mes’ûldür ki mezbûrûn kulları üzerlerinde nazar-ı ‘ayn-ı i‘nâyetleri dirîğ buyurmayub ber-mûceb emr-i şerîf cem‘ tahsîl etdirülüb ahardan bir ferdi dahl ve ta‘arruz etdirilmemek babında sa‘y-ı cemîlleri minvâl ve mutasarrîf buyurula merkûmûna olan âsâr-ı zikr değirmenleri bi’z-zât müşârün-ileyh Ali Ağa muhlislerine ‘âid ve râci‘ idüğünde ‘ilm-i şerîflerine vâki‘ ve rûşendir bâki-i lütf ve kerem-i ‘izzetlü efendi hazretlerininindir

kayd fi 26 rebiülevvel li-sene 1050

bende-i Mustafa hâlâ emin-i iskele-i İzmir

SAYFA: 34

BELGE: 2

Mefâhürü'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'denü'l-fezâil ve'l-keîâm parakende Aydın ve Bayramlı ve Karacazıbnlu re'âyâsı sâkin olan yerlerin kâdıları zîde fazlehum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki kıdvetü'l-emâcid ve'l-'ayân tersâne-i 'âmirem emini Mahmud zîde mecduhu mukaddemâ der-sa'âdetime mühürlü tezkere gönderüb bundan akdem zıkr olunan kâdııklarda vâki' re'âyâ ahar kâzalarında sâkin olmağla bedel görüb lede't-tahsîl olunmayub ve olunduğu takdîrce noksân üzere tahsîl olunub binkırk senesine mahsûb olmak üzere mevkûfât defteri mûcebince tahsîl lazım gelen bedel-i kürekcileri tahsîl ve tedârik babında emr-i şerîfim ricasına i'lâm eylemeğın mukaddemâ verilen emr-i şerîfim mûcebince cem' ve tahsîl etdirüb emrim olmuşdur buyurdum ki hükm-i şerîfime vardıkda kıdvet-i berât ve bir sa'ât te'hîr ve tevfiik eyleyüb zıkr olunan kâdııklık ahâlisinden merkûme mahsûb olmak üzere tahsîl-i fermânım olan bedel-i kürekcileri mukaddemâ irsâl olunan emr-i şerîfimde kayd ve tasrih olunduğu minvâl üzere her hanginizin kazâlarında re'âyâsın bulunursa bedel-i kürekcileri mevkûfât defteri sûreti mûcebince tahsîl ve tedârik etdirüb cem'ine me'mûr olanlara teslîm ve tersâne-i 'âmireye îsâl etdirdükde ikdâm ve ihtimâm eyleyesiz 'avf ve te'hîrden ve ihmâl-i müsâheleden ve hilâf-ı kânûna ta'addi ve tecâvüzden ve bu bahâne ile ahar kazâların re'âyâsına dahl olunmakdan begâyet ikrâz eyleyesiz şöyle bilesiz 'alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsız tahrîren fi'l-yevmi's-sâdis 'aşere şehri-i zilhicce li-sene tis'a ve erba'in ve elf

be-mâkâm-ı Kostantiniyye el-mahrûse

SAYFA: 46

BELGE: 1

Hazihi'l-vekâyi' vâkı' atihi fi-zeminü'l-'ilmü'l-'ulemâi'l-müteharrîn efzali'l-füzelâi'l-müteverri'îni'l-hâkimü'l-fâzılü'l-kâmili'l-fâsıl hayrü'l-hakk ve'l-bâtıl mevlana şeyh Mehmed Efendi akdâ-kudât 'indullahu teâlâ cemâ'ullah te'âlâ 'inne'l-havsete ve'l-bâsâ-i ve fi tevbetihî'l-fazl Abdulmümin bin el-hâc Seyyid el-mevla Medinetü'l-Münevvere tahrîren fi'l-yevmi's-sânî 'aşere min şehr-i recebü'l-müreceb li-sene tis'a ve erba'in ve elf

(kâdı-i 'izzetlü ve faziletlü mü'ezzinzâde Mehmed Efendi hazretlerindedir)

(sen ki varakdan mâ-ba'dî mü'ezzinzâde Mehmed kulum zamanında vâkı' olmuşdur)

Osman Efendinin hüccetidir

Medine-i Manisada Danişmendhalil mahallesinde bundan akdem sâkin hâlâ mahrûse-i İstanbulda Kadırga limanında sâkin fahrü'l-emâsil Ömer Ağa ibn-i Sefer mecli-i şer'-i hatir-i lazımu'l-yevmde mahalle-i mezbûre sâkinlerinden işbu bâ'isi'l-kitâb fahrü'l-müderrişin Osman Efendi ibn-i Mustafa muvâcehesinde bi-tav'dan emri sahîh-i mer'î ve i'tirâf-ı sarîh-i şer'î edüb medine-i mezbûreden tahtü'l-'ulemasından veled-i Yorgi evkâfi dâhilinde vâkı' kıblen tarîk-i 'âmm ve şarken El-hac Ali dükkânı ve garben Similcizâde el-hac Mustafa tahtü'l-kal'e-i kısmesine vakf eylediği dükkân ile vekâleten İbrahim Ağa kahvehanesiyle mahdûd olub bilâ-şehir-i zemîn vakf-ı mezkûra altmışar akçe mukâta'alı bir bâb toprak örtülü ve tevâbi' kiremid örtülü mülk dükkânı mûmâ-ileyh Osman esediye yirmibinyüz râyic fi'l-vakt nakd ile bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' edüb oldahi iştirâ ve tesellüm edüb teslîm-i mebi'-i mahdûd ve mutasarrıf ve semeni mu'addid kıldım ba'de'l-yevm dükkân-ı mezkûr mülk-i müşterâsıdır Paşa mutasarrıf olub ve mezkûr-ı mukırr ve mezbûr

Ömer Ağanın minvâl muharrer üzere câri olan ikrârı el-mütevellihi'l-mezbûr Osman Efendi bi'l-muvâcehe tasdîk ve vicâhen tahkîk eyledik mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu fi 9 min receb sene 1049

Şühûdü'l-hâl

İbrahim Efendi ibn-i el-hac İdris

Mahmud Çelebi bin Beğzade Ağa

el-Hac Sabunzâde Edhem Çelebi bin Mustafa

Mahmud Çelebi bin el-Hac Ahmed

Mehmed bin Mustafa Halife

Hazma Halife bin Ferhad

Tuvanîzâde Mehmed Efendi

el-Hac Yusuf bin Abdullah

Hamdullah bin el-Hac Ali

el-Hac Hüseyin bin Asım

yumascı (?) el-Hac Ramazan bin Ali

ve gayrihim mine'l-hâzirîn

SAYFA: 46

BELGE: 2

Alinin hüccetidir

Medine-i Manisada Cami'-i Kebîr kurbunda medfûn merhûm Seyyid İbrahim zâviyesine berât-ı hümâyûn ile ber-vech-i iştirâk olan Mehmed Efendi bin el-Hac Hüseyin ve Mahmud Efendi ibn-i Kahraman nam kimesneler meclis-i şer'-i hatîr-i lazımu't-tevhîr medine-i mezbûreye tâbi' Ermanas nam karyeden işbu hâfızü'l-

‘ulemâ Ali bin Madendede mahzarında ikrâr ve şer‘ü’l-merâm edüb mutasarrıf olduğu zâviye-i mezbûre vakfı dâhilinde vâki‘ köy-i derûn demekle ma‘rûf azmak şarken ba‘zen el-Hac İbrahim ve Ramazan Beğ tarlaları ve garben gök Davudun arazisinin ayağı ve şimâlen Saimdede oğulları tarlaları ile mahdûd ve tahminen yirmi dönüm arazi hâliyede zirâ‘at ve hırâset eyleyüb hakk-ı tasarrufunu târîh-i kitâbdan bir ay mukaddem on ‘aded riyâl guruşa merkûm Aliye tefvîz edüb mezbûr dahi tafavvuz ve kabul etdikden sonra mukâbele-i tefvîzde olan meblağ-ı mezbûr on guruşa mezbûr Ali yedinden ahz u kabz edüb yedine mûmzi ve memhûr temessük verdim

SAYFA: 47

zıkr olunan hudûd iki mahdûd olan yerleri zirâ‘at ve hırâset edüb keyfe mâ-yeşâ mutasarrıf olsun dediklerinde mukırrân-ı mezbûrânın vech-i muharrer üzere câri olan ikrârların el-mukırr-lehü’l-merkûm Ali vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk etdikden sonra hazîhi’l-vesîka li-ecl olmuşdur ketb ve terkîm ve yedd-i tâlîbine vaz‘ ve teslîm olundu tahrîren fi’l-yevm 11 min receb sene-i mezbûre

Şühûdü’l-hâl

muhzırûn

SAYFA: 47

BELGE: 1

Kasab el-Hac Alinin hüccetidir

Medine-i Manisada Karayunus mahallesinde vefât edüb Kurt Çelebi bin Mehmedin sulbi sagîr oğlu Abdurrahmanın kîbel-i şer‘den mensûbe-i vasîsi olan vâlidesi Ayşe binti Hasan nam hatun meclis-i şer‘-i şerîf-i lazîmü’t-teşrîf mahalle-i mezbûreden işbu hâfîzü’r-rakîm kasab el-Hac Ali bin Musa mahzarında ikrâr-ı tâm ve ta‘bîr-i

‘ani’l-merâm edüb vasîsi olduğum sagîr-i mezbûrun babası merkûm Kurd Çelebinin bundan akdem guruş yüzyirmişer akçeye râyic iken mersûm el-Hac Alinin zimmetinde yüzondört guruşu olub kassâm defterinde onüçbinaltıyüzseksen akçe kayd olmağın ber-mûceb-i defter-i kassâm onüçbinaltıyüzseksen akçeden onikibinsekizyüzdoksan akçesi bi’r-rif’ât bana teslim olunub bâki yediyüzdoksan kalmış idi hâlâ vesâyetim hasebiyle meblağ-ı bâki binaltıyüzseksen akçeden zimmetinde bir akçe kalmamışdır zimmetini ibrâ ve iskât etdim dedikde gibbe’t-tasdîk bu hurûf li-ecl alınmak ketb olundu tahrîren fi gurre-i zilhiceti’ş-şerîfe li-sene tis’a ve erba’in ve elf

Men bi’l-merreti men lehü’l- ‘izzü ve’l-meşrukü

Şühûdü’l-hâl

Yusuf bin Hamza

Hasan Çelebi bin el-Hac Mehmed

Ahmed bin Mahmud

Musa bin el-Hac Müstecab

Mustafa bin Osman

Ve gayrihim

SAYFA: 47

BELGE: 2

Bektaş mahallesi ahâlisinden eşkiyâdan Hüseyin ve sâirleri hakkında aldıkları hüccetdir

Medine-i Manisada Bektaş mahallesinde sâkin Maden bin Abdunnebi ve zevcesi Fatma binti Yusuf meclis-i şer‘-i şerîf-i lazîmü’t-teşrîfde sâkinelerinden Tamam binti Mehmed ve zevci Ömer mahzarında tahrîr-i kelâm edüb mezbûre Tamam hatunun

sadri oğlu olub gâ'ib-i 'ani'l-merâm olan Hüseyin nam sabi ile Mehmed Beğ nam kimesnenin hizmetkârı târîh-i kitâb gecesi nisfû'l-leylide evim üzerine girüb ben dahi zevcem ile âgâh olduğumuzda dışarıya çıkub sabah oldukda vâlidesi mezbûre Tamam hatun ile merkûm Ömere oğlunuz mezbûr Hüseyini boğuver diyü cevâb eylediğinde nefsine biz kefilleriz demişlerdir vâki'-i mâl mezbûrlardan sual olunub gâ'ib-i mezbûr Hüseyinin nefsini taleb ederiz dediklerinde gıbbe's-sual mezbûrân Tamam ve Ömer husûs-ı mezkûru ahkâmına münekker olunmak mezbûr Hüseyinin keyfiyet-i ahvâli mahallesi ahâlisinden Fazlullah Ebu Bekir el-imâm ve İlyas bin Mustafa ve Yusufdede bin Musa ve el-Hac Hasan bin ve Mustafa bin İbrahim ve Hasan bin Hüseyin ve Veli bin Derviş bin Davud ve sâirlerinden cem'-i gafir ve cem'-i kesîrden ihbâr olundukda cevâblarında mezbûr Hüseyin kendi halinde olmayub dâimâ ehl-i fesâd kimesneler ile ma'ân şirret ve mübâşeret üzere olub şarhımız edüb nice kimesnelerin ehl ü 'iyâlları üzerine girüb bu vech üzere fesâdına nihâyet yokdur diyü her biri sû-i hâlini ihbâr etmeğin mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu tahrîren fi'l-yevmü'l-hâmis 'aşer min zilhiceti's-şerîfe li-sene tis'a ve erba'in ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mehmed Efendi bin Ahmed Efendi el-kâtib

Ali Efendi bin Abdurrahman Efendi el-kâtib

Veli Halife bin El-Hac İsa el-muhzır

Çukadar Ali Beşe hoca-i murâd

Mustafa bin Osman el-muhzır

Ve gayrihum

SAYFA:48

BELGE: 1

Karaköylü Seyyid Mahmud Çelebi ile kahvecizâde Mehmed Çelebinin hüccetidir Husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde ketb ve tahrîri iltimâs olduğunu savb-ı şer' den es-Seyyid Osman Efendi irsâl olunub ol dahi kitâbda mestûrû'l-esâmi olan bi-'arz-ı müslimîn ile mahmiyye-i Manisa mahallâtından Attarice mahallesi sâkinlerinden Fatma binti el-Hac Hasan nam farîze-i vesâyetihî'l-ferâş hatunun menzîline varub 'akd-i meclis-i şer' olundukda mezbûre Fatma meclis-i mezbûrda bâ'isi'l-kitâb diğêr Fatma binti el-merhûm el-Hac Süleyman bin Hasan nam hatun tarafından vech-i âti üzere tasdîk-i vekîl olub bimâ-hû tarikû's-sübût vekâleti sâbite olan Mehmed Çelebi bin İbrahim nam mü'ezzin mahzarında ikrâr ve i'tirâf edüb mü'ekkile-i mezbûre diğêr Fatma yetîm li-ebevyn karındaşım merhûm ve merkûm el-Hac Süleymanın sulbiye kızı ve zülü'l-erhâm cihetinden hasren ve irsemdir babamızın ismi merkûm Hasandır ve vâlidemizin ismi dir vefâtından sonra terekeme müstehakkadır diyü minvâl-i muharrer üzere hasren ve vârisesi olduğunu mukırr olub ve vekîl-i mezbûr dahi minvâl-i meşrûh üzere verâsetini musaddak oldukdan sonra vâki'-i hâli mevlana-yı mezbûr mahallinde tahrîr edüb ba'dehu gelüb meclis'i şer' den haber verilmeniz mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu tahrîren fi'l-yevmi'r-râbi' min zilhiceti'ş-şerîfe li-sene tis'a ve erba'in ve elf

Şühûdü'l-hâl

Hasan bin Musa

Mustafa Beşe bin Es-Seyyid Abdurrahman

Es-Seyyid Mustafa bin Mehmed

Derviş Receb ibn-i Mustafa

Mustafa bin İbrahim

İsmail bin Derviş

Ve gayrihim

SAYFA: 48

BELGE: 2

Medine-i Manisada Gürhane mahallesinde sâkin hâfız hazihî'l-kitâb Veli bin Abdullah nam debbâğ meclis-i şer'î-i şerîfde Çepraslar-ı kebir mahallesinde bundan akdem vefât eden debbâğ Yahya bin nam kimesnenin sulbi sagîr oğlu Mehmed ve sulbiye sagîre kızları Ayşe ve Hadicenin tesvîye-i umûrlarına kıbel-i şer'îden mensûbe-i vasîleri olub zikri âti olan dükkâna vâzî'ü'l-yed olan Selime binti Ali nam hatun mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüb müteveffâ-yı mezbûr Yahyanın târîh-i kitâbdan beş ay mukaddem hâl-i hayâtında kemâl-i 'akl ve sıhhatinde iken debbâğlar sûkunda vâki' bir tarafı Bostancı dükkânı ve bir tarafı Boyacı Mustafa dükkânı ve bir tarafı Babuccu Hüseyin dükkânı ve taraf-ı râbi' tarîk-i 'âmm ile mahdûd Zemine hatun evkâfindan olub beher şehr-i cânib vakfa yirmişer akçe mukâta'ayı bir bâb boyacı dükkânını sekizbinaltıyüz nakd akçeye bana bey'-i bât-ı sahîh-i şer' ile bey' edüb tahtından altıbinaltıyüz akçesin yine kendüsü hâl-i sıhhatinde târîh-i mezkûrda yedimden ahz u kabz edüb hâl-i zimmetinde ikibin akçesi bâki kalmışken mezbûre Selime hatun tasarrufuma mâni' olur su'âl olunub takrîr etdirilmesi matlûbumdur derken gıbbe's-sû'al ve'l-inkâr merkûm Veliden da'vâsına mutâbık beyine taleb olundukda 'udûl-ı müslimînden isnâd Yusuf bin İhtiyâr ve el-Hac Rıdvan bin Abdülmennan nam kimesneler meclis-i şer'î-i şerîfe hâzırân olub fi'l-hakîka müveffâ-yı mezbûr Yahya târîh-i kitâbdan beş ay

mukaddem zikr olunan debbâğlar sevkinde vâki‘hudûd-ı mezkûr ile mahdûd olan bir bâb mülk-i debbâğ dükkânı merkûm Veliye sekizbinaltıyüz akçeye bizim

SAYFA: 49

huzûrumuzda bey‘-i bâtile bey‘ ve teslîm edüb tahtından altıbinaltıyüz akçesin kendi hâl-i sıhhatinde târîh-i mezbûr Veli yedinden ahz u kabz edüb mezbûr Velinin zimmetinde ikibin akçesi bâki kalmışdır biz bu husûsa şâhidleriz şehâdet dahi ederiz diyü edâ-i şehâdet-i şer‘iyye etdiklerinde gıbb-ı ri‘âyete şerâitü’l-kabûl şehâdetleri hayr-ı kabûl vâki‘a oldukdan sonra mezbûre Selime hatun meclis-i mezkûrda merkûm Velinin zimmetinde dükkân-ı mezkûr bahâsından bâki kalan ikibinakçeyi dahi vesâyetim hasebiyle bi’t-tamâm ahz u kabz eyledim dükkân-ı mezkûr mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ muasarraf olsun demeniz mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu tahrîren fi’l-yevmi’s-sâmin ‘aşer min zilhiceti’ş-şerîfe li-sene tis‘a ve erba‘in ve elf

Şühûdü’l-hâl

Yusuf bin Nasuh

Estad Ali bin Mustafa

Veli bin el-Hac İsa

Mustafa bin Hasan

Halil bin İbrahim

Ve gayrihim

SAYFA: 49

BELGE: 1

Selime hatunun vesâyet hüccetidir

Medine-i Manisada Çeprasarlar-ı kebir mahallesinde bundan akdem vefât eden Yahya nam debbâğın sulbi sagîr oğlu Mehmed ve sulbiye kızları Ayşe ve Hadice nam sagîrlerin tesvîye-i umûrlarına ve babaları ırs-i şer‘le kendülere intikâl eden emvâl-i ve erzâklarını hıfz u zabt için bir vasi nasb ve ta‘yîn olunması lazım ve mühimm olmağın yine sagâr-i mezbûrûnun vâlideleri hâfız-ı hüve‘l-kitâb Selime binti Ali nam hatun vesâyet ve mezbûrâya mahall ve layık olmağın cânib-i şer‘-i matahhardan vasi nasb ve ta‘yîn olub mezbûre hatun dahi vesâyet-i mezbûreyi kabûl ve hizmet-i lazımesin edâya müte‘ahhüde oldukdan sonra mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu tahrîren fi‘l-yevmü’s-sâmin ‘aşer min zilhicceti’ş-şerîfe li-sene tis‘a ve erba‘in ve elf Şühûdü’l-hâl

Sefer bin Nasuh

Esnad Ali bin el-Hac İsa

Musafa bin Hasan

Ve gayrihim

SAYFA: 49

BELGE: 2

‘atabe-i ‘aleyh ve mukâbileciler halifesi olub kesedâr Mehmed Efendi demekle ma‘rûf nam kimesne tarafından vech-i âti üzere ve vekîl olub bimâ-nehcü’s-sübût vekâleti sâbite olan Süleyman Beğ bin Mehmed nam kimesne tarafından meclis-i şer‘-i şerîf medine-i Manisada Danişmend Halil mahallesi sükkânından olub dergâh-ı ‘âli dâme mahfûfen bi‘l-me‘âli müteferrikalarından fahrü‘l-emâcid ve‘l-ekârim

Mustafa Ağa bin el-merkûm Halid Ağa tarafından tavsif-i ileyh üzere vekîl olub nehc-i şer'î mu'teber üzere vekâleti sâbite olan el-Hac İbrahim bin Hızır nam kimesne mahzarında du'â ve takrîr-i kelâm edüb müvekkilim mûmâ-ileyh Mehmed Efendinin beynimizde evsâfi 'ilm-i şer'î ile ma'lûm oniki re's lök develeri hisse-i vâfik ile dörtyüz riyalı guruş müşârün-ileyh Mustafa Ağaya bey'-i bât ile bey' ve teslîm olub oldahi iştirâ ve teslîm etdikden sonra semeni mu'addid dörtyüz riyalı guruş merkûm el-Hac İbrahimin müvekkil-i müşterâsı müşârün-ileyh Ağadan taleb etdirilmek bana teslîmden imtinâ' eder su'âl olunub aliverilmesi matlûbumdur dedikde gıbbe's-su'âl vekîl-i merkûm el-Hac İbrahim cevâbında fi'l-vâki' mezbûr Süleyman Bey mûmâ-ileyh kesedâr Mehmed Efendinin zikr olunan oniki re's lökden develerden ile dörtyüz guruşu müvekkilim müşârün-ileyh

SAYFA: 50

Mustafa Ağaya bey' eyledi lakin mûmâ-ileyh Mehmed Efendi anîfen beyân olunan oniki re's lök develerinden bey'e ve semen-i kabz ve isâle merkûm Süleyman Beği vekîl etdüğü ma'lûm değildir ve deyücek merkûm Süleyman vech-i muharrer üzere vekîl idüğüne beyine taleb olundukda 'adûl-ı müslimînden Mustafa Bey bin Abdullah ve Mehmed bin Abdulkadir nam kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'a hâzır olunub gıbbe's-şehâde's-şer'î mâ-vaka'a mûmâ-ileyh kesedâr Mehmed Efendi zikr olunan oniki re's lök develerini dörtyüz riyalı guruşa bey' ve semen-i kabz ve isâle bizim huzûrumuzda merkûm Süleyman Beği vekîl edüb oldahi vekâlet-i mezbûreyi kabûl ve hizmet-i lazîmesin edâya ta'ahhüd oldu biz bu husûsa şâhidleriz şehâdet dahi ederiz deyü edâ-i şehâdet-i şer'iyeye etdiklerinden sonra mebâliğ-i merkûm dörtyüz riyalı guruşa vekîl-i mezbûr Süleyman Beğ teslîme merkûm el-Hac İbrahim beyine oldukda oldahi meblağ-ı merkûm dörtyüz riyalı guruşa meclis-i şer'a

vekîl-i mezbûr Süleyman Ağaya teslîm edüb oldahi bi't-tamâm ahz u kabz etmeğin
'akdü'l-vesîka 'alâ mâ-hüve'l-hakîka li-ecli't-temessük ketb olundu tahrîren fi'l-
yevmi's-sâmin 'aşer min şehr-i zilhiccetî's-şerîfe li-sene tis'a ve erba'in ve elf

Şühûdü'l-hâl

Ali Efendi bin el-Hac Mehmed el-müderriş

Kâtib Mahmud Efendi bin Abdurrahim

Veli Efendi bin el-Hac Hızır

Kâtib Mehmed Efendi

Mehmed Çavuş bin Ahmed Çavuş

Bayram Beğ bin Süleyman

Mustafa bin Osman

Abdulkadir bin Sefer

Medine-i Manisada Çeraslar-ı kebir mahallesinde bundan akdem vefât eden Yahya

Hazihi fi-sahîh-i şer'yye takrîr-i mazmû bahâ-ı guruş

SAYFA: 50

BELGE: 1

Hüve innehu farzun ve kadrü'l-hâkimü'l-mevki'- i'lân el-mütevekki' rızâ-i mevlahu
dâme mecduhu ve i'lânü li-nefakati'l-merâetü'l-müdde'ün fi'l-hayrât Abide binti
Mehmed Efendi ve'l-ebnâihâ ve bennaihâü's-sadırîni's-sagîrînü'l-müdde'ün
Süleyman ve Ayşe ibn-i Mustafa Ağa ellezine hümâni fahr-i ümmühumâ
terettübühumâ ve likevnihim ve sâir hevâcîhimi'z-zarûruyyeti külli yevmin bi-
mururül-mazi-i min târîhi tebdîlihi li-nefakati'l-merâeti'l-mezbûre hamseti 'aşere
derâhim ve li-külli vâhidîn mine's-sagîrînü'l-mezbûrîn külle yevmin semâniyeti

derâhin nasbına râyiceti fi'l-vakt ve hamseti derâhim li-hâdi mihâ el-memlûketi
Mûlayim binti Abdullah ve 'aşereti derâhim hâdi mine's-sagîrîn el-mezbûrîn Dilaver
bin Abdullah es-sagîr Nazende binti Abdullah li-kevnihimâ muhtâcen li'l-hâdimi
fesâre cem'ûl mübelligü'l-mefrûz el-mezkûr külle yevmin li-küllü vâhidîn minel
mezkûrin seneti erba'un dirhemen kâdiyyen râyicen fi'l-vakt 'alâ-zevciha Mustafa
Ağa el-mezbûrû'l-gâib-i 'anha zevciha bi-talebihâ anha halefet el-merâeti'l-
mezbûreti billâhi yevmi'l-'alâ ennehu lemyeda' lehâ ve's-sagîrîni'l-mezbûrîn ve'l-
hâdimihim nafakahu velâ bi-şey'in hakkın cinsi'n-nafakahu tahlîfen şer'iiyen
murâden lehumâ bi-sarfin el-meblağü'l-mefrûzü'l-mezkûr el-yevm ve bil-istizân ve
haku'l-zarûreti ve biâr-rücû' lede'l-zafer farzen ve takdîren sahîhen şer'iiyen ve
iznen haricen mer'iiyen hurrîre fi'l-yevm sâni 'aşer min
Zilhiccetiş-şerifeti sene tis'a ve erba'in ve elf

Şühûdü'l-hâl

Ali Efendi bin Abdurrahman Efendi el-kâtib

Es-Seyyid Osman Çelebi el-kâtib

Mustafa bin Hasan

Abdulkadir bin Sefer

Halil bin İbrahim

Abdi bin Mehmed

Veli Halife ibn-i el-Hac İsa

Mustafa bin Osman

Mustafa bin Sefer

Ve gayrihum el-muhzîr

SAYFA: 51

BELGE: 1

Değirmen der-‘uhde Ramazan

10000

Budur ki Medine-i Manisada vâki‘ merhûm Veli Beğ medresesi evkâfına mütevellî olan Halil Efendi ibn-i Sefer mahfel-i şe‘-i şerîf medine-i mezbûrede Atarlıca mahallesinde sâkin Ramazan bin Bayram mahzarında ikrâr ve i‘tirâf edüb medîne-i mezbûre evkâfından olub Gördes nehr ile dâir iki kapulu değirmen demekle ma‘rûf vakf değirmeni binelli muharremi guresinden sene tamâmına varınca onbin akçeye merkûm Ramazana icâr etdim oldahi isticâr ve kabûl eyledi derken merkûm Ramazan dahi vech-i tahrîr üzere mezkûr değirmen onbin akçeye isticâr ve kabûl etmeğin mâ-hüve’l-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu tahrîren fi 21 zilhiceti’ş-şerîfe li-sene tis‘a ve erba‘in ve elf

Şühûdü’l-hâl

Mehmed Efendi ibn-i Sinan Efendi

Hasan bin kethüda İsmail muhzır

Abdulkerim Efendi el-muhzır

Ali Efendi el-kâtib

Veli bin İsa el-muhzır

Ve gayrihim

SAYFA: 51

BELGE: 2

Medine-i Manisada Çengioğlu mahallesinde bundan akdem vefât eden Teslime binti Memi nam hatunun verâseti sadriye kebîre kızları Fatma ve Hayrunnisa nam

hatunlar münhasıran olduğu şer‘ân müstehak oldukdan sonra mezbûre Fatma hatun meclis-i şer‘e kızkarındaşı olan bâ‘ise hazihî’l-kitâb mezbûre Fahrunnisa mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm edüb vâlidemiz müteveffâ-yı mezbûre Teslime hatunun muhallefâtından mahalle-i mezbûrede vâki‘ kıblen Ma‘âmlacıoğlu Hüseyin Çelebi mülkü ve şarken boyacı Halid mülkü ve şimâlen astid Mehmed mülkü ve tarîk-i ‘âmm ile mahdûd bir bâb tahtânî toprak örtülü evimi ve iki bâb kiremid örtülü çardak ve altında bir kiler ve sofayı ve iki bâb Kuyukapusunda müştemel olan menzîl vâlidemizden ırs-i şer‘le ikimiz intikâl edüb lakin beynimizde a‘lâ-tarîkü’t-terâhını iktisâm olunub yerlerimizin hissesi mikyâs ve tahkîk olunmak murâd ettiğimizden hâliya zikr olunan menzilin mecmû‘undan tarîk-i ‘âmm tarafında vâki‘ olan bir bâb kiremid örtülü çardak ve altında bir kiler ve toprak örtülü tahtânî menzilin ve üstünde olan sofa ve mezbûr es-Seyyid Mehmedin mülkü tarafında vâki‘ havli kapusuyla kız karındaşım mezbûr Hayrunnisa hatunun hissesine mikyâs ve tahsîs olunub ve mezbûr Ma‘âmlacıoğlu Hüseyinin mülkü tarafında vâki‘ olan bir bâb kiremid örtülü çardak ve altında bir kiler ve merkûm Halilin mülkü cânibinde olan havli kapusu havlisiyle nîm hissesi mikyâs ve tahsîs olunub minvâl-i muharrer üzere iktisâm ve yerlerimiz hissemiz teslîm ve kabûl eyleyüb vâlidemizin muhallefât-ı menkûlesi dahi beynimizde iktisâm eyleyüb yerlerimizin zimmetini ibrâ ve iskât eyledik min ba‘d yerlerimiz ile da‘vâ ve nizâ‘mız yokdur dedikde mukırre-i mezbûrûnun ikrâr-ı meşrûhunu mezbûre Hayrunnisa vicâhen tasdîk etmeğin mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu tahrîren fi’l-yevmi’s-sâmin ‘aşer min zilhicceti’ş-şerîfe li-sene tis‘a ve erba‘in ve elf

Şühûdü’l-hâl

Ali Çelebi bin Ebu Bekir

Osman Çelebi bin Abdulkadir

Seyyid Mehmed bin Mali

Ma'âmlacıdan dik Hasan çelebi

Ve gayrihîm

SAYFA: 51

BELGE: 3

Hatîb Mahmud Çelebinin hüccetidir

Medine-i Manisa kal'esinde vâki' mescîd-i şerîfin bi'l-fi'il imamı olan Mustafa Halife ibn-i Ali ve li-eb karındaşları olan Hasan nam kimesneler meclis-i şer'-i şerîf meşâyîhü'l-'ulema ve mahfel-i dîn-i münîf-i râsihül-evtâdda işbu 'indehu hüve'l-kitâb fahrü'l-muhazerât Ayşe binti Hacı Rıdvan ve vâlidese Meryem binti nam hatunlar taraflarından vech-i âti üzerine iştirâ ve def'-i semenine vekîl olub bîmâ tarîkü's-sübût şer'ân vekâleti sâbite olub mezbûr Ayşe hatunun zevci olan mefhurü'l-hutbe Mahmud Efendi ibn-i Abdullahın mahzarında her biri ikrâr ve i'tirâf edüb medine-i mezbûre kurbunda iki hisar demekle ma'rûf mevki'de vâki' cânib-i şarkisi hisar mescid-i şerîfi yevmiyesi ba'zan el-Hac Halid bağı ve berât-ı arîze-i hâli ve iki tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd koluna

SAYFA: 52

bu hudûd kolu bağı demekle ma'rûf on dönümü benim mülküm ve bir dönümü karındaşım mezbûr Hasanın mülkü üzere bir kıt'a mülk bağımin min mahlûlü'l-hudûdü'l-hâk ve'l-hukûk hâlâ müşârün-ileyh Mahmud Efendiye onbinbeşyüz nakdi rayîc fi'l-vakt akçeye bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' ve teslîm eyleyüb oldahi müvekkileler mecmû' yine müvekkileleri malıyla zikr olunan bir kıt'a bağımin nısfı zevcesi mezbûr Ayşe hatunun ve nısf-ı şâyî'a aharı kâ'inanası mezbûre Meryem

hatunun olmak üzere iştirâ ve hadîm eyledi min ba‘d zikr olunan baĝ-ı mezbûretân
Ayşe ve Meryem hatunların mülk-i müşterâsıdır şâyiân ‘alle’s-sevîye mutasarraf
olsunlar dediklerinde mukırrân-ı mezbûrânı ikrâr-ı meşrûhların vekîl-i müşârün-ileyh
Mahmud Efendi vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk etmeĝin mâ-hüve’l- vâki‘ ketb
olundu tahrîren fî’l-yevmi’t-tâsi‘ ‘aşer min zilhiceti’ş-şerîfe li-sene tis’a ve erba‘in
ve elf

Şühûdü’l-hâl

fahrü’l-müderrisîn dâme Mehmed Efendi

Mahmud Çelebi ve’l-imam

Fahrü’l-akrân ve’l-‘ayân Mustafa Aĝa ibn-i Ramazan

Emrullahzâde Mehmed Çelebi ibn-i Abdullah

Mustafa bin Abdulkerim Çelebi el-müderris

Ahmed bin Hacı Sefer

Abdi Bey ibn-i İbrahim

Ali Çelebi bin Bayram

Hacı Yusuf bin Abdülmennan

Ali Beşe çukadar

SAYFA: 52

BELGE: 1

Ermenilerin hüccetidir der-hakk kıt‘â-i tarîk

Medine-i Manisa kurbunda Yukarı Ermeniler mahallesinde sâkin tüccâr tâifesinden

Murad veled-i Çadek nam Ermeni mahfel-i şer‘-i şerîfde Medine-i mezbûreye tâbi‘

kasaba-i Turgudluda sâkin Şaban bin Hamza ve Turan bin Temur ve hamamcıoĝlu

Hasan bin Ömer ve Mustafa bin İlyas ve Yusuf bin İlyas nam kimesneler

muvâcehelerinde da‘va ve takrîr-i kelâm edüb mezbûrûn Şaban ve Turan ve Hasan ve Mustafa ve Yusuf eşkiyâdan olub târîh-i kitâbdan altı gün mukaddem eşkiyâdan onüç nefer rüfekâsıyla gece ile tüfenk ve sâir alât-ı harble evim basub dört kese nakd akçemi ve üç boğça tefârik halli müte‘mhalli müte‘mâi ve gümüş kemer kuşak ve sâde söyke gümüş ve bir ibrişim alaca kaftan ve bir alaca dülbend birkaç kanîm sâfi dülbend ve bâ-gümüş sırma gümüşî ve bir ‘aded gümüş yazma bez ve pirûze mâ’î taşlı altın küpe ve bir kırmızı enkür kuşağı ve sâir mücevher olan emvâl ve erzâkımı nehb ü gâret edüb bir tarîk ile firâr edüb halâs oldum eşkiyâ-i mezbûrûn katâ‘ tarîkden olub dâimâ gece ile evler basub gâret-i emvâl ve katl-i nüfûsdan hâli değıllerdir su‘âl olunub icrâ-yı hakk olunmak matlûbumdur dedikde gıbbe’s-su‘âl mezbûrûn Şaban ve Turan ve hamamcıoğlu Hasan ve Yusuf ve Mustafa ikrâr edüb rüfekâmızdan çocuk Veli ve karındaşı Mustafa ve sakat Sefer ve Sadıkoğlu Ramazan ve Paşa ve Bali ve Kara Yusuf ve Edeköz ve kâfir ve sagıroğlu ve Hasan köle ve Murteza ve Zati Ağanın kölesi oğlu Yusuf ve Artun ve ehl-i kâfir ve Parsalı Bayram cümle onsekiz nefer idük zıkr olunan gece merkûm Murad Ermeninin evini basub kendüsü firâr etmeğle halâs olub ba‘dehu evinde mevcûd olan üç kese nakd akçesin ve üç boğça tefârik bazar-gân esvâbı ve bâlâda

SAYFA: 53

zıkr olunan eşyâsın nehb ü gâret etdiğimizden sonra Ilıcak havâlisinden ba‘zılarımız karye-i Sagırlu tarafına gidüb ba‘dehu biz de mevcûd olan üç kese nükûdu ve üç boğça tefârik esvâbı ve sâirini Parsalı Bayramın evine vaz‘ eyledik diyü i‘tirâf etdikden sonra merkûm Bayramın evi yoklandıkdâ evinde üç kese akçe nükûddan gayri merkûm Muradın cümle esvâbı zuhûr etmeğın mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu

tahrîren fi'l-yevmi's-sâmin ve'l-'ısrîn min zilhicceti's-serîfe li-sene tis'a ve erba'in
ve elf

Şühûdü'l-hâl

Muslihiddin Efendi bin Nurullah

Ahmed Beğ bin Mustafa

Ömer bin ılgar Ali Efendi

Mevlevihane şeyhi Ramazan Efendi

Mustafa bin Hasan

Abdulkadir bin Sefer

Ve gayrihim mine'l-hâzirîn

SAYFA: 53

BELGE: 1

Bayram Beğ'in hüccetidir

Medine-i Manisada Danişmend Halil mahallesinde sâkin muharrerü'l-müderrişin Ali Efendi bin el-Hac Mehmed meclis-i şer'î-i şerîf-i lazımu's-ser'iyye işbu bâ'isi'l-kitâb Bayram Beğ bin Süleyman mahzarında ikrâr-ı sahîh-i şer'î ve i'tirâf-ı mer'î edüb mahalle-i mezbûrede vâki' kıbleten kendi mülki şarken dükkân ve şimâlen tarîk-i 'âmm ve garben Osman Efendi mülki ile mahdûd olub iki bâb fevkânî kiremid örtülüsü ve bir bâb tahtanî kileri ve çardak ve havliyi ve bir tut ağacını müştemil olan mülk-i müşterâsı mezbûr Bayram Beğ'e yüzseksenbeş 'aded riyalî guruşa bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' edüb oldahi iştirâ ve kabûl edüb teslîm-i mebi' ba'de'l-yevm menzil-i mezkûr merkûm Bayram Beğ'in mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ mutasarrıf olsun dedikde mukırr-ı merkûm Ali Efendinin minvâl-i muharrer üzere câri olan karârı el-mukırr lehü'l merkûm Bayram Beğ bi'l-muvâcehe tasdîk ve

müsâ'ade-i tahkîk etdikden sonra hüve'l-vak'a bi't-taleb ketb olundu tahrîren fi'l-yevmü'l-hâdi ve'l-'aşer min zilhicceti'ş-şerîfe li-sene tis'a ve erba'in ve elf

Şühûdü'l-hâl

Fahrü'l-'ayân Mustafa Ağa bin el-merhûm Piyale Ağa

Fahrü'l-müderrişîn kâtib Hasan Çelebi

Mustafa Ağa bin Nalınbizzâde

Mehmed Çelebi bin Abdullah

El-Hac Halil bin Mahmud

Müteveli Mehmed Çelebi bin el-Hac Ali

Veli bin el-Hac İsa

Halil bin İbrahim

Ve gayrihim mine'l-hâzirîn

SAYFA: 53

BELGE: 2

Teslime hatunun hüccetidir

Medine-i Manisada Çarşu mahallesinde sâkin Teslime binti Musa nam hatun meclis-i şer'-i şerîfe gelüb takrîr-i kelâm ve sebt-i merâm edüb zevcim İbrahim bin nam kimesne beni bilâ-nafaka ve lâ-kisve bırakıb gidüb nafakaya kemâl-i zarûrim vardır bana ve hücrümde olan üç yaşında kızım Tamam nam sagîreye nafaka takdîr olunmak matlûbumdur dedikde hâlâ mezbûre hatuna gâ'ib-i mezbûrun nafaka ve nafaka cinsinden bir şey'i olduğuna yemîn verildikten sonra mezbûretân Teslime ve Tamamın her birine yevmi beş akçe takdîr olunub hîn-i zarûretde istidâne ve sarfa ve vakt-i zaferde zevcim merkûm İbrahim müraca'ata izin birle mezbûr şukka-i anîfe

ber sebîl temessük ketb olundu tahrîren fi'l-yevmi's-sâmin min zilkadeti's-şerîfe li-sene tis'a ve erba'in ve elf

Şühûdü'l-hâl

Zekeriyya Efendi bin Mehmed el-hatîb

Yusuf bin Abdullah

Halil bin Sefer

Veli bin el-Hac İsa

Yahya bin Veli

ve gayrihim mine'l-hâzirîn

SAYFA: 54

BELGE: 1

Debbâğ Hacının hanesinde bulunan maktûl için beytü'l-mâl emini Ahmed Beğın aldığı hüccetdir

Medine-i Manisa ve tevâbi'inde vâki' beytü'l-mâl 'âmme ve hâss ve tevâbi' mukâta'asına ber-vech-i iltizâm emini olan Ahmed Beğ bin Mustafa mahfel-i şer'-i hatîr-i lazimi't-tevkîrde medine-i mezbûrede Akanbaldır (?) deresinde vâki' debbâğhanenin isnâdlarından işbu hâfîzü'l-rakîm el-Hac Hüseyin bin Mehmed nam kimesne mahzarında ikrâr ve i'tirâf edüb târîh-i kitâb senesi şehrinin onikinci günü debbâğ-ı şâkirdlerinden Ahmed nam debbâğ-ı merkûm el-Hac Hüseyinin zikr olunan debbâğhanede olan mülk-i dükkânının üstünde vâki' odası içinde mecrûhen meyyit bulunub merkûm Ahmed zâhirde vâris olmamağla zimmeti beytü'l-mâla 'âid olunmuşdur deyü da'vâ etdikde merkûm el-Hac Hüseyin mezbûr Ahmed ahar yerde mecrûh olub ba'dehu debbâğhaneye gelüb benim haberim yok iki dükkânım üstünde olan odamda yatarken yâ-mirallah te'âli fevt olmuş husûs-ı mezbûrda 'alâkam

yokdur deyü ahar yerde mecrûh olduğunu isbât-ı sadedinde ikibindörtüz akçe alub husûs-ı mezbûra müte‘allik da‘vâdan merkûm el-Hac Hüseyinin zimmetini ibrâ ve iskât eyledim dedikde gıbbe’t-tasdîk mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu tahrîren fi’l- yevmi’l-hâdi ve’l-‘aşer min zilhiceti’ş-şerîfe sene 1050

Şühûdü’l-hâl

‘ilmü’l-‘ulemâi’l-kirâm es-Seyyid Mustafa Efendi bin Ali el-müderrisîni’l-medrese-i

Sultan Murad Han

nuh Çelebi bin Murad Efendi el-müderrisîn

Hüseyin Çelebi binel-Hac Mehmed

Muslihiddin Efendi bin Ali

Ve gayrihim

SAYFA: 54

BELGE: 2

Medine-i Manisada Aliğa mahallesinde bundan akdem vefât eden Mustafa Beğ bin Osman Beğ sulbiyye kebîre kızı Ayşe nam hatun meclis-i şer‘-i şerîfde bâ‘isü’l-kitâb Mustafa Beğ bin Osman mahzarında ikrâr ve i‘tirâf-ı kelâm edüb babam mezbûr Mustafa Beğin vefâtı zamanındaben sagire olmağla babamın ‘akâr ve menkûl ve nükûdundan ırs-i şer‘le bana intikâl ve isâbet eden yüz kırkdört sehinden ondört sehim hisse-i ma‘lûmeme babamın muhallelâtına vâz‘-ı yed olan karındaşlarım Mehmed Çelebi ve Ahmed Çelebi ve kız karındaşlarım Kerime ve Resmiye ve Saliha ve Fatmadan da‘vâ ve talebine ahz u kabz ve bana isâle ve kabz u isâli muvafik olduğu umûrun küllisine hâlâ tarafımdan merkûm Mustafa Beği vekîl ve kâim-i mâkâm nasb ve ta‘yîn eyledim dedikde mezbûr Mustafa Beğ dahi vekâlet-i

mezbûreyi kabûl ve hizmet-i lazimesi edâya müte‘ahhid olmağın mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu tahrîren fi’l-yevmi’s-sâmin ‘aşer min zilhicceti’ş-şerîfe li-sene tis‘a ve erba‘in ve elf

Şühûdü’l-hâl

Mehmed Çelebi bin Ebu Bekir

El-Hac Sefer bin Sondek (?)

Mustafa bin Hasan

Halil bin İbrahim

SAYFA: 54

BELGE: 3

Medine-i Manisa muzâfatından kasaba-i Nik mahallesinde sâkin Hasan bin Yusuf nam tarafından vech-i âti üzere vekîl olub bi-mâ hüvel-nehci’s-sübût vekâleten sâbite olan babası mezbûr Yusuf bin Abdullah meclis-i şer‘-i şerîf-i lazimü’t-teşrîfde dergâh-ı ‘âli yeniçerilerinden olub eski kapucu ağalarından Osman Beşe bin Ramazan nam râcil üzerine bi’l-vekâle takrîr ve ikrâr edüb zilhiccenin

SAYFA: 55

ikinci günü günü kabil-i asırda gülab şişesiyle kasaba-i mezbûrede vâki‘ cami‘-i şerîfin önünde oğlumun üzerine gelüb seğürüb bir ak sablı bıçak ile oğlum mezbûr Hasanı sol uyluğundan ‘ahd-i darb ve mecrûh eylemişdir su‘âl olunub mu‘arz-ı matlûbumdur dedikde gıbbe’s-su‘âl ve’l-inkâr ve ‘asîbü’l-istişhâdını kasaba-i mezbûre mahallatından Menteşbaba mahallesinde sâkin Mustafa Halife bin Hasan cümle mahallesinden es-Seyyid Abdulgani nam kimesneler li-ecli’ş-şehâde meclis-i şer‘-i hâzırân olub istintâk olundukda fi’l-hakîka mezbûr Hasanı zilhiccenin ikinci günü vakitte mezbûr Osman Beşe bizim huzûrumuzda bir ak sablı bıçak ile sol

uyluğundan ‘ahd-i darb ve mecrûh eyledi biz bu husûsa şâhidleriz şehâdet dahi ederiz diyü edâ-i şehâdet-i şer‘iyye eylediklerinde gıbb-ı ri‘âyete şerâitü’l-kabûl şehâdetleri hîn-i kabûlde vâkı‘a olduktan sonra kasaba-i mezbûreden Mustafa Halife bin Ahmed ve Mehmed Halife bin Mustafa ve Mehmed Çelebi bin el-Hac İbrahim ve el-Hac Mehmed bin Abdussamed nam kimesneler fi’l-vâkı‘ şâhidân-ı mezbûrân ‘âdiller ve makbûlü’ş-şehâdaldır diyü sırrâ ve galebâ zikr oldukları mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu tahrîren fi’l-yevmi’s-sâni ve ‘ısrîn min zilhiceti’ş-şerîfe sene 1049

Şühûdü’l-hâl

fahrü’l-kuzât Mahmud Efendi ibn-i Süleyman Efendi

fahrü’l-müderresin Abdullah Efendi bin Hasan Efendi

‘umdetü’l-müderresin Sadık Mehmed Efendi bin el-merhûm Mehmed Efendi

zahireci Abdulbaki Efendi bin Abdurrezzak Efendi

ve gayrihim

SAYFA: 55

BELGE: 1

Mehmed Çelebinin değirmen husûsuçün alduğı hüccedir

Medine-i Manisa sagîr-i sükkâniha ‘inne’l-me’âb mahallâtından Aliayni mahallesinde bundan akdem vefât eden Mustafa Beğ bin Hamzanın verâseti zevce-i metrûkeleri Rahime binti ve Emine binti nam hatunlar ile sulbi kebîr oğulları Mehmed Çelebi ve Ahmede ve sulbiye kızları Resmiye ve Kerime ve Saliha ve Fatma ve Ayşeye munhasıra olduğı şer‘ân zâhir ve mütebeyyin olduktan sonra mezbûre Ayşe tarafından vech-i âti üzere vekîl olub yedinde olan hüccet ve vekâlet nâtika olduğı üzere vekâleti şer‘ân sâbite olan Mustafa Beğ bin Osman meclis-i şer‘-i şerîf-i lazımu’t-teşrifde zikri âti olan değirmene mülkiyet-i tarîk üzere vâz’-ı yed

olduğu şerân sâbit olub müvekkile-i mezbûre Ayşenin karındaşı olan işbu hâfizü'l-
kitâb merkûm Mehmed Çelebi muvâcehesinde bi'l-vekâle da'vâ ve takrîr-i kelâm
edüb müteveffâ-yı mezbûrun muhallefâtından olub medine-i mezbûrede Serabad
deresinde vâki' bir tarafı vadi ve bir tarafı Tapuncuzade mülkü ve bir tarafı el-Hac
Mehmed mülkü ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub bir sofa altında bir göz
değirmen beyne'l-verese iktisâm olunmadan merkûm Mehmed Çelebi vech-i şer'î
vaz'-ı yed edüb mâlikâne zabt eder muhallefâtından olan mezkûr değirmen kâ'ide-i
ferâ'iziyye üzere yüzkırkdört sehim i'tibâr olunub sehâm-ı mezkûradan müvekkile-i
mezbûre Ayşeye isâbet edüb ondört sehim irsiyyesini vekâleten mahkemem
hasebiyle taleb ederiz su'âl olunsu dediklerinde

SAYFA: 56

gıbbe's-su'âl merkûm Mehmed Çelebi cevâbında babam müteveffâ-yı merkûm
Mustafa Beği hâl-i sıhhatinde techîz ve tekfîz ve sâir vücûh-ı hayrâta beşbinakçe
vasiyyet edüb da'dehu vefâtihi muvâcehemizde sâbit oldukdan sonra verese-i kübâr
ma'rifetleriyle ba'de'l-istidân harc ve sarf olub muhallefâtını tahrîrâtdan kassâm
lazım gelen resm-i kısmet için kezalik verese-i kübâr ma'rifetleri ile istidân ile
verilen dörtbinikiyüz akçe kassab Hamza nam kimesneyi çiftlik bahâsından bâki
kalan altıbinbeşyüz akçe ve Diyecek nam karyeden Hüseyin nam kimesne altıbin
akçe da'vâ edüb ba'de's-sübût 'alâ-tarîkü's-sulh edâsı lazım gelen ikibin akçe ders-i
'âm Ahmed Çelebinin vazîfesinden babam müteveffâ-yı merkûm zimmetinde bâki
kalan ikibinbeşyüzelli akçe ki cem'ân yirmibinikiyüz akçe olub her biri
muvâcehesinde ferde şühûd-ı 'udûl ile şâyi'a etdikden sonra muhallefâtından edâsına
hükm-i hâkim ile hükm olunub müteveffâ-yı mezbûrun zarûret deyni için
mezkûralarının bey'î lazım gelmeğin ba'de'l-müzâyede ve inkıtâ' rağbetü'n-nâs

bâlâda isimleri mestûr olan verese-i kübâr ve mezbûre Ayşenin sagîrî halinde kıbe'l-i şer'îden mensûbe-i vasiyyesi olan vâlidesi merkûme Emine hatun mezkûr değirmi yirmibinikiyüz akçeye bana bey' ve teslîm ben dahi iştirâ ve tesellüm etdikden sonra semen-i merkûm yirmibinikiyüz akçeyi ashâbı ve bunun her birine cümlesi bir meclisde hâzırlar iken benden havâle-i sahîhe ile havâle edüb ba'dehu ben dahi ashâb ve bunun her birine edâ ve teslîm edüb vech-i muharrer üzere mülk-i müşterâm olduğunu mâlikâne zabt eyledim deyücek gıbbe'l-istintâk vekîl-i merkûm Mustafa Beğ hâl-i minvâl-i muharrer üzere olduğunu inkâr edüb mezbûr Mehmed Çelebiden takrîrine mutâbık beyyine taleb olundukda 'udûl-ı müslimînden Ali Efendi bin el-Hac Mehmed ve Receb Çelebi bin Mehmed ve Ahmed Çelebi bin Hasan Beğ ve el-Hac Nasuh bin Abdurrahman ve el-Hac Mustafa bin Abdurrahman nam kimesneli-ecli's-şehâde hâzırûn olub gıbbe's-şühûdü's-şer'î fi'l-vâka'a müteveffâ-yı mezbûrun techîz ve tekfîz ve sâir vücûh-ı hayrâta vasiyyet eyledüğü beşbin akçe ve kassâm-ı istidân ile verilen dörtbinikiyüz akçe ve yine bâlâda isimleri mestûr olan ashâb ve bunun her biri verese-i kübâr vasi-i mezbûre hatunlar muvâcehelerinde şühûd-ı 'udûl ile isbât edüb hükm-i hâkim ile muhallefâtından edâya hükm olundukdan sonra mezkûr değirmen beynü't-tâlib müzâyede olunmağın ba'de'l-kıtâ' rağbâtü'n-nâs zikr olunan verese-i kübâr ve mezbûre Ayşenin hâl-i zarûretde vasisi olan mezbûre Emine hatun müteveffâ-yı mezbûrun zarûret deyni için hudûd-ı mezkûre ile mahdûd olan bir göz değirmi yirmibinikiyüz akçeye mezbûr Mehmed Çelebiye bey' ve teslîm oldahi iştirâ ve tesellüm etdikden sonra semeni olan meblağ-ı merkûm yirmibinikiyüz akçeyi erbâb-ı duyûn ber-meclis hâzırlar iken mezbûr Mehmed Çelebiden havâle-i sahîhe-i şer'îyye ile havâle eylediler deyü husûs-ı minvâl-i meşrûh üzere şâhidleriz şehâdet dahi ederiz deyü edâ-i şehâdet-i şer'îyye

etdiklerinde gibb-ı ri'âyete şerâitü'l-kabûl şehâdetleri makbûle olduktan sonra mûcebinden hükm-birle hazihi'l-vesîka 'alâ mâ-hüve'l-hakîke li-ecli't-temessük ketb olundu tahrîren fi'l-yevmü's-sâni ve'l-'ısrîn min zilhicceti's-şerîfe li-sene tis'a ve erba'in ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mustafa Çelebi bin Hüseyin

El-Haczâde bin Ebu Bekir

Mahmud bin Ali

El-Hac Halil bin Mahmud

El-Hac Mehmed bin Ahmed

Abdulgani bin

Mustafa bin Hasan

Halil bin İbrahim

Yahya Çelebi bin Feyzullah Çelebi

Veli Halife bin el-Hac İsa

Mehmed bin Mustafa

Ahmed bin Mahmud

Ve gayrihim mine'l-hâzirîn

SAYFA: 57

BELGE: 1

Sarı Çavuşzâdenin hüccetidir

Medine-i Manisa mahallâtından Gürhane mahallesinde bundan akdem vefât eden

Mahmud bin Mehmedin zevce-i metrûkesi Mahtab binti Edhem Çavuş nam hatun

tarafından vech-i âti üzere vekîl olub mezbûreyi ma‘rifet-i şer‘iyye ile ‘ârifin olan Şeyhiye Çelebi bin Sarı Çavuş ve Murteza bin Mehmed nam kimesneler şehâdetleri ile hasm-ı şer‘î câhid mazharında vekâlet-i sâbite olan Mustafa Çavuş bin Sarı Çavuş nam kimesne meclis-i şer‘-i hatîrde lazımlı’-tevkîrde müteveffâ-yı mezbûrun sulbiyye kebîre kızı bâ‘isetihi haze’l-kitâb fahrü’l-muharrer Memini binti nam hatun tarafından ikrâr-ı âti’l-beyânı tasdîke vekîl olub her an mezbûrân şehâdetleriyle vekâlet-i sâbite olan Ali Çelebi bin Sadri nam kimesne mahzarında ikrâr-ı tâm ve ta‘bîr-i ‘âni’l-merâm edüb mahalli mezbûrede vâki‘ bir tarafı Ali Çelebi mülkü ve bir tarafı İlikci el-Hac Ali mülkü ve bir tarafı Minmeli mülkü ve bir tarafı tarîk-i hâtîr ile mahdûd olan iki bâb odayı ve mahutralı müştemil menzil müteveffâ-yı mezbûrun muhalledâtından olub zevcesi müvekkilem mezbûre Mahtab hatun menzil-i mezkûrun kendüye isâbet eden semen-i hisse-i şer‘iyyesini menzil-i mezkûre vâz‘-ı yed olan kızı merkûme Memini hatundan talep etdikden sonra yine musellihûn-ı tavassut edüb ‘alâ-tarik altını zerh sekizbin nakd râyic fi’l-vakt akçeye sulh etdiklerini müvekkilem mezbûre dahi sulh-i mezkûru kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-ı merkûm sekizbin akçeyi mezbûre Memini hatun yedinden bi’t’-tamâm ahz u kabz edüb mirâsa müte‘allik da‘vâdan merkûme Memini hatunun zimmetini edâ ve iskât etdim min ba‘d menzil-i mezkûrda ‘alâkam yokdur dedi dedikde mukırr-ı mezbûr Mustafa Çavuşun minvâl-i muharrer üzere bi’l-vekâle câri olan ikrârını vekîl-i merkûm Ali Çelebi vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk etdikden sonra mâ-hüve’l-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu tahrîren fi’l-yevmi’r-râbi‘ min zilhicceti’ş-şerîfe li-sene tis‘a ve erba‘in ve elf

Şühûdü’l-hâl

Fahrü’l-kuzât kâtib Efendi bin Abdüsselam

Abdurrahman Efendi bin Süleyman el-müderrisin

Halil bin İbrahim

Veli Halife bin el-Hac İsa

Atalalı Mehmed Efendi

Ahmed Beğ bin Mustafa

Abdullah Efendi bin Hasan el-müderris

Mustafa oğlu Osman

Mehmed Efendi bin Musa

Ve gayrihim

SAYFA: 57

BELGE: 2

Mevlevîhane şeyhinin hüccetidir

Medine-i Manisada Danişmend Halil mahallesi sükkânından Receb Çelebi bin el-Hac Mehmed meclis-i şer‘-i şerîfde Medine-i mezbûrede vâki‘ mevlevîhanenin şeyhi bâ‘iseti’l-kitâb es-şeyh Ramazan Efendi bin tarafından vech-i âti üzere vekîl olub derviş el-Hac Abdi bin Memi ve derviş Mustafa bin Mehmed

SAYFA: 58

şehâdetleri ile hasm-ı şer‘î câhid mahzarında vekâle-i sâbite olan derviş Hasan Çelebi muvâcehesinde ikrâr-ı tâm ve ta‘bir-i ‘ani’l-merâm edüb bundan akdem muhassal-ı umûl olan defterdâr sûfî Mehmed Paşa hazretleri medine-i mezbûreye gelüb liva-i Saruhanda havâss-ı hümâyûn mukâta‘asından Elliciyan ve dehnane sekiz çift ve tevâbi‘î mukâta‘alarına Ağzığri Mehmed Çavuş ber-vech-i maktû‘ nâzır edüb der-‘uhde edikden sonra merkûm Mehmed Çavuş benim dükkânıma gelüb benden

kırkbin akçelik çuka ve kumaş ve dülbend iştirâ etdikde meblağ-ı merkûm tarafından emr ü kabûlü hâviye kefâlet ile müşârün-ileyh eş-şeyh Ramazan Efendi kefil oldukdan sonra meblağ-ı merkûmdan otuzdörtbin akçesin kefâleti hasebiyle bana teslîm edüb bâki altıbin akçem kalmışdır hâlâ meblağ-ı bâki altıbin akçemi müşârün-ileyh efendinin vekîli merkûm dervîş Hasan bana teslîm edüb bendahi bi't-tamâm merkûm dervîş Hasan yedinden ahz u kabz ve tesellüm etdim min ba'd mâl-ı kefâletden zimmetinde bir akçem kalmamışdır zimmetini ibrâ ve iskât etdim dedikde gıbbe't-tasdîk hazîhi'l-vesîka 'alâ mâ-hüve'l-hakîke li-ecli't-temessük ketb olunub bu tâlibe vaz' ve teslîm olundu lede'l-hâce müzekker icrâ oluna tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmin ve'l-'ısrîn min zilhiccetî's-şerîfe li-sene tis'a ve erba'in ve elf

Şühûdü'l-hâl

es-seyyid Mustafa Çelebi bin es-seyyid Osman

el-Hac Resül bin Süleyman

el-Hac Mehmed bin Ali

Mahmud Çelebi bin Mustafa

Çukadar Osman Beşe

Ve gayrihim mine'l-hâzirîn

SAYFA: 58

BELGE: 1

Faziletinin hüccetidir

hâlâ Saruhan mütesellemi olan fahrü'l-emâcid ve'l-ekârim Mehmed Ağa bin Hasanın kethüdâsı olan fahrü'l-akrân Dervîş Ağa bin Abdülmennan meclis-i şer'-i hatîr-i lazîmü't-tevkîrde yine Manisa mahallâtından Bektaş mahallesinde sâkin Fazlullah bin Osman mahzarında takrîr-i kelâm edüb mezbûr Fazlullah kendi hâlinde olmayub

dâimâ nice kimesnelerin emvâl ve erzâklarını hafîte-i ahz eyleyüb sirkat müttehimdir deyü sû-i hâlini ihbâr eylediklerinden ma‘âdâ Yurtdağı Nahiyesine tâbi‘ Akça nam karyeden iki re’s siyah öküzler ahz eyleyüb bir kurra kırk koyun zebh ve lahmını bey‘ eyleyüb ve bunu Döğlek nam karyede Ömer nam kimesneye sekizyüz akçeye bey‘ eylemiş deyü mesmû‘m olmuşdur hakîkat-i hâl mezbûr Fazl Efendiden su‘âl ve keyfiyet-i ahvâli mahallesi ahâlisinden istihbâr ve haberleri ketb ve tahrîr olunmasın taleb ederim dedikde gibbe’s-su‘âl mezbûr Fazl cevâbında fi’l-hakîka Akça köyünde sâkin Mustafa nam canavar iki re’s siyah öküzler garrul-dizdar medine-i mezbûrede bey‘ ile akçesin teslîm edelim deyü bana teslîm eyleyüb ben dahi yanımda olan köse Osman nam kimesne ile götürüb Karaköyde bunu zebh eyleyüb lahmını altıyüz akçe verüb mezbûrdan karye-i Döklekten Ömer nam kimesneye sekizyüz akçeye bey‘ eyleyüb beşyüz akçesin mübeyyin alub üçyüz akçesin mezbûr köse Osmana verüb ve yine beşyüz akçesin mezbûr Mustafa ahz eyledi deyü mukırr olduktan sonra mezbûr Fazlullahın keyfiyet-i emvâli mahalle ahâlisinden imam Mahmud Çavuş ve Hüseyin bin Ramazan ve Hızır bin Mahmud ve Mustafa bin Hızır ve Mehmed bin İmir ve Ahmed bin İshak ve Mehmed bin Muslu nam kimesnelerden istihbâr olunub fi’l-hakîka mezbûr Fazlı kendi hâlinde olmayub nice zaman mahalle-i mezbûrda gâret olub gelür gider.ve’l-hâsıl eyü adam değıldir bi-himmetle sevki mühimdir deyü vâcibü’l-izâledir deyü bizleri su’-i hâlini ihbâr ettiklerinde mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu tahrîren fi 19 zilhiceti’ş-şerîfe sene 1049

Şühûdü’l-hâl

Mehmed Halife bin Musa

El-Hac Hayati bin Ömer

Mahmud bin Ömer

Ahmed Halife bin Turak

El-Hac Mahmud bin el-Hac Nasuh

Hacı Emrullah

Ve gayrihim

SAYFA: 59

BELGE: 1

Çoyzâde Ahmed Efendinin biraderi Mehmed Çelebinin tarla hüccetidir

Medine-i Manisaya tâbi‘ Gülman nam karyeden Ali Arab bin Abdullah nam kimesne meclis-i şer‘-i şerîf-i lazımu’t-teşrîfde Medine-i mezbûre sükkânından işbu hâzihi’l-kitâb Mehmed Çelebi bin el-merhûm el-Hac Abdullah mahzarında bi’t-tav‘ü’s-sâf ikrâr ve i’tirâf edüb yine karye-i mezbûre kurbunda merkûm Saruhanoğlu İshak Çelebi cami‘-i şerîf evkâfindan Karaoğlanlı vakfı dâhilinde kibleten İlyasdede ve Ali ve Hasan tarlaları ve şarken demirci Mustafa tarlası ve şimâlen azmık ve garben Kadızâde İsmail tarlaları ile mahdûd olub tahminen yirmibeş dönüm tarlamın hakk-ı tasarrufunu sâhib-i arz ma‘rifetiyle içinde olan   dönüm arpa ekinle kırkbeş ‘aded riyalî guruşa merkûm Mehmed Çelebiye tefvîz edüb oldahi tafavvuz ve kabûl ettikten sonra mukâbele tefvîzde olan yüz kırkbeş riyalî guruşu bi’t-tamâm ahz u kabz edüb ve yine iki re’s camus inekleri yirmi ‘aded guruşa bey‘ ve teslîm edüb oldahi iştirâ ve tesellüm etdikden sonra meblağ-ı merkûm yirmi guruşu merkûm Mehmed Çelebi yedinden ahz u kabz etdim zikr olunan yirmibeş dönüm tarla içinde olan arpa ekini ile merkûm Mehmed Çelebinin ‘arz-ı mafûzzası ve iki camus inekleri mülk-i müşterâsıdır dedikde mukırr-ı mezbûr Ali Arabın minvâl-i muharrer üzere câri olan ikrârını el-mukırr-lehü’l-merkûm Mehmed Çelebi vicâhen tasdûk ve şifâhen

tahkîk etdikden sonra hüve'l-vesîka li-ecli't-temessük ketb olundu tahrîren fi'l-
yevmi's-sâdis ve'l-'ısrîn min zilhicceti's-şerîfe li-sene tis'a ve erba'in ve elf min
hicreti min lehü'l-'izz ve's-şeref

Şühûdü'l-hâl

Fahrü'l-kuzât Ahmed Efendi bin el-Hac Abdullah Efendi

Ahmed Çavuş bin Mehmed

Mehmed Halife bin Musa

Hüseyin bin Mehmed

Mehmed bin Mustafa

Tursun bin Mehmed

Şaban bin Mustafa

Halil bin Sefer

Mustafa bin Ahmed

Ve gayrihim mine'l-hâzirîn

SAYFA: 59

BELGE: 2

Devecilerin beş kıt'a hüccetidir zikr olunur

Mahmiye-i Kostantiniyye sükkânında Mehmed Beşe bin Abdullah nam râcil mahfel-i
şer'-i hatîr-i lazımu't-tevkîrde Bağdad seferi hümâyûn ihrâcı fermân-ı nüzl zahîreleri
mahal-me'mûra isâl ve teslîm etmek üzere icrâ-i mu'ayene ile alub köprü
mekâriyelerinden işbu hâfızü'l-kitâb deveci el-Hac Musa bin el-Hac Müstecab
mahzarında ikrâr-ı tâm ve ta'bîr-i 'ani'l-merâm edüb kazâ-i Manisanın nüzl-i
zahîreleri tenezzül-i nâibî olan Halil Efendi ile merkûm el-Hac Musa ve sâir
mekâriyeler Bağdad Kalesine isâle ve teslîm etdiklerinde defterdâr efendi nüzl emini ve

mevkûfât eminine ikibin guruşdan ziyâde harc-ı iktizâ etmekle re‘âyâdan cem‘ etmek üzere ordu-yu hümâyûn ve âsitâne-i devlet-medâr taraflarından evâmir-i şerîfe verilmek merkûm el-Hac Musaya cümle mekâriler kefâletleri ile ‘alâ tarîkü’l-farz üçyüz guruş vermiş idim hâlâ re‘âyâdan ber-mûceb evâmir-i münîfe cem‘ ve tahsîl olduktan sonra asl-ı mâl

SAYFA: 60

olan üçyüz guruşdan merkûm el-Hac Musa ikiyüzon guruş teslîm edüb ben dahi kabz u teslîm etdim bâki zimmetinde asl-ı mâldan ancak doksan guruş kalmışdır ve râyicesinden bir akçe almadım zimmetinde bâkidir dedikde mukırr-ı mezbûr Mehmed Beşenin minvâl-i muharrer üzere câri olan ikrârını el-mukırr lehü’l-merkûm el-Hac Musa vicâhen tasdîk etdikden sonra hazîhi’l-vesîka ber sebîl temessük ketb olundu tahrîren fî evâhir-i zilkadeti’ş-şerîfe li-sene tis‘a ve erba‘in ve elf min hicreti min lehü’l-‘izz ve’ş-şeref

Şühûdü’l-hâl

Ahmed Efendi bin Mehmed el-müderriş

Mustafa bin Hasan

Mustafa bin Osman

Habib bin Mustafa

Musa Beşe bin Abdullah

İftihârü’l-müderrişin Ali Efendi

‘umdetü’l-kuzât Ahmed Efendi

ve gayrihim mine’l-hâzirîn

SAYFA: 60

BELGE: 1

Hacı Musanın hüccetidir

Medine-i Manisada Saray mahallesi sükkânından Musa Beşe bin Turmuş nam râcil mahfel-i şer‘-i hatîr-i lazîmü’t-tevkîrde Bağdad seferi hümâyûnu için ihrâcî fermân olunan nüzl-i zahîreleri mahal-i me’mûra isâl ve teslîm etmek üzere icrâ-yı mu‘ayene ile alub giden mekârilere işbu hâfîzü’l-kitâb el-Hac Musa bin el-Hac Müstecab mahzarında ikrâr-ı tâm ve ta‘bîr-i ‘ani’l-merâm edüb kazâ-i Manisadan nüzl-i zahîrelerini nüzl-i nâibi olan Halil Efendi ile merkûm el-Hac Musa ve sâir mekâriker Bağdad kalesine isâle ve teslîm etdiklerinde defterdâr efendi nüzl emini ve mevkûfât eminine ikibin guruşdan ziyâde harc-ı iktizâ etmekle re‘âyâdan cem‘ve tahsîl olunmak üzere ordu-yu hümâyûn ve âsitâne-i devlet-medâr taraflarından evâmîr-i şerîfe verilmeğîn merkûm el-Hac Musaya cümle mekâriker kefâletleri ile on guruş murâbaha verilmek üzere ‘alâ tarîkü’l-farz üçyüz guruş vermiş idim hâlâ re‘âyâdan ber-mûceb-i emr-i münîfe cem‘ ve tahsîl olduktan sonra asl-ı mâl elli guruş ile on guruş murâbaha mecmû‘î altmış guruş olub bi’t-tamâm ve’l-kemâl merkûm el-Hac Musa yedinden ahz u kabz etdim min ba‘d zimmetinde asl-ı mâldan ve murâbahamdan bir akçe hakkım kalmadı dedikde gibbe’t-tasdîk mâ-hüve’l-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu tahrîren fî evâhir-i cemaziyelahir li-sene tis‘a ve erba‘in ve elf min hicreti min lehü’l-‘izz ve’ş-şeref

Şühûdü’l-hâl

Mehmed bin Ömer

Seferdede bin Mustafa

Ömer bin Hamza

El-Hac Veli bin Ali

Halil bin İbrahim

Ve gayrihim mine'l-hâzirîn

SAYFA: 60

BELGE: 2

Deveci hacı Musanın hüccetidir

Nefs-i Kastamonu sükkânından olub yirmiyedi ağa bölümünde Mehmed Beşe bin Bayram nam râcil meclis-i şer‘-i şerîf-i lazımut’t-teşrîfde Bağdad seferi hümâyûn ihrâcı fermân olunan nüzl-i zahîrelerin mahalle-i mezbûreye isâl ve teslîm etmek üzere icrâ-yı mu‘ayyinesi ile alub giden dubacı mekârilerden işbu hâfızü’l-kitâb el-Hac Musa bin el-Hac Müstecab mahzarında ikrâr-ı tâm ve ta‘bîr-i ‘ani’l-merâm edüb kazâ-i Manisanın nüzl-i zahîrelerini nüzl-i nâibi olan Halil Efendi ile merkûm el-Hac Musa ve sâir mekâriyer Bağdad kalesine isâle ve teslîm etdiklerinde defterdâr efendi nüzl emini ve mevkûfât eminine ikibin guruşdan ziyâde harc-ı iktizâ etmekle re‘âyâdan cem‘ ve tahsîl olunmak üzere ordu-yu hümâyûn

SAYFA: 61

ve âsitâne-i ‘izzet-medâr taraflarından evâmîr-i şerîfe verilmeğın merkûm el-Hac Musaya cümle mekâriyer kefâletleri ile ikiyüzelli guruş murâbaha vermek üzere ‘alâ tarîkü’l-farz beşyüz guruş vermiş idim hâlâ re‘âyâdan ber-mûceb-i emr-i şerîfe cem‘ ve tahsîl olduktan sonra asl-ı mâl olan beşyüz guruş ile elinde oniki hesâbı üzere yüz guruş dahi murâbaham cem‘ân altıyüz guruş merkûm el-Hac Musa yedinden ahz u kabz edüb mâ’adâ yüzelli guruş murâbaha da‘vâsından merkûm el-hâc Musanın ve küfelâsının zimmetlerimi edâ ve iskât etdim min ba‘d asl-ı mâl murâbahadan zimmetleriyle bir akçe bâki kalmadı dedikte mukırr-ı mezbûr Mehmed Beşenin

minvâl-i muharrer üzere câri olan ikrârını el-mütevellihi'l-merkûm el-Hac Musa vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk etdikden sonra hazihi'l-vesfika 'alâ mâ-hüve'l-hakîka li-ecli't-temessük ketb olundu tahrîren fi evâsıt cemaziyelevvel li-sene tis'a ve erba'in ve elf

Sühûdü'l-hâl

Ahmed Efendi bin Mehmed el-müderrisin

Mustafa bin Hasan

'umdeti'l-kuzât Ahmed Efendi

Habib bin Mustafa

Fahrü'l-kuzât Mustafa Efendi

Musa Beşe bin Abdullah

İbrahim bin Musa Paşa

Ali Efendi bin Mustafa

Ve gayrihim mine'l-hâzirîn

SAYFA: 61

BELGE: 1

Dubacı hacı Musanın hüccetidir

Medine-i Manisa mahallatından Çarşu mahallesi sükkânından Muslu Beşe bin İbrahim nam râcil meclis-i şer'-i hatîr-i لازمü't-tevkîrde Bağdad sefer-i hümâyûnu için ihrâcı fermân olunan nüzl-i zahîrelerini mahal-i me'mûra isâl ve teslîm etmek üzere icrâ-yı mu'ayene ile alub giden mekârilerden işbu hâfizü'l-kitâb el-Hac Musa bin el-Hac Müstecab mahzarında ikrâr-ı tâm ve ta'bîr-i 'ani'l-merâm edüb kazâ-i Manisanın nüzl-i zahîrelerini nüzl nâibi olan Halil Efendi ile merkûm el-Hac Musa ve sâir mekâriler Bağdad kalesine isâle ve teslîm etdiklerinde defterdâr efendi nüzl

emini ve mevkûfât eminine ikibin guruşdan ziyâde harc-ı iktizâ etmekle re'âyâdan cem' ve tahsîl olunmak üzere ordu-yu hümâyûn ve âsitâne-i 'izzet-medâr taraflarından emr-i şerîfe verilmeğın merkûm el-Hac Musaya elinde oniki hesâbı ile murâbaha otuz guruş vermişidim hâlâ ber-mûceb-i emr-i şerîfe re'âyâdan cem' ve tahsîl olunmağın otuz guruş ve otuz gurul asl-ı mâl elli guruş murâbaham mecmû'î otuzaltı guruş olub meblağ-ı merkûm bi't-tamâm ve'l-kemâl merkûm el-Hac Musa yedinden ahz u kabz etdim min ba'd zimmetinde asl-ı mâldan ve murâbahadan bir akçe hakkım kalmadı dedikde gibbe't-tasdik bi't-taleb ketb olundu tahrîren fi evâhir-i cemaziyelahir li-sene tis'a ve erba'in ve elf min hicreti min lehü'l-'izz ve'sş-şeref

Şühûdü'l-hâl

Mahmud bin Ömer

Seferdede bin Mustafa

Ömerdede bin Hamza

El-Hac Veli bin Ali

Halil bin İbrahim

Ve gayrihim mine'l-hâzirîn

SAYFA: 62

BELGE: 1

Deveci Musanın hüccetidir

Medine-i Manisada Atarlıca Mahallesi sükkânından Mehmed Beşe bin el-Hac Abdulkerim nam râcîl meclis-i şer'-i hatîr-i lazımu't-tevkîrde Bağdad seferi hümâyûnu içün ihrâcî fermân olunan nüzl-i zahîreleri mahal-i me'mûr-ı isâl ve teslîm etmek üzere icrâ-yı mu'ayene ile alub giden mekâriplerden işbu hâfizü'l-kitâb el-Hac

Musa bin el-Hac Müstecab mahzarında ikrâr-ı tâm ve ta‘bîr-i ‘i‘tirâf edüb kazâ-i Manisanın nüzl-i zahîrelerini nüzl-i nâibi olan Halil Efendi ile merkûm el-Hac Musa ve sâir mekâriker Bağdad kalesine isâle ve teslîm etdiklerinde defterdâr efendi nüzl emini ve mevkûfât eminine ikibin guruşdan ziyâde harc-ı iktizâ etmekle re‘âyâdan cem‘ve tahsîl olunmak üzere ordu-yu hümâyûn ve âsitâne-i devlet-medâr taraflarından evâmîr-i şerîfe verilmeğîn merkûm el-Hac Musaya cümle mekâriker kefâletleri ile altmış guruş murâbaha verilmek üzere ‘alâ tarîkü’l-farz ikiyüz guruş verüb değeri ellibuçuk guruşa bir beygir bey‘ etmiş idim hâlâ ber-mûceb-i evâmîr-i münîfe re‘âyâdan cem‘ ve tahsîl olduktan sonra asl-ı mâl olan ikiyüz guruş ile altmış guruş murâbahayı olur bi’t-tamâm merkûm el-Hac Musa yedinden ahz u kabz etdim min ba‘d merkûm el-Hac Musa zimmetinde asl-ı mâldan ve beygir bahasından bir akçe hakkım kalmadı dedikte gibbe’t-tasdik mâ-hüve’l-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu tahrîren fi evâhir-i cemaziyelahir li-sene tis‘a ve erba‘in ve elf min hicreti min lehü’l-‘izz ve’ş-şeref

Şühûdü’l-hâl

Fahrü’l-‘ayân el-Hac Hasan ağa es-serdâr

Mustafa Beşe bin Abdullah

Halil bin İbrahim

Abdullah el-kuzât

Ve gayrihim

Sümme’l-keîâm fimâ-haze’l-makam-ı nefakahu ileyhi es-seyyid Şaban ‘inde’l-mü’minü’l-mevlâ-yı hilâf Medine-i Manisa el--mahmiyye âfâ anhümâ

SAYFA: 63

BELGE: 1

Hazihi'l-vakâyi' ve evkâfi zamir 'alemü'l-'ulemâü'l-müttecirîn lehüm efzalü'l-kudâtü'l-müteverri'înü'l-hâkimü'l-'âdilü'l-fâzîlü'l-kâmil beynül- hakk ve'l-bâtıl mevlana Mehmed Efendi Çelebi bin eş-şeyh Müezzinzâde el-kâdi medine-i Manisa el-mahrûse fi-nevbetü'l-fazîl Mehmed Efendi el-mevlana medine-i mezbûre tahrîren fi'l-yevmi'l-hâmin ve'l-'ısrîn şehr-i zilhiceti's-şerîfe sene 1049

Medine-i Manisada Kefere mahallesi sükkânından Arslan bin Abdullah nam kimesne meclis-i şer'î-i şerîf-i lazımu't-tevkîrde işbu hâfızü'l-küttâb Emilyos binti Nikola nam nasraniyye mahzarında i't-tav'iha ikrâr ve i'tirâf edüb mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafi tarafi mezbûre Emilyos mülkü ve bir Yazıcı nam zimmî mülkü ve bir tarafi tarîk-i 'âmm ile ve bir tarafi kendi mülküm ile mahdûd bir bâb kiremid örtülü fevkâni evi ve havliyi müştamil mülk-i menzilimi garb tarafında olan havlu duvarının iki zirâ' mikdârı ikimiz beyninde müşterek olmak üzere mezbûre Emilyosdan yedibinikiyüz akçeye bey'-i bât ile bey' ve teslîm edüb oldahi iştirâ ve teslîm etdikden sonra meblağ-ı merkûm yedibinikiyüz akçe-i mezbûre Emilyosdan bi't-tamâm ve'l-kemâl ahz u kabz eyledim salifü'z-zikr olan menzil mezbûre Emilyosun mülk-i müştêrâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve ihtiyâr ve mutasarrıf olsun dedikde mukırr-ı mezbûrun vech-i meşrûh üzere câri olan ikrâr-ü'l-mukırr-lehâü'l-mezbûre vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk edicek mâ-vaka'a ketb olundu tahrîren fi-evâhir şehr-i zilhiceti's-şerîfe li-sene tis'a ve erba'inve elf

Sühûdü'l-hâl

Mustafa Çelebi bin Mehmed

Kurt sipahi bin Abdullah

Subhi bin Dilaver

Mehmed ibn-i hacı Veli

Diğer Mehmed bin Osman

Hüseyin bin Abdullah

Hızır bin Hasan

Ve gayrihim

SAYFA: 63

BELGE: 2

Medine-i Manisada İmad. mahallesinde sâkin kasab Mustafa bin Ahmed nam kimesne meclis-i şer‘-i şerîf-i lazımu’t-tevkîrde medine-i mezbûre muzâfâtından Nik Nahiyesine tâbi‘ Kirman karyede sâkin işbu sâhibü’l-kitâb Ali Arab ibn-i Abdullah nam kimesne muvâcehesinde bi-tav‘ü’-sâf ikrâr ve i‘tirâf edüb bundan akdem mezbûr Ali Arab Nif kazâsına tâbi‘ Dere nam karye kurbunda vâki‘ yolda kendi halinde gider iken gasben yüzaltmış kıt‘a riyal gurusum almış idi mezbûrdan meblağ-ı mezbûr taleb eyledikde ikrâr etdikden sonra ben kerhen ikrâr ettim deyü nizâ‘ etmeğle beynimde müslimûn ve müslehûn tavassut edüb es-sulh seydü’l-ahkâm muvâcehesinde ikrâr üzere altmış ‘akd-i sulh inşâ eylediklerinde ben dahi sulh-imezkûru kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezbûr altmış kıt‘a riyal gurus merkûm Ali yedinden bi’t-tamâm ve’l-kemâl ahz u kabz eyleyüb husûs-ı mezbûra müte‘allik da‘vâ ve nizâ‘dan mezbûrun zimmetin ibrâ-i kât‘ü’n-nizâ‘ ile iskât eyledim ba’de’l-yevm husûs-ı mezbûra müte‘allik benden da‘vâ sâdır olursa lede’l-hükkâm mesmû‘a-leh olmasun dedikde mukırr-ı mezbûr Mustafanın minvâl-i muharrer üzere câri olan ikrârın el-mukırrü’l-merkûm Ali vicâhen ve şifâhen tasdik

ve tahkîk edücek mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu tahrîren fi’l-yevmi’t-tâsi‘ min
şehr-i zilhiceti’ş-şerîfe li-sene tis‘a ve erba‘in ve elf

Şühûdü’l-hâl

Carullah bin Nurullah

Ramazan bin Ahmed

Mehmed bin Abdullah

Veli Efendi bin Hızır

Hacı Mehmed bin Musa

Hasan bin Ali

Ve gayrihim

SAYFA: 63

BELGE: 3

Medine-i Manisada Ceraslar-ı kebir mahallesinde sâkin olub bundan akdem vefât
eden Mustafa bin Ebu Bekirin sulbi sagîr oğlu Ali ibn-i Ebu Bekirin vasîsi olan
Muslihiddin bin nam kimesne ecnebi olub mâl-ı yetîmi ekmel ve beliğ eder deyü
hayâtında müselmânlar ihbâr etmeğın mezbûr-ı sulh eden vesâyetden def‘ olunub
yerine sagîr-i mezbûrun vâlidesi işbu hâfızetihî’l-küttâb Tayyibe ibnetihî’ş-şeyh
Osman vazî nasb ve ta’yîn olundukdan sonra mezbûre Tayyibe hatun dahi vesâyete
mezbûre-i kabûl ve hizmet-i lazımesin edâya mütekarrer olmağın bu hurûf ber sebîl
temessük ketb olundu tahrîren fi’l-yevmi’t-tâsi‘ vel‘ışrîn min şehr-i zilhiceti’ş-şerîfe
li-sene tis‘a ve erba‘in ve elf

Şühûdü’l-hâl

İbrahim bin Musa

Sadullah bin Nurullah

Süleyman bin Hasan

Abdurrahman bin İbadullah

Ali bin İbrahim

Ve gayrihim mine'l-hâzirîn

SAYFA: 64

BELGE: 1

Medine-i Manisa muzâfâtından Belek nam karye sükkânından Receb bin Rıdvan nam kimesne meclis-i şer‘-i şerîf-i lazımu’t-tevkîrde işbu hâfızü’l-küttâb fahrü’l-kuzât Yahya Efendi ibn-i Sinan Efendi muvâcehesinde ikrâr ve i’tirâf edüb karye-i mezbûre kurbunda Gökbeğden nam karye mevki‘inde vâki‘ bir tarafı Turmuş bağı ve bir tarafı Hüseyin bağı ve birtarafı el-Hac Mahmud bağı ve bir tarafı kendi bağım ile mahdûd tahminen beş dönüm bağ ve iki dönüm mikdârı harâbe bağ yerimi mûmâ-ileyh efendiye elli ‘aded riyal guruşa bey‘-i bât ile bey‘ ve teslîm edüb oldahi iştirâ ve tesellüm etdikden sonra meblâğ-ı merkûm elli ‘aded riyal guruşu mûmâ-ileyh efendi yedinden bi’t-tamâm ve’l-kemâl ahz u kabz eyledim ba‘de’l-yevm sâlifü’z-zikr olunan bağ ve harâbe bağ yeri mûmâ-ileyh efendinin mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ mutasarrıf olsun dedikde mukırr-ı mezbûrun Recebin minvâl-i muharrer üzere câri olan ikrârın el-mukırr-lehü’l-mezbûr Yahya Efendi bi’l-muvâcehe tasdik ve’l-müşâhede tahkîk edicek mâ-vaka‘a ketb olundu tahrîren fi’l-yevmi’t-tâsi‘ ve’l-‘ısrîn min şehr-i zilhiceti’ş-şerîfe li-sene 1049

Şühûdü’l-hâl

Fahrü'l-kuzât Mahmud fendi ibn-i Şeyh Süleyman
Es-Seyyid Mehmed Efendi ibn-i es-seyyid Ömer
Mehmed bin Hasan
Abdunnebi bin Halil Beğ
Muykab Halil bin Abdullah
Abdulkadir bin Sefer el-muhzır
Mahmud Beşe ibn-i Abdullah
Yusuf Beğ ibn-i Hüseyin
Veli Halife ibn-i el-Hac İsa
Ve gayrihim mine'l-hâzirîn

SAYFA: 64

BELGE: 2

Budur ki medine-i Manisada Karayunus mahallesinde sâkine Nisa binti Hasan nam hatun meclis-i şer'-i hatîr-i lazimü't-tevkîrde işbu râfi'ü'l-küttâb zevci Mustafa Osman bin Ali muvâcehesinden takrîr-i da'vâ edüb mezbûr Osman zimmetinde beşyüzakçe mehr-imü'eccelim vardır taleb ederim su'âl olunub alıverilmek matlû'bumdur dedikde gıbbe's-su'âl mezbûr Osman cevâbında fi'l-vâki' merkûme Nisa hatunun zimmetinde beşyüz akçe mehr-i mü'ecceli var idi lakin bi-talak etdiğim zamân meblağ-ı mezkûr beşyüz akçeyi bi't-tamâm ve'l-kemâl mezbûre Nisa hatuna edâ ve teslîm eyledim dedikde gıbbe'l-istintâk merkûme Nisa Hatun fi'l-vâki' meblağ-ı mezbûru merkûm Osman yedinden bi't-tamâm ahz u kabz eyledim dedi ki mezbûr Osman talibiyle mâ-vaka'a ketb olundu tahrîren fi'l-yevmi's-selh min zilhiceti's-şerîfe li-sene tas'a ve erba'in ve elf min hüccet min hicreti min lehü'l-'izz ve's-şeref

Şühûdü'l-hâl

Piri bin Mehmed

Hüseyin bin Mehmed

Es-seyyid Ali bin es-seyyid Mustafa

El-Hac Hasan ibn-i el-Hac Sadık

Veli bin el-Hac İsa

Ve gayrihim mine'l-hâzirîn

SAYFA: 64

BELGE: 3

Medine-i Manisada vâki' Çelebi hamam evkâfının mütevellisi Mehmed Halife ibn-i İsmail ve evkâf-ı mezbûrenin nâzırı el-Hac Abdunnebi bin el-Hac Hasan nam kimesne meclis-i şer' -i şerîf-i lazîmü't-tevkîrde işbu hâfîzü'l-küttâb Ali bin Veli nam kimesne muvâcehesinde her biri ikrâr ve itirâf edüb sâlifü'z-zikr hamamın lazîm gelen mesârîfî mezbûr Ali tüberri'ân kendi mâlından etmek üzere binkırksekiz senesi ramazan-ı şerîfinin yirminci gününden üç sene tamâmına değin mezkûr hamamı mezbûr Aliye senesi altışar uz akçeye olmak üzere binsekizyüz akçeye icâr etdik dediklerinde mezbûr Ali dahi sâlifü'z-zikr hamamı vech-i meşrûh üzere isticâr ve kabûl etmeğîn ketb olundu tahrîren fî gurre-i muharremü'l-harâm li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü'l-hâl

Es-seyyid Mehmed Çelebi ibn-i es-seyyid Ferdi

Es-seyyid Mehmed Çelebi ibn-i es-seyyid Mustafa

El-Hac Hüseyin bin Abdullah

Es-seyyid Hasan bin Abdullah

Bayram bin Hasan

Yusuf Beğ bin Ali

Abdulkadir bin Sefer

Ve gayrihim

SAYFA: 64

BELGE: 4

Medine-i Manisada Hüsrevağa mahallesinde sâkine Fatma binti Abdullah nam hatun meclis-i şer‘-i şerîfde işbu sâhib-’l-küttâb ahırcı Mehmed bin Şaban mahzarında bi-tav‘ihâ ikrâr ve i‘tirâf edüb medine-i mezbûre muzâfâtından Emlas nam nahiyesine tâbi‘ Karacamehmed nam karye kurbunda vâki‘ bir tarafı Üstad Uğurlu bağı ve bir tarafı tarîk-i ‘âmm ve bir tarafı Gedik Ali bağı ve hadd-i râbi‘ İbrahim bağıyla mahdûd dört dönüm bağı zevcim mezbûr Ömere bin nükd akçeye bey‘ ve teslîm edüb oldahi iştirâ ve tesellüm eyledikten sonra meblağ-ı mezbûru yedinden bi’t-tamâm kabz eyledim ba’de’l-yevm bağı mezkûr mezbûrun mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâya ihtiyâr-ı mutasarrıf olsun dedikde mukırre-i mezbûre Fatma hatunun vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını el-mukırr-lehü’l-mezbûr Mehmed vicâhen tasdîk ve tahkîk eyledikten sonra mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu tahrîren evâhir şehr-i zilhicceti’ş-şerîfe li-sene 1049

Şühûdü’l-hâl

Mehmed bin Receb

Hallac Hüseyin ibn-i Abdullah

Kuyucu Murad ibn-i Abdullah

El-Hac Hüsam ibn-i Muharrem

Mehmed Beşe ibn-i el-Hac Abdulkerim

Ve gayrihim

SAYFA: 64

BELGE: 5

Medine-i Manisada Eskihsar mahallesinden Sefer bin Halil nam kimesne meclis-i şer‘de mahalle-i mezbûreden Himmet bin Ahmed nam kimesne mahzarında üzerine takrîr-i da‘vâ edüb mezbûr Himmet dâimâ fask-ı fücûr edüb bât-ı yarâk ile gezüb ve fesâd u şenâ‘dan hâli olmadığından ma‘âdâ mezbûr Himmet bana kızı Ayşeyi bana verirken almadan zıdd-ı âhi olurisen ve ânâ verir isen seni katlederiz deyü her bârî benim üzerime ‘ani’l-hücûm eder su‘âl olunub ahâli-i mahalleden keyfiyet-i ahvâli tefîş-i tafahhus olunsun dedikde gıbbe’s-su‘âl ve’l-inkâr mezbûr Himmetin ahvâli ahâli-i mahalleden tafahhus olunduğunda

SAYFA: 65

Sunullah Çelebi ibn-i Mehmed ve Mustafa bin Hamza ve Abdullah ibn-i el-Hac Musa e Hasan bin Yahya ve Veli bin Abdullah ve Turmuş Ali ve Ömer bin Ali ve Mehmed bin Ali ve Musa bin Mehmed ve Sefer bin Yusuf nam kimesneler meclis-i şer‘e hâzirûn olub fi’l-hakîka mezbûr Himmet fask-ı fücûr edüb alet-i harb ile gezüb dâimâ fask-ı fücûrdan ve fesâd ü şenâ‘dan hâli değildir sâ‘î bi’l-kâdir mezbûr Seferin kızını isteyüb vermemek ile senin başka kızın deyü her biri bârî hücûm hâli değildir

deyü ‘alâ-tarîki’ş-şehâde ihbâr eylediklerinden sonra mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu tahrîren fi evâhir şehr-i zilhicceti’ş-şerîfe li-sene tis‘a ve erba‘in ve elf

Şühûdü’l-hâl

Carullah bin Nurullah

Ramazan bin Ahmed

Mehmed bin Abdullah

Veli Efendi ibn-i Hızır

Mehmed bin Musa

Ve gayrihim

SAYFA: 65

BELGE: 1

Medine-i Manisada Sultan mahallesi sükkânından İbrahim bin Kadri nam babuccu meclis-i şer‘-i hafîr-i lazımu’t-tevkîrde bâ‘isü’l-kitâb es-Seyyid Osman Çelebi ibn-i es Seyyid Halil mahzarında ikrâr ve i‘tirâf edüb târîh-i kitâbdan yirmibeş ay mukaddem Osman Çelebiden beşyüzaltmış akçe alub mukâbilesinde nush‘-ı sîm baftalı kuşağı rehin vaz‘ ve teslîm etmişdim mezbûr es-Seyyid Osman Çelebi zikr olunan kuşağı yirmibeş ay hıfz etdikden sonra hâzır-ı vekîl iken izn-i şer‘le sûver-i sultanide ba‘de’l-müzâyede ve eser-i regabâtü’n-nâs medine-i mezbûre delâillerinden Kara Ali bin Abdulhayy nam dellal bedeli binüçyüz akçeye ismi ma‘lûmum değil bir sipâhi kimesneye bey‘ etmekle semeninden mezbûr es-Seyyid Osman Çelebiye ve benim olan beşyüzaltmış akçeyi ihâta eyleyüb bâki kalan yediyüzkırk akçe-i mezbûr es-Seyyid Osman Çelebiden da‘vâ taleb eyledikde oldahi zikr olunan kuşağı vaz‘ eylediğim hînde benden on kıt‘a riyal gurus alub mukâbelesinde rehin vaz‘ eyledik zikr olunan kuşağın kıymeti sana teslîm eyledüğüm akçe ihâta etmişdir demekle ben

dahi beşyüzaltmış akçeden ziyâdesi münekker olub oldahi bana on guruş verdiğini isbât sadedinde iken beynimizde münâza‘ât-ı kesîre vâki‘ olmuşdu el-hâletihî bende-i beynimizde musellehûn tavassût edüb zikr olunan kuşağın semeninden bâki kalan yediyüzkırk akçe hakkım mukâbilesinde bir gülafî sîm dellâbi verüb bendahi bundan zikr olunan dellâbiyi alub kabz eyleyüb zikr olunan kuşağın bey‘î makbûlüm olub zimmetini ibrâ-i ‘âmm ile ibrâ ve iskât eyledim ba‘de’l-yevm zikr olunan kuşak kıymetine müte‘allik mezbûr es-Seyyid Osman Çelebi ile da‘vâ ve nizâ‘ım yokdur ba‘de’l-yevm bendahi bi’z-zât veya bi’l-vâsıta da‘vâ dahi sudûr ve zuhûr ederse lede’l-hükkâm ve darü’l-efzâl mesmu‘a ve makbûle olmaya dedikde mukırr-ı mezbûr ibrâ etmek ikrâr-ı meşrûhunda mûmâ-ileyh Osman Çelebi vicâhen tasdîk etdikden sonra mâ-vaka‘a ketb olundu tahrîren fî evâil muharremü’l-harâm li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü’l-hâl

Ahmed Çelebi ibn-i el-Hac Sefer

El-Hac Ahmed bin el-Hac Mustafa

Mehmed ibn-i el-Hac İbrahim

Katırcı Osman ibn-i Receb

El-Hac Osman bin Ali

Abdülbaki Çelebi bin Ali

Ve gayrihim mine’l-hâzirîn

SAYFA: 65

BELGE: 2

Medine-i Manisada Ayn Ali mahallesinde sâkine Fatma binti İbrahim nam hatun tarafından vech-i âti üzere vekîli olan babası mezbûr İbrahim bin Musa nam kimesne

meclis-i şer‘-i şerîf lazımu’t-tevkîrde Ahmed bin Emirşah nam kimesne muvâcehesinde da‘vâ ve takrîr-i kelâm edüb mezbûr Ahmed sulbi kızı Fatmanın zevci olub mezbûrenin nafaka ve kisvesine mütekayyed olmayub ahar diyâra gidüb iki üç ay evine gelmeyüb mezbûreye dâimâ cefâ üzeredir su‘âl olunsun dedikde gıbbe‘s-su‘âl mezbûr Ahmed cevâbında ba‘de‘l-yevm mezbûrenin nafaka ve kisvesin kadr-i kifâye görüb ba‘dehu bir aydan ziyâde ahar diyârda eğlenüb evime gelmez isem zevcem Fatma benden bâyin-i kelâm edüb mutallaka olsun dedikde bi‘t-taleb ketb olundu tahrîren fi gurre-i muharremü‘l-harâm li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü‘l-hâl

Mehdi ibn-i Hacı bu Bekir

Süleyman bin Abdullah

Bali bin Ali

Hasan bin Mustafa

Receb bin Hasan

Bayram bin Hüseyin

Ve gayrihim

SAYFA: 66

BELGE: 1

Medine-i Manisa muzâfâtından Emlak Nahiyesine tâbi‘ Uncuboz nam karyede bundan akdem vefât eden Hasan Beğ ibn-i nam kimesnenin verâseti sulbiyye kebîre kızları Neslihan ve İsmihan ve Ayşe ve Havaya ve sulbiyye sagire kızları Rahime ve Ümmühan ve Emine ve Tamam ile zevce-i metrûkesi Ayşe binti Ahmed nam hatuna münhasıra oldukdan sonra sagâr-ı mezbûrâtın tesviye-i umûrlarına kibe‘l-i şer‘den mensûbe-i vasîleri olan vâlideleri mezûre Ayşeyi asâleten ve

vesâyeten ve müteveffâ-yı mezbûrun kebîre kızı mezbûre Neslihan tarafından vech-i âti üzere ikrâra vekîl olub nehcü's-sübût vekâleti sâbite olan zevci Halil bin Yusuf ve mezbûre Ayşe tarafından husûs-ı âti'l-beyânı ikrâra vekîl olub bimâ-hüve't-tarîk sübût şer'ân vekâleti sâbite olan zevci Veli bin Ali ve mezbûre Havva tarafından tafsîl-i âti'z-zikr ikrâra vekîl olub bimâ-hüve's-sübût şer'ân vekâleti sâbite olan zevci Himmet Beğ ibn-i Davud mezbûre İsmihan tarafından vech-i âti üzere vekîl olub bimâ-hüve's- sübût vekâleti sâbite olan Mustafa Beğ ibn-i Osman meclis-i şer'-i şerîfde işbu bâ'isi'l-kitâb mezbûre İsmihanın zevci Osman Beşe ibn-i Mustafa mahzarında her biri ikrâr ve takrîr-i kelâm edüb karye-i mezbûre kurbunda vâki' tarafeyni vadi ve tarafeyni Kırkoğlu tarlaları ile mahdûd olan bir bâb harâbe değirmen ocağı babamız müteveffâ-yı mezbûr Hasan beğın mülkü olub ba'dehu vefâtihi irs-i şer'le bizim cümlemize intikâl edüb mülk-i mevrûsumuz olmuştur hâlâ zikr olan değirmen ocağını cümlemiz ber-vech-i iştirâk merkûm Osman Beşeye binbeşyüz nakd akçeye bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' edüb oldahi iştirâ ve kabûl edüb teslîm ve bey'-i mahdûd ve kabz-ı semeni ma'dûd kıldım ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ mutasarrıf olsun dediklerinde mukırrûn-ı mezbûretin minvâl-i muharrer üzere vekâleten câri olan ikrârları el-mukırrû'l-mezbûr Osman Beşe vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk etmeğın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu tahrîren fi gurre-i Muharremü'l-harâm li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü'l-hâl

El-Nasuh bin Abdurrahman

Hüseyin Çavuş ibn-i Muslihiddin Efendi

Mehmed Beşe ibn-i el-Hac Ebu Bekir

İbrahim Çelebi ibn-i Mehmed Çelebi

El-Hac Mahmud bin Süleyman

Mehmed Çelebi ibn-i Hacı Ömer

Ve gayrihim mine'l-hâzirîn

SAYFA: 66

BELGE: 2

Budur ki medine-i Manisada Ceraslar-ı kebîr mahallesinde sâkine Ayşe bin Abdullah nam hatun meclis-i şer'-i hatîr lazimü't-tevkîrde işbu râfiü'l-kitâb zevci Mehmed bin Mustafa muvâcehsinde ikrâr ve i'tirâf edüb zevcim mezbûr Mehmed ile hüsn-i zendgânımız olmamağla zimmetinde olan sekizbin akçe mehr-i mü'eccelimden ve nafakatihi-i 'adetimden fâriğa ve bir yeşil çukaya kablı siyah kuzu körüklü kürdeği ve beyaz yektâ kaftan ve bir Manisa alacası zıibun ve bir bildi döşek ve bir aynî yorgan ve bir velince ve bir kırmızı köhne velince ve iki yasdık ve bir penbe bezi çakşır bu zikr olunan eşyâyı mezbûr Mehmede vermek üzere muhâla'a edüb ba'de'l-yevm zevciyete müte'allik olan da'vâ ve nizâ'dan merkûm Mehmedin zimmeti ibrâ-yı 'âmm-ı kâti' nizâ'mla ibrâ ve iskât etdim dedikde mezbûr Mehmed dahi fi'l-vâki' zevcem merkûm Ayşe ile minvâl-i meşrûh üzere ben dahi muhâla'a etdim dedikden sonra tarafeynden sâdır olan ikrâr-ı tasdîk 'inde's-şer mu'teber görülmeğın mâhüve'l-vâki' bi't-taleb ketb ve tahrîr olundu fi'l-yevmi's-sâni mine'l-muharremü'l-harâm li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü'l-hâl

El-Hac Nasuh bin Abdurrahman

El-Hac Mahmud bin Semâi

Osman Beşe ibn-i Mustafa Beğ

Hüseyin Çavuş ibn-i Musluhiddin Efendi

Süleyman bin Abdi

Mustafa bin Osman

Ve gayrihim mine'l-hâzirîn

SAYFA: 66

BELGE: 3

Budur ki medine-i Manisaya tâbi‘ Halidlü nam karyede vâki‘ cami‘-i şerîfinin evkâfının mütevellisi olan Veli bin Şaban nam kimesne meclis-i şer‘-i hatîr-i lazimü’t-tevkîrde tevliyet-i merkûmeyi hüsn-i ihtiyâr ile işbu râfi‘ü’l-kitâb Ahmed Çelebi ibn-i Ebu Bekir nam kimesneye fâriğ olmayub mezbûr Ahmed Çelebi mahal ü müstehakk ve tevliyet-i ‘uhdesinden gelmeğe kâdir-i kemine olub müteveli nasb ve ta‘yîn olunub oldahi tevelliyet-i merkûmeyi kabûl ve hizmet-i lazîmesini edâya müte‘ahhüd oldukdan sonra müteveli-i sâbık mutasarrıf olduğu vazîfeye mezbûr Ahmed Çelebi dahi olmak üzere mâ-hüve’l-vâki‘ bi’t-taleb ketb olundu tahrîren fi’l-yemi’s-sâmi mine’l-muharremü’l-harâm li-sene hamsîn ve elf min hüccet min hicreti min lehü’l-‘izz ve’ş-şeref

Şühûdü’l-hâl

Süleyman Beğ bin Mehmed

Muslu bin İbrahim

Hamza bin Torbalı

Ali bin Hasan

Mahmud bin İbrahim

Ve gayrihim mine’l-hâzirîn

SAYFA: 67

BELGE: 1

Medine-i Manisada İmad mahallesinden sâhibü'l-kitâb Hüsam bin Muharrem nam kimesne meclis-i şer' de bundan akdem vefât eden Hasan bin Yusuf nam kimesnenin sulbi kebîr oğlu olup zikr-i âti olan menzilde vâki' olan Hüseyin nam muvâcehesinde da'vâ ve takrîr-i kelâm edüb mahalle-i mezbûrede vâki' kıblen ve garben müteveffâ-yı mezbûrun muhallefâtından olup mezbûra intikâl eden menzil ve şarken ve şimâlen tarîk-i 'âmm ile mahdûd olup bir bâb toprak örtülü evde bir mikdâr havliyi müştemil menzil benim mülküm olup târîh-i kitâbdan üç sene mukaddem himem-i şerîfe mütevech olduğumdan menzil-i mezkûru sâ'î el-Hac Mehmed ibn-i el-Hac Ali nam kimesneye beher şehr otuzar akçeye icâr edüb mezbûr el-Hac Mehmed dahi icâre ile sâkin olur iken menzil-i mezbûrum el-Hac Mehmed merkûm Hüseyinin babası müteveffâ-yı mezbûr Hasana füzûlen binbeşyüz akçeye (bey') edüb ba'dehu ben himem-i şerîfden geldikten merkûm Hasan diyâr-ı Mısırdâ bulunub 'âlâ hâli kalmamış idi hâlâ mezbûr Hasan yine Mısırdâ vefât etmekle oğlu mezbûr Hüseyin bilâ-vech-i şer'î menzil-i mezkûru bilâ-vech zabt eylemiş su'âl olunub icrâ-yı hakk olunmak matlûbumdur dedikde gıbbe's-su'âl mezbûr Hüseyin cevâbında menzil-i mezkûru babam merkûm Hasan mezbûr el-Hac Mehmedden binbeşyüz akçeye iştirâ edüb ba'dehu vefâtihi bana ve karındaşım Mehmede intikâl eyledi lakin mezbûr el-Hac Hüsamın mülkü idüğü ma'lûmum değildir deyücek müdde'-i mezbûr el-Hac Hüsamın takrîrine muvâfik beyyine taleb olundukda 'udûl-i müslimînden el-Hac Şaban bin Mehmed ve Veli bin Yusuf nam kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'îyye hâzırân olup gıbbe's-şehâdeti's-şer'î fi'l-hakîka menzil-i mezkûr mezbûr el-Hac Hüsamın mülkü ve hakk-ı sarîhdir târîh-i kitâbdan üç sene mukaddem himem-i

şerîfe müteveçh oldukda mezbûr el-Hac Mehmede her şehr otuzar akçeye icâr edüb icâre ile sâkin olur idi biz bu husûsa şâhidleriz şehâdet dahi ederiz deyü edâ-i şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde gıbb-ı ri'âyetihi şerâiti'ş-şehâdetleri makûle oldukdan sonra merkûm el-Hac Hüseyinin Hüsama mukaddemâ menzil-i mezkûru mezbûr el-Hac Mehmede bey' ve bâyi'e veya bâyi'e vekîl etmeyüb ve bi'l-cümle menzil-i mezkûru da'vâya olur bir tarîk ile mülkünden ihrâc eyledüğüne yemîn teklîf olundukda oldahi 'alâ-vakfû'l-mes'ûl hulefâ billahi'l-'azîm etdiğı mücibine hükm-i birle mâ-vaka'a b't-taleb ketb olundu tahrîren fi evâhir şehr-i zilhiccetî'ş-şerîfe li-sene tis'a ve erba'in ve elf

Sühûdü'l-hâl

Ramazan bin Abdullah

Hasan Çelebi ibn-i Pir Ali

Şaban Beğ ibn-i Mustafa

El-Hac Mustafa ibn-i Osman

Ali Çelebi ibn-i Mehmed

Bayram bin Hüseyin

Ve gayrihim

SAYFA: 67

BELGE: 2

Medine-i Manisa'da Göktaşlu mahallesinden iş bu hâfızü'l-kitâb Ahmed ibn-i merhûm Mehmed Efendi tarafından vekîl-i şer'iyeye olan karındaşı fahrü'l-müderrişîn Mehmed Efendi meclis-i şer'-i şerîfde hâlâ livâ-i Saruhan mütesellimi olan iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim Mehmed Ağanın kethüdâsı ve vekîl-i şer'iyyesi olan Derviş Ağa ibn-i Abulmennan mahzarında takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i 'ani'l-merâm edüb karındaşı

merkûm Ahmed Ağanın Ilıca kazasına tâbi‘ Yenice nam karyeden olan çiftlikte sâkine işbu hâziretihi bi’l-meclis olan Ümmühan binti Abdi nam hatun Maden bin Ali nam kimesne oğlan birkaç gün gayb edüb zuhûr etmeleriyle merkûm Derviş Ağa her biri bana senin karındaşın Ahmed Ağanın çiftliğinde bir avret ve bir oğlan gâib olmuş elbette hayâtı ve memâtı bulunmayıp gerekdir deyu tekâz etmeğle bendahi adamlar gönderüb teccessüs ve tesahhus ederek Balıkesir cânibinde bulup gördüler hakikat-ı hâl mezbûreden su‘âl olunsun dedikte gıbbe’s-su‘âl mezbûre hatun cevâbında bundan akdem zevcim olan Ramazan nam kimesne beni biyûce dövüp ve söğüp ve yıkıl çün git seni gözüm görmesin deyü bana hakâret etmeğle bendahi ana kahren merkûm Maden bin Aliye uyub oldahi beni Balıkesir cânibine alub götürüb bu ânâ gelince mezbûre ile bir karyede sâkin iken merkûm Sadun Çelebi tarafından merkûm Madenin babası yeri bulub götürdü dedikten sonra mezbûre Ümmühan min ba’d ahâli-i karyeden merkûm Sadun Çelebiden ve çiftlik sâhibi olan merkûm Ahmed Ağa karye ve tevâbi‘inden kat‘ân da‘vâ ve nizâ‘ım yokdur ve benim ayıttım husûsunda mezbûrların asla men’i ve ‘alâkası yokdur dedikte gıbbe’t-tasdîk berhurûf ketb olundu tahrîren fi gurre-i muharremü’l-harâm li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü’l-hâl

Hamza bin İbrahim

Ali bin Mehmed

Sadri bin Abdullah

Hüseyin bin Mustafa

Diğer Hüseyin Çelebi ibn-i el-Hac Mehmed

Bayram ibn-i Hüseyin

Nuh Efendi ibn-i Murad Efendi

Abdulgaffar bin Sefer

Ve gayrihim mine'l-hâzırîn

SAYFA: 68

BELGE: 1

Medine-i Manisada Gürhane mahallesinde sâkine İhsan binti Ahmed hatun tarafından bey' -i âti'l-beyânı ikrâra vekîl olub mezbûreyi ma'rifetihi şer'iyye 'ârifin olan Abdalbaki Çelebi ibn-i Mehmed ve el-Hac Halil ibn-i el-Hac Mahmud nam kimesneler şehâdetleri ile hasm-ı câhid mahzarında vekâlet-i sâbite olan el-Hac Hüseyin ibn-i el-Hac Hasan nam kimesne meclis-i şer' -i şerîf-i lazımu't-teşrîfde işbu sâhibü'l-kitâb diğere el-Hac Hüseyin Beşe ibn-i Musa nam muvâcehesinde bi'l-vekâletihî ikrâr ve i'tirâf edüb müvekkilem mezbûre hatun mahalle-i mezbûrede vâki' kibleten el-Hac Mehmed ile es-seyyid el-Hac ibn-i Bekir mülkü ve şarken ve garben tarîk-i 'âmm ve şimâlen el-Hac Derviş Çelebi odası ile mahdûd olub dâhilinde iki bâb kiremid örtülü tahtani evleri ve orta sofalı ve iki bâb çardakdan ve bir bâb fevkani kiremid örtülü evin ve tahtında vâki' kiler ve menzili ve iki göz anbarı ve bir mikdâr havluyu ve hâricinde bir bâb fevkani kiremid örtülü odası ve tahtında vâki' ahuru ve bir bâb tahtani kiremid örtülü odayı müştemil mülk-i menzilinî 'âmme-yi tevâbi' ve kâfesi tevâki'î ile mezbûr diğere el-Hac Hüseyin Beşeye ellialtının akçeye bey' ve teslîm edüb oldahi iştirâ ve tesellüm eyledikten sonra meblağ-ı mezbûr ellialtının bi't-tamâm kabz edüb ba'de'l-yevm menzil-i mezkûr mezbûr el-Hac Hüseyin Beşenin mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ

mutasarrıf olsun dediklerinde vekîl-i mezbûrun ikrârın el-mukırr-lehü'l-merkûm
Hüseyin Beşe bi'l-muvâcehe tasdîk ve tahkîk eyledüğü mâ-vaka'a bi't-taleb ketb
olundu tahrîren fi evâhir şehr-i muharremü'l-harâm li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü'l-hâl

Fahrü'l-'ayân Mustafa Ağa ibn-i Salih Ağa

Mahmud Efendi el-imam

El-Hac Mehmed Çelebi ibn-i el-Hac Nasuh

El-Hac Ebi Bekir ibn-i Şaban

Abdulgani Çelebi ibn-i Mehmed

Halil Efendi ibn-i Sefer

Mehmed Ağa ibn-i Şaban Ağa

Diğer Mahmud Efendi

Nusrullah Çelebi ibn-i Abdulmuin Çavuş

el-Hac Yusuf ibn-i Abdullah

es-seyyid Mehmed Çelebi ibn-i

Mehmed Efendi ibn-i el-Hac Hüseyin Çelebi

Abdulkerim Çelebi el-mü'ezzin

Ve gayrihim

SAYFA: 68

BELGE: 2

Medine-i Manisada Atarlice mahallesinde sâkin Mustafa bin Mehmed nam emred
meclis-i şer'î-i şerîf-i lazımut-teşrifde yine mahalle-i mezbûre sükkânından işbu
bâ'isü'l-kitâb Mehmed Beşe ibn-i el-Hac Abdulkerim nam râcil mahzarında ikrâr ve
i'tirâf edüb mahalle-i mezbûre vâki' kıbleten ve şarken merkûm Mehmed Beşe

mülkleri ve şimâlen mezbûre Mustafa mülkü ve garben tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub binâ zirâ'ile yirmi zirâ' mikdâr arsayı müştemil olan harâbe menzil yeri müteveffi babamdan bana ırs-i şer'le intikâl etmiş idi lakin ben sagîr iken vâlidem benim kıbe'l-i şer'den mensûbe-i vasîm olub vesâyeti hasebiyle arsa-i mahdûde-i mezkûrenin nısfını babamın zarûreti deyni içün merkûm Mehmed Beşeye binüçyüz akçeye bey'-i bât ile bey' ve teslîm ve kabz-ı semen eylemiş benim dahi makbûlümdür ve hâlâ mülk-i mevrûsum olan nısf-ı ahârı dahi yine mezbûr Mehmed Beşeye binsekizyüz nakd akçeye bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' edüb oldahi iştirâ ve kabûl edüb teslîm-i bey'-i mahdûd ve kabz-ı semen-i ma'dûd kıldım ba'de'l-yevm arsa-i mezkûre cümleti'l-hudûd merkûm Mehmed Beşenin mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ mutasarrıf olsun dedikde mukırr-ı mezbûr Mustafa minvâl-i muharrer üzere câri olan ikrârın el-mukırr-lehü'l-mezbûr Mehmed Beşe vicâhen tasdîk edüb mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu tahrîren fi gurre-i muharremü'l-harâm li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mehmed Halife ibn-i el-Hac eli

Mustafa bin Murad

Hasan bin Mehmed

Abdusselam bin Abdullah

Ali bin Mehmed

Şaban bin İlyas

Mehmed bin Ahmed

Abdulkadir bin Sefer

Halil bin İbrahim

Ve gayrihim mine'l-hâzirîn

SAYFA: 68

BELGE: 3

Medine-i Manisada Gürhane mahallesinde sâkine Fatma binti Veli nam hatun meclis-i şer' de hâfızü'l-kitâb zevci el-Hac Yunus bin Reşid muvâcehesinde ikrâr ve i'tirâf edüb himem-i mezbûr ile hüsn-i zind-gânımız olmamağla zimmetinde olan bin akçe mehr-i mü'ecileden ve nafaka ve 'adetimden fâriğa olub üzere mezbûr el-Hac Yunus ile muhâla'a edüb ba'de'l-yevm zevcetihî müte'allik olan da'vâ ve nizâ'dan e mezbûrun zimmetin ibrâ-i 'âmm ile ibrâ ve iskât etdim dedikde mezbûr el-Hac Yunus fi'l-vâki' zevcem merkûme Fatma ile minvâl-i meşrûh üzere bendahi muhâla'a ettim dedikden sonra tarafında sâdır olan ikrâr ve tasdîk ve rağbeti's-şer' mu'teber.görülmeğın mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu tahrîren fi'l-yevm gurre-i muharremü'l-harâm li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü'l-hâl

Ali Çavuş bin Abdullah

Hamza Çavuş bin Abdullah

Ali bin Abdullah

Mehmed bin el-Hac Memi

Veli Halife bin Hacı Sefer

Ve gayrihim

SAYFA: 69

BELGE: 1

Medine-i Manisada Elhacivazpaşa mahallesinde sâkinelerinden fahrü'l-hezerât Seminzar hatun ibnetihî Abdulmennan meclis-i şer'-i şerîf meşâyihü'l-'ulemâ ve

mahfel-i dîn münîf-râsihü'l evtâdda medine-i mezbûrede mahkeme-i küberâda bâb nâibi olan hâfız-ı hazîhi'l-musahîfeti'ş-şer'iyetihi 'umdeti'l-kuzât zikrû'l-vülât Abdülmümin Efendi ibn-i el-Hac Said mahzarında ikrâr ve i'tirâf edüb târîh-i kitâbdan on ay mukaddem mûmâ-ileyh Abdülmümin efendi farz-ı şer'î tarikle yüzon kıt'a guruş ahz u kabz eyleyüb ve beynimizde 'ilm-i şer'î ile ma'lûm çuka bahasında vâki' on guruş mecmû'î yüzaltmışbeş guruş olur elân zimmetimde müşârün-ileyh efendiye lazımu'l-edâ ve vâcibü'l-kazâ deynim olub zikr olunan çuka bahâsından olan onbeş deynimden on guruş kıymetlü bir sagîr sac bağı müşârün-ileyh efendiye teslîm eyledim bâkisi dahi mahrûse-i Kastamonuda teslîm ederim meblağ-ı deynimiz cem'ân yüzellibeş guruşdur dedikde mukirrehu mezbûreyi ikrâr-ı meşrûhunda mûmâ-ileyh es-seyyid Abdülmümin efendi vicâhen tasdîk etmeğın mâ-vaka'a ketb olundu tahrîren fi'r-râbi' min muharremü'l-harâm li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü'l-hâl

Fahrü'l-emâcid ve'l-ekârim Mustafa Ağa lede'l-hû zevcü'l-mukirrü'l-mezbûre

Hüseyn bin Abdülmennan

Ahmed Çelebi ibn-i Abdullah

Mehmed Beğ ibn-i Abdülmennan

Çukadar Ağa bin Abdullah

Abdulcabar bin

Mehmed Efendi el-müderris

Siyavuş bin Abdullah

Es-seyyid Osman Çelebi ibn-i es-seyyid Halil

Ali bin Veli

Ve gayrihim

SAYFA: 69

BELGE: 2

Medine-i Manisada Çarşu mahallesinde sâkine Halime binti Sefer nam hatun meclis-i şer‘de işbu hâfizü’l-kitâb zevci el-Hac İbrahim ibn-i el-Hac İran nam kimesne muvâcehesinde ikrâr ve i‘tirâf edüb zevcim merkûm el-Hac İbrahim ile Hasan zindgâne olmamağla zimmetinde olan beşyüz mehr-i mü‘eccelimden nafaka-i ‘adetimden fâriğâ olmak üzere mezbûr el-Hac İbrahim muhâla‘a edüb ba‘de’l-yem zevcetihe müte‘allik da‘vâ ve nizâ‘mdan mezbûr el-Hac İbrahimin zimmetin ibrâ-i ‘âmm ile ibrâ ve iskât etdim dedikde mezbûr el-Hac İbrahim dahi fi’l-vâki‘ zevcem merkûme Halime hatun ile minvâl-i meşrûh üzere bendahi muhâla‘a etdim dedikden sonra sâdır olan ikrâr ve tasdîk ‘inde’ş-şer‘ mu‘teber görölmeğın mâ-hüve’l-vaka‘a ketb olundu tahrîren fi yevmi’r-râbi‘ şehr-i muharremü’l-harâm li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü’l-hâl

El-Hac Yunus bin Hüseyin

Abdulkadir bin Sefer

Bayram bin Hüseyin

Veli Halife ibn-i el-Hac Sefer

Ve gayrihim

SAYFA: 69

BELGE: 3

Medine-i Manisada Deveciler mahallesinde sâkine Gencihan cihan binti Mehmed nam hatun meclis-i şer‘de sâhibü’l-kitâb Hasan bin Hamza nam kimesne kendi tarafından asıl zevcesi Tevrileye kabilinden vekîl edüb himem-i şer‘î mu‘teber üzere vekâleti sâbite oldukdan sonra mezbûr Hasan muvâcehesinde ikrâr ve i‘tirâf edüb

mahalle-i mezbûrede vâki‘ bir tarafı nalband Ahmed mülkü ve bir tarafı kalaycı Mehmed Beğ mülkü ve hadd-i râbi‘î tarîk-i ‘âmm ile mahdûd olub cânib-i şimâlisinde vâki‘ bir bâb kiremid örtülü evi ve kiremid örtülü çardakı ve nisf havliyi müştemil mülk-i menzirim mezbûr Hasan ile zevcesi mezbûra Tevrile hatuna ale‘l-ıştirâk olunub dokuzbin nakd akçeye bey‘ ve teslîm edüb mezbûrlar dahi vech-i meşrûh üzere ıştirâ ve tesellüm eyledikten sonra meblağ-ı mezbûr dokuzbin akçeyi bi‘t-tamâm mezbûr Hasan ve zevcesi Tevrileden bi‘t-tamâm ahz eyledim ba‘de‘l-yevm menzil-i mezkûr mezbûrânın mülk-i müşterâlarıdır keyfe mâ-yeşâ mutasarrıf olsunlar dedikte mukırr-ı mezbûre Gencihan hatunun minvâl-i tahrîr üzere câri olan ikrârını el-mukırrü‘l-mezbûr Hasan asâle-i vekâletihî tasdîk edücek mâ-vaka‘a bi‘t-taleb ketb olundu tahrîren fî evâil muharremü‘l-harâm li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü‘l-hâl

El-Hac Hüsâm bin Muharrem

Mehmed ibn-i el-Hac Memî

Yusuf bin Mehmed

Mustafa bin Hasan

Ve gayrihim mine‘l-hâzirîn

SAYFA: 70

BELGE: 1

Medine-i Manisada Atarlıca mahallesi sükkânından Ebussaid Ağa ibn-i el-merhûm Nasuh Ağa meclis-i şer‘-i şerîf-i lazımu‘t-teşrîfde yine mahalle-i mezbûrede sâkin işbu hâfizü‘l-kitâb Mehmed Beşe ibn-i el-Hac Abdulkerim muvâcehesinde bi-tav‘i‘-sâf ikrâr ve i‘tirâf edüb mahalle-i mezbûrede vâki‘ bir tarafı merkûm Mehmed Beşe mülkü ve bir tarafı İsmihan nam hatun mülkü ve tarafeyn-i el-merkûmü‘l-merhûm

Nasuh Ağanın veresei mülkleri ile mahdûd olub bir bâb kiremid örtülü evi ve çardakı ve kileri ve havluyu ve bir anar ağacını ve asmayı müştemil mülk-i menzilimi ve yine menzil-i mezkûrkurbunda vâki‘ kıbleten ve garben merkûm Mehmed Beşe mülkü ve şimâlen Nasuh Ağanın verâseti mülkü ve şarken tarîk-i ‘âmm ile mahdûd olub bir bâb kiremid örtülü evi ve havluyu ve kenif ve bir badem ağacını müştemil olan mülk-i menzilimi dahi bi-cümletihî’l-hudûd ve kâfeti’l-hukûk merkûm Mehmed Beşeye safka-i vâhidetihî ile yüzon ‘aded rişali guruşa bey‘-i bât-ı sahîh-i şer‘î ile bey‘ ve teslîm edüb oldahi iştirâ ve tesellüm edikden sonra semeni olan meblağ-ı mezkûr on ‘aded guruşu zimmetime takâs eyledim ba‘de’l-yevm zikr olunan iki kıt‘a menzil-i mezkûr merkûm Mehmed Beşenin mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve ihtiyâr ve mutasarrıf olsun dedikde mukrr-ı mezbûr ebussuud Ağanın minvâl-i muharrer üzere câri olan ikrârını el-mukırrü’l-merkûm Mehmed Beşe vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk etmeğın mâ-vaka‘a bi’t-taleb olundu tahrîren fi gur-re-i muharremü’l-harâm li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü’l-hâl

Mehmed Ağa ibn-i Nasuh Ağa

Ermennan bin Bayram

İbrahim Çelebi bin Abdullah

Ömer Çelebi ibn-i Mustafa

Şaban bin İlyas

Hasan bin Mehmed

Mehmed Çelebi ibn-i el-Hac Veli

Muharrem bin Mustafa

Hasan Çelebi ibn-i Pir Ali

Mehmed ibn-i el-Hac Ebu Bekir

Mustafa bin Ali

Ve gayrihim

SAYFA: 70

BELGE: 2

Medine-i Manisada Deveciler mahallesinde sâkin el-Hac Mehmed bin Muhyiddin nam kimesne meclis-i şer‘de işbu sâhibü’l-kitâb Mustafa Beğ ibn-i Hasan nam kimesne muvâcehesinde bi-tav‘iha ikrâr ve i‘tirâf edüb mahalle-i mezbûrede vâki‘ kıbleten ve şarken tarîk-i ‘âmm ve şimâlen ve garben yine mezbûr Mustafa Beğ mülkü ile mahdûd olub bir bâb toprak örtülü ahuru ve mâ‘cârî ve bir mikdâr mahûtesi ve şark tarafında vâki‘ divara muttasıl dükkânı müştemil menzilimi Mustafa Beğe yüzaltmış kıt‘a riyali guruşa bey‘ ve teslîm edüb oldahi iştirâ ve tesellüm etdikden sonra meblağ-ı mezbûrda yüzaltmış riyal guruşa mezbûr Mustafa Beğin yedinden bi’t-tamâm kabz eyledim ba‘de’l-yevm menzil-i mahdûd-ı mezkûr mezbûr Mustafa Beğin mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ mutasarrıf olsun dedikde mukırr-ı mezbûrun minvâl-i meşrûh üzere ikrârın el-mukırr-lehü’l-mezbûr Mustafa Beğe vicâhen tasdîk edücek mâ-vaka‘a bi’t-talen ketb olundu tahrîren fi evâil muharremü’l-harâm li-sene 1050

Şühûdü’l-hâl

Fahrü’l-akrân Mustafa Ağa ibn-i Ali Çavuş

Fahrü’l-müderrişin Osman Efendi

Es-seyyid İbrahim Çelebi ibn-i es-seyyid Halil Çelebi

Mehmed Beğ ibn-i el-Hac Hamza
Hüseyin Çelebi ibn-i el-Hac Eyüb
Es-seyyid İbrahim Efendi ibn-i es-seyyid Mehmad Efendi
Biraderi Sefer
Ahmed Çavuş ibn-i Abdullah
El-Hac Abdi ibn-i Ecil
Halil Çelebi bin Esrar
Hasan Çelebi bin Esrar
Ali Efendi ibn-i Hacı Mehmed
Receb Beğ ibn-i Bayezid
Mehmed Ağa ibn-i Kasım Çavuş
Biraderi Musafa Ağa
Ve gayrihim

SAYFA: 70

BELGE: 3

Medine-i Manisada Deveciler mahallesinde sâkine Ayşe ibneti el-Hac Mehmed nam hatunun tarafından bey'-i âti'z-zikri ikrâra vekîl olub Receb Beğ ibn-i Bayezid ve Hasan bin Halil nam kimesne şehâdetleri ile vekâleti sâbite olan zevci Ali bin Bayram nam kimesne meclis-i şer' de işbu sâhibü'l-kitâb Mustafa Beğ ibn-i Hasan muvâcehesinde bi-tav'iha bi'l-vekâleten ikrâr ve i'tirâf edüb mahalle-i mezbûrede vâki' kible ve garben yine mezbûr Mustafa Beğ mülkü ve şarken tarîk-i 'âmm ve şimâlen Ahmed Beğ mülkü ile mahdûd olub iki bâb toprak örtülü evleri önünde kiremid örtülü çardağı ve bir mikdâr havliyi müştemil menzili müvekkilem mezbûre Ayşe hatun onbin nakd râyic fi'l-vakit akçeye bey'-i bât ile mezbûr Mustafa Beğ

bey‘ ve teslîm edüb oldahi iştirâ ve tesellüm eyledikden sonra meblağ-ı mezbûr onbin akçeyi mezbûr Mustafa Beğ yedinden bi’t-tamâm ahz u kabz edüb menzil-i mezkûr ba‘de’l-yevm mezbûr Mustafa Beğ’in mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve muhâr-ı tasarruf olsun dedikde vekîl-i mezbûrun vech-i tahrîr üzere ikrârın mezbûr Mustafa Beğ tasdîk edücek mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu figurre-i muharremü’l-harâm li-sene

Şühûdü’l-hâl

Es-sâbikûn

SAYFA: 71

BELGE: 1

Medine-i Manisa muzâfâtından Kafirboz nam karyede bundan akdem hâlik olan Andorine binti Bogos nam Ermeniyyenin sadri sagîre oğlu Fende ve sadriyye kızı Merziyyenin vasîleri ve babaları olan Karced veled-i Kasım nam zimmî mahfel-i kazâda işbu hâfizü’l-kitâb Sager veled-i Devriş nam Ermeni mahzarında ikrâr ve i’tirâf edüb Kafir nam karye kurbunda vâki‘ bir tarafı Turgud bağı ve bir tarafı Estimad nam zimmî bağı ve bir tarafı Nikola bağı ve bir tarafı mezbûr Sager bağı ile mahdûd olan birbuçuk dönüm bağı hâlîke mezbûrenin mülkü ba‘de’l-helâk bâki evlâdı sagîrân-ı mezbûrâna intikâl olmuştur mezkûr bağı harâb olub bey‘ olunması sagîrâna men‘ olunmağın vesâyetim hasebiyle dörtyüz nakd râyicü’l-vakt akçeye mezbûr Sager bey‘ ve teslîm edüb oldahi iştirâ ve tesellüm eyledikden sonra semen-i mezkûr dörtyüz akçe-i merkûm Safer yedinden bi’t-tamâm ve’l-kemâl ahz u kabz eyledim ba‘de’l-yevm sâlifü’z-zikr olan bağı merkûm Saferin mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ mutasarrıf olsun dedikde vasî-i merkûm Karcelulenin asâleten ve

vesâyeten câri olan ikrârü'l-mukırr-leh Safer vicâhen tasdîk edüb kayd-şod fi târîhü'l-mezkûr

Şühûdü'l-hâl

İbrahim bin Ali

Mehmed ibn-i Mustafa

Abdulcabbar bin Sefer

Hasan bin Abdullah

Mehmed Halife ibn-i Musa

Mustafa bin Hasan

Ve gayrihim

SAYFA: 71

BELGE: 2

Medine-i Manisada Kamacılar (?) mahallesinde sâkin Süleyman bin Abdullah nam kimesne meclis-i şer'-i hatîr lazımu't-tevkîrde işbu hâfızü'l-kitâb Ayşe binti Rıdvan nam hatun muvâcehesinde da'vâ ve taleb edüb mezbûre Ayşe hatunda farz-ı şer'den oniki kıt'a riyal gurusı hakkım vardır su'âl olunub tahtı'ş-şer' alıverilmesi matlûbumdur dedikde gıbbe's-su'âl ve'l-inkâr müdde'î mezbûr Süleymandan da'vâsına muvâfık beyine taleb olundukda ityândan 'âciz olub istihlâf etmeğın mezbûre Ayşe hatun müdde'î mezbûr Süleymandan farz-ı şer'iden oniki kıt'a riyal gurusı deyni olmadığına yemîn teklîf olundukda oldahi 'alâ-vakfü'-mes'ûl halef billah edüb bi't-taleb ketb olundu tahrîren fi evâil şehr-i muharremü'l-harâm li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü'l-hâl

Kurt Bali bin Osman

Veli bin Osman

Yusuf bin Abdullah

Bayram (bin) Hüseyin

Şaban bin Resül

Ve gayrihim

SAYFA: 71

BELGE: 3

Medine-i Manisa muzâfâtından Bahadurlu nam karyede sâkin Hasan bin Veli nam kimesne meclis-i şer‘de işbu sâhibü’l-kitâb Halil Beğ ibn-i İbrahim mahzarında ikrâr ve i‘tirâf edüb Medine-i mezbûrede vâki‘ kıbleten İbrahim evi ve odası sülüsesi tarîk-i ‘âmm ile mahdûd olub bir bâb toprak örtülü evi ve bir bâb mikdâr havliyi müştemil evi menzirim mezbûr Halil Beğe on kıt‘a riyal bey‘-i bât ile bey‘ ve teslîm edüb oldahi iştirâ ve tesellüm eyledikten sonra meblağ-ı mezbûr on kıt‘a riyali guruşa mezbûr Halil Beğ yedinden bi’t-tamâm ahz u kabz eyledim ba‘de’l-yevm menzil-i mezkûr mezbûr Halil Beğin mülk-i müşterâsıdır dedikde mukırr-ı mezbûr Hasanın minvâl-i mukırr üzere ikrârın el-mukırr-ı lehü’l-mezbûr Halil Beğ vicâhen ve şifâhen tasdîk ve tahkîk edücek mâ-vaka‘a ketb olundu tahrîren fi evâil muharremü’l-harâm li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü’l-hâl

İbrahim Çelebi ibn-i Rıdvan Efendi

Hasan bin Mustafa

El-Hac İsmail bin Ali

Mehmed Beşe ibn-i el-Hac Abdulkerim

Abdulkadir ibn-i Sami

Ve gayrihim

SAYFA: 71

BELGE: 4

Medine-i Manisa sükkânından Halil ibn-i İbrahim nam kimesne meclis-i şer‘de işbu sâhibü’l-kitâb Hasan Beşe ibn-i Abdullah nam muvâcehesinde bi-tav‘iha ikrâr ve i‘tirâf edüb medine-i mezbûre muzâfâtından Balamud Nahiyesine tâbi‘ Bahadurlu nam karyede vâki‘ kıbleten İbrahim evi ve etrâfi sülüsesi tarîk-i ‘âmm ile mahdûd toprak örtülü evi ve bir mikdâr havliyi müştemil mülk mezbûr Hasan Beşeye on kıt‘a riyal guruşa bey‘-i bât ile bey‘ ve teslîm edüb oldahi iştirâ ve tesellüm etledikten sonra meblağ-ı mezbûr on kıt‘a riyal guruşu mezbûr Hasan Beşe yedinden bi’t-tamâm ahz u kabz eyledim ba‘de’l-yevm menzil-i mezkûr mezbûr Hasan Beşemin mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ihtiyâr ve mutasarrıf olsun dedikde mukırr-ı mezbûr Halil Beğin minvâl-i tahrir üzere câri olan ikrârın el-mukırr-lehü’l-mezbûr Hasan Beşe tasdîk ve tahkîk edücek mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu tahrîren fi evâil şehri muharremü’l-harâm li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü’l-hâl

es-sâbikûn

SAYFA: 72

BELGE: 1

Livâ-i Saruhanda çayırçakşe mukâta‘asında ve ba‘zı aklâmına ber-vech iltizâm hâlâ nâzır olan Ali nâzır tarafından vekîl olan Ali Beğ ibn-i Turasun nam kimesne mahfel-i şer‘de Saz mahallesinde sâkin Sarı Mahmud bin Maden mahzarında da‘vâ ve takrîr-i kelâm edüb bundan akdem çayırçakşe mukâta‘ası tevâbi‘inden Balamud Nahiyesinde Ovacık tımârını binkırkaltı senesinin mahsûlünü üçyüz guruşa merkûm

Sarı (Mahmud) ‘umdeti iltizâm edüb yüzelli guruş teslîm edüb bâki zimmetinde yüzelli guruş kalmışdır taleb ederiz dedikde gıbbe’s-su‘âl merkûm Sarı Mahmud cevâbında merkûm Ali nâzır bi’l-isâle sene-i mezbûre nâzır olmağla Ovacık tımârını üçyüz guruşa bana verüb yüzelli guruşa ber-vech-i peşîn benden alub bâki yüzelli guruş kaldıktan sonra merkûm Ali nâzıra her re’si ellibeşer guruş hesâbı üzere ikiyüzyirmi guruşa dört re’s lök deve bey’ ve teslîm edüb oldahi iştirâ ve tesellüm edikden sonra onbeşer guruş alub bâki ikiyüz guruşum kaldıkda tımârdan bâki kalan yüzelli guruş kendünün bâkiye deve bahâsından olan ikiyüzbeş guruş deyninin yüzelli guruş vech-i şer’ üzere beynine takâs edüb bâki ellibeş guruşuna düyûn-ı mümessiki verüb benim Ali nâzır zimmetinde deve bahâsından ellibeş guruşum kaldı dedikde vekîl-i mezbûrdan hakîk-i hâl-i istintâk olundukda hâl-i minvâl-i meşrûh üzere olduğunu inkâr edüb merkûm Sarı Mahmuddan takrîrine muvâfık beyine taleb olundukda ‘udûl-i müslimînden Mahmud bin Abdi ve Ali bin Ahmed nam kimesneler li-ecli’ş-şehâde meclis-i şer’e hâzırân olub gıbbe’l-istişhâd ve’ş-şer’î fi’l-vâki’ tımâr-ı mezkûr iltizâmından merkûm Sarı Mahmudun bâki yüzelli guruş vereceği kaldıkda merkûm Ali nâzır sâlifü’z-zikr Mahmuddan her biri ellibeşer guruş hesâbı üzere ikiyüzyirmi guruşa dört re’s lök deve iştirâk etdikden sonra onbeş guruş verüb bâki ikiyüzbeş guruş kaldıkda tımârü’l-iltizâmından bâki kalan yüzelli guruş kendünün deve bahâsından merkûm Mahmuda olan ikiyüzbeş guruş kaldıkda tımâr-ı iltizâmından bâki kalan yüzelli guruş kendünün deve bahâsından merkûm Mahmuda olan ikiyüzbeş guruş deyninin yüzelli guruşuna takâs edüb bâki ellibeş guruşuna deyn-i temessükü verüb her biri bu husûsa minvâl-i muharrer üzere şâhidleriz şehâdet dahi ederiz dediklerinde gıbb-ı ri‘âyete şerâitü’l-kabûl şehâdetleri

makûle oldukdan sonra mâ-hüve'l-vaka'a bi't-taleb ketb olundu tahriren fi evâil muharremü'l-harâm li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü'l-hâl

Fahrü'l-kuzât Ali Efendi ibn-i Abdurrahman Efendi

Fahrü'l-müderrişîn Nasuh Efendi ibn-i Murad Efendi

Mustafa Beğ ibn-i Hasan el-muhzır

Abdulgaffar bin Ali el-muhzır

Veli Halife ibn-i el-Hac Abdurrahim

Diğer Mustafa Beğ ibn-i Osman

Mehmed Beşe ibn-i el-Hac Ebu Bekir

Bayram bin Hüseyin

Şaban bin Resul

Muharrem bin Hasan

Ve gayrihim mine'l-hâzirûn

SAYFA: 72

BELGE: 2

Medine-i Manisa kal'esinde sâkine Ayşe binti Rıdvan nam hatun tarafından husûs-ı âti'l-beyânı da'vâ ve sulh u ibrâya ve bedel-i sulhu ahz u kabza vekîl olub nush-ı şer'î mu'teber üzere hasm-ı câhid mahzarında vekâlet-i sâbite olan zevci Bali bin Ali nam kimesne meclis-i şer'-i şerîfde mezbûre Ayşe hatunun zevci muttalak olan işbu sâhibü'l-kitâb Mustafa bin Süleyman nam kimesne muvâcehesinde bi-tav'îha ikrâr ve i'tirâf edüb merkûm Mustafanın müvekkilem mezbûre Ayşe hatundan mütevellide sulbiyye sagîre kızı Rahime vâlidesi mezbûre Ayşe hatunun hücr ve terbiyesinde olmağın sagîreyi mezbûre için kıbel-i şer'den beher yevmü'ş-şerâitce nafaka ve

kisve bahâ farz ve takdîr edüb hîn-i zarûretde istidâne ve sarfa ve vakt-i zaferde babası mezbûr Mustafaya mürâca‘ata izn verilmişdir deyü kendüsüne ondört aylık nafaka ve kisve-bahâsına vekâletim hasebiyle mezbûrdan taleb eyledüğümden beynimizde münâza‘at-ı kesîre vâki‘ olmuş idi beynimize müslimûn ve musallehûn tavassut edüb beşbin akçeye sulh eylediklerinde bendahi sulh-i mezkûru kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezbûr bin akçeyi vekâltim hasebiyle mezbûr Mustafa yedinden bi’t-tamîm ahz u kabz eyledim dedikde merkûm-ı mezbûr Balinin minvâl-i muharrer üzere bi’t-taleb ketb olundu tahriren fi evâil şehr-i muharremü’l-harâm li-sene hamsîn ve elf

Sühûdü’l-hâl

Kurt Bali ibn-i Osman

Veli bin Osman

Mehmed bin Ali

Yusuf bin Abdullah

Şaban bin Resûl

Bayram bin Hüseyin

Ve gayrihim mine’l-hâzirûn

SAYFA: 72

BELGE: 3

Medine-i Manisada vâki‘ merhûm ve mağfûr-leh Sultân Murad Han binâ eyledüğü câmi‘-i şerîfin evkâfına bi’l-fi‘il müteveli olan fahrü’l-emâcid ve’l-ekârim Mahmud Ağa ibn-i Abdülmennan medine-i mezbûre kurbunda Horosde nam karyede sâkin Korca veled-i Mihâl ve Kurtzâde Arslan nam zimmîler muvâcehesinde takrîr-i kelâm edüb mezbûrân Korca ve Arslan mütevellisi olduğu evkâf-ı mezbûre re‘âyâsından

olub su‘âl olunsun dedikde gıbbe’s-su‘âl mezbûrân ikrâr edüb fi’l-vâki‘ diğer karındaşımız Sinan ve sâir karye-i mezbûrede sâkin sekiz nefer zimmîler evkâf-ı mezbûre re‘âyâsıdır her sene rüsûm-ı bennâklarımız evkâf-ı mezbûra zâbitlerine veregeldik dediklerinde harrere fi târîhü’l-mezbûr

Şühûdü’l-hâl

Ahmed Çavuş ibn-i Mehmed

Mehmed Beşe ibn-i Halil

Abdulkerim bin İbrahim

Bali Beşe ibn-i Abdullah, İbrahim Çelebi ibn-i Hacı Efendi

SAYFA: 73

BELGE: 1

Medine-i Manisa hasinet-i sükkânihâ ‘ani’n-nühûsetihi ve’l-bâsâde mahallâtından Dere mahallesinde sâkin debbâğ Mehmed Çelebi ibn-i el-Hac Memi nam kimesne meclis-i şer‘de işbu sâhibü’l-kitâb uzun boylu açık kaşlı sarı ela gözlü sarışın saçlı sag kolu dirseğinden çıkmış Rusü’l-asl müsellimü’l-milel zimmete mu‘terif olan Yusuf bin Abdullah nam mahzarında ikrâr ve i‘tirâf edüb işbu evsâf-ı mezkûra ile mevsûf olan ‘abd-i memlûku hasbetenlillahü’l-‘azîm ve taleben er-rızâsına er-rabbü’r-rahîm mâldan i‘tlâk eyledim ba‘de’l-yevm sâir efrâd-ı asliyyîn gibi hür olmuştur üzerinde hakk-ı vülâdan gayri hakkım kalmadı dedikde gıbbe’t-tasdik ba‘de’l-vesîka li-ecli temessük ketb olundu tahriren fi evâil şehr-i muharremü’l-harâm li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü’l-hâl

El-Hac Hüseyin bin Satılmış

Veli bin Piri
Muharrem bin Hasan
Hüseyin bin Hasan
El-Hac Mustafa ibn-i Muharrem
El-Hac Mehmed ibn-i Kalender
Hasan bin Halil
Mustafa ibn-i Mehmed
Mustafa Beşe ibn-i Hacı Ömer
El-Hac Hüseyin ibn-i Bali
Dede el-Hac Mehmed ibn-i Mustafa
İvaz bin Mustafa
Muslu Halife el-imam
Ve gayrihim

SAYFA: 73

BELGE: 2

Medine-i Manisada Dere mahallesinde sâkine Ayşe binti Mehmed nam hatun tarafından menzil-i âti da'vâ ve tâlibe vekîl olub mezbûrenin zâtını ma'rifet-i şer'îyye ile 'ârifân olan Mehmed Çelebi ibn-i el-Hac Memi ve Veli bin Mehmed nam kimesneler şehâdetleriyle hasm-ı şer'î câhid mahzarında vekâleti sâbite olan zevci şeyh Abdi Çelebi ibn-i el-Hac Mehmed mahfel-i şer'-i şerîfde mevekkile-i mezbûre Ayşe hatunun bi-ebeveyn karındaşı Bekir bin Mehmed el-mezbûr muvâcehesinde bi'l-vekâle da'vâ edüb müvekkilem mezbûre Ayşe hatun hâl-i sagîrinde iken babası müteveffâ-yı mezbûr Mehmed hâl-i hayâtında kemâl-i 'akl-ı sıhhatde 'âmme-i tasarrufât-ı şer'îyyesi nâfide iken medine-i mezbûrede Bektaş mahallesinde vâki'

kıbleten Süleyman bin İbrahim mülkü ve şarken müvekkile-i mezbûremin hemşîresi Ümmühan hatun mülkü ve şimâlen tarîk-i ‘âmm ve garben mezbûr Bekir mülkü ile mahdûd olub bin bâb tahtani kiremid örtülü ve bir toprak örtülü çardağı ve havli kuyusunu müşemil olan mülk-i menziline târîh-i kitâbdan dört sene mukaddem ba‘de’t-tahlifeti’ş-şer‘iyye habbe-i sahihe-i şer‘iyye ile ve hîbe ve temlik etdikden sonra babası müteveffâ-yı merkûm Mehmed menzil-i mezkûru yine mezbûre Ayşe hatun için velâyete kabz edüb ve müvekkilem mezbûre Ayşenin mülk-i mevhibu iken hâlâ babası merkûm ve fâde etmeğle menzil-i mezkûra mezbûr Bekir bilâ-vech-i şer‘î vaz‘-ı yed edüb fuzûlen zabt u tasarruf eder su‘âl olunub icrâ-yı hakk olunmak matlûbumdur dedikde gıbbe’s-su‘âl mezbûr Bekir habbe-i mezkûreyi inkâr edecek vekîl-i merkûm şeyh Abdi Çelebiden takrîrine muvâfık beyine taleb-i ‘udûl-ı müslimîn Mahmud Halife ibn-i Mehmed el-imâm ve Mehmed bin Şaban nam kimesneler li-ecli’ş-şehâde meclis-i şer‘e hâzırân olub gıbbe’s-istişhâdi’ş-şer‘î fi’l-vâki‘ müteveffâ-yı merkûm Mehmed hâl-i hayâtında ve kemâl-i sıhhatde ‘âmme-i tasarrufât-ı şer‘iyyesi nâfide iken balâda zikr olan hudûd ile mahdûd olan menzili târîh-i kitâbdan dör sene mukaddem mezbûre Ayşe hatun hâl-i sagirinde babası merkûm Mehmed ba‘de’t-tahlifeti’ş-şer‘iyye habbe-i sahihe-i tâmme ile habbe ve temlik etdikden sonra babası merkûm Mehmed yine mezbûre Ayşe hatun velâyeten kabz etdürüb menzil-i mezkûru mezbûre Ayşenin mülk-i mevsûblar biz bu husûsa minvâl-i meşrûh üzere şâhidleriz şehâdet dahi eyleriz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer‘iyye etdiklerinden gıbb-ı ri‘âyete ismü’l-kabûl şehâdetleri hayr-ı kabûlde vâki‘a oldukdan sonra mâ-hüve’l-vâki‘ bi’t-taleb ketb olundu tahriren fi’l-yevmi’s-sâmin mine’l-muharremü’l-harâm li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü’l-hâl

El-Hac Hüsam bin Mehmed

Mehmed ibn-i el-Hac Memi

Mehmed Beşe ibn-i el-Hac Ebu Bekir

Yusuf bin Mehmed

Mustafa bin Hasan el-muhzır

Ve gayrihim

SAYFA: 73

BELGE: 3

Medine-i Manisada Kefere mahallesi sâkinlerinden Karamanlı veled-i Kiplok ve Karakaş veled-i Kosto ve Totri veled-i Karakaş ve Dimo veled-i Anton ve Kürekci veled-i Nikola nam zimmîler meclis-i şer‘-i şerîfe gelüb takrîr-i kelâm edüb mahalleimizden kuzât Receb bin Abdullah nam kimesne şehirde zebh için kuzu götürürken ahşama kalub târîh-i kitâb gecesı nehr-i Gördesin öte yakasında Çatalgeçid nam mevzi‘de kuzu ile yatur iken harâmiler basub elinin ortasında ve başında ve arkasında kılıc ile çalub mecrûd edüb hâlâ evine geldi evinde mecrûhen yatur kibe‘l-i şer‘den üzerine varulub keşf ve müşâhede olunub da‘vâ üzere ketb ve tahrir olunması matlûbumdur dediklerinde cânib-i şer‘de mevlana Mehmed Efendi ta‘yîn olunub oldahi şehir subaşısı olan Musafa Beğ ve zeyl-i kitâbda mecrûh-ı mezkûrun sol elinin üç parmağı düşüb ve arkasında ve başında kılıc yarası olduğu müşâhede oldukdan sonra mecrûh-ı merkûm Recebe sârihinden su‘âl olundukda ol mahalde yaturken gece ile Aryaclı nam karyeden Bekli Mustafa Çelebinin iki hizmetkâr ve Atana nam karyeden iki nefer adem ve Hayal nam karyeden hakk-ı bâb cümle beş nefer kimesneler basub beni mecrûh eylediklerinden sonra bir çakmaklı tüfenk ve on guruşum ve bir bir kuzum alub gitdiler da‘vâm beş nefer kimesneler

lede'l-gayrîden da'vâ ve talebim yokdur dedikde merkûm Mehmed Efendi mahallinde kendü tahrir edüb ba'dehu meclis-i şer'e gelüb 'alâ-vukû'a ihbâr ve tahrîr etmeğın mâ-vaka'a ketb ve tahrîr olunub bilâ-âlib vaz' olundu tahriren fi gurre-i muharremü'l-harâm li-sene hamsîn ve elf

Sühûdü'hâl

Mustafa Efendi ibn-i Mehmed

Kurd Beşe ibn-i Abdullah

Hüseyin bin Hızır

Hüseyin Beşe bin Abdullah

Mustafa bin Hasan

Ahmed Beşe ibn-i

Mehmed bin Mustafa

Nasuh bin Şaban

Ve gayrihim

SAYFA: 74

BELGE: 1

Medine-i Manisada Kefere mahallesinde sâkin kuzât Receb bin Abdullah nam kimesne meclis-i şer'de işbu hâfızü'l-kitâb Dimo veled-i Anton ve Yorgi veled-i Mihâl nam zimmîler muvâcehelerinde da'vâ ve takrîr-i kelâm edüb târîh-i kitâbdan beş gün mukaddem şehirde zebh için kuzu götürürken nehr-i Gördesin orta yakasında Çatalgeçid nam mevki'de yatur iken ahşam vaktinde harâmiler savb-ı kılıc ile sol elimin üç parmağın düşürüb ve başımdan birkaç yerde çalub ve bir çakmaklu tüfenk ve on guruşum aldılar mezbûrân Dimo ve Yorgi manzumdur su'âl olunsun dedikde gibbe's-su'âl ve'l-inkâr merkûm kuzât Recebden beyine taleb olundukda

ityân-ı beyyineden ‘âciz olub istimplâm emeğin mezbûrân Dimo ve Yorgi zimmîler merkûm Recebe gece ile ve vakt-i mezbûrda basmayub ve mecrûh etmeyüb ve tüfenkin almayub ve cümle ‘alâka ve haber âğâhları olmadıklarına yemîn teklîf olundukda mezbûrân dahi ‘alâ-vukû‘ul-mes’ûl halef billahil te‘âlâ etmeğin mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu hurrîre fî muharremü’l-harâm li-sene 1050

Şühûdü’l-hâl

Hüseyin Beşe bin Abdullah

İbrahim Çelebi bin Emrullah Beğ

Ali bin İsa

Mehmed bin Abdullah

Veli Halife bin el-Hac İsa

Mustafa bin Hasan

Ve gayrihim

SAYFA: 74

BELGE: 2

Medine-i Manisada Yarhasanlar mahallesinde sâkine Fatma binti Turasın nam hatun meclis-i şer‘de işbu hâfızü’l-kitâb Veli bin İbrahim nam kimesne mahzarında bitav‘iha ikrâr ve itirâf edüb mahalle-i mezbûrede vâki‘ bir tarafı Abdulkadir mülkü ve bir tarafı Hüseyin mülkü ve bir tarafı Muharrem mülkü ve hadd-i râbi‘î tarîk-i ‘âmm ile mahdûd olub dört bâb tahtani oda ve bir mikdâr havluyu müstemil menzil bundan akdem vâlidem Ümmühan nam hatunun olub ba‘dehu vefâtihi menzil-i mezkûr bana taharri’l-ırsi’ş-şer‘î bana ve karındaşım Ahmede babam mezbûr Turasına intikâl eylemiş idi ben sagîre olmak ile babam mezbûr Turasın menzil-i

mezkûrun cümlesin merkûm Veliye kırkiki guruşa bey‘ etmekle hâlâ menzil-i mezkûrdan rub‘ hisse-i şerefiyesin taleb eyledüğümde beynimizde mübâre‘ât-ı kesîre vâkı‘a olmuşdur el-hâletihî hazihî müslimûn-ı müsellehûn tavassut edüb beyni beşyüz akçeye sulh eylediklerinde bendahi sulh-i mezkûru kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezbûr beşyüz akçe-yi merkûm Veli yedinden bi’t-tamâm kabz edüb menzil-i mezkûra müte‘allik dav‘â ve şer‘den mezbûr Velinin zimmetin ibrâ ve iskât eyledim dedikde mukırr-ı mezbûre Fatma hatunun minvâl-i meşrûh üzere câri olan ikrârın el-mukırr-lehü’l-mezbûr Veli vicâhen tasdik ve tahkîk edücek mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu tahriren 1 şehr-i muharremü’l-harâm li-sene 1050

Sühûdü’l-hâl

Es-seyyid el-Hac Mehmed ibn-i Hüsayin

Turhan bin Mustafa

Yusuf bin Nasuh

Veli Beğ ibn-i Veli

Nebi ibn-i Veli

Hasan bin Bali

Ve gayrihim

SAYFA: 74

BELGE: 3

Medine-i Manisada Attarlıca mahallesinde sâkine Rahime binti Hasan nam hatun tarafından husûs-ı âti’l-beyânı vekîl olub Ömer Çelebi ibn-i Ebu Bekir ve Yahya bin Ahmed nam kimesneler şehâdetleri ile vekâleti sâbite olan Osman ibn-i el-Hac Ahmed nam kimesne meclis-i şer‘-i şerîf-i lazimü’t-teşrîfde mezbûre hatunun zevc-i mutalak olan işbu hâfizü’l-kitâb Himmet bin Halil nam kimesne muvâcehesinde bi’l-

vekâle da'vâ ve takrîr-i kelâm edüb müvekkilem mezbûre Rahime hatunun merkûm Himmet zimmetinde dörtbin akçe mehr-i mu'aceli olub taleb ederiz su'âl olunsun dedikde gıbbe's-su'âl mezbûr Himmet cevâbında mezbûrenin zimmetimde ancak binbeşyüz akçe mehr-i mu'aceli olub mezbûre ile 'adem-i zind-gânımız olmağın hîn-i muhâla'ada meblâğ-ı merkûm bin akçesin kendüye teslîm edüb bâki kalan beşyüz akçe mehrinden ve nafaka-i 'izzetinden fâriğa olmak üzere muhâla'a edüb zimmetimde mehre müte'allik nizâ'ı kalmamışdır deyücek gıbbe'l-istintâk ve 'akbü'l-inkâr merkûm Himmetden takrîrine muvâfık beyine taleb olundukda 'udül-i müslimînden Veli bin Mahmud ve Mustafa bin Mehmed nam kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'de hâzırân olub gıbbe's-şehâdeti's-şer'î fi'l-vâki' mezbûre Rahime hatunun merkûm Himmet ile 'adem-i zind-gânesi olub muhâla'am edâ etdiklerinde hîn-i mutallakadan hil'at-ı mezbûre Rahime hatunun merkûm Himmetin zimmetinde binbeşyüz akçe mehr-i mu'accelinden bin akçesin mezbûre hatun aldıktan sonra bâki beşyüz akçem mehr-i mu'accelim ve nafaka-i 'izzetimden fâriğa olmak üzere muhâba'a eyledikten bu husûsa minvâl-i muharrer üzere şahidleriz şehâdet dahi ederiz dediklerinde gıbbe'l-ri'âyet şerâitü'l-kabûl şehâdetleri makbûle olduktan sonra mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu tahriren fi'l-yevmü's-sülüs min şehri muharremü'l-harâm li-sene hamsûn ve elf

Şühûdü'l-hâl

İbrahim Çelebi ibn-i Abdullah Beğ

Hüseyin ibn-i el-Hac Mehmed

Nasuh bin Ali

Ali bin Abdullah

Yusuf Beğ ibn-i Abdullah

Bayram bin Hüseyin

Ve gayrihim

SAYFA: 74

BELGE: 4

Medine-i Manisada Attarlıca mahallesinde sâkine Rahime binti Hasan nam hatun zikr-i âti üzere vekîl olub mezbûreyi ma‘rifet-i şer‘iyye ile ‘ârifân olan Ömer Çelebi ibn-i Ebu Bekir ve Yahya bin Ahmed nam kimesneler şehâdetleri ile vekâleti sâbite olan Osman ibn-i el-Hac Ahmed nam kimesne meclis-i şer‘de işbu hâfızü’l-kitâb Himmet bin Halil nam kimesne muvâcehesinde bi’l-vekâle da‘vâ ve takrîr-i kelâm edüb işbu hâtır-ı bi’l-meclis olan binikiyüz akçe kıymetlü gümüş kemer kuşağı merkûm Himmet müvekkilem mezbûre Fatmaya hîbe ve teslîm edüb müvekkilem mezbûre dahi ittihâb ve kabûl ve kabz etdikden sonra

SAYFA: 75

merkûm Himmet müvekkilem mezbûre Rahime ile muhâla‘a etdiklerinde sâlifü’z-zikr kuşağı mezbûre hatunun yedinden almış bi’l-vekâle taleb iderik su‘âl olunsun dedikde gıbbe’s-su‘âl merkûm Himmet cevâbında mezbûre hatun mezkûr kuşağı iştirâyâ beni vekîl edüb bendahi mezkûr kuşağı vekâleten binikiyüz akçeye iştirâ edüb götürdüğümde hâlâ hâzır akçem yokdur ‘asîr-i şerîfde asâleten kuşanub ba‘dehu akçesin edâ ve teslîm edeyim demekle kendüye i‘ânât verdim deyücek gıbbe’l-istintâk ve ‘anîbü’l-inkâr merkûm Himmetden takrîrine muvâfık beyyine aleb olundukda fi’l-‘udûl Mustafa bin Halil ve Mehmed bin Resûl nam kimesneler li-ecli’ş-şehâde meclis-i şer‘e hâzırân olub gıbbe’ş-şehâdeti’ş-şer‘î fi’l-vâki‘ sâlifü’z-zikr kuşağı mezbûre Rahime hatun merkûm Himmete iştirâ ediver deyü vekîl edüb akçesi ba‘dehu vekâleten binikiyüz akçeye iştirâ edüb akçesin edâ etmeyince teslîm

etmem dedikde mezbûre hatun dahi kuşığı bâkiye emânetdir ‘asîr-i şerîfde kuşanub
ba‘dehu akçesin teslîm edeyim dedi bu husûsa minvâl-i muharrer üzere şâhidleriz
şehâdet dahi ederiz deyü edâ-i şehâdet-i şer‘iyye etdiklerinde şehâdetleri makbûl
oldukda mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu harrere fi târîh-ü’l-mezbûr

şühûdü’l-hâl

el-mezkurûn

SAYFA: 75

BELGE: 1

Medine-i Manisa muzâfâtından Uncuboz karyesinde sâkine Ayşe binti Hasan Beğ
nam hatun meclis-i şer‘de işbu hâfizü’l-kitâb Davud bin Himmet nam kimesne
mahzarında bi-tav‘iha ikrâr edüb karye-i mezbûre kurbunda vâki‘ bir tarafı Mustafa
Derviş bağı ve bir tarafı Himmet oğulları bağları ve tarafeyni tarîk-i ‘âmm ile
mahdûd olub tahtani üç dönüm mikdârı bağıımı mezbûr Himmet dörtbinbeşyüz
akçeye bâen bey‘ ve teslîm edüb oldahi iştirâ ve tesellüm eylediklerinden sonra
meblağ-ı mezbûr dörtbinbeşyüz akçe-yi merkûm Himmet yedinden bi’t-tamâm ahz u
kabz eyledim ba‘de’l-yevm bağ-ı mahdûd-ı mezkûr merkûm Himmetin müşterâsıdır
dedikde mukirre-i mezbûre Ayşe hatunun minvâl-i meşrûh üzere ikrârın el-mukirr-
lehü’l-mezbûr Himmet vicâhen tasdîk ve tahkîk edicek mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb
olundu tahriren 1 muharremü’l-harâm li-sene 1050

Şühûdü’l-hâl

Hasan Çelebi ibn-i Hüseyin

Salih Beğ ibn-i Ali

Mehmed Beşe ibn-i el-Hac Abdulkerim

Mahmud Çelebi ibn-i Abdulkerim Çelebi

Sinan Beğ ibn-i Ali

Osman Beşe ibn-i Mustafa

Mehmed bin Hüseyin

El-Hac Hasan Hüseyin ibn-i Mehmed

Hızır bin Maden

Halil Efendi ibn-i Sefer

Sinan bin Resül el-muhzır

Ve gayrihim

SAYFA: 75

BELGE: 2

Medine-i Manisada Ayn-ı Ali mahallesinde sâkin olub bundan akdem vefât eden Haydar bin Hacı nam kimesnenin sulbi sagîr oğlu Abdulnebi ve sagîre kızı Hadicenin tesviye-i umûruna bir vasi lazım ve mühimm olmağın işbu hâfizü'l-kitâb Maden bin Haydar nam kimesne kıbel-i şer'î mutahhardan vasi nasb ve ta'yîn olundukdan sonra merkûm Maden dahi vesâyet-i merkûme-i kabûl ve hizmet-i lazimesin edâya müte'ahhid olmağın bu hurûf ber sebîl temessük ketb olundu tahriren fi'l-yevmi's-sâlis min şehri'l-muharremü'l-harâm li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü'l-hâl

Satılmış Beğ ibn-i Ali

Mustafa Beğ ibn-i Mehmed

Mehmed Beğ ibn-i Abdullah

Şaban bin Resül

Hasan bin el-muhzır

SAYFA: 75

BELGE: 3

Medine-i Manisada Ayn-ı Ali mahallesinde sâkin Haydar nam kimesne meclis-i şer‘de feth-i kelâm ve ta‘bîr-i ‘ani‘l-merâm edüb işbu karındaşım oğlu Abdulnebi ve sagîre Hadice nam sagîri sagîrlerin babalarından intikâl eden mâl-ı mevrûslarından mikdâr-ı kifâyet-i nafaka ve kisve-bahâ farz ve takdîr olunması matlûbumdur dedikde sagîrân-ı mezbûrânın her birine yevmi beşer akçe ve kisve-bahâ farz ve takdîr olunub hîn-i zarûretde istidâne ve sarfa ve vakt-i zafer sagîrân-ı mezbûrânın mallarına mürâca‘ata izn-birle bu hurûf sebîl-i temessük ketb olundu harrere târîhi’l-mezbûr

şühûdü’l-hâl

el-mezkûrûn

SAYFA: 76

BELGE: 1

Budur ki işbu meclis-i hâzırda kestane toni alını sakar ve bir ak toni ve sakar ve minesini beyaz toni sol yanı tamgalı üç re’s kısraklar merhûm Sultan Murad Han evkâfından Körliye hâsı dâhilinde yâda ahz olunub sâhibleri nâ-ma‘lûm olmağla Sırtlanlı nam karyeden Mustafa Çelebi ibn-i Yakub yedinden yâda kayd olunub târîh-i kitâbdan her birine yevmi on akçe nafaka nakdi olunduktan sonra müddet-i ‘örfiyyesi tamâm olunca vakf-ı mezbûr zâbıtı olan Mehmed Çelebi ibn-i nam kimesneye teslim olunduğu bi’t-taleb ketb olundu tahriren fi gurre-i muharremü’l-harâm li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü’l-hâl

Ali Çelebi el-imam

Mustafa bin el-Hac Yakub

Mehmed Beşe ibn-i Mustafa

Mehmed Beşe ibn-i el-Hac Ahmed

İvaz bin Ahmed

Ve gayrihim

SAYFA: 76

BELGE: 2

İşbu meclis-i hâzır kır toni sag kulağı kesik iğdiş yaralı ve bir siyah toni sag yanında tamgalı camus ve dögesi merhûm ve mağfûr-leh İshak Çelebi evkâfından Karaoğlanlı hâsı dâhilinde yâda ahz olunub sâhibleri nâ-ma'lûm olmağla karye-i merkûm Oğlanlı sükkânından deşt-bân olan İbrahim bin Abdullah nam kimesne yedinden yâda kayd olunub târîh-i kitâbdan her birine yevm sekiz akçe nafaka takrîr olundukdan sonra müddet-i 'örfiyyesi tamâm olunca vakf-ı mezbûr zâbiti olan Derviş bin Hüseyin nam kimesneye teslîm olunduğu bi't-taleb ketb olundu tahriren fi'l-yevmü's-sâmin şehr-i muharremü'l-harâm li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mehmed Beşe ibn-i el-Hac Ebu Bekir

Veli Beğ el-muhzır

Mustafa Beğ el-muhzır

Bayram bin Hüseyin el-muhzır

Şaban bin Resül el-muhzır

Ve gayrihim

SAYFA: 76

BELGE: 3

Budur ki mahmiyye-i Manisa hasinet-i sükkânihâ 'ani'n-nühûsetihi ve'l-bâsâde mahallâtından El-Hac İlyas-ı sagîr mahallesinden pazaristancı dede Mustafa bin Yusuf nam kimesne meclis-i şer'î-i hatîr-i lazımu't-tevkîrde işbu sâhibü'l-kitâb el-Hac Mehmed bin Ahmed nam kimesne muvâcehesinde bi-tav'ihî's-sâf ikrâr ve i'tirâf edüb mahalle-i mezbûrede vâki' kıbleten Mehmed Çelebi ve Ramazan Çelebi mülkleri ve şarken temürcü Ahmed kalender mülkü ve şimâlen tarîk-i'âmm ve garben Hüseyin ibn-i el-Hac Mehmed mülkü ile mahdûd olub harâbe-i müşerref menzilimi mezbûr el-Hac Mehmede yedi bin nakd râyic fi'l-vakt akçeye bey'-i bât sahîh-i şer'î ile bey' edüb kabz-ı semen-i mu'addid ve teslîm ve bey'-i mahdûd kıldım ba'de'l-yevm menzil-i mezkûr merkûm el-Hac Mehmedin mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve hasb-ı ihtiyâr ve mutasarrıf olsun dedikde mukırr-ı mezbûr Mustafanın vech-i muharrer üzere câri olan ikrârın el-mukırrü'l-merkûm el-Hac Mehmed vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk etdikden sonra mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu hurrîre fi'l-yevmi's-sâmin mine'l-muharremü'l-harâm li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü'l-hâl

El-Hac İbrahim bin Ömer

El-Hac Veli bin Ahmed

Murteza bin Mehmed

Sefer bin Mustafa

Saadeddin Çelebi ibn-i Habib Efendi

İbrahim Çelebi ibn-i hakîmbaşî Mehmed Efendi

İbrahim bin el-Hac Ali

Ve gayrihim mine'l-hâzirîn

SAYFA: 76

BELGE: 4

Medine-i Manisada Aşağı Ermeniler mahallesinde sâkin papas Andres veled-i Kilos nam Ermeni meclis-i şer' de işbu hâfızü'l-kitâb Mehmed Beşe bin el-Hac Abdulkerim nam râcil muvâcehesinde ikrâr edüb mahalle-i mezbûre ve kurbunda vâki' bir tarafi gömecik Ali Efendi bağı ve etrâf-ı sülüsü tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub içinde fevkani ve tahtani evi ve ve çartagu müştemil tahminen üç dönüm mikdâr mülk bağımı mezbûr Mehmed Beşeye seksen kıt'a riyal-i kâmil üzere ve'l-'ayâr guruşa bey'-i bât sahîh-i şer'le bey' ve teslîm edüb oldahi iştirâ ve ve tesellüm eyledikten sonra meblağ-ı merkûm seksen kıt'a riyal guruşa mezbûr Mehmed Beşe yedinden bi't-tamâm ve'l-kemâl ahz u kabz eyledim ba'de'l-yevm bağı mezkûr mezbûr Mehmed Beşenin mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ihtiyâr ve mutasarrıf olsun dedikte mukırr-ı mezbûr Andres Ermeninin minvâl-i muharrer üzere câri olan ikrârın el-mukırr-lehü'l-merkûm Mehmed Beşe bi'l-muvâcehe tasdîk edücek mâ-hüve'l-vaka'a bi't-taleb ketb olundu tahriren fî evâil min muharremü'l-harâm li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü'l-hâl

El-Hac Mustafa ibn-i Molla Hüsam

Kâdızâde kasab İbrahim

Şişek Mehmed Beşe ibn-i Mehmed

El-Hac Hüseyin bin Hasan

Kabil Çelebi ibn-i Pir Ali hoca

Derviş bin Ahmed

El-Hac Ali Çelebi ibn-i Ahmed Efendi

Mehmed Çelebi ibn-i Abdi Efendi

Baki Çelebi ibn-i Yiğit Paşa

Murteza ibn-i Osman

Ve gayrihim mine'l-hâzirîn

SAYFA: 76

BELGE: 5

Medine-i Manisada Narlıca mahallesinde sâkin Mehmed Beşe ibn-i el-Hac Abdulkerim nam râcil meclis-i şer' de işbu hâfizi'l-kitâb Aşağı Ernemiyan mahallesinde sâkin Papas Andres veled-i Kilos nam Ermeni nam Ermeni mahzarında ikrâr edüb mahalle-i mezbûre sevâkıdan Adala sukunda vâki' bir tarafı maşrıkzâde el-Hac Ahmed mülkü ve bir tarafı Hacızade Mehmed Efendi mülkü ve tarafeyn-i tarîk-i 'âmm ile mahdûd mutarri iki kıt'a mülkü Pazar ve dükkânları mezbûr Ermeniyeye nafaka-i vâhide altmış kıt'a riyal kâmil-i

SAYFA: 77

vezn ve'l-'ibâr-ı 'arûse bey'-i bât sahîh-i şer' ile bey' ve teslîm edüb oldahi iştirâ ve tesellüm aldığından sonra meblağ-ı mezbûr altmış kıt'a riyal guruşa mezbûr Andres Ermeni yedinden bi't-tamâm ahz u kabz eyledim ba'de'l-yevm zikr olunan dükkânlar mezbûr Ermeninin mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve ihtiyâr ve mutasarrıf olsun dedikde mukırr-ı mezbûr Mehmed Beşenin minvâl-i meşrûf üzere câri olan ikrârın el-mukırr-lehü'l-mezbûr Andres Ermeni vicâhen ve şifâhen tasdîk ve tahkîk edecek

mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu tahriren 1 muharremü’l-harâm li-sene li-sene
hamsîn elf

şühûdü’l-hâl

es-sâbikûn

SAYFA: 77

BELGE: 1

Medine-i Manisada Dilşikar mahallesinde sâkin Mustafa bin Ahmed nam kimesne meclis-i şer‘de işbu hâfızü’l-kitâb Hüseyin bin Mehmed muvâcehesinde ikrâr ve i‘tirâf edüb mahalle-i mezbûrede vâki‘ kıbleten tarik-i ‘âmm ve şarken Veli mülkü ve şimâlen el-Hac Hüseyin mülkü ve garben Nasuh Çelebi mülkü ile mahdûd bir bâb toprak örtülü evi ve bir bâb saz örtülü ahuru ve üç bâb harâbe evini ve bir anber ağacı ve havluyu müştamil mülk-i menzilimi mezbûr Hüseyine onbinsekizyüz akçeye bey‘-i bât ile bey‘ ve teslîm edüb oldahi iştirâ ve tesellüm eyledikten sonra meblağ-ı merkûm onbinsekizyüz akçeyi Hüseyin yedinden bi’t-tamâm ve’l-kemâl ahz u kabz eyledim ba‘de’l-yevm sâlifü’z-zikr menzil mezbûr Hüseyinin mülk-i müştêrâsıdır keyfe mâ-yeşâ ihtiyâr ve mutasarrîf olsun dedikde mukırr-ı mezbûr Mustafanın minvâl-i muharrer üzere câri olan ikrârın el-mukırrü’l-mezbûr Hüseyin vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk edücek mâ-hüve’l-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu tahriren fi evâil muharremü’l-harâm li-sene 1050

Şühûdü’l-hâl

İbrahim Bekir ibn-i Şaban Efendi

Hasan bin Mustafa

İbrahim Beşe ibn-i Hasan

Abdulkadir bin Sefer el-muhzır

Mehmed bin Abdullah

Bayram Beğ ibn-i Hasan

Ve gayrihim mine'l-hâzirîn

SAYFA: 77

BELGE: 2

Medine-i Manisada sâkin Veli Beğ ibn-i Mustafa makâm-ı kazâda işbu râfi'ül-kitâb Mustafa Çelebi ibn-i Şaban Halife muvâcehesinde da'vâ edüb mezbûr Mustafa Çelebi farz-ı şer' den üçbin asl-ı mâl ve beşyüzakçe resm cem'ân üçbinbeşyüz akçem vardır taleb edüb su'âl olunsun dedikde gıbbe's-su'âl 'akîbü'l-inkâr merkûm Veli Beğden takrîrine muvâfık beyyine taleb olundukda ityân-ı serden izhâr-ı 'aczetmeğın mezbûr Mustafa Çelebi zimmetinde mersûm Veli Beğın üçbin akçe asıl ve beşyüzakçe resm cem'ân üçbinbeşyüz akçe semeni olduğunu mezbûr Mustafa Çelebiye 'aynı teklîf olundukda oldahi 'alâ-vakfü'l-mes'ûl halef billahi etmeğın mâ-hüve'l-vaka'a ketb olundu tahriren fi'l-yevmü's-sîmin min muharremü'l-harâm li-sene hamsîn ve elf min hicreti min lehü'l-'izz ve's-şeref

Şühûdü'l-hâl

Derviş Ahmed bin

Bayram bin Hüseyin

Veli bin el-Hac İsa

Hasan bin Mustafa

Ve gayrihim

SAYFA: 77

BELGE: 3

Medine-i Manisada Ayn-ı Ali mahallesinde sâkin olub bundan akdem vefât eden Haydar bin Hacı Ali nam kimesnenin verâseti sulbiyye sagîre kızı Hadice ve sulbi sagîr oğlu Abdunnebi ve kebîr oğlu Maden mahzarında oldukdan sonra sagîrân-ı mezbûrânın kibel-i şer'eden mensûb-ı vasîleri olan merkûm Maden asâleten ve vesâyeten meclis-i şer'-i şerîf-i lazîmü't-teşrîfde işbu hâfizü'lkitâb es-seyyid Turgud bin es-seyyid Emrullah nam kimesne muvâcehesinde ikrâr ve itirâf edüb mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı Mahmud mülkü ve bir tarafı Abdullah mülkü ve bir tarafı müşteri-i mezbûr mülkü ve bir tarafı kendü mülkü ile mahdûd bir bâb toprak örtülü harâbe evi ve bir anar ağacını ve havliyi müştemil menzil müteveffâ babamızdan müntakil mülk-i mevrûsumuz olub sagîrân-ı mezbûrânın hisse-i irsiyyelerini zarûret-i nafakaları için ba'de'l-müzâyede ve inkitâ' reğabâtü'n-nâs menzil-i mezkûru merkûm es-seyyid Turgud ikibindokuzyüzelli akçeye bi'l-asâle ve bi'l-vesâye bey'-i bât ile bey' ve teslîm edüb oldahi iştirâ ve tesellüm edikden sonra meblağ-ı merkûm ikibindokuzyüzelli akçeyi merkûm es-seyyid Turgud yedinden bi't-tamâm ve'l-kemâl ahz u kabz eyledim ba'de'l-yevm sâlifü'z-zikr menzil merkûm es-seyyid Turgudun mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ihtiyâr ve mutasarrıf olsun dedikde mukırr-ı mezbûr Madenin minvâl-i muharrer üzere asâleten ve vesâyeten câri olan ikrârın el-mukırrü'l-mezbûr es-seyyid Turgud bi'l-vicâhen tasdîk ve'l-şifâhen tahkîk edecek mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu tahrîren fi'l-yevmü's-sâlis min şehr-i muharremü'l-harâm li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü'l-hâl

Satılmış Beğ ibn-i Ali

Mustafa Beğ ibn-i Mehmed

Mahmud bin Abdullah

Yusuf bin Abdullah

Şaban bin Resül

Muhzır Hasan bin Abdullah

Ve gayrihim

SAYFA: 78

BELGE: 1

Binkırdokuz senesine mahsûb olmak üzere livâ-i Saruhanda vâki' mütekâ'id sipâhi ve sipâhizâde ve tekke-nişîn ve zâviyedâr ve ma'tûk kul ve tevâbi'î mukâta'asına berât-ı hümâyûn ile ber-vechü'l-iltizâm emîn olan fahrü'l-akrân Osman Ağa tarafından husûs-ı âti'z-zikr vekîl olub ber-nehc-i şer'î mu'teber vekâleti sâbite olan fahrü'l-akrân yazıcı Ali Beğ ibn-i Şaban yediyle der-devlet-i medâr emr-i şerîf vârid olub mazmûn emr-i şerîf medine-i Manisa mahallâtından bedel-i mütekâ'idîn re'âyâsı olub mahallâtından olan imamları ile tafahhus edüb vâki' ise her birinden yüzirmişer akçe bedel-i güherçilelerin cem' ve tahsîl etdiresiz deyü buyurulmağın ber-mûceb emr-i 'âli medine-i Manisa mahallâtından İsafakih mahallesi imamı Ahmed Efendi ibn-i İsadede ve Bölücek mahallesi imamı Kabil Efendi ibn-i Abdullah ve Karayunus mahallesi imamı Mehmed Efendi bin eş-şeyh İbrahim ve Ayn-ı Ali mahallesi imamı Ahmed Halife ibn-i Turak ve Çengizâde mahallesi imamı Hüseyin Efendi ibn-i Emrullah ve Serabad mahallesi imamı Ali Halife ibn-i Hasan ve Badiler mahallesi imamı Mehmed Efendi ibn-i Abdullah ve Dilşad mahallesi imamı Hasan Efendi ibn-i el-Hac Ali ve Karahisar mahallesi imamı el-Hac Hüseyin Halife ibn-i Mehmed ve Kasımpaşa mahallesi imamı Mehmed Halife ibn-i İsmail ve

Eskihisar mahallesi imamı Mustafa Halife ibn-i Hamza ve Cami‘ mahallesi imamı Fahreddin Efendi ibn-i Abdullah ve Alaybeği mahallesi imamı Mahmud Halife ibn-i Mehmed Dere mahallesi imamı Nasuh Halife ibn-i Yusuf ve Gürhane mahallesi imamı Murteza Halife ibn-i Yakub ve Hayrat-ı kebir mahallesi imamı Abdalbaki Halife ibn-i Mahmud Sultan mahallesi imamı Abdullatif Efendi ibn-i eş-şeyh İvaz Efendi ve Deveciler mahallesi imamı İlyas Halife ibn-i Sefer ve Attarlıca mahallesi imamı Şaban Efendi ibn-i Mehmed ve Nişancıpaşa mahallesi imamı Muslihiddin Halife ibn-i Osman Himmet ve İmad mahallesi imamı Hüseyin Halife ibn-i Osman ve Yarhasanlar mahallesi imamı Musluhiddin Halife ibn-i Ali ve Akmescid mahallesi imamı Ömer Halife ibn-i Abdullah ve Davudfakih mahallesi imamı Musluhiddin Halife ibn-i Mehmed ve İvazpaşa mahallesi imamı Bekir Halife ibn-i el-Hac Veli ve Haki mahallesi imamı Hasan Efendi (ibn-i) Abdurrahman ve Babakuyusu mahallesi imamı Mehmed Halife ibn-i Ali ve El-Hac Yahya mahallesi imamı Ahmed Halife ibn-i Ramazan ve El-Hac İlyas kebir mahallesi imamı Mahmud Halife ibn-i Hüseyin ve El-Hac İlyas-ı sagîr mahallesi imamı Mustafa Halife ibn-i Mehmed ve Derviş Ağa mahallesi imamı Mehmed Halife ibn-i Abdullah ve sâir ahâli-i mahalle cemâ’atiyle meclis-i şer‘a ihzâr olduktan sonra merkûm Ali Beğ takrîr-i kelâm edüb müvekkilim mûmâ-ileyh Osman Ağa sene-i mezbûreye mahsûb olmak üzere bedel-i mütekâ’idin mukâta‘ası iltizâm edüb taht-ı iltizâmımda dâhil olan mütekâ’idin ve bedel-i güherçile re‘âyâ var ise ittikâ zıkr olunan imamlardan tafahhus olunub vâki‘ ise cem‘ ve tahsîl olunması matlûbumdur dedikte gıbbe’s-su’âl her biri cevâblarında bizim mahallemizden merkûm Ali Beğin taleb etdüğü bedel-i güherçile re‘âyâsından ferd yokdur medine-i mezbûre ahâlisi bedel-i güherçile teklifinden ve sâir tekâlif-i şukkâdan mu‘âf ve müsellemler olub bu ânâ

gelince bedel-i mütekâ'idîn ve bedel-i güherçile eminlerinden ve sâir ümenâ tâifesi bir akçe alugitmemişdir deyü her biri 'alâ-hiddet-i half billahi te'âlâ etmeğin ta'arruzdan men'-birle mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu tahriren fi'l-yevmü's-selh zilhiceti's-şerîfe li-sene tis'a ve erba'in ve elf

Sühûdü'l-hâl

Mehmed Beşe ibn-i el-Hac Ebi Bekir er-râcil

Mehmed bin Memi

Şaban Beğ ibn-i Mustafa

Hasan Çavuş ibn-i Musluhiddin Efendi

El-Hac Hüsam bin Muharrem

Mustafa bin Abdi

Ve gayrihim mine'l-hâzirîn

SAYFA: 78

BELGE: 2

Medine-i Manisada Gürhane mahallesinde sâkin Mehmed bin Mustafa nam kimesne meclis-i şer'-i şerîf lazımu't-teşrîfde işbu sâhibü'l-kitâb mü'ezzin Ahmed Çelebi ibn-i Ebi Bayram nam kimesne muvâcehesinde bi-tav'ihü's-sâf ikrâr ve i'tirâf edüb mahalle-i mezbûrede kibleten Hasan Beşe ibn-i Abdullah ile Karabıyık evleri ve şarken Asiye ibneti el-Hac Yusuf nam hatun evi ve şimâlen tarîk-i hâss ve hadd-i râbi'î Fatma binti Mehmed nam hatun evi ile mahdûd olub iki bâb toprak örtülü evi ve taşdan zedbaşı ve tarlası ve bir mikdâr havluyu müştamil mülk-i menzilimi mezbûr Ahmed Çelebiye onbin nakd râyic fi'l-vakt fizzâ-i akçeye bey' ve teslîm edüb oldahi iştirâ ve tesellüm eyledikten sonra meblağ-ı mezbûr onbin akçe-yi mezbûr Ahmed Çelebi yedinden bi't-tamâm ve'l-kemâl ahz u kabz eyledim ba'de'l-

yevm menzil-i mahdûd-ı mezkûr mezbûr Ahmed Çelebinin mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ-i ihtiyâr ve mutasarrıf olsun dedikde mukırr-ı mezbûr Mehmedin minvâl-i muharrer üzere câri olan ikrârın el-mukırr-lehü'l-merkûm Ahmed Çelebi vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk edecek mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu tahriren 1 muharremü'l-harâm li-sene 1050

Şühûdü'l-hâl

Mü'ezzinbaşı Abdulkerim Çelebi

Murteza Halife ibn-i Mahmud el-imam

Ders-i 'âmm Mahmud Çelebi ibn-i el-Hac Molla Seydi

Veli Efendi ibn-i el-Hac Cafer

İsmail Çelebi ibn-i Cerrah kapucu

Tekkebaşı Ahmed ibn-i Muharrem

Mehmed Beşe ibn-i el-Hac Ebi Bekir

Bali Halil ibn-i Mardem

Yahya Çelebi ibn-i Sefer Efendi

Hüseyin bin Mehmed

Mü'ezzin Ahmed Çelebi ibn-i Mehmed eş-şehir pişker

Karaali Halife ibn-i el-mü'ezzin

Kalaycı Şaban ibn-i Abdullah

Mehmed Beşe ibn-i el-Hac Ali

El-Hac Mehmed ibn-i Musa eş-şehir bakırbaşı

Uzun Ahmed Çelebi ibn-i Abdullah

Mehmed Efendi

Ve gayrihim mine'l-hâzırîn

SAYFA: 79

BELGE: 1

Medine-i Manisada Saz mahallesinde sâkine Mihriban binti Ömer nam hatun meclis-i şer‘-i şerîfî’t-teşrîfde işbu sâhibü’l-kitâb Ferhad ibn-i Memi nam kimesne muvâcehesinde da‘vâ edüb benim sagirim hâlinden babamdan intikâl eden emvâl ve erzâkımı zabt u hıfz için kibel-i şer‘den mensûb-ı vasîm olub zimmetinde hakkım vardır su‘âl olunsun dedikde gıbbe’s-su‘âl mezbûr Ferhad cevâbında beni buna hâl-i sagirinde vasîsi olmadım ve bir şeyini vaz‘ü’l-yed etmedim ve mezbûre hatun ba‘de’l-bulûğ nizâ‘ edüb hakikat hâle vâkı‘a oldukda terk-i da‘vâ edüb zimmetimi berî etmişdir deyü sâbıkân medine-i mezbûre mahkemesinden nâ’ibü’ş-şer‘ olan Abdurrahman Efendi imzâsıyla mûmzât ve hatîmlim-i mahtûma binkırkdokuz senesi zilkadesinin dokuzuncu günü ile mütevarriha hüccet-i şer‘iyye ibrâz edüb bi’l-muvâcehe himem-i berât olundukda fi’l-vâkı‘ mazmûn hüccet-i merkûm Ferhadın takrîrine muvâfık olmağla gıbbe’l-istintâk ve gıbbe’l-inkâr merkûm-ı mezbûrdan mazmûn hüccete beyyine taleb olundukda ‘udûl-i müslimînden Hasan bin Mustafa ve Veli bin el-Hac nam kimesneler li-ecli’ş-şehâde meclis-i şer‘e hâzırân olub gıbbeti’ş-şehâdeti’ş-şer‘îfi’l-vâkı‘ bundan akdem mûmâ-ileyh Abdurrahman Efendi huzûruna mezbûre hatun merkum Ferhad muvâcehesinde ikrâr edüb merkûm Ferhad benim bir şeyimi vaz‘-ı yed etmeyüb hakikat-i hâle vâkıf olduğumda da‘vâ talebden fâriğâ olub da‘vâ-yı mezkûreden zemîn-i ibrâ etdim dedi minvâl-i meşrûh üzere mazmûn hüccete şâhidleriz şehâdet dahi ederiz deyü edâ-i şehâdet-i şer‘iyye etdiklerin gıbb-i ri‘âyete ve şerâite’l-kabûl şehâdetleri makbûl oldukdan sonra mu‘ârizadan men‘-birlle mâ-hüve’l-vâkı‘ bi’t-taleb ketb olundu tahriren fi’l-yevmi’s-

sâmin mine'l-muharremü'l-harâm li-sene hamsîn ve elf min hicreti min lehü'l-'izz
ve's-şeref

Şühûdü'l-hâl

El-Hac Hasan ibn-i Mehmed

İbrahim Çelebi ibn-i Emrullah Beğ

Veli bin

Es-seyyid Hızır ibn-i es-seyyid İbrahim

Mustafa Beşe ibn-i el-Hac Ebi Bekir

Ve gayrihim

SAYFA: 79

BELGE: 2

Medine-i Manisada Karayunus mahallesinden Ayşe binti Mahmud nam hatun meclis-i şer' den işbu râfi'ü'r-râkim zevci Receb ibn-i Mehmedin muvâcehesinde takrîr-i kelâm edüb zevcim mezbûr Receb babam merkûm Mahmudun evine varır isem bana sen benden muttalıka ol dedikten sonra hâlâ mezbûr Receb babam merkûm Mahmudun evine varub beni muttalıka olmuşken yine merkûm Receb benim üzerime dâhil olmak ister su'âl olunub men' olunmak matlûbumdur dedikte gıbbe's-su'âl merkûm Receb cevâbında fi'l-vâki' ben mezbûr Mahmudun varmamasına şart var dedim lakin hakîkatden sart etmedim talâk-ı zikr eymeyüb vekâleten dahi niyet etmedim deyü cevâb edücek mezbûre Ayşe hatun takrîr-i mutâbık beyine taleb olundukda ityân-ı beyyineden izhâr-ı 'acz etmeğın merkûme

Recebe mezbûr Mahmudun evine varmamağa şart var dedi zamân-ı talâk zikr etmeyüb ve talâka dahi niyet etmediğine yemîn teklîf olundukda oldahi ‘alâ-vakfû’l-mes’ul hulefa billahi te‘âlâ etdikden sonra mezbûr Receb fetvâ-yı şerîfe ibrâz edüb mazmûnunda zid kayın atası Ömerin evinde sâkin lakin bir tarîk ile Ömer bî-huzur olub bir kaç gün evine varmamağla Ömer zîrde rast gelüb niçin eve gelmezsin dedikde hakîkatde şart etmiş değil iken zîr-i min-ba‘d ol eve varmamak üzere şart etdim demiş olsa zîr-i mezbûr talâk zikr etmeyüb ve niyet dahi etmiş olmasıçün mücerred Ömerden cevâb için böyle demesi ile ba‘dehu zîde Ömerden evine vardığı sûretde şer‘ân zevcesine talâk vâki‘ olursa beyân buyurulmayub müşârün-ileyh için Allahü’l-a‘zim vâki‘ hâl bu iş olmaz deyü buyurulmağın mezbûr Receb fevâ-yı şerîfe mezbûre Ayşe hatun men‘-bire mâ-hüve’l-vâki‘ bi’t-taleb ketb olundu tahriren fi’l-yevmü’s-sâmin ve’l-ısrîn min şehr-i zilhiceti’ş-şerîfe li-sene tis‘a ve erba‘in ve elf Şühûdü’l-hâl

Süleyman bin Ali

Mustafa bin Osman

Diğer Mustafa bin Hasan

Abdulgaffar ibn-i Sefer el-muhzır

Veli Çelebi ibn-i el-Hac İsa el-muhzır

Ve gayrihim mine’l-hâzirîn

SAYFA: 79

BELGE: 3

Medine-i Manisa mahallâtından İbrahim Çelebi mahallesinde sâkine İsmihan binti Mustafa Medine-i mezbûrede el-Hac Yahya mahallesinden Fatma binti Mustafa el-mezbûr nam hatunlar taraflarından menzil-i âti’l-beyânı bey‘ ve semenin ahz u kabz

ve asâleten vekîl olub mezbûretân ma‘rifetihî-i şer‘iyye ile ‘ârifân olan Mustafa bin Ali ve Mehmed bin Hüseyin nam kimesneler şehâdetleri ile hasm-ı şer‘î câhid mahzarında vekâleti sâbite olan Hüseyin bin Mustafa nam kimesne meclis-i şer‘-i şerîf lazımu’t-teşrîfde işbu hâfızü’l-kitâb fahrü’l-akrân serdar el-Hac Hasan Ağa ibn-i Bali Beğ mahzarında vekâleten ikrâr ve i‘tirâf edüb müvekkilelerim mezbûretân İsmihan ve Fatmaya yine Medine-i merkûmede Attarlıca mahallesinde vâki‘ kıbleten tarîk-i ‘âmm ve şarken Nasuh Halife mülkü ve şimâlen Raziye hatun mülkü ve garben eski fırın ile mahdûd olub dâhilen iki bâb tahtani toprak örtülü odaları ve önünde kiremid örtülü çardak ve bir bâb ahuru ve fırını ve havluyu ve hâricen iki bâb tahtani biri birine muttasıl kiremid örtülü odaları ve havluyu ve bir bâb dükkânı müştemil menzil bundan akdem vefât eden hâletihileri Serime binti nam hatundan südde-i hüccetü’l-ırs isâbet ve intikâl etmeğın menzil-i mezkûru vekâleten mahkemiyyem hasebiyle müşârün-ileyh el-Hac Hasan Beşeye onyedibinbeşyüz nakd-i râyic fi’l-vakt akçeye bey‘-i bât sahîh-i şer‘ ile bey‘ ve teslîm edüb oldahi iştirâ ve tesellüm etdikden sonra meblağ-ı mezbûr onyedibinbeşyüz akçeyi müşârün-ileyh el-Hac Hasan Ağa yedinden bi’t-tamâm ve’l-kemâl ahz u kabz etdim ba‘de’l-yevm menzil sâlifü’l-beyân merkûm el-Hac Ağanın mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ-i hasbeten muhtâr ve mutasarrıf olsun dedikde mukırr-ı mezbûr Hasanın minvâl-i meşrûh üzere câri olan ikrârın el-mukırr-lehü’l-merkûm el-Hac Hasan Ağa vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk etdikden sonra mâ-hüve’l-vaka‘a bi’t-taleb ve tahrir olundu harrere fi’l-yevmi’r-râbi‘ min muharremü’l-harâm li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü’l-hâl

İbrahim Çelebi ibn-i Emrullah Beğ

El-Hac Sinan bin Ali

El-Hac Osman bin Ali

Ahmed Halife ibn-i Ramazan el-imâm

Es-seyyid Mahmud Çelebi ibn-i es-seyyid Hüseyin Molla

Mehmed Beşe bin el-Hac Ebu Bekir

Hüseyin ibn-i el-Hac Bali

Mehmed bin Ali

Mehmed bin Tursun

Mustafa bin Hasan

Ve gayrihim mine'l-hâzirîn

SAYFA: 80

BELGE: 1

Medine-i Manisada Hakibaba mahallesinden Saliha binti Mehmed nam hatun meclis-i şer'î-i şerîfe gelüb feht-i kelâm edüb zevcim Mustafa bin Ali nam kimesne târîh-i kitâbdan dokuz ay mukaddem beni işbu sıhrimde olan sagîr kızı Emineyi bilâ-nafaka ve'l-kisve bırakub kendi savb-ı şer'î-i huzûruna vasîyet-i mezbûreye mikdâr-ı kitâbet zevcim merkûm Mustafanın mâlından nafaka ve kisve-i bahâ farz ve takrîr olumak matlûbumdur dedikde târîh-i kitâbdan her birine yevmi yedişer akçe nafaka ve kisve-i bahâ farz ve takrîr olunub hîn-i zarûretde istilzân ve sarfa izn verile vakt-i zaferde zevci mezbûr Mustafanın mâlına mürâca'at eyleye harrere fi'l-yevmi's-sâlis min muharremü'l-harâm li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü'l-hâl

Ali bin Mustafa

Mehmed Beşe ibn-i el-Hac Ebu Bekir

El-Hac Mehmed bin Salih

Hüseyin bin Mustafa

Abdulkadir bin Sefer

Veli ibn-i el-Hac İsa

SAYFA: 80

BELGE: 2

Medine-i Manisa muzâfâtından Nik Nahiyesine tâbi‘ Sakarlı nam karyede sâkin olub bundan akdem vefât eden Emine binti Ahmed nam hatunun verâseti zevci İbrahim bin Abdullah nam kimesne ile sadri kebîr oğlu Veliye babası mezbûr Ahmede münhasır olub ba‘dehu kıbeli’l-kısmet mezbûr Ahmed dahi vefât edüb verâseti zevce-i metrûkesi Fatma bini Ümran nam hatun ile sulbi sagîr oğulları Himmete ve Aliye ve sulbiye sagîre kızları Sultan ve Emineye münhasır olduğu şer‘ân tahkîk oldukdan sonra sagâr-ı mezbûrların kıbel-i şer‘den mensûbe-i vasîleri olan vâlideleri mezbûre Fatma hatun tarafından sulh-i âti’z-zikr ikrâra vekîl olub mezbûre ma‘rifet-i şer‘iyye ile ‘ârifân olan katır Veli Efendi ibn-i ve Mehmed Beşe ibn-i el-Hac Mustafa nam kimesneler şehâdetleri ile vekâleti sâbite olan Ömer bin Yusuf nam kimesne meclis-i şer‘de işbu sâhibü’l-kitâb mezbûr İbrahim mahzarında bi’l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm edüb müteveffâ-yı mezbûre Emine hatunun muhalledâtı kâ‘ide üzere oniki sehmi i‘tibâr olunub sehâm-ı mezbûreden on sehmi rub‘ hissesiçün zevci mezbûr İbrahim iki sehmi kendisi hissesiçün babası merkûm Ahmede ve bâki yedi sehmi sehâmü’l-kısmetü’n-nisbet sadri oğlu mezbûr Veliye intikâl eyledikten sonra kıbeli’l-kısmet mezbûr Ahmed dahi vefât edüb (karalanmış) temessük ile muhalledât-

1 mezkûru müteveffâ-yı mezbûr Ahmede intikâl eden oniki sehinden iki sehim kendi hisse ‘alâ hâlihâ kalmışdı müvekkilem mezbûre Fatma hatun hissesi mezkûreden kendüye isâbet eden semen-i hissesin asâleten vasîsi olduğu sagâr-ı mezbûrların sekiz sehinden yedi sehim hisselerin rabt-ı vesâyete muhallefât-ı mezkûreye vâzı‘ü’l-yed olan mezbûr İbrahimden da‘vâ ve taleb eyledüğünde beynlerinde münâza‘at-ı kesîre vâkı‘a olmuşıdi el-hâletihî hazihi müsellimûn-ı müsellahûn edüb sagâr-ı mezbûrlara sulhu’t-takdîr deyü ‘alâ-sebîlü’t-tehârîhi’ş-şer‘î müvekkilem mezbûre Fatma hatun bin nakd akçe ile altı ölçek buğdaya sulh eylediklerinde mezbûre Fatma hatun dahi sulh-ı mezkûru kabûl ve bedel-i sulh olan bin akçe ile altı ölçek buğdayı mezbûr İbrahim yedinden ahz u kabz edüb bâki muhallefâtından zemîn-i ibrâ ve iskât eyledim yedine hüccet-i şer‘iyye verdiler dedikde vekîl-i mezbûr Ömerin vech-i tahrîr üzere câri olan akârın el-mukırr lehü’l-mezbûr İbrahim vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk edüvek mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu tahriren fî evâil şehri muharremü’l-harâm li-sene 1050

Şühûdü’l-hâl

Şeyh Mehmed Efendi el-vâ‘iz

Ahmed Efendi el-müderrisin

İbrahim ibn-i Hasan

Murad Halife ibn-i Himmet

Yunus bin Himmet

El-Hac Osman ibn-i el-Hac Lütfullah

Mehmed Çelebi ibn-i Ahmed Efendi

Mustafa Ağa ibn-i Süleyman Çavuş

Abdulkerim Çelebi

İbrahim ibn-i Mehmed

Ve gayrihim

SAYFA: 80

BELGE: 3

Budur ki Medine-i Manisaya tâbi‘ Horos nam karyede sâkin olub bundan akdem hâlik olan Morsen Yorgi veled-i Turmuş nam zimmînin zevce-i metrûkesi Ankuşkine binti Sotri nam nasrâniye ile sulbi kebîr oğlu Turmuş nam zimmî meclis-i şer‘de işbu hâfîzü’l-kitâb Avenis veled-i Tahrat nam Ermeni muvâcehesinde her biri ikrâr ve i‘tirâf edüb karye-i mezbûre bağları dâhilinde vâki‘ bir tarafı Hasan bağı ve bir tarafı kurca Zekeriyya bağı ve bir tarafı Yarcengi bağı ve bir tarafı cella‘ Yunus bağı ile mahdûd tahminen iki dönüm bağı mezbûr Morsen Yorgi hâl-i hayâtında ve kemâl-i sıhhatde Avenis Ermeni ikiyüz akçeye bey‘ ve teslîm edüb meblağ-ı merkûm binyüz akçe semen-i merkûm Ermeni yedinden ahz u kabz eyledüğü sâlifü’z-zikr bağda bizim kat‘ân ‘alâkamız yokdur dediklerinde merkûm Morsenin bey‘î bizim makbûlümüzdür keyfe mâ-yeşâ mutasarrıf olsun dedikde mukırrân-ı mezbûrânın minvâl-i muharrer üzere câri olan ikrârın el-mukırr-lehü’l-mezbûr Avenis bi’l-muvâcehe tasdîk edüb mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu tahriren fî evâil mine’l-muharremü’l-harâm li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü’l-hâl

Piri Beşe ibn-i Mehmed

Abdullah ibn-i Halil

Hızır Beşe ibn-i Abdullah

Halil bin İbrahim

Mehmed Beşe ibn-i el-Hac Kerim

Ve gayrihim

SAYFA: 80

BELGE: 4

Mahrûse-i Manisaya tâbi‘ Dere nam karyede sâkine işbu hâfîzü’l-kitâb Ayşe binti Hüseyin nam hatun meclis-i şer‘-i şerîf lazîmü’t-teşrîfde himem-i kelâm ve ta‘bîr-i ‘ani’l-merâm edüb işbu haremimde olan sadri kızım Selver ve Tamam ibneti Hamza nam sagîrelerin babalarından intikâl eden mâl-ı mevrûslarını mikdâr-ı kifâye nafaka ve kisve-bahâ farz ve nakdi olunmak matlûbumdur dedikte sagîretân-ı mezbûretânın her birine yevmi beşer akçe nafaka ve kisve-bahâ farz ve takrîr olunub hîn-i zarûretde istidân ve zaferde sagîretân-ı mezbûretânların mallarına mürâca‘at-ı izn- birle bu hurûf ve temessük ketb olundu tahrîren fi yevmi’l-hâdi ‘aşer mine’l-muharremü’l-harâm li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü’l-hâl

Mehmed bin Hasan

Mustafa bin Hüseyin

Diğer Mehmed bin Abdullah

Mehmed bin Uruc

Mustafa bin Hasan

Abdulkadir bin Sefer

Mustafa bin Hasan

SAYFA: 81

BELGE: 1

Medine-i Manisada Danişmend Halil mahallesinde sâkin Mehmed bin Mustafa nam kimesne meclis-i şer‘-i şerîf-i lazîmü’t-teşrîfde işbu bâ‘isü’l-kitâb Abdi Beğ ibn-i

Bali nam kimesne muvâcehesinde bi-tav‘a ikrâr ve i‘tirâf edüb mahalle-i mezbûrede vâki‘ kıbleten Ali Beşe mülkü ve şarken Mahmure hatun mülkü ve garben el-Hac Yusuf mülkü ve şimâlen tarîk-i ‘âmm ile olub iki bâb toprak örtülü tahtani evleri ve orta sofa ve yan sofalarını ve havlu kapusu üstünde bir bâb kiremid örtülü odayı ve havluyu ve fırını ve kenif ve bir badem ve bir ayva ağacı müştemil olan mülk-i menzilimi bundan akdem mezbûr Abdi Beğe ikiyüzelli guruş riyali ile bey‘-i bât ile bey‘ edüb oldahi iştirâ ve kabûl edüb teslîm-i ‘-i mahdûd ve kabz-ı semeni ma‘dûd kalmışdım menzil-i mezkûr merkûm Abdi Beğin mülk-i müşterâsıdır taht-i tasarrufundadır hâlâ yedine hüccet-i şer‘iyye verilsün dedikde mukırr-ı mezbûr Mehmedin minvâl-i muharrer üzere câri olan ikrârın el-mukırr-lehü’l-mezbûr Abdi Beğ vicâhen tasdîk edicek mâ-vaka‘a ketb olundu tahriren fi’l-yevmi’s-sâni ‘aşer mine’l-muharremü’l-harâm li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü’l-hâl

El-Hac Hasan ibn-i el-Hac Selim

El-Hac Mustafa bin Molla Hüsam

Mehmed Çelebi bin Ahmed

El-Hac İbrahim bin Hüseyin

El-Hac Hüseyin bin Musa

Veli bin El-Hac İsa

Abdulkadir bin Sefer

Halil Çelebi (bin) Kurt Çavuş

El-Hac Hüseyin Beşe ibn-i Musa

Ve gayrihim

SAYFA: 81

BELGE: 2

Bu hüccet bey' olunun olmayub ahâr olmak ile müsevvid olunmuşdur

Medine-i Manisada Danişmend Halil mahallesinde sâkin Abdi Beğ ibn-i Bali meclis-i şer' de bâ'isü'l-kitab dergâh-ı 'âli mutasarrıflarından kıdvetü'l-emâcid ve'l-ekârim Mustafa Ağa ibn-i el-merhûm Piyale Ağa tarafından bey'-i âti'l-beyâna vekîl olub bimâ-hüvenhemü's-sübût şer'ân vekâleti sâbite olan el-Hac Halil ibn-i el-Hac Mahmud mahzarında ikrâr ve i'tirâf edüb mahalle-i mezbûrede vâki' kıbleten Ali Beşe mülkü ve şarken Yasemin hatun mülkü ve garben el-Hac Yusuf mülkü ve şimâlen tarîk-i 'âmm ile mahdûd iki bâb toprak örtülü tahtani evleri ve orta sofayı ve yan sofalarını ve havlu kapusu üstünde bir bâb kiremid örtülü odayı ve havluyu ve fırını ve kenifi ve bir badem ve bir ayva ağacı müştemil olan mülk-i menzilimi müşârün-ileyh Mustafa Ağaya yüzelli guruşa bey'-i bât ile bey' edüb oldahi iştirâ ve kabûl edüb teslîm-i mebi'-i mahdûd ve kabz-ı semen kıldım ba'de'l-yevm menzil-i mezkûr mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ mutasarrıf olsun dedikde mukırr-ı mezbûrun minvâl-i muharrer üzere câri olan ikrârı el-mukrı-lehü'l-mezbûr bi'l-muvâcehe tasdîk edüb mâ-vaka'a ketb olundu tahriren fi yevmü'l-mezkûr mine'l-muharremü'l-harâm li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü'l-hâl

El-mezbûr

SAYFA: 82

BELGE: 1

Medine-i Manisada Çapraslar-ı kebir mahallesinden Mustafa bin Uruc Beğ meclis-i şer' de işbu hâfizü'l-kitâb el-Hac İbrahim bin Mustafa nam kimesne muvâcehesinde

ikrâr ve i'tirâf edüb mahalle-i mezbûrede vâki' kibleten ve garben Mahmud ve Ali Bali mülkleri ve garben tarîk-i 'âmm ve şimâlen es-seyyid Hasan mülkü ile mahdûd olub iki bâb tahtani toprak örtülü evleri ve önünde kiremid örtülü çardağı ve iki hanâhin sofaları ve bir bâb kiremid örtülü ahuru ve üç deyb ve dört dud ve deyb anar eşcârları ve havluyu müştemil olan mülk-i menzilimi mezbûr el-Hac İbrahim yüzyetmiş 'aded riyali guruşa bey'-i bât sahîh-i şer'î ile bey' edüb oldahi iştirâ ve kabûl etdikden sonra kabz-ı semen-i mu'addid ve teslîm-i mebi'-i mahdûd kaldım ba'de'l-yevm menzil-i mezkûr merkûm el-Hac İbrahimin mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde mukırr-ı mezbûr Mustafanın minvâl-i muharrer üzere bi't-taleb olundu harrere fi yevmü'l-hâdi 'aşer mine'l-muharremü'l-harâm li-sene 1050

Şühûdü'l-hâl

Fahrü'l-kuzât el-Hac Mehmed Efendi ibn-i el-Hac Safer

Kıdvetü'l-akrân Dedezâde dâmâdı İbrahim Ağa

Mehmed bin Mustafa

El-Hac Mehmed

Katırcı Süleyman

Esmekci es-seyyid Hasan Çelebi

Bakkal Memi

El-Hac Bayram

Mehmed bin Sefer

Kasab Kara Sefer

El-Hac Muslu bin Ali

Ahmed bin Mustafa

Veli bin El-Hac İsa

SAYFA: 82

BELGE: 2

Medine-i Manisada Çapraslar-ı sagîr mahallesi sükkânından işbu hâfîzü'l-kitâb Dervîş Mehmed bin Hüseyin meclis-i şer' de feth-i kelâm ta'bîr-i 'ani'l-merâm edüb işbu karındaşım kızını Ayşe nam sagîrenin babasından intikâl eden mâl-ı mevrûsları mikdâr-ı kifâye ve nafaka ve kisve-i bahâ farz ve takrîr olunması matlûbumdur dedikde sagîre-i mezbûreye yevmi beşer akçe nafaka ve kisve-i bahâ farz ve takrîr olunub hîn-i zarûretde istidâne ve sarfa ve vakt-i zaferde sagîre-i mezbûre Ayşenin malına mürâca'ata izn-birle bu hurûf ketb olundu tahrîren fi'l-yevmü's-sâlis min şehri muharremü'l-harâm li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü'l-hâl

Osman Beşe ibn-i Ali

El-Hac Hüseyin bin Abdullah

Ali Bali bin Abdullah

Attar Halil Çelebi

Şaban bin Resûl

Yusuf Beğ ibn-i Ali

SAYFA: 82

BELGE: 3

Medine-i Manisada Danişmend Halil mahallesi sükkânından Abdi Beğ ibn-i Halil Bali nam kimesne meclis-i şer' de işbu bâ'iseti'l-kitâb dergâh-ı 'âli müteferrikalarından iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim Mustafa Ağa ibn-i el-merhûm Piyale Ağa tarafından bey'-i âti'z-zikri tasdîke vekîl olub bimâ-hüvel-nehîmü's-

sübût şerân vekâleti sâbite olan el-Hac Halil ibn-i el-Hac Mahmud mahzarında ikrâr ve i'tirâf edüb mahalle-i mezbûrede vâki' kibleten ve şarken mûmâ-ileyh Mustafa Ağa mülkü ve garben tarîk-i 'âmm ve şimâlen Honadistan medresesi ile mahdûd olub tahtani ve fevkani iki bâb kiremid örtülü olub ve havliyi ve kenifi ve eşcâr-ı müsmireyi müştemil olan mülk-i menzilimi müvekkel-i mûmâ-ileyh Mustafa Ağaya bi-cümletenü'l-hudûd ve kâfetü'l-hukûk yüzelli 'aded kâmilü'l-'ayâr riyali guruşa bey' edüb oldahi iştirâ ve kabûl edüb teslîm-i bey'ül-hudûd ve kabz-ı semen mu'addid kıldım ba'de'l-yevm menzil-i mezkûr mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ mutasarrıf olsun dedikde mukırr-ı mezbûr Abdi Beğın minvâl-i muharrer üzere câri olan ikrârın el-mukırr-lehü'l-mezbûr el-Hac Halil bi'l-muvâcehe vekâleten tasdîk edücek mâ- vaka'a bi't-taleb ketb olundu tahriren fi evâsıt muharremü'l-harâm li-sene 1050

Şühûdü'l-hâl

El-Hac Hasan ibn-i el-Hac Selim

El-Hac Mustafa ibn-i Molla Hüsam

El-Hac Hüseyin bin Murad

Mehmed Çelebi ibn-i Ahmed

El-Hac İbrahim ibn-i Hüseyin

El-Hac Hüseyin ibn-i Musa

Halil Çelebi ibn-i Kurt Çavuş

Veli ibn-i el-Hac İsa

Ve gayrihim

Beyaz sah sah sah

SAYFA: 83

BELGE: 1

Mâ fi-kemâ- lihavni nemekahu el-fakirullah-ı sübhanehu Ahmed el-mevlana-yı
hilâfetihi mahkeme beği 'afâ 'anhuma

işbu sene-i hamsîn ve elf şühûr-ı sülkünde münselik olan mâh-ı muharremin
onyedinci günü yevm-i çehârşenbedir medine-i Manisaya tâbi' Yalaki nam karye
hâssı voyvodası olan fahrü'l-akrân Siyavuş Ağa talebiyle kasaba-i Turgudlu
sükkânından börkcü Ali Beşe ibn-i Hasan nam kimesne yedile mezbûrun tarlasında
sâbit olub Ekele Salih hisara gelmiş bir deste şa'îr gelüb meclis-i şer'de zeyl-i
kitâbda mestûrû'l-esâmi müslimîn ile müşâhid oldukdan sonra mâ-hüve'l-vâki'
gıbbe't-taleb ketb ve terkîm olunub yed-i tâlibine vaz' olundu tahriren fi't-târîhü'l-
mezbûr

Şühûdü'l-hâl

Mehmed Efendi bin Ramazan Hoca

Hacı Hüseyin bin Vafik

Receb Halife bin Bayram

Mustafa bin Hamza

Veli Beşe ibn-i Abdullah el-râcil

Es-seyyid Hüseyin

İbrahim bin Ömer

Ve gayrihim mine'l-hâzirîn

SAYFA: 83

BELGE: 2

Medine-i Manisada Hüsrev Ağa mahallesinden olub bundan akdem vefât eden Şems-i sima binti Abdullah nam hatunun verâseti zevci Ali ibn-i Halil nam kimesne ile sadriye kebîre kızı Saliha nam hatuna münhasıra olduğu şer‘ân mütehakkik olduktan sonra mezbûre Saliha hatun tarafından husûs-ı âti’z-zikr ikrâra vekîl olub mezbûreyi ma‘rifet-i şer‘iyye ile ‘ârifân olan el-Hac Mehmed Kalender ve Hasan bin Halil nam kimesneler şehâdetleri ile hısm-ı câhid mahzarinde vekâleti sâbite olan Abdi Beğ ibn-i Ayna Halife nam kimesne meclis-i şer‘de işbu sâhibü’l-kitâb müvekkile-i mezbûrenin babası mezbûr Ali Beğ mahzarında bi’l-vekâleten ikrâr ve i‘tirâf edüb mutasarrıflara mezbûre Şems-i sima hatunun muhallelâtı kâ‘idesi ferâiziyye üzere dört sehim i‘tibâr olub sehâm-ı mezbûrenin bir sehmi rub‘ hisse-i irsiyyesiçün zevci mezbûr Ali Beğe isâbet edüb bâki üç sehmi farzen ve reddeden sadriyye kızı mezbûre Saliha hatuna isâbet eyledikde hâlâ müvekkilem mezbûre hatun müteveffât-ı mezbûrenin muhallelâtından olub mahalle-i mezbûrede vâki‘ kibleten Ali köle mülkü ve şarken nalband Sefer mülkü ve şimâlen tarik-i hâss ve garben tarîk-i ‘âmm ile mahdûd olub iki bâb kiremid örtülü tahtani evleri ve yan sofaları ve iki bâb kiremid örtülü damları ve havli kapusu üstünde vâki‘ bir bâb kiremid örtülü hınası ve kenifi ve bir mikdâr havliyi ve isticâr-ı müsmireyi menzili vâlidesi müteveffâtihi mezbûre muhallelâtından bi’l-edâ beyân olunub kendüye isâbet eden üç sehim hisse-i irsiyesi mukâbilesinde ahz u kabz edüb bâki muhallelâtından babam mezbûr Ali Beğin zimmetin ibrâ kât‘ü’n-nizâ‘ ile ibrâ ve iskât eyledim min ba‘d istidâne müte‘allik beynimizde da‘vâ ve nizâ‘ımız kalmadı yerine hüccet-i şer‘iyye verin dedi dedikde vekîl-i mezbûr Abdi Beğin minvâl-i muharrer üzere câri olan ikrârın el-mukırr-

lehü'l-mezbûr Ali Beğ vicâhen ve şifâhen tasdîk ve tahkîk edücek mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu tahriren fî evâsıt muharremü'l-harâm li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü'l-hâl

Halil Halife ibn-i Osman

Ali Beşe ibn-i Hamza

Abdi Efendi ibn-i Selman el-imam

Ömer bin Mehmed

Ali bin Ramazan

Ve gayrihil mine'l-hâzirîn

SAYFA: 83

BELGE: 3

Medine-i Manisada Danişmend Halil mahallesinde sâkine olub es-seyyid Turgud nam kimesnenin zevce-i muttalıkası olan hâfızü'l-kitâb Ümmi binti Nasuh nam hatun meclis-i şer'î şerîfde takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i 'ani'l-merâm edüb mezbûrun benden mütevellid İvaz nam sagîr oğlu hâlâ benim himem ve terbiyemde olub bundan akdem sagîr-i mezbûrun nafaka ve kisve-bahâsı için kıbel-i şer'îden beher yevm üç akçe nafaka ve kisve-bahâ farz ve takrîr olunmuşidi lakin meblağ-ı mezbûrun nafaka ve sâir mühimmâtına vefâ eylemedi yevmi birer akçe dahi ziyâde olunmak matlûbumdur dedikde fi'l-hakîka beher yevm üç akçe sagîr-i mezbûrun nafaka ve sâir mühimmât-ı lazimesine vefâ etmediği merkûm olan bî-arz müslimânlar ihbârlarıyla mütehakkik olmağın târîh-i kitâbdan bir akçe dahi ziyâde olunub sagîr-i mezbûrun kisve-bahâsı beher yevm dörder akçe takdîr olunub hîn-i zarûretde istidâne ve vakt-i zaferde sagîr-i mezbûrun babasına mürâca'at-ı mezbûra Ümmü hatuna izn

verilmeğın mâ-vaka‘a bi‘t-taleb keb olundu fi‘l-yevmi‘r-râbi‘ ‘aşer min muharremü‘l-harâm li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü‘l-hâl

Veli bin İsa

Abdulkadir bin Sefer

Halil bin İbrahim

Mustafa bin Nesim

Mustafa bin Hasan

Ve gayrihim

SAYFA: 84

BELGE: 1

Medine-i Manisada Ayn-ı Ali mahallesinde sâkin Nasuh bin Hamza nam kimesne meclis-i şer‘de işbu hâfızü‘l-kitâb Bali bin Ahmed nam kimesne muvâcehesinde ikrâr ve i‘tirâf edüb mahalle-i mezbûrede vâki‘ kıbleten Hasan mülkü ve şarken çömleki Mehmed mülkü ve şimâlen Abdulkerim mülkü ve garben Ali mülkü ile mahdûd bir bâb toprak örtülü evi ve kenefi ve iki tut ve bir zeytin ve bir badem eşcârlarını ve havluyu müştemil mülk-i menzilimi mezbûr Baliye beşbinbeşyüz akçeye bey‘-i bât sahîh-i şer‘î ile bey‘ ve teslîm edüb oldahi iştirâ ve tesellüm etdikden sonra meblağ-ı merkûm beşbinbeşyüz akçe merkûm Bali yedinden bi‘t-tamâm ve‘l-kemâl ahz u kabz eyledim ba‘de‘l-yevm menzil-i mezbûr Balinin mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ihtiyâr ve mutasarrıf olsun dedikde mezbûr Nasuhun minvâl-i muharrer üzere câri olan ikrârın el-mukırr-lehü‘l-mezbûr bi‘l-muvâcehe tasdik edüb mâ-hüve‘l-vâki‘ bi‘t-taleb ketb olundu tahriren fi‘l-yevmi‘r-râbi‘ ve‘l-

‘ışrîn mine’l-muharremü’l-harâm li-sene hamsîn ve elf min hicreti min lehü’n-
nebeviyye ‘aleyh-i efzullahu

Şühûdü’l-hâl

Musa bin Ali

Hüseyin bin Abdullah

Abdulkadir bin Sefer

Nasuh bin Arslan

Mahmud bin Hacı Nasuh

Yusuf bin Nasuh

İbrahim bin Abdullah

Ali Kethüdâ bin Abdullah

Hacı Hüsam bin Mustafa

SAYFA: 84

BELGE: 2

Medine-i Manisada Ayn-ı Ali mahallesinde sâkin Bali bin Ahmed nam kimesne
meclis-i şer‘-i şerîfde işbu hâfızü’l-kitâb Hüseyin bin Abdunnebi nam kimesne
muvâcehesinde ikrâr ve i‘tirâf edüb mahalle-i mezbûrede vâki‘ kıbleten Hasan mülkü
ve şarken çömlekcî Mehmed mülkü ve şimâlen Abdulkerim mülkü ve garben Ali
mülkü ile mahdûd bir bâb toprak örtülü evi ve kenefî ve iki tut ve bir zeytin ve bir
anar ve bir badem eşcârlarını ve havluyu müştemil mülk-i menzilimi mezbûr Hasana
beşbinbeşyüz akçeye bey‘-i bât ile bey‘ ve teslîm edüb oldahi iştirâ ve tesellüm
etdikden sonra meblağ-ı merkûm beşbinbeşyüz akçe merkûm Hasan yedinden bi’t-
tamâm ve’l-kemâl ahz u kabz eyledim ba‘de’l-yevm sâlifü’z-zikr menzil-i mezbûr
Hasanın mülk-i müştêrâsıdır keyfe mâ-yeşâ ihtiyâr ve mutasarrıf olsun dedikden

sonra mukkır-ı mezbûr Balinin minvâl-i muharrer üzere câri olan ikrârın el-mukır-
lehü'l-mezbûr Hasan vicâhen tasdîk etdikden sonra menzil-i mezkûrun da'vâcısî
zuhûr eder ise yine mahalle-i mezbûreden Nasuh bin Himmet nam kimesne menzil-i
mezkûrun diriğine kefil oldum deyü takrîri mezbûr Hasan talebiyle mâ-vaka'a ketb
olundu tahriren fi'l-yevmi'r-râbi' ve'l-ısrîn mine'l-muharremü'l-harâm li-sene
hamsîn ve elf

Şühûdü'l-hâl

Es-sâbikûn

SAYFA: 84

BELGE: 3

Medine-i Manisada hîn-i sükkânühâ 'inde'l-bâ'sâda Danişmend Halil mahallesi
sükkânından fahrü'l-akrân Ahmed Ağa ibn-i Mehmed Kethüdâ meclis-i şer'-i şerîfde
meşâyihü'l-i'mâd ve mahfel-i dîn-i münîf-i râsihü'l-evtâtta işbu hâfizü'l-kitâb
kıdvetü'l-emsâl İbrahim Ağa ibn-i Bali muvâcehesinde bi't-tav'î's-sâf ikrâr ve i'tirâf
edüb mahalle-i mezbûrede vâki' kıbleten Musa mülkü ve şarken tarîk-i 'âmm ve
şimâlen şikalcı Emin oğlu es-seyyid Mehmed mülkü ve garben ba'zen tarîk-i 'âmm
ve ba'zen Ahmed mülkü olub dâhilen iki karuşlu tahtani kiremid örtülü evleri ve orta
sofayı ve bir bâb fevkani kiremid örtülü evi ve altında kileri ve mutbahı ve fırını ve
kenefi ve çınar ağacı ve mâ'cârı ve havluyu ve hâricen bir bâb fevkani kiremid örtülü
ve iki bâb tahtani kiremid örtülü odaları ve kiremid örtülü ahuru ve tesbîh ve siyâh
tut eşcârları ve havluyu müştamil olan silk-i mülkümde münselik menzilimi bi-
cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhi-i mezbûr İbrahim Ağaya altıyüz kıt'a bir riyal gurus-ı
kebîre bey'-i bât sahîh-i şer'î ile bey' edüb oldahi iştirâ ve kabûl etdikden sonra
kabz-ı semen ma'dûd-ı teslim bey'-i mahdûd kaldım ba'de'l-yevm menzil-i sâlifi'l-

beyân mûmâ-ileyh Ağanın mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde mukırr-ı mezbûr Ahmed Ağanın vech-i meşrûh üzere câri olan ikrârın el-mukırrü'l-mersûm İbrahim Ağa vicâhen tasdık ve şifâhen tahkik etdikden sonra sıhhat-i bey'e hükm-birle mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu tahriren fi'l-yevmü'l-hâdi 'aşer min muharremü'l-harâm li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü'l-hâl

Fahrü'l-müderrişnü'l-kirâm büyük Ali Efendi

Fahrü'l-kuzât Halil Efendi ibn-i el-Hac Sefer

Kıdvetü'l-mürselîn el-Hac Osman Efendi ibn-i el-Hac Mustafa

Ahmed Efendi ibn-i Sadi Bali el-müderrişin

El-Hac Osman ibn-i Ali

Ebu Bekir Çelebi ibn-i Murad Efendi

Hüseyin Çelebi ibn-i el-Hac Nasuh

El-Hac Hüseyin ibn-i el-Hac Abdi

El-Hac Dede ibn-i Mustafa

Helvacı Mehmed bin Mustafa

El-Hac İbrahim ibn-i Hacı Sefer

Mehmed Beşe ibn-i el-Hac Ebu Bekir

Abdulkadir bin Sefer

Ve gayrihim

SAYFA: 85

BELGE: 1

Medine-i Manisada Girdeci mahallesinde sâkine Fatma hatun ibneti Mehmed Ağa arafından husûs-ı âti'l-beyânı ikrâra vekil olub mezbûrenin zâtını ma'rifet-i şer'iyeye

ile ‘ârifân olub Mehmed Ağa bin Ahmed Ağa ve el-Hac Mehmed bin Musa nam kimesne şehâdetleri ile vekâleti sâbite olan muharrerü’l-esâmi Nuh Efendi ibn-i Murad Efendi meclis-i şer‘-i şerîf lazımu’t-teşrîfde işbu râfi‘ü’l-kitâb kıdvetü’l-‘ayân İbrahim Ağa ibn-i Bali mahzarında bi’l-vekâle ikrâr ve i’tirâf edüb müvekkilem mezbûre Fatma hatun aevcim Ahmed Ağa bin Mehmed Kethüdânın mahmiyye-i merkûmede Danişmend Halil mahallesinde vâki‘ kıbleten Musa mülkü ve şarken tarîk-i ‘âmm ve şimâlen mişkalcı Emiroğlu es-seyyid Mehmed mülkü ve garben ba‘zen tarîk-i ‘âmm ve ba‘zen Ahmed Efendi mülkü ile mahdûd olub dâhilen iki karuşlu tahtani kiremid örtülü evleri ve orta sofayı ve bir bâb fevkani kiremid örtülü evi ve altında kileri ve mutbahı ve fırını ve kenefi ve anar ağacı ve mâ‘cârı ve havluyu ve hâricen bir bâb fevkani kiremid örtülü ve iki bâb tahtani kiremid örtülü odaları ve kiremid örtülü ahuru ve tesbîh ve siyâh tut eşcârları ve havluyu müştemil olub mûmâ-ileyh İbrahim altıyüz kıt‘a bir riyal guruş-ı kebîre bey‘ eyledüğü menzilde benim ‘alâka ve medhalim yokdur keyfe mâ-yeşâ mutasarrıf olsun dedi dedikde vekîl-i mersûm Nasuh Efendinin minvâl-i meşrûh üzere câri olan ikrârın el-mukırrü’l-merkûm İbrahim Ağa bi’l-muvâcehe tasdîk ve bi’l-müşâhede tahkik etdikden sonra mâ-hüve’l-vâki‘ bi’t-taleb ketb olundu tahriren fi târihü’l-mezkûr

Şühûdü’l-hâl

Es-Sâbikûn

SAYFA: 85

BELGE: 2

Medine-i Manisa muzâfâtından Balamud Nâhiyesine tâbi‘ Kalemlî nam karye sâkinelerinden Selime binti Ahmed nam hatun meclis-i şer‘-i şerîfde hâfız-ı hazîhi’l-

kitâb Medine-i mezbûrede vâki‘ merkûm ve mağfûr-leh Sultân Murad Han ‘aleyhi’r-rahman ve’l-gufrân binâ eylediği medresede hâlâ müderris olan ‘umdeti’l-müderrisîni’l-kirâm zideti’l-muhassasîni’l-‘ihâm es-seyyid Mustafa Efendi ibn-i es-seyyid Hamza Efendi hazretleri muvâcehesinde bi’l-tav‘i’s-sâf ikrâr ve i’tirâf edüb karye-i mezbûre timârı dâhilinde vâki‘ iki tarafı tarîk-i ‘âmm ve bir tarafı Tavlioğlu Ahmed Beğ tarlası ve bir tarafı Hendekcioğlu tarlasıyla mahdûd olub tahminen elli dönüm tarlamin ve yine timâr-ı mezbûr dâhilinde vâki‘ bir tarafı tarîk-i ‘âmm ve bir tarafı Hüseyin tarlası ve bir tarafı Şeyh Abdulcelil vakfına olan tarla ve bir tarafı Tavlioğlu mezbûr Ahmed Beğ tarlası ve tarîk-i ‘âmm ile mahdûd olub tahminen otuz dönüm tarlamin ve yine timâr-ı mezbûr kurbunda paşa timârı demekle ma‘rûf timâr dâhilinde vâki‘ bir tarafı tarîk-i ‘âmm ve bir tarafı mezbûr Hendekcioğlu tarlasıyla Muslu tarlası ve tarafeyn-i aharını mûmâ-ileyh Efendi hazretleri tarlasıyla mahdûd olub tahminen elli dönüm tarlamin mecmû‘ân üç kıt‘a yüzotuz dönüm tarla olur zikr olunan üç kıt‘a tarlalarımın hakk-ı ta‘rifin sipahileri ma‘rifetiyle üçbinbeşyüz nakd akçeye mûmâ-ileyh Efendi hazretlerine tefvîz edüb oldahi tafavvuz ve kabûl eyledikten sonra mukâbile-i tefvîz olan meblağ-ı mezbûr üçbinbeşyüz akçeyi mûmâ-ileyh Efendi hazretleri yedinden bi’t-tamâm ahz u kabz eyledim ba‘de’l-yevm zikr olunan tarlalar mûmâ-ileyh hazretlerinin arz-ı mufavvazadır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde mezbûre Selime hatunun minvâl-i tahrir üzere câri olan ikrârın el-mukırr-lehü’l-mezbûr efendi hazretleri vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk edecek mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu tahriren fi’l-yevmi’r-râbi‘ ‘aşer şehri muharremü’l-harâm li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü’l-hâl

Muslihiddin Efendi ibn-i

Hüseyin Çelebi ibn-i el-Hac Mehmed

Mehmed Beğ ibn-i el-Hac

Kuzât el-Hac Mehmed ibn-i

Deveci Mehmed ibn-i

Ve gayrihim

SAYFA: 85

BELGE: 3

Medine-i Manisada Saz mahallesinde sâkin olub bundan akdem vefât eden el-Hac İsa bin nam kimesnenin sulbi sagîr oğlu Mustafanın vasisi olan vâlidesi Ayşe hatun ibneti Ramazanı ecnebiye kimesne tezevvüc etdikden sonra mâl-ı beyyitimi ekmel-i bülüğ edüb hayâtı zâhir olduğu ahâli mahallesi ihbâr etdikden sonra mezbûre hatun vesâyetinden fâriğa olmağın işbu hâfızü'l-kitâb sagîr-i mezbûrun li-eb karındaşı Mehmed bin el-Hac İsa nam kimesne vesâyete ehil olmağın kıbel-i şer' den vasi nasb ve ta'yîn olundukdan sonra merkûm Mehmed dahi merkûmeyi kabûl ve hizmet-i lazimesin edâya müte'ahhid olmağın bu hurûf ber-sebîl temessük ketb olundu hurrire fi yevm hâdi 'aşer mine'l-muharremü'l-harâm li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mehmed Beşe ibn-i Hacı Abdulkerim

Kurd Beşe ibn-i Abdullah

Mehmed Çelebi ibn-i Ebu Bekir

Hüseyin Beşe ibn-i Abdullah

Ali Beşe ibn-i Halil

Abdulkadir bin Sefer

Veli Halife ibn-i Hacı İsa

SAYFA: 86

BELGE: 1

Medine-i Manisada Danismend Halil mahallesinden Halil Çelebi ibn-i Kurt Çavuş nam kimesne meclis-i şer‘-i şerîf ve mahfel-i dîn-i münîfe hâzır olub işbu sâhibü’l-kitâb İbrahim bin Abdullah nam kimesne muvâcehesinde bi’l-tav‘ü’s-sâf ikrâr ve i’tirâf edüb mahalle-i mezbûrede vâki‘ kıbleten ineci Dede mülkü ve şarken ve şimâlen yine kendi mülkü ve garben tarîk-i ‘âmm ile mahdûd olub bir bâb kiremid örtülü tahtani evi ve önünde kiremid örtülü çardakı ve iki anar ve bir zerdali ağaçları ve bir mikdâr havliyi müştamil menzilimi sekizbindörtüz nakd-i râyic mine’l-vakt fizzâ-i akçeye mezbûr İbrahim bey‘-i bât-ı sahîh-i şer‘î ile bey‘ ve teslîm edüb oldahi iştirâ ve tesellüm eyledikten sonra meblağ-ı mezbûr sekizbindörtüz akçeyi mezbûr İbrahim yedinden bi’t-tamâm ve’l-kemâl ahz u kabz eyledim ba‘de’l-yevm menzilü’l-mahdûd-ı mezkûr mezbûr İbrahimin mülk-i müştêrâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr ve mutasarrıf olsun dedikde mukırr-ı mezbûr Halil Çelebinin minvâl-i meşrûh üzere câri olan ikrârın el-mukırr-lehü’l-mezbûr İbrahim vicâhen ve şifâhen asdîk ve tahkîk edücek mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu tahriren fi evâsıt muharremü’l-harâm li-sene 1050

Şühûdü’l-hâl

Esmer Mehmed Çelebi ibn-i Abdullah

El-Hac Sefer ibn

Mehmed Beğ ibn-i el-Hac Hamza

Bayram Hoca ibn-i Süleyman

Abdulbaki bin Abdulbaki

Fahrü’l-kuzât Halil Çelebi ibn-i el-Hac Sefer

Ve gayrihim

SAYFA: 86

BELGE: 2

Medine-i Manisada El-Hac Yahya mahallesinde sâkin olub bundan akdem vefât eden İbrahim Beğ ibn-i Mehmedin verâseti zevce-i metrûkesi Saime binti Hüseyin nam hatun ile sulbiyye kebîre kızları Fatma ve Ümmühana münhasıra oldukdan sonra mezbûre Saime hatun tarafından husûs-ı âti'l-beyânı ikrâra vekâl olub mezbûreyi ma'rifet-i şer'iyeye ile 'ârifân olan el-Hac Mehmed bin Sefer ve İbrahim bin Şaban nam kimesneler şehâdetleri ile vekâleti sâbite olan deveci Hüseyin Beğ ibn-i Musafa nam kimesne meclis-i şer'î şerîf lazımu't-teşrîfde işbu hâfızü'l-kitâb mezbûr Saime ve Fatma ve Ümmühan taraflarından zıkr- i âti'l-beyânı tasdîk hısm-ı câhid mahzarında vekâleti sâbite olan el-Hac Bayram bin Hüseyin nam kimesne muvâcehesinde bi'l-vekâle ikrâr ve i'tirâf edüb müvekkilem mezbûre hatundan zevci müteveffâ-yı merkûmun zimmetinde mütekarrer olan onbin akçe mehr-i mü'eccile ile ve takvîm olunan muhallefâtından kendüye isâbet beşbinaltmış hissesi için müteveffâ-yı mezbûrun muhallefâtından olub mahalle-i mezbûre vâki' kıbleten tarîk-i 'âmm ve şarken ve şimâlen mezbûretân Fatma ve Ümmühan mülkleri ve garben Memi nam kimesne mülkü ile mahdûd olub bir bâb toprak örtülü evi ve çardakı ve siyah tut ve iki anas ve bir şeftalu eşcârlarını ve havluyu ve fırını ve kenifi ve havlu kapusuna müştemil menzili olub mirâsa müte'allik da'vâdan mezbûretân Fatma ve Ümmühanın zimmetler ibrâ-i 'âmm ile iskât eyledim min ba'd mezbûretân ile da'vâ ve nizâ'm yokdur dedi dedikde mukırr-ı mezbûr Hüseyin Beğın bi'l-vekâle câri olan ikrârın mezbûr el-Hac Bayram vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk etdikden sonra bu

hurûf ber-sebîl temessük ketb olundu tahriren fi'l-yevmü's-sâmin 'aşer min muharremü'l-harâm li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü'l-hâl

Hasan Beğ ibn-i Pir Alidede

Diğer Hasan Beğ ibn-i Mehmed

İbrahim bin Yusuf

El-Hac Ahmed bin Sefer

Bali bin Ahmed

Şaban Hoca ibn-i İlyas

Kürd Veli bin Ali

Ve gayrihim

SAYFA: 86

BELGE: 3

Hâlâ livâ-i Saruhan mütesellimi olan iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim Mehmed Ağanın vech-i âti üzere vekîl olan fahrü'l-akrân Derviş Ağa ibn-i Mehmed nam kimesne medine-i Manisa muzâfâtından Belek Nâhiyesine tâbi' Yenibeğli nam karyede sâkin kurâ sipahilerinden Şehbali ibn-i Abdulkerim nam kimesneyi meclis-i şer'e ihzâr ve mahzarında takrîr-i kelâm edüb mezbûr Şehbali kasaba-i Turgudludan Mustafa ve Kara Yunus ve Cücük Veli ve el-Hac Veled ve Turan ve Köroğlu nam altı nefer rüfekâsıyla bundan akdem Ilıca kâdısı olan Mustafa Efendiyi kazâ-i mezbûreye tâbi' Kuraaydıllı nam karyede gece ile basub merkûm Mustafa Efendiyi kendüsü katl edüb ve oğlu Ali Çelebiyi mecrûh etdiklerinden gayri yanında mevcûd olan bir kese akçesin ve bir kılıc ve bir raht ve bir çuka ferâcesin nehb ü garât eylemişler su'âl olunsun dedikde gıbbe's-su'âl mezbûr Şehbali ikrâr ve i'tirâf edüb fi'l-hakîka Ilıca

ve Saruhan kâdısı olan mezbûr Mustafa oğulları bâlâda zikr olunan Mustafa ve Kara Yunus ve Cücük Veli ve Turan ve Koroğulları ve Hacı Veled nam refikleri ile kazâ-i mezbûra tâbi'Kuraaydıli nam karyede gece ile basub kendüsü katl ve oğlu Ali Çelebiyi mecrûh eyledüğünden gayri başında mevcûd olan bir kese akçesin ve bir kılıc ve bir raht ve bir çuka ferâcesin ahz edüb mezbûr Hacı Veled cümlemizin re'isi olmağla cümlesin kabz edüb ba'dehu benim hissem için bana yirmi gurusş verildi deyü tav'ân ikrâr ve i'tirâf etmeğın mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu tahriren evâsıt şehr-i muharremül-harâm li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü'l-hâl

Ramazan bin Yusuf

İslam bin Mustafa

İbrahim bin Mustafa

Mustafa bin Mehmed

El-Hac Nasuh ibn-i Abdurrahman

Mehmed bin el-Hac Ebu Bekir

Ve gayrihim

SAYFA: 87

BELGE: 1

Medine-i Manisada el-Hac Yahya mahallesinde sâkin İvaz bin Hüseyin nam kimesne meclis-i şer'-i şerîf lazımu't-teşrîfde hâfızü'l-kitâb Sakine binti Hüseyin nam hatun tarafından husûs-ı âti'l-beyâna vekîl olub mezbûreyi ma'rifet-i şer'iyeye ile 'ârifân

olan el-Hac Mehmed bin Sefer ve İbrahim bin Şaban nam kimesneler şehâdetleri ile vekâleti sâbite olan Hüseyin Beğ ibn-i Mustafa nam kimesne muvâcehesinde ikrâr ve i'tirâf edüb mahalle-i mezbûrede vâki' kıbleten tarîk-i 'âmm ve şarken ve şimâlen Ümmühan ve Fatma hatunlar mülkleri ve garben Memi nam kimesne mülkü ile mahdûd bir bâb toprak örtülü evi ve çardakı ve siyah tut ve iki anar ve bir şeftalu eşcârlarını ve fırını ve havlu kapusu ve kenifi ve havluyu müştemil olan menzilde 'alâka ve medhalim yokdur mezbûre Sakine hatunun mülk-i müşterâsıdır dedikde mukırr-ı mezbûr İvazın minvâl-i muharrer üzere câri olan ikrârın merkûm Hüseyin Beğ vicâhen tasdîk edücek mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu tahriren fi'l- yevmi'lhâmis 'aşer min muharremü'l-harâm li-sene 1050

Şühûdü'l-hâl

Hasan Beğ ibn-i Pir Ali Hoca

Diğer Hasan Beğ ibn-i Mehmed

İbrahim bin Sinan

El-Hac Mehmed bin Sefer

Bali bin Ahmed

Şaban Hoca bin İlyas

Kurd bin Veli

SAYFA: 87

BELGE: 2

Medine-i Manisada Danişmend Halil mahallesinde sâkin olub bundan akdem vefât eden el-Hac Ali ibn-i el-Hac Mustafa nam kimesnenin verâseti sulbiye sagîre kızı Sakineye vekîl ve kızları Ümmühan ve Fatmaya ve li-bevyn er karındaşı El-Hac

Hüseyin ibn-i el-Hac Mustafa nam kimesneye münhasıra olduktan sonra sagîre-i mezbûre Sakinenin tesviye-i umûruna kıbel-i şer‘den mensûb-ı vasî ve mezbûretân Ümmühan ve Fatma taraflarından vech-i âti üzere vekîl olub mezbûretân-ı merkûmetihi-i şer‘iyye ile ‘ârifân olan İbrahim Çelebi ibn-i Hasan Hoca ve Nasrullah Ağa ibn-i Mümin Çavuş nam kimesneler şehâdetleri ile vekâleti sâbite olan mezbûr el-Hac Hasan asâleten ve vekâleten mahfel-i şer‘-i şerîf lazim işbu hâfizü’l-kitâb el-Hac Ahmed ibn-i el-Hac Mehmed muvâcehesinde ikrâr ve i’tirâf edüb mahalle-i mezbûrede vâki‘ kıbleten ve şimâlen ve garben tarîk ve şarken mezbûr Hac Hasan mülkü ile mahdûd dört bâb kiremid örtülü harâbe evleri ve bir bâb harâbe odayı ve fırını ve kenifi ve havliyi müştemil menzil müteveffâ-yı mezbûrun muhallefâtından olub mes’ele-i tashîh üzere dokuz sehim i’tibâr olunub sehâm-ı mezkûreden ikişer sehim mezbûretân Ümmühan ve Fatmaya ve sagîre-i mezbûre Sakineye bâkiye asâbet etmeğın benim hissem asâleten ve mezbûretân Ümmühan ve Fatmanın hisselerini vekâleten ve sagîre-i mezbûrenin hissesin zarûret nafakası için vesâyeten menzil-i mezkûru ba‘de’l-müzâyede vel-kat‘â regâbetü’n-nâs mezbûr el-Hac Ahmede üçyüz ‘aded riyal guruşa bey‘-i bât-ı sahîh-i şer‘ile bey‘ ve teslim oldahi iştirâ ve tesellüm etdikden sonra meblağ-ı merkûm üçyüz ‘aded riyal guruşu mezbûr el-Hac Ahmed yedinden bi’t-tamâm ve’l-kemâl ahz u kabz eyledim ba‘de’l-yevm menzil-i mezkûr mezbûr el-Hac Ahmedin mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde ikrârın el-mukırr-lehü’l-merkûm vicâhen tasdîk etdikden sonra bu hurûf-ı sebîl temessük ketb olundu tahriren fi yevmü’l-hâdi ‘aşer min muharremü’l-harâm li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü’l-hâl

Katib Mehmed Efendi ibn-i Hüseyin Efendi

Ahmed Ağa ibn-i Abdi Ağa

Mehmed Efendi bin el-Hac Sefer

Nusrullah Ağa ibn-i Mümin Çavuş

Abdullah Çelebi ibn-i Mümin Çavuş

İbrahim Çelebi ibn-i Hasan Hoca

Veli Çelebi ibn-i Hacı İsa

Mehmed Beşe ibn-i Hacı Ebu Bekir

Ali bin Ramazan

Abdulgaffar bin Nasuh

Ve gayrihim mine'l-hâzirin

SAYFA: 88

BELGE: 1

Medine-i Manisada Cami'î Kebîr mahallesinden Emine binti Ali nam hatun meclis-i şer' hatîrû't-tevkîrde işbu hâfîzû'l-kitâb Ayşe binti Muslu Çelebi nam hatun halinden ikrâr-ı âti'z-zikri ta'rîfe vekîl olub himem-i şer'-i mukîm üzere vekâleti sâbite zevci Abdalbaki Çelebi ibn-i Mustafa nam kimesne muvâcehesinde ikrâr ve i'tirâf edüb mahalle-i mezbûrede vâki' kıbleten ve şimâlen tarîk-i hâss ve şarken imir Bali mülkü ve garben İsmail ibn-i el-Hac Ahmed mülkü ile (mahdûd) olub iki bâb tahtani toprak örtülü evleri önünde ve önünde toprak örtülü çardakı ve bir bâb kiremid örtülü evi ve fırını ve kenifi ve eşcâr-ı müsmîre ve gayri müsmîre ve havliyi müştemil olan mülk menzilimi merkûm Abdalbaki Çelebinin müvekkilesi mezbûre Ayşe hatuna ondokuzbin nakd râyic fi'l-vakt kat'î akçeye bey'-i bât-ı sahîh-i şer' ile bey' edüb oldahi iştirâ ve kabûl etdikden sonra kabz-ı semen-i ma'dûd-i teslîm bey'-i mahdûd kaldım ba'de'l-yevm menzil-i sâlifü'z-zikr mersûme Ayşe hatunun mülk-i

müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ yehtâr mutasarrıf olsun dedikde mukırre-i mezbûre Emine hatun minvâl-i meşrûh üzere câri olan ikrârın el-mukırr-lehü'l-mezbûr Abdalbaki Çelebi bi'l-vekâle vicâhen tasdık ve tahkık edecek mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu tahriren fi evâsıt şehri muharremü'l-harâm li-sene hamsîn ve elf

Sühûdü'l-hâl

Yorgancı üstad Ali ibn-i el-Hac Hızır

Penbezâde Muslu Çelebi el-müezzin

Hüseyin Çelebi ibn-i Veli Efendi

Hasan Beğ ibn-i Abdullah

Ali Beşe bin Hamza

Abdulkerim ibn-i Abdullah

Ve gayrihim

SAYFA: 88

BELGE: 2

Mahmiye-i Kostantiniyye hamıyyet 'ani'l-beliyyeden bundan akdem vefât eden Mustafa Beşe ibn-i Abdullah nam kimesnenin li-ebeveyn karındaşı ve hüzerâ vârisi olan anbar sipahilerinden Ali Beğ ibn-i Abdullah nam cüdi meclis-i şer'î-i hatîr-i lazımu't-tevkîrde medine-i Manisa muzâfâtından Mengi Nahiyesine tâbi Babahak nam karyeden Yusuf Beğ ibn-i Arslan nam cüdi mahzarında takrîr-i da'vâ edüb karındaşım müteveffâ-yı mezbûr Mustafa Beşenin bi'l-fi'il Saruhan mahkeme nâzırı olub Ahmed nâzır zimmetinde olan altıyüz 'aded riyal guruş kebir deynine tarafından emr ü kabûlü hâvi kefâlet ile mezbûr Seferin kefil olduğu vekîlimiz olan hâssa bostancılarından Hüseyin Beşe ibn-i Abdullah nam kimesne huzûrunda meclis-i şer'îde kefâlet ikrâr etdikden sonra meblağ-ı merkûmun ikiyüz guruş teslîm edüb

zimmetinde bâki kalan dörtyüz guruşun tahsîli için Medine-i merkûmede kethüdâyeri olan mecmû‘ ifâya havâle olunub mezbûr Yusuf Beğ merkûm Mehmed Ağanın habsinde iken meblağ-ı mezkûrun tahsîli mümkün olmamağın mersûm Yusuf Beğ habsden itlâk olunub yirmi güne değın meblağ-ı mezkûr tahsîli arz-ı hâl etdikde mühr verilmişken bir senedir teslîm etmedi su‘âl olunsun dedikde gıbbe’s-su‘âl mezbûr Yusuf Beğ cevâbında müteveffâ-yı mezbûrun merkûm Ahmed nâzır zimmetinde olan altıyüz guruşa kefil olmadı lakin meblağ-ı mezkûr için altıyüz guruşluk tuz alıverüb ikiyüz guruşluk tuz bey‘ edüb mersûm Ali Beğın vekîl olan mezbûr Hüseyin Beşeye teslîm andan bâki kalan tuz hâlâ anbarda mahfûzdur deyü kefâleti inkâr edecek merkûm Ali Beğden takrîrine muvâfık beyyine taleb olundukda ‘udûl-i müslimînden fahrü’l-müderrişin Nuh Efendi ibn-i Murad Efendi ve Veli Halife ibn-i el-Hac İsa nam kimesneler li-ecli’ş-şehâde meclis-i şer‘-i hâzırân olub olub gıbbe’ş-şehâdeti’ş-şer‘î fi’l-vâki‘ mezbûr Ali Beğın karındaşı müteveffâ-yı mezbûr Mustafa Beşenin merkûm Ahmed nâzır zimmetinde olan altıyüz guruş deynine emr-i kabûlü hâviye kefâlet ile mezbûr Yusuf Beğ kefil olduğı vekîl-i mezbûr Hüseyin Beşe huzûrunda meclis-i şer‘de ikrâr etdikden sonra bâki kalam meblağ-ı mezkûr dörtyüz guruşun tahsîli için kethüdâyeri Mehmed Ağaya havâle olunub merkûm Yusuf Beğ mahbusda iken tahsîli mümkün olmamağın mezbûr Yusuf Beğ habsden itlâk olunub yirmi güne değın arz-ı hâl etdikde bizim huzûrumuzda yirmi güne değın tahsîl edüb vekîl-i mezbûra teslîm etmeğе mahfel verildi biz bu husûsa vech-i meşrûh üzere şâhidleriz şehâdet dahi ederiz deyü her biri şehâdet-i şer‘iyye etdiklerinde gıbb-ı du‘â-i şerâit ü’l-kabûl şehâdetleri hîn-i kabûlde vâki‘ oldukdan sonra müceb-i hükm-birle mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu tahriren fi’l- yevmü’s-sâmin mine’l-muharremü’l-harâm li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü'l-hâl

Fahrü'l-akrân kethüdâyeri Musa Ağa

Kıdvetü'l-akran Yusuf Ağa ibn-i İbrahim Ağa

Mehmed Beğ ibn-i Abdullah

Ali bin İbrahim

El-Hac Osman bin Ahmed

Murteza bin Mehmed

Ali bin Veli

Küçük Mehmed bin Ali Çelebi

Ahmed bin Mehmed

Mustafa bin Hasan

Mustafa bin Osman

Ve gayrihim mine'l-hâzırîn

SAYFA: 89

BELGE: 1

Medine-i Manisada Nişancı mahallesinde sâkin fahrü'l-akrân Mehmed Ağa ibnü'l-merhûm Halil meclis-i şer' de zik-i âti olan menzile vâzi'ü'l-yed fahrü'l-müderrişin el-Hac Mehmed Efendi ibn-i el-Hac Hüseyin Çelebi mahzarında takrîr-i kelâm edüb bundan akdem vefât edüb Fatma ibneti Abdullah nam hatunun verâseti bana münhasıra iken müteveffâ-yı mezbûrenin muhallefâtından olan Alaybeği mahallesinde vâki' bir tarafı Kürt Hüseyin mülkü ve bir tarafı serablı Hasan mülkü ve bir tarafı Kara Mehmed mülkü ve bir tarafı Hasan mülkü ile mahdûd olub iki bâb toprak örtülü evleri ve sofa ve bir mikdâr havluyu müştemil menzil gibbe'l-ırsü's-şer'î bana intikâl eylemiş iken hâlâ menzil-i mezkûru mezbûr el-Hac Mehmed Efendi

bilâ-vech-i şer'î vaz'-ı yed edüb zabt eylemiş su'âl olunub gibbe's-şer' icrâ-yı ahkâm olunmak matlûbumdur dedikde gibbe's-su'âl mezbûr el-Hac Mehmed Efendi cevâbında menzil-i mezkûru târîh-i kitâbdan dokuz ay mukaddem müteveffâ-yı mezbûre Fatma hatun hâl-i hayâtında ve kemâl-i 'akl-ı sıhhatinde onbin nakd akçeye bana bey'-i bât ile bey' ve teslîm edüb bendahi iştirâ ve tesellüm eyledikten sonra meblağ-ı mezbûr onbin akçeyi mezbûre Fatma hatuna bi't-tamâm ve'l-kemâl teslîm edüb mülk-i müşterâm olmağın zabt eyledim deyücek hakikat-i hâl merkûm Mehmed Ağadan istintâk olundukda merkûm Mehmed Ağa mezbûr el-Hac Mehmed Efendinin kelimât-ı meşrûhasın bi'l-külliyeye münekker olucak mezbûr el-Hac Mehmed Efendinin takrîrine muvâfık beyine taleb olundukda 'udûl-i müslimînden Mehmed Çelebi ibn-i Abdullah ve el-Hac Ahmed ibn-i el-Hac Mehmed nam kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'e hâzırân olub gibbeti's-şehâdeti's-şer'î fi'l-hakîka müteveffâ-yı mezbûrdan Fatma hatun menzil-i mezkûru târîh-i kitâbdan dokuz ay mukaddem hâl-i hayâtında ve kemâl-i 'akl-ı sıhhatinde onbin nakd akçeye mezbûr el-Hac Mehmed Efendiye bey'-i bât ile bey' ve teslîm edüb oldahi iştirâ ve tesellüm eyledikten sonra meblağ-ı mezbûr on akçeyi mezbûre Fatma hatun mezbûr el-Hac Mehmed Efendi yedinden bi't-tamâm ahz u kabz eyledi biz bu husûsa minvâl-i muharrer üzere şâhidleriz şehâdet dahi ederiz deyü edâ-yı şehâdet-i şer'iyeye eylediklerinde şehâdetleri hîn-i kabûlde vâkı'a oldukdan sonra mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu tahriren fi'l-yevmü'l-'aşer min şehr-i muharremü'l-harâm li-sene hamsîn ve elf

Sühûdü'l-hâl

El-Hac Hasan ibn-i el-Hac Selim

El-Hac Mustafa ibn-i Hüsam

El-Hac Hüseyin ibn-i Murad

Mehmed Çelebi ibn-i Ahmed

El-Hac İbrahim ibn-i Hüseyin

El-Hac Hüseyin Beşe ibn-i Resül

Halil Halife ibn-i Kurd Çavuş

Halil ibn-i İbrahim

Ve gayrihim

SAYFA: 89

BELGE: 2

Medine-i Manisada İmad mahallesinde sâkin Ömer Çelebi ibn-i Ali nam kimesne meclis-i şer‘-i şerîf lazımu’t-teşrîfde hâfızü’l-kitâb el-Hac Nasuh bin Ali nam kimesne muvâcehesinde da‘vâ ve takrîr-i kelâm edüb işbu hâzır-ı bi’l-meclis olan oniki ‘aded incili ve onsekiz ‘aded bollu altûnî zülüflüğü târîh-i kitâbdan dört sene mukaddem mülkünden zâyi‘ edüb hâlâ mezbûr el-Hac Nasuhun yedinde kaldı taleb ederim su‘âl olunsun dedikde gıbbe’s-su‘âl mezbûr el-Hac Nasuh cevâbında sâlifü’z-zikr zülüflüğü târîh-i kitâbdan üç sene mukaddem Medine-i mezbûrede Abad mahallesinde sâkin Ahmed bin Ferhad nam kimesneden ikibin akçeye iştirâ etdim mezbûr Ömer Çelebinin mülkünden zâyi‘ olduğu ma‘lûmum değildir deyü inkâr-birle cevâb vericek müdde‘-i merkûm Ömer Çelebiden tajrîrine muvâfık beyine taleb olundukda ‘udûl-i müslimînden Mehmed Çelebi ibn-i Ali ve üstâd Mehmed ibn-i Ramazan nam kimesneler li-ecli’s-şehâde meclis-i şer‘e hâzırân olub gıbbeti’s-şehâdeti’s-şer‘î fi’l-vâki‘ işbu hâzır bi’l-meclis olan iki ‘aded incili ve onsekiz ‘aded bollu altûnî zülüflüğün merkûm Ömer Çelebinin mülkü olub târîh-i kitâbdan dört sene mukaddem merkûm Ömer Çelebinin mülkünden zâyi‘ oldu mülkü mahass u

hakku'l-ceyyitdir biz bu husûsa minvâl-i muharrer üzere şâhidleriz şehâdet dahi ederiz deyü edâ-i şehâdet-i şer'iyeye etdiklerinde şehâdetleri ba'de'l-kabûl oldukda makbûle oldukdan sonra merkûm Çelebiye sâlifü'z-zikr altûnî zülüflüğü mukaddemâ ahara bey' etmeyüb taraf-ı şer' den bir tarikle mülkünden ihrâc eylemedüğüne yemîn teklîf olundukda oldahi 'alî vakfu'l-mes'ûl hulefa billahi'l-te'âlâ etmeğin mûcebine hükm ki mâ-vaka'a ketb olundu tahriren fi yevmü's-sâmin mine'l-muharremü'l-harâm li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü'l-hâl

Zideti'l-müderrişîn Sinan Efendi

Veli Halife ibn-i Hacı Ali

Mustafa bin Süleyman

Mehmed Beşe bin Hacı Bekir

Abdulkadir bin Sefer

Hasan bin Abdullah

Hacı Hüseyin bin Hacı Halil

Ve gayrihim

SAYFA: 89

BELGE: 3

Medine-i Manisada Alaybeği mahallesinde sâkine Cemile binti Seydi nam hatun meclis-i şer'-i şerîf lazîmü't-teşrifde işbu sâhibü'l-kitâb Balabandede ibn-i Abdullah nam kimesne muvâcehesinde ikrâr ve i'tirâf edüb meclis-i mezbûrede vâki' kıbleten

mezbûr Balabandede mülkü ve şarken Deveci Mehmed mülkü ve şimâlen Mustafa mülkü ve garben tarîk-i ‘amm ile mahdûd bir bâb oprak örtülü evi ve kenifi be havluyu müştemil mülk-i menzilimi mezbûr Balabandede ikibin akçeye bey‘ ve teslîm edüb oldahi iştirâ ve tesellüm etdükden sonra meblağ-ı merkûm ikibin akçe-i mezbûr Balaban yedinden bi’t-tamâm ve’l-kemâl ahz u kabz eyledim ba‘de’l-yevm menzil-i mezkûr mezbûr Balabanın mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde mukırrethi-i mezbûre Cemile hatunun minvâl-i tahrîr üzere câri olan ikrârın el-mukırr-lehü’l-mezbûr Balabandede vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk edücek mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu tahriren fi’l-yevmü’l-‘aşeri min muharremü’l-harâm li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü’l-hâl

Şeyh Mehmed Efendi ibn-i Sinan

Mustafadede ibn-i Mehmed

Mehmed Beşe ibn-i el-Hac Ebu Bekir

Lütfullah ibn-i Mustafa

İbrahim bin Musafa

Musafa Beğ ibn-i Osman

Ve gayrihim mine’l-hâzirîn

SAYFA: 90

BELGE: 1

Fahrü’l-müderrişîn Ali Efendinin oğlu Ahmed Çelebiye hibe eylediği oda hüccetidir Mahrûse-i Manisa hasinet-i sükkânihâ ‘ani’n-nühûsetihi ve’l-bâsâde ve İlyas mahallâtından Sefalar mahallesinde sâkin mağfiru’l-müderrişîn Ali Efendi ibn-i

Mustafa meclis-i şer‘-i şerîf meşâyih ve mahfel-i dîn münîf râsihü’l-evdâtda işbu sâhibü’l-kitâb sulbi kebîr oğlu Ahmed Çelebi muvâcehesinde bi’t-tav‘ihü’s-sâf ikrâr ve i’tirâf edüb oğlum mezbûr Ahmed Çelebi mahalle-i mezbûrede vâki‘ kibleten el-Hac Nasuh bin Abdurrahman mülkü ve şarken ba‘zen Hüseyin Çelebi ibn-i el-Hac Nasuh ve ba‘zen Enver mülkleri ve şimâlen ve garben tarîk-i ‘âmm ile mahdûd olub fevkani iki karuşlu kiremid örtülü odaları ve altında hamam damı ve bir bâb kiremid örtülü fevkani kitâbhanesi ve altında kileri ve ahuru ve havliyi ve kenifi ve mâ‘cârî ve eşcâr-ı müsmire ve gayri müsmireyi müştemil olan üç sehîm mezbûr Ahmed Çelebiye hâl-i sagîrinde istida etdiğimiz zamânda bade’t-tahliyeti’ş-şer‘iyye hîbe-i sahîh-i şer‘iyye eyleye nasb ve temlîk etdikden sonra menzil-i mezkûru oğlum mersûm Ahmed Çelebi için yine vilâyete kabz edivermiş idim hâlâ mâ‘rû’z-zikri müceddiden yine oğlum müşârün-ileyh Ahmed Çelebiye hibe ve temlîk edüb oldahi ittihâb ve kabûl ve kabzı ve temellük eyledi ba‘de’l-yevm menzil sâlifü’z-zikr merkûm Ahmed Çelebinin mülk-i mühibbidir keyfe mâ-yeşa mutasarrıf olsun dedikde mukırr-ı mûmâ-ileyh Ali Efendinin minvâl-i meşrûh üzere câri olan ikrârın el-mukırr-lehü’l-merkûm Ahmed Çelebi bi’l-muvâcehe tasdîk ve bi’l-müşâhede tahkîk etdikden sonra mâ-hüve’l-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu tahriren fi’l-yevmü’s-sâbi‘ ‘aşer min muharremü’l-harâm li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü’l-hâl

Fahrü’l-vülâtü’l-enam Müftizâde Mehmed Efendi

Kıdvetü’l-kuzât zâde Mustafa Efendi

Fahrü’l-kuzât Abdullatif Efendi ibn-i Abdurrezzak Efendi

Zideti’l-müderrişîn Mehmed Efendi ibn-i Mustafa Çelebi

El-müderrişîn Mehmed Çelebi ibn-i Tahir Çelebi
fahrü'l-akrân Mehmed Ağa ibn-i Nasuh Ağa
Nidalızâde Lütfullah Çelebi bin Ahmed Efendi
Mahmud Efendi ibn-i Ali el-imam
Veli Efendi ibn-i el-Hac Hızır
Gazalı Hüseyin Çelebi ibn-i el-Hac Mehmed
Hüseyin Çelebi ibn-i el-Hac Nasuh
El-Hac Halil Efendi ibn-i Mahmud Efendi el-imam
El-Hac Mehmed bin Ebu Bekir
El-Hac Hüseyin Beşe ibn-i Musa
Molla Yusuf ibn-i Mustafa
Re'is el-Hac Mustafa ibn-i Abdurrahman
Boşnak Mahmud ibn-i Selim
Ve gayrihim mine'l-hâzirîn

SAYFA: 90

BELGE: 2

Medine-i Manisada Çeraslar-ı kebîr mahallesinde sâkin es-seyyid Hasan ibn-i es-seyyid Ali nam kimesne meclis-i şer'î şerîf lazımu't-teşrîfde ikrâr ve takrîr-i kelâm edüb mahalle-i mezbûrede vâki' kıbleten Muslu Çelebi mülkü ve şarken el-Hac İbrahim mülkü ve şimâlen el-Hac Caferzâde mülkü ve garben tarîk-i 'âmm ile mahdûd iki bâb toprak örülü evleri ve hanahin sofaları ve orta sofalı ve bir ahuru ve kenifi ve iki fırını ve kileri ve bir mâî ve hamamı ve iki tut ağacı ve havluyu müştehil mülk-i menzilimin orta sofada olan orta direkden hizâsında olan fırına muttasıl olur bu haddin cânib-i şerîfde vâki' bir bâb toprak örtülü evi ve bir mâî ve

hamamı ve iki tut ağacını ve nisf havliyi sîlsile't-tahliyeti'ş-şer'iyye sagîre kızım Alimeye hibe-i sahihe-i şer'iyye ile hibe ve temlik edüb ve yine ebeveyn ve velâyetim hasebiyle kızım sagîre-i mezbûre için ittihâb ve kabûl ve kabz ediverdim ba'de'l-yevm menzil-i mezkûr mezbûre Alimenin mülk-i mühibbesidir 'alâkam yokdur dedikde mâ-vaka'a li-ecli't-temessük ketb olundu tahrîren fi evâsıt şehr-i muharremü'l-harâm li-sene hamsûn ve elf

Şühûdü'l-hâl

Fahrü'l-kuzât Halil Efendi ibn-i el-Hac Sefer

El-Hac Osman bin Ali

El-Hac Mehmed bin Musa

Mehmed Beşe ibn-i el-Hac Ebu Bekir

El-Hac Şaban ibn-i Ali

El-Hac Yusuf bin Abdullah

El-Hac Hüseyin bin Abdullah

Mehmed Çelebi bin Mustafa

İvaz ibn-i el-Hac Hamza

Mustafa bin Abdullah

Berad Çelebi bin Ahmed Çelebi

Usta Bekri Ali

Abdulgaffar bin Sefer

SAYFA: 90

BELGE: 3

Medine-i Manisada vâki' Lalapaşa câmi'-i şerîf evkâfının bi'l-fi'il kâtibi ve kâim-mâkâm mütevellisi olan Şeyhi Çelebi ibn-i Fazlullah Efendi meclis-i şer' de Medine-i

mezbûr sükkânından işbu hâfızü'l-kitâb Hasan bin Ahmed nam kimesne muvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm edüb evkâf-ı mezbûre Yurtdağı Nahiyesine tâbi' Sarma nam karye tımârının binkırkdokuz senesi martının ibtidâsından sene tamâmına varınca vâki' olan mahsûlât ve mahlûlât ve beytü'l-mâl ve sâir cânib-i vakfa 'âid olan merkûm Hasana onikibin akçeye içinden binikiyüz akçesi eğer ahara verilirse önünden olmak üzere der-'uhde ve iltizâm eyledim ba'de'l-yevm tımâr-ı mezbûru sene tamâmına varınca kemâ-kân zabt u tasarruf eylesün dedikde merkûm Hasan dahi vech-i meşrûh üzere tımâr-ı mezkûru iltizâm etmeğın işbu hurûf li-ecli't-temessük ketb olundu tahriren fi'l-yevmi't-tâsi' min muharremü'l-harâm li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü'l-hâl

Rıdvan bin Abdullah

Mehmed Beşe ibn-i el-Hac Ebu Bekir

El-Hac Nasuh bir Abdurrahman

Hüseyin Çelebi ibn-i el-Hac Nasuh

Mustafa bin Hasan

Ve gayrihim

SAYFA: 91

BELGE: 1

Budur ki medine-i Manisada Sultan mahallesinden Mehmed Beşe ibn-i el-Hac Ebu Bekir nam râcil meclis-i şer'-i hatîr-i lazimü't-tevkîrde Rıdvan bin Abdullah nam

kimesne muvâcehesinde da‘vâ edüb mezbûr Rıdvana beher yevm yedişer akçe ücret vermek üzere odun çekmeğe otuzbeş guruş kıymetli verdiğim sarı toni erkek katırımı târîh-i kitâbdan beş gün mukaddem dağa odun kesmeğe alub gidüb benim katırımı helâk eylemiş mezkûr katırın kıymetini talep eyledü su‘âl olunsun dedikde gıbbe’s-su‘âl mezbûr Rıdvan cevâbında fi’l-vâki‘ Mehmed Beşenin her bir büyüğüne yedişer akçe ücret kavlı edüb târîh-i kitâbdan beş gün mukaddem katırımı dağa alub gidüb dağda odun kesüb katıra tahmîl edüb gelür iken odun tahmîl etdiğim merkebin biri yükünü yıkub anı yüklenmeğe meşgûl olmağla katırı bağlamayub ihmâl etmeğle katır yüküyle dağda kalub helâk olmuş lakin mezkûr katırın kıymeti tamâm olunub beş guruş kıymetde misüllü idüğü ma‘lûmum değildi deyücek mezbûr Mehmed Beşeden takrîrine muvâfik beyine talep olundukda ‘udûl-i müslimînden Süleyman bin Veli ve Hüseyin Çelebi ibn-i Ahmed Çavuş ve dik Süleyman bin Mirza nam kimesneler li-ecli’ş-şehâde meclis-i şer‘e hâzırûn olub gıbbe’ş-şehâdeti’ş-şer‘î fi’l-vâki‘ mezbûr Mehmed Beşenin merkûm Rıdvan yedinde tamamıyla helâk olan katırın kıymeti otuzbeş guruşdur otuzbeş guruş tamâm-ı kıymetde misillüdür deyü her biri livâ-i şehâdeti’ş-şer‘iyye etdiklerinde gıbbet da‘vâya şerâitü’l-kabûl şehâdetleri hîn-i kabûlde vâkı‘a oldukdan sonra mersûm Mehmed Beşenin yedinde olan fetvâsı mûcebince mezkûr katırın nasb-ı kıymetini mezbûr Mehmed Beşeye edâya merkûm Rıdvana tenbîh-birle mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu tahriren fi’l-yevmi’s-sâmin mine’l-muharremü’l-harâm li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü’l-hâl

Üstad Hasan bin Abdullah

Mehmed bin Ali

Mustafa bin Rıdvan

Murteza bin Mehmed

Bali bin Ali

Ve gayrihim mine'l-hâzırîn

SAYFA: 91

BELGE: 2

Tırhala kazâsına tâbi' Kırkağaç nam kasabada sâkine Fatma ibneti Hamza Bali meclis-i şer'-i şerîf-i lazımu't-teşrîfde yine kasaba-i mezbûreden Veli bin Hüseyin nam kimesne muvâcehesinde da'vâ ve takrîr-i kelâm edüb işbu hâzır-ı bi'l-meclis olan yüzseksendört yaftalı gümüş senebend yine yüzyirmi yaftalı gümüş başlık raht bundan akdem vefât eden oğlum Mehmedden hasren ırs-i şer'le bana intikâl edüb mezbûr Veliye bey' ederdim deyü vermişdim taleb etdim su'âl olunsun dedikde gıbbe's-su'âl ve'l-inkâr mezbûre hatundan takrîrine muvâfik beyyine taleb olundukda 'udûl Mehmed bin Hüseyin diğeri Mehmed bin Hasan nam kimesneler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'e hâzırân olub gıbbeti's-şehâdi's-şer fi'l-vâki' işbu yüzseksendört yaftalı gümüş senebend ve yüzyirmi yaftalı gümüş başlık raht mezbûre Fatma hatunun bundan akdem vefât eden oğlu Mehmedden ırs-i şer'le intikâl edüb mülk-i mevrûsudur biz bu husûsa minvâl-i muharrer üzere şâhidleriz şehâdet dahi ederiz deyü edâ-i şehâdet-i şer'iyeye etdiklerinde gıbb-ı ri'âyete şerâitü'l-kabûl ederiz şehâdetleri makbûl olduktan sonra mâ-vaka'a ketb olundu harrere fi evâsıt şehr-i muharremü'l-harâm li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü'l-hâl

Hüseyin bin Mustafa

Mehmed bin Kalender

Mehmed bin İsa

İsa bin Ebu Bekir

İsmail bin Ali

Ve gayrihim

SAYFA: 91

BELGE: 3

Medine-i Manisada İmad mahallesinde sâkin el-Hac Hüsam bin Muharrem nam kimesne meclis-i şer‘-i hatîr-i lazîmü’t-tevkîrde sâhib-i hazîhi’l-kitâb Ümmühan binti Kaptan nam hatun tarafından ikrâr-ı âti’z-zikri asdıke vekîl olub hısm-ı câhid mahzarında nehm-i şer‘-i mukîm üzere vekâleti sâbite olan Himmet bin Ali nam kimesne muvâcehesinde bi’t-tav‘ü’s-sâf ikrâr ve i’tirâf edüb mahalle-i mezbûrede vâki‘ kıbleten Derviş Beğ mülkü ve şarken el-Hac Şaban mülkü ve şimâlen ve garben tarîk-i ‘âmm ile mahdûd olub bir bâb tahtani toprak örtülü evi ve çardakı ve kenifi ve havluyu müştamil mülk-i menzilimi müvekkile-i mezbûre Ümmühan hatuna beşbinyediyüz nakd-i râyic fi’l-vakt fizzâ-i akçeye bey‘-i bât-ı sahîh-i şer‘ ile bey‘ ve teslîm edüb oldahi iştirâ ve tesellüm edikden sonra meblağ-ı mezbûr beşbinyediyüz akçeye mezbûre Ümmühan hatun yedinden bi’t-tamâm ve’l-kemâl ahz u kabz eyledi ba‘de’l-yevm menzil-i mezkûr mezbûre Ümmühan hatunun mülk-i müştêrâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mutasarıf olsun dedikde mezbûr el-Hac Hüsamın minvâl-i muharrer üzere câri olan ikrârın el-mukırr-lehü’l-mezbûr Himmet vicâhen ve şifâhen tasdîk ve tahkîk edücek mâ-hüve’l-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu tahriren fi evâsıt min muharremü’l-harâm li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü’l-hâl

El-Hac Mustafa ibn-i el-Hac Mehmed

Kemelioğlu Mahmud

Mustafa ibn-i el-Hac Abdi

Çizmecibaşı oğlu Ahmed Çelebi

Abdılbaği bin Mehmed

Derviş bin Abdullah

Ve gayrihim mine'l-hâzirîn

SAYFA: 92

BELGE: 1

Medine-i Manisada Nişancı mahallesinde sâkin fahrü'l-akrân Mehmed Ağa ibn-i el-merhûm Halil Ağa meclis-i şer' -i şerîf-i lazîmü't-teşrîfde işbu hâfizü'l-kitâb dergâh-ı 'âli müteferrikalarından kıdvetü'l-emâcid ve'l-ekârim Mustafa Ağa ibn-i Piyale Çavuş muvâcehesinde bi't-tav'ü's-sâf ikrâr ve i'tirâf edüb mirlivâ hâsılarından Horos nam karye hâssı toprağında Akçaağaç bağları dâhilinde vâki' bir tarafı kendi bağım ve bir tarafı ba'zen mûmâ-ileyh Mustafa Ağa tarlası ve ba'zen kasab Mehmed Re'is bağı ve bir tarafı fahrü'l-kuzât Talib Efendi bağı ve bir tarafı bağ yolu ile mahdûd tahtani oniki dönüm mülk bağım dâhilinde ve etrâfında olan eşcâr-ı müsmîre ve gayri müsmîre ile mûmâ-ileyh Mustafa Ağaya onikibin nakd nakd akçeye bey'-i bât ile bey' ve teslîm edüb oldahi iştirâ ve tesellüm eyledikten sonra meblağ-ı mezbûr onikibin akçeye mezbûr Mustafa Ağa yedinden bi't-tamâm ve'l-kemâl ahz u kabz eyledim ba'de'l-yevm bağ-ı mahdûd-ı mezkûr mûmâ-ileyh Musafa Ağanın mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gibb-ı mukırr-ı mezbûr Mehmed Efendinin minvâl-i muharrer üzere câri olan ikrârın el-mukırr-lehü'l-mezbûr Mustafa Ağa vicâhen ve şifâhen tasdîk ve tahkîk edücek mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu tahrîren fi evâhir min muharremü'l-harâm li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü'l-hâl

El-Hac Yusuf Beğ ibn-i Abdullah

Nasrullah Efendi ibn-i Musa Çavuş

Hatib Mehmed Efendi ibn-i Abdulkerim Çelebi

Esmer Mehmed Çelebi ibn-i Abdullah

İbrahim Beğ ibn-i Abdullah

İbrahim Efendi ibn-i Abdullah

Halil Efendi ibn-i el-Hac Sefer

El-Hac Halil ibn-i el-Hac Mahmud

Sadık Hilmi ibn-i Mehmed Efendi

Talib Efendi bin el-Hac Abdullah

SAYFA: 92

BELGE: 2

Medine-i Manisada Saz mahallesinde sâkine olup bundan akdem vefât eden Kerime binti el-Hac Ali nam hatunun vâlidesi Üftade binti Abdullah nam hatun meclis-i şer'î şerîf-i lazîmü't-teşrîfde müteveffâtihi mezbûre Kerime hatunun zevc-i metrûkesi olan işbu hâfizü'l-kitâb Yusuf bin Ali nam kimesne mahzarında ikrâr ve i'tirâf edüb mezbûr Yusufun müteveffâtihi mezbûre Kerimeden mütevellid Mustafa nam sagîr oğlu hâlâ hücr ve terbiyemde olup bundan akdem mezbûrenin vefâtı gününden târîh-i kitâb gününden onbeş ay olup sagîr-i mezbûru bilâ-nafaka kendi malından infâk ve iksâ eyledim min ba'd babası mezbûr Yusufdan da'vâ ve talebim yokdur ba'de'l-yevm sagîr-i mezbûr yine hücr ve terbiyemde oldukca bilâ-nafaka ve lâ-kisve besleyüb infâk ve iksâyâ ta'ahhüd ve'l-iltizâm eyledim dedikde gibbe't-tasdîk ve

hurûf sebîl-i temessük ketb olundu tahrîren fi'l-yevm hâmis 'aşer bin muharremü'l-harâm li-sene 1050

Şühûdü'l-hâl

Bayram bin Mustafa

Şaban bin Resûl

Veli bin el-Hac İsa

Hasan bin Mustafa

Abdulgaffar bin Sefer

SAYFA: 92

BELGE: 3

Medine-i Manisa sükkânından Haydar Efendi ibn-i Abdurrahman ve el-Hac Sunullah Efendi ibn-i Ahmed Efendi ve Veli Efendi ibn-i el-Hac Cafer ve Mukim Paşa Mehmed Efendi ibn-i el-Hac İbrahim ve İshak Efendi ibn-i Abdulaziz Efendi ve Hasan Ağa ibn-i Piyale Çavuş ve Lütfullah Çelebi ibn-i ( ) Şeyhi Çelebi ibn-i Ahmed Efendi ve Osman bin Mehmed ve Burhan ibn-i Mehmed ve Ali Çavuş ibn-i Abdullah ve Abdidede ibn-i Mehmed ve Mehmed bin Abdullah ve Mustafa bin Osman ve Ali bin el-Hac Vafer ve Ahmed bin Reis ve Mehmed Beşe ibn-i el-Hac Ebu Bekir ve Ali Efendi ibn-i Abdullah ve Hüseyin Çelebi ibn-i Ahmed ve diğer Hüseyin Çelebi ibn-i ( ) ve Ahmed Çelebi ibn-i Abdülhayy ve Mehmed bin Abdullah ve Halil bin İbrahim ve Ahmed Çelebi bin Şeyh ve es-seyyid Mehmed Çelebi ibn-i Ali ve Ali bin Musa ve Mustafa bin İshak ve Mustafa Beğ ibn-i Ali ve Şeyhi Çelebi ibn-i Mustafa ve el-Hac Mahmud bin Mustafa ve Mustafa bin Süleyman ve Muslu Çelebi bin Penbe ve Hüseyin bin Abdullah ve diğer Hüseyin bin Arab ve Ahmed Çelebi el-haldir ve sâiri meclis-i şer'e gelüb her biri takrîr-i kelâm

edüb medine-i mezbûrede vâki‘ merhûm mağfur-leh Sultân Süleyman vâlidesi binâ eylediği hamamın hâlâ hamamcısı olan el-Hac Halil ibn-i Şaban emâneten ve diyânet ile ma‘rûf olub kadîm hamamcı olmamağın her birimiz rızâ ve şükrân üzere olub sâbıkân hamamcı olan Abdunnebi ehil olduğundan gayri hamam zabt eder iken gece ile hamama nâ-mahrem getürüb anları sunub ve gayri ‘izzet etdikleri şâyi‘ olmağın olmakûle adam hamama lâyük değıldir deyü ihbâr etdiklerinde mâ-vaka‘a ketb olundu tahriren fi yevmü’l-hâdi ve’l-‘aşrîn mine’l-muharremü’l-harâm li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü’l-hâl

Yusuf Beğ ibn-i Ali

Veli Beğ ibn-i el-Hac Ali

Mustafa eğ bin Hasan

Şaban bin Resül

Bayram bin Hüseyin

Muharrem bin Hasan

Abdulkadir bin Sefer

Ve gayrihim mine’l-hâzirîn

SAYFA: 93

BELGE: 1

Budur ki medine-i Manisada Kocalala Paşa mahallesinden Ahmed ve Abdi ibn-i Mehmed Çelebi meclis-i şer‘-i hatîr-i lazîmü’t-tevkîrde işbu hâfîzü’l-kitâb el-Hac Veli bin Yusuf nam kimesne muvâcehesinde her biri ikrâr ve i‘tirâf edüb medine-i

mezbûrede Hakibaba mahallesi kurbunda merhûm Hakir baba evkâfi dâhilinde vâki‘ iki tarafı tarîk-i ‘âmm ve bir tarafı Huluçoğulları İbrahim ve Mehmed ve imam Halife ve balcı Ömer ve oduncu Ali mülkleri ve bir tarafı ba‘zen Mehmed bin Muharrem ve ba‘zen Hatice hatun bağları ve Ahmedin aceyeri ile mahdûd tahtanı yedi dönüm mikdârı tarlası hakk-ı tasarrufun sâhib-i arz ma‘rifetiyle onbeşbin nakd-i râyic fi’l-vakt akçeye merkûm el-Hac Veliye tefvîz edüb oldahi tafavvuz ve kabûl etdikden sonra mukabele-i tefvîzde olan meblağ-ı merkûm ondörtbin akçeye mezbûr el-Hac Velinin arz-ı müfevvesidir keyfe mâ-yeşâ mutasarrif olsun dediklerinde mukırrân-ı mezbûrân Ahmed ve Abdullahın minvâl-i meşrûh üzere câri olan ikrârların el-mukırr-lehü’l-merkûm el-Hac Veli vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk etdikden sonra mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu tahriren fi’l-yevmü’s-sâni ve’l-ısrîn mine’l-muharremü’l-harâm li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü’l-hâl

Mustafa bin İbrahim

Mehmed ibn-i Mahmud

Ali Beğ bin Abdullah

El-Hac İsmail bin Ali

El-Hac bin Hakkı

İbrahim Çelebi ibn-i Efendi

El-Hac Mehmed bin İmirşah

Sefer bin Mehmed

Ahmed ibn-i el-Hac İsa

Hasan Efendi ibn-i Mahmud

Ve gayrihim mine’l-hâzirîn

SAYFA: 93

BELGE: 2

Medine-i Manisada Danişmend Halil mahallesinde sâkine Fatma binti Hasan nam hatun tarafından husûs-ı âti'z-zikri da'vâya vekîl olub hısm-ı câhid mahzarında himem-i şer'î mu'teber üzere vekâleti sâbite zevci Muslu bin Mehmed nam kimesne meclis-i şer'îde Ahmed bin Abdullah nam kimesne muvâcehesinde bi'l-vekâletihi da'vâ ve takrîr-i kelâm edüb Ahmed bana senin zevcen Fatma hatunun kayını Ahmed bin Mehmed nam kimesne ile başı hoşdur hatununa zinâ eder senin hatunun zâniyedir deyü hilâf-ı şer'-i galîz eyledi su'âl olunub icrâ-yı ahkâm-ı şer'iyye olunmak matlûbumdur dedikde gıbbe's-su'âl ve'l-inkâr vekîl-i mezbûr Musludan takrîrine mutâbık beyyine taleb olundukda 'udûl-ı müslimînden İbrahim bin Yusuf ve Halil bin Kurt nam kimesneler li-ecli'ş-şehâdeti meclis-i şer'a hâzırân olub gıbbeti'ş-şehâdeti'ş-şer'î fi'l-hakîka mezbûr Ahmed merkûm Muslunun müvekkilesi merkûme Fatma hatunun kayını Ahmed ile başı hoşdur hatununa zinâ edüb sakalını sürer senin hatunun zâniyedir deyü bizim huzûrumuzda şütûm-ı galîz etdi biz bu husûsa şâhidleriz şehâdet dahi ederiz deyü edâ-i şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde ba'd-ı ri'âyete şerâitü'l-kabûl şehâdetleri makbûl oldukdan sonra mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu tahriren fi'l-yevmi'r-râbi' ve'l-işrîn mine'l-muharremü'l-harâm li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü'l-hâl

Es-seyyid Mehmed Çelebi ibn-i es-seyyid Hüseyin

Mahmud ibn-i el-Hac Sefer

Hüseyin bin Mehmed

El-Hac Muslu ibn-i Ali

El-Hac Sefer ibn

Hüseyin bin Mustafa

Ve gayrihim

SAYFA: 93

BELGE: 3

Hâlâ livâ-i Saruhan mütesellimi olan kıdvetü'l-emâcid ve'l-ekârim Mehmed Ağanın kethüdâsı fahrü'l-akrân Derviş Ağa ibn-i Mehmed nam kimesne Güzelcehisar kazâsına tâbi' Koyunardı nam karye sükkânından el-Hac Abdurrahman bin Mirza nam kimesne meclis-i şer'e ihzâr ve mahzarında takrîr-i kelâm edüb bundan akdem harâmi eşkiyâsından olub katlolunan kızıl Halil nam re'is-i eşkiyâ ve hâlâ medine-i Manisa muzâfâtından Yurtdağı nâhiyesine tâbi' Balaban nam karyede sâkin Şaban bin Mehmed ve Çardaklıdan Mustafa ibn-i Kara İlyas nam şakîler ve sâir eşkiyâ tâifesi mezbûr Abdurrahmanın hanesine gelüb gitdiklerinden mâ'adâ dâ'imâ hanesi madama husûsen ve eşkiyâ yatağı etmiş kendüye su'âl olunub ve karyesi ahâlisinden mezbûrun keyfiyet-i ahvâli tefîş ve tafahhus olunsun dedikde gibbe's-su'âl ve'l-inkâr mezbûrun karyesi ahâlisinden olub işbu hâzırûn bi'l-meclis olan Kadri bin Hasan ve el-Hac Hasan ibn-i Abdurrezzak ve el-Hac Halil bin Mustafa ve İsmail bin Ali ve Bayezid ibn-i el-Hac Ahmed ve diğere el-Hac Halil bin İbrahim ve Hüseyin bin Osman ve Mehmed bin Mustafa ve diğere İsmail bin Mehmed ve Cafer bin Musafa ve Ömer ibn-i el-Hac Mehmed ve Süleyman bin Mustafa ve Abdullah ibn-i Osman ve Mustafa ibn-i el-Hac Ahmed ve Ali bin Mehmed nam kimesneler mezbûr Abdurrahmanın keyfiyet-i ahvâli istihbâr olundukda fi'l-hakîka mezbûr Abdurrahmanın hanesine harâmi eşkiyâsından olub bundan katlolunan kızıl Halil nam re'is-i eşkiyâ ve hâlâ Yurtdağı nâhiyesine tâbi' Balabanlar nam karyede sâkin

Şaban bin Mehmed ve karye-i Çardaklıda sâkin Mustafa ibn-i Kara İlyas nam şakîler ve sâirler harâmi tâifesi mezbûr Abdurrahmanın hanesine gelüb gitdüklerinden mâ'adâ dâimâ mezbûr Abdurrahmanın hanesi mâ'adâsı husûs ve harâmi şakîdir ve kendüsi sâ'î bi'l-fesâddır deyü her biri 'alâ-tarîki's-şehâde haber verdiklerinden sonra mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu tahriren fi'l-yevmi'r-râbi' ve'l-ısrîn mine'l-muharremü'l-harâm

Şühûdü'l-hâl

Carullah bin Nurullah

Hüseyin bin Mehmed

El-Hac Mustafa ibn-i Mehmed

Es-seyyid Mahmud Çelebi ibn-i es-seyyid Hüseyin

İbrahim bin Hasan

Mehmed Beşe ibn-i Ebu Bekir

Osman bin Ali

Ve gayrihim

SAYFA: 93

BELGE: 4

Medine-i Manisaya tâbi' Sarınasuhlar nam karye sâkin Ali bin Mehmed nam kimesne meclis-i şer'-i şerîf-i lazımu't-teşrîfde işbu hâfizü'l-kitâb karye-i mezbûre ahâlisinden Ohannes bin Simon ve İlyas bin Kalim ve İsa bin Halil ve Veli bin Temurtaş ve el-Hac Sefer bin Cafer ve sâirler muvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm edüb târîh-i kitâbdan yirmi gün mukaddem medine-i mezbûreye tâbi' Belek nam

karyede sâkin Abdi Beşe nam kimesnenin ‘abd-i ibka Hasan bin Abdullah nam gulâm ile rüfekâsından Kasım ve Balaban ve Ali nam ‘abd-i ibkalar li-ebeveyn karındaşlarım Nasuh ve Veli nam sagîrlere nehr-i Gördes kurbunda râst edüb bize gemi gösterin deyü sorub ba‘dehu gemiye vardıklarında bu oğlanları buldular deyü minhenboğazı tarafına alub gidüb sagîrân-ı mezbûrânın ellerini bağlayub katledüb nehr-i Gördesi ilkâ etdiklerin ikrâr etmeğın Medine-i mütemminde siyâset olundu mezbûrânın dem-i diyetine müte‘allike ahâli-i karye-i mezbûreden da‘vâ ve nizâ‘ım yokdur dedikde mukırr-ı mezbûr Alinin minvâl-i muharrer üzere câri olan ikrârın el-mukırr-lehüm mezbûrdan bi’l-muvâcehe tasdîk etdiklerinden sonra mâ-vaka‘a ketb olundu tahriren fi’l-yevmi’r-râbi‘ ve’l-‘ısrîn mine’l-muharremü’l-harâm li-sene 1050

Şühûdü’l-hâl

İbrahim Beğ ibn-i Rıdvan Efendi

Mehmed Beşe ibn-i Hacı Bekir

Yusuf Beğ bin Ali

Mustafa ibn-i Hasan

Veli Beğ ibn-i Hacı İsa

Ve gayrihim

SAYFA: 94

BELGE: 1

Medine-i Manisada Hakibaba mahallesinden İsa bin Mehmed nam kimesne meclis-i şer‘de sâhibeti’l-hazihi’l-kitâb Zahide binti Ali nam hatun tarafından ikrâr-ı âti’z-zikri tasdîke vekîl olub hısm-ı câhid mahzarında nehc-i şer‘-i mu‘teber üzere vekâleti sâbite olan zevci Mehmed bin Ali nam kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm edüb müvekkile-yi mezbûre Fatma hatun bundan akdem benim namzâdım olmak ile

bir mikdâr harc ve sarfım olunmuş idi hâlâ mezbûr Mehmede rızâsıyla ‘akd-i nikâh olunmağın mezbûre Zahide hatun yedinden kendüye harc etdüğü akçeyi alub husûs-ı mezbûre müte‘allik da‘vâdan mezbûrenin zemin-i ibrâ-i kât‘i’ş-şer‘le ibrâ ve iskât eyledim ba‘de’l-yevm husûs-ı sâlifü’l-beyâna müte‘allik asâleten ve vekâleten benden da‘vâ ve nizâ‘ sudûr eder ise lede’l-hükkâmü’l-kirâm mesmû‘a ve makbûle olsun dedikte mukırr-ı mezbûr İsanın vech-i muharrer üzere câri olan ikrârın vekîl mezbûr Mehmed vicâhen tasdîk idüğü mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu tahriren fi’l-yevmü’l-evâsıt min muharremü’l-harâm li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü’l-hâl

El-Hac Hasan Beşe es-serdâr

İbrahim Çelebi ibn-i şeyh Mehmed Efendi

Mehmed Beşe ibn-i el-Hac Ebu Bekir

Diğer Mehmed Beşe ibn-i el-Hac Abdülkerim

El-Hac Şaban ibn-i Mustafa

Mustafa bin Ali

Abdunnebi bin İslam

Ve gayrihim

SAYFA: 94

BELGE: 2

Medine-i Manisa muzâfâtından Kemaloğlu nam karyede sâkin İbrahim Çelebi ibn-i İbrahim Beğ kendi tarafından asıl ve vâlidesi Kerime binti Ebu Bekir hatun tarafından vech-i âti üzere vekîl olub mezbûreyi ma‘rifet-i şer‘iyye ile ‘ârifân olan Abdulkadir Çelebi ibn-i Mehmed Halife ve Mustafa bin Hızır nam kimesneler şehâdetleri ile vekâleti sâbite olan merkûm İbrahim Çelebi meclis-i şer‘-i şerîf-i

lazımü't-teşrîfde işbu hâfızü'l-kitâb Veli Halife ibn-i el-Hac İsa nam kimesne muvâcehesinde bi'l-vekâle ve bi'l-asâle ikrâr ve i'tirâf edüb Medine-i mezbûrede Kurşunlu mahallesinde vâki' kibleten ve şarken tarîk-i 'âmm ve şimâlen Mehmed Efendi mülkü ve garben ba'zen mezbûre Kerime hatun mülkü ve ba'zen kendi mülkü ile mahdûd üç bâb kiremid örtülü odaları ve bir mâ'i ve havluyu müştemil mülk-i odalarımızı yüzaltmışaltı 'aded riyal guruş mezbûr Veli Halifeye bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' ve teslîm edüb oldahi iştirâ ve tesellüm etdikden sonra meblağ-ı merkûm yüzaltmışaltı 'aded riyal guruşdan yetmiş 'aded riyal guruş müvekkilem mezbûre Kerime hatuna isabet eden hissesi için kabz edüb ve doksanalıtı 'aded riyal guruş bâkiye isâbet eden hakkım için kendim ahz u kabz eyledim ba'de'l-yevm zikr olunan odaları mezbûr Veli Halifenin mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yahtâr mutasarrıf olsun dedikde mukırr-ı merkûm İbrahim Çelebinin minvâl-i muharrer üzere bi'l-asâle ve bi'l-vekâle câri olan el-mukırr-lehü'l-mezbûr Veli Halife vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk etdikden bu hurûfun sebîl-i temessük ketb olundu tahriren fi'l-yevmi's-sâni ve'l-'ısrîn mine'l-muharremü'l-harâm li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mehmed Efendi ibn-i el-Hac Cafer

Hasan Efendi ibn-i Mehmed

Üstad Ali ibn-i el-Hac Safer

Resül bin el-Hac Ali

Mustafa bin Ali

Kurt bin Abdullah

El-Hac Süleyman bin Hamza

Mustafa bin Muslu

Memi bin Receb

Mehmed Çelebi bin İbrahim

El-Hac İbrahim bin el-Hac Mehmed

Yusuf Beğ ibn-i Ali

Bayram bin Hüseyin

Mustafa bin Hasan

Mustafa bin Selim

Ve gayrihim

SAYFA: 94

BELGE: 3

Medine-i Manisada Alaybeği mahallesinde sâkine olub bundan akdem vefât eden Ayşe binti İbrahim nam hatunun verâseti zevci Receb bin Mehmed nam kimesne ile sadri sagîr oğlu Mehmede ve sadriye sagîre kızları Mihriban ve Fatmaya münhasıra olduğu şer'ân mütehakkik oldukdan sagâr-ı mezbûrûnun kıbel-i şer'eden menzûb-ı vasîleri olan babaları merkûm Receb meclis-i şer'-i şerîf-i lazımu't-teşrîfde işbu sâhibü'l-kitâb Abdi Beğ ibn-i Emin Halife muvâcehesinde kendi tarafından asâleten ve sagâr-ı mezbûrûn taraflarından vesâyeten ikrâr ve i'tirâf edüb müteveffatıhi mezbûrenin muhallefâtından olub tahtı'ş-şer' sagâr-ı mezbûrûn ile bana intikâl eden metrûken metrûkatdan mahalle-i mezbûrede vâki' kıbleten el-Hac Receb mülkü ve şarken el-Hac Hamza ve şimâlen Muslu mülkü ve garben ba'zen Ahmed mülkü ve ba'zen yine mezbûr Abdi Beğ mülkü ile mahdûd olub bir bâb kiremid örtülü tahtani evi ve önünde ve yanında vâki' sofaları ve havluyu ve eşcâr-ı müsmireyi müştemil menzil harâbe-i müşerref olub ta'mîr ve terminine kâdir olunmayub menzil-i mezkûr bey' olunması sagâr-ı mezbûrûn için her vechle inka' olduğu mukarrer olmağın

minvâl-i mezkûr sûk-ı Sultanide bey‘ min yedd-i yed olunub rü‘yet-i sâbit bi’l-küllîye münkat‘a oldukdan sonra mezbûr Abdi Bey üzerinde onikibinaltıyüz akçeye bey‘-i bât ile bey‘ ve teslîm edüb oldahi iştirâ ve tesellüm etdikden sonra meblağ-ı mezkûr onbinaltıyüz akçe-i asâletim ve vesâyetim ve vekâletim hasebiyle mezbûr Abdi Beğ yedinden bi’t-tamâm ve’l-kemâl ahz u kabz

SAYFA: 95

eyledim ba‘de’l-yevm menzil-i mezbûr Abdi Beğın mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde mukırr-ı mezbûr Receb vech-i muharrer üzere câri olan ikrârın el-mukırr-lehü’l-mezbûr Abdi Beğ vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk edücek mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb ve tahrir olundu tahriren fi’l-yevmi’s-sâlis ve’l-‘ısrîn mine’l-muharremü’l-harâm li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü’l-hâl

El-Hac Hasan ibn-i Mustafa

El-Hac Receb bin el-Hac Elvan

Halil Çelebi bin bin el-Hac Mustafa

İbrahim Çelebi bin Mustafa

Üstad Abdurrahman ibn-i Mehmed

Es-seyyid Mehmed ibn-i Carullah

Mahmud ibn-i es-seyyid Ahmed

SAYFA: 95

BELGE: 1

Medine-i Manisa mahallâtından Elhac Yahya mahallesi sâkinlerinden Mehmed bin Mustafa nam kimesne mahfel-i kazfel-i kazâda li-ebeveyn karındaşı Ahmed muvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm edüb bundan akdem müteveffî olan babamız

mezbûr Mustafanın muhalledâtından olub mahalle-i mezbûrda vâki' lede'l-ahâli ma'lûmü'l-hudûd olan onüç bâb odaların ba'de'l-iktisâm nısf hissesi bana ve nısf aharı mezbûr Ahmede isâbet edüb lakin ba'dehu vefât eden ceddemiz Ümmühan hatunun muhalledâtından olub medine-i mezbûre sınırında vâki' lede'l-ahâli ve'l-cereyânü'l-ma'lûmü'l-hudûd olan tahminen iki dönüm mikdârı bağ ve beynimizde evsâfi ma'lûm haneye ve onbin nakd akçeden ve sâir terekesi taksîm olunub 'alâ-hâletihî kalmışdı hâlâ gıbbe'l-ırsi's-şer'î bana intikâl eden nısf hisse-i şe'ıyyem mukâbelesinde şerâit-i sahîh-i câmi' ve .mevâni'den 'âri temârüc-i şer'î tarîkiyle kasr-ı râyicü'l-vakt ikibindokuzyüz akçeye karındaşım mezbûr Ahmed ile sulh olub meblağ-ı mezkûr ikibinbeşyüz akçeyi yedinden tamamen ahz eyledim min ba'd mezbûretânın muhalledâtına müte'allik birbirimiz ile da'vâ ve nizâ'ım ve 'alâka ve medhalim kalmadı dediklerinde vâki'ü'l-hâl hıfz u ketb olundu harrere fi'l-yevmi's-sâdis ve'l-'ısrîn min muharremü'l-harâm li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü'l-hâl

El Hac Muslu bin Yusuf

El-Hac Süleyman bin Ali

Es-seyyid Mehmed bin Muslu

Mehmed Beğ bin Hasan

El-Hac İsa bin Ahmed

Halil bin Mahmud

Mustafa bin Ali

Mehmed bin Ahmed

Turmuş bin Selim

Ve gayrihim

SAYFA: 95

BELGE: 2

Medine-i Manisa mahallâtından Bektaş mahallesi sükkânından Mustafa bin Musa mezbûrun li-ebeveyn karındaşları Murteza ve Musa nam kimesneler mahfel-i kazâda takrîr-i kelâm edüb medine-i merkûme hâricinde vâki' Kuyupınarı nam mevzi'de bağları olub karşımızda olan Ahmed bin Hasan nam kimesnenin bağı üzerine vâki' su kuyusu tarîk-i 'âmm üzerinde olub kadîmden vürûd-ı ubûr edegelmîşler iken muharrer bağçe içün benim mülk bağım kurbundan geçmen deyü tarîk-i mezbûru sedd eylemişdir cânib-i şer' den üzerine varulub def' olunmasını taleb ederiz dediklerinde savb-ı şer' den Molla Tahir Efendi ibn-i Mahmud Ağa irsâl olunub oldahi zeyl-i kitâbda mestûrû'l-esâmi olan müslimîn ile üzerine varub keşf ü müşâhede eylediklerine fi'l-vâki' mezbûrûn Murteza ve Musa ve Mustafanın bağları yolunu merkûm Ahmed sedd eylediğini ma'aniye ve müsâ'ade eylediklerinden sonra 'udûl-i müslimînden olub Deveci mahallesi sâkinlerinden olan Ahmed Efendi bin Mustafa ve Ali bin Dede nam kimesneler mezbûr Ahmed muvâcehesinde fi'l-vâki' müdde'iyûn-ı mezbûrûnun bağlarının yolu olub kadîmden tarîk-i 'âmm olduğu 'alâ-tarîki's-şahâde haber verdiklerinden sonra hakikat-ı hâl mevlana-yı mezbûr mahallinde tahrir ba'dehu mahfel-i kazâda mahall ve müddeû'a ittihâd-ı takrîr etmeğin tarîk-i mezbûrun seddü eski mahalle def' olunması içün merkûm Ahmede tenbîh birle mâ-vaka'a bi't-taleb kayd-şod harrere fi'l-yevmi's-sâbi' ve'l-'ısrîn min muharrem li-sene 1050

Sühûdü'l-hâl

Ömer bin Mustafa

Es-seyyid Hüseyin bin Ali

Mustafa Çelebi bin Osman

Ali bin Ahmed

Ve gayrihim

SAYFA: 95

BELGE: 3

Medine-i Manisaya tâbi‘ Karacaahmed nam karyeden işbu hâfîzü’l-kitâb Mehmed bin Ebu Bekir nam kimesne mahfel-i şer‘-i hatîr-i lazîmü’t-tevkîrde medine-i mezbûre ve tevâbi‘inde vâki‘ yâda ve beytü’l-mâl ve tevâbi‘i mukâta‘asına ber vech-i iltizâm emini olan Ahmed Beğ bin Mustafa mahzarında da‘vâ ve takrîr-i kelâm edüb işbu hâzır-ı bi’l-meclis olan kır tonî kısrağ mülküm olub târîh-i kitâbdan mukaddem mülkden zâyi‘ olmuşdu hâlâ emin-i mezbûrun yedinde buldum taleb etdim su‘âl olunsun dedikde gıbbe’s-su‘âl emin-i merkûm cevâbında bende zikr olunan kısrağ târîh-i kitâbdan mukaddem nam karyede ahz olunub sâhibü’l-ma‘lûm olmağla yâda kayd olundu yevmi yirmi akçe nafaka takdîr olundukdan sonra kıbel-i şer‘den bana teslîm olundu mezkûr kısrağ merkûm Mehmedin mülkü olub mülkünde zâyi‘ olduğu ma‘lûm değildir deyücek müdde‘-i mezbûrdan takrîrine muvâfık beyyine taleb olundukda ‘udûl-i müslimînden Mustafa bin Ali ve Hasan bin Ramazan nam kimesneler li-ecli’s-şehâde meclis-i şer‘e hâzırân olub gıbbeti’s-şehâdeti’s-şer‘î fi’l-vâki‘ işbu meclisde mevcûd olan kısrağ merkûm Mehmedin mülküdür mülkünden zâyi‘ oldu mülkü muhassısı ve mev’hûbudur biz bu husûsa minvâl-i muharrer üzere şâhidleriz şehâdet dahi ederiz deyü edâ-i şehâdet-i şer‘iyye etdiklerinde gıbb-ı ri‘âyet-i şerâitü’l-kabûl şehâdetleri makbûle oldukdan sonra mezbûr Mehmede mukaddemâ zikr olunan kısrağ ahara bey‘ ve hibe etmeyüb tarîk-i şer‘den ber-tarîk ile ihrâc eylediğine yemîn teklîf olundukda oldahi ‘alâ vakfû’l-

mes'ül hulef-i billahi'l-'azîm etmeğin mezkûr kısrâğı teslîme emin ve merkûme
makbûle mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu harrere fi'l-yevmi's-sâbi' ve'l-'ışrîn
mine'l-muharremü'l-harâm li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü'l-hâl

Fahrü'l-akrân el-Hac Hasan Ağa serdâr-ı yeniçeriyân

Hüseyin bin Mehmed

Halil bin İbrahim

Ali bin Memi

Mustafa bin Mehmed

Ve gayrihim

SAYFA: 96

BELGE: 1

Budur ki medine-i Manisada Danişmend Halil mahallesi sükkânından işbu hâfizü'l-
kitâb fahrü'l-müderrisîn el-Hac Osman Efendi ibn-i el-Hac Mustafa meclis-i şer'î
şerîf-i lazımü't-teşrîfde medine-i mezbûrede Yaviler mahallesinde sâkin olub şirket
üzere ticâret eden Alyos veled-i Aslon ve Kemel veled-i Aderham nam Yahûdiler
muvâcehelerinde takrîr ve da'vâ edüb târîh-i kitâbdan bir sene mukaddem sene
tamâmına değin mü'eccel olmak üzere mezbûrân Yahûdilere beynimizde cins ve
sınıfı 'ilm-i şer'î ile ma'lûm altışarbuçuk riyal guruşdan beher tonluk on endâze olur
yüzbeşbuçuk tonluk ve bir endâze darası hesâb-ı mezkûr üzere altıyüzseksenaltı
guruş ile ellialtı akçeye değin kezalik her kantarı sekizyüz riyal guruşdan oniki
kantar onbeş dakiye penbe yüzikibuçuk guruş ve yine cins ve sınıfı beynimizde 'ilm-
i şer' ile ma'lûm her kıt'ası altışar riyal guruş beş tonluk Bağdadî kumaş otuz guruşa
cem'ân sekizyüzonsekizbuçuk guruş ile ellialtı akçeye bey' ve teslîm edüb mezbûrân

Alyos ve Kemel dahi iştirâ ve tesellüm etdiler hâlâ ecl-i merkûm tamâm olmağla meblağ-ı mezbûr sekizbuçuk guruş ile ellialtıakçe-yi deyne beynimizde ‘ilm-i şer’ ile ma‘lûm ba‘zı akmeşe ve esvâb bahâsından zimmetlerini bâki yetmiş ‘aded riyalı guruşum vardır taleb eylerim su‘âl olunub ihkâk-ı hakk olunmak matlûbumdur dedikde gıbbe’s-su‘âl mezbûrân Alyos ve Kemel cevâblarında fi’l-vâki‘ mûmâ-ileyh el-Hac Osman Efendiden târîh-i kitâbdan bir sene mukaddem sene tamâmına değın her tonluğı on endâze olub altışarbuçuk riyalı guruşdan yüzbeş tonluk ve bir endâze darası hesâb-ı mezkûr üzere altıyüzseksenaltı guruş ile ellialtı akçeye ve keزالık her kıt‘a Bağdadîli otuz guruşa cem‘ân sekizyüzonsekizbuçuk guruş ile ellialtı akçeye iştirâ ve tesellüm eyleyüb hâlâ ecl-i mezkûr tamâm olunduğundan mâ‘adâ ba‘zı esvâb bahâsından bâki kalmış yetmişsekiz ‘aded riyalı guruş dahi deynimiz olmağla cem‘ân sekizyüzdoksanaltıbuçuk guruş ile ellialtı akçe lazımü’l-edâ ve vâcibü’l-kazâ-yı beynimizdir deyü her biri câmi‘ân ikrâr ve i‘tirâf etdiklerinden sonra meblağ-ı mezbûru tahsîle mezbûrân Yahûdiler hâlâ muhâsib olan Satılmış Beğe hibe verildiği müşârün-ileyh el-Hac Osman Efendi talebiyle mâ-vaka‘a ketb olundu tahriren fi’l-yevmi’s-sâdis ve’l-‘ısrîn mine’l-muharremü’l-harâm li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü’l-hâl

Kıdvetü’l-müderrişîn Ahmed Efendi ibn-i Sadi Bali

Mehmed Efendi ibn

El-Hac Yusuf bin Abdullah

Kethüda Süleyman Çavuş ibn-

Ve gayrihim mine’l-hâzirîn

SAYFA: 96

BELGE: 2

Hazihi'l-hüceci sahihe-i şer'iyye ve vesika-i anifeti bi-mu'arrebî mazmûniha 'an-zikriha akarru ve i'tirâf fi meclis-i şer'iş-şerîf mahfeli'd-dinü'l-münîfü'l-masûn 'ani'l-tagyîr ve't-tahrîf er-recülü'l-müdde'î el-Hac Osman Efendi ibn-i el-Hac Mustafa es-sâkin mahalletihi Danişmend Halil mahallesi medine-i Manisa el-mahmiyye-i biennehû kadden unuvvü ve kad 'abduhu ve memlûkü'l-mu'arrefü bi'r-rikkat-i lehü hâfiz-ı haze'l-kitâb Dilaver bin Abdullah ol-vaktü'l-eşhel el-vasfi'l-evsâtı ru'yeti aslel-müsellemi ve muharrerat-ı eserü'l-hâc hasbeten lillahi'l-'azîm ve hüsneten li-ruhi resûlü'l-kerîm yevmü'l-enfahu el-enahu nebeviyyü'l-emn-i fillahi bi-kalbin selîm i'tâfen ve tahrîren sahîhin-i şer'iyyin ikrâren ve i'tirâfen mer'iyyin fesâre hüve hürren sâir ahrârü'l-asleteyn lehu mâlehum ve aleyhi ve aleyhim felem yebütü'l-ahadü aleyhi hakku sevâ delai's-şer'iyyi's-sâbiti li'l-mevâli-i alel-ittikâi şer'ân cerâ zâlike ve harrere fi'l-yevmü's-samin ve'l-'ısrîn mine'l-muharremü'l-harâm li-sene hamsîn ve elf mine'l-hicreti'n-nebeviyye aliyye efdâlü's-salavât ve ekmâlü't-tahiyye

Şühûdü'l-hâl

Hüseyin bin Mahmud

Ömer bin Mehmed

Mustafa bin Mehmed

El-Hac Yunus bin Seyfullah

Ebu Bekir bin Mehmed

Mustafa bin Osman

Abdulgaffar bin Sefer

Ve gayrihim mine'l-hâzirîn

SAYFA: 96

BELGE: 3

Medine-i Manisa mahallâtından Türbe mahallesi sâkinelerinden iken mukaddemâ vefât eden Ayşe binti Mustafa nam hatunun verâseti zevc-i metrûkesi Ali bin İbada ve sulbiyye sagîre kızı Hasibe ve li-ebeveyn karındaşı Baliye münhasıra olduğu tâhir ve müte'allik ve mütebeyyin ve müstehak olduktan sonra mezbûr Bali mahfel-i kazâda müteveffâtihi mezbûrenin zevci mezbûr Ali muvâcehesinde da'vâ ve takrîr-i kelâm edüb mûrisimiz müteveffâtihi mezbûrenin zevci merkûm Ali zimmetinde mütekarrer olan bin akçe mehr-i mü'eccel müsemâmından gıbbe'l-ırsi's-ser'î bana intikâl edüb hissem mezbûr Aliden talep etdi gıbbe's-su'âl mezbûr Ali cevâbında fi'l-vâki' müteveffâtihi mezbûrenin benim zimmetimde mehr-i mü'eccel müsemâmı onbin akçe olub lakin hâl-i hayâtında kemâl-i 'akl-ı sıhhatde dokuzbin akçeye müslimîn huzûrunda bana hibe edüb bâki ancak bin akçe kalmışdır deyücek gıbbe'l-inkâr merkûm Alinin takrîr-i meşrûha mutâbık beyyine talep olundukda 'udûl-i müslimînden Mustafa Çelebi bin Abdullah nam kimesneler meclis-i şer'e li-ecli's-şehâde hâzırân olub istişhâd olundukda fi'l-vâki' müteveffâtihi mezbûrenin merkûm Ali zimmetinde olan onbin akçe mehr-i mü'eccel müsemâmı dokuzbin akçesini bizim huzûrumuzda hâl-i sıhhatinde zevci-i mezbûr Aliye hibe eyledi biz bu husûsa şâhidleriz şehâdet dahi ederiz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'iyye etdiklerinde gıbb-ı ri'âyet-i şerâitü'l-kabûl ve mezbûrûnunun şehâdetleri hîn-i kabûlde vâki' oldu mâvaka'a bi't-taleb ketb olundu harrere fi'l-yevmi't-tâsi ve'l-'ısrîn mine'l-muharremü'l-harâm li-sene hamsîn ve elf

Sühûdü'l-hâl

Veli bin Mehmed

Ahmed bin Ebu Bekir

Hüseyin bin el-Hac Nurullah

El-Hac İlyas bin el-Hac Sefer

Ali bin Mehmed

Ali Çelebi bin el-Hac Hamza

Rıdvan bin Abdullah

Ve gayrihim

SAYFA: 96

BELGE: 4

Budur ki Manisaya tâbi‘ Karacabergos nam karyeden ikibin akçe hisse-i tımâra mutasarrıf olan işbu bâ‘isü’l-kitâb kıdvetü’l-‘ayân Derviş Mustafa Ağa ibn-i Mehmed meclis-i şer‘-i hatîr-i lazımı’t-tevkîrde erbâb-ı tımârdan fahrü’l-akrân Mehmed Beğ ibn-i Abdullah ve Ömer Beğ ibn-i Abdulmennan muvâcehelerinde takrîr-i kelâm edüb berât-ı ‘izzet-i nişân ile mutasarrıf olduğum tımâr-ı mezkûr benim kadîmi tımârım olub aharın ‘alâkası yoğiken mezbûrân Mehmed Beğ ve Ömer Beğ fuzûlen tımârımın mahsûlüne dahl edüb nizâ‘dan hâli değıllerdir su‘âl olunmak matlûbumdur dedikde gıbbe’s-su‘âl mezbûrân Mehmed Beğ ve Ömer Beğ cevâblarında mûmâ-ileyh Derviş Mustafa Ağanın mutasarrıf olduğü Karacabergos tımârında bizim ‘alâka ve medhalimiz yokdur dediklerinde mâ-hüve’l-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu tahriren fi’l-yevmi’s-sâbi‘ ve’l-‘ışrîn mine’l-muharremü’l-harâm li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü’l-hâl

Ahmed Beğ bin Mustafa bi-emin beytü’l-mâl

Mehmed Efendi bin Yahya

Katırcı Ahmed bin Mehmed

Katırcı Halil bin Yusuf

Ali bin Mustafa

Ve gayrihim mine'l-hâzirîn

SAYFA: 97

BELGE: 1

Budur ki mahmiye-i Manisa hasinet-i sükkânihâ 'ani'n-nühûsetihi ve'l-bâsâde Akmescid mahallesi sükkânından Ali bin Dede nam kimesne meclis-i şer'î-i şerîf-i lazîmü't-teşrifde işbu sâhibü'l-kitâb Osman bin Ömer nam kimesne muvâcehesinde bi't-tav'î's-sâf ikrâr ve i'tirâf edüb mahalle-i mezbûrede vâki' kibleten duvarı ve şarken berberoğlu Mehmed mülkü ve şimâlen Rıdvan nam hatun mülkü ve garben tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub bir bâb tahtani toprak örtülü evi ve fırını ve eşcâr-ı müsmîreyi ve havluyu müstemil olan mülk-i menzilimi mezbûr Osmana sekizbinyedi yüz nakd-i râyic fi'l-vakt akçeye bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' edüb oldahi iştirâ ve kabûl etdikden sonra kabz-ı semen-i mezbûru teslîm-i mebi'ü'l-hudûd kıldım ba'de'l-yevm menzil sâlifü'l-beyânı merkûm Osmanın mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde mukırr-ı mezbûr Alinin minvâl-i meşrûh üzere câri olan ikrârın el-mukırr-lehü'l-merkûm Osman bi'l-muvâcehe tasdîk ve bi'l-müşâhede tahkîk etdikden sonra mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu tahrîren fi'l-yevmi's-sâmin ve'l-'ısrîn mine'l-muharremü'l-harâm li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü'l-hâl

Ömer bin Mehmed

Ömer bin Veli

Bayram bin Osman

Hüseyin bin Mustafa

Hasan bin Mustafa

Ahmed bin Aşiran

Mehmed bin Ahmed

Abdulgaffar bin Sefer

Ve gayrihim mine'l-hâzirîn

SAYFA: 97

BELGE: 2

Medine-i Manisa mahallâtından El-Hac İlyas mahallesinde sâkinelerinden Kerime binti nam hatun meclis-i şer'-i hatîr-i lazîmü't-tevkîrde bâ'isü'l-kitâb Mehmed bin Mustafa nam kimesne muvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm edüb mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı berber Halil mülkü ve etrâf-ı sâlisesi tarîk-i 'âmm ile mahdûd olan menzil bundan akdem vefât eden vâlidem Rahime hatunun mülkü olub ba'dehu vefâtihâ menzil-i mezkûrun nısf-ı şâyi' bana ve nısf-ı şâyi'-i ahârı karundaşım Fatma nam hatuna isâbet eylemeğin hâlâ menzil-i mezkûrda olan nısf hisse-i şer'iyye şâyi'a-yı hakkı râyicü'l-vakt ellibin akçeye mezbûr Mehmede bey'-i bât-ı sahîh-i şer'i ile bey' eyledim oldahi iştirâ ve tesellüm etdikden sonra meblağ-ı mezkûr ellibin akçeyi mezbûr Mehmed yedinden bi't-tamâm ve'l-kemâl alub kabz eyledim ba'de'l-yevm menzil-i mezkûrun nısf hissesi merkûm Mehmedin mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikte kayd-şod

Şühûdü'l-hâl

Eş-şeyh Ahmed Efendi ibn-i İsa

İlyas bin Abdurrezzak

Mahmud bin Mehmed

İbrahim bin Yunus

İsmail bin

SAYFA: 97

BELGE: 3

Budur ki medine-i Manisada Ceprast-ı Kebir mahallesinde bundan akdem vefât eden el-Hac Mustafa bin Ali nam müteveffânın zevce-i metrûkesi işbu dâfetihi'r-rakîm Ümmü binti Memi nam hatun meclis-i şer'ede müteveffâ-yı mezbûr muhallefâtına vâzi'ü'y-yed olan sulbi kebîr oğulları Memi ve Mehmed muvâcehelerinde da'vâ edüb mezbûrân Memi ve Mehmedin babaları müteveffâ-yı merkûm el-Hac Mustafa zimmetinde yirmibeşbin akçe mehr-i mü'eccelim vardır su'âl olunub alıverilmek matlûbumdur dedikde gıbbe's-su'âl merkûmân Memi ve Mehmed inkâr ile cevâb vericek mezbûre Ümmü hatundan sarf-ı mukâleti mübeyyine beyyine taleb olundukda 'udûl-ı müslimînden es-seyyid Ebu Bekir bin Ahmed ve Süleyman bin Halil nam kimesne (1er) li-ecli's-şehâde meclis-i şer'e hâzırân olub gıbbe'l-istişhâdi's-şer'î fi'l-vâki' mezbûrân Memi ve Mehmedin babaları müteveffâ-yı merkûm el-Hac Mustafa hâl-i hayâtında ve 'akl-ı sıhhatinde huzûrumuzda zevcem merkûme Ümmü hatunun zimmetinde yirmibeşbin akçe mehr-i mü'ecceli vardır deyü ikrâr eyledi biz bu husûsa minvâl-i meşrûh üzere şâhidleriz şehâdet dahi ederiz deyü her biri edâ-i şehâdeti's-şer'iyeye etdiklerinde gıbb-i ri'âyet-i şerâitü'l-kabûl şehâdetleri hîn-i kabûlde vâki' oldukdan sonra mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi's-sâmin ve'l-'ısrîn mine'l-muharremü'l-harâm li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü'l-hâl

Hasan Paşa ibn-i Abdullah

Hüseyin bin Mahmud

Hüseyin bin Mustafa

Mehmed Çelebi bin Ali

Ve gayrihim mine'l-hâzirîn

SAYFA: 97

BELGE: 4

Budur ki Medine-i Manisada Çengizâde mahallesinde vâki' Karamanlîzâde odalarında sâkin sarac Yusuf bin Nasuh nam kimesne meclis-i şer' -i şerîf-i lazîmü't-teşrîfde livâ-i Germiyanda vâki' Kasaba-i Denizlide Kâdîümera mahallesinden işbu bâ'isü'l-kitâb Mustafa bin Şaban nam kimesneler muvâcehesinde ikrâr ve i'tirâf edüb işbu işbu hâzirü'l-meclis olan karındaşım Hızır nam emrâd kasaba-i mezbûreden medine-i mezbûrede sâkin olmak için mezbûr Mustafanın yanına gelmek ile hâlâ merkûm Mustafa karındaşım mezbûr Hızırı getirüb bana teslim eyledi dedikde mukırr-ı mezbûr Yusufun vech-i meşrûh üzere câri olan ikrârın el-mukırr-lehü'l-merkûm Mustafa vicâhen tasdik ve şifâhen tahkîk etdikden sonra mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu tahrîren fi'l-yevmi't-tâsi' ve'l-'ısrîn mine'l-muharremü'l-harâm li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü'l-hâl

El-Hac Hüsam bin Ali

Üstad Ali bin Hasan

İbrahim bin İsmail

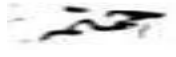
Mustafa bin Sami

El-hac Ali bin Safi

Ve gayrihim mine'l-hâzırîn

SAYFA: 97

BELGE: 5

Budur ki husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde ketb ve tahrir olunmasıçün nâ'ib taleb olunmağın kibel-i şer' den mevlana Abdulvahhab Efendi ve irsâl olunub oldahi kibel-i kitâbda mestûrû'l-esâmi olan müslimîn ile Medine-i Manisada Ali Ağa mahallesinde sâkin meclis-i şer'-i huzûru mu'teriz olan Nalband üstad Piyale bin Abdullah nam kimesnenin menziline varulub 'akd-i meclis-i şer'-i hatîr olundukda meclis-i mezbûrda bir kıt'a Piyale çerâğ üstadlarından işbu hâfızü'l-kitâb Musa veled-i Orham nam Yahûdi muvâcehesinde ikrâr ve i'tirâf edüb işbu sag ayağım da bi-emrillahi te'âlâ firengiz humma zuhûr edüb mezbûr çerâğ eyleyen

tımâr etmek üzere icrâ-yı kavlı etdim mübâşeret edüb muâlece eylesün eğer ifâkat-masîr olmayub olmahalli kat'a muhtâc olub kat'a rızâ verdim kat' eylesün ba'dehu ifâkat bulmayub bi-emrillahi te'âlâ ol ücürâtdan etdim varislerim dem ü diyetime müte'allike da'vâ ve nizâ' etmeyeler deyü ikrâr etdikden sonra gıbbe't-tasdîk mevlana-yı mûmâ- ileyh efendi mahallinde ketb ve tahrir edüb ba'dehu meclis-i şer'e gelüb 'alâ-vukû'a ihbâr ve takrîr etmeğın mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmi't-tâsi' ve'l-ışrîn mine'l-muharremü'l-harâm li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü'l-hâl

El-Hac Mehmed bin Ramazan

Ahmed Çelebi ibn-i Mehmed

El-Hac Eklince bin Mahmud
Nalband üstad Ahmed bin Mahmud
Nalband üstad Ömer bin İvaz
Tökmecizâde Mustafa Çelebi ibn-i Siyavuş
Abdulkerim bin Ramazan
Süleyman bin Ahmed
Eyüb bin Osman
Hüseyin bin Ali
Bekir bin Abdulkerim
İskender bin Abdullah
Ve gayrihim mine'l-hâzırîn

SAYFA: 98

BELGE: 1

Medine-i Manisa mahallatından Akmescid mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden İbrahim bin el-Hac Hızırın verâseti zevce-i metrûkesi Devran binti Habib ve sulbi kebîr oğlu Osman ve sulbiye kebire kızları Raziye ve Ümmühana münhasıra olub kıbeli'l-kısme merkûmûn Osman ve Raziye ve Ümmühan dahi vefât edüb verâseti vâlideleri mezbûre Devrana dayı Halile münhasıra oldukda sonra mezbûre Devran mahfel-i kazâda ve mezbûr Halil muvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm edüb müteveffâ-yı mezbûrun muhallelâtından olub menkûl kıymetinden mahalle-i mezbûre harâbe menzilinden ve sâir terekesinden gibbe'l-ırsü'l-şer'î bana

intikâl eden hisse-i şer'iyem muamele-i bende şerâit-i sahîh-i câmi' ve hümâyûn hâvi târîh-i şer' tarîk ile fîzzâ-i râyicü'l-vakt binyüz akçeye mezbûr Halil ile sulh olub meblağ-ı mezkûr binyüz akçeyi bundan bi't-tamâm ahz eyledim min ba'd muhallefât-ı mezbûreye müte'allik mezbûr Halil ile da'vâ ve nizâ'im ve 'alâka ve medhalim kalmadı dedikde kayd-şod

Şühûdü'l-hâl

Ömer Efendi bin Abdullah

El-Hac Mehmed bin Süleyman

Mustafa bin Murad

İsa bin Habib

Mahmud bin Musafa

Ve gayrihim

SAYFA: 98

BELGE: 2

Budur ki Medine-i Manisada Gürhane mahallesi sükkânında el-Hac Ali Çelebi ibn-i Ahmed Efendi mahfel-i kazâda kayınatası el-Hac Seyfullah bin Yusuf muvâcehesinde üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüb Medine-i mezbûrede Kocalalapaşa mahallesinde vâki' beynimizde hududü'l-mahdûd olan menzilini el-Hac Seyfullah bundan akdem yirmialtının akçeye bana bey' ve teslîm bendahi iştirâ ve tesellüm etdikden sonra semeninden yirmibinbeşyüz akçeye bey' mezbûr el-Hac Seyfullaha teslîm edüb menzil-i mezkûr yedinden ve mutasarrıfında iken merkûm el-Hac Seyfullahın sulbiye kebîre kızı Ayşe nam hatun menzil-i mezkûrun nisfi

benim mülkumdür deyü şâyi‘a edüb hükm-i hâkim ile nısfını aldıktan sonra nısf-ı mezkûrun semeninden yedibinbeşyüz akçesine mürâca‘at edüb merkûm el-Hac Seyfullahdan meblağ-ı merkûm yedibinbeşyüz akçenin edâ-yı lazım geldikde muhtesebe-i havâle olunub ba‘de’l-havâle merkûm el-Hac Seyfullah hasta olmağla tahsîl olunmayub ‘alâ-hâle kalmışdı hâlâ taleb eyledikde ‘inâd ve ta‘allül edüb su‘âl olunub icrâ-yı hakk olunmak matlûbumdur dedikde gıbbe’s-su‘âl ve’l-inkâr müdde‘i mezbûr el-Hac Ali Çelebiden takrîrine muvâfık beyyine taleb olundukda ‘udûl-i müslîminden el-Hac Süleyman Paşa ibn-i Musa ve Abdi Çelebi ibn-i el-Hac Mehmed ve Hüseyin bin Turan nam kimesneler li-ecli’ş-şehâde meclis-i şer‘-i hâzırdan olduğı bi’l-istişhâdi’ş-şer‘î fil’l-vâki‘ merkûm el-Hac Seyfullah bundan akdem menzil-i mezkûru yirmialtıbin akçeye damadı mezbûr el-Hac Ali Çelebiye bey‘ ve teslîm edüb oldahi iştirâ ve tesellüm etdikden sonra semeninden yirmibinbeşyüz akçesiyle ahz u kabz edüb menzil-i mezkûr sâlifü’z-zikr el-Hac Ali Çelebinin yedinde ve tasarrufunda iken merkûm el-Hac Seyfullahın sulbiye kızı merkûme Ayşe menzil-i mezbûrun nısfına müstehaka çıkub benim mülk-i mev’hûbumdur deyü isbâd edüb hükm-i hâkim aldıktan sonra nısf-ı mezkûrun semeninden bedeli binbeşyüz akçesine mürâca‘at olunub meblağ-ı merkûmun edâsı lazım geldikde muhtesebe-i havâle olunub ba‘dehu merkûm el-Hac Seyfullah hasta olmağla tahsîli kâbil olmayub ‘alâ-hâli kaldı meblağ-ı merkûm mağfûrû’l-hav Seyfullahın zimmetinde lazım olan deynidir biz bu husûsa minvâl-i muharrer üzere şâhidleriz şehâdet dahi ederiz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer‘iyye etdiklerinde gıbb-ı ri‘âyet şerâitü’l-kabûl şehâdetleri makbûle oldukdan sonra meblağ-ı merkûm edâya mezbûr el-Hac Seyfullaha tenbîh-birle mâ-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu tahriren fî evâhir el-muharremü’l-harâm li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü'l-hâl

Fethü'l-'ayân Hasan Çavuş bin Piyale Çavuş

Ali Çavuş bin Abdullah

El-Hac Abdülmümin Çavuş ibn-i Abdi Çavuş

Mustafa bin Osman

Abdulkadir bin Sefer

Ve gayrihim mine'l-hâzırîn

SAYFA: 98

BELGE: 3

Medine-i Manisa mahallâtından Ermeni mahallesinde sâkin Ohan veled-i Andras nam Ermeni mahfel-i kazâda Araşkir veled-i Darab nam Ermeni muvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm edüb mahalle-i merkûmede vâki' bir tarafı Evanos mülkü ve bir tarafı Hador mülkü ve bir tarafı kendi mülkü ve taraf-ı râbi' tarîk-i hâs ile mahdûd bir bâb toprak odalı ve çardakı ve kiremid odalı ve şarabhaneli ve ahurlu ve havluyu müştemil olan mülk-i menzilimi mezbûr Araşkire namü'l-vezn sahihü'l-iyâr altmışbirbuçuk riyali guruşa bey'-i bât-ı sahîh-i şer' ile bey' ve teslim edüb oldahi iştirâ ve tesellüm etdikden sonra kabz-ı semen müte'addiddir teslim-i mebi'-i mahdûd eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşerâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde kayd-şod harrere fi'l-yevmi's-sâlis min saferü'l-hayr li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü'l-hâl

Ahmed Beğ ibn-i Mustafa

Mustafa Çelebi el-muhzır

Süleyman Beğ kethüdâ

Ve gayrihim

SAYFA: 98

BELGE: 4

Budur ki medine-i Manisa muzâfâtından Yurtdağı nahiyesinde mütemekkin olan Borgan tâ'ifesinden olub el-Hac Mehmed edebesinde el-Hac Halil bin el-Hac Mehmed ve Ahmed bin Ali ve sâirler mahfel-i şer'-i şerîf binkırksekiz senesine mahsûb olmak üzere parakende demirci re'âyâsının 'avârizları cem'ine me'mûr olan fahrü'l-akrân Abdurrahman Ağa ibn-i Hasan mahzarında ikrâr ve i'tirâf edüb bizim cemâ'atimizin hanesi defter-i mevkûfâtında altı hane olub beher sene fermân olunan 'avâriz ve bedel-i kürekcilerimizi altı haneden veregelmişken merkûm Abdurrahman Ağa yüzyirmi guruşumu almışdı her bir haneden yedişer guruş hesâbı üzere altı hanenin bedel-i kürekcilerden iki guruş etmeğın kırkiki guruşdan ziyâdesi merkûm Abdurrahman Ağa yedinden bi't-tamâm ahz u kabz edüb kırkiki guruşu mâ'adâsından defter ibrâ ve iskât eyledik min ba'd da'vâ ve nizâ'ımız kalmamışdır dediklerinde gıbbe't-tasdîk bi't-taleb ketb olundu tahriren fi'l-yevmi'l-sâlis min saferü'l-hayr li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü'l-hâl

Mehmed Çelebi ibn-i Tahir Çelebi

Fahrü'l-müderrişini'l-kerîm Ali Efendi

Ahmed Çelebi bin Ali Efendi

Yusuf Halife ibn-i Ali

Mehmed Çelebi ibn-i el-Hac Zati

Ve gayrihim

SAYFA: 98

BELGE: 5

Medine-i Manisa mahallâtından El-Hac İlyas mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Sunullah nam müteveffânın sulbiye kebîre kızları Emine ve Ümmühan nam hatunlar tarafından husûs-ı âti'z-zikre vekîl olub nehc-i şer' üzere vekâleti sâbite olan İbrahim bin Ali nam kimesne vekâleti vâlideleri Fatma hatun ibneti Hasan mahzarında ikrâr edüb müvekkiletân-ı mezkûretân Emine ve Ümmühan mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı Mehmeddede mülkü ve bir tarafı el-Hac Hamza mülkü ve bir tarafı Mahmud Halife mülkü ve taraf-ı râbi' tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub iki bâb tahtani ve bir bâb fevkani odayı müştemil menzil müvekkiletân-ı mezbûretânın babaları müteveffâ-yı mezbûr Sunullahdan ırs-i şer'î sâbitle intikâl eden mülk-i mevrûslarını vâlideleri mezbûre Fatma hatuna dörtbin akçeye bey' ve teslîm edüb semeni kabz eylediklerinde merkûm İbrahim bi'l-vekâle ikrâr etdikden sonra tarafından ba'de menzil-i mezkûru bey'e ve kabz-ı semenine ikrâra vekîl olub Memişan bin ve Ömerdede bin nam kimesneler şehâdetleri ile şer'ân vekâlet sâbite olan karındaşı Ali bin Hüseyin nam kimesne mahfel-i kazâda bâ'isü'l-kiâb Osman bin Ömer nam kimesne muvâcehesinde bi'l-vekâle ikrâr ve akrîr-i kelâm edüb müvekkilem mezbûre Fatma hatunun taht-ı tasarrufunda olan menzil-i mahdûd-ı mezkûru mezbûr Osmana fizzâ-i râyicü'l-vakt onbirbinyediyüz akçeye bey' eyledi mülk-i müşterâsıdır dedikte kayd-şod

Şühûdü'l-hâl

Ömerdede bin Hızır

Hızır bin el-Hac Bayram

Ahmed bin Ali

El-Hac Bayram bin Mustafa

Osman bin

Ve gayrihim

SAYFA: 99

BELGE: 1

Medine-i Manisa mahallâtından Cami‘-i Kebir mahallesi mütemekkinlerinden Alpos veled-i Arslan nam Yahûdi mahfel-i kazâda bâ‘isü’l-kitâb fahrü’l-müderrişîn Osman Efendi bin el-Hac Mustafa muvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm edüb merkûm Osman Efendiye beynimizde cins ve sınıfı ‘alâ-şer‘i ile ma‘lum ve edâ-yı bahâsından bi’l-vezn sekizyüzdoksanyedi guruş deynim olub mahalle-i merkûmede vâki‘ bir tarafı el-Hac Sami mülkü ve bir tarafı kabristân ve bir tarafı tarîk-i ‘âmm ile mahdûd olub hâriciyesi iki bâb kiremid örtülü tahtani odayı ve çardakı ve havluyu müştemil olub dâhiliyesi üç bâb kiremis örtülü fevkani odayı ve üç sofayı ve tahtani iki bâb odayı ve iki fırını ve bir mâi ve carcariyi ve kenifi ve havluyu müştemil olan mülk-i menzilimi cümle tevâbi‘ ile mezbûr Osman Efendiye dörtyüzyirmibeş guruşa bey‘-i bât-ı sahîh-i şer‘ ile bey‘ edüb ve yine garâziler içinde vâki‘ bir tarafı Kurtoğlu Homis nam Yahûdi mülkü ve bir tarafı Vadid mülkü ve bir tarafı bazarlar dükkânı ve taraf-ı râbi‘ tarîk-i ‘âmm ile mahdûd olan birleşik garâz dükkânı mukırr-ı mûmâ-ileyh Osman Efendiye yüzyirmibeş guruşa bey‘ edüb cem‘ân semenleri olanbeşyüzelli guruşu mezbûr Osman Efendinin ve benim olan sekizyüzdoksan guruşun beşyüzelli guruşuna takâs eyledim dedikde mukırr-ı mezkûru minvâl-i muharrer üzere câri olan ikrâr-ı meşrûhunda merkûm Osman Efendi vicâhen ve şifâhen tasdik ve tahkik etmeğin mâ-vaka‘a kayd-şod fî 4 min safer-’l-hayr li-sene 1050

Şühûdü'l-hâl

Mahmud Efendi bin Abdulkerim

Mahmud Ağa bin Receb

El-Hac Halil bin Mahmud

Mehmed Çelebi bin Nasuh

Satılmış bin Ali

Ali Çelebi el-settâr

Veli bin Hasan

Ve gayrihim

SAYFA: 99

BELGE: 2

Budur ki medine-i Manisa kurbunda Yukarı Ermeniler mahallesinde Aderhan veled-i Malkas nam Ermeni mahfel-i kazâda mahalle-i mezbûrede bundan akdem hâlik olan Bogos veled-i nam Ermeninin zevce-i metrûkesi ve vârisesi olan Hatun binti Estiya nam Ermeniyye muvâcehesinde da'vâ edüb hâlik-i mezbûrun zimmetinde cins ve sınıfı ve 'adedi beynimizde 'ilm-i şer' ile ma'lûm begâsi cânibinden otuz 'aded riyalî gurusu hakkım vardır su'âl olunub alıverilmek matlûbumdur dedikte gıbbe's-su'âl mezbûre Hatun Ermeniyye merkûm Aderhan Ermeninin kelimât-ı münekkire olucak müddeû-i mezbûr takrîrine muvâfık beyyine taleb olundukda Mirkis veled-i Markoz ve Kabter veled-i Afton nam Ermeniler li-ecli's-şehâde meclis-i şer'e hâzırân olub gıbbe'l-istişhâdi's-şer'î fi'l-vâki' merkûm Aderhanın hâlik-i merkûm Bogos zimmetinde begâsi cânibinden otuz 'aded riyalî gurusu olub meblağ-ı merkûm zimmetinde lazımu'l-edâ ve'l-vâcibü'l-kuzâd bi-kaal biz bu husûsa minvâl-i meşrûh üzere şâhidleriz şehâdet dahi ederiz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer'iyeye etdiklerinde

gıbb-i ri'âyete şerâitü'l-kabûl şehâdetleri makbûl olduktan sonra mâ-hüve'l-vâki'
bi't-taleb ketb olundu tahriren fi'l-yevmi's-sâni min saferü'l-hayr li-sene hamsîn ve
elf

Şühûdü'l-hâl

Mehmed Çelebi ibn-i Mahmud

Halil bin Bektaş

Abdulgaffar bin Sefer

Mustafa bin Hasan

Ve gayrihim mine'l-hâzırîn

SAYFA: 99

BELGE: 3

Budur ki medine-i Manisada Dere mahallesinde sâkin İbrahim bin İsa Bali nam
kimesne meclis-i şer'î-i hafîr-i lazımu't-tevkîrde işbu râfi'ü'l-kitâb zevcesi Cennet
binti Mustafa nam hatun muvâcehesinde ikrâr ve iûtirâf edüb mahalle-i mezbûrda
vâki' bir tarafı Ebu Bekir mülkü ve bir tarafı Süleyman mülkü ve bir tarafı kendi
mülküm ve bir tarafı el-Hac Mustafa mülkü ile mahdûd bir bâb tahtani toprak örtülü
evi ve bir dib anar ağacı ve asmayı ve havluyu müstemil olan mülk-i menzilimi
merkûme Cennet hatuna bindörtyüz nakd-i râyic fi'l-vakt akçeye bey'-i bât-ı sahîh-i
şerî ile bey' edüb oldahi iştirâ ve tesellüm etdikden sonra kabz-ı semen-i mahdûd ve
teslîm-i mebi'-i mahdûd kıldım ba'de'l-yevm menzil-i merkûm mezbûr Cennet
hatunun mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşa ve hasîmân ve yehtâr mutasarrıf olsun
dedikde mukırr-ı mezbûr İbrahimin vech-i meşrûh üzere câri olan ikrârın el-mukırr-
lehâ el-merkûme Cennet hatun vicâhen tasdik ve şifâhen tahkîk etdikden sonra mâ-

hüve'l-vaka'a bi't-taleb ketb olundu tahriren fi'l-yevmi's-sâlis min saferü'l-hayr li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü'l-hâl

Yakub Halife ibn-i İbrahim el-imam

Ahmed Halife bin Mustafa

Veli bin Ömer

Süleyman bin Turmuş

Rıdvan bin Abdullah

Ali bin Mustafa

Ve gayrihim mine'l-hâzırîn

SAYFA: 99

BELGE: 4

Budur ki işbu râfî'ü'l-kitâb orta boylu kır sakallı gök ela gözlü açık kaşlı şarışın sag ayağının inciği üzerinde eser-i cerâhati olub Rusû'l-asl Mahmud bin Abdullah nam gülâm meclis-i şer'-i şerîf-i lazımu't-teşrifde Nasuh Paşa ibn-i Hüseyin nam râcil muvâcehesinde da'vâ edüb ben Manisa kazâsına tâbi' Döğlek-i Sagîr nam karyede bundan akdem vefât eden Abdi Beğ ibn-i Lütfullah nam kimesnenin memlûku olub merkûm Abdi Beğ hâl-i hayâtında ve târîh-i kitâbdan oniki sene mukaddem muhzır-ı müsliminde bana oniki sene hizmet eyleyüb müddet-i mezbûr tamâm oldukda halde azâd olub sâir ahrâr-ı asliyyîn gibi hür olsun deyü hizmet-i kitâbete kat' etdikden sonra sekiz senesi Abdi Beğe hizmet edüb bâki dört sene kaldıktan sonra mollam mezbûr Abdi Beğ bi-emrillahi te'âlâ vefât etdikde sagîr oğlu Lütfullahın kibel-i şer' den mensûb-ı vasîsi olan el-Hac İlyas ibn-i el-Hac Sefer sülûkuna mebâki kalan dört senesinin mezbûr Nasuh Paşaya dörtbin akçeye nefsimi icâr edüb mezbûr Nasuh

Paşa dahi isticâr va kabûl etdikden sonra merkûm Nasuh Paşaya hizmet edüb müddet-i kitâbet hâlâ tamâm olmağın sâir ahrâr-ı asliyyîn gibi hür oldum selîm-i tahliye olunmak taleb etdim su‘âl olusun dedikde gibbe’s-su‘âl mekûm Nasuh Paşa cevâbında merkûm Mahmudu kâdı-i mezbûr el-Hac İlyasdan olunmak üzere iştirâ etdim mekâtib olunmak üzere dört sene geçmesini vasî-i merkûmdan nefsinin isticâr etdim deyücek mezbûr Mahmuddan takrîrine muvâfık beyyine taleb olundukda ‘udûl-ı müslimînden Rahmetullah bin Bayram ve Hasan bin Ramazan nam kimesneler li-ecli’ş-şehâde meclis-i şer‘e hâzırân olub gibbe’l-istişhâdi’ş-şerî fi’l-vâki‘ müteveffâ-yı mezbûr Abdi Beğ hâl-i hayâtında ve târîh-i kitâbdan oniki sene mukaddem muhızır-ı müslimînde merkûm Mahmudu oniki sene hizmet etmek üzere kitâbete kat‘ edüb sene-i mezbûre tamâm oldukda malımdan azâd olub sâir ahrâr-ı asliyyîn gibi hür olsun deyü kitâbete kat‘ı etdirdikde sene-i merkûmenin sekiz senesi mollası müteveffâ-yı mezbûr hâl-i hayâtında târîh-i kitâbdan bâki dört senesi kaldıkda vasî-i mezbûr İlyas bâki kalan dört seneye değin mezbûr Mahmudun nefsinin merkûm Nasuh Paşaya icâr edüb oldahi isticâr ve kabûl etmiş idi dört sene dahi merkûm Nasuh Paşaya hizmet edüb hâlâ müddet-i kitâbet tamâm oldu merkûm Mahmud sâir ahrâr-ı asliyyîn gibi hür olmuşdur biz bu husûsa minvâl-i meşrûh üzere şâhidleriz şehâdet dahi ederiz deyü takrîri edâ-i şehâdet-i şer‘iyye etdiklerinde gibb-ı ri‘âyete şerâitü’l-kabûl şehâdetleri hîn-i makbûlde vâki‘ oldukdan sonra mâ-hüve’l-vâki‘ bi’t-taleb ketb olundu tahriren fi’l-yevmi’s-sâni min saferü’l-hayr li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü’l-hâl

Ömer bin Halil ‘an-mahalle-i Babakuyusu

Ali bin Mehmed ‘an-karye-i. Manastır

Mehmed Çelebi bin Mehmed Hoca ‘an- mahalle-i Karahisar

El-Hac Ali bin Hüseyin ‘an karye-i Döğlek-i Sagır

Abdulgennan Çavuş bin Abdi Çavuş

Mustafa bin Hasan el-muhzır

Mustafa bin Mehmed el-muhzır

Diğer Mustafa bin Hasan el-muhzır

Ve gayrihim mine’l-hâzırîn

SAYFA: 100

BELGE: 1

Budur ki medine-i Manisa mahallâtından Yenice mahallesi sâkinlerinden Fatma binti el-Hac Muharrem nam hatun tarafından husûs-ı âti’z-zikri da’vâya vekîl olub hücec-i şer’î mu‘teber üzere vekâleti sâbite olan zevci Ahmet Paşa ibn- i Osman nam kimesne mahfel-i kazâda bundan akdem vefât eden müvekkilem mezbûre Fatmanın babası müteveffâ-yı merkûm el-Hac Muharrem’in sulbi kebîr oğlu Hüseyin nam kimesnenin sulbi oğlu Yusuf muvâcehesinde bi’l-vekâle üzerine da’vâ ve takrîr-i kelâm edüb Boz nam karyede vâki’ bir taraftan Arab Sefer mülkü ve bir taraftan İbrahim mülkü ve bir taraftan kalaycı bağı ile mahdûd ve mümtâz olan tahtani birbuçuk dönüm mikdâr bağı müteveffâ-yı merkûm el-Hac Muhallefâtından olub beyne’l-verese taksîm olunmadan merkûm Yusuf mezkûr bağı bila-vech-i şer’î vaz’-ı yed edüb fuzûlen tasarruf eder su’âl olunub icrâ-yı hakk olunması matlûbumdur dedikde gıbbe’s-su’âl mezbûr Yusuf Çelebi cevâbında mâruz-zikr bağı ceddî olan el-Hac Muharrem’in mülkü olub lakin hâl-i hayâtında ve kemâl-i sıhhatinde sahîhe-i şer’iyye ile hibe ve temlik edüb bendahi ittihâb ve kabz-ı temellik edüb mülk-i mühibbimdir deyü def’ ile cevâb verücek gıbbe’l-inkâr merkûm Yusuf Çelebi

takrîrine muvâfık beyyine taleb olundukda ‘udûl-ı müslimînden Osman Çelebi ibn-i Ebu Bekir ve İsmail bin Eşref ve Mahmud Halife bin Hüseyin nam kimesneler meclis-i şer‘e li-ecli’ş-şehâde hâzırûn olub istişhâd olundukda fi’l-vâki‘ bundan akdem müteveffâ-yı merkûm el-Hac Muharrem hâl-i hayâtında ve kemâl-i sıhhatde bizim huzûrumuzda mâru’z-zikr bağı merkûm Yusuf Çelebiye hîbe-i sahîh-i şer‘iyye ile hîbe ve teslîm eyledi mülk-i muhubbisidir biz bu husûsa şâhidleriz şehâdet dahi ederiz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer‘iyye etdiklerinde gıbb-ı ri‘âyete şerâitül-kabûl şehâdetleri makbûle olmağın mâ-vâka‘au’l-hâl bi’t-taleb ketb olundu harrere fi’l-yevmi’r-râbi‘ min saferü’l-hayr li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü’l-hâl

El-Hac Ömer bin Muharrem

El-Hac İlyas ibn-i el-Hac Sefer

Satılmış bin Ali

Mustafa bin Osman

Abdulgaffar bin Sefer

Ve gayrihim mine’l-hâzırîn

SAYFA: 100

BELGE: 2

Budur ki medine-i Manisa Danişmend mahallesinde sâkin Ömer bin Veli nam kimesne meclis-i şer‘-i şerîfde mezbûre sükkânından Ahmed bin İsmail nam kimesne mahzarında da‘vâ ve takrîr-i kelâm edüb târîh-i kitâbdan onaltı sene mukaddem mahalle-i mezbûreden Mahmud bin Hasan nam kimesne vefât etdikde bende kızkarındaşı oğlu olub zevnü’l-ehrâm cihetinden vârisi olmağla muhallefâtının rub‘ı zevce-i metrûkesi Ayşe nam hatuna vekâlete-i ibhâ‘ bana intikâl etmişken merkûm

Ahmet müteveffâ-yı mezbûrun muhallelâtına bilâ-vech-i şer‘ vaz‘-ı yed eder fuzûlen zabt eylemiş üzere icrâ-yı hakk olunmak matlûbumdur dedikde gıbbe’s-su‘âl merkûm Ahmed cevâbında bundan akdem mezbûr Mahmudun vefât etdikde benim babam merkûm İsmail li-ebeveyn ‘ammisi oğlu olan Nasuh cihetinden vârisi olduğunu isbât etdikden sonra ‘asîbe-i tenbîh zevnü’l-ehrâmdan hakkım olmağla zevnü’l-ehrâm cihetinde olan kızkarındaşı oğlu Ömer verâsetden mahrûm olmağla müteveffâ-yı mezbûrun muhallelâtının rub‘ı zevce-i metrûkesi mezbûre Raziyye ve sülüs-i erbâ‘ı babam merkûm İsmail zabt etdikden sonra müteveffâ-yı merkûm Mahmudun li-eb karındaşı el-Hac Ali bin Hasan nam kimesne zuhûr etdikde merkûm el-Hac Ali fâriğ olub karındaşı kendüye isâl edüb sülüse-i erba‘ hissesini ahz u kabz edüb ‘ammisi babam merkûm İsmail hîbe-i temellük edüb gıbbe’l-istintâk ve ‘akîbü’l-inkâr merkûm Ahmedden takrîrine muvâfık beyyine taleb olundukda el-Hac İshak bin el-Hac Mustafa ve Hasan bin Hüseyin nam kimesneler li-ecli’ş-şehâde meclis-i şer‘e hâzırân olub gıbbe’l-istişhâdi’ş-şer‘ fi’l-vâki‘ târîh-i kitâbdan onaltı sene mukaddem merkûm Mahmud vefât etdikde merkûm Ahmedin babası merkûm İsmail müteveffâ-yı mezbûrun li-ebeveyn ‘ammisi oğlu idüğüne isbât edüb muhallelâtının rub‘ı zevce-i metrûkesi mezbûre Raziyye ve sülüse-i erbâ‘ı babam İsmail kabz etdikde muhallelâtı mezkûr İsmail hîbe edüb oldahi hîbe-i kabûl ve kabz etdi biz bu husûsa minvâl-i karâr üzere şâhidleriz şehâdet dahi ederiz deyü edâ-i mühibbâdan şer‘iyye etdiklerinde gıbb-i ri‘âyete şerâitü’l-kabûl şehâdetleri makbûle oldukdan sonra mezbûr Ömer tasarrufdan men‘-bire mâ-hüve’l-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu tahriren fi’l-yevmi’s-sâlis min saferü’l-hayr li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü’l-hâl

Mustafa bin Osman

Mustafa bin Hasan

Abdurrahman bin Sefer

Hüseyin bin Mustafa

Ve gayrihim

SAYFA: 100

BELGE: 3

Medine-i Manisaya tâbi' Çayırılı nam karye tımârına berât-ı hümâyûn ile mutasarrıf olan fahrü'l-'ayân Hasan Çavuş bin Piyale Çavuş mahfel-i kazâda medine-i mezbûrede el-Hac İlyas-ı kebîr mahallesinde sâkin Ferm bin Kabil mahzarında da'vâ ve takrîr-i kelâm edüb bundan akdem binonsekiz senesinde Bağdad seferine müteveccih oldukda sene-i mezbûrede tımâr-ı mezkûrda vâki' olan mahsûlâ ve sâir rüsûmu yüzbeş guruşa gâ'ibetü'l-meclis olan İbrahim Beğ nam kimesneye verüb ber-vech-i peşîn yüzbeş guruşu kabz eyledikten sonra İbrahim nâdim olub fâriğ olmağın mezbûr Ferm tımâr-ı mezkûrun sene-i mezbûrede vâki' olan mahsûlâtı kabz eylemeğın taleb eylerim su'âl olunsun dedikde gıbbe's-su'âl merkûm Ferm cevâbında merkûm İbrahim Beğ yine mezbûrede tımâr-ı mezkûrun mahsûlâtın aldıktan sonra zabtına yine vekîl etmeğın vâki' olan mahzûlü kabz eyledim lakin merkûm İbrahim Beğ fâriğ olduğu ma'lûm değildir deyücek mûmâ-ileyh Hasan Çavuşdan takrîrine muvâfık beyyine taleb olundukda Mustafa Çavuş bin Sarı Çavuş ve Eyyüb bin Ali nam kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'e hâzırân olub gıbbe'l-istişhâd etdiler fi'l-vâki' İbrahim Beğ sene-i mezkûrede tımâr-ı mezbûrun vâki' mahsûlâtı mezbûr-ı mevrûseyi Rabia binti Hasan hatun aldıktan sonra merkûm İbrahim Beğ nâdim olub bana nizâ' ile lazım değil deyü fâriğ oldu deyü edâ-i şehâdet-i şer'iyeye etdiklerinde gıbb-ı ri'âyete şerâitü'l-kabûl şehâdetleri makbûle

olmağın merkûm Ferme sene-i mezbûrede timâr-ı mezkûrdan kabz etdiği mahsûlü
gerd ve mûmâ-ileyh Hasan Çavuşa tenbîh-birle mâ-vaka‘a ketb olundu

Şühûdü’l-hâl

El-Hac Osman bin Ali

Mehmed bin Nasuh

Ali Çavuş bin Abdullah

Şaban bin Abdullah

Süleyman Beğ bin Mustafa

Muslu bin Süleyman

Ve gayrihim

SAYFA: 101

BELGE: 1

Budur ki medine-i Manisada El-Hac İlyas-ı sagîr mahallesinden Sarac el-Hac
Mehmed bin Hüseyin nam kimesne meclis-i şer‘-i hatîr-i lazîmü’t-tevkîrde işbu
hâfîzü’l-kitâb Mustafa Çelebi ibn-i Mehmed muvâcehesinde bi’t-tav‘ü’s-sâf ikrâr ve
i’tirâf edüb medine-i mezbûre Danişmend Halil mahallesinde vâki‘ kıbleten yazıcı
Hüseyin mülkü ve şarken ve şimâlen Ayşe nam hatun mülkü ve garben tarîk-i ‘âmm
ile mahdûd olub harâbe-i müşerref olan bu dahi yerimi mezbûr Mustafa Çelebiye üç
‘aded riyalî guruşa bey‘-i bât-ı sahîh-i şer‘i ile bey‘ edüb oldahi iştirâ ve kabûl
etdikden sonra kabz-ı semeni mu‘addid ve teslîm mebi‘-i mahdûd kıldım zikr olunan
hurûr ile mahdûd olan yurtyeri merkûm Mustafa Çelebinin mül-i müşterâsıdır keyfe
mâ-yeşâ ve yehtâr mutasarrîf olsun dedikde mukırr-ı mezbûr el-Hac Mehmedin
minvâl-i meşrûh üzere câri olan ikrârın el-mukırr-lehü’l-merkûm Mustafa Çelebi

vicâhen tasdik ve şifâhen tahkik etdikden sonra mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb
olundu tahriren fi'l-yevmi's-sâni min saferü'l-hayr li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü'l-hâl

Eskicizâde üstad Mehmed Veli

Eyyüb bin Şaban

Mustafa bin Hasan

Kapucuzâde Mustafa Çelebi ibn-i Mustafa

Ömer Paşa bin Osman

Mehmed Çelebi bin üstad Hasan

El-Hac Mustafa el-muhzır

Ve gayrihim mine'l-hâzirîn

SAYFA: 101

BELGE: 2

Medine-i Manisa mahallâtından Bölice mahallesi sâkinlerinden el-Hac Mustafa ibn-i İbrahim nam kimesne mahfel-i kazâda işbu râfi'ü'l-kitâb Ali bin Mehmed nam kimesne muvâcehesinde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edüb medine-i mezbûre sevâkından Gömeciler sükında vâki' bir tarafı el-Hac Mehmed bin Osman mülkü ve bir tarafı Mustafa bin el-Hac Hasan dükkânı ve bir tarafı el-Hac Musa bin Fazlı dükkânı ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd bir bâb dükkânı merkûm Aliye onsekizbin nakd fizzâ-i râyic-i fi'l-vakt akçeye bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' ve teslîm edüb oldahi iştirâ ve tesellüm etdikden sonra kabz-ı semeni mu'addid ve teslîm-i mebi'-i mahdûd eyledim ba'de'l-yevm dükkân-ı mezbûr merkûm Alinin mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikte gibbe't-tasdik mâ-vaka'a kayd şod harrere fi 5 min safer sene 1050

Şühûdü'l-hâl

Mehmed Halife bin Abdullah el-imam

El-Hac Mustafa bin Osman

Mahmud bin Hasan

Veli bin el-Hac Mehmet

El-Hac İbrahim bin Hasan

Abdurrahman bin İdris

El-Hac Hüseyin bin Hasan

El-Hac Osman bin Ahmed

Ramazan bin Hızır

Mehmed bin Ali

İbrahim bin Mehmed

Ve gayrihim

SAYFA: 101

BELGE: 3

Medine-i Manisada vâki' merhûm ve mağfûr-lehumâ Sultan câmi'î evkâfına bi'l-fi'il mütevellî olan fahrü'l-akrân Mustafa Ağa bin tarafından husûs-ı âti'z-zikre vekîl olub nehm-i şer' ve vech-i mu'teber du'a üzere vekâleti sâbite olan İsmail bin Ali nam kimesne mahfel-i kazâda medine-i merkûme mahallâtından Câmî'-i Kebîr mahallesi sâkinlerinden hâfız-ı hazihi'l-vesîka Emine hatun ibneti İslam muvâcehesinde bi'l-vekâle ikrâr ve i'tirâf-ı kelâm edüb Küblüce nam mevzi'de vâki'

Abdullah mülkü bir toprak ma'lümü'l-hudûd olan bir husûsi ve bir dönüm mikdârı vakf-ı arsa-i hâliyenin hakk-ı tasarrufunu müvekkil-i merkûm Mustafa Ağa merkûme Emine hatuna binyediyüzkırk nakd-i râyic fi'l-vakt akçeye tefvîz edüb oldahi tafavvuz ve kabûl etdikden sonra bedel-i tefvîz olan meblağ-ı mezkûr binyediyüzkırk akçeyi merkûme Emine hatun yedinden tamâmen ahz u kabz eyledi dedikde gibbe'l-tasdîki's-şer' vâki'ü'l-hâl kayd-şod

Şühûdü'l-hâl

Fahrü'l-müderrişîn Hüseyin bin el-Hac Davud

Abdulkerim bin el-mü'ezzin

Hüseyin Çelebi bin Hasan

Veli Efendi el-müderriş

Ahmed Çelebi bin

İsmail bin

İbrahim bin

Es-seyyid Ali bin es-seyyid Resûl

Ve gayrihim

SAYFA: 101

BELGE: 4

Budur ki medine-i Manisada Çarşu mahallesinden Raziye binti Sinan Çavuş nam hatun meclis-i şer'-i hatîr-i lazîmi't-tevkîrde işbu râfi'ü'l-kitâb zevci Hasan Çelebi ibn-i Osman Halife mahzarında bi't-tav'i's-sâf ikrâr ve i'tirâf edüb medine-i mezbûrede Karahisar mahallesinde vâki' kıbleten debbâğ civân Ahmed mülkü ve şarken ve şimâlen ve garben tarîk-i 'âmm ile mahdûd olun bir bâb fevkani kiremid örtülü evi ve önünde çardakı ve bir bâb tahtani toprak örtülü evi ve kenifi ve havluyu

müştemil olan mülk-i menzilimi zevcim mezbûr Hasan Çelebiye beşbin nakd-i râyic fi'l-vakt akçeye bey'-ibât-ı sahîh-i şer'î ile bey' edüb oldahi iştirâ ve kabûl etdikden sonra kabz-ı semen mu'addid ve teslîm mebi'-i mahdûd kıldım ba'de'l-yevm menzili mezkûr mezbûr Hasan Çelebinin mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde mukırr-ı mezbûre Raziye hatunun vech-i muharrer üzere câri olan ikrârın el-mukırrü'l-merkûm Hasan Çelebi vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk etdikden sonra mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu tahriren fi'l-yevmi'l-hâmis min saferü'l-hayr li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü'l-hâl

El-Hac Mahmud bin Şecca

Dümbül Hasan Beğ ibn-i Abdunnebi

Mustafa bin Osman

Abdulgaffar bin Sefer

Veli bin el-Hac Ali

Mustafa bin Hasan

Ve gayrihim mine'l-hâzırîn

SAYFA: 101

BELGE: 5

Budur ki medine-i Manisaya tâbi' Kafırboz nam karyede bundan akdem hâlik olan Save veled-i Kosdi nam zımmînin sulbiyye kızları Safiye ve Lastorina nam sagîrelerin kibel-i şer' den mensûbe vasîleri olan vâlideleri Komiye veled-i Dimitri nam zımmîye meclis-i şer'-i hatîr-i lazımu't-tevkîrde karye-i mezbûreden Bali veled-i Paniki nam zımmî muvâcehesinde bi't-tav'i's-sâf da'vâ edüb vasîleri olduğum mezbûretânın babaları merkûm Saveden intikâl edüb karye-i mezbûre kurbunda vâki'

bir tarafı Sefrik hatunu Enkute nam zımmîye bağı ve bir tarafı Dimitri bağı ve bir tarafı Cellâdoğlu bağı ve bir tarafı tarîk-i ‘âmm ile mahdûd olan bir kıt‘a yine karye-i mezbûre kurbunda vâki‘ bir tarafı Sipâhizâde Mehmed Paşa bağı ve bir tarafı İvaz bağı ve bir tarafı Çavuşoğlu Hasan Çelebi bağı ve bir tarafı tarîk-i ‘âmm ile mahdûd olan bağları mezbûr Bali füzûlen zabt u tasarruf eder su‘âl olunub yedd-i ‘âdiyyesi tasarrud-ı izâlesi olunmak matlûbumdur dedikde gıbbe‘s-su‘âl mezbûr Bali cevâbında bâlâda zikr olunan hudûd ile mahdûd olan bağlarda benim ‘alâka ve medhalim yokdur dedüğü vasiyye-i mezbûr Komiye mübeyyin talebiyle mâ-vaka‘a ketb olundu tahriren fi‘l-yevmi‘l-hâmis min saferü‘l-hayr li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü’l-hâl

Fahrü‘l-akrân el-Hac Hasan Beşe ser-kethüdân-ı dergah-ı ‘âli

Mehmed Paşa ibn-i el-Hac Abdulkerim

İbrahim Çelebi bin Emrullah Beğ

Muhzır hîbeci Hüseyin bin Ahmed

Mustafa bin Hasan

Ve gayrihim mine‘l-hâzırîn

SAYFA: 102

BELGE: 1

Medine-i Manisa muzâfâtından Yurtdağı nâhiyesinde mütemekkin Borgan tâ‘ifesinden olub el-Hac Halil bin el-Hac Mehmed ve Ahmed bin Ali nam kimesneler meclis-i şer‘-i hatîr-i lazîmü‘t-tevkîrde binkırksekiz senesine mahsûb olmak üzere parâkende demirci re‘âyâsının ‘avârız ve bedel-i kürekci cem‘ine emr-i şerîf ile me‘mûr olan fahrül-‘ayân Abdurrahman Ağa bin Abdulgani mahzarında ikrâr-ı tâm ve ta‘bîr-i ‘ani‘l-merâm edüb biz parâkende demirci re‘âyâsı olmayub âsitâne-i

‘izzet-murâd olan sipâhibası nezâretinde kazâ-i Geyvede vâki‘ Elvan Beğ evkâfi re’âyâsından Otamış tâ’ifesinden olub bizim himâyetimiz üzerinde hane-i ’vârız yoğiken mûmâ-ileyh Abdurrahman Ağa bizim için ser-parâkende demirci re’âyâsındansız deyü bâ-vech yüzyirmi guruşumuz alub mahall-i seyf eylemek ile meblağ-ı mezbûr mûmâ-ileyh Abdurrahman Ağadan da’vâ taleb eylediğimizden mûmâ-ileyh Ağa mukırr-ı kadim parâkende demirci re’âyâsından olub her sene ‘avârız ve bedel-i kürekci cem‘ine me’mûr olanlar ’avârızlarını yirmi haneden tahsîl edegelmeleri ile âsitâne-i devletden yedime verilen emr-i şerîf mücebince yüzyirmi guruşları aldım deyü karâr verilmeğle beynimizde münâza‘ât-ı kesîre ve muhâsemât-ı şedîde vâki‘ olmuşidi el-hâzihi beynimize musallehûn tavassût edüb sâir Manisa dülbendiyle ile otuz guruş üzerine ânâ ‘akd-i sulh etdiklerinde biz dahi sulh-ı mezbûru kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-ı merkûm otuz guruş ile serdolundu mûmâ-ileyh Abdurrahman Ağa yedinden ahz u kabz edüb husûs-ı mezbûra müte‘allik da’vâdan mûmâ-ileyh Ağanın zimmetini ibrâ ve iskât eyledik ba‘de’l-yevm husûs-ı sâlifü’l-beyâna müte‘allik da’vâdan mûmâ-ileyh Abdurrahman Ağanın zimmetini ibrâ ve iskât eyledik ba‘de’l-yevm husûs-ı mezbûra müte‘allik bizden da’vâ sâdir ederse lede’l-hükkâm istimâ‘ olunmaya dedikde mâ-vaka‘a kayd-şod

Şühûdü’l-hâl

Mehmed Çelebi ibn-i Tahir Çelebi

Fahrü’l-müderrişnü’l-kirâm Ali Efendi

Yunus Çelebi bin Ali

Mehmed Çelebi bin Veli

Ve gayrihim

SAYFA: 102

BELGE: 2

Medine-i Manisada Attarluca mahallesinde bundan akdem vefât eden es-seyyid Mehmed Efendi ibn-i es-seyyid Hüseyin Çelebinin verâseti sulbi oğulları Abdurrahman ve Abdullah nam sagîrelere ve zevce-i metrûkesi Fatma binti Ali nam hatuna ve ümm tarafından cedde-i sahîhesi Fatma binti el-Hac Süleyman nam hatuna münhasıra oldukda şer‘ân zâhir ve mütehakkik oldukdan sonra mezbûre Fatma hatun meclis-i şer‘-i hatîr-i lazîmü’t-tevkîrde sagîrân-ı mezbûrânın tesviye-i umûrlarına kîbel-i şer‘den mensûb-ı vasîleri olub babaları müteveffâ-yı merkûmun muhallefâtına vâzî‘ü’l-yed olan li-ebeveyn ‘ammisi es-seyyid Mehmed Çelebi ibn-i es-seyyid Hüseyin Çelebi el-mezbûr muvâcehesinde ikrâr ve i‘tirâf edüb müteveffâ-yı mezbûr es-seyyid Mehmed Efendinin ber-mûceb-i zimmeti kassâm ‘askerleri tahrir olunan yüzondokuzbinyüzonsekiz akçelik mecmû‘ muhallefâtı kırksekiz sehim i‘tibâr olunub sehâm-ı mezbûreden bana isâbet eden ondokuzbinyüzelliüç akçe hisse-i ırsiyyem mukâbilesinde üçbin akçesine Medine-i mezbûre kurbunda Sekizdem demekle yurt mevki‘inde vâki‘ kıbleten masarcı Musadede bağı ve şarken Aydınlı Celaleddin bağı ve şimâlen kösa Ali bağı ve garben nâzır İbrahim bağı ile mahdûd olub müteveffâ-yı mezbûr es-seyyid Mehmed Efendi ile karındaşı merkûm es-seyyid Mahmud Çelebiye babaları merkûm es-seyyid Hüseyin Çelebiden intikâl edüb bağı nısf hissesi verilüb ve yine müteveffâ-yı mezbûr es-Seyyid Mehmed Efendinin muhallefâtından olub Medine-i mezbûre zeylindeki Gerdecigerüsü demekle ma‘rûf mevki‘de vâki‘ kıbleten Ömerdede bağı ve şarken bağı ve şimâlen zâkir el-Hac Mahmud bağı ve garben tarîk-i ‘âmm ile mahdûd olub tahminen bir dönüm mikdârı bağı kezalik üçbin akçeye ve dörtbin akçe kıymetlü bir altun incilü estifâk ve

dörtbin akçe nakd ve yine binaltıyüz akçe kıymetlü beynimizde sınıfı ve mikdârı ‘ilm-i şer‘i ile bakır levâyı ve dörtbinikiyüzelliüç akçe kıymetlü kezalik beynimizde mütehakkik-i ‘ilm-i şer‘ ile ma‘lûm esvâb verilmek bendahi vela-i mezbûr es-seyyid Mehmed Çelebi yedinden ahz u kabz edüb mirâsa müte‘allike olan da‘vâdan merkûm es-seyyid Mahmud Çelebinin ve sâir veresenin zimmetlerini ibrâ-i ‘âmm kât‘a’ş-şer‘le ibrâ ve iskât etdim min ba‘d husûs-ı sâlifü’l-beyâna müte‘allike da‘vâ ve nizâ‘ım kalmamışdır dedikde mukırrethi mezbûre Fatma hatunun minvâl-i meşrûh üzere câri olan ikrârın el-mukırre-lehü’l-kabûl es-seyyid Mahmud Çelebi bi’l-asâlete vicâhen ve şifâhen tasdîk ve tahkîk eyledi mâ-vaka‘a kayd-şod

Şühûdü’l-hâl

Derviş Mehmed bin İlyas

El-Hac Mustafa bin Ali

İbrahim bin Mirza

Hatibzâde Ahmed Çelebi bin İsmail

Mehmed bin Ferhad

Sarac Mehmed bin Ömer

Mehmed Çelebi bin İbrahim el-mü’ezzin

İlyas bin Hasan

Ve gayrihim

SAYFA: 102

BELGE: 3

Budur ki Medine-i Manisada Attarluca mahallesinde bundan akdem vefât eden es-seyyid Mehmed Efendi ibn-i es-seyyid Hüseyin Çelebi nam kimesnenin verâseti ve ümm tarafından cedde-i sahîhesi Fatma binti el-Hac Süleyman nam hatun meclis-i

şer‘-i hatîr-i lazîmü’t-tevkîrde işbu hâfîzü’l-kitâb es-seyyid Hüseyin Çelebi ibn-i es-seyyid Mahmud Çelebi muvâcehesinde ikrâr ve i‘tirâf edüb medine-i mezbûre kurbunda Sekizdem demekle yurt mevki‘inde vâki‘ kibleten masarcı Musadede bağı ve şarken Aydınlı Celaleddin bağı ve şimâlen köse Ali bağı ve garben nâzır İbrahim bağı ile mahdûd olub müteveffâ-yı mezbûr es-seyyid Mehmed Efendi ile li-ebeveyn karındaşı es-seyyid Mahmud Çelebiye babaları merkûm es-seyyid Hüseyin Çelebiden intikâl edüb bağın nısf hissesi müteveffâ-yı mezbûr es-Seyyid Mehmed Efendinin muhallefâtından olub sadis hissem için bana isâbet ve intikât etmiş idi hâlâ mezkûr bağdan isâbet eden nısf hisseyi merkûm es-seyyid Hüseyin Çelebiye üçbin nakd-i râyic fi’l-vakt akçeye bey‘-i bât-ı sahîh-i şer‘i ile bey‘ edüb oldahi iştirâ ve kabûl etdikden sonra kabz-ı semen mu‘addid ve teslîm mebi‘-i mahdûd kıldım ba‘de’l-yevm bâlâda zikr olunan hudûd ile mahdûd bağda olan nısf hissem merkûm es-seyyid Hüseyin Çelebinin mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtât mutasarrıf olsun dedikde mukirrethi mezbûre Fatma hatunun minvâl-i meşrûh üzere câri olan ikrârın el-mukirre-lehü’l-kabûl es-seyyid Hüseyin Çelebi vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk etdikden sonra mâ-hüve’l-vâki‘ bi’t-taleb ketb olundu tahrîren fi’l-yevmi’s-sânî ve’l-‘ışrîn mine’l-muharremü’l-harâm li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü’l-hâl

El-mezbûrûn

SAYFA: 102

BELGE: 4

Budur ki medine-i Manisada Gürhane mahallesinde sâkine Fatma binti el-Hac Süleyman nam hatun meclis-i şer‘-i hatîr-i lazîmü’t-tevkîrde işbu sâhibü’l-kitâb kızı Hanım ibneti el-Hac Abdi nam hatun muvâcehesinde bi’t-tav‘i’s-sâf ikrâr ve i‘tirâf

edüb medine-i mezbûrede Karaköy sükunda vâki' kibleten tarîk-i 'âmm ve şarken Ayşe nam hatun vakf etdiği dükkân ve şimâlen Mehmed Çelebi ibn-i debbâğ Ahmed dükkânı ve garben yine mezbûre Ayşe hatun vakf etdüğü dükkân ile mahdûd olan bir bâb kalaycı dükkânımı kızım mezbûre Hanım hatuna târîh-i kitâbdan onbeş sene mukaddem ba'de't-tahliyeti'ş-şer'iyye hîbetihi-i sahîhetihi-i tâmme ile hîbe ve temlîk edüb oldahi ittihâbı kabz ve makbûl ve resellüm eyledi dükkân-ı mezkûr târîh-i mezbûrdan merkûm Hanım hatunun mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mutasarıf olsun dedikde mukırrethi mezbûre Fatma hatunun

SAYFA: 103

minvâl-i meşrûh üzere câri olan ikrârın el-mukırr-ı merkûme Hanım hatun vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk etdikden sonra mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu tahriren fi'l-yevmi's-sâni ve'l-ışrîn mine'l-muharremü'l-harâm li-sene hamsîn ve elf Şüh'ûdü'l-hâl

El-mezbûrûn

SAYFA: 103

BELGE: 1

Budur ki mahmiye-i Manisa hîn-i sükkânühâ 'inde'l-bâ'sâda Gürhane mahallesinde sâkine Fatma ibneti el-Hac Süleyman nam hatun meclis-i şer'-i şerîf-i lazımmü't-teşrîfde işbu râfitehü'r-rakîm kızının kızı Alime binti İbrahim muvâcehesinde bi't-tav'î's-sâf ikrâr ve i'tirâf edüb silk-i milkimde olan dörtbin kıymetlü altun incilü estiganı mezbûre Alimeye hîbe-i sahîhetihi-i şer'iyye ile hîbe ve temlîk ve teslîm edüb merkûme Alime dahi mezkûr estiganı meclis-i şer'-de hîbede inhâb ve kabz ve kabûl ve tesellüm eyledi ba'de'l-yevm mezkûr estiganı mezbûre Alimenin mülk-i

mevhibidir keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mutasarrıfe olsun dedikde mukırre-i mezbûre Fatma hatunun minvâl-i meşrûh üzere câri olan ikrârın el-mukırr-ı lehâ'l-merkûme vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk etdikden sonra mâ-hüve'l-vaka'a bi't-taleb ketb olundu tahriren fi'l-yevmi's-sâni ve'l-'ısrîn mine'l-muharremül-harâm li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü'l-hâl

Es-sâbikûn

SAYFA: 103

BELGE: 2

Budur ki medine-i Manisada Gürhane mahallesinde sâkine Fatma ibneti el-Hac Süleyman nam hatun meclis-i şer'-i şerîf-i lazımu't-tevkîrde işbu râfitehü'l-kitâb sulbiyye kızı Hanım ibneti el-Hac Abdi nam hatun muvâcehesinde ikrâr ve i'tirâf edüb medine-i mezbûrede Atarlıca mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefât eden sulbiye kızım oğlu es-seyyid Mehmed Efendi ibn-i Hüseyin Çelebinin muhallefâtından ondokuzbinsekizyüzelliüç guruş akçesinden hissem mukâbilesinde üçbin akçeye medine-i mezbûre kurbunda Gerdecikurusu demekle ma'rûf mevki'de 'inde'l-ahâli ve'l-cereyân malûmü'l-hudûd olan bir kıt'a bağ ile altıbinsekizyüzelliüç akçelik esvâb verildikten sonra zikr olunan esvâbımı kızım Hanım hatuna emânet-i vaz'ıyyed etmişdim hâlâ emânet-i vaz' etdiğim eşyâmı kızım mezbûre Hanım hatundan bi't-tamâm ahz u kabz edüb zimmetini ibrâ ve iskât etdim dedikde mukırre-i mezbûre Fatma hatunun vech-i meşrûh üzere câri olan ikrârın el-mukırr-ı lehâ'l-merkûme Hanım hatun vicâhen tasdîk etdikden sonra mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu tahriren fi'l-yevmi's-sâni ve'l-'ısrîn mine'l-muharremül-harâm li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü'l-hâl

Es-sâbikûn

SAYFA: 103

BELGE: 3

Budur ki medine-i Manisa mahallâtından Yenice mahallesinde bundan akdem vefât eden el-Hac Muharrem bin Yusufun verâseti zevce-i metrûkeleri Hadice binti ve Ayşe binti Abdullah nam hatunlara ve sulbi kebîr oğlu Hüseyin ile sulbiyye kebîre kızı Fatmaya münhasıra olduğu şer'ân mütehekkik oldukdan sonra merkûme Ayşe ile mezbûre Fatma taraflarından sulh-i âti'l-beyânı ikrâra vekîl olub mezbûretâna ma'rifet-i şer'iyye ile 'ârifân olan el-Hac Mahmud Halife ibn-i Hüseyin ve Osman bin Ebu Bekir nam kimesneler şehâdetleri ile hısm-ı şer'î câhid mahzarında vekâleti sâbite olan merkûme Fatmanın zevci Ahmed ibn-i Osman meclis-i şer'-i hatîr-i lazîmü't-tevkîrde işbu hâfîzü'r-rakîm merkûm es-seyyid Hüseyin mahzarında bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edüb müteveffâ-yı mezbûrun mecmû'ı muhallefâtı kâ'ide-i ferâziyye üzere kırksekiz sehîm i'tibâr olunub sehâm-ı mezkûreden onaltı sehîm nisf semenini ahz u kabzından müvekkilem mezbûre Ayşeye ve ondört sehîm zevcem müvekkile-i merkûme Fatmaya intikâl etmeğîn her biri kendülere isâbet eden hisse-i irsiyyeleri müteveffâ-yı mezbûrun muhallefâtına vâzî'ü'l-yed olan oğlu mersûm es-seyyid Hüseyin den taleb etdiklerinde beynlerine musellehûn tavassut edüb 'alâ-tarîki't-tahâri' merkûme Ayşe bin akçeye hemşîresi merkûme Fatmayı dörtbindörtüyz akçeye sulh etdiklerinde mezbûretân dahi sulh-ı mezkûru kabûl edüb sulhde bin akçesi merkûme Ayşe dörtbindörtüyz akçesin mezbûre Fatma kabz edüb mirâsa müte'allik da'vâdan mersûm es-seyyid Hüseyinin

zimmelerini ibrâ ve iskât eyledik ba'de'l-yevm bizden asâleten ve vekâleten husûs-ı mezbûra müte'allik da'vâ dahi sudûr eyledi lede'l-hükkâmü'l-kirâm mesmû' olsun dedikde mukırr-ı mezbûr Ahmedin minvâl-i meşrûh üzere câri olan ikrârın el-mukırr-lehü'l-merkûm es-seyyid Hüseyin vicâhen tasdîk ve şifâhen tahkîk etdikden sonra mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu tahriren fi'r-râbi' saferü'l-hayr li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü'l-hâl

Ömer bin Mustafa

El-Hac Ömer bin Muharrem

El-Hac Ahmed bin Veli

Rum Mustafa Paşa ibn-i Abdullah

Ahmed bin el-Hac Ali

İsmail bin Süleyman

Ve gayrihim

SAYFA: 103

BELGE: 4

İşbu binelli senesi saferü'l-muzafferin yedinci günü meclis-i şer'-i lazımu't-tevkîrde hâzır doru toni iki yaşında erkek tay medine-i Manisada vâki' merhûm Sultân Murad Hân evkâf-ı celilü'r-rahman ve'l-kurân hazretlerinin câmi'-i şerîf evkâfindan Hüdaverdi-i Abâd mukâta'ası dâhilinde Kurudere nam mevzi'ide ahz olunub sâhib-i nâ-ma'lûm olmağla Mustafa nam kimesne yedinden yâda kayd olunub müddet-i 'örfiyyesi tamâm olunca yüzotuz akçe nafaka takdîr olunduktan sonra mukâta'a-yı

mezbûra sâhib olan Ramazan Çelebi bin Abdullah nam kimesneye teslim olundu
tahriren fi't-târîhü'l-mezbûr

Şühûdü'l-hâl

İbrahim bin Mehmed

Veli Halife bin el-Hac İsa

Musafa bin Osman

Mustafa bin Hasan

Ve gayrihim

SAYFA: 103

BELGE: 5

Medine-i Manisa muzâfâtından Sarımasuhlu nam karye sâkinlerinden Hüseyin bin Halil nam kimesne mahfel-i kazâda yine medine-i mezbûreye tâbi' Dellaklar nam karye işbu hâfîzü'l-kitâb Ebu Bekir bin Mehmed na kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm edüb karye-i merkûme Delleklarda vâki' bir tarafı mescîd-i şerîfe bir tarafı el-Hac Abdunnebi mülkü ve bir tarafı el-Hac Resül mülkü ve taraf-ı râbi' tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub bir bâb toprak örtülü odayı ve önünde çardakı ve havluyu müstemil mülk-i menzilimi be-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık ikibinikiyüz nakd-i râyic fi'l-vakt akçeye merkûm Ebu Bekire bey'-i bât-ı sahîh-i şer'i ile bey' edüb oldahi iştirâ ve tesellüm etdikden sonra mebi' semen-i mu'addid ve teslim-i mebi'-i mahdûd eyledim ba'de'l-yevm menzil-i mezkûr merkûm Ebu Bekirin mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gibbe't-tasdîk mâ-vaka'a kayd-şod

Şühûdü'l-hâl

Şaban Beğ bin Mustafa

Veli Halife bin el-Hac Abdi

Mustafa bin Hasan

Abdulkadir bin Sefer

Mustafa bin

SAYFA: 103

BELGE: 6

Medine-i Manisa mahallâtından Çengiler mahallesi sâkinlerinden el-Hac Ali bin Nasuh nam kimesne mahfel-i kazâda kazâ-i Nif mahallâtından Çay mahallesinden Ahmed bin Musafa nam kimesne mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm edüb mezbûr Ahmed târîh-i kitâbdan yirmialtı gün mukaddem silk-i mülkümde münselik olan eşyâmdan bir kelâm-ı kadîm ve bir cevherdâr tüfenk ve yedi 'aded ayaklı sahan ve bir döşek ve bir yorgan ve bir yasduk ve bir tabe ve bir munakkaş çarşab hafıye ahz eylemişdir su'âl olunub takrîri tahrir olunmağı taleb ederim dedikde gıbbe's-su'âl mezbûr Ahmed husûs-ı mezkûru bi'l-küllıye inkâr edücek müdde'-i mezbûrdan da'vâsına mübeyyine-i beyine taleb olundukda 'udûl-ı müslimînden olub yine kazâ-i Nif mahallâtından Soğuknigar mahallesi sükkânından Mehmed bin Sefer ve Abdihoca mahallesinde sâkin Mustafa bin el-Hac Ömer nam kimesneler li-ecli's-şehâde

SAYFA: 104

meclis-i şer'e hâzırân olub istîshâd olunduklarında fi'l-vâki' mezbûr Ahmedin târîh-i kitâbdan yirmi gün mukaddem zikr olunan eşyâyı yedinde görüb bize emânet vaz' eylemek murâd eyledikde kabûl etmeyüb bu eşyâyı kimden aldın deyü su'âl eylediğinizde işbu zikr olunan bir kelâm-ı kadîm ve bir cevherdâr tüfenk ve yedi

‘aded ayaklı sahan ve bir döşek ve bir yorgan ve bir yasduk ve bir tabe ve bir munakkaş çarşab ve Medine-i Manisa sükkânında El-Hac Ali bin Nasuh nam kimesnenin mülkü olub mülkünden hafiyeten ahz eyledim deyü bizim huzûrumuzda ikrâr eyledi biz bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz şehâdet dahi ederiz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer‘iyye etdiklerinde gıbb-ı ri‘âyete şerâitü’l-kabûl mezbûrânın şehâdetleri hîn-i kabûlde vâki‘ olmağın vâki‘ü’l-hâl bi’t-taleb ketb olundu harrere fi 8 min safer li-sene 1050

Şühûdü’l-hâl

Veli bin Ali

El-Hac Muslu bin Ali

Mehmed bin Ömer

Şaban Halife bin Abdullah

Kenan bin Abdullah

Ali Halife bin Mehmed

Nasuh bin Mehmed

Hasan Halife bin Sefer

Ve gayrihim

SAYFA: 104

BELGE: 1

Medine-i Manisa mahallâtından İbrahim Çelebi mahallesi sâkinelerinden Sakine binti Ali nam hatun tarafından sulh-ı âti’z-zikri ikrâra vekîl olub mezbûreyi ma‘rifet-i ‘ârifân olan Mehmed bin Ahmed ve Mehmed bin İbrahim nam kimesneler şehâdetleri ile şer‘ân vekâleti sâbite olan Mehmed bin Hüseyin nam kimesneler mahfel-i kazâdan bâ‘isü’l-kitâb Mehmed Çelebi bin Halil nam kimesneler

muvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm edüb bundan akdem vefât eden müvekkilem mezbûre Sakine hatunun dahi Nimetullah nam sofanın mahalle-i merkûmede vâki‘ bir tarafı kapucu Hüseyin mülkü ve bir tarafı Sefer Efendi mülkü ve bir tarafı debbâğ el-Hac Hasan mülkü ve taraf-ı râbi‘i tarîk-i ‘âmm ile mahdûd olan iki bâb tahtanı odayı ve sofayı ve kenifi müştemil olan mülk-i menzil sagîr oğlu Mehmed nam sagîre intikâl edüb ba‘dehu mezbûr Mehmed dahi vefât etdikde menzil-i mezkûr müvekkilem mezbûre Sakine hatuna isâbet eylemişken mezbûr Mehmed Çelebiyi vech-i vaz‘-ı yed eder deyü da‘vâ eylediğinde oldahi inkâr etmeğin beynimizde münâza‘ât-ı kesîre musellahûn-ı şer‘iyyede vâki‘a olmuşdu el-hâltihi hazîhi tavassut-ı musallehûn ile ‘inde’l-inkâr bir dutluk begâsi ile sekizyüz nakd-i râyic fi’l-vakt akçe üzerine ind-i ‘akd-ı sulh etdiklerinde sulh-ı mezkûru kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezkûr sekizyüz akçe ile bir dutluk begâsi merkûm Mehmed Çelebiden ahz u kabz edüb da‘vâ-i mezkûresinden zimmetini ibrâ-i ‘âmm-ı ile ibrâ ve iskât eyledi ba‘de’l-yevm husûs-ı mezkûra müte‘allike mezbûr Mehmed Çelebi ile da‘vâ ve nizâ‘ım kalmadı dedikde gıbbe’t-tasdîk olundu mâ-vaka‘a kayd-şod harrere fi’t-târihü’l-mezbûr

Sühûdü’l-hâl

Ahmed bin Abdulhayy

Receb bin Abdulgani

Hüseyin bin Hasan

Receb bin Hüseyin

Abdi bin el-Hac Ahmed

Muharrem bin Halil

Mustafa bin Hasan

Ve gayrihim

SAYFA: 104

BELGE: 2

Budur ki medine-i Manisada Karayunus mahallesinde sâkine Emine binti Yusuf nam hatun meclis-i şer‘-i hafîr-i lazîmü’t-tevkîrde zevci Mustafa olan işbu râfi‘ül-kitâb Mustafa bin Mehmed nam kimesne muvâcehesinde da‘vâ edüb mezbûr Mustafa ile muhâla‘a etdiğimizde hacrında olan sagîr oğlu Hızır kibel-i şer‘den takrîr etdiğim nafaka ve kisve-i bahâ merkûm Mustafadan alıverilmek matlûbumdur su‘âl olunsun dedikde gıbbe’s-su‘âl mezbûr Mustafa cevâbında merkûme Emine ile muhâla‘a etdiğimiz zamân hecrimda olan sagîr oğlum Hızır yedi yaşına varıncaya değin kendi malından infâk ve iksâ etmek üzere muhâla‘a etdik deyü deyü ikrâr eyledikten sonra mezbûre Emine hatuna merkûm Mustafaya ta‘arruzdan men‘-birle mâ-hüve’l-vâki‘ bi’t-taleb ketb olundu tahriren fi’l-yevmi’r-râbi‘ min saferü’l-hayr li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü’l-hâl

Mehmed bin Ahmed

Üstad Hasan bin Abdullah

Şaban bin İlyas

Mehmed bin Mustafa

Halil bin İbrahim

Mustafa bin Hasan

Ve gayrihim mine’l-hâzirîn

SAYFA: 104

BELGE: 3

Medine-i Manisa mahallâtından Sultan mahallesi sükkânından Mehmed Çelebi ibn-i Ebu Bekir mahfel-i kazâda işbu hâfızü'l-kitâb Kiryakov veled-i Mihâl nam zimmî mahzarında ikrâr ve i'tirâf edüb medine-i mezbûreden Aşağı Kefere mahallesinde vâki' iki tarafı Menimmetli Kosta zimmî mülkü ve bir tarafı Darsimene nam Nasrâniyye mülkü ve taraf-ı râbi' tarîk-i 'âmm ile mahdûd iki bâb fevkâni ve tahtani evleri ve şirahane ve sülehanesine müştemil mülk-i menzilimi içinde olan bir kapaklı örfî kazgan ve üç 'aded orta küpler ile yüz 'aded riyali guruşa merkûm Kiryakov nam zimmîye bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bey' ve teslim edüb oldahi iştirâ ve tesellüm etdikden sonra semen-i mezkûr yüz 'aded riyali guruşu merkûm Kiryakov zimmî yedinden bi't-tamâm ahz u kabz eyledim menzil-i mezkûr tevâbi' ile merkûm zimmînin mül-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ mutasarrıf olsun dedikde gibbe't-tasdik mâ-vaka'a ketb olundu fi't-târîhü'l-mezbûr

Şühûdü'l-hâl

Es-seyyid Ebu Bekir bin es-seyyid Bali

Osman Beşe bin el-Hac Hasan

Hasan Beşe bin Yusuf

Kürt Veli bin Abdullah

Himmat bin Abdullah

Ahmed Çelebi bin İbrahim Beğ

Abdi bin Ali

Ömer bin el-Hac Mustafa

Ve gayrihim

SAYFA: 104

BELGE: 4

Medine-i Manisa mahallâtından Bölücek nam mahalle sükkânından Ahmed bin el-Hac İsmail nam kimesnenin zevci-i muttalıkı olan işbu bâ'isü'l-kitâb Emine binti Mehmed nam hatun meclis-i şer'-i hatîr-i lazımu't-tevkîrde gelüb takrîr-i kelâm ve subt-ı merâm edüb zevc-i muttalıkım merkûm Ahmedin benim ..... mütevellide olan hâlâ ..... sagîre kızı Kerimenin terbiye-i temâşından kemâl-i 'ömrüm vardır mikdâr-ı kifâye babasının malından nafaka ve kisve ve sâir levâzımına cânib-i şer'-den yevmi beş akçe takdîr olunub hîn-i zarûretde istidân ve sarfa zimmet-i tarafa babası mezbûr Ahmede mürâca'at izn-birle mâ-hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu harrere fi't-târîhü'l-mezbûr

Şühûdü'l-hâl

Veli bin Ali

Mustafa bin Hasan

Mustafa bin Temir

Abdulkadir bin Sefer

Halil bin İbrahim

Veli bin İsa

Ve gayrihim

SAYFA: 105

BELGE: 1

Medine-i Manisa sükkânından Ebu Bekir bin Ali nam kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i lazımu't-tevkîrde habbâz el-Hac Ebu Bekir bin Mehmed nam kimesne mahzarında da'vâ ve takrîr-i kelâm edüb bundan akdem Mahmud Ağa mütesellem iken oğlum

Mehmed için merkûm el-Hac Ebu Bekir kapuma kataran sürdürü deyü da'vâ etmeğle merkûm Mahmud Ağa yirmibin akçem alub meblağ-ı merkûmu almağa merkûm el-Hac Ebu Bekir sebep olmuşdur taleb ederim su'âl olunsun dedikde gıbbe's-su'âl merkûm el-Hac Ebu Bekir cevâbında mezbûr Ebu Bekirin oğlu merkûm Mehmed karındaşım yedd iken sarf edüb elinde iken bir mikdârı bulunmak ile oğlu mersûm Mehmed firâr etmeğın mütesellem mûmâ-ileyh bir mikdâr akçe almış husûs-ı merkûmda benim hakkım yokdur deyücek sebep-i da'vâsının istimâ'-ı ez-hümâyûn ile memnû' olan ta'arruzdan men'-birle mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu harrere fi evâil saferü'l-hayr li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü'l-hâl

Hasan bin Mustafa

Ali bin İbrahim

Mustafa bin Hasan

Mustafa bin Mehmed

Hasan bin Veli

Ve gayrihim

SAYFA: 105

BELGE: 2

Medine-i Manisada Akmescid mahallesi sâkinlerinden Ömer bin Veli nam kimesne mahfel-i kazâda mahalle-i mezbûreden olub menzil-i âti'z-zikre vâzı'-ü'l-yed olan Bayram bin Osman nam kimesne mahzarında da'vâ ve takrîr-i kelâm edüb mahalle-i mezbûrede vâki' etrâf-ı erbâ'ası Ebu Bekir ve Süleyman ve Ömer mülkleri ve tarîk-i 'âmm ile mahdûd bir bâb tahtani beyti ve saha-yı mesîreyi müştemil olan menzil

vâlidemin karındaşı Mahmud bin Hasanın mülkü olub ba‘dehu vefâtihî ‘alâ-mâ farz billahî te‘âlâ Raziye ibneti Süleyman nam hatuna ve sülüs-i erbâ‘ı bana intikâl etmişken merkûm Bayram menzil-i mezkûra bilâ-vech-i şer‘ vaz‘-ı yed edüb fuzûlen zabt ve tasarruf eder su‘âl olunub icrâ-yı hakk olunmak matlûbumdur dedikde gıbbe’s-su‘âl merkûm Bayram cevâbında târîh-i mezkûrdan onaltı sene mukaddem merkûm Mahmud vefât etdikde zevcesi mezbûre Raziye ile li-ebeveyn ‘ammi oğlu İsmail bin Mehmedi terk edüb mezbûr İsmail menzil-i mezkûr müteffâ-yı mezbûr muhallelâtından olmak zay‘ ile vaz‘-ı yed etdikde merkûme Raziye hatun menzil-i mezkûru zevcim merkûm Mahmud der-bâki sıhhatinde ba‘de’t-tahliyeti’ş-şer‘ ile bana hîbe-i sahîhe-i şer‘iyye ile hîbe ve teslîm ve temlîk eyledi benim mülk-i mevhûbumdur şühûd-ı ‘udûl ile isbât edüb ba‘de’l-hükmi’ş-şer‘iyye menzil-i mezkûra mutasarrif iken mezbûre hatun vefât etdikden sonra bi-hasbe’l-irsi’ş-şer‘i ind-i evvel ebâvi ile benim yedime geldi menzil-i mezkûrda merkûm Ömerin ‘alâkası yokdur mezbûre Raziyenin mülk-i mevhûbudur deyü kavlini musaddak sâbıkân medine-i mezbûrede bâb mahkemesinde nâ’ib-i şer‘ olan Sefer Efendi bin Ramazan Beğe mümzât ve dikkatiyle ile memnû‘a binotuzdört senesi rebülevvelinin onyedinci günü târîhiyle muvarrah hüccet-i şer‘iyye ibrâz edüb vâki‘ hâl mezbûr Ömerden istintâk olundukda inkâr-birle cevâb vericek mahalle-i mezbûreden el-hâc Mehmed bin Süleyman ve İbrahim bin el-Hac İslam nam kimesneler li-ecli’ş-şehâde meclis-i şer‘a hâzırân olub eserü’l-istişhâd fi’l-vâki‘ târîh-i kitâbdan onaltı sene mukaddem merkûm Mahmud vefât etdikde mezbûre Raziye hatun menzil-i mezkûru zevci merkûm Mahmud zamân-ı sıhhatinde ba‘de’t-tahliyeti’ş-şer‘ kendüye hîbe ve teslîm edüb oldahi inhâb ve kabz ve tesellüm eyledüğünü şühûd-ı ‘udûl ile isbât eyledi deyü mazmûn hüccetin edâ-i şehâdet-i şer‘iyye etdiklerinden gıbb-ı ri‘âyete

şerâitü'l-kabûl mezbûrânın şehâdetleri makbûle olduktan sonra hazihi'l-vesîka-yı sebebi temessük ketb olundu harrere evâil safer li-sene 1050

Şühûdü'l-hâl

Hasan Çavuş bin Piyale Çavuş

Ali Çavuş bin Abdullah

Mümin Öavuş bin İsa Çavuş

Mustafa bin Hasan

Veli bin İsa

Abdulkadir bin Sefer

Ve gayrihim

SAYFA: 105

BELGE: 3

Budur ki husûs-ı âti'l-beyânın mahallinde şer'le istimâ' için nâ'ib taleb olunmağın kıbel-i şer'den mevlana Abdulvahhab Efendi mu'teber ve ehîl olunub oldahi zeyl-i kitâbda mestûrû'l-esâmi olan müslimîn ile Medine-i Manisada Saz mahallesinde sâkin iken bundan akdem vefât eden el-Hac İvaz nam kimesnenin münâzi'-fih olan menziline varulub meclis-i şer'-i hatîr-i lazîmü't-tevkîrde meclis-i mezbûrda müteveffâ-yı merkûmun câr-ı hakkı olan işbu râfi'ü'l-kitâb Himmet bin Hüseyin nam kimesne müteveffâ-yı merkûmun zevce-i metrûkesi ve vârisesi Ayşe binti nam hatun muvâcehesinde da'vâ edüb mahalle-i mezbûreden gelüb sâkin olduğı zamân oniki nefer kimesne menzil ihdân etmek için bir mikdâr arz-ı hâliyesi sâhib-i arzdan hakk-ı tasarrufun tasarruf ve tefvîz edüb beynimizde bi'r-râzı' iktisâm olundukda münâza'-fih olan mahall mezbûr el-Hac İvazın hissesine isâbet etmeğın müteveffâ-yı merkûm el-Hac İvaz sizin hisseneze isâbet eden yerlerin yağmur suyu cihât etdüğü

zamân cümle benim menzirim üzerine cereyân edüb nizâ‘ etdikde cümlemizin evlerinin yağmur suyu mezbûr el-Hac İvazın havlusu içinde cereyân etmek üzere suyulu için bir mikdâr havlu ziyâde verilen bu ânâ gelince vâki‘ olan yağmur suyu mezbûr el-Hac İvazın havlusu içine cereyân edegelüb hâlâ mezbûr el-Hac İvazın zevcesi merkûme Ayşe hatun benim havlum içinde cereyân eden yağmur suyunu kadîm mecrâsına icrâ etdirmeğe mâni‘ olur su’âl olunub hakikat-i hâl tahrir olunmak matlûbumdur dedikde gıbbe’s-su’âl ‘akîbü’l-inkâr mezbûr Himmetden takrîrine muvâfık beyine taleb olundukda ‘udûl-ı müslimînden Ahmed bin Turan ve Musa bin İslam nam kimesneler li-ecli’ş-şehâde meclis-i şer‘a hâzırân olub gıbbe’l-istişhâdi’ş-şer‘i fi’lvâki‘ mezbûr Himmet mahalle-i mezbûreye sâkin oldukları zamân oniki nefer kimesne bir mikdâr arz-ı hâliyeyi sâhibü’l-arzdan tasarruf ve tefvîz edüb beynlerinde bi’r-râzı iktisâm etdiklerinde münâzi’-fih olan mahall müteveffâ-yı merkûm el-Hac İvazın hissesine isâbet etmeğin merkûm el-Hac İvaz sizin hissenize isâbet eden yerlerin yağmur suyu cereyân etdüğü zamân cümle benim menzirim üzerine cereyân edüb nizâ‘ etdikde oniki nefer kimesnenin havlularının yağmur suyu mezbûr el-Hac İvazın havlusu içinden cereyân etmek üzere suyulu için bir mikdâr havlu ziyâde verüb bu ânâ gelince vâki‘ olan yağmur suyu mezbûr el-Hac İvazın menzili içinden cereyân edegelmişdir biz bu husûsa minvâl-i meşrûh üzere şâhidleriz şehâdet dahi ederiz deyü her biri edâ-i şehâdet-i şer‘iyye etdiklerinde gıbb-ı ri‘âyete şerâitü’l-kabûl şehâdetleri hîn-i kabûlde vâki‘ olduğu mevlana-yı mecbûr mahallinde ketb ve tahrir edüb ba‘dehu meclis-i şer‘a gelüb ‘alâ-vukû‘a ihbâr ve takrîr etmeğin mâ-hüve’l-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu harrere gurre-i saferü’l-hayr li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü’l-hâl

Mustafa Halife bin Ahmed el-kassâm

Ali bin Halil

Mustafa bin Uruc

Osman bin el-Hac Ahmed

Mustafa bin el-Hac Ahmed

Himmet bin Mehmed

El-Hac Ali bin Serdar

Abdulgaffar bin Sefer

Ve gayrihim mine'l-hâzirîn

SAYFA: 106

BELGE: 1

Bi'l-fi'il medine-i Manisada beytü'l-mâl emini olan Ahmed Beğ bin Mustafa nam kimesne mahfel-i kazâda el-Hac Eklence bin Mahmud nam râcil ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edüb medine-i mezbûrede vâki' Ali Ağa mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât eden Piyale bin Abdullah nam kimesneden mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı Mehmed nam kimesne mülkü ve bir tarafı nalband Osman mülkü ve iki tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub iki bâb kiremid örtülü tahtani ve sofayı ve ahuru veçardakı müştemil olan mülk-i menzilimi beytü'l-mâla 'âid olmağın emânetim hasebiyle menzil-i mezkûru merkûm el-Hac Eklenceye nakd-i râyicü'l-vakt yirmiüçbin akçeye bey'-i bât-ı sahîh-i şer' ile bey' ve teslîm edüb oldahi iştirâ ve tesellüm etdikden sonra meblağ-ı mezkûr yirmiüçbin akçeye merkûm el-Hac Eklence yedinden bi't-tamâm ve'l-kemâl alub kabz eyledim menzil-i mezkûr merkûm el-Hac Eklencenin mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbe't-tasdîk

Şühûdü'l-hâl

El-Hac Mehmed bin Ramazan

Mehmed Efendi bin Mustafa

Abdulkerim bin Ramazan

Mustafa bin Yusuf

Süleyman bin Ahmed

Mustafa bin Hasan

Ve gayrihim

SAYFA: 106

BELGE: 2

Medine-i Manisa mahallâtından Bölücek mahallesi sâkinelerinden Halime binti uzun el-Hac Mehmed nam hatun tarafından husûs-ı âti'z-zikri ikrâra vekîl olub mezbûreyi ma'rifet-i şer'iyye ile 'ârifân olan Kabil Efendi bin Abdullah ve Abdulgaffar bin Sefer nam kimesneler şehâdetlei ile şer'ân vekâleti sâbite olan Osman Çelebi bin Ebu Bekir nam kimesne Hasan bin el-Hac Ahmed muvâcehesinde ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm edüb mahalle-i merkûmede vâki' bir tarafı müvekkilem mezbûre (eksik) ve bir tarafı müşteri-i merkûm mülkü ve bir tarafı Mehmed bin el-Hac Turmuş mülkü ile müştemil mülk-i menziline merkûm Hasana nakd-i râyic (eksik) bin akçeye bey'-i bât-ı sahîh-i şer'i ile bey' ve teslîm edüb oldahi iştirâ ve tesellüm etdikden sonra semen-i mü'addid ve teslîm-i mebi'-i mahdûd eyledim ba'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mutasarrıf olsun dedikde gibbe't-tasdîk mâ-vaka'a bi't-taleb ketb olundu harrere fi'l-yevmi'l-'ışrîn min saferü'l-hayr li-sene 1050

Şühûdü'l-hâl

Abdi bin Abdullah

Ali bin Sefer

Mustafa bin Mehmed

Mustafa bin Hasan

Ve gayrihim

SAYFA: 106

BELGE: 3

Budur ki Medine-i Manisada Çabras-ı Kebîr mahallesinde bundan akdem vefât eden el-Hac Mustafa bin kimesnenin sulbi kebîr oğulları Memi ve Mehmed nam kimesneler meclis-i şer‘-i hatîr-i lazîmü’t-tevkîrde müteveffâ-yı mezbûrun zevce-i metrûkesi işbu râfi‘ü’l-kitâb Ak binti Memi nam hatun mahzarında takrîr ve ikrâr ve i’tirâf edüb babamız müteveffâ-yı mezbûrun zimmetinde vâlidemiz merkûme Ak hatunun yirmibeşbin akçe müsbit mehr-i mü’ecceli olub muhallefâtından edâsı lazım geldikde medine-i mezbûre sevâkından Yukarıhakaklar sûkunda vâki‘ bir tarafı Ak binti Mehmed dükkânı ve bir tarafı el-Hac Mehmed dükkânı ve bir tarafı rastacılar dükkânları ve bir tarafı tarîk-i ‘âmm ile mahdûd bir bâb müstecir dükkânını onbirbin akçeye ve (eksik) bağları dâhilinde vâki‘ bir tarafı el-Hac Mustafa bağı ve bir tarafı ağacı el-Hac Hüseyin bağı ve bir tarafı maamlacı Hüseyin bağı ve bir tarafı tarîk-i ‘âmm ile mahdûd bir dönüm bağı bin akçeye vâlidemiz merkûme Ak hatuna bey‘-i bât-ı sahîh-i şer‘i ile bey‘ ve teslîm edüb oldahi iştirâ ve tesellüm etdikden sonra semenleri olan meblağât-ı mezbûrân onbirbin akçeyi babamız zimmetinde olan yirmibeşbin akçe mehr-i mü’eccelinin onbirbin akçe zimmetine takâs eyledik

ba‘de’l-yevm zikr olunan hudûd ile mahdûd olan dükkân ve bir dönüm bağ vâlidemiz mezbûrenin mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yehtâr mutasarraf olsun dediklerinde mukırrân-ı mezbûrân Memi ve Mehmedin minvâl-i meşrûh üzere câri olan ikrârın el-mukırr-lehu’l-merkûme Ak hatun bi’l-muvâcehe tasdîk ve bi’l-müşâfehe tahkîk etdikden sonra mâ-hüve’l-vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu tahriren fi’l-yevmi’s-sâni min saferü’l-hayr li-sene hamsîn ve elf

Şühûdü’l-hâl

Kuzât Hasan Paşa bin Abdullah

El-Hac Mustafa bin Ali

Ebu Bekir bin Ahmed

Mehmed bin Abdullah

Mehmed bin Mehmed

Berat bin Seyfullah

İbrahim bin Sinan

Mustafa bin Hasan

Ve gayrihim mine’l-hâzirîn

SAYFA: 106

BELGE: 4

Nasbü’l-hâkimü’l-mevkiû ‘akdü’l-kitâb bi-tevki‘ihi’ş-şerif el-müstetâb-ı hâmilühu ‘akdü’l-kitâb Ali bin Mustafa vasîyyen ale’s-sagîrû’l-müddeu‘ Mehmed bin Ömer ve’s-sagîreti’l-müdde‘ün Ayşe binti Abdulmennan el-yevmihumâ min kabl-i sâkin Karye-i Saz mine’l-vâki‘ kazâ-i Manisa el-mahmiye basatı ahvâlihuma ve hıfz emvâlihuma müşkiletihi ileyhumâ bi’l-ırsi’ş-şer‘ min ebihima el-müteveffi’l-

mezbûrân-ı ümerân-ı rüştiümâ ve zamân-ı bülûğhumâ li-ihytiâcîhimâ ile'l-vasi ve hukûkenel-vesâyeti'l-mezbûre ve't-teberruh bi-ikâmeti hizmeti'l-vesayeti'l-mezbûre (okunmuyor) ve kabûlen sahihiyyi şeri'i cer'a ve leken ve harrere fi 13 min safer sene 1050

Şühûdü'l-hâl

Mehmed bin Himmet

Mahmud bin Maden

Halil Beşe bin Hasan

Mustafa bin İslam

Mustafa bin Hasan

Ve gayrihim

3) 79 Numaralı Manisa Şer‘îyye Sicili Belge Özetleri

SAYFA: 1, BELGE: 1

Manisa kadısı Şeyh Mehmed Efendi zamanında ölen Manisa sakinlerinin muhallefatları

Babakapusu (Babakuyusu) Mahallesinde sakin iken ölen Hüdaverdi oğlu Mahmud’un mirasının büyük kızları Ayşe ve Gülbeşah ve eşi Elif’e intikal etmesi ve muhallefatinin dökümü.

SAYFA: 1, BELGE: 2

Ayn-ı Ali Mahallesinde sakin iken ölen Müstecab oğlu Receb’in mirasının eşi Fatma ve küçük oğlu Mustafa ve büyük kızları Huri ile Cennet’e intikal etmesi ve muhallefatinin dökümü.

SAYFA: 1, BELGE: 3

Yaviler Mahallesinde sakin iken ölen Ali oğlu Süleymanın mirasının eşi İsmihan ve küçük oğlu Mahmud’a intikal etmesi ve muhallefatinin dökümü.

SAYFA: 1, BELGE: 4

Uncuboz Köyünde sakin iken ölen Ahmed oğlu Abdulgani’nin mirasının eşi Raziye ve küçük oğulları Ahmed ve Ali’ye intikal etmesi ve muhallefatinin dökümü.

SAYFA: 2, BELGE: 1

Saray Mahallesinde sakin iken ölen el-Hac Emirşah’ın mirasının eşi Gülsüm ve küçük oğulları Hasan ve Mehmed’e intikal etmesi ve muhallefatinin dökümü.

SAYFA: 2, BELGE: 2

Sartkoca ve Kefere Mahallesi avarızlarının beytül-mal emini el-Hac Hızır oğlu Ahmet Çelebi'nin muhallefatı ve dökümü.

SAYFA: 2, BELGE: 3

Baytara Köyü yakınlarında ölen Mihal Cobannik'in mirasının beytül-mal emini Ahmed Çelebiye intikal etmesi ve muhallefatının dökümü.

SAYFA: 2, BELGE: 4

Nikola Korte Beyzade Çiftliği yakınında ölen Cobannik'in mirasının beytül-mal emini Ahmed Çelebiye intikal etmesi ve muhallefatının dökümü.

SAYFA: 3, BELGE: 1

El-Hac İlyas-ı Sağır Mahallesinde sakin iken ölen Ahmed oğlu el-Hac Mustafa'nın muhallefatı ve dökümü.

SAYFA: 3, BELGE: 2

Masar Kurt Paşa Köyünde sakin iken ölen Mahmud Ağa'nın eşine düşen miras ve dökümü.

SAYFA: 3, BELGE: 3

Mayara Köyünde sakin iken ölen Balaban'ın muhallefatının dökümü.

SAYFA: 3, BELGE: 4

Öldürülen Abdurrahman Efendi'nin kan ve diyetine ait emir

Manisa kadısı Şeyh Mehmed Efendi'ye gönderilen, Manisa kazalarından Alayurddağı vergilerini toplamaya memur olan Abdurrahman'ın; Muarefli, Andıklı,

Uzunmemili, Büküblü, Hacılar, Öküzler, Taraklıçukuru, İsmailler, Tavukçukuru ve Okcular köylerine vergi toplamak için gittiğinde, bu köylerin halkından Halil, Mehmed, Mustafa ve Ferid tarafından öldürüldüğü. Bu kişilerin haklarında gerekli işlemlerin yapılması.

SAYFA: 4, BELGE: 1

AliBeğ camii imamı Zekeriyya Halifenin beratı.

Manisa kadısı Şeyh Mehmedin arzı üzerine Alibeğ camii imamı Zekeriyya'nın günlük beş akçe olan maaşının on akçeye çıkarıldığına dair berat.

SAYFA: 5, BELGE: 1

Kocakilisenin beratı.

Saruhan sancağı Manisa nahiyesi Kocakilise Köyüne ikibin akçe ile mutasarrıf olan Ali'nin görevinin Halil'e verilmesi ve Karaburgus, Karkile köylerine de mutasarrıf olduğuna dair berat.

SAYFA: 5, BELGE: 2

Gördesli İbrahim Beşe ve Kara Ahmed Beşe'nin hakkında ki emir.

Bağdat seferine katılmayan İbrahim ve Kara Ahmet hapisten çıktıktan sonra; İvaz, Ali ve Osman isimli kadıların yollarını keserek İvaz'ı yaralamaları ve diğerlerinin de atlarını çalmışları üzerine eşkiyaların haklarında gerekli işlemlerin yapılmasına dair emir.

SAYFA: 6, BELGE: 1

Gördes kazasına bağlı çiftlik sakinlerinden İbrahim oğlu Hacı Ali Bey'i öldüren Hacı Sefer ve Hüseyin Halife hakkında gerekli işlemlerin yapılması

SAYFA: 6, BELGE: 2

Saruhan sancağı Marmara köyü ve etrafına mutasarrıf olan Yusuf'un Bağdat seferine katılmaması üzerine onun yerine Ali'ye mutasarrıflık verilmesi.

SAYFA: 7, BELGE: 1

Saruhan sancağı Marmara nahiyesi ve köylerine beşbin akçe ile mutasarrıf olan Yusuf'un Bağdat seferine katılmaması üzerine yerine mutasarrıflığının Ali'ye devredildiği.

SAYFA: 7, BELGE: 2

Pilani Mehmed Halifenin emanet beratı.

Yaviler mahallesi mescidinde günlük beş akçe ile imam olan Mehmed rahatsızken, Ali isimli şahsın kanunsuz yoldan yerine geçmesi üzerine Mehmed'in görevine iadesine dair berat.

SAYFA: 7, BELGE: 3

Yaviler mahallesi mescidinde iki akçelik imamlık görevinin Mustafa isimli şahsa verildiğine dair nişan

SAYFA: 7, BELGE: 4

Yaviler mahallesi mescidinde günlük dört akçe ile imam olan Mehmed rahatsızken, Ahmed isimli şahsın kanunsuz yoldan görevini ele geçmesi üzerine Mehmed'in görevine iadesine dair nişan.

SAYFA: 8, BELGE: 1

Malkoç Bey, vergi borcu olan altıyüz esedi ve üçyüz riyal guruşu Mehmed Çavuş'a vermesi hakkında emir.

SAYFA: 8, BELGE: 2

Palamud nahiyesi Depecik camii debbağcılar, vergi borçlarından dolayı vergi memurları tarafından rencide edilmiş olup, vergilerden muaf oldukları.

SAYFA: 8, BELGE: 3

Pınarbaşı Beğbağları için emir.

Emekli yeniçeri İbrahim'in mutasarrıf olduğu Belek köyündeki Atabey, Şeyh Hasan, İsmail, Bahşi, Gılman, Gök, Andriki ve Adiloğlu çiftliklerine Mehmed Çavuş'un müdahale etmesinin engellenmesi.

SAYFA: 9, BELGE: 1

İstanbul ve etrafı patriki Partinos'un Anadolu ve etrafındaki kafirlerden vergi alınmak üzere tayin ettiği Milyos isimli rahibe müdahale edilmemesine dair Menemen, Alaşehir ve Urla kadılarına gönderilen berat.

SAYFA: 9, BELGE: 2

Ölen Medhenk oğlu Mihal'in muhallefatının beytül-mal emini Ahmed Çelebi'ye emanet edilmesi ve muhallefatın dökümü.

SAYFA: 10, BELGE: 1

Bektaş mahallesinde sakin iken ölen imam oğlu Ahmed'in muhallefatının beytül-mal emini Mehmed oğlu Hasan Beşe'ye emanet edilmesi.

SAYFA: 10, BELGE: 2

Alaybeğ mahallesinde sakin iken ölen Abdullah kızı Sakine'nin muhallefatının el-hac Tural ve Emanlu'ya intikal ettiği ve muhallefatının dökümü.

SAYFA: 11, BELGE: 1

Ceraslar-1 Kebir mahallesinde sakin iken ölen Hasan kızı Fatma'nın muhallefatının beytül-mal emini Yahya oğlu Ahmed Beğ'e emanet edilmesi ve muhallefatının dökümü.

SAYFA: 11, BELGE: 2

Ceraslar-1 Kebir mahallesinde sakin iken ölen Abdullah kızı Mercan hanımın muhallefatının küçük torunları Mehmed ve Mustafa ile küçük kızı Fatma'ya intikal ettiği ve muhallefatının dökümü.

SAYFA: 12, BELGE: 1

Ceraslar-1 Sagir mahallesinde sakin iken ölen Abdulgani oğlu Halife'nin muhallefatı eşi Fatma'ya, büyük Oğlu Abdulvahab'a, büyük kızları Ayşe ve Kerime'ye intikal ettiği ve muhallefatının dökümü.

SAYFA: 12, BELGE: 2

Ceraslar-1 sagir mahallesi sakini iken ölen Halifenin muhallefatının büyük oğlu Abdulvahab'a intikal ettiği.

SAYFA: 12, BELGE: 3

Dilşikar mahallesinde sakin iken ölen Abdurrahman kızı Zahide hanımın muhallefatı eşi Süleyman oğlu Mehmed ve küçük oğlu Süleyman'a intikal ettiği ve muhallefatının dökümü.

SAYFA: 13, BELGE: 1

Dilşikar mahallesi sakinlerinden iken ölen Bali oğlu Mehmed'in muhallefatinın eşi Mustafa kızı Ayşe ve büyük oğlu Abdulkadir ve küçük kızı Fatma'ya intikal ettiği ve muhallefatinın dökümü

SAYFA: 13, BELGE: 2

Attarace mahallesi sakinlerinden iken ölen Fatma Hatun'un muhallefatinın dökümü.

SAYFA: 14, BELGE: 1

Emekli vergisini toplamaya memur Recep ağaya gönderilen emir.

Saruhan sancağına ait emekli vergilerinin hepsinin tamam edilerek toplanması ve gönderilmesine dair emir.

SAYFA: 14, BELGE: 2

Saruhan sancağı vergilerini toplamaya görevli memur Recep'e, vergileri toplayıp gönderilmesine dair emir.

SAYFA: 15, BELGE: 1

Sarı Çavuşzade'nin hüccetidir

Gürhane mahallesinden Edhem Çavuş kızı Mehtab'ın Şeyh Çelebi ile Ramazan huzurunda Uncuboz Köyündeki yarım hisse değirmenini Ali Çelebi'ye satması.

SAYFA: 16, BELGE: 1

Saruhan Sacağı'nda güherçile vergisi toplamak için görevli Osman'a, taşra halkı bizde tüm vergilerden muafız diye vergi vermek istememeleri üzerine mukataat defterine bakılıp kayda göre muaf olanlardan vergi almaması ve muaf olmayanlardan almasına dair emir.

SAYFA: 16, BELGE: 2

Yave keferenin cizye mektubu

Saruhan Sancağı'ndaki Yave keferesinin cizye ve diğer vergileri; Kıbtıyan, Karayağmurluklu ve Ekrad taifelerinin üzerlerine olduğu ve Şeyh Mahmud Çelebi'ye temessük olarak verildiği.

SAYFA: 16, BELGE: 3

Silahdaran Musa Ağa'ya kethüda vekili görevi verilmesi.

SAYFA: 17, BELGE: 1

Mekke eski kadısı Muhammed'in Manisa'ya mutasarrıf olarak tayin olunduğu.

SAYFA: 17, BELGE: 2

Saruhan Sancağı mütesellimine hüküm; Manisa'da tütün içindiği, alınıp, satıldığı ve şerbet olarak kahve satan Ali Molla'ya iltimas geçildiği, gizliden duhan çekildiği şikayeti üzerine ceza vermesi için Vezir-i azam Mustafa Paşa görevlendirilmiştir.

SAYFA: 18, BELGE: 1

Karacakoyunlu ve Çulluyan taifesinin vergilerini toplamaya görevli Birgi Kazası Manda Köyünde sakin Ahmed Beğ'in, vergileri toplamasına yardımcı olmaları için Manisa, Ilıca ve Sart efendilerine emir.

SAYFA: 18, BELGE: 2

Karacakoyun ve Bayramlı reayasının vergisini toplamaya görevli Çavuş Mustafa Beğ'in, Kızılkeçiden gayri diğer vergilerin toplanmasına yardımcı olması için Manisa kadısına emir.

SAYFA: 18, BELGE: 3

Abdullah Efendi'nin Palamud Nahiyesi naibliğine tayini.

SAYFA: 18, BELGE: 4

Çavuşönü mahallesinde Mehmed Vani mescidinin mütevellisinin ehil olmadığından dolayı yerine Mevlana Şaban'ın tayini.

SAYFA: 19, BELGE: 1

Manisa Kazası beytül-mal emini Ahmed Beşe'nin içinde bulunulan sene beytül-mallarına mutasarrıf olduğu ve mani olunmaması.

SAYFA: 20, BELGE: 1

Kale dizdarlarının beratlarının yenilenmesi için Abdulgani Ağa'nın görevlendirildiğinin Çavundurlu, Bergama ve Akhisar kadılarına bildirilmesi.

SAYFA: 20, BELGE: 2

Saruhan Sancağındaki yaya ve müsellemlerine mahsub olmak üzere vergilerin Mustafa Veli tarafından toplanılacağı ve gerekli yardımların yapılması.

SAYFA: 20, BELGE: 3

Hind kızı Zeyneb'in bülüğ olmadan önce Zeyd'e nişanlandığı, bülüğe erdikten sonra Zeyneb'in bunu kabul etmemesi.

SAYFA: 20, BELGE: 4

Manisa'da kethüda vekili olan Musa Ağa'nın bu göreve muktedir olmadığı ve yerine Doğancızade Mehmed Ağa'nın tayini.

SAYFA: 21, BELGE: 1

Manisa'da eksper olan Hasan'ın kayıp olması üzerine yerine Ramazan oğlu Osman'ın tayini.

SAYFA: 21, BELGE: 2

Ferhad Paşa evkafına İbrahim'in müteveli tayin edilmesi.

SAYFA: 21, BELGE: 3

Sarinasuhlar Köyünden Mehmed oğlu Ali ile Belek Köyünden Abdullah Beşe'nin başvurusu ile; Abdullah oğlu Abdalbaki Hasan'ın askerlerinden Kasım, Balaban ve Ali adlı kişilerin Veli ve Nasuh adlı iki kardeşi Gördes ırmağında boğdukları ve itiraf etmeleri üzerine Hasan'ın meclis zabiti Mehmed Ağa'ya teslimi.

SAYFA: 21, BELGE: 4

Sarinasuhlar Köyünden iki kardeşi Gördes ırmağında boğup öldüren beş kişiden ikisinin ele geçirilip haklarından gelindiği.

SAYFA: 22, BELGE: 1

Manisa'daki altı bölük halkına Abdulgani oğlu Abdurrahman'ın zabıt ve kethüda tayin edildiği.

SAYFA: 22, BELGE: 2

Manisa'daki altı bölük halkına Abdulgani oğlu Abdurrahman; zabıt ve kethüda tayin edilip, altı bölük halkı içinde hak ve adaleti sağlamak, fakirleri korumak ve hırsızlık yapan bazı levent sipahilerinin haklarında gerekli işleri yapmakla görevlidir.

SAYFA: 22, BELGE: 3

Anadolu Beylebeği'nin Manisa kadısına gönderdiği; Hüsnu adlı tüccarın mallarını Saruhan Sancağın Hızırlı Köyünden Halil oğlu Mehmed, Demirci oğlu Halil, Kör Hacı, Mustafa, Şaban, diğer Mustafa, Hacı Abdullah, Yörükoğlu, Kızıl Halil ve Karabıyikoğulları tarafından gasb edilmesi üzerine haklarında gerekli işlemlerin yapılmasına dair emir.

SAYFA: 23, BELGE: 1

Anadolu Eyaleti mutasarrıfı olan vezir Mehmed Paşa'nın Manisa kadısına gönderdiği; Palamud Nahiyesine mutasarrıf olan Derviş Mustafa'nın, Kozanlık (İnler) Köyüne icmalli kılıç zeameti ve Karabergos Köyü tımar ve zeametine mutasarrıf iken Diyecek Köyünden Mehmed, Mustafa, Ömer ve İsa adlı sipahiler bunu kabul etmemeleri üzerine Anadolu Eyaleti mutasarrıfı Hüseyin Paşa tarafından defterlerin kontrolü neticesinde tekrar berat gönderilip bu şahısların Derviş Mustafa'ya müdahalesinin engellenmesi hakkında emir.

SAYFA: 23, BELGE: 2

Nik Nahiyesi Ermenas Köyünde Ramazan camiinin imamlık beratının Sultanın değişmesi üzerine yenilenmesi.

SAYFA: 24, BELGE: 1

Manisa'da eksper olan Hasan'ın kayıp olması üzerine yerine tayini olan Ramazan oğlu Osman'a, Hasan'ın müdahale ettirilmemesi.

SAYFA: 24, BELGE: 2

Alacayan Köyüne mutasarrıf olan Ali adlı sipahi'nin tartışmalı olan tımarına düşen mahsülün köylüden alınıp kendisine verilmesi talebi üzerine, halktan iki kere alınmamak kaydıyla gerekli tahsilatın yapılması için Manisa kadısına emir.

SAYFA: 24, BELGE: 3

Yusuf oğlu Ahmed'in Alacayan tımarına yeniden mutasarrıf olduğu ile ilgili beratının yenilenmesi.

SAYFA: 24, BELGE: 4

Alacayan Köyü'ne Bogos Ağa'nın subaşı olarak görevlendirilmesi.

SAYFA: 25, BELGE: 1

Alibeğ camii evkafı köylerinden Ormaniçi Köyü vergilerini verdiği halde beylerbeği, voyvoda, subaşı ve sair taife tekrar köyden vergi isteyip yiyecek ve hayvanlarını almaları üzerine bu durumun men edilmesi bir daha şikayetin gelmemesine dair Manisa kadısına emir.

SAYFA: 25, BELGE: 2

Ramazan Çelebi'ye iltizam olan Sultan Murad Han camii evkafının Şerife ve Burunabad mukataalarının içinde bulunulan sene gelirinden imarete odun alınıp geri kalanın ise vakfa teslim edilmesi hakkında emir.

SAYFA: 25, BELGE: 3

Zahide'nin kardeşi ölüp, çocuğu olmadığından Sabuncu köyündeki arazileri Zahide almaz ise ortağı olan amcası Mustafa'ya verilmesi alır ise Zahide'ye verilmesi hakkında emir.

SAYFA: 26, BELGE: 1

Manisa'daki bakkalların alıp sattığı eşyaları başka esnafların alıp satmasının men edilmesi.

SAYFA: 26, BELGE: 2

Nik Nahiyesine bağlı Saruhanoğlu evkafından Karaoğlanlı, Herdemşe ve Karacaali Köyleri vergilerini zabıtlere verdikleri halde, hala rencide edilmelerinin men edilmesi.

SAYFA: 26, BELGE: 3

Mevlevihane evkafı mütevellisi Şeyh Ramazan'a; evkaf köyleri olan Karaoğlan, Herdemşe ve Karacaali köylerinin defterde kayıtlı reyalarından bazılarının eski yerlerine gönderilmeleri bunlardan vakfa kayıtlı olanların ise çift bozan vergilerinin alınması ve haklarında gerekli işlemlerin yapılması hakkında emir.

SAYFA: 26, BELGE: 4

Çayırılı tımarının mutasarrıfı Nurullah Çelebi'nin oğulları Abdi Çelebi ve Ramazan Çelebi'nin çocuksuz olarak ölmeleri üzerine, tımarın anneleri Sübhanzade Fatma'ya devri.

SAYFA: 27, BELGE: 1

Saruhanolu İshak Çelebi evkafı mütevellisi Şeyh Ramazan'ın isteği üzerine; Ali Beğ evkafı ile nöbetleşe ziraat yaptıkları halde Ali Beğ evkafı celeplerinin İshak Çelebi evkafı celeplerine mani oldukları, bunun engelenmesi ve vakfın zarara uğratılmaması gerektiği.

SAYFA: 27, BELGE: 2

Turgutlu hası Gelenbaba Köyü halkının penbe, susam, buğday ve arpa gibi hububatların vergilerinin toplaması için Süleyman'ın görevlendirildiği ve zorluk çıkarılmaması için Manisa kadısına hükm.

SAYFA: 27, BELGE: 3

Dergah-ı muallam mutasarrıfı Mehmed'in Saruhan Sancağı Sartlu Köyü'ne mutasarrıf tayin olduğu, vergileri toplamakla görevlendirildiği ve başkasının müdahale etmemesi için Manisa kadısına emir.

SAYFA: 28, BELGE: 1

Manisa Nahiyesi Bergos ve Karık Köyleri tımarının boş olmasından dolayı sefere katılmak şartıyla Mehmed'e tevcih edilmesi.

SAYFA: 28, BELGE: 2

Urganlı , Atala ve sair yerlerdeki altı bölük halkına Mahmud İbrahim Musa'nın kethüdayeri ve zabıt tayin olunup, bazı levend taifesinden halka zulüm ve rencide edenleri engellemesi.

SAYFA: 28, BELGE: 3

Saruhan Sancağı Güzelhisar Nahiyesi tımarına mutasarrıf olan Anadolu defteri çavuşu Mehmed'in, sefere katılmak şartıyla beratı yenilenip mutasarrıf tayin edilmesi.

SAYFA: 29, BELGE: 1

İshak Çelebi türbesine bakan Mehmed'in ölümü ile yerine Ali oğlu İbrahim'in görevlendirilmesi.

SAYFA: 29, BELGE: 2

Okcu Ali Baba zaviyesine mutasarrıf olan Ahmed'in beratının yenilenmesi.

SAYFA: 29, BELGE: 3

Palamud Nahiyesi Sakarya Köyü Beyazıt mezrası tekkesine mutasarrıf olan kimse tekkeye bakmayıp harap bırakmasından dolayı yerine Seyyid Abdullah'ın mutasarrıf tayin edildiğinin beratı.

SAYFA: 29, BELGE: 4

Sultaniye Camii imaretinden pirinç bakkalı olan Hızır'ın yerine Hasan'ın müdahale etmesi üzerine, Hızır'ın yeniden aynı yere vazifelendirilmesi ve Hasan'ın müdahalesinin engellenmesi.

SAYFA: 29, BELGE: 5

Musa Paşa camiinin Alacalu Köyü Kuşluk mezrası vakfının mutasarrıfları olan İslam, Ali, Ebu Bekir, Ömer ve İbrahim'in beratlarının yenilenmesi.

SAYFA: 29, BELGE: 6

Palamud Nahiyesi Bozköy ve etrafına mutasarrıf olan Ramazan'ın ölmesi üzerine Halil'in sefere katılmak şartıyla mutasarrıf tayin edildiği.

SAYFA: 30, BELGE: 1

Aydın, Saruhan , Manisa ve Sağla Sancak efendilerine; Canik Sancağı'nda gureba-i tural taifesinin içinde bulunulan yılın gelirine mutasarrıf olan Hasan Ağa'nın gelir hakkını Mehmed Paşa'ya sattığı.

SAYFA: 30, BELGE: 2

Habur Ali taifesinin eski iltizam borcunu toplayıp göndermesi için kadı Hasan'ın görevlendirilmesi ve kendisine zorluk çıkarılmaması.

SAYFA: 30, BELGE: 3

Belek Köyündeki vaiz Şeyh Süleyman'ın yerine Osman'ın tayin edildiğine dair berat.

SAYFA: 30, BELGE: 4

Ali Beğ camii evkafına kâri olarak Mevlana Şeyh Mehmed'in görevlendirilmesi.

SAYFA: 31, BELGE: 1

Hüsrev Ağa camiinde hayr-han olan Muhyeddin'in ölmesi üzerine yerine Şeyh Ahmed'in getirildiği.

SAYFA: 31, BELGE: 2

Menemen Kazasına mutasarrıf olan Rıdvan'ın Saruhan Sancağı Köyündeki vergileri toplayıp, haksız yere fazla ve başkasına toplattırmaması için berat.

SAYFA: 32, BELGE: 1

Yakup Ağa evkafi katibi olan Ahmed'in beratının yenilenmesi.

SAYFA: 32, BELGE: 2

Yakup Ağa evkafı katibi Ahmed'e, sahte berat ile Mehmed'in müdahalesinin engellenmesi.

SAYFA: 32, BELGE: 3

Süleyman Han validesi evkafı nazırı olan Gazanfer Ağa'nın yerine Hamza'nın görevlendirilmesi.

SAYFA: 32, BELGE: 4

Belek Nahiyesi Ahikler (?) Köyündeki zaviyeye Şeyh Mehmed'in mutasarrıf olarak tayin edildiği.

SAYFA: 33, BELGE: 1

Saruhan Sancağı Ilıca Nahiyesi Verimli Köyü mutasarrıfı Ali Çavuş'un Bağdad seferinde ölmesi üzerine yerine sefere katılmak şartıyla Mustafa'nın görevlendirilmesi beratı.

SAYFA: 33, BELGE: 2

Anadolu ve Rumeli'ndeki Ermeniler ile Medine-i Münevvere, Kayseriyyeli, Vanlı, Bilisli, Karamanlu, Culhalı, Anadolu Rûmî, Kefeli ve macir vilayetlerinden ticaret için gelenlerin vergilerini toplamakla görevli ayanlar Ali ve Salih'e her türlü kolaylığın sağlanması ve müdahale edilmemesi için Sultanönü, Karesi, Saruhan, Aydın ve Sağla Sancakları kadılarına emir.

SAYFA: 34, BELGE: 1

Ermeniyan taifesi hazinelerini toplamakla görevli Ali Ağa'ya ait olan değirmene kimsenin müdahale etmemesi ve bu hususta İbrahim Çelebi, diğer İbrahim Çelebi ve Hazret adlı kimselerin görevlendirildiği.

SAYFA: 34, BELGE: 2

Aydın, Bayramlı ve Karacazıburunlu'nun kürekçiler vergisinin toplanıp tersane emini Mahmud'a gönderilmesine dair kadılara emir.

SAYFA: 46, BELGE: 1

Danişmendlü Mahallesinden olup İstanbul Kadırga limanında oturan Sefer oğlu Ömer Ağa'nın Veled-i Yorgi evkafındaki dükkanını Mustafa oğlu Osman Efendi'ye sattığı.

SAYFA: 46, BELGE: 2

Camii-i kebir yakınında Seyyid İbrahim zaviyesi mutasarrıfları el-Hac Hüseyin oğlu Mehmed Efendi ile Kahraman oğlu Mahmud Efendiler'in, zaviye dahilindeki araziyi Ermanas Köyü'nden Madendede oğlu Ali'ye sattıklarına dair.

SAYFA: 47, BELGE: 1

Karayunus mahallesinde sakin iken ölen Mehmed oğlu Kurt Çelebi'nin küçük oğlu Abdurrahman'ın vasisi annesi Hasan kızı Ayşe'nin, kassam Musa oğlu el-Hac Ali'den Abdurrahman'a ait paranın geri kalan kısmını aldığı ve alacağı olmadığı.

SAYFA: 47, BELGE: 2

Bektaş mahallesinden Abdunnebi oğlu Maden ve eşi Yusuf kızı Fatma'nın evlerini basan Hüseyin'in, iyi bir insan olmadığı anlaşıldığı.

SAYFA: 48, BELGE: 1

Attarice mahallesinden el-Hac Hasan kızı Fatma'nın, el-merhum el-Hac Süleyman kızı diğer Fatma'nın kardeşi el-Hac Süleyman'ın kızı olup mirasına ortak olduğunu ikrarı.

SAYFA: 48, BELGE: 2

Gürhane mahallesinden Abdullah oğlu Veli'nin Çepuraslar-1 Kebir mahallesinde sakin iken ölen Yahya'dan satın aldığı dükkanın; Yahya'nın çocukları Mehmed, Ayşe ve Hatice'ye vasi olan Ali kızı Selime'ye kalan borcunu ödemesi ile satışın gerçekleştiği.

SAYFA: 49, BELGE: 1

Çepuraslar-1 Kebir mahallesinde sakin iken ölen Yahya'nın çocukları Mehmed, Ayşe ve Hatice'ye Ali kızı Selime'nin vasi olarak tayin edildiği.

SAYFA: 49, BELGE: 2

Kesedar Mehmed Efendi'nin, oniki adet devesini Danişmend Halil mahallesinden Salih Ağa oğlu Mustafa'ya satmasından dolayı kalan borcun tamamen ödendiği.

SAYFA: 50, BELGE: 1

Mehmed Efendi kızı Abide'nin kocası Mustafa Ağa kayıp olduğundan, çocukları Süleyman ve Ayşe ile yanlarındaki hizmetlileri Abdullah kızı Nazende ve Abdullah oğlu Dilaver'in ihtiyaçları olan nafakanın hayrattan karşılanması.

SAYFA: 51, BELGE: 1

Veli Beğ evkafı mütesellimi Sefer oğlu Halil Efendi'nin vakıf değirmenini, Atarlıca mahallesinden Bayram oğlu Ramazan'a satması.

SAYFA: 51, BELGE: 2

Çengioğlu mahallesinden ölen Memi kızı Teslime'nin kızları Fatma ve Hayrönnisa'nın, annelerinden kalan iki adet evi aralarında paylaştığı.

SAYFA: 51, BELGE: 3

Manisa kalesi camii imamı Ali oğlu Mustafa Halife ve kardeşi Hasan'ın İkihisar mevkiindeki bağlarını Hacı Rıdvan kızı Ayşe ve annesi Meryem'e sattıkları.

SAYFA: 52, BELGE: 1

Yukarı Ermeniler mahallesinden Çadek oğlu Murad'ın evini basıp giyim ve ziynet eşyalarını çalan, Turgutlu'dan Şaban, Turan, Hasan, Mustafa ve Yusuf'un bu suçlarını kabul ve çaldıkları eşyaları teslim ettikleri.

SAYFA: 53, BELGE: 1

Danişmend Halil mahallesinden El-Hac Mehmed oğlu Ali Efendi'nin, Süleyman oğlu Bayram Beğ'in dükkanını satın alması.

SAYFA: 53, BELGE: 2

Çarşı mahallesinden kayıp olan İbrahim'in, eşi Musa kızı Teslime ve küçük kızı Tamam'ın nafakaya ihtiyacı olduğu ve kocasının mallarından nafaka bağlanması.

SAYFA: 54, BELGE: 1

Manisa iltizam emini Mustafa oğlu Ahmed Beğ'in yaralı olarak debbağhanede ölü olarak bulunmasında debbağhane çalışanı Mehmed oğlu Hüseyin'in dahli ve haberinin olmadığı.

SAYFA: 54, BELGE: 2

Aliğa mahallesinde sakin iken ölen Osman Beğ oğlu Mustafa Beğ'in kızı Ayşe'nin babasının mirasına kardeşlerinin el koyması üzerine Osman oğlu Mustafa Beğ'i dava için vekil tayin ettiği.

SAYFA: 54, BELGE: 3

Nik mahallesinden Abdullah oğlu Yusuf'un oğlu Hasan'ı eski kapucubaşı ağası Ramazan oğlu Osman Beşe'nin bıçak ile yaraladığını ve şahitlerin şهادetleri ikrarı ile durumun sabit olduğu.

SAYFA: 55, BELGE: 1

Aliayni mahallesinden ölen Hamza oğlu Mustafa Beğ'in eşleri Rahime, Emine ve çocuklarına miras kalan değirmene Osman oğlu Mehmed Çelebi'nin el koyması üzerine, Mehmed Çelebi'nin değirmeni Hamza ölmeden önce aldığı ve kalan borcunu da varislere verdiği.

SAYFA: 57, BELGE: 1

Gürhane mahallesinde sakin iken ölen Mehmed oğlu Mahmud'un eşi Edhem Çavuş kızı Mahtab'ın, eşinden kalan değirmenin kendi hissesine düşen kısmına kızı Memini'nin el koyması üzerine, hissesinin parasını kızından aldığı.

SAYFA: 57, BELGE: 2

Danişmend Halil mahallesinden el-Hac Mehmed oğlu Receb Çelebi'nin Hasan Çelebi'ye satmış olduğu çuka, kumaş ve dülbend alacağından kalan kısmın ödendiği.

SAYFA: 58, BELGE: 1

Saruhan Sancağı mütesellimi Hasan oğlu Mehmed Ağa'nın, Bektaş mahallesinden Osman oğlu Fazlullah'ın köylerden hayvan ve malzeme çalıp başka yerlerde sattığının şahitlerin ikrarları ile Fazlullah'ı sevki.

SAYFA: 59, BELGE: 1

Gülman Köyünden Abdullah oğlu Ali Arab'ın, İshak Paşa camii evkafında bulunan tarlayı, üzerindeki arpa ve iki camuzunu ile birlikte el-Hac Abdullah oğlu Mehmed Çelebi'ye sattığı.

SAYFA: 59, BELGE: 2

Bağdad seferinde lazım olan zahireleri nakleden el-Hac Müstecab oğlu el-Hac Musa'nın, İstanbul'da sakin Abdullah oğlu Mehmed Beşe'ye olan borcunun bir kısmını verdiği ve bir kısmının zimmetinde kaldığı.

SAYFA: 60, BELGE: 1

Bağdad seferinde lazım olan zahireleri nakleden el-Hac Müstecab oğlu el-Hac Musa'nın, Saray mahallesinden Turmuş oğlu Musa Beşe'ye olan borcunun hepsini verdiği ve borcunun kalmadığı.

SAYFA: 60, BELGE: 2

Bağdad seferinde lazım olan zahireleri nakleden el-Hac Müstecab oğlu el-Hac Musa'nın, Kastamonu'dan Bayram oğlu Mehmed Beşe'ye olan borcunun hepsini verdiği ve borcunun kalmadığı.

SAYFA: 61, BELGE: 1

Bağdad seferinde lazım olan zahireleri nakleden el-Hac Müstecab oğlu el-Hac Musa'nın, Çarşı mahallesinden İbrahim oğlu Mehmed Beşe'ye olan borcunun hepsini verdiği ve borcunun kalmadığı.

SAYFA: 62, BELGE: 1

Bağdad seferinde lazım olan zahireleri nakleden el-Hac Müstecab oğlu el-Hac Musa'nın, Atarlıca mahallesinden el-Hac Abdulkerim oğlu Mehmed Beşe'ye olan borcunun hepsini verdiği ve borcunun kalmadığı.

SAYFA: 63, BELGE: 1

Kefere mahallesinden Abdullah oğlu Arslan, evini Hristiyan olan Nikola kızı Emilyos'a sattığı.

SAYFA: 63, BELGE: 2

İmad mahallesinden Ahmed oğlu Mustafa'nın yolda giderken parasını gasbeden Nik Nahiyesi Kirman köyünden Abdullah oğlu Ali Arab'ın parayı geri iade ettiği.

SAYFA: 63, BELGE: 3

Ceraslar-ı Kebir mahallesinde sakin iken ölen Ebu Bekir oğlu Mustafa'nın oğlu Ali'nin vasisi Muslihiddin'in ecnebi olduğu şikayeti üzerine yerine vasi olarak annesi eş-Şeyh Osman kızı Tayyibe'nin tayini.

SAYFA: 64, BELGE: 1

Belek köyünden Rıdvan oğlu Receb'in, aynı köy sınırındaki bağ ve harabe bağ yerini Sinan Efendi oğlu el-Hac Yahya Efendi'ye sattığı.

SAYFA: 64, BELGE: 2

Karayunus mahallesinden Hasan kızı Nisa'nın, eşi Ali oğlu Mustafa Osman'da olan mehrini istemesi üzerine Osman'ın boşanırken mehrini verdiğini bildirmesi.

SAYFA: 64, BELGE: 3

Çelebi hamamı evkafının mütevellisi İsmail oğlu Mehmed Halife ve hamam nazırı el-Hac Hasan oğlu el-Hac Abdunnebi'nin, hamamın masraflarını karşılamak şartıyla üç seneliğine Veli oğlu Ali'ye kiraladıkları.

SAYFA: 64, BELGE: 14

Hüsrevağa mahallesinden Abdullah kızı Fatma'nın, Emlas Nahiyesi Karacaahmed Köyündeki dört dönüm bağı eşi Ömer'e sattığı.

SAYFA: 64, BELGE: 5

Eskihisar mahallesinden Halil oğlu Sefer'in kızını zorla almak isteyip tehdit eden Ahmed oğlu Himmeh'in, iyi biri olmadığını şahitlerin beyanı ile belgelendiği.

SAYFA: 65, BELGE: 1

Sultan mahallesinden ayakkabıcı Kadri oğlu İbrahim, es-Seyyid Halil oğlu es-Seyyid Osman Çelebi'den borç alıp rehin olarak sim baftalı kuşak verdiği: sonra da Osman Çelebi bu kuşağı satıp alacağını içinden aldıktan sonra paranın üstü için de İbrahim'e gülafi sim dellabi verdiği.

SAYFA: 65, BELGE: 2

Ayn-ı Ali mahallesinden İbrahim kızı Fatma'nın, eşi Emirşah oğlu Ahmed'in, evi terkedip iki-üç ay başka yerlerde eğlenip, eve nafaka bırakmadığından dolayı bir daha evi bir aydan fazla terk ettiği takdirde kendisinden boşanacağını ikrar etmesi.

SAYFA: 66, BELGE: 1

Emlak Nahiyesi Uncuboz köyünde sakin iken ölen Hasan Beğ'in eşi ve kızları, Hasan Beğ'den kalan değirmendeki hisselerini kızlardan İsmihan'ın eşi Mustafa oğlu Osman Beşe'ye sattıkları.

SAYFA: 66, BELGE: 2

Ceraslar-ı Kebir mahallesinden Abdullah kızı Ayşe'nin, boşandığı eşi Mustafa oğlu Mehmed'e evdeki eşyalardan bazılarından ferağat edip iade ettiği.

SAYFA: 66, BELGE: 3

Halidli köyü camii evkafının mütevellisi Şaban oğlu İbrahim'in yaşlı olmasından dolayı yerine Ebu Bekir oğlu Ahmed Çelebi'nin tayini.

SAYFA: 67, BELGE: 1

İmad mahallesinden Muharrem oğlu Hüsam'ın üç seneliğine el-Hac Ali oğlu el-Hac Mehmed'e kiraya verdiği evini, el-Hac Mehmed'in Hasan oğlu Hüseyin adlı kişinin ölen babası Hasan'a satması üzerine evin Hüsam tarafından el-Hac Mehmed'e kiraya verildiği, bu durumu da şahitlerin şahitliği üzerine sabit olduğu.

SAYFA: 67, BELGE: 2

Göktaşlı mahallesinden Mehmed Efendi oğlu Ahmed'in mahkemeye başvurusu üzerine; Saruhan mütesellimi Mehmed Ağa'nın kethüdası ve vekili Derviş Ağa'nın kardeşi Ahmed Ağa'nın Ilıca Kazası Yeniceli köyündeki çiftliğinden Abdi kızı Ümmühan ile Ali oğlu Maden'in birlikte kaçtığı ve Balıkesir'de bulunup Ümmühan'ın eşi Ramazan'ın hakaret ettiği için kaçtıklarını başka bir kimse ile davalarının olmadığı.

SAYFA: 68, BELGE: 1

Gürhane mahallesinden Ahmed kızı İhsan'ın, evini Musa oğlu el-Hac Hüseyin Beşe'ye sattığı.

SAYFA: 68, BELGE: 2

Atarlice mahallesinden Mehmed oğlu Mustafa'nın, babasından kalan arsadaki hissesini el-Hac Abdulkerim oğlu el-Hac Mehmed Beşe'ye sattığı.

SAYFA: 68, BELGE: 3

Gürhane mahallesinden Veli kızı Fatma'nın, boşandığı eşi Reşid oğlu el-Hac Yunus'da olan mehrinden feragat ettiği.

SAYFA: 69, BELGE: 1

Elhac ivaz Paşa mahallesinden Abdulmennan kızı Semizar'ın, el-Hac Said oğlu Abdulmümin Efendi'den aldığı borcu Kastamonu'da teslim edeceği.

SAYFA: 69, BELGE: 2

Çarşı mahallesinden Sefer kızı Halime'nin, boşandığı eşi el-Hac İnan oğlu el-Hac İbrahim'de olan mehrinden vazgeçtiği.

SAYFA: 69, BELGE: 3

Deveciler mahallesinden Mehmed kızı Gencihan'ın, evini Hamza oğlu Hasan ve eşi Tevrile'ye müştereken sattığı.

SAYFA: 70, BELGE: 1

Atarlıca mahallesinden Nasuh Ağa oğlu Ebussaid Ağa, evini el-Hac Abdulkerim oğlu Mehmed Beşe'ye sattığı.

SAYFA: 70, BELGE: 2

Deveciler mahallesinden Muhyiddin oğlu el-Hac Mehmed'in, evini Hasan oğlu Mustafa Beğ'e sattığı.

SAYFA: 70, BELGE: 3

Deveciler mahallesinden el-Hac Mehmed kızı Ayşe'nin, evini Hasan oğlu Mustafa Beğ'e sattığı.

SAYFA: 71, BELGE: 1

Kafirboz mahallesinden Bogos kızı Andorine'nin çocuklarının vasisi ve babaları olan Kasım oğlu Karced adlı zımmının, Kafir köyündeki çocukların hissesi olan eski bağı Derviş oğlu Sager'e sattığı.

SAYFA: 71, BELGE: 2

Kamacılar (?) mahallesinden Abdullah oğlu Süleyman'ın Rıdvan kızı Ayşe'den alacağı olduğunu söylemesi üzerine Ayşe'nin de vereceği olmadığına yemin ettiği.

SAYFA: 71, BELGE: 3

Bahadurlu köyünden Veli oğlu Hasan'ın, evini İbrahim oğlu Halil Beğ'e sattığı.

SAYFA: 71, BELGE: 4

Bahadurlu köyünden İbrahim oğlu Halil Beğ'in, evini Abdullah oğlu Hasan Beşe'ye sattığı.

SAYFA: 72, BELGE: 1

Saruhan Livası Çayırçakşe makataası mültezemi olan Ali Nazır'ın, Balamud Nahiyesi Ovacık tımarını elinde bulunduran Maden oğlu Sarı Mahmud'daki alacağının çoğunu tahsil edip kalanına da senet aldığı.

SAYFA: 72, BELGE: 2

Manisa kalesinden Rıdvan kızı Ayşe'nin boşandığı eşi Süleyman oğlu Mustafa'dan olan kızı Rahime'ye nafaka verildiği.

SAYFA: 72, BELGE: 3

Sultan Murad Han camii evkafının mütevellisi Abdülmennan oğlu Mahmud Ağa'nın mahkemeye başvurusu üzerine; Horesde Köyünden Mihal oğlu Korca ve Kurtzade Arslan adlı zımmilerin köy ahalisinden olup olmadığının sorulması üzerine, o köyden olduklarının ve vergilerini verdiklerinin anlaşıldığı.

SAYFA: 73, BELGE: 1

Dere mahallesinden el-Hac Memi oğlu Mehmed Çelebi'nin, Kölesi olan Abdullah oğlu Yusuf'u azat ettiği.

SAYFA: 73, BELGE: 2

Dere mahallesinden Mehmed kızı Ayşe'nin, babasından kalan eve kardeşi Bekir'in el koyması üzerine şahitlerin şahitliği ile bu evin kendisine ait olduğu.

SAYFA: 73, BELGE: 3

Kefere mahallesi sakinlerinden Kiplok oğlu Karamanlı, Kosto oğlu Karakaş, Karakaş oğlu Totri, Dimo oğlu Anton ve Nikola oğlu Kürekci'nin ihbarları ile; Aynı mahalleden Abdullah oğlu Receb'i yaralayıp kuzularını ve eşyalarını gasp eden Aryaçlı Köyünden Bekli Mustafa Çelebi, iki hizmetkarı, Atana Köyünden iki kişi, Hayal Köyünden beş kişiden davacı olunduğu.

SAYFA: 74, BELGE: 1

Kefere mahallesinden Abdullah oğlu Receb'i yaraladığı, kuzu ve eşyalarını gasp ettiğinden şüphelenilen Anton oğlu Dimo ve Mihal oğlu Yorgi'nin bu gaspı yapmadıklarına dair yemin ettikleri.

SAYFA: 74, BELGE: 2

Yarhasanlar mahallesinden Turasin kızı Fatma'nın, annesinden kalan evini babası Turasin'ın İbrahim ođlu Veli'ye satması üzerine kendisine dűřen dörtte bir hissenin bedelini aldığı.

SAYFA: 74, BELGE: 3

Atarlıca mahallesinden Hasan kızı Rahime'nin, boşandığı eşi Halil oğlu Himmet'de olan mehrinden bir kısmını aldığı ve bir kısmından da feragat ettiği.

SAYFA: 74, BELGE: 4

Atarlıca mahallesinden Hasan kızı Rahime'nin boşandığı eşi Halil oğlu Himmet'den aldığı kuşağı, daha sonra Himmet'in satmak için aldığı, parasını Rahime'ye vermediği ve bu durumun da şahitlerin şahitliği ile sabit olduğu.

SAYFA: 75, BELGE: 1

Uncuboz Köyünden Hasan Beğ kızı Ayşe'nin, köydeki bağını Himmet oğlu Davud'a sattığı.

SAYFA: 75, BELGE: 2

Ayn-ı Ali mahallesinden ölen Hacı oğlu Haydar'ın çocuklarına amcaları Haydar oğlu Maden'in vasi tayini.

SAYFA: 75, BELGE: 3

Ayn-ı Ali mahallesinden ölen Hacı oğlu Haydar'ın çocuklarının vasisi amcaları Haydar oğlu Maden'in, mirasdan çocuklara nafaka bağlatması.

SAYFA: 76, BELGE: 1

Sultan Murad Han evkafı Körliye Hasındaki üç kısrağı satın alanların ortalıkta olmaması neticesinde Sırtlan Köyünden Yakup oğlu Mustafa Çelebi yedinden dışarıya kayd olunub daha sonra da vakıf zabiti Mehmed Çelebi'ye teslim edildiği ve kısraklara nafaka bağlandığı.

SAYFA: 76, BELGE: 2

İshak Çelebi evkafı Karaoğlanlı Hasındaki döge ve camusu satın alanların ortalıkta olmaması neticesinde Oğlaklı Köyünden Abdullah oğlu İbrahim yedinden dışarıya kayd olunub daha sonra da vakıf zabiti Hüseyin oğlu Derviş'e teslim edildiği ve bu hayvanlara nafaka bağlandığı.

SAYFA: 76, BELGE: 3

El-hac İlyas-ı Sağır mahallesinden Yusuf oğlu Mustafa'nın, harabe olan evini Ahmed oğlu el-Hac Mehmed'e sattığı.

SAYFA: 76, BELGE: 4

Aşağı Ermeniler mahallesinden Kilos oğlu Andres'in, bağını el-Hac Abdülkerim oğlu Mehmed Beşe'ye sattığı.

SAYFA: 76, BELGE: 5

Aşağı Ermeniler mahallesinden el-Hac Abdülkerim oğlu Mehmed Beşe'nin, iki kıta dükkanını Kilos oğlu Andres'a sattığı

SAYFA: 77, BELGE: 1

Dilşikar mahallesinden Ahmed oğlu Mustafa'nın, evini Mehmed oğlu el-Hac Hüseyin'e sattığı.

SAYFA: 77, BELGE: 2

Mustafa oğlu Veli Beğ'in Şaban Halife oğlu Mustafa Çelebi'de alacağı olduğunu iddia etmesi üzerine yemin teklif edildiğinde etmemesi üzerine Mustafa Çelebi'nin de borcu olmadığına yemin ettiği.

SAYFA: 77, BELGE: 3

Ayn-ı Ali Mahallesinde sakin iken ölen Hacı Ali oğlu Haydar'ın çocuklarına vasi olan büyük oğlu Maden'in, evlerini es-Seyyid Emrullah oğlu Turgud'a sattığı.

SAYFA: 78, BELGE: 1

Saruhan Livası 1049 senesine mahsub olmak üzere; mukataaların iltizam emini olan Osman Ağa'nın emriyle Manisa mahallelerinde bulunan imamlardan güherçile bedeli alınmasını istemesi üzerine, adı geçen imamların güherçile ve şukka vergilerinden muaf olduğu.

SAYFA: 78, BELGE: 2

Gürhane mahallesinden Mustafa oğlu Mehmed'in, evini Ebi Bayram oğlu Ahmed Çelebi'ye sattığı.

SAYFA: 79, BELGE: 1

Saz mahallesinden Ömer kızı Mihriban'ın, babasından kalan emval ve erzaka Memi oğlu Ferhad'ın el koyduğu iddiasıyla açtığı davada Ferhad'ın mahkemeye sunduğu belge üzerine davadan vazgeçtiği.

SAYFA: 79, BELGE: 2

Karayunus mahallesinden Mahmud kızı Ayşe'nin kocası Mehmed oğlu Receb tarafından babasının evine giderse boşanacağını iddia etmesi ile, Ayşe'ye babasının evine gitmekten men edildiği.

SAYFA: 79, BELGE: 3

İbrahim Çelebi mahallesinden Mustafa kızı İsmihan ve el-Hac Yahya mahallesinden Mustafa kızı Fatma'nın, Atarlıca mahallesindeki ortak dükkan ve evlerini Bali Beğ oğlu el-Hac Hasan Ağa'ya sattıkları.

SAYFA: 80, BELGE: 1

Hakibaba mahallesinden Mehmed kızı Saliha'ya, kocası Ali oğlu Mustafa'nın küçük kızlarını bırakarak evi terk ettiğinden dolayı Mustafa'nın malından nafaka bağlandığı.

SAYFA: 80, BELGE: 2

Nik Nahiyesi Sakarlı Köyünde sakin iken ölen Ahmed kızı Emine'nin mirası eşi Abdullah oğlu İbrahim'e ve çocuklarına kalıp, İbrahim'in ölmesi ile de mirası eşi Fatma ve çocuklarına kalmıştır. Mahkeme neticesinde tüm malların mirasçılara paylaştırıldığı.

SAYFA: 80, BELGE: 3

Horos Mahallesinde sakin iken ölen Turmuş oğlu Morsen Yorgi'nin varisi olan eşi Sorti kızı Ankuşkine'nin, bağını Tahrat oğlu Avenis'e sattığı.

SAYFA: 80, BELGE: 4

Dere mahallesinden Hüseyin kızı Ayşe'nin eşinden kalan mallardan çocuklarına nafaka verildiği.

SAYFA: 81, BELGE: 1

Danişmend Halil mahallesinden Mustafa oğlu Mehmed'in, evini Bali oğlu Abdi Beğ'e sattığı.

SAYFA: 81, BELGE: 2

Danişmend mahallesinden Bali oğlu Abdi beğ'in, evini mahmud oğlu el-Hac Halil'e sattığı.

SAYFA: 82, BELGE: 1

Çapraslar-ı Kebir mahallesinden Uruc Beğ oğlu Mustafa'nın, evini Mustafa oğlu el-Hac İbrahim'e sattığı.

SAYFA: 82, BELGE: 2

Çapraslar-ı Sağır mahallesinden Hüseyin oğlu Derviş Mehmed'in ölen kardeşinin kızı Ayşe'ye, malından nafaka bağlandığı.

SAYFA: 82, BELGE: 3

Piyale Ağa oğlu Mustafa Ağa'nın vekaleti ile Danişmend Halil mahallesinden Halil Bali oğlu Abdi Beğ'in evini, el-Hac Mahmud oğlu el-Hac Halil'e sattığı.

SAYFA: 83, BELGE: 1

Yalaki Köyü hassı voyvodası Siyavuş Ağa'nın isteği ile Turgutlu saknlerinden Hasan oğlu Ali Beşe'nin Ekele Salih Hisarına bir deste arpa ile gelmesi.

SAYFA: 83, BELGE: 2

Hüsrev Ağa mahallesinden Abdullah kızı Şems-i Sima'nın, ölen annesinden kalan mallardaki üç sehim olan hissesini babası Ali'ye devrettiği.

SAYFA: 83, BELGE: 3

Danişmend Halil mahallesinden es-Seyyid Turgud'un boşadığı eşi Nasuh oğlu Ümmi'nin küçük oğluna belirlenen nafaka miktarının az olup artırıldığı.

SAYFA: 84, BELGE: 1

Ayn-ı Ali mahallesinden Hamza oğlu Nasuh'un, evini Ahmed oğlu Bali'ye sattığı.

SAYFA: 84, BELGE: 2

Ayn-ı Ali mahallesinden Ahmed bin Bali'nin, evini Abdunnebi oğlu Hasan'a sattığı.

SAYFA: 84, BELGE: 3

Danişmend Halil mahallesinden Mehmed Kethüda oğlu Ahmed Ağa'nın, evini Bali oğlu İbrahim Ağa'ya sattığı.

SAYFA: 85, BELGE: 1

Girdeci mahallesinden Mehmed Ağa kızı Fatma'nın, evini Bali oğlu İbrahim Ağa'ya sattığı.

SAYFA: 85, BELGE: 2

Balamud Nahiyesi Kalemli Köyünden Ahmed kızı Selime'nin, üç kıta tarlasını es-Seyyid Hamza Efendi oğlu es-Seyyid Mustafa'ya sattığı.

SAYFA: 85, BELGE: 3

Saz Mahallesiinde sakin iken ölen el-Hac İsa'nın oğlu Mustafa'nın vasisi ve annesi olan Ramazan kızı Ayşe'nin ecnebi biri ile evlenmesi üzere vasilik görevinin kardeşi el-Hac İsa oğlu Mehmed'e verildiği.

SAYFA: 86, BELGE: 1

Danişmend Halil mahallesinden Kurt Çavuş oğlu Halil Çelebi'nin, evini Abdullah oğlu İbrahime sattığı.

SAYFA: 86, BELGE: 2

El-Hac Yahya Mahallesiinde sakin iken ölen Mehmed oğlu İbrahim'in eşi Hüseyin kızı Saime'nin, mehrine isabet eden evi kızlarına bıraktığı.

SAYFA: 86, BELGE: 3

Saruhan Livası mütesellimi Mehmed Ağa'nın vekili Mehmed oğlu Derviş Ağa'nın açtığı davada; Belek Nahiyesi Yenibeğli Köyünden Abdulkerim oğlu Şehbali'nin evini basıp, kendisini öldüren ve oğlunu da yaralayıp para ve eşyalarını alan Turgudlu'dan Mustafa, Karayunus, Cücük Veli, Hacı Veled, Turan ve Köroğlu adlı eşkiyaların bu suçlarını ikrar ettiği.

SAYFA: 87, BELGE: 1

El-Hac Yahya mahallesinden Hüseyin oğlu İvaz'ın, evini Mustafa oğlu Hüseyin Beğ'e sattığı.

SAYFA: 87, BELGE: 2

Danişmend Halil Mahallesiinde sakin iken ölen el-Hac Mustafa oğlu el-Hac Ali'nin varislerinin ortak evlerini el-Hac Mehmed oğlu el-Hac Ahmed'e sattıkları.

SAYFA: 88, BELGE: 1

Camii-i Kebir mahallesinden Ali kızı Emine'nin, evini Muslu Çelebi kızı Ayşe'ye sattığı.

SAYFA: 88, BELGE: 2

İstanbul'da ölen Abdullah oğlu Mustafa Beşe'nin varisi kardeşi Ali Beğ'in, kardeşinin Ahmed Nazır'daki alacağına kefil olan Manisa'nın Mengi Nahiyesi Babahak Köyünden Arslan oğlu Yusuf Beğ'den yirmi güne kadar alınacağı.

SAYFA: 89, BELGE: 1

Nişancı mahallesinden Halil oğlu Mehmed Ağa, ölen Abdullah kızı Fatma'nın evi kendisine intikal etmişken el-Hac Hüseyin oğlu el-Hac Mehmed Efendi'nin el koyduğu iddiası ile dava açmıştır. Ancak şahitlerin şahitleri neticesinde, Mehmed Efendi'nin evi Fatma'dan dokuz ay evvel evi satın aldığı sabit olmuştur.

SAYFA: 89, BELGE: 2

İmad mahallesinden Ali oğlu Ömer Çelebi'nin evindeki incili ve altın zülüflüklerin dört sene önce Ali oğlu el-Hac Nasuh tarafından çalındığı iddiası üzerine; Nasuh'un bu eşyaları üç sene önce satın aldığını söylemesiyle, şahitlerin şahitliği neticesinde Ömer Çelebi'nin eşyalarının dört sene önce çalındığı.

SAYFA: 89, BELGE: 3

Alaybeği mahallesinden Seydi oğlu Cemile'nin, evini Abdullah oğlu Balabandede'ye sattığı.

SAYFA: 90, BELGE: 1

Sefalar mahallesinden Mustafa oğlu Ali Efendi'nin , evini oğlu Ahmed elebi'ye hibe ettiği.

SAYFA: 90, BELGE: 2

eraslar-1 Kebir mahallesinden es-Seyyid Ali oğlu Hasan'ın, evini kızı Alime'ye hibe ettiği.

SAYFA: 90, BELGE: 3

Lalapaşa camii mütvellisi Fazlullah Efendi oğlu şeyhi elebi'nin, Yurtdağı Nahiyesi Sarma Kyünü Ahmed oğlu Hasan'a iltizam olarak verdiği.

SAYFA: 91, BELGE: 1

Sultan mahallesinden el-Hac Ebu Bekir oğlu Mehmed Beşe'nin, odun çekmek için Abdullah bin Rıdvan'a verdiği katırının ölmesi üzerine, şahitlerin şahitliği ile katırın bedelinin Mehmed Beşe'ye demesi.

SAYFA: 91, BELGE: 2

Tırhala Kazası Kırkağaç Kasabasından Hamza Bali kızı Fatma'nın ölen oğlu Mehmed'den kalan ziynet eşyasını Hüseyin oğlu Veli'ye satmak için verdiğini şahitlerin şahitliği ile sabit olduğu.

SAYFA: 91, BELGE: 3

İmad mahallesinden Muharrem oğlu el-Hac Hüsam'ın, evini Kaptan kızı Ümmühan'a sattığı.

SAYFA: 92, BELGE: 1

Nişancı mahallesinden Halil Ağa oğlu Mehmed Ağa'nın, Horos Köyündeki bağını Piyale avuş oğlu Mustafa Ağa'ya sattığı.

SAYFA: 92, BELGE: 2

Saz mahallesinden ölen el-Hac Ali oğlu Kerime'nin, boşandığı eşi Ali oğlu Yusuf'dan olan oğlu Mustafa için nafaka bağlanması.

SAYFA: 92, BELGE: 3

Manisa sakinlerinden bazı kimselerin; Sultan Süleyman'ın validesinin bina eylediği hamamın emaneten hamamcısı şaban oğlu el-Hac Halil'in, hamama na-mahrem getirip ahlak dışı işler yaptığını ihbar ettikleri.

SAYFA: 93, BELGE: 1

Kocalalapaşa mahallesinden Mehmed elebi oğlu Ahmed'in, Hakirbaba mahallesinde Hakirbaba evkafı dahilindeki tarlasını Yusuf oğlu el-Hac Veli'ye sattığı.

SAYFA: 93, BELGE: 2

Danişmend Halil mahallesinden Mehmed oğlu Muslu'nun eşi Hasan kızı Fatma'nın, kardeşi ile zina yaptığını Abdullah oğlu Ahmed'in iddia etmesi zerine Ahmed bu iddiayı reddettiği ama şahitlerin şahitliği ile Muslu'nun doğru söylediği.

SAYFA: 93, BELGE: 3

Saruhan Livası mütesellimi Mehmed Ağa'nın kethüdası Mehmed oğlu Derviş'in, Güzelhisar Köyü'nden Mirza oğlu el-Hac Abdurrahman'ın evinde eşiyanın barındığını söylemesi üzerine, bu durumun şahitlerin şahitliği ile sabit olduğu.

SAYFA: 93, BELGE: 4

Sarinasuhlar mahallesinden Mehmed oğlu Ali'nin, kardeşleri Nasuh ve Veli'yi Belek Köyünden Abdullah oğlu Hasan, Kasım, Balaban ve Ali'nin Gördes Nehrinde boğup öldürdükleri ve onlardan şikayetçi olduğunu, köy halkı ile bir davasının olmadığı.

SAYFA: 94, BELGE: 1

Hakibaba mahallesinden Mehmed oğlu İsa'nın nişanlısı olan Fatma'nın başkası ile evlenmesi üzerine ona harcadığı masrafı Ali kızı Zahide'den aldığı.

SAYFA: 94, BELGE: 2

Kemaloğlu Köyünden İbrahim Beğ oğlu İbrahim elebi, annesinin Kurşunlu mahallesindeki evini el-Hac İsa oğlu el-Hac Veli Halife'ye sattığı.

SAYFA: 94, BELGE: 3

Alaybeği Mahallesinde sakin iken len İbrahim kızı Ayşe'nin eşi Mehmed oğlu Receb'in, eşinden kalan evi Emin Halife oğlu Abdi Beğ'e sattığı.

SAYFA: 95, BELGE: 1

El-Hac Yahya mahallesinden Mustafa oğlu Mehmed ve kardeşi Ahmed'in, ölen babalarından ve ninelerinden kalan malları aralarında paylaştıkları.

SAYFA: 95, BELGE: 2

Bektaş mahallesinden Musa oğlu Mustafa ve kardeşlerinin bağlarının karşısındaki Hasan oğlu Ahmed'in bağındaki kuyu, yol üzerinde olup Ahmed'in yolu kapatması ile yaptığı seddi tekrar eski haline getirmesinin sağlanması

SAYFA: 95, BELGE: 3

Karacaahmed Köyünden Ebu Bekir oğlu Mehmed'in kaybolan kısırağı, Mustafa oğlu Ahmed Beğ'de bulunması üzerine şahitlerin şahitliği neticesinde kısırağın Mehmed'e teslimi.

SAYFA: 96, BELGE: 1

Danişmend Halil mahallesinden el-Hac Mustafa oğlu el-Hac Osman Efendi'nin, yaviler mahallesinden Aslon oğlu Alyos ve Anderham oğlu Kemel'e verdiği esvab ve penbeden alacağıının bir kısmını alamadığından bahisle, şahitlerin şahitliği ile alacak sabit olup muhasip Satılmış Beğ'in tahsil edeceği.

SAYFA: 96, BELGE: 2

Danişmend Halil mahallesinden el-Hac Mustafa oğlu el-Hac Osman Efendi, kölesi olan Abdullah oğlu Dilaver'i azat ettiği.

SAYFA: 96, BELGE: 3

Türbe Mahallesinde sakin iken ölen Mustafa kızı Ayşe'nin varislerinden Bali'nin, annesinin mehrinin babası İbada oğlu Ali'de olduğu ve kendisine düşen kısmı istediğini belirtmesi üzerine, şahitlerin şahitliği ile Ayşe'nin mehrini Ali'ye hibe eylediği.

SAYFA: 96, BELGE: 4

Karacabergos Köyünden mutasarrıf olan Mehmed oğlu Derviş Mustafa Ağa'nın; tımarına Abdullah oğlu Mehmed ve Abdulmennan oğlu Ömer Beğ'in müdahale ettiği iddiasıyla açtığı davada, Mehmed ve Ömer söz konusu tımara müdahalelerinin olmadığını ikrar ettikleri.

SAYFA: 97, BELGE: 1

Akmescid mahallesinden Dede oğlu Ali'nin, evini Ömer oğlu Osman'a sattığı.

SAYFA: 97, BELGE: 2

El-Hac İlyas mahallesinden Kerime'nin, ölen annesi Rahime'den kalan evin yarım hissesini Mustafa oğlu Mehmed'e sattığı.

SAYFA: 97, BELGE: 3

Ceprastlar-1 Kebir Mahallesinde sakin iken ölen Ali oğlu el-Hac Mustafa'nın eği Memi kızı Ümmü'nün, varislerden oğulları Memi ve Mehmed'in miraslara el koyduğunu ve mehrini istediğini söylemesi üzerine, şahitlerin şahitliği ile mehrinin bulunduğu.

SAYFA: 97, BELGE: 4

Çengizade mahallesinden Nasuh oğlu sarac Yusuf'a, Germiyan Livası Denizli Kasabası Kadümera mahallesinden Şaban oğlu Mustafa'nın kardeği Hızır'ı teslim ettiği.

SAYFA: 97, BELGE: 5

Ali Ağa mahallesinden Abdullah oğlu nalband Piyale'nin, yanında çalışan çırak Orham oğlu Musa adlı Yahudi'nin frengiz humma hastalığına yakalandığı ve bu durumdan suçunun olmadığı.

SAYFA: 98, BELGE: 1

Akmescid Mahallesinde sakin iken ölen el-Hac Hızır'ın eği Habib kızı Devran'a kalan evin, Devran'ın kardeği Halil'e satıldığı.

SAYFA: 98, BELGE: 2

Gürhane mahallesinden Ahmed Efendi oğlu el-Hac Ali Çelebi'nin, kayınbabası Yusuf oğlu el-Hac Seyfullah'dan aldığı evin yarım hissesi kızı Ayşe'nin hakkı olduğu ortaya çıkınca yarım hissesi Ayşe'ye satılmış ama parası alınamamıştır, şahitlerin şahitliği ile bu paranın verilmediği.

SAYFA: 98, BELGE: 3

Ermeni mahallesinden Andras oğlu Ohan'ın, evini Darab oğlu Araşkir'e sattığı.

SAYFA: 98, BELGE: 4

Yurtdağı Nahiyesinden Borgan taifesinin demirci vergisini toplamaya memur olan Hasan oğlu Abdurrahman Ağa tarafından fazla alındığı iddiasıyla açılan davada, Abdurrahman'ın fazla toplanan vergileri iade ettiği.

SAYFA: 98, BELGE: 5

El-Hac İlyas Mahallesinde sakin iken ölen Sunullah'n kızları Emine ve Ümmühan'ın, babalarından kalan evi annelerine sattıkları.

SAYFA: 99, BELGE: 1

Camii-i Kebir mahallesinden Arslan oğlu Alpos'un, el-Hac Mustafa oğlu Osman Efendi'ye olan borcu karşılığı evini ve dükkanını takas ettiği.

SAYFA: 99, BELGE:2

Yukarı Ermeniler mahallesinden Malkas oğlu Aderhan'ın, ölen Bogos'un varisi eşi Estiya kızı Hatun'dan alacağı olduğu iddiasıyla açtığı davada, şahitlerin şahitliği ile alacağının olduğu.

SAYFA: 99, BELGE: 3

Dere mahallesinden İsa Bali oğlu İbrahim'in, evini eşi Mustafa kızı Cennet'e sattığı.

SAYFA: 99, BELGE: 4

Rus asıllı köle olan Abdullah oğlu Mahmud, Hüseyin oğlu Nasuh Paşa'nın yanında sekiz sene çalıştıktan sonra Hüseyin'in ölmesi ile Döğlek-i Sağır Köyünden Lütfullah oğlu Abdi Beğ'in yanında da dört sene çalışmıştır. Nasuh Paşa'nın oniki sene sonunda Mahmud'un azat olacağına dair kaydı vardır, şahitlerin şahitliği ile Mahmud'un azat edildiği.

SAYFA: 100, BELGE: 1

Yenice mahallesinden el-Hac Muharrem kızı Fatma'nın; babasının mirası paylaşılmadan Boz Köyündeki bağı yeğeni Yusuf'un işgal ettiğini iddiası üzerine, bağı Muharrem'in ölmeden önce Yusuf'a sattığının şahitlerin şahitliği ile sabit olduğu.

SAYFA: 100, BELGE: 2

Danişmend mahallesinden Veli oğlu Ömer, onaltı sene evvel ölen Hasan oğlu Mahmud'un kızkardeşinin oğlu olduğunu ve İsmail oğlu Ahmed'in de mallara el koyduğunu iddia etmektedir. Mahmud'un, Ahmed'in babası İsmail'e mallarını hibe ettiği şahitlerin şahitliği ile sabit olduğu anlaşılmıştır.

SAYFA: 100, BELGE: 3

Çayırılı Köyü mutasarrıfı olan Piyale Çavuş oğlu Hasan Çavuş, Bağdad seferine gittiği için tımarın vergilerini Kabil oğlu Ferm toplamıştır. Ferm'in topladığı vergileri Hasan Çavuş'a iade etmesi gerektiği.

SAYFA: 101, BELGE: 1

El-Hac İlyas-ı Sağır mahallesinden Hüseyin oğlu el-Hac Mehmed'in, Danişmen Halil mahallesindeki harabe evini Mehmed oğlu Mustafa Çelebi'ye sattığı.

SAYFA: 101, BELGE: 2

Bölice mahallesinden İbrahim oğlu el-Hac Musatafa'nın, dükkanını Mehmed oğlu Ali'ye sattığı.

SAYFA: 101, BELGE: 3

Sultan camii evkafının mütevellisi olan Musafa Ağa'nın, vakfa ait bir dönüm arsayı İslam kızı Emine'ye satığı.

SAYFA: 101, BELGE: 4

Çarşı mahallesinden Sinan Çavuş kızı Raziye'nin, Karahisar mahallesindeki evini eşi Osman Halife oğlu Hasan Çelebi'ye sattığı.

SAYFA: 101, BELGE: 5

Kafirboz köyünden ölen Kosdi oğlu Save'nin kızlarının vasisi anneleri Dimitri kızı Komiye'nin, köydeki bağlarına Paniki oğlu Bali'nin müdahale ettiği iddiasıyla açtığı davada, Bali'nin bağlarla bir ilgisinin olmadığını ikrar ettiği.

SAYFA: 102, BELGE: 1

Yurtdağı Nahiyesinden Borgan taifesinden oldukları gerekçesi ile el-Hac Mehmed oğlu el-Hac Halil ve Ali oğlu Ahmed'ler, demirci ve kürekçi vergilerini alan Abdulgani oğlu Abdurrahman Ağa'da davacı oldular. Kendilerinin Geyve Kazası Elvan evkafı Otamış taifesinden olduklarını belirten bu şahısların Abdurrahman Ağa ile aralarında sulh yaparak alınan vergileri geri aldıkları.

SAYFA: 102, BELGE: 2

Attarluca Mahallesinde sakin iken ölen es-Seyyid Mehmed Efendi oğlu es-Seyyid Hüseyin Çelebi'nin çocuklarının vasisi olan eşi Ali kızı Ayşe'nin; eşinden kalan bağlara, nakid paraya, elbise ve ziynet eşyalarına kayını es-Seyyid oğlu es-Seyyid Mehmed Çelebi'nin elkoyduğunu iddiasıyla açtığı dava sonucunda alacaklarını kaynından aldığı.

SAYFA: 102, BELGE: 3

Attaluca Mahallesinde sakin iken ölen es-Seyyid Hüseyin Çelebi oğlu es-Seyyid Mehmed Efendi'nin varisi annesi el-Hac Süleyman kızı Fatma'nın, kendi hissesine düşen bağdaki yarım hissesini es-Seyyid Mahmud Çelebi oğlu es-Seyyid Hüseyin Çelebi'ye sattığı.

SAYFA: 102, BELGE: 4

Gürhane mahallesinden el-Hac Süleyman kızı Fatma'nın, kalaycı dükkanını kızı Hanım'a hibe ettiği.

SAYFA: 103, BELGE: 1

Gürhane mahallesinden el-Hac Süleyman kızı Fatma'nın, altın incili estiganını kızı Alime'ye hibe ettiği.

SAYFA: 103, BELGE: 2

Gürhane mahallesinden el-Hac Süleyman kızı Fatma'nın, emaneten kızı Alime'ye verdiği ölen torununun muhalefatını geri aldığı.

SAYFA: 103, BELGE: 3

Yenice Mahallesinde sakin iken ölen Yusuf oğlu el-Hac Muharrem'in mirası eşleri Hadice ve Ayşe ile çocuklarına ait olup, Ayşe ile kızı Fatma'nın mirasdaki haklarını Muharrem'in büyük oğlu Hüseyin'den aldıkları.

SAYFA: 103, BELGE: 4

Sultan Murad Han evkafı Hüdaverdi-i Abad mukataasındaki erkek tay satın alınıp, sahibi belli olmadığı için Mustafa adlı kişiye kayd olunduğu ve daha sonra da Abdullah oğlu Ramazan Çelebi'ye teslim edildiği.

SAYFA: 103, BELGE: 5

Sarınasuhlu Köyünden Halil oğlu Hüseyin'in, Dellaklar Köyündeki evini yine aynı köyden Mehmed oğlu Ebu Bekir'e sattığı.

SAYFA: 103, BELGE: 6

Çengiler mahallesinden Nasuh oğlu el-Hac Ali'nin evinden tüfek, eşya ve ziynet eşyalarını çalan Nif Kazası Çay mahallesinden Mustafa oğlu Ahmed'in, şahitlerin şahitliği ile hırsızlığının sabit olduğu.

SAYFA: 104, BELGE: 1

İbrahim Çelebi mahallesinden Ali kızı Sakine'nin ölen oğlundan kalan evini, Halil oğlu Mehmed Çelebi'nin el koyması üzerine aralarında anlaşarak Mehmed Çelebi'ye sattıkları.

SAYFA: 104, BELGE: 2

Karyunus mahallesinden Yusuf oğlu Emine'nin boşandığı eşi Mehmed oğlu Mustafa'dan olan çocuğu Hızır için nafaka talep ettiğinde, çocuğun nafakasının yedi

yaşına kadar Emine'nin malından karşılanmak üzere anlaşmalarını Mustafa'nın ikrar ettiği.

SAYFA: 104, BELGE: 3

Sultan mahallesinden Ebu Bekir oğlu Mehmed Çelebi'nin, evini Mihal oğlu Kiryakov'a sattığı.

SAYFA: 104, BELGE: 4

Bölücek mahallesinden el-Hac İsmail oğlu Ahmed'in boşandığı eşi Mehmed kızı Emine'den olan kızı Kerime'ye babasının malından nafaka bağlandığı.

SAYFA: 105, BELGE: 1

Ali oğlu Ebu Bekir'in, mütesellim olan Mahmud Çelebi'ye verdiği borca Mehmed oğlu el-Hac Ebu Bekir'in sebep olduğunu söylemesi üzerine, el-Hac Ebu Bekir'in bu borçtan haberinin olmadığı.

SAYFA: 105, BELGE: 2

Akmescid mahallesinden Veli oğlu Ömer'in dayısı Mahmud'a ait olan eve Osman oğlu Bayram'ın el koyduğu için açılan davada, evin Mahmud'un ölmeden önce eşi Raziye'ye hibe ettiği.

SAYFA: 105, BELGE: 3

Saz Mahallesiinde sakin iken ölen el-Hac İvaz'ın varisi Hüseyin oğlu Himmet'in evine; el-Hac İvaz'ın eşinin evinin yağmur suyunun dolduğu ve bu suyu başka yöne çevrilmediğinden şikayetle, şahitlerin şahitliği neticesinde suyun eski mecrasına çevrilmesi.

SAYFA: 106, BELGE: 1

Ali Ağa Mahallesinde sakin iken ölen Abdullah oğlu Piyale'nin, evini beytül-mal emini Mustafa oğlu Ahmed Beğ'in Mahmud oğlu el-Hac Eklence'ye sattığı.

SAYFA: 106, BELGE: 2

Bölücek mahallesinden el-Hac Mehmed kızı Halime'nin, evini el-Hac Ahmed oğlu Hasan'a sattığı

SAYFA: 106, BELGE: 3

Çabraslar-1 Kebir Mahallesinde sakin iken ölen el-Hac Mustafa'nın çocukları, anneleri Memi kızı Ak'ın mehrine karşılık babalarından kalan evi takas eyledikleri.

SAYFA: 106, BELGE: 4

Saz Köyünden Ömer oğlu Mehmed ve Abdulmennan kızı Ayşe'ye, buluş çağına gelinceye kadar Mustafa oğlu Ali'nin vasi tayin edildiği.

III:BÖLÜM

79 NUMARALI MANİSA ŞER'İYYE SİCİLİ DEĞERLENDİRMESİ

1) Osmanlı Hukuk Sistemi

Hukuk: bir arada yaşama mecburiyetinde olan insanların birbirlerine, topluma, devlete karşı görev ve sorumluluklarını belirleyen kuralların bütünüdür.⁶³ İster yazılı olsun, isterse yazısız her toplumun kendine ait hukuki kuralları vardır. Hukuksuz bir toplumun bir arada yaşayıp ayakta durabilmesi mümkün değildir.

Kuruluştan itibaren Osmanlı Devleti hukuk içerisinde kalmaya gayret göstermiştir. İslam hukuku ve Türk töresi Osmanlı hukuk sisteminin iki temel dayanağı olmuştur. Töre veya örf olarak bilinen hukuk Türk Devlet yönetim geleneğinden: örf ve adetlerinden doğmuştur. Ancak İslam hukuku Osmanlı Devletinde temel hukuk kabul edilmiş bu hukuka açıkça zıt olmamak kaydıyla örf hukukundan da faydalanılmıştır. Osmanlı Devletinde şer'i hukukla beraber örfi hukukta kullanılmıştır. şer'i hukuk İslam dininin esasları ile ilgili olan, devirlere, kişilere ve olaylara göre değişmeyen hükümlerdir. Bu hukukun esasını Kuran-ı Kerim ve Peygamber'in sünneti oluşturmaktadır. Yine şer'i hükümlerin tasdik edilmesine gerek yoktur.⁶⁴ Örfi Hukuk ise bilhassa idare ve teşkilat sahası ile amme müesseseleri sahasında Türk Devletlerinden gelen bir idarecilik geleneği veya fethedilen

---

⁶³ Yaşar Şahin, **Osmanlıda Kadılık**, 2. Basım, İstanbul İletişim Yayınları, 1998, s.2.

⁶⁴ Abdullah Saydam, **Osmanlı Medeniyet Tarihi**, 2. Basım, Trabzon ,Derya Kitapevi,1999, s.369.

memleketlerde ki bazı vergi ve teşkilat usullerinin kullanılmasıydı.⁶⁵

2) Şer'iyye Mahkemeleri ve Adliye Teşkilatı

Genel olarak Osmanlı Devletinde kadı ve naiblerin hukuk işleriyle ve kaza işleriyle uğraştıkları resmi daireler 'Şer'iyye Mahkemeleri' denilmektedir.⁶⁶ Sözlük anlamı olarak ise mahkemede görülen davaların kaydedildiği esaslı defter memurların durumu için tutulan dosya olarak bilinmektedir. Şer'i hukuk usulünü benimseyen Osmanlı Devletinin kurucusu olan Osman Beyin tayin ettiği iki memurdan biri kadı olmuştur. İlk Osmanlı Anadolu, Suriye ve Mısır gibi yerlerden getirilmiştir. Bunun nedeni ise o dönemde henüz kadı yetiştirecek bir müessesenin bulunmayışı idi. Şer'i Mahkemelerin belirli bir müstakil binası yoktu. O zaman kadılar halkın her an kendilerine ulaşabilecekleri yerlerde bulunuyorlardı. Bu yerler; özellikle kadının evi, cami, mescit ve medreselerdi.⁶⁷

Osmanlı Devletine ait en eski şer'iyye Mahkeme kayıtlarının Fatih Sultan Mehmet Dönemine ait oldukları anlaşılmaktadır. Daha önceki dönemlerde de bu defterlerin tutulmuş olması söz konusu olup ancak günümüze ulaşamamıştır. Şuan itibarı ile 20.000 adet şer'iyye sicili bulunmakta ve bunlar 18 müzede korunmaktadır.⁶⁸

3-Şer'iyye Sicillerinde Belge Türleri

Kadıların verdikleri ilam, hüccet ve cezalar görevleri gereği tuttıkları çeşitli kayıtları ihtiva eden defterler Şer'iyye Sicilleri, Kadı Defterleri, Mahkeme Defterleri

⁶⁵ Yusuf Halaçoğlu, **Osmanlı Devlet Teşkilatı ve Sosyal Yapı**, Ankara, TTK, 1998, s.123.

⁶⁶ Ferit Develioğlu, **Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Sözlük**, Ankara, Aydın Yayınları, 2004, s.973.

⁶⁷ Abdullah Saydam, **Osmanlı Medeniyet Tarihi**, 2. Basım, Trabzon, Derya Kitbevi, 1999, s.280-289.

⁶⁸ Ahmet Akgündüz, **Şer'iyye Mahkemeleri ve Şer'iyye Sicilleri**, s.11.

ve Zapt-ı Vekayi sicilleri ismi verilmektedir.⁶⁹ Şer'i ve örfi kanunlara göre hüküm veren kadılar hem adli hem de idari görevler üstlenmiş olduklarından Şer'iyeye Sicillerinde onların her iki görevleriyle ilgili kayıtlar bulunmaktadır. Adli kayıtların başında i'lamlar, hüccetler, vakfiyeler ve ma'ruzlar gelir. İdari kayıtlara gelince bunlar memur ve müderris tayini, resmi yapıların keşif ve tamiri, esnafın teftişi, narh koyma, yiğitbaşı ve kethüda tayini, mukata'a teftişi gibi kayıtlardır. Devletin mahalli herhangi bir iş hakkında göndermiş olduğu fermanların infaz ve uygulaması da kadılar vasıtasıyla yapılırdı.⁷⁰ Sicillerdeki kayıtların özelliklerinden genel olarak bahsetmek gerekirse;

İlamlar: Bir davanın mahkemece nasıl bir hüküm ve karara bağlanacağını gösteren ve hakimin imza ve mührünü taşıyan vesikadır.⁷¹ İlamın belli başlı unsurları vardır.

Bunlar:

- a- Hakimin imza ve mührü:** ilamda hakimin imza ve mührü bulunur. imza hakimin kendi eliyle yazmış olduğu ismi ve künyesinden ibarettir. Mühür de imza gibi ismini bazen de bir dua cümlesini ihtiva eder.⁷²
- b- Davacının adı ve adresi:** İlamda sırası ile davacının adresi kendisinin ve babasının adı yazılır.
- c- Davalının adı:** Adı, varsa lakabı ve babasının adı yazılır, Adresine yer verilmez.
- d- Davanın konusu:** İlamın bu kısmında eksik ve fazla olmaksızın

⁶⁹ Abdulaziz Bayındır, **İslam Muhakeme Hukuku**, Acar Matbaacılık, İstanbul,1986, s.1.

⁷⁰ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, **Osmanlı Devletinde İlmîye Teşkilatı**, s.83.

⁷¹ Mehmet Zeki Pakalın, **Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü**, İstanbul,1983, s.51.

⁷² Abdulaziz Bayındır, **İslam Muhakeme Usulü**, Acar Matbaacılık, İstanbul,1986, s.3.

davacının iddiasına yer alır.

- e- **Davacını cevabı:** Davalı cevabında şahsı ile ilgili iddiayı kabul veya red eder, yahut iddiayı hükümsüz bırakacak şekilde karşı dava açar.
- f- **Beyyine talebi:** Delil manasına gelip davalının iddiayı kabul etmemesi halinde, hakim davacıdan iddiasını isbat etmesini ister.
- g- **İsbat ve yemin:** Davacı davasını isbat edemediği takdirde karşı taraf bir yemin teklif edebilir.
- h- **Şahitler hakkında güvenirlilik soruşturması:** Kadılar gizli ve açık olmak üzere şahitleri tezkiye ederler. 1866 tarihinden itibaren sicillere tezkiye edenlerin isimleri de yazılır oldu.
- i- **Hüküm:** İlamda daha önce verilen bilgiler hükmün gerekçesi kabul olunmakta ve ayrıca gerekçe yazılmamaktadır.
- j- **Tarih:** Arapça olarak veya bugünkü tarih atma şekline uygun olarak atılırdı.
- k- **Şuhudü'l-hal:** Şahitlerin isimleri yazılır. şayet şahit sayısı çok ise bunlardan bir kısmının ismi yazılır, kalanlar içinde; 've gayrühüm' ifadesi kullanılır.⁷³

Hüccetler: Kelime anlamı itibarı ile senet, vesika, delil manalarına gelmektedir. Şer'iyye Sicillerindeki anlamıyla hüccet hakimın hükmünü ihtiva etmeyen taraflardan birinin ikrarı ile diğerinin tasdiki havi bulunan ve üzerinde bunu düzenleyen hakimın mühür ve imzasını taşıyan senet demektir.⁷⁴ Bunların ilamdan farkı hakimın hükmünün yazılı olmasıdır.

⁷³ Abdulaziz Bayındır, **İslam Muhakeme Usulü**, Acar Matbaacılık, İstanbul, 1986, s.3-18.

⁷⁴ Mehmet Zeki Pakalın, **Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü**, İstanbul: 1983, s.865.

Bir mahkemenin hüccet tanzim edip ilgiliye vermesi ve bir suretini de sicil defterine kaydetmesi o konuda hukuki çelişmenin vaki olacağına, olursa hücceti elinde bulunduranın lehinde karar verileceği manasını taşır.⁷⁵

Ma'ruzlar: Ma'ruz kelime anlamı itibariyle arz edilen şey manasına gelir. Halkın mahkemelerde çeşitli konularda yaptığı şikayetler, hakimin emri ile görevliler tarafından yapılan keşif ve takikat raporları, na'iblerin daha çok ceza konularında yürüttükleri soruşturma ve hakimin tasvibine bağlı olarak verdikleri hükümler, bir üstlerine arz ettikleri konular ma'ruz başlığı altında sicil defterlerine kaydedilmişlerdir. Bu konuda müstakil defter tutulduğu gibi bazı hüccet ve i'lam defterlerinin ortasına veya sonuna da yazıldıkları görülmüştür.⁷⁶

Fermanlar: Padişahın, yasama ve icra yetkisine dayanarak verdiği emirle göndermiş olduğu bölgenin Şer'iyeye Siciline kaydedilerek halka duyurulurdu.⁷⁷ Bunlar kamuya ait konular olduğu gibi, vazife tevcihi, tımar tevcihi, ticaret beratı ve benzeri konuları da ihtiva etmektedir. Bu tür emirler için müstakil defterler tutulmadığı zaman sicillere yazılır bazen ayırt edilebilmesi için ters olarak da yazılırlardı.⁷⁸

Mürâsele: Şer'iyeye sicilinde yer alan ve kadının kendisine denk veya kendisinden daha üst ya da alt rütbedeki şahıs veya makamlara hitâben kaleme aldığı yazıya mürâsele denir.

Vakıf: Bir malın belli bir amaca tahsis edilmesine vakıf denir. Allah'ın rızası ve sosyal yardımlaşma amacı ile yapılır. İki türlü vakıf vardı. Birincisi hayra tahsis edilmiş vakıflar ve ikincisi Zürri yani evlat ve ahfada (ardgelene) tahsis edilmiş olan

⁷⁵ Ahmet Akgündüz, *Şer'iyeye Mahkemeleri ve Şer'iyeye sicilleri*, s.21.

⁷⁶ Abdulaziz Bayındır, *İslam Muhakeme Hukuku*, Acar Matbaacılık, İstanbul,1986, s.18-19.

⁷⁷ Mithat Sertoğlu, *Osmanlı Tarih Lugatı*, İstanbul,1986, s.166-167.

⁷⁸ Ahmet Akgündüz, *Şer'iyeye Mahkemeleri ve Şer'iyeye sicilleri*, s.39-42.

ve asıl amacı yine yoksullara yardım olan vakıflardı.

Berat: Herhangi bir görev veya memuriyete tayin edilenlere görevlerini yapma yetkisini veren ve üzerinde padişahın tuğrasını taşıyan atama emirlerine berat denirdi.

Buyruldu: Osmanlı Devleti'nde padişah'tan sonra şer'î ve kanuni hükümleri icra ve takip ile görevli olan makam, padişahın bir nevi mutlak vekili bulunan sadrazamındı. Sadrazam padişahın emrine dayanarak, bazı hususları kadılara yazılı olarak bildirirlerdi. İşte şer'îyye sicillerinde bulunan kayıtlardan biri de sadrazamların yazılı emirleri demek olan buyruldulardır.

4- Şer'îyye Sicilinde Adı Geçen Mahalleler

Kelime anlamı bir şehrin veya kasabanın, bölündüğü kısımlardan her biri demek olan “mahalle”nin⁷⁹ insanların sosyal ilişkilerinde önemli bir yeri vardır.

Osmanlı şehrinde mahalle, birbirini tanıyan ve birbirinden sorumlu, sosyal dayanışma içinde bir arada yaşayan topluluğun ikamet ettiği yerdir.⁸⁰ İncelediğimiz sicilde tespit ettiğimiz, Manisa'ya ait mahalle sayısı 65 adettir. Bunlardan dördünün gayri müslim mahallesi olduğu isimlerinden anlaşılmaktadır. Sicildeki mahalle isimlerini incelediğimizde bize, o dönemdeki Manisa halkı ve yerleşim alanlarına dair bazı önemli bilgiler vermektedir.

Manisa halkının çoğu Türk olmakla beraber Ermeni, Yahudi ve Hristiyanlar da yaşamaktadır. Bu gayr-i müslim halkın ekseriyeti kendi milliyetinden oluşan mahallelerde ikamet etmekte olup ancak diğer mahallelerde yaşayan gayr-i Müslimler de mevcuttur.

---

⁷⁹ Ferit Develioğlu, **a.g.e.**, s.564.

⁸⁰ Özer Ergenç, “**Osmanlı şehrindeki “Mahalle”nin İşlev ve Nitelikleri Üzerine**”, Osmanlı Araştırmaları, C.IV, İstanbul 1984, s.69.

Osmanlı'da genelde bir mescid veya cami, mahallelerin merkezi ve belirleyici özelliği olmuştur.⁸¹ Manisa mahallelerinden bazıları mescid ve cami adlarını bazıları da vakıf kurucularının veya önemli şahıs ve yer isimlerini almıştır. Örneğin: Hüsrev Ağa camii, Saruhanoğlu İshak Çelebi camii, Alibeğ camii, Elvan Beğ evkafı, Ferhadpaşa evkafı, Veled-i Yorgi evkafı, Zemine Hatun evkafı gibi. Kimi mahalleler zamanla genişlemiş olmalı ki bir mahalleden yeni başka mahalleler ortaya çıkmıştır.

İncelediğimiz sicilde geçen Manisa merkez mahalleleri isimleri bugün aynen kullanılmakla beraber bazıları da değişmiş veyahut birkaç mahalle bir isim altında birleşmiştir. Ayrıca Manisa merkezi dışında bulunan mahalle isimleri, parantez içerisinde buldukları yerlerle birlikte belirtilmiştir.

---

⁸¹ Ergenç, **a.g.m.**, s.73.

a) Mahalleler

SIRA NO	MAHALLELER	BUGÜNKÜ ADI	BELGE SAYFA VE SIRA NO
1	Abad		89/2
2	Abdi Hoca		103/6
3	Akmescid	Mutlu	78/1, 97/1, 98/1
4	Alaybeği	Alaybey	10/2, 78//1, 89/1, 89/3, 94/3
5	Ali Ağa	Anafarta	54/2, 97/5, 106/1
6	Alibeğ		4/1
7	Aşağı Ermeniler		76/4, 76/5, 98/3
8	Aşağı Kefere		104/3
9	Attarlıca (Attarlice)		13/2, 48/1, 51/1, 62/1, 68/2, 70/1, 74/3, 74/4, 78/1, 79/3, 102/2, 102/3
10	Ayn-ı Ali	Akgün	1/2, 55/1, 65/2, 75/2, 75/3, 77/3, 78/1, 84/1, 84/2
11	Babakuyusu (kapusu)	Topçuasım	1/1, 78/1
12	Badiler		78/1
13	Baytara		2/3, 2/4
14	Bektaş	Arda	10/1, 47/2, 58/1, 73/2, 95/2
15	Bölücek	Diñçer	78/1, 101/2, 104/4, 106/2

SIRA NO	MAHALLELER	BUGÜNKÜ ADI	BELGE SAYFA VE SIRA NO
16	Camii-i Kebir	İshak Çelebi	78/1, 88/1, 99/1, 101/3
17	Ceraslar-1 Kebir	Utku	11/1, 48/2, 49/1, 49/2, 63/3, 66/2, 82/1, 90/2, 97/3, 106/3
18	Ceraslar-1 Sağır	Utku	11/2, 12/1, 82/2
19	Çarşı	Adakale	53/2, 61/1, 69/2, 101/4
20	Çay		103/6
21	Çengioğlu		51/2, 78/1, 97/4, 103/6
22	Danişmend Halil		46/1, 49/2, 53/1, 57/2, 81/1, 81/2, 82/3, 83/3, 84/3, 85/1, 86/1, 87/2, 93/2, 96/1, 96/2, 100/2, 101/1
23	Davud Fakih		78/1, 105/2
24	Derviş Ağa		78/1
25	Dere	Dere	73/1, 73/2, 78/1, 99/3
26	Deveciler		69/3, 70/2, 70/3, 78/1, 95/2
27	Dilşad	Necatibey	78/1
28	Dilşikar		12/3, 13/1, 77/1
29	El-Hac İlyas-1 Kebir		78/1, 100/3
30	El-Hac İlyas-1 Sağır		3/1, 76/3, 78/1, 97/2, 98/5, 101/1

SIRA NO	MAHALLELER	BUGÜNKÜ ADI	BELGE SAYFA VE SIRA NO
33	Eskihisar		64/5, 78/1
34	Girdeci	İbrahim Çelebi	85/1
35	Göktaşlu	Göktaş	67/2
36	Gürhane	Saruhan	15/1, 48/2, 57/1, 68/1, 68/3, 78/1, 78/2, 98/2, 102/4, 103/1, 103/2
37	Hakibaba	Kaynak	78/1, 80/1, 93/1, 94/1, 104/1
38	Hayrat-ı Kebir		78/1
39	Hüsrev Ağa	Sakarya	64/4, 83/2, 91/3
40	İbrahim Çelebi	İbrahim Çelebi	79/3
41	İmad	İshak Çelebi	63/2, 67/1, 78/1, 89/2
42	İsa Fakih	Kocatepe	78/1
43	Kamacılar (?)		71/2
44	Karahisar	Adakale	78/1, 101/4
45	Karayunus	Mimar Sinan	47/1, 78/1, 79/2, 104/2
46	Kadı Ümera		97/4
47	Kasımpaşa		78/1
48	Kefere		2/2, 63/1, 73/3, 74/1
49	Kocalala Paşa		93/1, 98/2
50	Kurşunlu		94/2

SIRA NO	MAHALLELER	BUGÜNKÜ ADI	BELGE SAYFA VE SIRA NO
51	Menteşbaba		54/3
52	Narlıca		76/5
53	Nişancı Paşa		78/1, 89/1, 92/1
54	Saray		2/1, 60/1
55	Saz	Şehitler	72/1, 79/1, 85/3, 92/2, 105/3
56	Sefalar		90/1
57	Serabad		78/1
58	Soğukniğar		103/6
59	Sultan		65/1, 78/1, 91/1, 104/3
60	Türbe		96/3
61	Uncuboz		1/4
62	Yarhasanlar		74/2, 78/1
63	Yaviler	Bayındır	1/3, 7/2, 7/3, 7/4, 96/1
64	Yenice	İbrahim Çelebi	100/1, 103/3
65	Yukarı Ermeniler		52/1, 64/2, 99/2

5) Şer’iyye Sicilinde Adı Geçen Liva, Sancak, Kaza ve Köyler

Eyalet (taşra) idare biçimi Osmanlı’dan önceki Türk-İslam devletlerinde belirli şekillerde uygulanmakta idi. Bu teşkilata ait unsurları Osmanlı Devleti almış ve zaman içerisinde geliştirip kendine özgü eyalet (taşra) idaresini kurmuştur. Buna göre Osmanlı Devleti’nin idari taksimatını en büyük birimden başlayarak; eyalet sonra sancak, kaza, nahiye ve köyler şeklinde sıralayabiliriz

Köylerin (karyelerin) birleşmesinden nahiyeler, nahiyelerden kazalar, kazalardan sancak (livalar) ve sancakların birleşmesinden ise eyaletler oluşmuştur.⁸²

İncelediğimiz sicile göre, Osmanlı Devleti idari taksimatı içerisinde Manisa; Anadolu Eyaletine bağlı Saruhan sancağının nahiyesi olarak görülmekte idi.

Sicilde geçen kaza, nahiye, kasaba ve köy isimleri tablolarda gösterilmiştir. Sicilde geçen kaza ve nahiye adları, defterdeki yerleri ve bugünkü durumları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir. Bugünkü durumlarını tespit edebildiğimiz kaza ve nahiyelerden bazıları aynı isim ve idari birimle mevcut olmakla beraber bazılarının ise isim veya idari birimlerinde değişiklikler olduğunu veya halen mevcut olmadıklarını anlıyoruz.

İncelediğimiz sicilde sancak merkezi Manisa ve nahiyelerine ve sancağın kazalarına bağlı, idari taksimat içinde en küçük birim olan, 73 köy (karye) bulunmaktadır. Sicilde geçen köylerin adları, bağlı buldukları idari birimleri defterdeki yerleri ve bugünkü durumları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir. Bugünkü durumlarını tespit edebildiğimiz köylerden bazıları aynı isim ve idari birimle mevcut olmakla beraber bazılarının ise isim veya idari birimlerinde değişiklikler olduğunu veya halen mevcut olmadıklarını anlıyoruz.

---

⁸² Mehmet İpşirli, “Klasik Dönem Osmanlı Devlet Teşkilatı”, Osmanlı Devleti Tarihi, Editör: Ekmeleddin İhsanoğlu, C. I, İstanbul 1999, s. 165.

a) Liva, Sancak, Kazalar

SIRA NO	LİVA, SANCAK VE KAZANIN ADI	BUGÜNKÜ ADI	BELGE SAYFA VE SIRA NO
1	Akhisar	Akhisar (Manisa)	19/2
2	Alaşehir	Alaşehir (Manisa)	9/1
3	Anadolu Rumi		33/2
4	Aydın		30/1, 33/2, 34/2
5	Bayramlı		34/2
6	Bergama	Bergama (İzmir)	19/2
7	Birgi		18/1
8	Bitlis		33/2
9	Canik		30/1
10	Çavundurlu		19/2
11	Çulha		33/2
12	Geyve		102/1
13	Gördes	Gördes (Manisa)	5/2, 6/1, 21/3, 73/3, 74/1, 93/4
14	Güzelcehisar		93/3
15	Ilıca		18/1, 27/1, 33/1, 52/1, 67/2, 86/3

SIRA NO	LİVA, SANCAK VE KAZANIN ADI	BUGÜNKÜ ADI	BELGE SAYFA VE SIRA NO
16	İzmir		34/1
17	Karacazıburunlu		34/2
18	Karaman		33/2
19	Karesi		33/2
20	Kastamonu		60/2, 69/1
21	Kayseri		33/2
22	Kefe		33/2
23	Kırkağaç	Kırkağaç (Manisa)	91/2
24	Kula	Kula (Manisa)	9/1
25	Küçük		27/1
26	Kütahya		19/2
27	Medine-i Münevvere		21/3 33/2, 46/1
28	Menemen	Menemen (İzmir)	9/1, 31/2
29	Nif	Kemalpaşa (İzmir)	63/2, 103/6
30	Sağla		30/1, 33/2

SIRA NO	LİVA, SANCAK VE KAZANIN ADI	BUGÜNKÜ ADI	BELGE SAYFA VE SIRA NO
31	Sart		18/1
32	Saruhan		3/4, 5/1, 5/2, 6/1, 6/2, 7/1, 8/1, 8/3, 14/1, 14/2, 16/1, 16/2, 17/2, 19/1, 20/1, 22/3, 23/1, 24/3, 24/4, 26/2, 27/3, 28/1, 28/3, 29/6, 30/1, 31/2, 33/1, 33/2, 57/2, 58/1, 67/2, 72/1, 78/1, 86/3, 86/3, 93/3
33	Sultanönü		33/2
34	Tırhala		91/2
35	Turgutlu	Turgutlu (Manisa)	27/2, 52/1, 83/1, 86/3
36	Urla	Urla (İzmir)	9/1
37	Van		33/2

b) Köyler

SIRA NO	KÖYÜN ADI	BAĞLI BULUNDUĞU KAZA VE NAHİYE	BELGE SAYFA VE SIRA NO
1	Ahikler (?)	Merkez	32/4
2	Akça	Yurtdağı	58/1
3	Alacalu	Merkez	29/5,
4	Alacayan	Merkez	24/2, 24/3, 24/4
5	Andıklı	Alayurdağı	3/4
6	Aryaclı	Merkez	73/3
7	Atana	Merkez	73/3
8	Babahak	Mengi	88/2
9	Bahadurlu	Balamud	71/3, 71/4
10	Balaban	Yurtdağı	93/3
11	Balamud	Kalemli	85/2
12	Belek	Merkez	8/3, 21/3, 30/3, 32/4, 64/1, 93/4
13	Bergos	Merkez	28/1
14	Boz	Merkez	100/1
15	Büküblü	Alayurdağı	3/4

SIRA NO	KÖYÜN ADI	BAĞLI BULUNDUĞU KAZA VE NAHİYE	BELGE SAYFA VE SIRA NO
16	Çayırılı	Merkez	100/3
17	Çardaklı	Merkez	93/3
18	Çiftlik	Görces	5/2
19	Davuddere	Güzelhisar	33/1
20	Dellaklar	Merkez	103/5
21	Dere	Nif	63/2, 80/4
22	Diyecek	Palamud	23/1, 55/1
23	Döğlek	Merkez	58/1
24	Döğlek-i Sağır	Merkez	99/4
25	Ermanas	Nik	23/2, 46/1
26	Gelenbaba	Turgudlu	27/2
27	Gökbeğden	Merkez	64/1
28	Gülman	Merkez	59/1
29	Hacılar	Alayurdağı	3/4
30	Hayal	Merkez	73/3
31	Halidlü	Merkez	66/3
32	Herdemşe	Nik	26/2

SIRA NO	KÖYÜN ADI	BAĞLI BULUNDUĞU KAZA VE NAHİYE	BELGE SAYFA VE SIRA NO
33	Hızırlı	Saruhan Sancağı	22/3
34	Horos	Merkez	72/3, 80/3, 92/1
35	İsmailler	Alayurdağı	3/4
36	Kafirboz	Merkez	71/1, 101/5
37	Karacaahmed	Elmas	64/4, 95/3
38	Karacaali	Nik	26/2, 26/3
39	Karacabergos	Palamud	23/1, 96/4
40	Karaoğlanlı	Nik	26/2, 76/2
41	Karık	Merkez	28/1
42	Kemaloğlu	Merkez	94/2
43	Kızılkilise (Subaşı)	Merkez	33/1
44	Kirman	Nik	63/2
45	Kocakilise	Merkez	5/1
46	Koyunardı	Güzelcehisar	93/3
47	Kozanlık (İnler)	Palamud	23/1
48	Kuraaydılı	Merkez	86/3
49	Manastır	Merkez	99/4
50	Mandaköy	Birgi	18/1

SIRA NO	KÖYÜN ADI	BAĞLI BULUNDUĞU KAZA VE NAHİYELER	BELGE SAYFA VE SIRA NO
51	Masar kurtbaş	Merkez	3/2
52	Mayara	Merkez	3/3
53	Muarefli	Alayurdağı	3/4
54	Okcular	Alayurdağı	3/4
55	Ormaniçi	Merkez	25/1
56	Öküzler	Alayurdağı	3/4
57	Sağırlu	Ilıcak	52/1
58	Sakarkaya	Palamud	29/3
59	Sakarlı	Nik	80/2
60	Sarınasuhlar	Merkez	21/3, 21/4, 93/4, 103/5
61	Sartlu	Saruhan Sancağı	27/3
62	Sarma	Yurtdağı	90/3
63	Saz	Merkez	106/4
64	Sırtlanlu	Merkez	76/1
65	Süleymanlu	Merkez	21/3
66	Taraklıçukur	Alayurdağı	3/4

SIRA NO	KÖYÜN ADI	BAĞLI BULUNDUĞU KAZA VE NAHİYELER	BELGE SAYFA VE SIRA NO
67	Tavukçukuru	Alayurdağı	3/4
68	Uncuboz	Emlak	1/4, 15/1, 66/1, 75/1
69	Uzunmemili	Alayurdağı	3/4
70	Verimli (?)	Ilıca	33/1
71	Yalaki	Merkez	83/1
72	Yenibeğli	Belek	86/3
73	Yeniceli	Ilıca	67/2

6- Şer’iyye Sicilinde Adı Geçen Dini Kurumlar

Osmanlı şehir yapısını oluşturan kültürel faktörler ve fiziki yapılar, kendisinden önceki İslâm şehirleri özellikleri ile yakından ilişkili idi. İnsanların yaşam biçimine bağlı olarak gelişen ve değişen Osmanlı şehirleri, iktisadi ve sosyal hayatın merkezi idiler. Osmanlı şehrinin oluşumunda han, çarşı, hamam gibi imaretler ve dini sosyal yapılar, şehrin imarı ve iskan edilmesinde önemli bir role sahip idiler.⁸³

Sicilde geçen kayıtlardan o dönemde Manisa şehrinin zengin kültürel özelliklere ve fiziki yapılara sahip olduğunu anlıyoruz. Bunlardan bazıları bugün de mevcut olmakla beraber; cami-mescid, medrese-muallimhâne, zâviye, han-hamam ve çarşılar idi. Aşağıdaki tabloda o dönemde Manisa’da mevcut olan dini ve sosyal müesseseler gösterilmiştir.

Osmanlı şehirlerinde genelde bir mescid veya cami, mahallelerin merkezi ve belirleyici özelliği olmuş ve buldukları mahallelere de isimlerini vermişler idi.⁸⁴ Bilindiği üzere medreseler, Osmanlı ilmiye teşkilatı içerisinde ve çeşitli devlet adamlarının yetiştirilmesinde önemli bir role sahip idi.⁸⁵ Sicilde geçen kayıtlara göre o dönemde Manisa’da 8 adet cami bulunmakta idi.

Vakıf, Arapça’da “durdurmak, alıkoymak olup, bir mülkün kamu yararına ebedi olarak tahsis edilmesi idi. Vakfeden kişiye “vâkıf”, vakfedilen mala “mevkûf”, vakıftan yararlananlara ise “mevkûf-un-aleyh, meşrut-ün-leh” denilir idi.⁸⁶

Vakfın ilk ortaya çıkışı hakkında tam ve kesin bir bilgi söylenemese de İslam-Türk devletlerinde yaygın bir şekilde yer almıştır.⁸⁷ Osmanlı’da iskân ve imar

⁸³ Cengiz Orhonlu, **Osmanlı İmparatorluğu’nda Şehircilik ve Ulaşım Üzerine Araştırmalar**, Derleyen; Salih Özbaran, İzmir 1984, s.1-3.

⁸⁴ Ergenç, **a.g.m.**, s.73.

⁸⁵ İpşirli, **a.g.m.**, s.259.

⁸⁶ Pakalın, **a.g.e.**, C.III, s.577.

⁸⁷ Fuad Köprülü, “**Vakıf Müessesesinin Hukuki Mahiyeti ve Tarihi Tekamülü**”, Vakıflar Dergisi,

faaliyetleri, şehirlerin kamu hizmetleri, sosyal dayanışma, ilmi, dini ve medeni hayatın çeşitli tezahürleri vakıf kuruluşları aracılığı ile düzenlenmiş ve idare edilmiştir.⁸⁸

Sicilde vakıflarla alakalı 27 adet ve 19 tane de vakıf kaydı bulunmaktadır. Bunlar içerik bakımından değişik konulardan oluşmaktadır.

a) Camiler

SIRA NO	CAMIİNİN ADI	BELGE SAYFA VE SIRA NO
1	Alibeğ Camii	4/1
2	Camii-i kebir	46/2
3	Depecik Camii	8/2
4	Halidlü Camii	66/3
5	Hüsrev Ağa Camii	31/1
6	Ramazan Camii	23/3
7	Saruhanoğlu İshak Çelebi Camii	59/1
8	Sultan Murad Han Camii	25/2

C.II, Ankara 1942, s.1-35.

⁸⁸ Ö.Lütfi Barkan, “Osmanlı İmparatorluğu’nda Bir İskan ve Kolonizasyon Metodu Olarak Vakıflar ve Temlikler: İstilâ Devrinin Kolonizatör Türk Dervişleri”, Vakıflar Dergisi, II (1942), s.354.

b) Evkaflar

SIRA NO	EVKAFIN ADI	BELGE SIRA VE SAYFA NO
1	Alibeğ Camii Evkafı	4/1, 25/1, 27/1, 30/4
2	Çelebi Hamam Evkafı	64/3
3	Elvan Beğ Evkafı	102/1
4	Ferhadpaşa Evkafı	21/2
5	Hakirbaba Evkafı	93/1
6	Halidlü Camii Evkafı	66/3
7	Kuşluk Mezrası Vakfı	29/5
8	Lalapaşa Camii Evkafı	90/3
9	Mevlevihane Evkafı	26/3
10	Saruhanoğlu Evkafı	26/2
11	Sultan Camii Evkafı	101/3
12	Sultaniye Evkafı	29/4
13	Sultan Murad Han Camii Evkafı	25/2, 72/3, 76/1, 103/4
14	Saruhanoğlu İshak Çelebi Evkafı	27/1, 59/1, 76/2
15	Veled-i Yorgi Evkafı	46/1
16	Veli Beğ Medresesi Evkafı	51/1
17	Yakub Ağa Muallimhanesi	32/1
18	Yarhasanlar Mescid-i Şerifi Evkafı	7/4
19	Zemine Hatun Evkafı	48/2

7) Şer'iyye Sicilinde Adı Geçen Taifeler

Taife; Bölük, takım, guruh, kavim, kabile, tayfa anlamlarına gelmektedir.

İncelediğimiz sicilde ismi geçen taifelerin listesi aşağıda listelenmiş olup, 6 tane taife ismine rastlamaktayız.

SIRA NO	TAİFENİN ADI	BELGE SAYFA VE SIRA NO
1	Çulluyan	18/1
2	Ekrad	16/2
3	Gureba-1 turral	30/1
4	Karacakoyunlu	18/1
5	Karayağmurluklu	16/2
6	Kıbtiyan	16/2

8) Şer'iyeye Sicilinde Adı Geçen Elkablar

Osmanlı belgelerinde muhatabın sıfatlarının sayıldığı hitap cümlesine verilen ad. Lakab kelimesinin çoğulu olan elkâb, İslâm devletlerinde çeşitli görevlilere ve dinî zümre mensuplarına verilen unvan veya sıfatları niteleyen özel bir anlam kazanmıştır. Diğer Türk ve İslâm devletlerinde olduğu gibi Osmanlılar'da da bu nevi sıfatları ifade eden hitap cümlesi elkâb umumi adıyla anılmıştır. Nitekim Osmanlı belgelerinden padişahın tuğrasını taşıyan nâme-i hümâyun ve ahidnâme-i hümâyun gibi unvan ihtiva eden, takrir veya mazbata gibi doğrudan doğruya konuya girilen bazı belgeler dışında kalanlarda Allah'ın adının anıldığı "da'vet / tahmîd / temcîd" rüknünden sonra gelen ve "mürselün ileyh" denilen belgenin muhatabının sıfatlarının sayıldığı, mevkiinin belirtildiği, bazan da isminin yazıldığı rükne elkâb adı verilirdi.

Osmanlı diplomatiğinde, gerek Osmanlı devlet erkânına gerekse yabancı hükümdar veya devlet adamlarına yazılacak yazılarda kullanılacak elkab ayrı ayrı tesbit edilmişti. Hiç kimse hakkında o mevki için belirlenmiş olanın dışında bir elkâb kullanılamazdı. Bu usule verilen önem dolayısıyla Fâtih Sultan Mehmed'in Teşkilât Kanunnâmesi'nde de (Kânunnâme-i Âl-i Osman) her makam sahibi için kullanılacak elkâb yer almaktadır. Elkab, yazan ve kendisine yazılan şahısların mevkileriyle sıkı bir şekilde ilgiliydi.

Üst makamdan alt makama yazılan bir yazıda kullanılan elkâbla alt makamdan üst makama yazılan bir yazıda kullanılan elkâb ve akranlar arasında kullanılan elkâb farklıydı. Hitap edilenin padişah, sadrazam veya başka bir devlet ricâli olmasına göre elkâb değiştiği gibi padişah, sadrazam veya diğer bir devlet ricâline alt veya üst makamlara gönderilen yazılar da belgenin cinsine göre, hatta

aynı cins belgelerde türüne göre farklılık gösterebiliyordu. Yazının muhatabının bir veya birkaç kişi olmasına göre de elkâb değişiyordu.

Padişahın tuğrasını taşıyan belgelerden memleket dahilindeki vazifelilere gönderilen fermanlar çok defa birden fazla mevki sahibine hitaben yazılırdı. Birkaç kadıya, bir beylerbeyi veya bir sancak beyi ile bir kadı ve voyvodaya, yahut bunlarla birlikte yeniçeri serdarları ve iş erlerine bir arada hitap eden fermanlar oldukça fazladır. Meselenin kaza organları ile birlikte mülkî âmiri de ilgilendirmesi halinde her ikisini birden muhatap alması elkâbda da iki müessesenin başındakilere birden hitap edilmesini gerektirirdi. Birden fazla şahsı muhatap alan fermanlarda her birine ait elkâb vazifelilerin mertebelerine göre belirli bir sıra dahilinde ayrı ayrı yazılırdı. Bu sıra beylerbeyi-sancak beyi-kadı şeklindeydi. Defterdar ve vakıf mütevellisi kadıdan sonra, müftü ise kadıdan önce gelirdi. Ferman elkâbında görülen bir hususiyet de doğrudan doğruya gönderilen şahısla ilgili olanlar hariç elkâbdan sonra isim konmamasıdır. XVIII. yüzyılda ise isim bulunması lâzım gelen yerler boş bırakılmıştır. L. Fekete bunu, fermanların yazılışı sırasında fermanın muhatabı olan makamı işgal eden şahsın isminin kâtiplerce bilinmemesine bağlamakta; Boris Nedkov ise Osmanlı kalemlerinde mükemmel bir teşkilât olduğu, bütün vergi mükellefleriyle ilgili istenilen kayıtların kolaylıkla bulunabildiğini belirterek isim yerlerinin boş bırakılması keyfiyetinin o isimlerin bilinmemesi veya ihmalkârlık sonucu araştırılmamasından değil yazılmasına gerek duyulmamasından kaynaklandığı üzerinde durmaktadır. Ona göre fermanlar hukukî, birer belgedir ve bunun için de belirli şahısların adıyla bağlanamazlar; şahısların değişmesi bunların ihtiva ettikleri emirlerin yerine getirilmesini engellemez. Zira kanun ve nizamlar o mevkii işgal eden kim olursa olsun uygulanacaktır.

Bu genel bilgiler ışığında incelediğimiz şerhiye sicilinde geçen elkalblar, rütbe sırasına göre tablo halinde hazırlanmıştır.

SIRA NO	RÜTBESİ	ELKABI
1	Vezir rütbesindeki Beylerbeği	<p>1-Düstûr-ı mükerrrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-‘âlem Eyaletine mutasarrıf olan ve ..... Paşa edamallahu te‘âlâ iclâlihu</p> <p>2-Düstûr-ı ekrem müşîr-i zimem vezir-i azam ..... Paşa edameallahu iclalehunun</p> <p>3-Düstûr-ı mükerrrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-‘âlem müdebber-i umûrû'l-mahrûr bi'l-fikri'l-sâkib mütemmim-i fihâmü'l-enâm bi'r-re'yi's-sâ'ib-i mümehhîr niyâzü'd-devletihi ve'l-ikbal-i müşeyyid-erkânü's-sâdet ve'l-celâlü'l-mahzûf bi-mazûf ‘avâtıfû'l-mülkü'l-âli Anadolu Eyaletine mutasarrıf olan vezirim ..... Paşa edâmallahü te‘âla iclalihu</p> <p>4-Emîrû'l-ümarâi'l-kiram kebîrû'l-küberâi'l-fihâm-zülkadr ve'l-ihtirâm sâhibü'l-ferdü'l-ihtişâm el-muhtassü bi-mezid-i inâyetü'l-mülkü'l-müin Anadolubeyler beyi dâme ikbalehu...</p>

SIRA NO	RÜTBESİ	ELKABI
2	Defterdar	<p>1-İftihârü'l-‘ulemâ ve'l-ekâbir müctemi‘ cem‘ü'l-me‘âli ve'l-mefâhir bil-fi‘il baş defterdârım.....</p> <p>2-İftihârü'l-evâmir ve'l-ekâbir müseccem-i cemiü'l-me‘âli ve'l-mefâhir bil-fi‘il defterdârım.....</p> <p>3-Muhassal-ı umûl olan defterdâr.....</p>
3	500 akçeli Kadılar	<p>1-Akdâ kudâtü'l-müslümîn evlâ vülâtü'l-muvahhidîn ma‘deni'l-fazl ve'l-yakîn hüccetü'l-hakk ‘ale'l-hâlik-i ecmaîn vâris-i ‘ulûmü'l-enbiyâ ve'l-mürselîn el-muhtassu bi-mezid-i ‘inâyetü'l-mülkü'l-mu‘în mevlana Manisa kadısı zîde fazlehu ve kıdvetü'l-ümerâi'l-kirâm ümerâü'l-küberâü'l-fihâm.....</p>
4	150 akçeden az olan Kadılar	<p>1-Kıdvetü'l-ümerâi'l-kirâm ümerâü'l-küberâü'l-fihâm.....</p> <p>2-Kıdvetü'l-sülemâü'l-‘ârifîn mevlana ..... zîde fazlehunun</p>

SIRA NO	RÜTBESİ	ELKABI
5	Yeniçeri Ağası	<p>1-İftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim ..... dâme mecduhu</p> <p>2-İftihârü'l- havâss ve'l-mukarrîn mümtâzü'l-‘izz ve'l-mütemekkin bâd-ı sa‘âdetim ağası .....Ağa dâme ‘ulûm</p> <p>3-İftihârü'l-havasü'l-makrîn bâb-ı sa‘âdetim ağası olub evkâf-ı mezbûra nâzırı olan ..... Ağa dâme ‘illehu</p> <p>4-İftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim ..... Ağa</p>
6	Çavuşlar	<p>1-Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân ..... Ağa zide kadrehu</p>
7	Müftü, Hoca, Efendi	<p>1-‘Alemü'l-‘ulemâü'l-mütebahhirîn efdalü'l-fudelâü'l müteverri‘în izzetlü Şeyh ..... Efendi</p> <p>2-‘Alemü'l-‘ulemâü'l-müttecirîn lehüm efdalü'l-kudâtü'l-müteverri‘înü'l-hâkimü'l-‘âdilü'l-fâzılü'l-kâmil beynül- hakk ve'l-bâtl mevlana ..... Efendi</p>
8	Reisül-Küttab	<p>1-Kıdvetü'l-emâcid ve'l-ekârim ..... Ağa</p>

9) Aile ve Miras Hukuku ile İlgili Davalar

Aile, insan neslinin devamını sağlayan, toplumsallaşma sürecinin ilk ortaya çıktığı, karşılıklı ilişkilerin belirli kurallara bağlandığı ekonomik, sosyal, hukuksal vb. gibi yönleri bulunan toplumsal bir birimdir.⁸⁹ Kınalızâde Âli Çelebi'ye göre, bu birimi meydana getiren unsurlar beştir. Bunlar; baba, anne, çocuklar, hizmetçi ve beslenmeyi sağlayan yiyeceklerdir.⁹⁰

Osmanlı tahrir defterlerindeki kayıtlara göre de aileyi yani “hane” yi meydana getiren nüfus beş kişi civarındadır.⁹¹ Osmanlı aile tipini bağımsız olarak düşünmek hatalı olur. Çünkü; ailenin temel üretim birimi olduğu bütün geleneksel toplumlardaki gibi, Osmanlı toplumunda da geniş aile tipi yaygındır.

Genellikle bir avlunun etrafındaki konutlarda aynı ailenin üç kuşağına mensub haneler bir sosyal-ekonomik ünite halinde yaşarlar. Bu birliği aynı mahalledeki yakın akrabalar tamamlar.⁹²

Çalıştığımız sicildeki davalardan yola çıkarak Manisa'da da ailenin ortalama dört-beş kişiden oluştuğunu söyleyebiliriz. Anne-baba ve çocuklardan oluşan bu aile yapısında kaynana, kaynata ve diğer yakın akrabalar da etkin rol oynarlar. Özellikle ebeveynlerin eşler arasındaki ilişkilerde oldukça etkili olduklarını söyleyebiliriz.

Aileye ilişkin evlenme, boşanma, miras gibi konular hukukun dallarından biri olan Aile Hukuku içerisinde ele alınır. Osmanlı Aile Hukuku, İslam Aile Hukukunun altı asırlık bir tatbikatından ibarettir.⁹³

Ancak uygulamada zaman zaman İslamî hukuk hükümlerinin dışında da

---

⁸⁹ Önal Sayın, **Aile Sosyolojisi**, İzmir 1990, s.2.

⁹⁰ Hüseyin Öztürk, **Kınalızâde Âli Çelebi'de Aile**, Ankara 1991, s.98.

⁹¹ Ömer Lütfi Barkan, **XV. Ve XVI. Asırlarda Osmanlı İmparatorluğunda Ziraî Ekonominin Hukukî ve Malî Esasları**, I, Kanunlar, İstanbul 1943 , s.152.

⁹² İlber Ortaylı, **Osmanlı Toplumunda Ailenin Yeri**, Aile Ansiklopedisi, C.1, Ankara 1991, s.74.

⁹³ Mehmet Akif Aydın, **Osmanlı Hukukunda Nikah Akidleri**, Osmanlı Araştırmaları III, İstanbul 1982, s.1.

hareket edildiği görülmektedir. Bu uygulamalar daha çok yerel örf ve âdetlerin etkisinden dolayı olmaktadır.⁹⁴

a) Nişanlılık

Aile kurumunun oluşması evlenme ile mümkün olur. Gelenek ve âdetler, evlenmeden önce erkek tarafından evlenme teklifinde bulunulmasını ister. Kadın evlenme teklifini kabul etmişse taraflar arasında bir nişanlılık münasebeti doğar. Ancak İslam hukukunda nişanlanma bir sözleşme olarak kabul edilmemiştir. Sadece bir evlenme vaadinden ibarettir. Bu sebeple nişan taraflara evlenme mecburiyeti yüklemeyiz, taraflar dilediklerinde hakkına sahiptirler.⁹⁵

Kadı kayıtlarında, evliliğe aday olma yani nişanlanma eşanlamlı olarak “namzedlik” tâbiri kullanılmaktadır.⁹⁶ Namzedlik yani nişanlılık ile ilgili olarak sicilimizde bir adet dava olmakla birlikte, sicillere yansıyan bilgilerin namzedliğin sona ermesinden sonra olduğunu düşünürsek, bu âdetin Manisa’da oldukça yaygın olduğunu söylemek mümkündür. İncelediğimiz sicildeki davada “20/2 *Hind kızı Zeyneb’in bülüğ olmadan önce Zeyd’e nişanlandığı, bülüğe erdikten sonra Zeyneb’in bunu kabul etmemesi*”⁹⁷ ile ilgili nişanlı kızın isteğinin kabul edildiği görülmektedir.

İncelediğimiz dönemde bir kıza namzed olan kişi kız tarafına bazen “harc-ı ma’kul”, bazen de “aşırlık” olarak bir miktar akçe, bunun yanı sıra çeşitli eşyalar vermekteydi. Aşırlık hem mehr hem de başlık manasına kullanılabilir. Ancak belgelerde başlık olarak verildiği anlaşılmaktadır. Harc-ı ma’kul ise

⁹⁴ İlber Ortaylı, **Ailenin Yeri**, Aile Ansiklopedisi, C.1, Ankara, 1991, s.75

⁹⁵ Halil Cin, **İslam Ve Osmanlı Hukukunda Evlenme**, Konya, 1988, s.46-48

⁹⁶ Mehmet Akif Aydın, **İslam Ve Osmanlı Aile Hukuku**, İstanbul, 1985, s.14

⁹⁷ M.Ş.S., 20/2

masraflar için verilmektedir.⁹⁸

Namzedlik İslam hukukuna göre bir akid sayılmadığı için taraflar istedikleri zaman bunu bozabilirdi. Namzedlik yani nişan taraflardan birinin isteği dışında bozulsa bile karşı tarafı nikaha zorlayamaz ve tazminat da talep edemezdi.⁹⁹ Ancak harc-ı ma'kul ağırlık akçesi ve diğer eşyaları talep edebilirdi. Namzed olma durumu sicillere kaydedilmemekle birlikte bunun bozulması durumunda, bahsi geçen akçe ve eşyaların geri alınması için mahkemeye müracaat edilmekteydi.

b) Evlenme

İslam hukukunda evlenme, tarafların îcâb ve kabulü ile gerçekleşen bir akid olarak telakki edilmiştir. Bu herhangi bir memurun veya bir din adamının evlenmeye iştirak etmesi mecburiyeti yoktur. Ancak İslam hukuku “kadı”nın hallerde evlenmeye müdahale edeceğini kabul etmiştir. Osmanlı Devletinde de kadı belirli durumlarda evlenmeye müdahale etmekle görevlendirilmiştir.¹⁰⁰

Kadılarının velî-yi âmm olarak velisiz kimseleri evlendirmeleri yanında, diğer kimselerin nikah akidlerini yapmakla da yetkili ve vazifeli oldukları görülmektedir. Kadılara vazifelerini tevcih eden kazâ beratlarında da, nikah akidleri (ukûd-i enkiha) görevleri arasında sayılmıştır.¹⁰¹ Ebussuûd Efendi'nin fetvalarına göre de, padişah evlenme akdi için kadıdan usûlünü emretmektedir.

Mahkemede kadı tarafından kıyılmayan nikahlar genellikle bir din adamı, çoğu zamanda mahallenin imamı tarafından kıyılmaktadır.

İncelediğimiz sicilde, “85/3 Saz Mahallesiinde sakin iken ölen el-Hac İsa'nın

⁹⁸ Ahmet Akgündüz, **Osmanlı Kanunnameleri Ve Hukukî Tahlilleri**, II. Kitap, İstanbul 1990, s.311.

⁹⁹ Mehmet Akif Aydın, **İslam Ve Osmanlı Aile Hukuku**, İstanbul ,1985,s.14.

¹⁰⁰ Halil Cin, **a.g.e.**, s.281.

¹⁰¹ Mehmet Akif Aydın, **İslam Ve Osmanlı Aile Hukuku**, İstanbul ,1985,s.87-90.

oğlu Mustafa'nın vasisi ve annesi olan Ramazan kızı Ayşe'nin ecnebi biri ile evlenmesi üzerine vasilik görevinin kardeşi el-Hac İsa oğlu Mehmed'e verildiği."¹⁰² görülmektedir. Yabancı bir erkekle evlenen kızın vasilik yetkisinin elinden alındığı anlaşılmaktadır.

İslam hukukuna göre nikah akdi sırasında zevcin müstakbel zevceye garanti akçesi demek olan "mehir" vermesi gerekir.¹⁰³ Kur'an'da da belirtildiği üzere, nikah için şart olan mehir, hemen hemen daima akid esnasında tespit edilmektedir. Nikah mahkemedeki kıyılmışsa şer'iyeye sicil defterine bunun miktarının da yazıldığı görülmektedir.¹⁰⁴

Yine İslam hukukuna uygun olarak mehrin bir kısmı peşin (mehr-i mu'accel) diğer kısmı da evlilik içerisinde veya evliliğin talak ya da ölümle sona ermesi durumunda (mehr-i mü'eccel) ödenmektedir.¹⁰⁵

İncelediğimiz sicilde boşanma ve vefatın ardından mehr-i mü'eccelin talep edildiği davalar oldukça fazladır. Boşanmadan sonra mehrin talep edildiği yedi adet dava olmakla birlikte, mirasa müteallik olarak da "97/3 Ceyraşlar-ı Kebir Mahallesi'nde sakin iken ölen Ali oğlu el-Hac Mustafa'nın eşi Memi kızı Ümmü'nün, varislerden oğulları Memi ve Mehmed'in miraslara el koyduğunu ve mehrini istediğini söylemesi üzerine, şahitlerin şahitliği ile mehrinin bulunduğu."¹⁰⁶ davada mehrin terekeden talep edildiği görülmektedir. Mehr, zevcin vefatı halinde terekede önceliği olan alacaklar arasındadır. Diğer varisler buna engel olamazlardı.¹⁰⁷

Boşanma ve vefat sonrası mehr davalarının oldukça fazla olması bize bu

---

¹⁰² M.Ş.S., 85/3

¹⁰³ İlber Ortaylı, **Osmanlı Toplumunda Aile**, İstanbul, 2002, s.56

¹⁰⁴ Mehmet Akif Aydın, **a.g.e.**, s.103

¹⁰⁵ İlber Ortaylı, **Anadolu'da XVI. Yüzyılda Evlilik İlişkileri Üzerine Bazı Gözlemler**, Osmanlı Araştırmaları I, İstanbul 1980, s.35-36

¹⁰⁶ M.Ş.S., 97/3

¹⁰⁷ İlber Ortaylı, **Osmanlı Toplumunda Aile**, İstanbul, 2002, s.56

paranın ödenmesinde fazla hassas davranılmadığını göstermektedir. Bundan başka zevce mehr-i mü'ecelden kendi rızâsıyla da vazgeçebilir. Mesela ;“74/3 *Atarlıca mahallesinden Hasan kızı Rahime'nin, boşandığı eşi Halil oğlu Himmet'de olan mehrinden bir kısmını aldığı ve bir kısmından da feragat ettiği.*”¹⁰⁸ni görmekteyiz.

c) Boşanma

Boşanma, herhangi bir sebepten dolayı evlilik bağının çözülmesi ve eşler arasındaki alâkanın kesilmesi demektir. Osmanlı Aile Hukukunun kaynağını teşkil eden İslam Aile Hukukunda üç çeşit boşanma vardır. Bunlar: talak, muhâla'a ve tefrîk yani “kazâi boşanma”dır.¹⁰⁹

Talak; boşama, nikahlı kadını bırakma manasına gelir. Bu tür boşanma, esas olarak kocanın irâdesine tâbîdir. Mahkeme huzurunda gerçekleşmesi şart olmayıp, eşin zevcesini boşadığını söylemesi yeterlidir.

Bunun sonucunda da zevcesine mehr-i mü'ecelini ve de iddet ödemesi gerekir.¹¹⁰ Sicilimizde talak ile ilgili kayıtlardan on adet dava bulunmaktadır.

Eğer talak, gelecekte vukûu muhtemel olan bir hâdiseye bağlanmışsa, boşanma şarta bağlıdır, yani şartlı talak sözkonusudur. Örneğin; “Babanın evine gidersen benden boş ol”,“Bu işi yaparsam veya içki içersem benden boş ol” gibi sözler söylemişse şarta bağlı bir boşanma mevcuttur.¹¹¹

Osmanlı Aile Hukukunda uygulanan diğer bir boşanma çeşidi de muhâla'a yani hul' dür. Hul'ün kelime manası “çıkarmak , gidermek”tir. Örfteki manası ise

---

¹⁰⁸ M.Ş.S., 74/3

¹⁰⁹ Mehmet Akif Aydın, **Osmanlı Hukukunda Kazâi Boşanma “Tefrîk”** , İstanbul 1986, s.1.

¹¹⁰ Pakalın, **a.g.e.**, C.II, s.642.

¹¹¹ Halil Cin, **Eski Hukukumuzda Boşanma**, Konya 1988, s.57-58

“evliliği ortadan kaldırmak” demektir.¹¹²

Istılahta ise muhâla‘a yani hul‘, kadının kocasına vereceği bir bedel karşılığında evlilik bağından kurtulması anlamına gelir.¹¹³ Ancak kadının eşi ile anlaşamaması veya maddi-manevi birtakım zararlar görmesi durumunda İslam hukuku muhâla‘a yoluyla onun bu durumdan kurtulmasına olanak sağlamıştır. Burada kadın boşanma ile kocanın yükleneceği maddi külfetten (mehir) kocasını kurtarmayı teklif etmekte ve bu şekilde kocasını külfetsiz bir boşanmaya razı etmektedir.¹¹⁴

Osmanlı toplumunda kadınlar, evlilik birlikteliğini sona erdirebilmek için babaların sorumluluğunda olan çocukların bakım masrafı ve nafakaları ile ilgili sorumluluklarını da kendi üstlerine alabilmektedirler.¹¹⁵ “65/2 Ayn-ı Ali mahallesinden İbrahim kızı Fatma’nın, eşi Emirşah oğlu Ahmed’in, evi terkedip iki-üç ay başka yerlerde eğlenip, eve nafaka bırakmadığından dolayı bir daha evi bir aydan fazla terk ettiği takdirde kendisinden boşanacağını ikrar etmesi.”¹¹⁶

d) Nafaka Tayini

İnsanın normal bir hayat sürebilmesi için ihtiyaç duyduğu mesken, yiyecek, giyecek gibi masrafları nafaka mefhumu içinde yer almaktadır.¹¹⁷ Şer‘iyye sicillerinde bu ihtiyaçlar genellikle “nafaka ve kisve baha” olarak geçmektedir.

Evlilik hayatında koca, eşinin hayatını devam ettirebilmesi için gerekli bütün yiyecek, giyecek ve diğer ihtiyaç maddelerini temin etmekle mükelleftir. Koca bu vazifesini yerine getirmezse, kadın mahkemeye müracaat ederek nafkasının takdir

¹¹² Vehbe Zuhayli, **İslam Fıkhi Ansiklopedisi**, C.9, İstanbul 1994, s.379

¹¹³ Mehmet Akif Aydın, **Aile Hukuku**, s.42

¹¹⁴ Mehmet Akif Aydın, **Osmanlı Hukukunda Kazâî Boşanma “Tefrîk”**, İstanbul 1986,s.1

¹¹⁵ Alaadin Aköz, “**Osmanlı Toplumunda Evliliğin Karşılıklı Anlaşma ile Sona Erdirilmesi MUHALA‘A**”, **Türkiyat Araştırmaları Dergisi**, Sayı 15, Konya 2004, s.109

¹¹⁶ M.Ş.S., **65/2**

¹¹⁷ Hayrettin Karaman, **Mukayeseli İslam Hukuku 1**, İstanbul 1999, s.341

edilmesi talebinde bulunabilir. Mesela “53/2 Çarşı mahallesinden kayıp olan İbrahim’in, eşi Musa kızı Teslime ve küçük kızı Tamam’ın nafakaya ihtiyacı olduğu ve kocasının mallarından nafaka bağlanması”¹¹⁸.

Sicilimize yansıdığı kadarıyla kocanın eşinin ihtiyaçlarını karşılamadığı durumlar genellikle evinden uzakta olduğu zamanlarda görülmektedir. Bu durum sicillerde “aher diyara gitmek” olarak ifade edilmektedir. Bu kayıtlarda eşleri aher diyara giden kadınların müracaatları sonucu kendilerine yevmî olarak bir miktar nafaka ve kisve baha takdir olunmuştur. “80/1 Hakibaba mahallesinden Mehmed kızı Saliha’ya, kocası Ali oğlu Mustafa’nın küçük kızlarını bırakarak evi terk ettiğinden dolayı Mustafa’nın malından nafaka bağlandığı.”¹¹⁹

Evlilik bağının sona ermesinden sonra da çocukların bakımında zorluk çeken hanımlar mahkemeye müracaat edebilmektedirler. Mahkeme çocuklara babaları üzerinden belirli bir nafaka takdir etmektedir. Boşanma sonrası ortaya çıkan bu nafaka ve kisve talebi ile ilgili olarak sicilimizde 6 kayıt bulunmaktadır

Eşlerinin vefatı halinde çocuklarının nafakalarını temin edemeyen anneler veya bu yetim çocuklara vasî olarak tayin edilen kişiler de mahkemeye gelerek nafaka talebinde bulunmuşlardır.

e) Vasi Tayini

Bir şahsı, malî işlerinde hukuken temsil yetkisine sahip olan şahıslara vasî denilir.¹²⁰ Vasîler, kendilerini tayin eden kişiye göre farklı isimler alırlar. Bir kişinin vefat etmeden önce malî işleriyle ve çocuklarıyla ilgili işleri yürütmek üzere seçtiği

---

¹¹⁸ M.Ş.S., 53/2

¹¹⁹ M.Ş.S., 80/1

¹²⁰ Halil Cin-Ahmet Akgündüz, **Türk Hukuk Tarihi (Özel Hukuk)**, C.II, Selçuk Üniversitesi Yayınları, Konya 1989.

vasiye “vasî-i muhtar”, kadı tarafından atanana ise “vasî-i mansub” adı verilir.¹²¹

Kayıtlarda vasî-i mansubun tayin edilmesi “kıbel-i şer‘den (ya da cânib-i şer‘den) vasî nasb olundu” şeklinde ifade edilmiştir.

Vesayet vazifesi öncelikle dede, amca gibi baba tarafından akrabalara verilmekle birlikte eşe, anneye veya diğer şahıslara da verilebilmektedir. “49/1 *Çepraslar-ı Kebir mahallesinde sakin iken ölen Yahya’nın çocukları Mehmed, Ayşe ve Hatice’ye Ali kızı Selime’nin vasi olarak tayin edildiği*”¹²²

Çocuğun babası müsrif, su-i hal veya su-i idaresiyle kendisini ve ailesini zarurete maruz bırakacak durumda olursa hâkimin bir vasî tayin etmesi gerekir. Veya çocukların işlerini denetlemek gayesiyle bir nâzır tayin eder.¹²³

Vasînin, vadesi gelmiş alacakların talebi, vadesi gelmiş borçların te‘diyesi, vasiyetlerin tenfizi (vasiyetlerin yerine getirilmesi), zaruri ihtiyaçların görülmesi, vasîsi olduğu kişilerin haklarını başkalarına karşı koruması gibi pek çok görevleri vardır.¹²⁴ Vasî, müteveffanın borcunun ödenmesi veya çocukların nafakası için gayr-i menkulün semeninin dışında ödeme imkanı kalmaması halinde, borç miktarı kadar gayr-i menkul satabilir.¹²⁵

Ayrıca vasî, yetimin gayr-i menkul malları dışındaki mallarını da satabilirdi. Vasînin vazifeleri arasında alacakların tahsili olduğu da görevleri arasındadır.

Bir çocuk âkıl ve reşit olarak bülüğa erdiğinde bütün tasarrufları geçerli ve tasarruflarının doğurduğu sonuçlardan da mesul kendisi olur.¹²⁶

Görüldüğü gibi çocuğun bülüğa ermesi ve mallarını idare edebilme

---

¹²¹ Pakalın, **a.g.e.**, C.III, s.584.

¹²² M.Ş.S., **49/1**

¹²³ Ahmet Akgündüz, **Mukayeseli İslam Ve Osmanlı Hukuku Külliyyatı**, Diyarbakır 1986, s.250-251.

¹²⁴ Ahmet Akgündüz, **Osmanlı Hukuku**, s.252.

¹²⁵ Ahmet Akgündüz, **Osmanlı Hukuku**, s.253

¹²⁶ Ahmet Akgündüz, **Osmanlı Hukuku**, s.259.

olgunluğuna ulaşması ile vasîlerinin vesayetleri üzerlerinden kalkar. Artık kendi işlerinde kendileri tasarruf hakkına sahiptirler.

f) Miras

İslam Hukukuna göre bir kimsenin ölümünden sonra geride bıraktığı bütün mal varlığı, ölen kimseye yakınlığı şer'î olarak tespit edilen kimseler (varisler) arasında belirli fıkıh ve hesap kurallarına göre paylaşılır.¹²⁷ *“1/3 Yaviler Mahallesinde sakin iken ölen Ali oğlu Süleymanın mirasının eşi İsmihan ve küçük oğlu Mahmud'a intikal etmesi ve muhallefatının dökümü.”*¹²⁸

Bu paylaşım, İslam hukukunun muhtelif bölümlerinden biri olan Miras Hukuku adı altında ele alınır.¹²⁹

Osmanlı Devletindeki kadı mahkemelerinde de İslam Miras Hukuku tatbik edilmiş ve sicillerde bununla ilgili muamelelerin ve davaların kayıtları tutulmuştur. Miras hukukunda öncelikli işlem terekenin yani müteveffânın geride bıraktığı mal varlığının tespitidir. Eğer ölen kişinin yetim denecek yaşta çocukları varsa yada mirasçılar aralarında anlaşamıyorlarsa kalan mal ve mülklerin tespiti ve dağılımını kadılar üstlenmektedirler. Bu işlemler için de “resm-i kısmet” adı altında bir ücret almaktadırlar.¹³⁰

Kadıların yaptıkları bu miras dağılımı tereke, muhallefât, metrûkât gibi isimler almaktadır. Bunlar ayrı defterlere kaydedildiği gibi, normal siciller içerisinde dağılık halde de yer alabilmektedir.¹³¹

¹²⁷ Karaman, a.g.e., İstanbul 1982, s. 355.

¹²⁸ M.Ş.S., 1/3

¹²⁹ Schacht, “Miras” mad.,İ.A., C.8, İstanbul 1960, s.350.

¹³⁰ Mustafa Akdağ, *Türkiye'nin İktisadî ve İdarî Tarihi*, 2, Ankara 1999, s.312.

¹³¹ Hüseyin Özdeğer, *1463-1640 Yılları Bursa Şehri Tereke Defterleri*, İstanbul 1988, s.8.

Belgelerde ilk olarak ölen kişinin kimliği, yaşadığı yer ve varisleri belirtilmektedir. Daha sonra da terekesinde bulunan menkuller, gayr-i menkuller, eşyalar vb. yazılmaktadır. Bütün bu işlemler tamamlandıktan sonra geriye kalan terekenin varisler arasında paylaştırılmasına geçilmektedir. Bu aşamada bir takım veraset problemleri de ortaya çıkabilmektedir. Mesela, “54/2 *Aliağa mahallesinde sakin iken ölen Osman Beğ oğlu Mustafa Beğ’in kızı Ayşe’nin babasının mirasına kardeşlerinin el koyması üzerine Osman oğlu Mustafa Beğ’i dava için vekil tayin ettiği.*”¹³²

Miras dağılımında önemli meselelerden biri de muhallefâtın beytü’l-mâla intikâl etmesidir. Eğer terekede hak sahibi olanlardan kimse mevcut değilse, murisin terekesi muhafaza edilmek ve mûrisin lüzumlu masraflarına harcanmak üzere devlet hazinesine yani beytü’l-mâla teslim edilir. Vefat edenin yalnız zevc veya zevcesi mirasçı olarak kalmışsa, terekenin ½ veya ¼ oranında bir bölümü beytü’l-mâla ait olmaktadır. Varisi bulunmayan zimmîlerin ve hayatı hakkında haber alınamayan şahısların malları mirasçısı yoksa yine devlete (beytü’l-mâla) kalmaktadır.¹³³ “2/3 *Baytara Köyü yakınlarında ölen Mihal Cobannik’in mirasının beytül-mal emini Ahmed Çelebiye intikal etmesi ve muhallefatının dökümü.*”¹³⁴

10-Şahıs Hukuku ile İlgili Davalar

a) Vekalet

Çeşitli nedenlerden dolayı mahkemeye gelemeyen bazı şahıslar, hukukî işlemlerinin bir temsilci aracılığıyla yürütülmesini isteyebilirler. Bu durumda uygun

---

¹³² M.Ş.S., 54/2

¹³³ Said Öztürk, **Askeri Kassama Ait Onyedinci Asır İstanbul Tereke Defterleri (Sosyo-Ekonomik Tahlil)**, OSAV, İstanbul 1995, s. 87.

¹³⁴ M.Ş.S., 2/3

gördükleri bir kişiye vekâlet vermeleri gerekir. Vekâlet, bir başkasına güvenerek bazı işlerini yapma konusunda onu yetkili kılmaktır.¹³⁵

Genel olarak vekâlet belgeleri şöyle tertip edilir: 1-Müvekkilin ismi ve adresi, 2-Vekîlin ismi, 3-Vekâletin konusu, 4-Vekîlin yetkili olduğu hususlar, 5-Müvekkil ve vekîlin vekâlet konusunda anlaştıkları ve vekîlin görevi kabul ettiği, 6-Bu muamelenin yapıldığı tarih, 7-şahitlerin isimleri.¹³⁶

Şer‘iyye sicillerinde vekâletin hangi konuda verildiği belirtilirken şu terimler kullanılmaktadır: husus-ı âti’z-zikre vekîl, husus-ı âtiyyü’l-beyâna vekîl, menzil-i âtiyyü’l-beyâna vekîl, ikrâr-ı âtiyyü’l-beyânı tasdika vekîl, hal‘-i âtiyyü’l-beyâna vekîl, bey‘-i âtiyyü’l-beyâna vekîl vb.

İncelediğimiz sicili dikkate alarak Osmanlı toplumunda vekâletin çok yaygın olarak kullanıldığını söyleyebiliriz. Özellikle resmî görevliler aynı anda birçok işi yapmak zorunda olduklarından, bir kısım işlerini başka bir şahsa devretmek zorunda kalmaktadırlar. Ve bu şahıs kendilerinin şer‘î vekilleri olmaktadır.¹³⁷ “54/2 *Aliğa mahallesinde sakin iken ölen Osman Beğ oğlu Mustafa Beğ’in kızı Ayşe’nin babasının mirasına kardeşlerinin el koyması üzerine Osman oğlu Mustafa Beğ’i dava için vekil tayin ettiği.*”¹³⁸

b) Gaiplik

Herhangi bir nedenle bazı şahısların gittikleri yerden dönmediği veya âkibetinin bilinmediği durumlar da mahkeme kayıtlarında yer almaktadır. Şahsın

¹³⁵ Abdulaziz Bayındır, **İslam Muhakeme Hukuku (Osmanlı Devri Uygulaması)**, İstanbul, 1986, s.16.

¹³⁶ Abdulaziz Bayındır, **a.g.e.**, s.16.

¹³⁷ Muhiddin Tuş, **Konya Şer‘iyye Sicil Belgelerine Göre Osmanlılarda Temsil Müessesesi: Vekâlet**, Tarih İncelemeleri Dergisi, XIV, E.Ü.E.F., İzmir 1999, s.144.

¹³⁸ M.Ş.S., **54/2**

kaybolması gaiblik olarak adlandırılırdı. “50/1 Mehmed Efendi kızı Abide’nin kocası Mustafa Ağa kayıp olduğundan, çocukları Süleyman ve Ayşe ile yanlarındaki hizmetlileri Abdullah kızı Nazende ve Abdullah oğlu Dilaver’in ihtiyaçları olan nafakanın hayrattan karşılanması.”¹³⁹

Terekenin taksiminde varislerin yokluğu ve bulunduğu mekanın tespit edilemediği durumlarda devlet mal-ı gaib adı altında mirasa el koyarak hazineye intikâl ettirmektedir.¹⁴⁰

Gaib olan kimse kendisine zararlı olan hükümler bakımından sağ sayılır. Bu sebeple sağ veya ölü olduğu ortaya çıkmadan malları mirasçılara dağıtılamaz, karısı başkasıyla evlenemez, yaptığı icare akitleri fesh edilemez.¹⁴¹

c) Kölelik

Kölelik, bir insanın bütün varlığı ile bir başkasının tasarrufunda bulunmasıdır.¹⁴² İslam hukukuna göre sahibi kölesini dilerse satabilir, hibe edebilir, cihaz olarak veya başka bir suretle elinden çıkarabilir. Bununla beraber kölelerin kanunen bir mukavele akdi yapma ehliyetleri de yoktur, bu sebeple vasî veya nâzır da olamazlar.¹⁴³

İslam hukukunda köle olmanın yalnız iki sebebi vardır. Bunlar savaşta tutsak düşmek, kul olarak doğmaktır. Kendi kendini yoksulluktan ötürü satmak, babası ya da velisi tarafından satılmak veya borcu ödeyememekten dolayı zorla ve ticaret amacıyla

---

¹³⁹ M.Ş.S., 50/1

¹⁴⁰ Öztürk, a.g.e., s.88.

¹⁴¹ Akgündüz, **Osmanlı Hukuku**, s.280.

¹⁴² İsmail Parlatır, **Türk Sosyal Hayatında Kölelik**, Belleten, XLVII, S.187, Temmuz 1983, s.805.

¹⁴³ TH.W.Juynboll, “**Abid**” mad., İ.A. , C.1, Eskişehir 1997, s.111.

kölelik kabul edilmemiştir.¹⁴⁴

İslam Hukukunun getirdiği kurallar doğrultusunda köle üretme uygulamalarının olmaması ve azad etme yollarının çokluğu, Osmanlı toplumunda ihtiyaç duyulan kölelerin dışarıdan getirilmesini zorunlu kılmıştır.

XVII. Yüzyıl Manisa'sında satılan köleler genellikle Rus, Eflak, Boğdan, Gürcü, Macar ve Arap asıllıdır. Sicilimizde kaydı geçen kölelerin menşelerinin de Rus ve Eflak olduğu görülmektedir.¹⁴⁵ *“99/4 Rus asıllı köle olan Abdullah oğlu Mahmud, Hüseyin oğlu Nasuh Paşa'nın yanında sekiz sene çalıştıktan sonra Hüseyin'in ölmesi ile Döğlek-i Sağır Köyünden Lütfullah oğlu Abdi Beğ'in yanında da dört sene çalışmıştır. Nasuh Paşa'nın oniki sene sonunda Mahmud'un azat olacağına dair kaydı vardır, şahitlerin şahitliği ile Mahmud'un azat edildiği.”*¹⁴⁶

Türk sosyal hayatında çoğunlukla iyi davranışlarla karşılaşan köleler, zamanla özgürlüklerini kazanarak halk arasına katılabilmişlerdir.¹⁴⁷ *“73/1 Dere mahallesinden el-Hac Memi oğlu Mehmed Çelebi'nin, Kölesi olan Abdullah oğlu Yusuf'u azat ettiği.”*¹⁴⁸

11-Alacak ve Borçlarla İlgili Davalar

İncelemiş olduğumuz 1638-1640 yıllarına ait 79 Numaralı Manisa Şer'iyeye Sicili XVII. Yüzyılın mâlî krizlerinin, Celâli isyanları gibi problemlerin etkilerinin görüldüğü bir döneme rast gelmektedir. Tımar sisteminin gerilemesi ve iltizâmın

¹⁴⁴ Coşkun Üçok-Ahmet Mumcu-Gülnehal Bozkurt, **Türk Hukuk Tarihi**, Savaş Yayınevi, Ankara 1981, s. 78.

¹⁴⁵ Mehmet Günay, **Manisa'da Köle Ve Cariyeler**, Manisa Şehri Bilgi Şöleni, Bildiriler, 29-30 Eylül 2006, Manisa, s.293-295.

¹⁴⁶ M.Ş.S., **99/4**

¹⁴⁷ Parlatır, **a.g.m.**, s.822.

¹⁴⁸ M.Ş.S., **73/1**

genişlemesi ile paraya olan talebin arttığı¹⁴⁹ bu dönemde 1638-1640 yılları Manisa’ında da ekonomik sıkıntılarının ve para ihtiyacının oldukça fazla olduğu görülmektedir. Zira sicilimizde yüzün üzerinde alacak ve borçlar ile ilgili dava bulunmaktadır. Osmanlı mahkemelerinde diğer konularda olduğu gibi borçlar ve alacaklar ile ilgili hukukî muameleler de İslam hukukuna göre vücut bulmuştur.

İslam borçlar hukukunda, akit ve mukavelelerin geçerli olabilmesi için tarafların, yani alacaklı ve borçlunun rızalarının olması kâfidir. Bununla beraber ispat vasıtasını ve beyyine külfetini kolaylaştırmak için Kur’an sened yapılmasını tavsiye etmektedir.¹⁵⁰

Osmanlı mahkemelerinde borcun havale yoluyla nakledildiği durumlar da mevcuttur. Havale, borcun bir borçlunun zimmetinden diğerinin zimmetine geçirilmesi diye tarif edilmektedir. Bu uygulamada en önemli unsur karşılıklı rızanın olmasıdır.¹⁵¹

a) Rehin

Rehin, lugatta sâbit, dâim, pâyidar anlamlarına gelmektedir. Fıkıhta ise “Bir malı ondan tamamen veya kısmen istifâsı mümkün olan bir mâlî hak karşılığında o hak sahibinin veya başkasının elinde rızasıyla mahpus ve mevkuf kılmaktır.”¹⁵²

Şer’iyye sicillerinde de zaman zaman borçlar mukâbilinde rehin uygulamasına başvurulduğu görülmektedir.

Rehinin satılmaya uygun bir şey olması şarttır. Rehin zamanında henüz

---

¹⁴⁹ Halil İnalçık, **Osmanlı İmparatorluğunun Ekonomik ve Sosyal Tarihi**, C.II, s.1071-1072.

¹⁵⁰ Şakir Berki-Hayrullah Hamidi, **İslam Hukukunun Ana Prensipleri “Kur’an’da Hukuk”**, Ankara 1962, s.114.

¹⁵¹ Halil Cin-Ahmet Akgündüz, **a.g.e.**, s.210.

¹⁵² Ömer Nasuhi Bilmen, **Hukuk-ı İslamiyye ve Istılahat-ı Fıkhiyye Kamusu**, Bilmen Basım ve Yayınevi, İstanbul 1992, s.5.

mevcûd olmayan veya meçhul olan, hür insan gibi alınıp satılması caiz bulunmayan bir şeyi rehin olarak göstermek sahih değildir. Rehnin kurtulması borcun ödenmesiyle veya alacaklının borcundan ibra ya da alacağını hibe etmesiyle husûle gelir.¹⁵³

b) Hibe

Bir malı karşılıksız olarak bir başka şahsa temlik etmeye hibe denir. Hibenin kurucu unsuru bağışlayanın icap, bağışlananın da kabul beyanlarıdır. Bağışlanan şahıs hibe edilen malı kabz etmedikçe akit tamamlanmaz ve hukukî sonuçlarını doğurmaz.¹⁵⁴

Yani ikinci şahıs kabul etmedikçe mal sahibinin bunu sana bağışladım, senin olsun demesi ile mülkiyet ikinci şahsa geçmez. Bunu İslam Hukukçuları insanın iradesi dışında minnet altına sokulmaması prensibi ile izah etmektedirler.¹⁵⁵ “90/2 *Çeraslar-ı Kebir mahallesinden es-Seyyid Ali oğlu Hasan’ın, evini kızı Alime’ye hibe ettiği.*”¹⁵⁶

c) Emanet

Emanet, emin olarak kabul edilen kimsenin nezdine korunması için verilen şeydir. Osmanlı hukukunda yaygın olarak uygulanan Hanefi mezhebine göre emanet bırakmanın rüknü icap ve kabuldür. Bu da bir kimsenin başkasına “Bunu benim namıma muhafaza et” ya da “şunu al, yanında emanet olsun” gibi sözler söylemesi, ötekinin de bunu kabul etmesi ile gerçekleşir.¹⁵⁷

¹⁵³ Ömer Nasuhi Bilmen , **a.g.e.**, s.10.

¹⁵⁴ Cin-Akgündüz, **a.g.e.**, s.222.

¹⁵⁵ Fahri Demir, **İslam Hukukunda Mülkiyet ve Servet Dağılımı**, İlmî Yayınlar, Aralık 1981, s.185.

¹⁵⁶ M.Ş.S., **90/2**

¹⁵⁷ Vehbe Zuhayli, **İslam Fıkhı Ansiklopedisi**, C.6, s.182.

12) Ceza Hukuku ile İlgili Davalar

İslam Hukukunun bir kısmı olan İslam Ceza Hukukunun fıkıh kitaplarında belirli bir tarifi yoktur. Genel olarak, kamu yararını korumak amacıyla tayin edilen haram fiiller ve bu haram fiillere karşı devletin uyguladığı cezaları düzenleyen hukuktur diye tarif edilebilir.¹⁵⁸

Temel amaçlar aklın, dinin, malın, canın ve neslin korunmasıdır.¹⁵⁹ İslam Ceza Hukukunda suçlar genellikle had, kısas ve ta'zir diye üçe ayrılır. Had, Allah hakkı olarak uygulanması gereken miktarı belli cezalardır. Bunlar hırsızlık, zina, şarap içme, sarhoşluk, kazif (zina iftirası) ve yol kesmektir.¹⁶⁰ “17/2 Saruhan Sancağı mütesellimine hüküm; Manisa’da tütün içindiği, alınıp, satıldığı ve şerbet olarak kahve satan Ali Molla’ya iltimas geçildiği, gizliden duhan çekildiği şikayeti üzerine ceza vermesi için Vezir-i azam Mustafa Paşa görevlendirilmiştir.”¹⁶¹

Bu suçlardan hırsızlığı ele alacak olursak, bunun iki hükmü vardır. Biri nefse, diğeri mala taalluk eder. Nefse taalluk eden haddir. Mala taalluk eden de çalınan şeyin geri verilmesi ve telef olması durumunda da tazmin ettirilmesidir. Mesela, meradan hayvanları çalmak, yanında çobanları olsa bile haddi gerektirmez. Çünkü bu hayvanların meraya bırakılması ihraz için değil otlamaları içindir. Fakat hayvanları muhafazalarına mahsus olan ahırlardan, ağıllardan çalmak haddi gerektirir.¹⁶² “58/1 Saruhan Sancağı mütesellimi Hasan oğlu Mehmed Ağa’nın ihbarı ile; Bektaş mahallesinden Osman oğlu Fazlullah’ın köylerden hayvan ve malzeme çalıp başka

¹⁵⁸ M.Cevat Akşit, **İslam Ceza Hukuku Ve İnsanı Esasları**, İstanbul 1976, s.33.

¹⁵⁹ Mehmet Akman, **Osmanlı Devletinde Ceza Yargılaması**, İstanbul 2004, s.19.

¹⁶⁰ Akşit, **a.g.e.**, s.46-47.

¹⁶¹ M.Ş.S., **17/2**

¹⁶² Ahmet Kankal, **Osmanlı Ceza Hukuku İle Alakalı İlginç Bir Belge**, OTAM, S.4, Ankara 1993, s.198

yerlerde sattığının şahitlerin ikrarları ile Fazlullah'ı sevki.”¹⁶³

Bilindiği gibi Osmanlı toplumunda evlilik dışı ilişkiler tepki ile karşılanıyordu. Özellikle mahalleli böyle fiiliyatta bulunan kişileri mahalleden uzaklaştırarak toplumdan dışlıyordu. Bununla birlikte zina isnâdında (kâzif) bulunup da bunu ispatlayamayanlar da büyük bir suç işlemiş sayılıyordu. “92/3 *Manisa sakinlerinden bazı kimselerin; Sultan Süleyman'ın validesinin bina eylediği hamamın emaneten hamamcısı Şaban oğlu el-Hac Halil'in, hamama na-mahrem getirip ahlak dışı işler yaptığını ihbar ettikleri.*”¹⁶⁴

İslam Ceza Hukukunun diğer bir kısmı olan kısas suçları ise adam öldürme (katl) ve müessir fiil (cerh-yaralama) suçlarından ibârettir.¹⁶⁵ Ebu Hanefi'ye göre öldürme çeşitleri üçtür; kasten öldürme, kasıt benzeriyle öldürme ve hataen öldürme¹⁶⁶ İslam Ceza Hukukundaki ta'zir suçları ise iki grup suçun dışında kalan, tanımı ve cezası Allah ve Resûlü tarafından belirlenmemiş, bunların tespitinin devlet başkanına veya hâkime bırakıldığı suçlardır.¹⁶⁷ “21/3 *Sarınasuhlar Köyünden Mehmed oğlu Ali ile Belek Köyünden Abdullah Beşe'nin başvurusu ile; Abdullah oğlu Abdalbaki Hasan'ın askerlerinden Kasım, Balaban ve Ali adlı kişilerin Veli ve Nasuh adlı iki kardeşi Gördes ırmağında boğdukları ve itiraf etmeleri üzerine Hasan'ın meclis zabiti Mehmed Ağa'ya teslimi.*”¹⁶⁸

Mesela gasbı buna örnek olarak verebiliriz. Hanefilerdeki hakim görüşe göre gasp, dokunulmazlığı olan taşınabilir bir malı, sahibinin veya yetkili bir kimsenin izni olmaksızın açıkça ve zorla alarak mâlikin sahipliğini gidermek ve yerine haksız bir

---

¹⁶³ M.Ş.S., 58/1

¹⁶⁴ M.Ş.S., 92/3

¹⁶⁵ Akman, **a.g.e.**, s.24-25.

¹⁶⁶ Akşit, **a.g.e.**, s.48.

¹⁶⁷ Akman, **a.g.e.**, s.24-25.

¹⁶⁸ M.Ş.S., 21/3

sahiplik kurmaktır.¹⁶⁹ “52/1 Yukarı Ermeniler mahallesinden Çadek oğlu Murad’ın evini basıp giyim ve ziynet eşyalarını çalan, Turgutlu’dan Şaban, Turan, Hasan, Mustafa ve Yusuf’un bu suçlarını kabül ve çaldıkları eşyaları teslim ettikleri.”¹⁷⁰

İslam-Osmanlı Hukukunda kişinin suçsuzluğu esastır. Sanığın suçsuzluğunu ispat etmesi beklenmez. İddia makamı ithâmını ispatla yükümlüdür. Davacı delili varsa hemen sunar, yoksa kadıdan mehil ister. Mahkemeye sunacak delili olmayan veya verilen sürede delil ikâmesinden âciz olan davacının tek seçeneği kalır, o da sanığa yemin teklif etmektir. Sanık yemin ederse suçun işlendiği ispat edilememiş olacağından beraat eder. Sanık yeminden kaçınırsa (nükûl) ithâmı kabul etmiş sayılır.¹⁷¹

Mahkemelerde kanıtlar ve görgü tanıklarının sözleri değerlendirilirken, bir de sanığın mahallesinde nasıl tanındığı araştırılmaktadır. Mahalleli birbirini yakından tanıdığı için herhangi bir olayda, bir kişinin durumu hakkında komşularının tanıklığının büyük önemi vardır.¹⁷²

Osmanlı Devleti’nin çoğu zaman şeri’ata aykırı uygulamalarda bulunduğu görülmektedir. Osmanlı Kanunnamelerinde cezaların bir çoğu para cezaları haline sokulmuş veya şeriatın belirlediği cezalara para cezaları da ilave edilmiştir. Örneğin zina cezası Kur’an’da recm ve sopa vurmaktır iken, bu suçun Osmanlı Kanunnamelerindeki uygulaması para cezası şeklinde olmuştur. On dirhem gümüş bedelini geçen hırsızlıklarda ceza elin kesilmesi iken, bu el kesmeden hiç söz edilmeden, ta’zir şeklinde sopa cezası ile her sopa başına birer akçe şeklinde

¹⁶⁹ Mehmet Akif Aydın, **İslam Hukukunda Gasp**, İslam Tetkikleri Dergisi, C.IX, İstanbul 1995, s.164.

¹⁷⁰ M.Ş.S., 52/1

¹⁷¹ Akman, a.g.e., s. 20-21 , 114-115

¹⁷² Özer Ergenç, “Osmanlı Şehrindeki “Mahalle”nin İşlev Ve Nitelikleri Üzerine”, Osmanlı Araştırmaları, S.IV, İstanbul 1984, s.74.

uygulanmıştır.¹⁷³

13) Alım-Satım ile İlgili Davalar

a) Mülk Satışı

Osmanlı Devletinde yaygın mezhep olan Hanefilik; satış ile ilgili sözleşmelerin yazıyla belgelenmesi zorunluluğunu getirmemektedir. Ancak ev, menzil, tarla, dükkan gibi önemli satışlarla ilgili anlaşmaların XVI. Yüzyılda sık sık yazıya döküldüğü görülmektedir. Bu durumdan, satış işlemlerinde yazılı kanıt verilen değer oldukça yüksek olduğu anlaşılmaktadır.¹⁷⁴

İncelediğimiz sicilde de menzil, ev, bağ, bahçe gibi mülk satışlarının kayıtları bulunmaktadır. Bu belgeler genellikle satanın ve satın alanın karşılıklı ikrarlarından oluşmaktadır. Ayrıca satılan malın özellikleri ve sınırları belirtilir. “63/1 Kefere mahallesinden Abdullah oğlu Arslan, evini Hristiyan olan Nikola kızı Emilyos’a sattığı.”¹⁷⁵. “64/1 Belek köyünden Rıdvan oğlu Receb’in, aynı köy sınırındaki bağ ve harabe bağ yerini Sinan Efendi oğlu el-Hac Yahya Efendi’ye sattığı.”¹⁷⁶

b) Hayvan Satışı

İncelediğimiz sicilde küçük çaplı olan hayvan alım satımlarının kaydının tutulmadığı görülmektedir. Bu alış-verişler esnasında ortaya çıkan sorunlar sicillerde dava konusu olmuştur. Bunlar satılan malın ücretinin ödenmemesi veya hayvanın aybının zuhûr etmesi gibi sorunlardır. Ayrıca malların satışları da kayıt altına

---

¹⁷³ Neşet Çağatay, “İslam Hukukunun Ana Hatları Ve Osmanlıların Bunun Bazı Kurallarının Değişik Uygulamaları”, Belleten C.LI, S.200’den Ayrı Basım, T.T.K., Ankara 1987, s.633-634.

¹⁷⁴ S. Faroqhi, “Onaltıncı Ve Onyedinci Yüzyıl Kadı Sicillerinde Kaydolunan Ev Satışlarıyla İlgili Belgelerin Şekil Açısından Değişimi”, Tarih Boyunca Paleografya Ve Diplomatik Semineri Bildiriler, (30 Nisan-2 Mayıs 1986), İstanbul 1988, s.201-202.

¹⁷⁵ M.Ş.S., 63/1

¹⁷⁶ M.Ş.S., 64/1

alınmıştır. “59/1 *Gülman Köyünden Abdullah oğlu Ali Arab’ın, İshak Paşa camii evkafında bulunan tarlayı, üzerindeki arpa ve iki camuzunu ile birlikte el-Hac Abdullah oğlu Mehmed Çelebi’ye sattığı.*”¹⁷⁷

c) Zirai Ürünler Satışı

Klasik tımar sistemi içerisinde Osmanlı toprakları ülke ihtiyacını karşılayacak bir tarım kapasitesine sahiptir. Tarım ürünlerinde hububat üretimi önemli bir yer tutmaktadır. Dut, pirinç, kendir, kenevir, pamuk, susam, zeytin, lif ve yağ bitkilerinin üretimleri teşvik edilmiştir.¹⁷⁸

Elimizdeki kayıtlarda da Manisa’da 1638-1640 yıllarındaki kayıtlarda adı geçen ziraî ürünler şunlardır: duhan (tütün), buğday, badem, susam, arpa, üzüm, penbe.

Devlet toprakların boş kalmamasını, üretimin sürekliliğini esas almış, toprağın üç yıl üst üste boş bırakılması halinde kullanım hakkının ortadan kalkması gibi kuralları yürürlükte tutmuştur.¹⁷⁹

“26/3 *Mevlevihane evkafı mütevellisi Şeyh Ramazan’a; evkaf köyleri olan Karaoğlan, Herdemşe ve Karacaali köylerinin defterde kayıtlı reayalarından bazılarının eski yerlerine gönderilmeleri bunlardan vakfa kayıtlı olanların ise çift bozan vergilerinin alınması ve haklarında gerekli işlemlerin yapılması hakkında emir.*”¹⁸⁰, “62/1 *Bağdad seferinde lazım olan zahireleri nakleden el-Hac Müstecab*

---

¹⁷⁷ M.Ş.S., **59/1**

¹⁷⁸ Ahmet Tabakoğlu, **Türk İktisat Tarihi**, İstanbul 1994, s.211.

¹⁷⁹ Tabakoğlu, **a.g.e.**, s.212.

¹⁸⁰ M.Ş.S., **26/3**

oğlu el-Hac Musa'nın, Atarlıca mahallesinden el-Hac Abdulkerim oğlu Mehmed Beşe'ye olan borcunun hepsini verdiği ve borcunun kalmadığı."¹⁸¹

14) Vergilerle ile İlgili Davalar

Osmanlı Devletinde reâyanın vergi yükümlülükleri dinî zorunluluk olan şer'î vergiler (Tekâlif-i Şer'iyye), devletin koyduğu vergiler (Tekâlif-i Örfiye) ve olağanüstü durumlarda toplanan Avâriz Vergisi (Avâriz-ı Divâniye) olmak üzere başlıca üç grupta incelenir.

Tekâlif-i şer'iyye, şer'î hükümlere dayanan zekat, öşür, cizye ve harac gibi değiştirilemez veya kaldırılamaz vergilerin genel adıdır. Bu vergilerden cizye (baş vergisi), gayrimüslim teba'anın ödediği, nakit olarak alınan ve doğrudan doğruya merkezî hazineye aktarılan İslamî bir vergidir.¹⁸²

Osmanlı orduları sefere giderken civar köylerin ordunun geçeceği yollara zahire getirmek ve bunu râyiç üzerinden satmak ile mükelleftiler. Bu mükellefiyetlere bedel-i nüzül ve bedel-i sürsat denilmiştir. Sonraları bu mükellefiyete bedel kendilerinden muayyen bir vergi alınmakla iktifâ edilmiştir.¹⁸³

Vergi türü olan avâriz-ı divâniyye, savaş, seferberlik gibi olağanüstü hallerde Ordu-yı Hümâyun'a savaş malzemesi, tahıl ve saman sağlamak için tahsil olunan miktarı, ölçüsü belirsiz olan bir verginin adıdır. Onaltıncı yüzyıldan başlamak üzere giderek mikdârı belli rutin bir vergi biçimine dönüşmüş ve savaş masrafları dışında çeşitli devlet masraflarını karşılamak için de uygulanır olmuştur. Verginin toplanması ve hesaplanmasına esas olarak "avâriz hâneleri" denilen yükümlü birimleri tespit

---

¹⁸¹ M.Ş.S., 62/1

¹⁸² Halil İnalçık, **Osmanlı İmparatorluğunun Ekonomik Ve Sosyal Tarihi**, C.1, İstanbul 2000, s.107.

¹⁸³ Murat Sertoğlu, **Osmanlı Tarih Lûgatı**, İstanbul 1986, s.319.

edilmiştir.¹⁸⁴ “14/1 Emekli vergisini toplamaya memur Recep ağaya gönderilen emir. Saruhan sancağına ait emekli vergilerinin hepsinin tamam edilerek toplanması ve gönderilmesine dair emir.”¹⁸⁵

İncelediğimiz sicilde Osmanlı Devletindeki vergi toplama şekillerinden tımar ve mukataalar ile ilgili de kayıtlar bulunmaktadır. Bilindiği gibi Osmanlı mâlî sistemi içerisinde tımar sistemi yolu ile bir kısım asker ve memurlara, muayyen bölgelerden kendi hesaplarına tahsil yetkisi ile birlikte vergi kaynaklarını tahsis ederek, hem kamu hizmetlerinin aksamadan yürütülmesi, hem de vergi toplama ve bunun hazineye intikâlinin güçlükleri önlenmiştir.¹⁸⁶ “25/1 Alibeğ camii evkafti köylerinden Ormaniçi Köyü vergilerini verdiği halde beylerbeği, voyvoda, subaşı ve sair taife tekrar köyden vergi isteyip yiyecek ve hayvanlarını almaları üzerine bu durumun men edilmesi bir daha şikayetin gelmemesine dair Manisa kadısına emir.”¹⁸⁷

Üzerinde çalıştığımız Manisa Şeriyeye Sicilinin kısa bir yorumunu yaptık. Adı geçen sicili, daha ayrıntılı ve ilmi çalışmalar yapmak için incelemek isteyenlere konu başlıkları altında bütün davaları tablo halinde sunduk.

---

¹⁸⁴ Erol Özbilgin, **Bütün Yönleriyle Osmanlı**, İz Yayıncılık, İstanbul 2004, s.676.

¹⁸⁵ M.Ş.S., **14/1**

¹⁸⁶ Özer ERGENÇ, “Osmanlı Şehirlerindeki Yönetim Kurumlarının Niteliği Üzerinde Bazı Düşünceler”, VIII. Türk Tarih Kongresi, Kongreye Sunulan Bildiriler, C.II, (Ankara 11-15 1976), Ankara 1981, s.1267-1268.

¹⁸⁷ M.Ş.S., **25/1**

15) Şer'iyeye Sicilindeki Davaların Konuları

SIRA NO	KONUSU	BELGENİN SAYFA VE SIRA NO
1	Adam öldürme ve yaralama	3/4, 5/2, 6/1, 21/3, 21/4, 25/3, 54/1, 54/3, 73/3, 74/1, 86/3, 93/4
2	Alacak-verecek borçları	47/1, 49/2, 55/1, 57/1, 57/2, 59/2, 60/1, 60/2, 61/1, 62/1, 65/1, 69/1, 69/3, 70/1, 70/2, 70/3, 70/4, 71/2, 77/2, 88/2, 89/1, 91/1, 94/1, 96/1, 98/2, 99/2, 102/2, 105/1
3	Berat yenileme	19/2, 23/2, 24/3, 29/2, 29/5, 32/1
4	Boşanma	20/2, 64/2, 65/2, 66/2, 67/2, 74/4, 79/2, 92/2, 104/2, 104/4
5	Cami, vakıf, zaviye vb. yerler ve görevlileri	4/1, 7/2, 7/3, 7/4, 18/4, 25/2, 26/2, 26/3, 27/1, 29/1, 29/2, 29/3, 30/3, 30/4, 31/1, 32/1, 32/2, 32/3, 32/4, 34/2, 59/1, 64/3, 66/3, 93/1, 101/3
6	Eşkiyalık	5/2, 22/3, 47/2, 86/3, 93/3
7	Gayrimenkule el konması	8/3, 34/1, 55/1, 57/1, 73/2, 79/1, 89/1, 96/4, 100/1, 100/2, 101/5, 102/2, 104/1, 105/2
8	Göreve tayin	16/3, 18/3, 19/1, 20/3, 20/4, 22/1, 22/2, 24/1, 24/4, 28/2, 90/3
9	Hakaret-tehdit	64/5, 79/2
10	Hastalıklar	97/5

SIRA NO	KONUSU	BELGENİN SAYFA VE SIRA NO
11	Hayvan satışı	59/1, 76/1, 76/2, 95/3, 103/4
12	Hırsızlık ve gasp	52/1, 58/1, 63/2, 73/3, 74/1, 74/4, 89/2, 103/6
13	Hibe etmek	90/1, 90/2, 100/2, 102/4, 103/1, 105/2, 106/3
14	Kayıbın bulunması	97/4
15	Keyf verici ürünlerin kullanılması	18/1
16	Komşu anlaşmazlıkları	95/2, 105/3
17	Köle-azat	73/1, 96/2, 99/4
18	Maldan ve alacaktan feragat etme	66/2, 68/3, 74/3, 83/2, 86/2, 96/3
19	Mehr alacağı	64/2, 69/2, 74/3, 86/2, 96/3, 97/3, 106/3
20	Muhallefat (Terekeler)	1/1, 1/2, 1/3, 1/4, 2/1, 2/2, 2/3, 3/1, 3/2, 3/3, 9/2, 10/1, 10/2, 11/1, 11/2, 12/1, 12/2, 12/3, 13/1, 13/2, 26/3, 48/1, 51/2, 54/2, 55/1, 57/1, 66/1, 67/1, 70/4, 71/1, 74/2, 80/2, 83/2, 87/2, 95/1, 97/2, 98/1, 98/5, 99/2, 101/5, 102/2, 102/3, 103/1, 103/3, 104/1, 106/1

SIRA NO	KONUSU	BELGENİN SAYFA VE SIRA NO
21	Mutasarrıflık görevi	5/1, 6/2, 7/1, 17/1, 23/1, 27/3, 28/1, 28/3, 29/3, 29/6, 30/1, 32/4, 33/1, 96/4
22	Mülk satışı	15/1, 46/1, 46/2, 48/2, 51/1, 51/3, 53/1, 63/1, 64/1, 64/4, 66/1, 68/1, 68/2, 71/1, 71/3, 71/4, 74/2, 75/1, 76/3, 76/4, 76/5, 77/1, 77/3, 78/2, 79/3, 80/3, 81/1, 81/2, 82/1, 82/3, 84/1, 84/2, 84/3, 85/1, 85/2, 86/1, 87/1, 87/2, 88/1, 89/3, 91/3, 92/1, 93/1, 94/2, 94/3, 97/1, 97/2, 98/1, 98/3, 98/5, 99/3, 101/1, 101/2, 101/3, 101/4, 102/3, 103/5, 104/1, 104/3, 106/1, 106/2
23	Nafaka ve kisve-i baha	50/1, 53/2, 65/2, 72/2, 75/3, 80/1, 80/4, 82/2, 83/3, 92/2, 104/2, 104/4
24	Satış için mal verilmesi	91/2
25	Takas	99/1
26	Ticaret	26/1, 27/1, 29/4, 57/2, 59/2, 60/1, 60/2, 61/1, 62/1, 64/3
27	Uygunsuz davranış	92/3, 93/2
28	Vasi ve vekil tayinleri	49/1, 54/2, 63/3, 75/2, 85/3, 106/4

SIRA NO	KONUSU	BELGENİN SAYFA VE SIRA NO
29	Vergi	3/4, 8/1, 8/2, 9/1, 14/1, 14/2, 16/1, 16/2, 18/2, 20/1, 21/2, 24/2, 24/1, 26/2, 26/3, 27/2, 27/3, 30/2, 31/2, 33/2, 72/1, 72/3, 78/1, 98/4, 100/3, 102/1
30	Yabancı ile evlenme	85/3
31	Yardım ve yataktık	93/3
32	Diğer	83/1

SONUÇ

Tarih çalışmalarında yerel konuların incelenmeye başlandığı son yıllarda, şehir tarihçiliği oldukça önem kazanmıştır. Şer`iyye Sicilleri kapsadığı geniş zaman dilimi itibarıyla Osmanlı Tarihi açısından önemli bir yere sahip olup, şehir tarihçiliğinde de birinci el kaynaklardandır. Özellikle son yüzyılda ortaya çıkan, bu sicil defterlerinden yararlanma düşüncesinin ne kadar isabetli olduğu anlaşılmıştır.

XVII yüzyılda Manisa'daki sosyal ve iktisadi hayata dair, mahkeme kayıtlarının tutulduğu bu kısa dönemde (1638-1640) önemli bilgilerin yer aldığı görülmektedir. 79 Numaralı Manisa Şer`iyye Sicilinde konu itibarıyla değişik konularda belgeler mevcuttur. Merkezden gelen ferman ve beratlar, emirler, halkın Divan-ı Humayun'a arzıhal gönderip şikayetçi olduğu konuların halledilmesi, genel düzenlemeler, toplanan vergiler ve mahkeme ilamları ilk akla gelen konu başlıklarıdır. Bu konulardaki tüm belgeleri belirli bir disiplin içinde değerlendirdiğimizde, kayıtların tutulduğu döneme ait, Manisa'da sosyal ve iktisadi hayata dair değerli bilgilere ulaşılmıştır.

79 Numaralı Manisa Şer`iyye Sicilinde mahkemeye dışarıdan gelen veya kadı tarafından tanzim edilen ilam ya da hüccet türü belge vardır. Mahkemede düzenlenen belgelerden önemli bir kısmı veraset ilamıdır. Bu belgelerde eşya fiyatları, fiyat hareketleri görülebilmektedir. Ayrıca kadı tarafından çarşı-pazar fiyatlarının da tespit edilerek deftere işlendiğine şahit oluyoruz. İlam kayıtlarının çoğu veraset ile ilgilidir. Bu defterdeki kayıtlar incelendiğinde vatandaşın, asayiş ve bir takım

anlaşmazlıklarla ilgili şikâyet konularını Divan-ı Hümayun'a ilettiği, oradan gelen emirlerle yerel yöneticilerin hareket ettiği görülmektedir.

Boşanma hadisesine çok az rastlanmakta olup, bunlar da anlaşmalı boşanma esasına dayanmaktadır. Nikah akdi sırasında kadına verilen mihrin miktarının ailelerin ekonomik seviyesine göre farklılık arzettiği görülmektedir.

Defterde gayrimüslimlerle ilgili çok az kayıt bulunduğu için bir değerlendirme yapma imkanı olamamıştır.

Defterde yer alan vergi kayıtlarından, döneme ait genel ve yerel vergi türleri, bunların tahsil edilme şartları, muafiyet gerekçeleri vb. bilgiler elde edilebilmektedir. Bazı vergi kayıtları, köy ve mahalle bazında tevzi ve taksim edildiğinden, vergilendirilen mahallere dair onomastik bilgiler ve ayrıca bu birimlerin ekonomik durumları, kısmen de olsa vergi bazında demografik durumları tespit edilebilmektedir.

ÖZET

Şer'iyye sicilleri, kadıların görevleri gereği mahkemelerde verdikleri hükümleri, merkezden gelen belgeleri ve sorumlu oldukları yerlerdeki önemli olayları kaydettikleri defterlerdir. Şer'iyye sicilleri kadı ve naiblerin mahkemelerde hüccet, ilam, maruz, mürasele şeklinde kaydettikleri hükümleri, tayin beratlarını, buyruldu, tezkire, tahrirleri geçtikleri kaza, kasaba ve köylerde olan önemli olaylara dair kayıtları ihtiva etmektedir.

Şer'iyye sicillerindeki konular bir kaza idaresinde meydana gelebilecek her türlü olay ve düzenlemeler ile tarihi gerçekleri kapsar. Şer'iyye sicillerinden, o dönemin ekonomik, sosyal, kültürel ve hukuki durumunu, askerlikle ilgili bilgileri, savaş öncesi ve sonrası toplumsal olaylarını çıkarmak mümkündür.

Bu çalışmada ise, 79 Numaralı Manisa Şer'iyye Sicil Defterinin tanıtımı, sicilin kaydedildiği Manisa hakkında değerlendirme, hükümlerin özeti ve hükümlerin konulara göre tasnifi yapılmıştır.

79 Numaralı defterden yararlanılarak 1049-1050 (1638-1640) yılları içerisindeki Manisa'nın sosyal, kültürel, ekonomik, hukuki ve siyasi hayatı hakkında bilgi sahibi olabiliriz.

SUMMARY

Court registers are the notebooks in which Moslem judges recorded the orders they gave at the courts, the documents that came from the center and the important incidents they were responsible for. Court registers include the orders, nomination certificates, imperial orders, the registers of the county, towns and villages where essays were traversed as scripts, verdicts by the court register judges and regents at the courts.

The subjects in the court registers include all kinds of incidents, regulations, historical facts that can happen in a county administration. It is possible to reveal out the economical, social, cultural and legal conditions, the information related to military service of that period, the social incidents before and after the war.

In this work, the introduction of Manisa Court Register Notebook that has the number 79, the evaluation of Manisa in which the register is recorded, the summary of the orders and the classification of these orders according to their subjects are done.

You can have an idea about the social, cultural, economical, legal and political life of Manisa in a 1049-1050 (1638-1640) , by using the register that has the number 79.

KAYNAKÇA

- 1- Akdağ, Mustafa, **Türkiye'nin İktisadî ve İdarî Tarihi**, 2, Ankara, 1999
- 2- Akgündüz, Ahmet, **Mukayeseli İslam Ve Osmanlı Hukuku Külliyyatı**, Diyarbakır, 1986
- 3- Akgündüz, Ahmet, **Osmanlı Kanunnameleri Ve Hukukî Tahlilleri**, II. Kitap, İstanbul, 1990
- 4- Akgündüz, Ahmet, **Şer'îye Sicilleri**, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı, C.1, İstanbul, 1988
- 5- Akman, Mehmet, **Osmanlı Devletinde Ceza Yargılaması**, İstanbul 2004
- 6- Aköz, Alaaddin, **Osmanlı Toplumunda Evliliğin Karşılıklı Anlaşma ile Sona Erdirilmesi MUHALA'A**, Türkiyat Araştırmaları Dergisi, Sayı 15, Konya, 2004
- 7- Akşit, M.Cevat, **İslam Ceza Hukuku Ve İnsanî Esasları**, İstanbul, 1976
- 8- Akşit, Oktay, **Manisa Tarihi**, İstanbul, 1983
- 9- Aydın, Mehmet Akif, **İslam Hukukunda Gasp**, İslam Tetkikleri Dergisi, C.IX, İstanbul, 1995
- 10- Aydın, Mehmet Akif, **Osmanlı Hukukunda Kazâî Boşanma "Tefrîk"**, İstanbul, 1986
- 11- Aydın, Mehmet Akif, **Osmanlı Hukukunda Nikah Akidleri**, Osmanlı Araştırmaları III, İstanbul, 1982

- 12- Barkan, Ö.Lütfi, “**Osmanlı İmparatorluğu’nda Bir İskan ve Kolonizasyon Metodu Olarak Vakıflar ve Temlikler: İstilâ Devrinin Kolonizatör Türk Dervişleri**”, Vakıflar Dergisi, II, 1942
- 13- Barkan, Ö.Lütfi, **XV. Ve XVI. Asırlarda Osmanlı İmparatorluğunda Ziraî Ekonominin Hukukî ve Malî Esasları**, I, Kanunlar, İstanbul 1943
- 14- Bayındır, Abdulaziz, **İslam Muhakeme Hukuku**, Acar Matbaacılık, İstanbul,1986
- 15- Bilmen, Ömer Nasuhi, **Hukuk-ı İslamiyye ve Istılahat-ı Fıkhiyye Kamusu**, Bilmen Basım ve Yayınevi, İstanbul 1992
- 16- Cin, Halil, **İslam Ve Osmanlı Hukukunda Evlenme**, Konya, 1988
- 17- Cin, Halil–Akgündüz, Ahmet, **Türk Hukuk Tarihi (Özel Hukuk)**, C.II, Selçuk Üniversitesi Yayınları, Konya, 1989
- 18- Çağatay, Neşet, **İslam Hukukunun Ana Hatları Ve Osmanlıların Bunun Bazı Kurallarının Değişik Uygulamaları**, Belleten C.LI, S.200’den Ayrı Basım, T.T.K., Ankara, 1987
- 19- Darkot, Besim, “**Manisa Maddesi**”, İ.A., C.VII
- 20- Demir, Fahri, **İslam Hukukunda Mülkiyet ve Servet Dağılımı**, İlmî Yayınlar, Aralık 1981
- 21- Devlioğlu, Ferit, **Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Sözlük**, Ankara: Aydın Yayınları, 2004
- 22- Emecen, Feridun Mustafa, **İlk Osmanlılar ve Batı Anadolu Beylikler Dünyası**, İstanbul, 2001
- 23- Emecen, Feridun Mustafa, **XVI. Asırda Manisa Kazası**, Ankara,1989

- 24- Ergenç, Özer, “**Osmanlı Şehrindeki “Mahalle”nin İşlev ve Nitelikleri Üzerine**”, Osmanlı Araştırmaları, C.IV, İstanbul,1984
- 25- Ergenç, Özer, **Osmanlı Şehirlerindeki Yönetim Kurumlarının Niteliği Üzerinde Bazı Düşünceler**, VIII. Türk Tarih Kongresi, Kongreye Sunulan Bildiriler, C.II, (Ankara 11-15 1976), Ankara,1981
- 26- Ergenç, Özer, **Osmanlı Şehrindeki “Mahalle”nin İşlev Ve Nitelikleri Üzerine**, Osmanlı Araştırmaları, S.IV, İstanbul,1984
- 27- Faroqhi, S., **Onaltıncı Ve Onyedinci Yüzyıl Kadı Sicillerinde Kaydolunan Ev Satışlarıyla İlgili Belgelerin Şekil Açısından Değişimi**, Tarih Boyunca Paleografya Ve Diplomatik Semineri Bildiriler, (30 Nisan-2 Mayıs 1986) , İstanbul,1988
- 28- Günay, Mehmet, **Manisa’da Köle Ve Cariyeler**, Manisa Şehri Bilgi Şöleni, Bildiriler, 29-30 Eylül 2006-Manisa
- 29- Gündüz, Tufan, **Şer’iyye Sicilleri ve Tarihi Kıymeti**, Türk Yurdu, C. XII., Ankara,1992
- 30- Gürkan, Feyyaz, **Şer’iye Mahkemeleri Sicilleri Üzerinde Bir Araştırma**, IX. Türk Tarih Kongresi, Kongreye Sunulan Bildiriler, C.II, Ankara,1988
- 31- Halaçoğlu, Yusuf, **Osmanlı Devlet Teşkilatı ve Sosyal Yapı** Ankara,TTK,1998
- 32- Cin, Halil, **Eski Hukukumuzda Boşanma**, Konya,1988
- 33- İnalçık, Halil, **Osmanlı İmparatorluğunun Ekonomik ve Sosyal Tarihi**, C.I., İstanbul, 2000
- 34- İnalçık, Halil, **Osmanlı İmparatorluğunun Ekonomik Ve Sosyal Tarihi**, C.II., İstanbul, 2000

- 35- İpşirli, Mehmet, “**Klasik Dönem Osmanlı Devlet Teşkilatı**”, Osmanlı Devleti Tarihi, Editör: Ekmeleddin İhsanoğlu, ,C. I, İstanbul,1999
- 36- İslam Ansiklopedisi, “**Kadı Maddesi**”, C.VI., İstanbul,1978
- 37- Juynboll, TH.W., “**Abid Maddesi**”, İ. A., C.I, Eskişehir,1997
- 38- Kankal, Ahmet, **Osmanlı Ceza Hukuku İle Alakalı İlginç Bir Belge**, OTAM, S.4, Ankara 1993
- 39- Karaman, Hayrettin, **Mukayeseli İslam Hukuku 1**, İstanbul,1999
- 40- Köprülü, Fuad, “**Vakıf Müessesesinin Hukuki Mahiyeti ve Tarihi Tekamülü**”, Vakıflar Dergisi, C.II, Ankara,1942
- 41- Meydan Larousse, “**Kadı Maddesi**”, C. VI., İstanbul,1981
- 42- Orhonlu, Cengiz, **Osmanlı İmparatorluğu’nda Şehircilik ve Ulaşım Üzerine Araştırmalar**, (Derleyen: Salih Özbaran), İzmir,1984
- 43- Ortaylı, İlber, **Anadolu’da XVI. Yüzyılda Evlilik İlişkileri Üzerine Bazı Gözlemler**, Osmanlı Araştırmaları I, İstanbul,1980
- 44- Ortaylı, İlber, **Hukuk ve İdare Adamı Olarak Osmanlı Devleti’nde Kadı**, Ankara,1994
- 45- Ortaylı, İLBER, **Osmanlı Toplumunda Ailenin Yeri**, Aile Ansiklopedisi, C.1, Ankara,1991
- 46- Özbilgin, Erol, **Bütün Yönleriyle Osmanlı**, İz Yayıncılık, İstanbul,2004
- 47- Özdeğer, Hüseyin, **1463-1640 Yılları Bursa Şehri Tereke Defterleri**, İstanbul,1988
- 48- Özdemir, Rifat, **XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Ankara**, Ankara,1986
- 49- Özkaya, Yücel, **Sofya Milli Kütüphanesi National Bibliotegue’deki Şer’iyye Sicilleri**, C. XIII., Ankara,1980

- 50- Öztürk, Hüseyin, **Kınalızâde Âli Çelebi’de Aile**, Ankara,1991
- 51- Öztürk, Said, **Askeri Kassama Ait Onyedinci Asır İstanbul Tereke Defterleri (Sosyo-Ekonomik Tahlil)**, OSAV, İstanbul, 1995
- 52- Pakalın, Mehmet Zeki, **Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü**, C. II, İstanbul, 1993
- 53- Parlatur, İsmail, **Türk Sosyal Hayatında Kölelik**, Belleten, XLVII, S.187, Temmuz 1983
- 54- SAYDAM, Abdullah, **Osmanlı Medeniyet Tarihi**, 2, Basım, Trabzon , Derya Kitapevi,1999
- 55- Sayın, Önal, **Aile Sosyolojisi**, İzmir, 1990
- 56- SCHACHT, “**Miras Maddesi**”, İ. A., C.8, İstanbul ,1960
- 57- Sertoğlu, Mithat, **Osmanlı Tarih Lugatı**, İstanbul,1986
- 58- Şahin, Yaşar, **Osmanlıda Kadılık**, 2. Basım, İstanbul İletişim Yayınları, 1998
- 59- Şakir, Berki – Hayrullah, Hamidi, **İslam Hukukunun Ana Prensipleri “Kur’an’da Hukuk”**, Ankara,1962
- 60- Tabakoğlu, Ahmet, **Türk İktisat Tarihi**, İstanbul,1994
- 61- Tuş, Muhiddin, **Konya Şer’iyye Sicil Belgelerine Göre Osmanlılarda Temsil Müessesesi: Vekâlet** , Tarih İncelemeleri Dergisi, XIV, E.Ü.E.F., İzmir,1999
- 62- Türk Ansiklopedisi, “**Manisa Maddesi**”, Ankara, 1976, C.23
- 63- Uluçay, Çağatay, “**Saruhanoğulları Maddesi**”, İ.A.,C.X
- 64- Uluçay, Çağatay-Gökçen, İbrahim, **Manisa Tarihi**, İstanbul,1939
- 65- Uzunçarşılı, İsmail Hakkı, **Osmanlı Devleti’nin İlmiye Teşkilatı**, Ankara,1988
- 66- Üçok, Coşkun- Mumcu, Ahmet,- Bozkurt, Gülnihal, **Türk Hukuk Tarihi**, Savaş Yayınevi, Ankara, 1981

67- Yeni Türk Ansiklopedisi, “**Manisa Maddesi**”, İstanbul 1985, C.6

68- Yurt Ansiklopedisi, “**Manisa Maddesi**”, İstanbul 1982, C.8

69- Zuhayli, Vehbe, **İslam Fıkhı Ansiklopedisi**, Risale Yayınları, C.6 - C.9, İstanbul

1994

